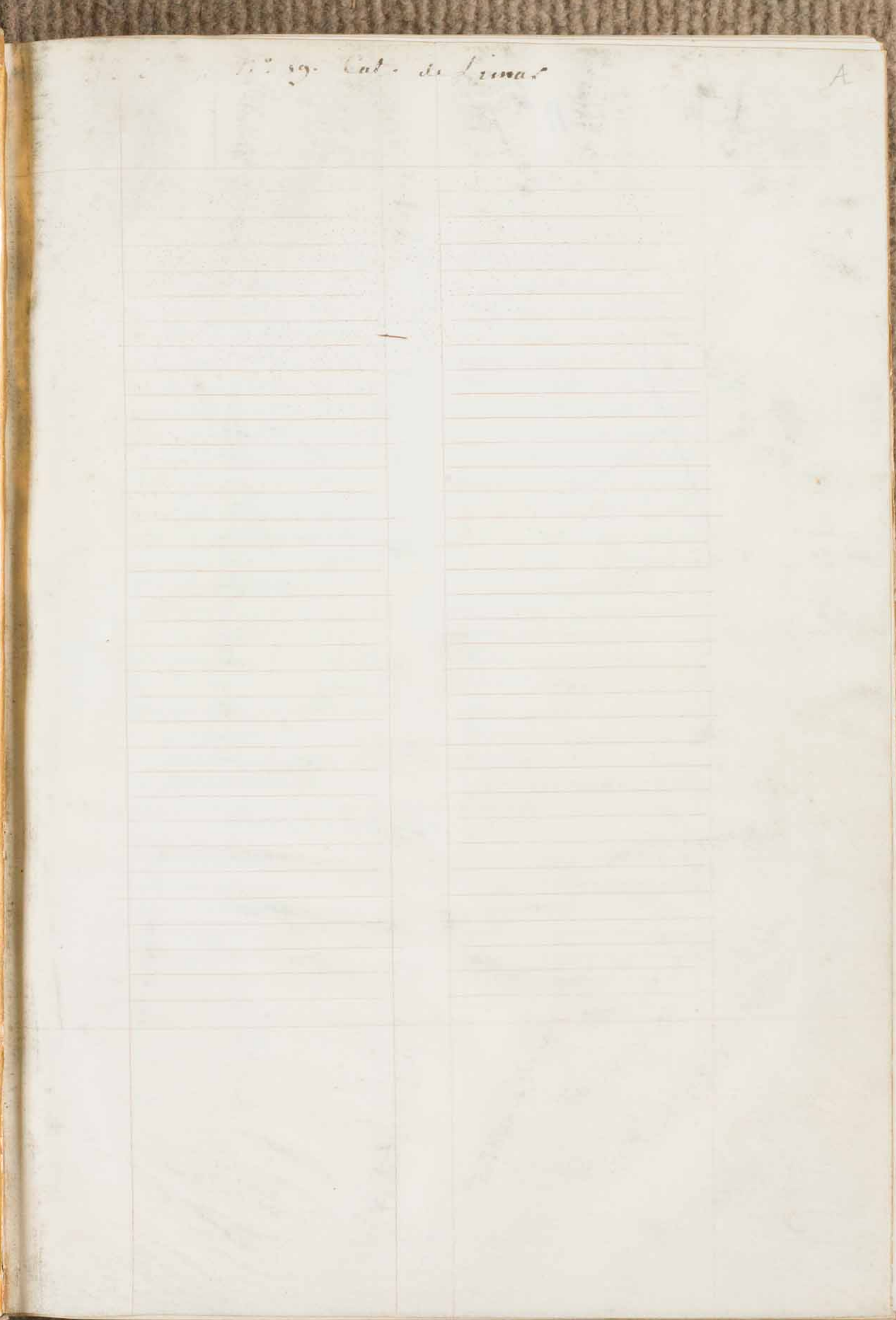
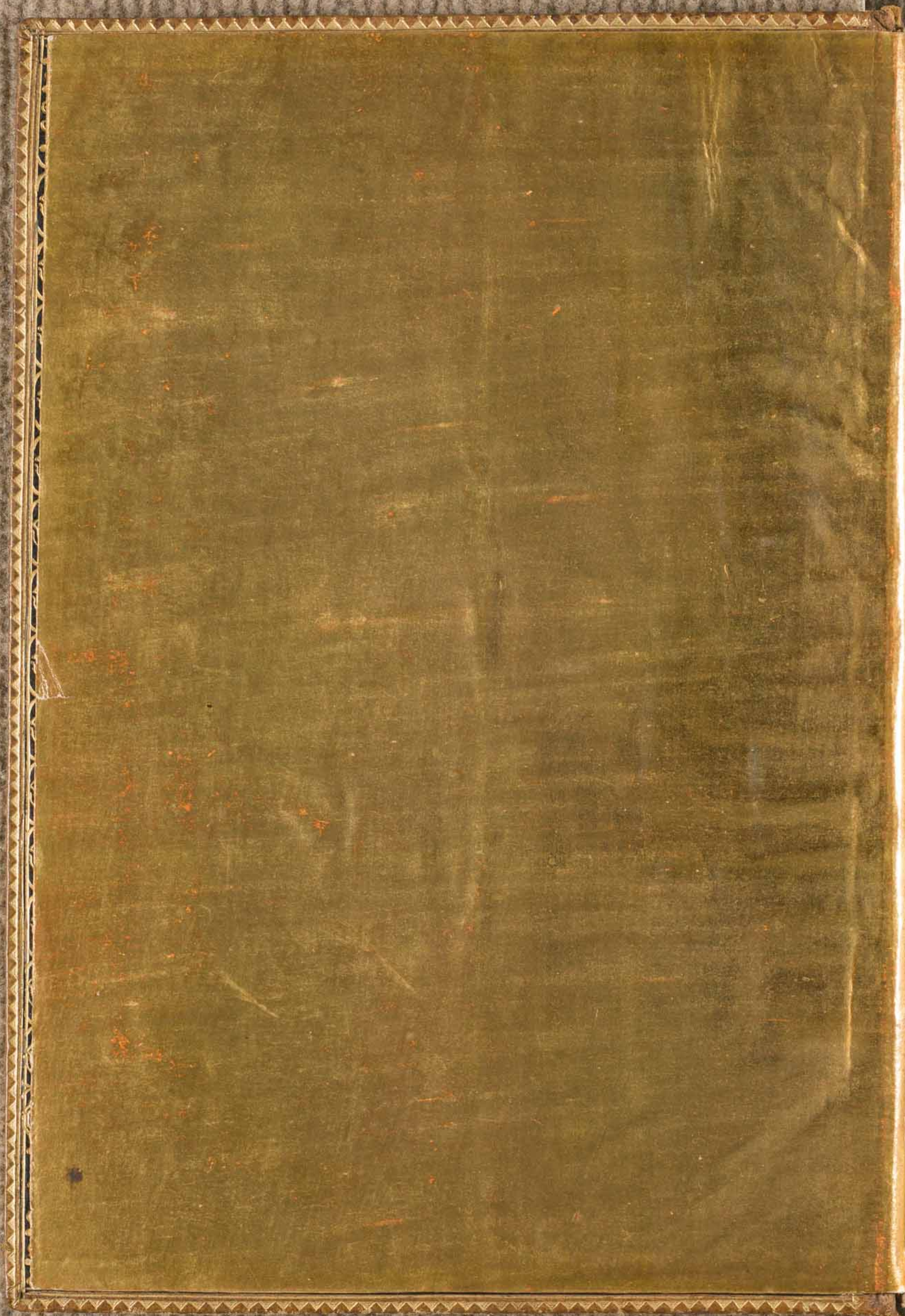

BREVARIUM

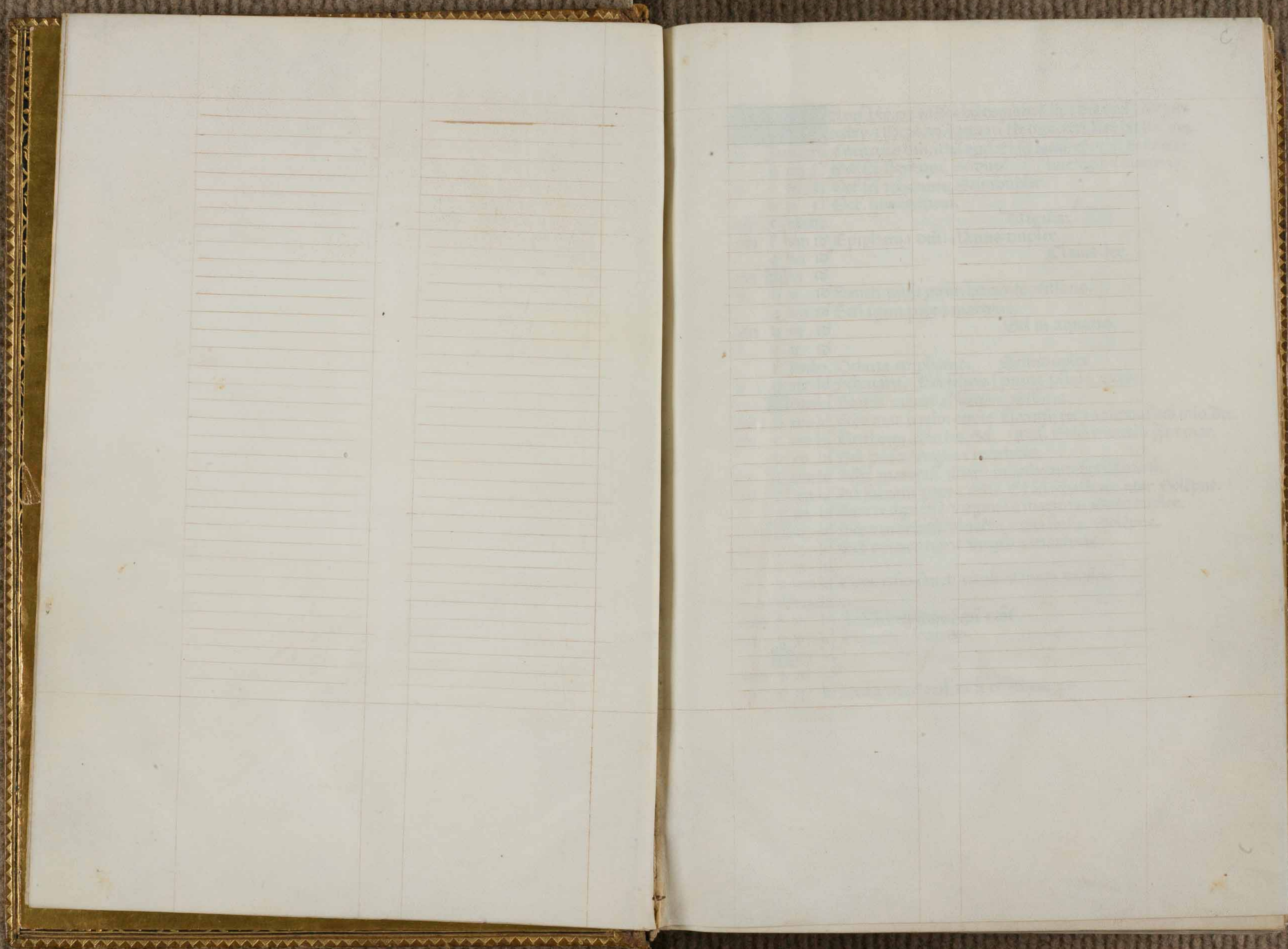

N° 71

B

1

KL Ann' l'et. xij. mēses hebdomadas. liij. ⁊ diē vniū ⁊ l'et dies
 cccxv. ⁊ horas. vj. Januari l'et dies. xxxi. Nox l'et hor. xvj.
 m Januari. Circūcisio dñi. Idai dup. Et s'c'i basilij. ep'i ⁊ p'i. Et s'c'i mar-
 b m j' Oct. s'c'i stephani. Scidup. tunc v'g'is ⁊ martiris.
 vi c m j' Oct. s'c'i iohannis. Semiduplex.
 d n j' Oct. innocentium.
 xix e nōms. Vigilia.
 vii f vii id' Epiphania dñi. Maus duplex.
 g vii id' Clams. lxx.
 xvi **E**vi id'
 v b v id' Sancti pauli p'imi heremite p'fessoris.
 c m id' S'c'i igm pape ⁊ martiris.
 xiii d m id' Sol in aquario.
 n e n id'
 f Idib. Octaua epiphane. Semiduplex.
 x g xix kl' Februarij. S'c'i felix i p'mas p'lb' ⁊ m'is.
Exviii kl' Sancti mauri abbatis ⁊ p'fessoris.
 xviii b xviii kl' S'c'oz mar. heraldi ottois. Accursij p'et' ⁊ adiutoris ord. mio. dñi.
 vii c xvi kl' Anthoni abbatis Sol. mai. Et s'c'i marcelli p'p'e ⁊ mar.
 d xv kl' S'c'e pulce v'g'is ⁊ martiris.
 xv e xiii kl' S'c'oz martirū. Marij marthe audifax ⁊ abacuk.
 m f xii kl' S'c'i fabiani pape ⁊ m'is. Et s'c'i sebastiani mar. Solēpne.
 g xi kl' Sancte agnetis virginis ⁊ martiris. Semiduplex.
 xii **E**xi kl' S'c'oz martirū. vinctū ⁊ anastasi. Solēpne.
 i b x kl' S'c'e emerentiane v'g'is ⁊ martiris.
 c ix kl'
 ix d viii kl' Conuersio sancti pauli. Idinus duplex.
 e vii kl'
 xviii f vi kl' Iohis crisostomi ep'i ⁊ cōf'
 vi g v kl' Agnetis secundo.
Eiiii kl'
 xiiii b m kl'
 m c n kl' S'c'oz martirū. c'p'i et iohannis.

RP Februarius habet dies. xxviii.
Nō habet horas. xiiij. dies. x.

D Februarij. Sancti ignacij epi et martiris.

xj **c** m **N** Purificatio beate marie virginis. **Adm' duplex.**

xix **f** m **N** Sca blasij epi et martiris. nō trāstert

viii **g** n **N** Sca gilberti confessoris.

A Nonas Sca agathe vgis et martiris. **Semiduplex.**

xxvi **b** vii id **D**orothee. h. et. mris.

v **c** vii id

d **v** id

xxiii **e** v id **A**polonie & etatis.

n **f** m id **S**ancte scolastice vgis. nō trāstert

Piscis.

x **g** m id

r **a** n id

b **i**obus

xxviii **c** xvi kl **A**darci. Sca valentini pbr et mris.

vii **d** xv kl **T**ranslatio sca anthony de padua of. **Adm' duplex.**

e **xv** kl

xx **f** xiv kl

m **g** xiii kl

A xii kl

xi **b** xi kl

i **c** x kl

d **viii** kl

ix **e** vii kl **C**athedra sci petri. **Adinus duplex.**

f **vi** kl **V**igilia.

xxvii **g** v kl **S**ci mathie apli. **L**ocus bisexti. **Adm' duplex.**

vi **a** m kl **P**ostremoq; die celebrantur festa mathie.

b **m** kl

xxiii **c** n kl

RP Martius habet dies. xxxi.
Nō habet horas. xii. dies. xii.

m **d** Martij **A**lbini epi et of. sol.

e **vi** n

xj **f** v n

g **m** n

xix **a** m **N**

viii **b** n n

c **N**omis Sca thee of. or. p'dicator. Et sca ppetue et fe

xxvi **d** vii id **h**icatus mar.

v **e** vii id **S**anctorum quadraginta martirum.

f **vi** id

xxiii **g** v id **C**laus pasche. **S**ol in ariete.

n **a** m id **S**ci gregori pape et of. **Adm' duplex.**

b **m** id

x **c** n id

d **i**obus. Sca. **L**ongini of.

xxviii **e** xvi kl **A**prilis.

vii **f** xv kl **S**ci patricij epi et conf.

g **xv** kl **S**ci. **A**nselmi epi et conf. **G**abrielis aya of.

xx **a** m kl **S**ci ioseph of. spoli vgis. **M**arie. **Adm' duplex.**

m **b** xiv kl

c **xiii** kl

xi **d** xii kl **S**ci benedicti abbatis. **Semiduplex.**

ix **e** xi kl

f **x** kl

xxvii **g** vii kl

Annunciatio beate m vgis. **Adinus duplex.**

viii **a** m kl

xxiii **b** vi kl

vi **c** v kl

d **iiii** kl

xx **e** iii kl

m **f** ii kl

Aprilis habet dies. xxx.

Non habet horas. x. dies vero. xij.

Mane egyptiaca bidue

xj **K** m n
 b m n
 xix c n n
 vii d Noms vinctus cōf ord predicator.
 xvi e vii id
 v f vii id
 g vi id
 xiii **K** v id
 n b m id
 c m id
 x d n id
 e iobus.
 xvii f xvi kl adai. Scōz mar. Tiburcij. valentia. a mari.
 vii **K** xvi kl
K xvi kl Sancti. phidri. aūis.
 xv b xv kl Sā ameceti pape. i. martiris
 iii c xiii kl
 d xiii kl
 xij e xij kl
 i f xij kl
 g x kl Sāctor. sothexis. a gap pape et mris.
 ix **K** ix kl Sancti georgij martiris. Berardi. epī tullen. sol.
 b vii kl
 xvii c vii kl Sā marci euangeliste. Nominus duplex.
 vi d vi kl Scōz cleti. a marcelli. pape. i. mris.
 e v kl
 xiii f iii kl Sā. vitalis martiris.
 ii g iii kl Sā petri mris de ordine pōicatorū. Sollene
K iii kl

Sol in thauro.

Adams habet dies. xxxj.

Non habet horas. vii. dies. xvi.

xj b adai. Scōz aplōz philippi. i. iacobi. adai duplex.
 c vi n
 xix d v n Inuētio scē crucis. adai. di. Et scōz alexādu.
 vii e iii n
 f m n
 xvi g ii n Sā iohis apli aū portā latinā. adai duplex.
 v **K** Noms
 b vii id Apparitio scā mndracis. Semiduplex.
 xiii c vii id Translatio scā nicolay. ep. sol.
 ii d vi id Scōz martirū. gordiani. a epymachi.
 e v id Beugulphi mris. sol.
 x f iii id Scōz mar. nerei. a achilei atq; pāncij. Sol i gemis.
 g m id
 xvii **K** ii id Sā bonifacij martiris.
 vii b iobus
 c xvi kl July
 xv d xvi kl
 iii e xv kl
 f xiii kl Scē potentiane virginis. Sā yndis. cōf. sol.
 xij g xiii kl Sā bernardini of. ordis minor. adai dup.
 i **K** xij kl
 b xij kl
 ix c x kl Deliderij epī. i. nre.
 d ix kl
 xvii e vii kl Trāsla. scā frāscē. adai. di. Et scā vrbani ppe. i. mar.
 vi f vi kl Sā cleutherij pape. i. martiris.
 g v kl Sā iohāms pape. i. martiris.
 xiii **K** v kl
 ii b iii kl
 c iii kl Sā felcis pape. i. martiris.
 xj d ii kl Scē petronille virginis.

Junius habet dies. xxx.

Nor habet horas. viij. dies vero. xvi.

xix f m jⁿ Scōz martyriū. marcellin. pet' atq. erasim.
 viij g m nⁿ Scōz martyriū. marcellin. pet' atq. erasim.
 xvi a n jⁿ Scōz martyriū. marcellin. pet' atq. erasim.
 v b Noms.
 c viij idⁿ Claudij epī et cōf. sol.
 xiii d viij idⁿ Claudij epī et cōf. sol.
 ii e vi idⁿ Sanctoz martyriū. prami et feliciam. Et scōz.
 x g m idⁿ Sanctoz martyriū. prami et feliciam. Et scōz.
 a m idⁿ Sci barnabe apli. Admⁿ duplex.
 xviij b n idⁿ Scōz mar. basilid. curm. naboz. et nazarij. Sol i cāc.
 viij c Joibus Sci athoni of. ordis. dmonz. dāi duplex.
 d xviij kl Julij.
 xv e xviij kl Scōz mar. viti et modesti atq. crescentie.
 m f xvi kl
 g xv kl
 xj a xvi kl Scōz martyriū. marci et marcelliani.
 i b xvi kl Scōz martyriū. geruasij et prothasij.
 c x kl Scōz mar. anthoni. Semidⁿ Et sci siluerij ppe et mīr.
 ix d x kl Sci paulini epī et cōfessoris. x. anū mīz. sol.
 e x kl Sci paulini epī et cōfessoris. x. anū mīz. sol.
 xviij f ix kl
 vi g vi kl Natiuitas sci Johānis baptiste. dāi dup.
 a vi kl Eligij epī et cōf. sol. nō.
 xiii b vi kl Scōz mar. iohānis et pauli. Solēpne.
 m c v kl
 d m kl Sci leonis pape et cōfessoris. Vigilia.
 x e m kl Scōz apostolorum petri et pauli. dāi duplex.
 f n kl Cōmemoratio sci pauli apli. Admⁿ duplex.

Julius habet dies. xxxj.

Nor habet horas. viij. dies. xvi.

xix g Julij. Oct. sci iohānis bap. scidup.
 viij a vi nⁿ Visitat. scē mī. vgi. dāi du. Et scōz. p.
 b v nⁿ Visitat. scē mī. vgi. dāi du. Et scōz. p.
 xvi c m nⁿ Visitat. scē mī. vgi. dāi du. Et scōz. p.
 v d m nⁿ Visitat. scē mī. vgi. dāi du. Et scōz. p.
 e n nⁿ Oct. aplor. petri et pauli. Admⁿ duplex.
 xiii f Noms.
 ii g vi idⁿ festu sci bonauenture d. sp. celest. dō. ij. Julij. mai. du.
 a vi idⁿ Oct. visitationis virginis glōse. Sciduplex.
 x b vi idⁿ Scōz mar. septē hīn. et scōz. nifine et sedē vgi. et mīr.
 c v idⁿ Sci pij pape et martyris.
 xviij d m idⁿ Scōz mar. naboz et feliciis.
 viij e m idⁿ Et sci anacleti ppe et mīr.
 f n idⁿ Sol in leone.
 xv g Joibus. Diuilio aplor. Admⁿ du. Quirici et iulite mīz.
 m a xvi kl Augusti.
 b xvi kl Sancti alexij cōfessoris. avarne. vgi. mīz.
 xj c xv kl Scē simphorose cū septē filiis suis mar.
 i d xvi kl
 e xvi kl Scē margarete vgis et mar. Solēpne.
 ix f x kl Sancte praxedis virginis.
 g x kl Scē marie magdalene. semiduplex.
 xviij a x kl Sci apollinaris epī et martyris.
 vi b ix kl Scē cristine virginis et martyris. Vigilia.
 c vi kl Sci iacobi apli. Admⁿ dup. Et sci xpofoi mar.
 xiii d vi kl Scē ane vidue Admⁿ d. Et sci pastoris cōfess.
 m e vi kl Sci panthalcomis martyris.
 f v kl Scōz mar. nazarij. celi. et victor. et moctij ppe et mīr.
 xj g m kl Scē marthe vgi. et scōz mar. fipheij. fausti. bea.
 triciis et feliciis pape et martyris.
 xix a m kl Scōz martyriū. abdon et sennem.
 b n kl

October habet dies. xxxj.

Nov habet horas. xvj. dies. viij.

xviij **O**ctob. Sca remigij epi et confessoris. Sol.
 v b viij **N** Translatio sce clare vgis. Adnus duplex.
 xiii c v **N**
 n d m **N** Sca francisci et fidatoris ord. mior. apai du.
 e m **N**
 x f n **N** marci pape et cofel.
 g. Nomis. Scdz mar. fergij. badri. marcelli et apulei sci
 xvij **V**m id Libarie virg sol.
 vii b viij id Scdz martiri dyomisij. rustici et cleutharij. Sol.
 c vi id Letonii epi et cof.
 xv d v id Oct. sca francisci. Adnus duplex.
 m e m id
 f m id
 xij g n id Sca calixti pape et mar. Sol in scorpione.
Idis.
 b xviij kl' Nouembis.
 ix c xviij kl'
 d xv kl' Sca luce euangeliste. Adnus duplex.
 xvij c xviij kl'
 vi f xviij kl'
 g xviij kl' Scdz vnderi milii viginij. Et sca hylariois abbis.
 xviij **A**x kl'
 m b x kl'
 c ix kl'
 x d viij kl' Scdz martiri. cislai et daniel. Trisum. et. Cislai m.
 xix e viij kl' Sca evaristi pape et martiris.
 f vi kl'
 viij g v kl' Scdz aploz. symonis et iude. Adnus duplex.
Amm kl'
 xvi b m kl'
 v c n kl'

Uigilia.

November habet dies. xxx.

Nov habet horas. xvj. dies. viij.

d Noueb. festitas oim scdz. Adnus duplex. et Eclarij ep. m.
 xviij e m **N** Comem. oim fidelium defunctorum.
 n f m **N** hylern. epi et cof. Solene
 g n **N** Scdz martiri. vitalis et agricole.
 x **N**omis.
 b viij id Sca leonardi confessoris.
 xvij c viij id **Q**tuor. coronatoz mar. Et sca. theodoz mar.
 vii d vi id Oct. oim scdz. Adm du. Tilla. sca ludom. Adm du.
 c v id Dedic. basilice saluatori Adm du.
 xv f m id Scdz mar. triphomis. respicij. et nympha.
 m g m id Sca martini epi et confessoris. Semiduplex. Et sca mene.
An id Sca martini pape et martiris. Anati epi sol. m.
 xij b **I**dis. Sca brucei epi et cofel. Sol i sagittario.
 i c xviij kl' Decembris.
 d xviij kl'
 ix e xviij kl'
 f xv kl'
 xvij g xviij kl' Dedic. basilicaz aploz pet et pauli. Adm du.
 vi **A**x kl' Sca elizabeth vidue Adm du. Et sca pociam ppe et m.
 b x kl'
 xviij c x kl' presentatio be ma. dup. ana.
 m d x kl' Sca cecilie vgis et mris. Semiduplex.
 e ix kl' Sca demetris ppe et m. Solene. Et sca felicitat. m.
 x f viij kl' Sca gislogom martiris.
 xix g viij kl' Sca katherine vgis et martiris.
Avi kl' Sca pet. alexandri epi et martiris.
 viij b v kl'
 c m kl'
 xvi d m kl' Sca saturnini. martiris. Uigilia.
 v e n kl' Sca andree apli. Adnus duplex.

KL December habet dies. xxxj.
 Nor habet horas. xvj. dies. viij.

xij f Decēbris Eligij ep̄i et of. sol. nōl.

n g m n Sēc vniuerſe uirgis et martiris.

x b n n Sēc barbare uirgis et martiris. sol.

c Nomis. Sēc salu abbatis.

xviii d vii id Sēc nicolay ep̄i et confel. semid. et solemne.

vii e vii id Sēc ambrosij ep̄i et ofel. dñi duplex.

f vi id Cōceptio bte marie uirgis. dñi duplex.

xv g v id

m m id Sēc melchiodis pape et martiris.

b m id Sēc damasi pape et confel.

xii c ii id

i d Iohibz. Sēc lucie uirgis et martiris. semiduplex.

e xix kl Januarij.

ix f xviii kl Oct. cōceptionis. m. d.

g xvii kl

xviii b xvi kl

vi b xv kl

c xiiii kl

xiii d xiii kl

m e xii kl Sēc thome apli. dñi duplex. Vigilia.

f xi kl

xii g x kl

xix x kl

b viii kl Natiuitas dñi nři ihu c. mai. du. h. sēc anastacie mar. Vigilia.

viii c vii kl Sēc stephani pthom̄is. dñi duplex.

d vi kl Sēc iohis apli et euangeliste. dñi duplex.

xvi e v kl Sēc innocentij. semiduplex.

v f iiii kl Sēc thome archiep̄i et martiris. sol.

g iii kl

xiii a ii kl Sancti filuestri pape et confessoris. nō trāfect.

Ente exulte
mus domino
iubilemus
deo salutari
nostro preoccupemus fa
ciem eius in confessione
et in psalmis iubilemus
ei. **Q**uonia deus magni
dñs et rex magnus super
omnes deos quoniam nō
repellet dñs plebem suam
quia in manu eius sunt
omnes fines terre et alti
tudines montium. **I**pse con
spicit. **Q**uonia ipse ē ma
re et ipse fecit illud et anda
fundauerunt manus eius
venite adoremus et proci
damus ante deū plorem?
coram dño qui fecit nos
quia ipse est dñs deus nr.
nos autē populus eius et
oues pascue eius. **Q**uodie
si vocem eius audieritis
nolite obdurare corda vel
tra sicut in exacerbatione
secundū diem temptationis
in deserto. **V**bi tentauerūt
me patres vestri probauerūt
et viderūt opa mea. **Q**ua
draginta annis proximus
fui generationi huic et di
xi semper hi erant corde ipi
vero non cognouerūt vias

meas quibus iuravi in
ira mea si introibūt in requiē
meam. **G**loria patri et fi
lio et spiritui sancto. Sic
aut erat in principio et nūc
et semper et in secula secu
lorum. Amen. **psalmus.**
Eat
vir
qui
non
abit
in cō
silio
improborum et in via peccato
rum non stetit et in eccle
sia pestilentie non sedit.
Sed in lege dñi volun
tas eius et in lege eius sine
ditabitur die ac nocte. **E**st
erit tanq̃ lignū quod pla
tati est semine decursus aq̃
quod fructū suū dabit in
tempore suo. **E**st folium
eius non defluet et omnia
quecūq̃ faciet prosperabi
tur. **N**on sic impij nō sic
sed tanq̃ pulvis que pro
uehit ventus a facie tie. **N**ō
non resurgunt impij in
iudicio neq̃ peccatores in
consilio iustorum. **Q**uonia
nouit dñs viam iustorum
et iter impiorum peribit.

Quare firmuerunt
gentes. et populi
meditati sunt inania. **A**sti
terunt reges terre. et prin
cipes conuenerunt in vnu
aduersus dñm et aduer
sus xpm suu. **O**mn
pannis vincula eorum.
et pronciamus a nobis
iugum ipsorum. **Q**ui hitat
in celis iridebit eos. et dñs
sublimabit eos. **Q**uoniam
loquetur ad eos in ira sua.
et in furore suo cōturbabit
eos. **E**go autem constitu
tus sum rex ab eo. super sy
on montem sanctū eius.
predicans pceptū eius.
Dñs dixit ad me filius
meus es tu. ego hodie ge
nui te. **O**stula a me et
dabo tibi gentes heredita
tem tuam. et possessionē
tuam terminos terre. **R**e
ges eos in virga ferrea. et
tanq̃ vas figuli cōfringes
eos. **E**t nunc reges intel
ligite. erudimini. qui indi
catis terram. **S**eruite do
minio in timore et exulta
te ei cum tremore. **A**ppre
hendite disciplinā nequā
do nascatur dñs et peccat
de via iusta. **Q**uoniam exar

serit in breui ira eius bea
ti omnes qui confidunt
in eo. **Psalmus.**
Omnne quid multi
plicati sunt qui tri
bulant me. multi insur
gunt aduersū me. **M**ul
ti dicunt anime mee. nō
est salus ipi in deo eius.
Tu autē dñe suscepto
meus es. gloria mea et ex
altans caput meū. **V**oce
mea ad domnū clamavi.
et exaudiuit me de mōte
sancto suo. **E**go dormi
ui et soporatus sum. et
exurrexi quia dñs susce
pit me. **N**on timebo mi
lia populi circumdantis
me. exurge dñe saluum
me fac deus meus. **Q**uoniam
tu percussisti omnes ad
uersantes michi sine cau
sa. dentes peccatorū cōtri
uisti. **O**mnis est salus.
et super populum tuum
benedictio tua. **Psalmus.**
Quoniam inuocare exau
diuit me deus ius
titię mee. in tribulatione
dilatasti michi. **M**iserere
mei. et exaudi orationē
meam. **F**ilij hominū
vsq̃quo graui corde. vt

quid diligitis vanitatē
et queritis mendacium.
Et scitote qm̃ iustifica
uit dñs sanctum suum.
dñs exaudiet me cum cla
mauero ad eū. **N**on asci
mini et nolite peccare.
que dicatis in cordibz vest
ris. et in cubilibz vestris
comparumini. **S**anctifica
te sacrificiū iustitię
e. et sperate in dño. multi
dicunt quis ostendit no
bis bona. **S**ignatū est
super nos lumen vultus
tui dñe. dedisti leticiam
in corde meo. **F**ructu
frumenti vini et olei sui.
multiplicati sunt. **I**n
pace in id ipm̃. dormiā et
requiescam. **Q**uoniam
tu dñe singulariter in spe
constituisti me. **Psalmus.**
Verba mea auribus
percepe dñe. intel
lige clamorem meū. **N**on
tende voci orationis mee.
rex meus et deus meus.
Quoniam ad te orabo dñe
mane exaudies vocē meā.
Mane astabo tibi et vi
debo. qm̃ non deus volēs
iniquitatē tuā. **E**q̃
habitabit iuxta te mali

gnus. neq̃ permancbunt
missi ante oculos tuos.
Didisti omnes qui ope
rantur iniquitatem. pdes
omnes qui loquuntur
mendaciū. **T**irum san
guinū et dolosum ab ho
minabitur dñs. ego autē
in multitudine misericor
die tue. **I**ntroibo in do
mū tuam. adorabo ad tē
plum sanctū tuū in timore
tuo. **O**mnne deduc me
in iusticia tua propter im
micos meos. dirige in cō
specu tuo viā meā. **Q**uoniam
non est in ore eorū veritas
cor eorū vanū est. **S**epul
chrum patens ē guttur e
orū linguę suę dolose a
gebant. iudica illos deus.
Eccidant a cogitacioni
bus suis secundum mul
titudinem impietatum
eorū expelle eos quoniam
irritauerūt te dñe. **E**t
letentur omnes qui sperat
in te. in eternū exultabūt
et habitabis in eis. **E**t
gloriantur in te omēs
qui diligunt nomē tuū.
quoniam tu benedicis ius
to. **O**mnne vt scito bo
ne voluntatis tue. corō

nasti nos. **psalmus**
Domine ne i furore
fuo arguas me: ne
q; in ira tua corripas me
Miserere mei dñe qm̃ i
firmus sũ: sana me dñe
qm̃ conturbata sunt ossa
mea. **E**t anima mea tur
bata est valde: sed tu dñe
vsq; quo. **C**onuertere do
mine et eripe anima mea:
salua me fac propter mise
ricordiam tuam. **I**n nō
est in morte qui memor sit
tui: in inferno autē quis
confitebitur tibi. **L**abo
raui in gemitu meo. laua
bo per singulas noctes lee
tū meū lacrimis meis stra
tū meū rigabo. **T**urbat
est a furore oculus meus i
ueteraui inter omnes in
imicos meos. **R**eluceat a
me omnes qui operamini
iniquitatem: quoniam ex
audiuit dñs vocem fletus
mei. **E**xaudiuit dñs de
precationem meā: domini
orationē meam suscepit.
Erubescant et conturbē
tur vehementer omnes in
imici mei: conuertantur et
erubescant valde velociter.
Gloria patri.

Domine dñs noster:
q̃ admirabile est
nomen tuū in vniuersa
terra. **I**ñ eleuata ē ma
gnificētia tua super celos
Ex ore infantū et lactē
cū perfecisti laudem prop
ter inimicos tuos: vt des
truas inimicū et vltorem
Iñ video celos tuos o
pera digitorū tuorū: lunā
et stellas que tu fundasti.
Quid est homo q̃ me
mor es eius: aut filius ho
minis quoniam visitas
eum. **M**inuisti eum pau
lominus ab angelis gloria
et honore coronasti eum:
et constituisti eum super
opera manuum tuarum.
Mina subiecisti sub
pedibus eius onēs et boues
vniuersas in super et pecco
ra campi. **R**oluces celi
et pisces maris qui per
ambulant semitas maris.
Dñe dñs nr: q̃ admi
rabile est nomē tuum in
vniuersa terra. **psalmus.**
In dño confido: quo
modo dicatis anime
mee transmigra in montē
sicut passer. **I**ñ ecce pe
ccatores intenderūt arcū:

parauerunt sagittas suas i
pharetra: vt sagittent i ob
scuro rechos corde. **I**ñ
que perfecisti destruxerūt:
iustus autem quid fecit.
Dñs in templo scō suo:
dñs in celo sedes ei. **C**uli
eius in paupere respiciūt:
palpebre eius interrogant
filios hominū. **D**ñs iter
rogat iusti et impiū: qui
autem diligit iniquitatem
odit animam suā. **L**uct
super peccatores es laqueos:
ignis sulphur et spiritus
procellarū pars calicis eorū
Iñ iustus dñs et iusti
cias dilexit: equitatem vi
dit vultus eius. **psalmus**
Domine quis habita
bit in tabernaculo
tuo: aut quis requiescet i
monte sancto tuo. **Q**ui
ingreditur sine macula:
et operatur iusticiā. **I**ñ
loquitur veritatem i corde
suo: qui non egit doli i
lingua sua. **N**ec fecit p
rimo suo malū: et oppro
briū non accepit adūsus
proximos suos. **D**omi
lum deductus est i conspec
tu eius malignus: timen
tes autē dñm glorificat.

Iñ iurat primo suo
et non decipit: qui pecu
niam suam non dedit ad
usuram: et numerā super
innocentem non accepit.
Qui facit hec: non com
mouebitur i eternū. **ps.**
Conserua me domine
qm̃ speraui i te: dixi
dño deus meus es tu qm̃
bonorū meorū non eges.
Sanctis qui sunt in ter
ra eius: mirificauit omnes
voluntates in eis. **M**ulti
PLICATE sunt infirmitates
eorū: postea accelerauit.
Non congregabo cōnē
tacula eorū de sanguinibz:
nec memor ero nominū
eorū per labia mea. **D**ñs
pars hereditatis mee et ca
lieis mei tu es qui restitui
es hereditatē meā michi.
Iñ unes ceciderūt michi
i preclatis: etenim hereditas
mea preclara est iñ. **S**i
dicam dominū q̃ tribuit
michi intellectū: in super
et vsq; ad noctē increpue
runt me renes mei. **R**o
uidebam dominū i con
spectu meo semper: qm̃ a
dextis est michi ne cōmo
uear. **P**ropter hoc letatū

est cor meum et exultavit li-
gua mea: in super et caro
mea requiescet in spe. **Q**uoniam
non derelinques animam
meam in inferno: nec dabis
sanctum tuum videre corrup-
tionem. **N**otas michi fe-
cisti vias vite: adimple-
bis me leticia cum vultu
tuo: delectationes in dexte-
ra tua usque in finem. **E**x-
audi domine iustitiam
meam: intende de
precationem meam. **I**n
tribus percipe orationem
meam: non in labijs dolo-
ris. **E**x vultu tuo iudicium
meum prodeat: oculi tui
videant equitates. **P**ro-
basti cor meum: et visitasti
nocte: igne me examina-
sti: et non est inuenta in
me iniquitas. **E**t non
loquatur os meum opera
hominum: propter verba la-
biorum tuorum ego custodivi
vias duras. **P**erfecit gres-
sus meos in semitis tuis:
ut non moueantur vesti-
gia mea. **E**go clamaui
quia exaudisti me deus: in-
clina aurem tuam michi:
et exaudi verba mea. **M**i-
serifica misericordias tuas:

qui saluos facis sperantes
in te. **R**esistentibus dec-
tere tue custodi me: ut pu-
pillam oculi. **S**ub um-
bra alarum tuarum protege
me: a facie impiorum qui
me afflixerunt. **I**nnimi-
ci mei animam meam cir-
cumdederunt: ad ipse suum
concluserunt: os eorum
locutum est superbia. **P**ro-
nantes me nunc circum-
dederunt me: oculos suos
statuerunt declinare in
terram. **S**usciperunt
me sicut leo paratus ad
predam: et sicut catulus
leonis habitans in sub-
ditis. **E**xurge domine pre-
uem eum: et supplantam
eum: eripe animam meam
ab impio frameam tuam
ab inimicis manus tue.
Quoniam a paucis de terra
diuide eos in vita eorum:
de absconditis tuis adim-
pletus est venter eorum.
Saturati sunt filijs:
et dimiserunt reliquias
suas paruulis suis. **E**go
autem in iusticia appare-
bo conspectui tuo: satiabor
cum apparuerit gloria
tua. **Psalmus**

Celi enarrant gloriam
dei: et opera ma-
nuum eius annunciat fir-
mamentum. **D**ies diei
eructat verbum: et nox
noxi indicat scientiam.
Non sunt loquela neque
sermone: quorum non
audiantur voces eorum.
In omnem terram exiit
sonus eorum: et in fines
orbis terre verba eorum. **I**n
sole posuit tabernaculum
suum: et ipse tanquam sponsus
procedens de thalamo suo.
Exultauit ut gigas ad
currendam viam: a summo
celo egressio eius. **E**t oc-
cursus eius usque ad summum
eius nec est qui se abscon-
dat a calore eius. **P**er do-
minum immaculata conuerterunt
animas testimonium domini
fidele sapientiam prestans
paruulis. **I**usticie domini
recte letificantur corda: pre-
ceptum domini lucidum illuminans
oculos. **Q**uoniam dominus
sanctus permanet in secu-
lum seculi: iudicia domini
vera iustificata in semet
ipsa. **C**onsiderabilia super
aurum et lapidem preciosum
multum: et dulciora super

mel et fauam. **E**t tenem
seruus tuus custodit ea:
in custodiendis illis re-
tributio multa. **D**elic-
ta quis intelligit ab oc-
cultis meis munda me:
et ab aliis parce seruo
tuo. **S**i mei non fuerint
dominati tunc immacula-
tus ero: et emundabor a
delicto maximo. **E**t erit
ut complacentur eloquia
oris mei: et meditatio
cordis mei in conspectu tuo
semper. **D**omine adiutor me-
us: et redemptor meus. **P**s.
Domine in virtute tua
letabitur rex: et su-
per salutare tuum exultabit
vehementer. **C**onsiderum
cordis eius tribuisti ei: et vo-
luntate labiorum eius non fraudasti
eum. **Q**uoniam preuenisti eum
in benedictionibus dulce-
dinis: posuisti in capite eius
coronam de lapide pre-
cioso. **Q**uoniam petiit a te
et tribuisti ei: longitudinem
dierum in seculum et in seculum
seculi. **M**agna est gloria
eius in salutari tuo: glo-
riam et magnum decorem
impones super eum. **M**i-
serifica eum in benedictione

in seculū seculi: letificabi
eū in gaudio cum vultu
tuo. **Q**uoniam rex sperat in do
mino: et in misericordia
altissimi non commoue
bitur. **I**nveniat ma
nus tua omnibz inimicis
tuis: dextera tua inueniat
omnes qui te oderūt. **N**on
ne eos ut elibant ignis i
tempore vultus tui: dñs
in ira sua conturbabit eos
et deuorabit eos ignis. **F**ru
ctus eorū de terra perdes: et
semen eorū a filiis hominū.
Quoniam declinauerunt in te
mala: cogitauerūt cōsilia
que non potuerunt stabi
lire. **Q**uoniam pones eos dorsū
in reliquijs tuis: preparabi
vultū eorū. **E**xaltare dñe
in virtute tua: cātabimus
et psallemus virtutes tuas.
Magnitudo eius orbis
terrarum et vniuersi qui
habitāt in eo. **Q**uia ipse
super maria fundauit eum
et super flumina pparauit
eum. **Q**uis ascendet i mō
tem dñi: aut quis stabit
in loco sancto eius. **I**mmo
cens manibus et mudo co
re: qui non accepit i vano

aniam suā nec iurauit
in dolo proximo suo. **H**ic
accipiet benedictionem
a domino: et misericordi
am a deo salutari suo. **H**ec
est generatio querentū
eum querentium faciem
dei iacob. **E**xtollite por
tas principes vestras et
eleuamini porte eterna
les: et introibit rex glie.
Quis est iste rex glorie
dñs fortis et potens dñs
potens in p̄lio. **E**xtolli
te portas principes vestras
et eleuamini porte eterna
les et introibit rex glorie.
Quis est iste rex glorie:
dñs virtutum ipse est rex
glorie. **psalmus:**
Afferre dño filij dei:
Afferre dño filios a
rietum. **A**fferre domino
gloriam et honore: affer
te dño gloriam nomini
eius: adorate dominū in
atrio sancto eius. **G**lor do
mini super aquas: deus
maiestatis intonuit: dñs
super aquas multas. **G**lor
donum in virtute: vox do
mī in magnificentia. **G**lor
dñi confringentis cedros:
et confringet dñs cedros

libani. **E**t cōminuet eos
tanq̄ vitulū libani: et di
lectus quem admodum fi
lius vnicornū. **G**lor do
mini intercedentis flāmam
ignis: vox dñi concucien
tis desertū: et cōmouebit
dñs desertū cades. **G**lor
dñi p̄parantis ceruol: et
reuelabit condensa: et i tē
plo eius omnes dicēt glo
riam. **D**ominus diluuii
inhabitare facit: et sedabit
dñs rex in eternū. **D**ñs
virtutem populo suo da
bit: dñs benedicet popu
lo suo in pace. **psalmus:**
Beatū quorū remisse
sunt iniquitates:
et quorū tecta sunt pecca
ta. **B**eatū vir cui non i
putauit dñs peccatū: nec ē
in spiritu eius dolus. **Q**uoniam
tacui inueterauerunt ossa
mea: dñi clamarem tota die
Quoniam die ac nocte grāu
ta est super me manus tua
comersus sum in crīna
mea dum configitur spīa
Clichum meum cogin
tum tibi feci et inuulsiā
meam nō abscondi. **Q**uoniam
confitebor: aduersum me
inuulsiā meam dño:

et tu remisisti impietatem
peccati mei. **O**ro hac ora
bit ad te omnis sanctus in
tempore oportuno. **Q**uoniam
tamen in diluuiū aquarū
multarū: ad eū nō appro
ximabunt. **Q**uoniam es refu
giū meū a tribulatiōe que
circūdedit me exultatio
mea erue me a circūdati
bus me. **I**ntellectū tibi
dabo et instruiam te i via
hac qua gradieris firma
bo super te oculos meos. **N**ō
lite fieri sicut equus et mul
quibus non est intellectus.
Inducam et freno ma
xillas eorum constringe:
qui non approximāt ad
te. **M**ulta flagella pecca
toris sperantem autem in
dño misericordia circūda
bit. **E**t animum in dño et
exultate iusti: et gloriāmi
in omnes recti corde. **E**x
ultate iusti i dño:
Rectos decet collaudi
tio. **C**onfitemini dño i
cithara: in psalterio decet
cordarū psallite illi. **C**ā
tate ei canticū nouū: bene
psallite ei in vociferatione
Quia rectū est verbum
domini: et omnia opera

eius in fide. **D**iligat misericordiam et iudiciū misericordia dñi plena ē terra. **V**erbo dñi celi firmati sunt: et spiritu dñs eius omnis virtus eorū. **C**ongregans sicut in vtre aq̄s maris: ponēs i thesauris abyssos. **I**neat dominū omnis terra: ab eo autem commouentur omnes inhabitantes orbem. **C**ū ipse dixit et facta sūt: ipse mandauit et creata sunt. **D**ñs dissipat consilia gentiū: reprobat autem cogitationes populozū: et reprobat consilia p̄cipū. **C**onsiliū autē domini in eternū manet cogitationes cordis eius in generatione et generationem. **B**eata gens cuius est dominus deus eius: populus quem elegit i hereditate sibi. **D**e celo respexit dominus: vidit omnes filios hominū. **D**e preparato habitaculo suo: respexit super omnes qui habitant terram. **C**ui finxit figillatim corda eorū: qui intelligit omnia opera eorū. **N**on saluatur

rer per multam virtutē: et ḡgas non saluabitur in multitudine virtutis sue. **N**allax equus ad salutem: in habundantia virtutis sue non saluabitur. **E**cce oculi dñi super metuentes eum: et in eis qui sperant super misericordia eius. **N**on eruat a morte animas eorū: et alat eos in fame. **A**nima nostra sustinet dominū: qm̄ adiutor et protector noster est. **Q**uia in eo letabitur cor nostrū: et in nomine sancto eius sperauimus. **F**iat misericordia tua dñe sup nos: quē admodū sperauimus in te. **B**enedicam dominū in omni tempore: semper laus eius i ore meo. **I**n dño laudabitur aīa mea: audiant mansueti et letentur. **M**agnificate dominū mecum: et exaltemus nomen eius in idipsum. **E**xquisiui dñm et exaudiuit me: et ex omnibus tribulationibz meis eripuit me. **A**ccedite ad eum et illuminamini: et facies vestre non cōfū-

dentur. **I**ste pauper clamauit et dñs exaudiuit eum: et ex omnibz tribulationibus eius saluauit eum. **M**ittit angelus dñi in circuitu timentū eum: et eripiet eos. **C**onstate et videte qm̄ suauis est dñs: letatus vir q̄ sperat in eo. **T**imete dñm omnes sancti eius: quoniam non est inopia timentibus eū. **Q**uantes eguerunt et esurierunt: inquirentes autem dñm non inueniuntur omni bono. **E**cce filij audite me: timorem dñi docebo vos. **Q**uis est homo qui vult vitam: diligit dies videre bonos. **P**rohibe linguam tuam a malo: et labia tua ne loquātur dolum. **Q**uerte a malo et fac bonū: inquire pacē et persequere eā. **O**culi domini super iustos: et aures eius in preces eorū. **C**ultus autem domini super facientes mala: et perdat de terra memoriā eorū. **C**lamauerunt iusti et dñs exaudiuit eos: et ex omnibus tribulationibz

43
eorū liberauit eos. **I**uxta est dñs his qui tribulati sunt corde: et humiles spiritu saluabit. **M**ulte tribulationes iustozū: et de omnibus his liberauit eos dñs. **Q**uistodit dñs omnia ossa eorū: vnū ex his nō conteretur. **M**ors peccatorū pessima: et qui odit iustum delinquent. **E**cce dimet dñs animas seruari suozū: et nō delinquet omnes qui sperant in eo. **E**rucauit cor meum verbum bonū: dico ego opera mea regi. **I**ngua mea calamus scribe: velociter scribentis. **S**pectosus forma p̄ filijs hominū diffusa est gracia i labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternū. **A**ccingere gladio tuo super femur tuū potentis sine. **S**pecte tua et pulcritudine tua: intēde prospere procede et regna. **P**ropter veritatem et mansuetudinem et iusticiam: et deducet te mirabiliter dextera tua. **S**agitte tue acute: populi sub te cadēt in corda inimicorū regis.

Edes tua deus in secu-
lum seculi: virga digne-
tis virga regni tui. **E**-
lexisti iusticiam et odisti
iniquitatem: propterea
vixit te deus deus tuus
oleo leticie pre consorti-
bus tuis. **M**ira et gutta et
cassa a vestimentis tuis
a domibus eburneis: ex
quibus delectauerunt te
filie regum in honore tuo.
Astitit regina a dextris
tuis in vestitu deaurato:
circundata varietate. **A**-
udi filia et vide: et inclina
aurem tuam: et obliuiscere
populum tuum et domum
patris tui. **E**t concupis-
cet rex decorem tuum: quoniam
ipse est dominus deus tuus et
adorabunt eum. **E**t filie
tyri in muneribus vultum
tuum deprecabuntur omnes
diuites plebis. **O**mnis
gloria eius filie regis ab-
intus in fimbriis aureis:
circumnecta varietatibus.
Adducentur regi vir-
gines post eam: proxime
eius afferentur tibi. **A**ff-
ferentur in leticia et exul-
tatione: adducentur in
templum regis. **P**ro patri-

bus tuis nati sunt tibi fi-
lij: constitues eos princi-
pes super omnem terram.
Memores erunt nomi-
nis tui domine: in omni ge-
neratione et generatione.
Propterea populi con-
fitebuntur tibi in eternum:
et in seculum seculi. **psalm.**
Deus noster refugium
et virtus adiutor
in tribulationibus que
inueniunt nos nimis.
Propterea non timebi-
mus dum turbabitur ter-
ra: et transferentur mon-
tes in cor maris. **C**onu-
erunt et turbate sunt a-
que eorum: conturbati sunt
montes in fortitudine eius.
Fluminis impetus le-
tificat ciuitatem dei: sanc-
tificauit tabernaculum suum
altissimus. **D**eus in me-
dio eius non commoue-
bitur: adiuuabit eum deus
mane diluculo. **C**on-
turbate sunt gentes et incli-
nata sunt regna: dedit
vocem suam mota est ter-
ra. **D**ominus virtutum
nobiscum: susceptor nos-
ter deus iacob. **E**mitte
et videte opera domini:

que posuit prodigia super
terram: auferens bella us-
que ad finem terre. **A**rcum
conteret et confriget ar-
ma et scuta comburet ignem.
Cacate et videte quoniam e-
go sum deus: exaltabor in
gentibus et exaltabor in
terra. **D**ominus virtu-
tum nobiscum: susceptor
noster deus iacob. **psalm.**
Omnes gentes plau-
dite manibus iubi-
late deo in voce exultaci-
onis. **D**ominus deus excelsus:
terribilis rex magnus su-
per omnem terram. **S**ub-
iecit populos nobis: et ge-
tes sub pedibus nostris. **E**-
legit nobis hereditatem suam:
spem iacob quem dilexit.
Ascendit deus in iubi-
lo: et dominus in voce tube. **P**sal-
lite deo nostro psallite:
psallite regi nostro psal-
lite. **Q**uonia rex omnis
terre deus: psallite sapienter.
Regnabit deus super
gentes: deus sedet super
sedem sanctam suam. **P**ri-
ncipes populorum congre-
gati sunt cum deo abraham
quoniam dei fortes terre vehe-
menter eleuati sunt.

Magnus dominus et lauda-
bilis nimis: in ciui-
tate dei nostri in monte
sancto eius. **F**undatur
exultatione vniuersa terre:
mons syon latera aquila-
rum. **C**uius in domibus
eius cognoscetur: qui susci-
piet eam. **Q**uonia ec-
ce reges congregati sunt:
conuenerunt in unum. **E**p-
si videntes sic admirati sunt
conturbati sunt commoti
sunt: tremor apprehendit
eos. **I**bi dolores ut par-
turiens: in spiritu vehe-
menti conteres naues thar-
sis. **S**icut audiuimus
sic vidimus in ciuitate
domini virtutum: in ciuitate
dei nostri: deus fundauit
eam in eternum. **S**uscepi-
mus deus misericordiam
tuam: in medio templi tui.
Secundum nomen tuum
deus sic et laus tua in fine
terre: iusticia plena est
dextera tua. **E**reget mos
syon et exultent filie iude
propter iudicia tua domine.
Circumdate syon et com-
plectimini eam: narrate in
turribus eius. **D**omine

corda vestra in virtute ei:
et distribuite domos ei:
vt enarretis in progeme
altera. **Q**uonia hic est
deus deus noster in eter
nu et in seculum seculi:
ipse reget nos in secula. **ps.**
Exaudi deus deprec
ationem meam: in
tende orationem mee. **S**i
inibus terre ad te clamaui:
dum anxietur cor meum:
i petra exaltasti me. **D**e
dixisti me quia factus es
spes mea: turris fortitu
dinis a facie inimici. **I**n
habitabo in tabernaculo
tuo in secula: protegar i
velamento alarum tuarum.
Quoniam tu deus meus
exaudisti orationem meam:
dedisti hereditatem time
tibus nomen tuum. **Q**uies
super dies regis adiacet:
annos eius usque in diem
generationis et generati
onis. **P**ermanet in eter
nu in conspectu dei: mise
ricordiam et veritatem ei:
quis requirit. **S**ic psal
mi dicam nomini tuo i
seculum seculi: vt reddam
vota mea de die in diem.
Gloria patri.

Exaudi deus oratio
nem meam cum
deprecor: a timore inimi
ci eripe animam meam.
Proteristi me a conue
tu malignantiu: a mul
titudine operantium in
iquitatem. **Q**uia exacu
erunt ut gladium ligulas
suas: intenderunt arcum
rem amaram: vt sagittet
in oculis immaculatu.
Subito sagittabunt
cum et non timebunt:
firmuerunt sibi sermo
nem neque. **M**anauerunt
vt abscondent laqueos:
dixerunt quis videbit e
os. **S**crutati sunt iniqui
tates: defecerunt scruta
tes scrutatio. **A**ccedet
homo ad cor altu: et exal
tabitur deus. **S**agitte
paruuloru facte sunt pla
ge eorum: et infirmate sunt
contra eos lingue eorum.
Conturbati sunt om
nes qui videbant eos: et
timuit ois homo. **E**t
annunciauerunt opera dei:
et facta eius intellexerunt.
Etabitur iustus in do
mino et sperabit in eo: et
laudabuntur omnes rec

corde. **psalmus.**
Confitebimur tibi
deus: confitebimur
et inuocabimus nomen
tuum. **N**arrabimus mi
rabilia tua: cum accepero
tempus ego iusticias in
dicabo. **Q**uia facta est
terra et omnes qui habi
tant in ea: ego confirma
ui colupnas eius. **Q**ui
iniquus nolite inique a
gere: et delinquentibus
nolite exaltare cornu. **N**o
lite extollere i altum cor
nu vestru: nolite loqui ad
uersus deum iniquitates.
Quia neque ab oriente
neque ab occidente: neque a
desertis montibus: qui
deus iudex est. **N**unc bu
miliat et hunc exultat: quia
calix in manu domini vini
meri plenus mirtis. **E**t
inclinauit ex hoc in hoc ve
runtamen fer eius non est
exinanita bibent omnes
peccatores terre. **E**go au
tem annuntiabo in seculum
cantabo deo iacob. **E**t
omnia cornua peccatoru
confringam: et exaltabit
cornua iusti. **psalmi**
Otus in iudea deus:

in israel magnum nomen
eius. **E**t factus est i pa
ce locus eius: et habitatio
eius in syon. **I**bi confre
git potencias: arcu scuti
gladii et bellu. **I**llumi
nans tu mirabiliter a mo
tibus eternis: turbati sunt
omnes insipientes corde.
Dormierunt somnum
suum: et nichil inuenerunt
omnes viri diuiciarum i
manibus suis. **A**b incre
patione tua deus iacob:
dormitauerunt qui asce
derunt equos. **Q**uoniam terri
bilis es et quis resistet ti
bi: ex tunc ira tua. **D**e
celo auditu fecisti iudiciu
terra tremuit et quieuit.
Cum erungeret i iudi
cio deus: vt saluos face
ret omnes mansuetos ter
re. **Q**uoniam cogitatio
hominis confitebitur ti
bi: et relique cogitatiois
diem festum agent tibi.
Conerte et reddite domino
deo vestro: omnes qui i
circutu eius affertis mu
nera. **T**erribili et ei qui
aufert spiritum principi
pum: terribilis apud re
ges terre. **psalmus.**

7
eati qui habitant in domo tua dō:
in cēla celōz laudabunt te.

Quam dilecta taber-
nacula tua domine
virtutum: concupiscit
et deficit anima mea in a-
tria domini. **Q**uorū meū
et caro mea: exultauerūt
in deum vivum. **E**tem
passer inuenit sibi domū:
et turtur indium ubi repo-
nat pullos suos. **A**ltaria
tua domine virtuti: rex
meus et deus meus. **B**e-
atus vir cuius est auxiliū
abste: ascensiones ī corde
suo disposuit in valle lac-
marum: in loco quem po-
suit. **E**tem benedicti-
onem dabit legislator:
ibunt de virtute in vir-
tutem: videbitur deus de-
orum in syon. **D**omine
deus virtutum exaudi
orationem meam: auri-
bus percipe deus iacob.
Profecto: noster aspi-
ce deus: et respice in faciē
xp̄isti tui. **Q**uia meli-
or est dies vna in atrijs
tuis: super milia. **E**legi
abiectus esse in domo dei
mei: magisq̄ habitare ī
tabernaculis peccatorum.
Quia misericordiam
et veritatem diligit deus:

gratiam et gloriā dabit
dñs. **N**on priuabit bo-
nis eos qui ambulant ī
innocentia: dñe virtuti
beatus homo qui sperat
in te. **psalmus.**
Fundamenta eius
in montibus sc̄tis:
diligit dominus portas
syon super omnia taber-
nacula iacob. **G**loriosa
dicta sunt de te: ciuitas
dei. **M**emor ero raab et
babilonis sciencium me-
e. **E**cce alienigene et ty-
rus et populus ethiopiū
hī fuerunt illic. **Q**uoniam
quid syon dicet homo: et
homo natus est in ea: et
xp̄e fundauit ei altissimū.
Dominus narrabit ī
scripturis populorum:
et principum hominū qui
fuerunt in ea. **S**icut le-
tantū omnium: habita-
cio est in te. **psalmus.**
Domine deus salutis
mee: ī die clamaui
et nocte coram te. **E**ntret
in conspectu tuo oratio
mea: inclina aurem tuā
ad precem meam. **Q**uia
repleta est malis anima
mea: et vita mea īferno

appropinquauit. **E**st
inatus sū cum descenden-
tibus in lacum: factus
sum sicut homo sine ad-
iutorio inter mortuos li-
ber. **S**icut vulnerati do-
mientes in sepulchris quo-
rum non es memor: am-
plius: et ip̄i de manu tua re-
puli sunt. **P**osuerunt
me in lacu inferiori: ī te-
nebris et ī vmbra mor-
tis. **S**uper me confir-
matus est furor tuus: et
omnes fructus tuos in-
dixisti super me. **N**on
ge fecisti notos meos a
me: posuerunt me abho-
minationem sibi. **T**ra-
ditus sum et non negredi-
ebar: oculi mei languent
pro inopia. **C**lamaui
ad te domine: tota die ex-
pandi ad te manus meas.
Quoniam quid mortuus fa-
cies mirabilia: aut medi-
ci suscitabunt et confite-
buntur tibi. **Q**uoniam
narrabit aliquis ī sepul-
chro misericordiam tuā:
et veritatem tuam ī per-
ditione. **Q**uoniam quid cog-
noscentur ī tenebris mi-
rabilia tua: et iusticia tua

16
in terra obliuionis. **E**t
ego ad te domine clamaui
et mane oratio mea p̄ene-
met te. **E**t quid dñe re-
pellis orationem meam:
auerti faciem tuam a me.
Pauper sum ego et in
laboribus a iuuetute me-
a: exaltatus autem humi-
liatus sum et cōturbatus.
Non me transierunt ire
tue: et terrores tui contur-
bauerunt me. **C**ircum-
dederunt me sicut aqua
tota die circumdederunt me
simul. **E**longasti a me
amicum et proximum: et
notos meos a miseria. **ps.**
Misericordias dñi: in
eternum cantabo.
In generatione et gene-
rationem: annūciabo ve-
ritatem tuam ī ore meo.
Quoniam dixisti in eternum
misericordia edificabitur
in celis: preparabitur ve-
ritas tua in eis. **D**ispo-
sui testamentum electis
meis: mirauit dauid suo
meo: vsq̄ in eternū pre-
parabo semen tuum. **E**t
edificabo in generatione
et generationem: sedem
tuam. **C**onfitebuntur

celi mirabilia tua domine:
etenim veritatem tuam in
ecclesia sanctorum. **Q**uo
nam quis in nubibus
equabitur domino: simi
lis erit deo in filiis dei. **D**e
us qui glorificatur in co
filio sanctorum: magnus
et terribilis super omnes
qui in circuitu ei sunt. **Q**ue
deus virtutum quis simi
lis tibi: potens es domine
et veritas tua in circuitu
tuo. **Q**uoniam dominaris po
testati maris: motu au
tem fluctuum eius tu miti
gas. **Q**uoniam humiliasti si
cut vulneratum superbum:
in brachio virtutis tue
disperisti inimicos tuos.
Qui sunt celi et tua est
terra: orbem terre et plen
tudinem eius tu fundasti:
aquilonem et mare tu cre
asti. **E**labor et hermon
in nomine tuo exultabunt
tuum brachium cum poten
cia. **E**rmectur manus
tua et exaltet dextera
tua: iusticia et iudicium
preparatio sedis tue. **M**i
sericordia et veritas pre
cedent faciem tuam: bea
tus populus qui scit iubi

lationem. **D**omine in
lumine vultus tui am
bulabunt: et in nomine
tuo exultabunt tota die:
et iusticia tua exalta
buntur. **Q**uoniam glo
ria virtutis eorum tu es:
et in beneplacito tuo exal
tabitur eorum nostrum.
Quia dominum est assup
tio nostra et sancti israel
regis nostri. **E**nim locu
tus es in visione sanctis
tuis: et dixisti posui ad
iutorum in potente: et ex
altavi electum de plebe me
a. **E**nim dauid seruum
meum: oleo sancto unxi
eum. **M**anum enim mea
auxiliabitur ei: et brachium
meum confortabit eum.
Nichil proficiet inimicus
in eo: et filius iniquita
tis non apponet nocere
eum. **E**t concidam a fa
cie ipsius inimicos eius:
et odientes eum in fugam
conuertam. **E**t veritas
mea et misericordia me
a cum ipso: et in nomine
meo exultabitur cor
eius. **E**t ponam in ma
nu manum eius: et in flu
minibus dexteram eius.

Ipse invocabit me pa
ter meus es tu: deus me
us et susceptor salutis
mee. **E**t ego primoge
nitum ponam illi: excel
sum pre regibus terre. **I**n
eternum seruabo illi mise
ricordiam meam: et tes
tamentum meum fide
ipsum. **E**t ponam in se
culum seculi semen eius:
et thronum eius sicut di
es celi. **S**i autem dereli
querunt filii eius legem
meam: et in iudiciis meis
non ambulauerunt. **S**i
iusticias meas prophana
uerint: et mandata mea
non custodierint. **U**hi
tabo in virga iniquitatis
eorum: et in verberibus
peccata eorum. **M**iseri
cordiam autem meam non
dispergam ab eo: neque no
cebo in veritate mea. **N**e
que prophanabo testamen
tum meum: et que proce
dunt de labijs meis non
faciam irrita. **S**emel iu
raui in sancto meo: si da
uid mentiar: semen eius
in eternum manebit. **E**t
thronus eius sicut sol in
conspectu meo: et sicut

luna perfecta in eternum
et testis in celo fidelis. **Q**ui
vero repulisti et desperis
ti: distulisti christum tuum.
Auertisti testamentum
serui tui: prophanaasti in
terra sanctuarium eius.
Destruxisti omnes se
pes eius: posuisti firma
mentum eius formidine.
Impuerunt eum om
nes transeuntes viam:
factus est opprobrium
vicinis suis. **E**xaltasti
dexteram deprimentium
eum: letificasti omnes
inimicos eius. **A**uer
tisti adiutorium gladii e
ius: et non es auxiliatus
ei in bello. **D**estruxisti
eum ab emundatione:
et sedem eius in terra col
lisisi. **M**inorasti dies
temporis: perfudisti eum
confusione. **U**squequo
domine auertis in finem:
exardescet sicut ignis ma
tua. **N**emorare quod mea
substantia: nunquid enim
vane constituisi omnes
filios hominum. **Q**uis est
homo qui viuet et non
videbit mortem: eruet
animam suam de manu

inferi. **I**bi sunt miseri: cor
die tue antique domine:
sicut iurasti dauid in veri
tate tua. **A**emoz esto do
mine opprobrii seruatorum
tuorum: quod continuum in
sinu meo multarum gentium.
Quod exprobrauerunt
inimici tui die: quod ex
probrauerunt commutatio
nem christi tui. **B**enedictus
dominus in eternum: fiat
fiat. **Psalmus.**

Qui habitat in adiu
torio altissimi: in
protectione dei celi como
rabitur. **I**cet domino
susceptor meus es tu et
refugium meum: deus
meus sperabo in eu. **Q**ui
ipse liberauit me de laqueo
venarum et a verbo aspero
Scapulis suis obumbr
abit tibi: et sub pennis eius
sperabis. **A**lagitta volan
te in die a negotio peram
bulante in tenebris: ab i
curfu et demomo meridi
ano. **A**dent a latere tuo
mille et decem milia a dex
tris tuis: ad te autem non ap
proinquabit. **C**eruntam
oculis tuis considerabis: et
retributionem peccatorum

auto. credidabit te. veritas eius:
non timebis. a timore nocturno

videbis. **Q**ui tu es die
spes mea: altissimum posui
refugium tuum. **N**on ac
cedat ad te malum: et flagel
lum non appropinquabit ta
bernaculo tuo. **Q**ui an
gelis suis mandauit de
te: ut custodiant te in om
nibus vijs tuis. **I**n man
ibus portabunt te ne forte
offendas: ad lapidem pedem
tuum. **S**uper aspidem et lu
siliis ambulabis et coccin
eabis leonem et draconem.
Qui in me sperauit libe
rabo eum: protegam eum quoniam
cognouit nomen meum.
Clamauit ad me et ego
exaudia eum: cum ipso sum in tri
bulatione: eripiam eum et glo
rificabo eum. **L**ongitudi
ne dierum replebo eum: et
ostendam illi salutare me
um. **Psalmus.**
Antate domino canticum
nouum: canticum domino
omnis terra. **A**ntate domino et be
nedicite nomini eius. **A**ntate de
die in die salutare eius. **I**n
miseratione iter gentes gloria
eius: in omnibus populis mira
bia eius. **Q**ui magnus dominus
et laudabilis nimis: terri
bilis est super omnes deos.

Qui omnes domini gentium de
monia dominus autem celos fecit
Confessio et pulchritudo
in conspectu eius: scitumonia et
magnificencia in sanctificatione
eius. **A**fferre domino patrie
gentium: afferre domino gloria
honorem: afferre domino gloria
nomini eius. **C**ollite hosias et
introite in atria eius: adorare do
minum in atrio sancto eius. **C**omo
ueatur a facie eius vniuersa
terra: dicite in gentibus: quia dominus
regnavit. **E**t enim correxit
orbem terre: qui non commoue
bitur: iudicabit populos in equi
tate. **E**t erunt celi et exul
tet terra: commoueat mare
et plenitudo eius gaudebit ca
pi et omnia que in eis sunt. **E**t
exultabunt omnia ligna siluarum
a facie domini: quia venit quoniam ve
nit iudicare terram. **I**udi
cabit orbem terre in equitate:
et populos in veritate sua.
Dominus regnavit exultet
terra: letetur insule
multe. **I**ubes et caligo in
circuitu eius: iusticia et iu
diciu correctio sedis eius.
Regius ante ipsum praedet:
et inflamabit in circuitu inim
icos eius. **A**lluxerunt fulgu
ra eius orbi terre: vidit et

18
commota est terra. **M**ontes si
cut cera fluxerunt a facie domini
a facie domini omnis terra. **A**mmu
ciauerunt celi iusticia eius:
et viderunt omnes populi gloria
eius. **C**onfundatur deus qui
adorant sculptilia: et qui glo
riantur in simulacris suis.
Adorare cum omnis angeli
eius: audiuit et letata est
syon. **E**t exultauerunt filie
iude: propter iudicia tua domine.
Qui tu dominus altissimus super
omnem terram: nimis exalta
tus es super omnes deos. **Q**ui
dirigitis dominum odite malum
custodit dominus animas sanctorum
suorum de manu peccatoris libe
rauit eos. **E**x orta est ius
to: et rectis corde leticia:
Metamini iusti in domino:
et confitemini memorie
sanctificationis eius. **Ps.**
Antate domino canticum
nouum: quia mirabilia
fecit. **S**aluaui sibi dex
tera eius: et brachium sanctum eius.
Potum fecit dominus salutare
suum: in conspectu gentium reue
laui iusticia sua. **R**ecor
datus est inimicum suum: et visitans
sue domum israel. **V**iderunt
omnes termini terre: salu
tare dei nostri. **R**ubilate

deo ois tra: cātate et exulta
te et psallite. **P**sallite do
mino in cythara i cythara
et voce psalmi in tubis du
ctilibz: et voce tube cornee.
Inubilare i cōspectu regis
dñi: moueatur mare et ple
nitudo eius: orbis terrarū
et q̄ habitāt i eo. **L**umina
plaudēt manu simul mōtes
exultabūt a cōspectu domini:
qm̄ venit iudicare terram.
Iudicabit orbē terrarū
i iusticia: et p̄p̄os i equitate.
Dñs regnauit nascā
tur p̄p̄li: qui sedes
sup̄ cherubim: moueatur
tra. **D**ñs i syon magnus
et excelsus sup̄ oīs p̄p̄os.
Cōfiteantur noi tuo ma
gno: qm̄ terribile et sanctū
ē: et honoz regis iudiciū di
ligit. **Q**uam p̄p̄li directi
ones: iudiciū et iusticiam
i iacob tu fecisti. **E**xaltate
dñm deū nr̄m: et adorate
scabellū pedū ei: qm̄ sanctū
est. **M**oyses et aarō i sacer
dotibz: eius: et samuel iter
eos q̄ inuocāt nomen eius.
Inuocabāt dñm et ip̄e
exaudiebat eos: i colūpna
nubis loquebatur ad eos.
Custodiebāt testiōia

eius: et p̄ceptū qd̄ dedit
illis. **D**ñe deus nr̄ tu ex
audiebas eos: deus tu pro
picius fuisti eis: et vltimē
in oīs adiuuenti ones eoz.
Exaltate dñm deū nos
trū: et adorate i mōte sac
to eius: qm̄ sanctus dñs
deus noster. **P**salmus.
Benedic aīa mea dño
et oīa que i tra me
sūt noi scō eius. **B**enedic
aīa mea dño: et noli obli
uisci oīs retributiones
eius. **Q**ui propiciatur
oibz iniquitatibz: tuis qui
sanat oīs infirmitates tu
as. **Q**ui redimit de iteri
tu vitā tuā: qui coronat
te i mīa et misericordiis.
Qui replet i bonis desi
deriū tuū: renouabitur
vt aquile iuuentutis tua.
Faciēs mīas dñs et iu
diciū: oibz iuriā pacien
tibz. **N**otas fecit vias su
as moysi: filijs israel vo
lūtates suas. **M**iserator
et misericors dñs: lōga
mīis et multū miseri
cors. **N**ō ip̄petuū ira
scetur: neq̄ in eternū cō
minabitur. **N**ō secūdu
peccata nr̄a fecit nobis:

neq̄ secūdu iniquitates no
stras retribuit nob̄. **I**n
secūdu altitudinē celi a ter
ra: corroborauit mām
suā sup̄ timētes se. **Q**uā
tū distat ortus ab occide
te: longe fecit a nob̄ in
iquitates nr̄as. **Q**uomodo
miseretur pater filiorū:
misertus ē dñs timētibz
se: qm̄ ip̄e cognouit figurā
tū nr̄m. **R**ecordat̄ ē qm̄
pulsus sumus: homo fiat
fenu: dies ei tanq̄ flos a
gri sic efflorescit. **Q**uā spi
ritus pertransibit in illo et
nō subsistet: et nō cogno
scet amplius locum suū.
Mia autē dñi ab eterno
et vsq̄ in eternū: sup̄ timē
tes eum. **E**t iusticia illi
i filios filiorū: his qui ser
uant testamētū ei. **E**t
memores sūt mandatorū
ip̄ius: ad faciendum ea.
Dñs in celo parauit se
dem suū: et regnū ip̄ius
oibz dominabitur. **B**ene
dicite dño oīs angeli ei:
potētes virtute: facientes
verbū illi ad audiendā vo
cē sermonū ei. **B**enedic
te dño oēs virtutes ei: mi
nistri ei qui facitis volun

19
tate ei. **B**enedicite dño
oīa opera ei: i oī loco dñi
aom̄s ei benedic aīa mea
domino. **P**salmus.
Benedic aīa mea dño:
dñe deus meus mag
nificatus ē vehementer.
Confessionē et decore
idisti: amictus humine
sicut vestimēto. **E**xten
dēs celū sicut pellē: qui te
gis aquis superiora ei.
Qui ponis nubē ascensū
tuū: q̄ ambulas sup̄ penas
veterū. **Q**ui facis āgelos
tuos spūs: et ministros tu
os ignē vrentē. **Q**ui fim
dasti terrā sup̄ stabilitatem
suā: nō inclinabitur i scdm̄
sclī. **A**bissus sicut vesti
mētū amictus ei: sup̄ mō
tes stabūt aque. **A**b iere
patione tua fugiēt: a voce
tonitru tui formidabūt.
Ascendūt mōtes et descē
dūt cāpi: i locū quē funda
sti eis. **T**erminū posuisti
quē nō trāsgrediētur: ne
q̄ cōuertētur opire terrā.
Qui emittis fōtes in cō
uallibz: iter medii mōciū
pt̄asibūt a que. **N**ota
būt omnes bestie agri: ex
pectabūt onagri i siti sua.

Super ea volucres celi ha-
bitabunt: de medio petrar-
dabunt voces. **E**rigant mo-
tes de superioribus suis:
de fructu operum tuorum facia-
bitur terra. **P**roduces fe-
rum iumentis: et herba ser-
uituti hominum. **E**t educa-
s panem de frumento: et vinum letificet
cor hominis. **E**t exhalaret fa-
ciem in oleo: et pannis cor hominis
confirmet. **S**aturabitur
ligna capri: et cedri libani
quos plantauit: illic passeret
indificabunt. **E**rody domus
dux est eorum: montes ex
celli ceruus: petra refugium
erinnaceus. **E**cce lunam in
tempora: sol cognouit occasum
suum. **C**onfusi tenebras et
facta est nox: in ipsa pertransibunt
omnes bestie silue. **C**atuli
leonum rugientes ut rapiant:
et querant a deo escam sibi. **Q**ui-
tus est sol et congregati sunt
et in cubilibus suis collocabu-
tur. **E**ribit homo ad opus
suum: et ad operationem suam
usque ad vesperam. **Q**uam ma-
gnificata sunt opera tua domine
omnia in sapientia fecisti: impleta
est terra possessione tua.
Ex mare magni et spa-
ciosi mambus: illic reptalia

quorum non est numerus. **I**n
malis pusilla cum magnis:
illic naues pertransibunt.
Meco iste quem forma-
sti ad illudendum ei: omnia a te
expectat: ut des illis escam in
tempore. **A**nte te illis col-
liget: aperiete te manum
tuam omnia implebuntur bonita-
te. **R**euertente autem te fa-
ciem turbabuntur: auferes
spiritum eorum et deficient: et
in puluere suum reuertentur.
Mitte spiritum tuum et
creabuntur: et renouabis
faciem terre. **S**it gloria do-
mini in seculum: letabitur
dominus in operibus suis. **Q**ui re-
spicit terram: et facit eam tre-
mere: qui tangit montes
et fumigant. **C**antabo
domino in vita mea: psallam
deo meo quod diu sum. **S**ecum
domini sit ei eloquium meum: ego
vero delectabor in domo.
Deficiant peccatores
a terra: et nunquam ita ut non
sint benedic anima mea domino.

Incipit comune sanc-
torum secundu[m] usu[m] romane
curie: in die fratrum minorum.
In natali apostolorum. In
primis vespis. an. Hoc est
preceptu[m]. cu[m] reliquis apostolo-
rum. ps. Dixit dominus. In fine
ps. Laudate deum. Epistolae. iij.

Fratres iam
non estis
hospites et
aduenie: sed
estis ciues
sanctorum
et domestici dei: superedi-
ficati supra fundamentu[m]

apostolorum et prophetarum.
Hymn. **E**xultet celum.
N. In omnem terram exiit
sonus eorum. *R.* Et in fines
orbis terre verba eorum. *Ad*
magii. añ. Tradent enim
vos in conciliis et in syna-
gogis suis flagellabunt vos
et ante reges et presides du-
cemini propter me in testi-
monium illis et gentibus. *Oro:*
Quesumus omni-
potens deus: ut be-
atus apostolus tuus. *M.*
tui pro nobis imploret
auxilium: ut a nostris rea-
tibus absoluti: a cunctis
etiam periculis eruiamur.
Per. Oro plurimorum apostolorum.
Deus qui nos annua
apostolorum tuorum.
N. et M. solempnitate le-
tificas: presta quesumus:
ut quorum gaudemus
meritis: instruiamur ex-
emplis. *Per do. Ad matuti-
nas Inuitatorum.* Regem
apostolorum dominum. Veni-
te adoremus. *ps: Etenim.*
Aliud inuitatorum. Gau-
dete et exultate. Quia no-
mina vestra scripta sunt in
celis. *ps: Etenim exultem.*
Istud inuitatorum. Gau-

dete et exultate. Dicitur in
festis sancti iacobi. sancti
bartholomei. sancti matthei.
sancti luce. sanctorum sym-
onis et iude. sancti ma-
thie. sancti barnabe. *Hymn?*
Terna christi mune-
ra: apostolorum
gloriam: laudes canen-
tes debitas letis canamur
mentibus. **E**ccelesiarum
principes: belli triumphales
duces: celestis aule
milites: et vera mundi
lumina. **E**uota sanc-
torum fides: iuncta spes
credentium: perfecta christi
charitas: mundi trium-
phat principem. **E**n hys
paterna gloria: in hys
voluntas spiritus: exul-
tat in hys filius: celum
repletur gaudio. **E**cce
nunc redemptor quesu-
mus: ut ipsorum consortio:
iungas precantes serui-
los: in sempiterna secu-
la. Amen. *In primo noc-
turno. añ.* In omnem ter-
ram exiit sonus eorum: et
in fines orbis terre verba
eorum. *ps: Celi enar. añ.*
Clamauerunt iusti et dominus
exaudiuit eos. *ps: Benedi-*

cam. *Añ.* Constitues eos
principes super omnem terram
memores erunt nominis
tui domine. *ps: Exultauit.*
N. In omnem terram exiit
sonus eorum. *R.* Et in fi-
nes orbis terre verba eorum.
*Sermo sancti gregorii
pape de omnibus euange-
liorum. Lectio prima.*
Criptum est spiri-
tus domini ornauit
celos. Ornamenta autem
celorum sunt virtutes
predicantium. Que vide-
licet ornamenta: pau-
lus enumerat dicens.
quid Alij per spiritum datur
sermo sapientie: alij ser-
mo scientie secundum
eundem spiritum. Alij
fides in eodem spiritu.
alij gratia sanctorum in
vno spiritu. alij operatio
virtutum. Alij prophete-
tia. alij discretio spiri-
tuum. alij genera lingua-
rum. alij interpretatio
sermonum. Addec autem
omnia operatur vnus
atque idem spiritus: di-
uidens singulis prout
vult. Quot ergo sunt
bona predicantium: tot

sunt ornamenta celorum.
Nunc rursus scriptum est.
Verbo domini celi firma-
ti sunt. Verbum enim do-
mini: filius est patris.
R. Ecce ego mitto vos sicut
oues in medio luporum dicit
dominus. Estote ergo prudentes
sicut serpentes et simplices
sicut columbe. *N.* Dum lucem
habetis credite in lucem ut
filij lucis sitis. Estote. *lc. ij.*
Ed eodem videli-
cet sanctos aposto-
los: ut tota simul trimi-
tas ostendatur operata:
repente de sancti spiritus
diuinitate adiungitur.
Et spiritu oris eius: omnis
virtus eorum. Celorum
igitur virtus de spiritu
sancto sumpta est: quia
mundi huius potestati-
bus contraire non presu-
merent: nisi eos sancti
spiritus fortitudo solidas-
set. Quales namque doc-
tores sancte ecclesie ante
aduentum huius spiritus
fuerint scimus: et post
aduentum illius cum for-
titudinis facti sint com-
piscimus. Certe ipse pa-
stor ecclesie petrus: qua-

celos

te debilitatis quanteq;
formidinis ante huius
spiritus aduentū fuerit:
ancilla hostiaria exquisi-
ta dicat. Una enim muli-
eris voce percussus dum
mori timuit: vitam ne-
gauit. Et tunc petrus ne-
gauit in terra: quando
latro confitebatur i cruce.
R. Tollite iugum meum
super vos dicit dñs. et di-
cite quia iustus sum. *h.* hu-
milis corde. Iugum enim
meū suauē est et onus meū
leue. *N.* Et inuenietis re-
quiem animabus vestris.
Iugum. *Lectio tertia.*
Sed vir iste tante
formidinis: qua-
lis post aduentū huius
spiritus existat audiam.
fit conuentus magistra-
tū atq; seniorū: celsis de-
nūciatur apostolis ne in
nomine ihesu loqui debe-
ant. Petrus magna auc-
toritate respondit. Obe-
dire oportet deo magis
q̃ hominibus. Et rursū.
Si in conspectu dei iusti
est vos potius audire q̃
dei iudicare. Nō enim
possumus que audiuim

et vidimus nō loqui.
Et illi quidē ibant gau-
dentes a conspectu conci-
lij: quoniam digni ha-
biti sunt pro noīe iesu
contumeliam pati. Ecce
petrus gaudet in verber-
ibus principū qui ante
in verbis timuit: et qui
prius ancille vocē requi-
situs timuit: post adue-
tum spiritu sancti vires
principū celsus premit.
R. Dum steteritis ante
reges et presides nolite co-
gitare quomodo aut quid
loquamini. Dabitur enī
vobis in illa hora quid lo-
quamini. *N.* Nō enī vos
estis qui loquamini. sed
spiritus patris vestri qui
loquitur in vobis. Dabi-
tur enim vobis. *In secun-*
do nocturno. an. Princi-
pes populorū congregati
sunt cum deo abrahā. *ps.*
Omnes gentes. *an.* De-
disti hereditatem timenti-
bus nomen tuū dñe. *ps.*
Exaudi deus depre. *an.*
Annuncianerūt opera dei
et facta eius intellerūt.
ps. Exaudi deus oratio-
nem. *N.* Constitues eos

principes super omnē terrā.
R. Admōres erunt noīs
tū domine. *Lectio.*
Ibet oculos fidei:
in virtute huius
opificis attollere: atq;
sparsim patres noui te-
stamenti ac veteris con-
siderare. Et ecce apertis
oculis fidei. dauid. amos.
damelem. petrū paulū.
matthēu intueor: et sancti
iste spiritus qualis sit ar-
tifer considerare volo: s;
in ipsa mea consideratiōe
defitio. Implet namq;
cytharedū puerum: et
psalmistam facit. Im-
plet pastorem armenta-
riū siccomoros vellican-
tem et propheta facit.
Implet abstinentem pu-
erū: et iudicē senū facit.
Implet piscatorem: et
predicatorem facit. Im-
plet persecutorem: et doc-
torem gentiū facit. Im-
plet publicanū: et euāge-
listam facit. *R.* Vidi cō-
iunctos viros habētes splē-
didas vestes et angelus dñi
locutus est ad me dicens.
Isti sunt viri sancti facti a
meci dei. *N.* Vidi angelū

22
dei fortem volantem p me
diū celum voce magna cla-
mantem et dicentem. Isti
sunt viri. *Lectio.*
Valis est iste arti-
fer spiritus. Mul-
la ad dicendum mora a-
gitur in omne quod vo-
luerit. Ador enim vt te-
tigerit mentem docet:
solūq; tetigisse docuisse
est. Nā humanū cor su-
bito illustrat et inuitat.
Abnegat hoc repente
quod erat: et exhibet qd
non erat. Pensamus sac-
tos predicatorēs nostros:
quales iste spiritus fece-
rit. Certe qui in vno cō-
clau proindeorū metu
residebant: natiuitatis
sue singuli linguam no-
uerant: et tamen nec lin-
gua ea ipsa quā nouerāt
aperte xpm loqui presu-
mebant. Uenit spiritus
sanctus: et in ore eos do-
cuit per diuersitatem lin-
guarū: et in mente ex auc-
toritate roborauit. *Rm.*
Beati eritis cum maledixe-
rint vobis homines et per-
secuti vos fuerint et dixerit
omne malum aduersum

vos mentientes propter me.
Gaudete et exultate: quoniam
merces vestra copiosa est
in celis. *V.* Cum vos oderint
homines et cum sepauerint
vos et exprobrauerint et eie
cerint nomen vestrum tanquam
malum propter filium hominis.
Gaudete et exultate. *Lectionis. Vj.*

Experunt itaque et in
aliena lingua cri
stum predicare: qui de il
lo prius et in sua lingua
loqui metuebant. Inflam
matum enim cor: despicit
tormenta corporis: que
ante metuebat: vicit vi
carnalis formidinis: pre
amore conditoris. Et qui
prius suis aduersariis
succumbebant formidie:
eis iam preerant auctorita
te. Qui ergo in tante cel
situdinis eos culmine eue
xit: quid aliud dixerim nisi
quod mentes carnalium celos
fecit. Si ergo remanere
carnales nolumus: hunc
fratres carissimi viuifica
tem spiritum amemus.
Sed quia caro spiritum
nescit: dicit fortasse apud
se carnali cogitatione ali
quis. Quomodo dilige

valeo: quem ignoro. *R.*
Isti sunt triumphatores
et amici dei qui contemp
nentes iussa principum me
ruerunt premia eterna. *Mo*
do coronantur et accipiunt
palmam. *V.* Isti sunt qui
venerunt ex magna tribu
latione et lauerunt stolas
suas in sanguine agni. *Mo*
do coronantur. Gloria patri.
Modo. In tercio noct. an.
Exaltabuntur cornua iu
sti alleluia. *ps.* Confite
bimur. *an.* Lux orta est
iusto alleluia. et rectis cor
de leticia alla. *ps.* Dominus
regnavit exultet. *Ant.*
Custodiebant testimonia
eius et precepta eius alla.
ps. Dominus regni irascatur.
V. Numis honorati sunt
amici tui deus. *R.* Numis
confortatus est principatus
eorum. Secundum iohannem.
Lectionis septima.

In illo tempore:
dixit ihesus disci
pulis suis. *Idcirco est precep
tum meum: ut diliga
tis invicem sicut dilexi
vos. Et reliqua. Omnia
beati greg. pape.*
Ultima dicta sacra

eloquia dominicas plena
sunt preceptis: quid est quod
de sola dilectione quasi de
singulari mandato dominus
dicit: hoc est preceptum
meum: ut diligatis invicem
sicut dilexi vos. nisi quia
omne mandatum de sola
dilectione est: et omnia
unum preceptum sunt.
Quia quicquid precipi
tur in sola charitate soli
datur. Ut cum multi ar
boris rami ex una radice
prodeunt: sic multe vir
tutes ex una charitate ge
nerantur. nec habet aliqd
viriditatis amicus boni o
peris: si non manet in ra
dice charitatis. Precepta
ergo dominica et multa
sunt et una: multa pro di
versitate operis: unum in
radice charitatis. *R.* Isti
sunt qui viuentes in carne
plantaverunt ecclesiam sa
guine suo ubi sunt de ter
ris corporum separata
Quorum verba sunt in celis
coequata. In omni ter
ram exiit sonus eorum: et
in fines orbis terre verba eo
rum. Quorum merita sunt
in celis. *Lectionis octava.*

Valiter autem ista
dilectio sit tenen
da ipse insinuat qui in ple
risque scripture sue senten
tiis: et amicos iubet dili
gi in se. et inimicos dili
gi propter se. Ille enim
veraciter charitatem habet:
qui et amicum diligit in
deum: et inimicum dili
git propter deum. Nam
sunt nonnulli qui diligunt
proximos: sed per affectum
cognationis et carnis: quibus
tamen in hac dilecti
one sacra eloquia non con
tradiciunt. Sed aliud est
quod sponte impeditur
nature: aliud quod pre
ceptis dominicis ex chari
tate debetur obediencie. Hi
namque et proximum dili
gunt: et tamen illa subli
mia dilectionis premia
non assequuntur: quia a
morem suum non spiritu
aliter sed carnaliter impen
dunt. *R.* Isti sunt viri sancti
quos elegit dominus in charitate
non ficta et dedit eis gloriam
sempiternam. Quorum doc
trina fulget ecclesia ut sol et
luna. *V.* Sancti per fidem
vicerunt regna operati sunt

iusticiam adepti sunt repro
missiones. Quorum doctrina.
Gloria. Quorum. *Lectio. ii.*

Romde cum dñs
diceret hoc est pre
ceptum meū vt diligati
iucem: protinus addidit
sicut dilexi vos. ac si aper
te diceret. Adhuc amate:
ad quod amavi vos. Qua
in re fratres charissimi so
lenter intueendum est: q
anti quus hostis dū men
tem nostram ad rerum
temporalium dilectionem
trahit: infirmiorē cō
tra nos proximū excitat:
qui ea ipsa que diligim⁹
auferre molitur. Nec cu
rat antiquus hostis huc
faciens: vt terrena tollat:
sed vt charitatem in no
bis feriat. Nam in odio
repente exardescimus: et
dum foris inuicti ēē cu
pinus intus grauiter
ferimur. Dum parua fo
ris defendimus: itus ma
xima amittimus: quia
dum rem diligimus tē
poralem: veram amitti
mus dilectionem. Rem.
fuerunt sine querela ante
dominū et ab inuicem non

sunt separati. Calicem dñi
biberunt et amici dei appel
lati sunt. *8.* Tradiderunt
corpora sua propter deum
ad supplicia ideo coronantur
et accipiunt palmam. Ca
licem. Gloria. Calicem.

Item de apostolis de
sermone sancti gregori
pape in omelias euange
liorum. // *Lectio.*

Ergo remanere
carneles nolum⁹:
hunc fratres charissimu
uiuificantem spiritum
amemus. Sed quia ca
ro spiritum nescit: dicat
fortasse carnali cogitati
one apud se aliquis. Quo
modo diligere valeo quē
ignoro: Idē et nos con
cedimus: quia mens
visibilibus intenta: vi
dere non valet inuisibile.
Nulla enim nisi visibili
a cogitat: eap et cū nō
agit eorum imagines
introsus trahit: dum
q ymaginibus corpore
is subiacet: argere ad i
corporea nō valet. Tū
de fit vt tam deterius
creatorem nsciāt: q̄to
familiarius i cogitatōe

sua creaturam corporea
portat. *Lectio.*

Sed cum deum vi
dere non possum⁹
habemus aliquid quod
agamus: vnde iter fiat
quo ad deū nostre intel
ligentie oculus veniat.
Certe quem in se nullo
modo videre possumus
hunc in seruis suis iam
videre possumus: quos
dum mira cōspicimus
agere: certum nobis fit
in eorum mentib⁹ deū
habitare. In re autem i
corporea a rebus corpo
ralibus vsum traham⁹.
Nemo etenim nostrum
orientē sole clare: i spe
ram illius intendendo
valet conspicerē: quia
tensi in eius radios oculi
reuerberantur. Sed dū
sole illustratos montes
aspicimus: quia iā sol
ortus est videmus. *Lectio.*

Quia ergo solē vis
tacie in seipso vi
dere non possumus: illu
stratos montes claritate
eius videamus: sanctos
videlicet apostolos: qui
virtutibus emicāt: in

24
raculis coruscant: quos
nati solis claritas perfu
dit: et cum in seipso inuisi
bilis sit: per hos quasi no
bis per illustratos mōtes
se visibilem prebuit. Vir
tus enim diuinitatis i se
quasi sol in celo est. virt⁹
diuinitatis in hominib⁹:
sol in terra. Solem ergo
iusticie intueamur i ter
ra: quem videre non pos
sumus in celo: vt dū in
offenso pede operis p hūc
in terram gradimur: ad
intuendum eum quādo
q̄ oculos et in celum le
uemus. *Lectio.*

Sed quia ioffenso
pede iter nostrum
in terra agitur: si deus ac
proximus integra mente
diligatur: diligamus de
um: amemus proximū.
Nec enim deus vere sine
proximo: nec proximus
vere diligatur sine deo.
Idem est q̄ spūs sanctus
bis legitur discipulis da
tus: primo a dño i terra
de gente: secundo dño ce
lo presidente. In tñ q̄ppe
datur vt diligatur proxi
mus e celo vero vt dili

gatur deus. Sed cur prius in terra postmodum e celo: nisi patenter datur intelligi: quia iuxta iohannis vocem qui non diligit fratrem suum quem videt: deum quem non videt quomodo potest diligere. **Lectio.**

Diligamus ergo proximum fratres: amemus eum qui iuxta nos est: ut peruenire valeamus ad amorem eius qui super nos est. Adeditur mens in proximo quod exhibeat deo ut perfecte mereatur in deo gaudere cum proximo. Ad istum finem toto amore tendamus: in quo sine fine letabimur. Ibi supernorum civium societas sancta. ibi sollemnitas certa. ibi requies secreta. ibi pax vera. que nobis iam non reliquitur sed datur per dominum nostrum Iesum Christum. qui vivit et regnat cum deo patre in unitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum. Amen. Tu autem domine. Item de apostoli sermo sancti

augustini episcopi. **Lectio.**

Iudithis fratres charissimi dominum dicentem discipulis suis. Hec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis sit: et gaudium vestrum impleatur. Quod est gaudium Christi in nobis: nisi quod dignatur gaudere de nobis. Quod est gaudium nostrum quod dicitur implendum: nisi eius habere consortium. Propter quod beato petro dixerat: si non laudero te non habebis patrem meum. Gaudium ergo eius in nobis gratia ipsius est quam prestat nobis: ipsa est et gaudium nostrum. Sed de hac ille etiam ante mundi constitutionem et hominis susceptionem in sua eternitate gaudebat: quando elegit nos ante mundi constitutionem. **Lectio.**

Ec tamen recte possumus dicere quod gaudium eius plenum non erat. Non enim deus imperfecte aliquando gaudebat: sed illud eius

gaudium nobis non erat: quia nec nos in quibus esse posset iam eramus. Nec quando esse cepimus? cum illo esse cepimus. In ipso autem semper erat: qui nos suos futuros esse certissima sue prescientie veritate gaudebat. Proinde gaudium iam ipse de nobis perfectum habebat: quando nos prescindo et predestinando gaudebat. Neque enim ullus in illo eius gaudio metus esse poterat: ne forte non fieret quod se facturum esse presciebat. Sed neque cum id facere cepisset quod se facturum presciuit: gaudium eius quod beatum est crevit. Alioquin beatior factus est: quia nos fecit. Absit hoc fratres. Dei beatitudo nec minor fuerat sine nobis: nec fit maior ex nobis. **Lectio.**

Audium igitur eius de salute nostra quod in illo semper fuit cum presciuit et predestinavit nos: cepit esse in nobis quando vocavit nos. Et hoc gaudium

merito nostrum dicimus: quo et nos beati futuri sumus. Sed hoc gaudium nostrum crescat et proficiat: et ad suam perfectionem perseverando protendat. Ergo inchoatur in fide renascentium: implebitur autem in premio resurgentium. Ecce unde dictum estimo: hec locutus sum vobis: ut gaudium meum in vobis sit: et gaudium vestrum impleatur. In vobis sit meum: impleatur vestrum. **Lectio.**

Semper erat meum plenum: et antequam vocaremini: cum vocandi a me presciremini: sed fit et in vobis: cum hoc efficiamini quod prescivi de vobis. Impleatur autem iam vestrum: quia beati eritis quod nunc estis: sicut creati estis quod non fuistis. Beati inquit eritis si precepta mea observaveritis. Hoc est autem preceptum meum: ut diligatis invicem: sicut dilexi vos. Siue dicatur preceptum siue mandatum: ex uno verbo

greco vtrūq; interpretat^r
quod est entole. Itā vero
et istam sententiam dice
rat vbi ait. Mandatum
nouū do vobis: vt diliga
tis inuicem: sicut dilexi
vos: vt et vos diligatis i
uicem. *Lectio.*

Mius itaq; man
dati repetitio com
mendatio est. nisi quod
ibi dictum est mandatu
nouū do vobis. hic autē
hoc est mandatum meū.
Ibi tanq; nō fuerit ante
tale mandatu. hic tāq;
non sit aliud eius man
datum. Sed ibi dictum
est nouū: ne i vetustate
nostra perseueremus: hic
dictū est meum: ne cotēp
nendū putemus. Quod
autē hic dixit. hoc ē pre
ceptum meum velut nō
sit aliud: quid putam^r
fratres mei? Nunquid
nam solū eius de ista di
lectione mandatum est
qua diligamus inuicē?
Nonne est aliud maius:
vt diligamus deū. Aut
vero nobis de sola dilecti
one deus mandauit: vt
alia non inquiramus:

Ria certe *Lectio.*
comēdat apostol⁹
dicens. Manent autem
fides spes charitas tria
hec maior autem horū
est charitas. Et si i cha
ritate hoc est in dilectio
ne concluduntur duo il
la precepta: maior tamē
dicta est hec sola. De fide
igitur nobis: q; multa
mandata sint: q; multa
de spe: quis potest cūcta
colligere: quis enumerā
do sufficere. Sed intuea
mur quod ait idem apo
stolus. Plenitudo legis
est charitas. Ubi ergo ē
charitas: quidē quod
possit deesse: vbi autem
non est: quid est quod
possit prodesse? Demon
credit nec diligit: nemo
enim diligit: qui nō cre
dit. Frustra quidem sed
tamen posset sperare ve
mam qui non diligit:
nemo autem potest despe
rare qui diligit. *Lectio.*

Emq; vbi dilectio
est: ibi necessario
fides et spes. Et vbi dilec
tio proximi: ibi necessa
rio dilectio dei. Qui enī

non diligit deum: quo
modo diligit proximū
tanq; seipm quando qui
dem non diligit i seipm.
Est quippe impius i in
quus. Qui autē diligit
iniquitatem nō plane di
ligit: sed odit animam
suam. Hoc ergo preceptū
dī teneamus: vt nos in
uicem diligamus: q; q;
quid aliud precepit faci
emus: quoniam quic
quid est aliud hic habe
mus. Discernitur quip
pe ista dilectio: ab ea di
lectione qua semiuicem
diligunt homines sicut
homines. Nam vt discer
neretur adiunctum est:
sicut dilexi vos. *Lectio.*

Quid autem di
lectinos christus:
nisi vt possimus regnare
cum ipso? Ad hoc ergo et
nos inuicē diligamus:
vt dilectionem nostrā
discernamus a ceteris:
qui non adhuc se inuicē
diligunt: quia nec dili
gunt. Qui autē se prop
ter habendum deum di
ligunt: ipi se diligunt.
Ergo vt se diligant deū

25
diligunt. Non est hec di
lectio in omnibus homi
nibus: pauci se proptēa
diligunt: vt sit deus oīa
in omnibus. Multi autē
se diligunt que sua sunt
querentes in omnibus.
Tu autem dñe. *Lectio*
sancti euangelij secundū
iohāne. xij. Lectio. vij.

Hoc est preceptum
meū vt diligatis
inuicem sicut dilexi vos.
Et reliqua. *De omelia*
sancti gregori pape.

Omnis quippe qui
nostra tollit mun
cus est. Sed si odio ceper
imus habere inimicum: i
tus est quod perdimus.
Cū ergo aliquid exterius
a proximo patimur con
tra occultum raptorem
vigilemus qui nūq; me
lius vincitur nisi cū rap
tor exterior amatur. Vna
quippe et sūma est proba
tio charitatis: si et ipse
diligatur qui aduersat.
Adhuc est q; ipsa veritas
et crucis patibulum susti
net: et tamen ipis suis
persecutoribus affectum
dilectionis ipedit dicens.

Pater ignosce eis quia
nesciunt quid faciunt.
Quid ergo mirū si inimicos diligunt discipuli dū
viviunt. quando et tūc
inimicos diligit magister
cū occiditur. *Lectio. viij.*

Et ius itaq; dilec-
tionis summam:
dñs exprimit cum subiū-
git. Maiorē ac dilectio-
nem nemo habet. vt am-
mam suam ponat quis
pro amicis suis. Adon
etiam pro inimicis dñs
venerat. et tamen positi-
rū se animā pro amicis
dicebat: vt profecto no-
bis ostenderet: quia cum
diligendo lucrum facere de
inimicis possumus: etiā
ipsi amici sunt qui perse-
cuntur. Sed ecce nos vsq;
ad mortem nemo perse-
quitur. Unde ergo pro-
bare possumus an diliga-
mus. Sed est quod in
pace ecclesie debeat fieri.
Vnde clarescat si persecuti-
o in tempore mori p di-
lectione valeam. *Lectio. ix.*

Erte isdem beatus
Iohannes i episto-
la sua dicit. Qui habue-

rit substantiam mundi
huius et viderit fratrem
suū necessitatem habere
et clausit viscera sua
ab eo: quomodo charitas
dei manet in illo. Hinc
etiam beatus Iohannes
baptista ait. Qui habet
duas tunicas: det vnā
non habenti. Qui ergo
tranquillitatis tempore
non dat pro deo tunicā
suam: quando in persecu-
tione daturus ē animā
suam. Virtus ergo cha-
ritatis vt inuicta sit in
perturbatione: nutriat
per misericordiā i tran-
quillitate: quatenus oī
potenti deo primum dis-
cat sua impendere: post
modum se. Sequitur.
Vos amici mei estis si
feceritis que precipio
vobis. Quāta est miseri-
cordia conditoris nostri.
Serui digni nō sumus:
et amici vocamur. *Lec-
tio sancti euangelij secū-
dum Iohannē. xv. Lectio. vij.*

In illo tempore:
Dixit ihūs disci-
pulis suis. Hec mando
vobis vt diligatis inuicē

sicut dilexi vos. Et reliq.

Omelia sancti augusti

In episcopi. *¶*
In lectionem eua-
gelicā que hanc antece-
dit dixerat dñs: nō vos
me elegistis sed ego elegi
vos: et posui vos vt eatis
et fructū afferatis: et fru-
ctus vester maneat: vt
quodcūq; petieritis pa-
trem in nomine meo det
vobis. De quib; verbis
iam quod dedit dñs dis-
seruisse me meministis.
Hic autem dicit sequenti
scilicet lectione: quā cū
recitaretur modo audi-
stis. Hec mando vobis
vt diligatis inuicem:
ac per hoc intelligere de-
bemus hunc ēē fructum
nostrum. de quo ante
ait: ego vos elegi vt ca-
tis et fructum afferatis:
et fructus vester maneat
Et quod adiūxit vt qd
cūq; petieritis patrē in
nomine meo det vobis
tunc utiq; dabit nobis:
si diligamus inuicē: cū
hoc ipm dederit nobis:
qui nos elegit non habē-
tes fructum: quia non

eum nos elegeramus: et
posuit nos vt fructū affe-
ramus: hoc est inuicem
diligamus quē fructū
sine illo afferre non pos-
sumus: sicut palmites
facere sine vite nichil pos-
sunt. *Lectio octaua. ¶*

Charitas ergo ē fru-
ctus noster: quam
defunxit apostolus de cor-
de puro et conscientia bo-
na: et fide non ficta. Hanc
diligamus inuicem: hanc
diligamus deum. Neq;
enim vera dilectione di-
ligeremus inuicem nisi di-
ligentes deum. Diligit
enim vnusquisq; prori-
mū suū tanq; seipsum:
si diligit deum. Nam si
deum non diligit: non
diligit seipm. In his au-
tem charitatis duob; pre-
ceptis: tota lex pendet et
prophete. Hic ē fructus
noster. De fructu itaq;
nobis mandans: hēc mā-
do vobis inquit: vt dili-
gatis inuicem. Vnde et
apostolus paulus cum
contra opera carnis com-
mendare fructū spiritus
vellet: a capite hoc posuit.

fructus inquit spiritus
est caritas. Ac deinde
cetera tanq̃ ex isto capite
exorta: et religata conte
runt. que sunt: gaudiū.
pax. longanimitas. ben
gnitas. bonitas. fides.
mansuetudo. cōtinētia.

Quis autē *Lcō. ix.*
bene gaudet nisi
qui bonū diligit unde
gaudet? Quis pacem ve
rā: nisi cum illo potest
habere quem veraciter
diligit? Quis est longa
nimitas in bono perseverā
ter manendo: nisi ferueat
diligendo? Quis ē ben
gnus nisi diligat cui opi
tatur. Quis est bonus
nisi diligendo efficiatur?
Quis salubriter fidelis:
nisi ea fide que per dilecti
onem operatur? Quis v
tiliter mansuetus: cui nō
dilectio moderetur? Quis
ab eo continet unde tur
patur: nisi diligat unde
honestatur. Idcirco itaq;
magister bonus dilectio
nem sic sepe commendat
tanq̃ sola precipienda
sit: sine qua non possūt
prodesse cetera bona: et q̃

non potest haberi sine ce
teris bonis quibus homo
efficiatur bonus. *Item de
eodem beati augustini
episcopi. om̃l. Lcō. vij.*

Magister bonus dilectio
nem sic sepe commendat
tanq̃ sola precipienda sit:
sine qua non possunt p
desse cetera bona et que
non potest haberi sine
ceteris bonis: quib; ho
mo efficiatur bonus. Pro
hac autem dilectione
patienter debemus mū
di etiam odia sustinere.
Necesse est enim ut nos
oderit: quos ceruit nolle
quod diligit. Sed pluri
mū nos de seip̃o dñs cō
solatur: qui cū dixisset
hxc mando vobis ut dili
gatis invicem. adiecit
atq; ait. Si mūdus vos
odit: scitote qui a me pā
orem vobis odio habuit.
Cur ergo membrū super
verticem se extollit? Re
cusas esse in corpore: si
non vis odiū mundi su
stinere cū capite. *Lc. viij.*

Sed de mundo inquit
essetis: mundus

quod suū erat diligeret.
Universe hxc utiq; dicit
ecclesie: quam plerum
q; etiam mundi nomine
appellat: sicut est illud.
Deus erat in christo: mū
dum reconcilians sibi. *Item*
tanq; illud. Non venit
filius hominis ut iudi
cet mundum: sed ut sal
uetur mundus per eum.
Totus ergo mundus ec
clesia est: et totus mūdus
odit ecclesiā. Mūdus
ergo odit mūdū: num
cus reconciliatum: dāp
natus saluatum. iquina
tus mundatum. Sed iste
mundus quem deus in
xp̃o reconciliat sibi: et qui
per xp̃m saluatur: et cui
omnia peccata per xp̃m
donantur: de mūdo elec
tus est inimico dampna
to contaminato. Ex ea
dem quippe massa: que
sic tota in adam perijt q̃
nequaq; reconciliatiois
sp̃s ablata fuit: fuit va
sa misericordie in quib;
est mundus pertinēs ad
reconciliationem: quā
odit mundus ex eadem
massa: pertinens ad vasa

ire: que profecto relictā
sunt ad perditionē. De
m̃q; cum dixisset dñs: si
de mundo fuissetis: mun
dus quod suū erat dilige
ret: continuo subiunxit.
Quia vero de mundo nō
estis: sed ego elegi vos de
mundo: propterea odit
vos mundus. *Lc. ho. ix.*

Rgo ipsi inde erāt
unde ut non esset
electi sunt inde: nō men
tis suis quorum nulla
precesserant bona opera:
non natura que fuerat
tota per liberū arbitriū
in ipā radice viciata: sed
gratuita id est vera grā.
Qui enī de mūdo mun
dum elegit: fecit quod
elegit non enī iuvenisset
nisi fecisset: quia relique
per electionē salve facte
sunt. Si autem gratia i
quit apostolus: iā non
ex operibus alioquin gra
tia iam non gratia. Si
autem queratur quomo
do se diligat mundus per
ditionis qui odit mūdū
redemptionis: diligit se
falsa dilectione nō vera.
et promde falso se diligit

et vere odit. Qui enim diligit iniquitatem odit animam suam. Sed diligere se dicitur qui iniquitatem qua iniquus est diligit. et rursus odisse se dicitur: qui quod ei nocet diligit.

In festis euangelistarum omnia que de communibus sunt requirenda: dicitur de communibus apostolorum preter lectiones que hic ponuntur. Sermo sancti gregory pape super ezechielem in expositionibus. *Lc. i.*

Sancta quattuor animalia que prophetie spiritu futura preuidentur subtili narratione describuntur cum dicitur. Quattuor facies unius: et quattuor penne unius. Quid per faciem nisi notitia: et quid per pennam nisi volatus exprimitur? Per faciem quippe unusquisque cognoscitur: per pennam vero in altum animi corpora subleuantur. Facies itaque ad fidem pertinet. Penna ad contemplationem. Per fidem namque ab omnipotenti deo cognoscimur sicut ipse de suis omnibus

dicat. Ego sum pastor bonus et cognosco oves meas et cognoscant me mee. Qui rursus ait. Ego scio quos elegeri. Per contemplationem vero quia super nosmetipsos tollimur: quasi in aera leuamur. *Lectio. ii.*

Quattuor enim sunt facies unius: quia si requiras quid matheus de incarnatione domini sentiat: hoc nimirum sentit quod marcus lucas et iohannes. Si queras quod iohannes sentiat. hoc nimirum quod lucas marcus et matheus. Si queras quid marcus: hoc quod matheus lucas et iohannes. Si queras quid lucas: hoc quod iohannes matheus et marcus. Quattuor ergo facies unius sunt: quia notitia a fide qua cognoscitur a deo ipsa est in uno: que est simul in quattuor. Quicquid enim in uno inuenieris: hoc in omnibus simul quattuor recognoscas. Et quattuor penne unius: quia omnipotens

dei filius dominus ihesus christus omnes concorditer predicant: et ad diuinitatem eius mentis oculos leuantes: penna contemplationis volant. *Lc. iii.*

Euangelistarum ergo facies ad humanitatem domini pertinet: penna ad diuinitatem: quia in eis que corporei aspiciunt quasi faciem intendunt. Sed hunc diuinitatem esse in circumscriptum atque incorporeum ex diuinitate annunciant per contemplationis pennam: quasi in aera leuantur. Quia itaque et una est fides incarnationis eius in omnibus et par contemplatio diuinitatis in singulis: recte nunc dicitur. Quattuor facies unius. et quattuor penne unius. Sed que virtus esset: si fides atque contemplationem domini habentes predicatorum illius opera non haberet. Sequitur. Et pedes eorum: pedes recti. Quid per pedes: nisi gressus actuum designantur. Quattuor ergo animalium pedes:

recti esse designantur quia sanctorum euangelistarum atque omnium perfectorum opera ad sequendum iniquitatem non sunt reuoluta. De sermone sancti gregory pape in expositione ezechielis. *Lectio. iii.*

Et pedes eorum pedes recti. Qui per pedes: nisi gressus actuum designantur. Quattuor ergo animalium pedes recti esse designantur. quia sanctorum euangelistarum atque omnium perfectorum opera: ad sequendam iniquitatem non sunt reuoluta. Illi autem pedes rectos non habent: qui ad mala mundi que reliquant reflectuntur: de quibus scriptum est. Camus reuolutus ad vomitum suum: et sus lota in volutabro luti. Dolebat de quibusdam doctor egregius: quod pedum rectitudinem retro reuolutis serant quibus per increpationem dicebat. Quo modo conuertimini iterum ad infirma et egena elementa mundi: quibus denuo seruire vultis?

Dies observatis et tempora et annos: timeo ne forte sine causa laboraverim in vobis. Quibus etiam alias ammonet dicens. Propter quod remissas manus et dissoluta genua erigite: et rectos gressus facite pedibus vestris. *Lectio quinta.*

Vero in eisdem predicatoribus sanctis vite gravitas. fortitudo atque discretio monstratur recte subiungit. Et planta pedis eorum: ut planta pedis vituli. Quod enim predicatorum facti bonum nomine designantur docet paulus apostolus legis testimonium exponens: non obturabis os hominis triturati. In sanctis ergo predicatoribus plantata est pedis vituli scilicet mature incedens: et fortis: et diuisa: quia unusquisque predicator et venerationem habet in maturitate: et fortitudinem in opere: et diuisionem ungule in discretionem. Non enim facile predicatio eius acci-

pitur: si levis in moribus esse videatur. Et nulla erit maturitatis ostensio: si contra aduersa omnia non affuerit operis fortitudo. *Lectio sexta.*

Virtutis autem meritum ipsa fortitudo operis amittit: si discreta intellectu non fuerit. Ecce enim dum sacram scripturam legimus: si omnia ad litteram sentiamus: virtute discretionis amissimus. Si omnia ad spirituale allegoriam ducimus: similiter indiscretionis stulticia ligamur. legunt enim sacra eloquia sancti predicatorum: et aliqui in hystoria litteram suscipiunt: aliquando vero per significationem littere spiritum requirunt. Et modo ergo facta bona precedentium patrum sicut iuxta hystoriam imitanda inveniunt imitantur: modo quedam iuxta litteram imitanda non sunt etiam spiritualiter intelligunt: et ad suum profectum tendunt: quid ali-

ud ergo sancti predicatorum in suo opere faciunt nisi quod in pede ungulam findunt. *Lectio sancti euangelij secundum lucam. v. Lectio. vij.*

In illo tempore. Designauit dominus et alios septuaginta duos: et misit illos binos ante faciem suam: in omnem ciuitatem et locum quo erat ipse venturus. Et reliqua. *Omelia sancti gregorii pape.*

Omnibus et saluator noster fratres charissimi aliquando nos sermonibus: aliquando vero operibus ammonet. Ipsa etenim facta eius precepta sunt: quia dum aliquid tacitus facit: quid agere debeamus innotescit. Ecce enim binos in predicationem discipulos mittit: quia duo sunt precepta charitatis dei videlicet amor et proximi et minus quod inter duos haberi charitas non potest. Nemo enim proprie ad semetipsum habere charitatem dicitur:

sed dilectio se in alterum tendit: ut esse charitas possit. Binos ergo ad predicandum dominus discipulos mittit quatinus per hoc nobis tacitus inuat: quia qui charitatem erga alterum non habet: predicationis officium suscipere nullatenus debet.

Ene autem *Lectio. viij.* dicitur quia misit eos ante faciem suam: in omnem ciuitatem et locum quo erat ipse venturus. Predicatores enim suos dominus sequitur. quia predicatio preuenit: et tunc ad mentis nostre habitaculum dominus venit. Verba exhortationis percurrunt: atque per hoc veritas in mente suscipitur. Hinc namque eisdem predicatoribus psalmus dicit. Parate viam domini: rectas facite semitas dei nostri. Hinc illis psalmista ait. Ite facite ei qui ascendit super occasum. Super occasum namque dominus ascendit: quia vnde in passione occubuit: inde maiorem gloriam suam resurgendo

manifestauit. Super occasum videlicet ascendit: quia mortem quam pertulit resurgendo calcavit. Et ergo qui ascendit super occasum iter facimus: cum nos gloriam eius vestris mentibus predicamus: ut eas et ipse post veniens per amoris sui presentiam illustret. *Lectio nona.*

Messis autem predicatoribus: quid dicat audiamus. Messis quidem multa: operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam. Jam messis multa sed operarii pauci sunt quod sine graui merore loqui non possumus: quia et si sunt qui bona audiant: desunt qui dicant. Ecce sacerdotibus plenus est mundus: sed tamen in messe dei rarus valde inuenitur operarius: quia officium quidem sacerdotale suscipimus: sed opus officij non implemus. Sed pensate fratres charissimi: pensate quod dicitur. Rogate dominum messis: ut

mittat operarios in messem suam. Et os pro nobis petite ut digna in vobis operari valeamus: ne ab exhortatione lingua torpeat: ne postquam loci predicationis suscipimus: apud iustum iudicem: nostra nos taciturnitas addicat. *Item de eadem beati gregory pape omelia. Lectio septima.*

Rogate ergo dominum messis: ut mittat operarios in messem suam. Et os pro nobis petite. ut digna in vobis operari valeamus: ne ab exhortatione lingua torpeat. ne postquam locum predicationis suscipimus: apud iustum iudicem nostra nos taciturnitas addicat. Sepe enim pro sua nequicia predicatorum lingua restringitur: sepe vero ex subditorum culpa agitur: ut eis qui presunt predicationis sermo subtrahatur. Ex sua quippe nequitia predicatorum lingua restringitur sicut psalmista ait. Peccatori autem dixit

deus. Quare tu enarras iusticias meas? Et rursum ex vicio subditorum vox predicatorum prohibetur: sicut ad ezechielem dominus dicit. Linguam tuam adhaerere faciam palato tuo: et eris mutus nec quasi vir oburgans: quia domus exasperans est. Ac si aperte dicat. Idcirco tibi predicationis sermo subtrahitur: quia dum me in suis actibus plebs exasperat: non est digna cui exhortatio fiat. *Lectio. viii.*

Ex cuius ergo vitiis predicatorum sermo subtrahitur non facile agnoscatur. Quia vero pastoris taciturnitas aliquando sibi: sepe autem subditis noceat: certissime scitur. Sed utinam si ad predicationis virtutem non sufficimus: loci tamen nostri officium innocentia vite teneamus. Nam subditur. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Multi enim cum regimini curam suscipiunt. ad lacerandos sub-

ditos mardesai: terrore potestatis exhibent. et quibus prodesse debuerant nocent. Et quia charitatis viscera non habent: dum videri appetunt: patres se esse minime recognoscunt. Humilitatis locum in elationem dominationis imitant. Et si quando extrinsecus blandiuntur: intrinsecus se inuunt. De quibus alias veritas dicit. Veniunt ad vos in vestimentis ovium: intrinsecus autem sunt lupi rapaces. *Leo. ix.*

Considerandum nobis est: quia sicut agni inter lupos mittimur: ut sensum seruantes innocentie nostrae malitiae non habeamus. Qui enim locum predicationis suscipit mala inferre non debet sed tolerare: ut ex ipsa sua mansuetudine: insequentium mitiget et peccatorum vulnera in alijs ipse afflictionibus vulneratus sanet. Quae et si quando zelus rectitudinis erigit ut erga subditos seuiat: furor

ipse de amore sit non de au-
delitate: quatinus et iura
discipline fons exhibeat:
et intus paterna pietate
diligat: quos foris qua-
si insequendo castigat.
Quod tunc bene rector
exhibet cum seipsum dili-
gere per amorem prauit
nescat cum nulla que mu-
di sunt appetit: cum terre-
ne cupiditatis oneribus
nequaquam mentis colla sup-
ponit. **In natali vni-**
martyris ad vs. Epim.

Fatus vir
qui inuen-
tus est sine
macula: et
qui post aurum non abiit:
nec sperauit in pecunie
thesauris: quis est hic?
laudabimus eum: fecit enim
mirabilia in vita sua. **Ps.**

Deus tuorum militum:
fors et corona pre-
mii: laudes canentes
martyris: absolue nexu
criminis. **Hic** nempe
mundi gaudia: et blan-
dimenta notia: caduca-
rite deputans: peruenit
ad celestia. **Uenas** cu-
currit fortiter: et sustulit

viriliter: pro te effundens
sanguinem: eterna dona
possidet. **Ob hoc** prece-
tu supplicat: te poscimus
pissime: in hoc triumpho
martyris: dimitte notam
seruilem. **Ans** et per
lexis gloria: deo patri
et filio: sancto simul pa-
trarchito: in sempiterna
secula. Amen. **V. Gloria**
et honore coronasti eum dñe.
R. Et constituisti eum sup-
opera manuum tuarum. **Ad-**
magnificat. añ. Iste sanc-
tus pro lege dei sui certa-
uit usque ad mortem: et a
verbis impiorum non ti-
muit: fundatus enim erat
supra firmam petram. **Pro-**
martyre non pontifice.

Resta que **Oratio.**
sumus omni-
potens deus: ut qui beati.
N. martyris tui natali-
cia colimus: intercessio-
ne eius in tui nominis
amore roboremur. Per
dñm. **Ad eodem. Oratio.**

Resta quesumus
omnipotens deus:
ut intercedente beato. N.
martyre tuo: et a cunctis
aduersitatibus liberemur

in corpore: et a prauis co-
gitationibus mudemur
in mente. Per dominum.
Pro pontifice martyre.
orationes sequentes:

Infirmis nostris
respice omnipotens
deus: et quia pondus p-
pre actionis grauat: be-
ati. N. martyris tui at-
que pontificis intercessio
gloriosa nos protegat.
Per dominum. **Oratio.**
Eus qui nos beati. N.
martyris tui atque
pontificis anima solēpmi-
tate letificas: concede pro
picius ut annis natalicia
a colimus: de eiusdem etiam
protectione gaudeamus.
Per dñm. **Ad matutinas**
Invitat. Regem martyrum
dñm. Venite adoremus.

Ps. Venite exultate. **ym.**
Deus tuorum militum.
In primo nocturno. añ.
In lege dñi fuit voluntas
eius die ac nocte. **Ps.** Bea-
tus vir. añ: Predicatis pre-
ceptum dñi constitutus est
in monte sancto eius. **Ps.**
Quare fre. añ. Eluce mea
ad dñm elamam et exaudi
uit me de monte sancto suo.

39
Ps. Dñe quid. **V.** Glori-
a et honore coronasti eum
dñe. **R.** Et constituisti eum
super opera manuum tuarum.
Sermo sancti augustini. l. 10.
prima scda vel quarta.

In omnibus scriptu-
m: christianorum tempora
predicta sunt. **Idcirco** ideo:
quia futurum erat ut reger-
terre qui propter ydola
persecuebantur christianos
propter christum ydola dele-
rent: et subiugaretur omnis
potestas iugo christi: ut im-
pleretur quod dictum est:
Ultus sum eos: Quidē
ultus sum eos? Et iudicam
me de ipsis. Vidicam me
de ipsis inimicis meis. Quo-
me vindicam? Occiden-
do in eis errorem suscitā-
do fidem. Corpus enim
christi loquitur. Quicquid
enim in omnibus malis
persecuebatur christianos
deletum est. **R.** Iste sanctus
pro lege dei sui certauit usque
ad mortem et a verbis impio-
rum non timuit. fundatus
enim erat supra firmam petram.
V. Iste est qui contempsit
vitam mundi et peruenit

ad celestia regna. fundatur.

Qmo em̃ *Lcō. ij.*
quando te psequi-
tur: noli attendere figu-
ram illam quā fecit deus:
aut animam illam quā
spirauit deus. Non te p-
sequitur quod fecit deus:
sed malicia quam fecit
homo. Omnia quecūq;
fecit deus: laudāt dñm.
Audistis in benedictio-
nibus: et audistis in oī
solempnitatē quando le-
guntur: qm̃ omnia lau-
dant deum celestia terres-
tria angeli homines: lu-
minaria celi arbores frē:
flumina: maria. Quicquid
deus creauit: siue in celo
siue in terra: siue i mari
laudat deum. *R.* Iustus
germinabit sicut liliū. Et
florebit in eternū aū dñm.
V. Plantatus in domo dñi
in atrijs domus dei nostri.
Et florebit. *Lectio. iij.*

Quoniam aliquan-
do ibi audistis: q;
laudat deū auaricia. Nū-
quid aliquando ibi audi-
stis quia laudat deum
ebrietas? Nunquid ali-
quando ibi audistis q;

laudat deum luxuria? Nū-
quid aliquando ibi au-
distis: quia laudat deū
heresis? Omnia ista qua-
re non laudant deum?
Quia non sunt creata
a deo. Et arbor seruauit
quod creata est: homo
deleuit quod erectus est.
Si seruasset in se bonū
quod in illo creauit deus
id est ymaginem suam:
semper laudaret deum:
non solum lingua: sed
et vita. *R.* Iste cognouit
iusticiam et vidit mirabi-
lia magna et exorauit altis-
simū. Et inuentus est in
numero sanctorum. *V.* Iste
est qui contempsit vitam
mundi et peruenit ad cele-
stia regna. Et inuentus.
Gloria patri. Et inuentus.
In secundo nocturno. añ.
fily hominū satote quia
dñs sanctum suū mirifica-
uit. *Ps.* Cū inuocarem.
añ. Scito bone volunta-
tis tue coronasti eū dñe.
Ps. Verba mea. *añ.* In
vniuersa terra gloria et ho-
nore coronasti eum. *Ps.*
Dñe dñs nr̃. *V.* Posui-
sti dñe super caput eius.

R. Coronam de lapide pre-
cioso. *Lectio quarta.*

Ergo predicta sūt
et tempora nostra.
Sed in temporib; nostris
predicta sunt futura scis-
mata. Quomodo ergo pu-
gnauit illa ecclesia cōtra
dyabolum: sic et ista pu-
gnat. Nunquid cessat
pugnare aduersus dya-
bolum? Sic dictū est de
dyabolo: quia leo et dra-
co est. leo propter ipetū:
draco propter insidias.
Leo aperte nascitur: Dra-
co occulte insidiat. Pu-
gnauit ecclesia priorib;
temporibus aduersus le-
onem: pugnat modo ad-
uersus draconem. S; quo-
modo victus est leo vinci-
tur et draco. *R.* honestū
fecit illum dñs et custodiuit
eum ab inimicis et a seduc-
toribus tutauit illum. Et
dedit illi claritatem eternā.
V. Descendit q; cum illo
in foveam et in vinculis
non dereliquit eum. Et de-
dit illi claritatem. *Lcō. v.*

Que fortitudo leonis
contra illū leonē
de quo dictum est: vicit

leo de tribu iuda. Et que
fortitudo draconis contra
mortem dñi qui suspen-
dit serpentem in ligno.
Triumphauit em̃ de mor-
te quam dyabolus propi-
gnauerat per astucias su-
as hominū. Et cum eral-
taret moyses serpentem i
heremo in ligno: populus
qui mordebatur a serpēte
attendebat serpentem et
sanabatur. Sic et modo
quēcūq; mors morderit a-
stutia a sathane: intueat
xp̃m in ligno pendentem:
ibi enim mors occisa est:
dominus autem semper
viuit. Sed vt occideret
mortem vestitus ē morte.
R. Desideriū anime eius
tribuisti ei dñe. Et volun-
tate labiorum eius nō frau-
dasti eum. *V.* Quomā pre-
uenisti eum in benedictio-
nibus dulcedinis: posuisti
in capite eius coronam de
lapide precioso. Et volūta-
te labiorum eius. *Lcō. vi.*
Quoniam enim potuit
mors mori nisi in
vita. Non moritur ama-
ritudo nisi in dulcedine:
non moritur frigus nisi

in calore non ē mortua
mors nisi in vita. Quis
est vita? Christus deus
noster. Sed vita induta
erat morte: crucifixus est
mortuus est et resurrexit:
tota vita interfecta morte
et deglutita morte iam
vita resurrexit: ut de illo
diceret apostolus. Scam'
quia christus iam non
moritur et mors illi vl-
tia non dominabitur.
Quia autē dominata ē
primo mors: volenti do-
minata est. *R. Stola* io-
cunditatis induit eū dñs.
Et coronam pulchritudis
posuit super caput eius. *V.*
Cibavit illum dñs pane
vite et intellectus: et aqua
sapientie salutaris potavit
illum. Et coronam pulchri-
tudinis. Gloria pñ et filio.
Et coronam pulchritudis.
In tercio nocturno ant.
Iustus dñs et iusticias di-
lexit equitatem vidit vultu
eius. *Ps.* In dño confido.
An. Habitabit in taberna-
culo tuo requiescet in monte
sancto tuo. *Ps.* Dñe quis
habet. *An.* Posuisti domine
super caput eius coronam

de lapide precioso. *Ps.* Dñe
in virtute tua. *V.* Magna
est gloria eius in salutar tu-
o. *R.* Gloriam et magnum
decorem impones super eum.
*Lectio sancti euangelij secū-
dum lucā. xij. Lectio. vij.*
In illo tēpore: Di-
xit ihūs turbis.
Si quis venit ad me et
non odit patrem suum:
et matrem et vxoem et
filios et fratres et sorores.
adhuc autem et animā
suā: non potest meus
esse discipulus. Et reliq.
Omelia sancti gregory
Confide pape:
Remus fratres cha-
rissimi: que et q̄ta sunt
que nobis promittuntur
in celis: vilescant ammo
omnia que habentur in
terris. Terrena nāq; sub-
stantia superne felicitati
comparata: pondus est
non subsidium. Tempo-
ralis vita eterne vite cō-
parata: mors est potius
dicenda q̄ vita. Ipse em
quotidianus defectus
corruptionis: quid ē ali-
ud q̄ quedā prolixitas
mortis? Que nā ligua

dicere vel quis intellectus
capere sufficit illa supne
civitatis q̄ta sunt gau-
dia: angelorum chorus
interesse: cū beatissimus
spiritibus glorie condi-
toris assistere: presentē
dei vultū cernere i circum-
scriptum lumen videre:
nullo mortis metu affici:
in corruptionis perpetue
munere letari. *R.* Corona
aurea super caput eius: Ex-
pressa signo sanctitatis glie
honoris et opus fortitudinis.
V. Quoniam preuenisti
eum in benedictionibus
dulcedinis. posuisti in capi-
te eius coronam de lapide
precioso. *Expressa. Itō. vij.*
Sed ad hec audita
iamq; illic cupit assistere
vbi se sperat sine fine gau-
dere. Sed ad magna pre-
mia preueniri nō potest:
nisi per magnos labores.
Vnde paulus egregius
predicator dicit. Non co-
ronabitur nisi qui legit-
time certauerit. Delectat
igitur mentem magnitu-
do premiorū: sed non de-
terreat certamen laborū.

34
Unde ad se venientibus
veritas dicit: Si quis ve-
nit ad me et non odit pa-
trem suū et matrem et vxo-
rem et filios et fratres et so-
rores. adhuc autem et a-
nimam suā non potest
meus esse discipulus. Tu
autem dñe. *R.* Hic ē vere
martyr qui pro xpī nomie
sanguinem suū fudit. Qui
minas iudicium nō timuit
nec terrene dignitatis glo-
riam quesivit sed ad celesti-
a regna peruenit. *V.* Iustū
deduxit dñs per vias rectas:
et ostendit illi regnum dei.
Qui minas. Gloria patri.
Qui minas. *Lectio. ix.*
Sed per amictari libet
quomodo parētes
et carnaliter propinquos
precipimur odisse: qui
iubemur et inimicos dili-
gere. Et certe de vxore ve-
ritas dicit. Quod deus
coniunxit: homo nō se-
paret. Et paulus ait: vi-
ri diligite vxores vras
sicut et xpūs ecclesiam.
Ecce discipulus vxorem
diligendam predicat:
cū magister dicat. Qui
vxorem non odit nō po-

test meus esse discipulus. Nunquid aliud iudex iudicat: aliud prece damat: An simul et odire possim et diligere: Sed si vi precepti perpendimus vtrūque agere per discretionē valeamus: ut eos qui nobis carnis cognatione coniuncti sunt: et quos proximis nominis diligamus: et quos aduersarios in via dei patimur odiendo et fugiendo nesciamus. Quia si enim per odiū diligitur: qui carnaliter sapiens dū praua nobis ingerit non auditur. *R.* Domine preuenisti eum in benedictionibus dulcedinis. Posuisti in capite eius coronam de lapide precioso. *V.* Vitam petijt a te tribuisti ei domine longitudinem dierū in seculū seculi. Posuisti. *Gloria patri.* Posuisti. *Responsoriū super prascriptum octauo loco ponit precipue consuevit in festo sancti martiris qui aut cilio aut alio genere mortis passus ē sine sanguinis effusione.* *R.* Residui sermonis de sermone sancti augustini epī. *Lect.*

Elia autem dominata est primo mors volenti dominata est. inflauit se aduersus eū satellites: time iudex a quo iudicabatur erexit ceruicē et ait. Non michi respondes. Rugitus sicut leonis: tument colla serpentis. Sedantur ad responsionem agni: qui nouit occidere leonem. Audi quia volenti dominata ē mors. Cū enim hec ab illo audiret. Respondit. Non haberes in me potestatem vllam nisi tibi de super data fuisset. Quis dedit de super hanc potestatem? Deus. Quis est deus? Pater et filius et spiritus sanctus. Ut ergo esset homini potestas in deum: ab ipso deo accepit potestatem homo ut iudicaret deū. Deum occultum: hominem manifestum. *Lectio.*

Ergo leonem et draconem de quo supra dictū est: possumus cū dei adiutorio vincere cum grandi timore et tremore ante oculos habemus illud quod aposto-

lus ait. Aduersarius vester dyabolus tanquā leo rugiens aliquē deuorare querens circuit. Et illud quod de dracone nos apostolus ammonet ut cū omni sollicitudine caueamus. Appaui vos inquit vni viro virginem castam exhibere christo. Sed timeo ne sicut serpens seduxit euam astutia sua: ita et sensus vestri corrumpantur a simplicitate que est in christo ihu. Quando ergo tibi aliqua publica tribulatio nata fuerit: rabiē ac seuiam leonis intellige. Quando vero te male concupiscentie ad auariciam vel huiusmodi callida seductione sollicitant draconis blandimenta cognosce. *Itō.*

Sergo fidem rectā cupis fideliter custodire: in aduersis fortis esto contra leonis seuitiā. Si vero virginitatem aie integram seruare desideras: quantum potes obfusa blandimenta draconis: ne forte si incautus fuisset: quinq; sensus qui in te sunt quasi quinq; virgi-

nes permittas corrumpi. Quicquid enim pulchre scit visu: quicquid mollescit a tactu: quicquid lenocitatur odoratu: quicquid blanditur auditu: in hys omnibus si incauti fuerimus surreptibus concupiscentijs malis: aie virginitatem corrumpi permittimus: et impletur in nobis illud quod per prophetā dictum est. Intuit mors per fenestras nostras. Per hos enim quinq; sensus: quasi per quasdam ianuas: aut mors aut vita ad animam nostram ingreditur.

Simus ergo *Lectio* deo auxiliante de illis quinq; virginibus sapientibus que sicut in euangelio legimus portauerunt oleum in lampadibus suis: et quantum possumus obseruemus: ne inter stultas illas iueamur que de sola sibi corporis integritate plaudētes virginitatem anime per corruptionem quinq; sensuum perdidērūt: que nec portauerunt oleum secum: quibus dictū est.

quicquid dulcescit
gultu

Ite emittite vobis: a vende-
tibz oleum. Oleū enim
hoc loco adulatio est: et
laus humana. Vendunt
oleum omnes adulatores.
Ergo stulte ille dicte sūt:
que formsecus querebāt
laudem: non intus in cō-
scientia habebant. *Lectio.*

I Deo autem nō por-
tabant oleū secū:
que laudem in aliena li-
gua: non in conscientia
sua volebant habere. Ta-
men quid responderetur il-
lis stultis. Ne forte suffi-
ciat nobis. quomodo et
apostolus dicit: sed neq;
meipsum iudico. Si ergo
conscientia nostra sub ex-
amine iudicij dei trepidat:
et quis sibi recta putet:
tamen timet ne exeat in-
sticie regula de thesauris
illius et inueniatur tor-
tum quod videbatur rec-
tum: q̄to minus curare
debemus aliena iudicia
de nobis carissimi siue ma-
la siue bona. *Lectio.*

N Ec valde gaudere.
debemus quando
laudamur nec cōtristari
quando vituperamur. q̄

nec dampnare iniuria:
nec coronare potest laus
falsa. Quādiu autē vi-
uimus hic: de nobis ipsis
nos ipsi iudicare non pos-
sumus. Non dico q̄ om-
nes cras erimus s; q̄ ho-
die sumus. q̄to minus
debemus moueri iudicijs
alienis q̄ de conscientia
nostra: que nobis perhi-
bet testimonium. Nam
gloria nostra debet ēē cō-
scientia nostra. Nichil ei
nos uiuabit: que hic nō
fecerimus nā vniū quēq;
opera sua uiuabūt. aut
opera sua cum pressura
sunt. *Lectio.*

I Lacq; fratres paulu-
lum aduertat cari-
tas vestra: vt dicā quod
volo et si nō sicut volo: s;
sicut dñs dedit et volu-
erit. Quod maxime neces-
sariū est quotidianis tēp-
tationibus et ecclesie k̄a-
tholice: que in temptatio-
nibus uiuit: et in temp-
tationibus crescit: et in
temptationibus perdu-
rat: et in temptationi-
bus peruenit. Sed cum
peruenit succedit qui

es labori: recedit tempta-
tio: manet bñdictio. *Lectio.*

Ed rogo fratres ne
sine causa audiat:
ista tenete ruminare pal-
camm inde: non recedat
de ore vestro quod modo
memorie commendatur.
Memoria hominis sic ē
quomodo venter pecoris.
Hostis quia in lege imū-
da dicta sunt animalia:
que nō ruminant. Que
autem ruminant: munda
sunt. Et quecūq; habent
vngulam fissā pertinent
ad discernendum: quid
dextrū: quid sinistrum.
Ruminatio enim perti-
net ad eos que cogitant
postea quid audierint et
tenuerint. Nam verum
manducamus: et in me-
moriam tanq̄ in ventre
mittitur. *Lectio.*

Ed quid facit pe-
cus quādo rumi-
nat. Illud quod in pre-
sepe iactum fuerat: et in
ventre repositum reuocat
ad os: et in ip̄a dulcedie
conquiescit. Hec dixi vt
commendarem vobis ne
sitis imundi tāq̄ pecora.

36
Acceptit illud in ventre post-
ea non ruminat: et transit
tota dulcedo. Audite illd
expresse et apte dictū alia
sententia: quod obscure
et misce de ruminatibz
animalibus dictum alio
loco aperte expositum est.
vt intelligamus quid sit.
Thesaurus desiderabilis re-
quiescit in ore sapientis:
stultus autem glutit illd.
Tu autem dñe. *Item de*
vno martyre. Sermo sic
ti maximi episcopi. Lectio.
A De exhibendum vel
tre caritati sermo-
nem: et festiuitati sancti
martyris. M. i q̄tū dñs
permiserit ip̄o auxiliare
aliquid enarrare cupim⁹
et quod nostris viribus
non valemus: eius suffra-
gis adimplere possumus.
Caritas autem hominis
non est a semetip̄o: sed sa-
lubriter donatur a xp̄isto
Christus illam donauit
martyribus suis: qui eā
donauit fidelibus suis.
Charitas ergo xp̄i sicut
in martyribus suis viuit:
sic ad solēma martirum
fideles adducit. Eandem

charitatem in sancto isto
martyre vos diligere de-
monstratis ad cuius fel-
tuitatem delectabiliter
festinatis. *Lectio:*

Beatus enim hic mar-
tyr virtute carita-
tis indutus: certauit bo-
ni certamen cursu con-
sumauit: fide seruauit:
passus superauit. occisus
triumphauit. Est autem
quedam hominum secula-
rium sententia: qua di-
cere assolent. Apud belli-
geros viros: victus dicitur
occisus: hoc dicit suus
dilectoribus mundus:
sed si delibus suis aliud lo-
quitur christus. In sanc-
ta enim ecclesia inuenit
vnde illa sententia euacu-
etur: vt non dicatur vic-
tus: qui fuerit victor oc-
cisus. Aliud est enim oc-
cidi pro mundo: aliud
occidi pro xpo. *Lectio:*

Cui occiditur p
mundo vincitur
cum occiditur. Iste itaq;
non victor sed victus inue-
nitur occisus: qui nisi vi-
ceretur non occideret. Qui
autem occiditur pro xpo:

victus non dicitur quia
non vincitur quous occi-
datur. Sed reuera victor
occiditur: quia cum occi-
ditur victor efficitur. Co-
rona enim victoribus
datur. Quomodo igit
occisus ille victor nega-
tur: qui pro eo q occidi-
tur a iusto iudice corona-
tur. Ecce beatus hic mar-
tyr occisus est quidem:
non tamen est victus. s; per-
mansit victor occisus:
quia pro inuito inue-
nitur occisus. *Lectio:*

Inuitus est enim
christus dñs: pro
quo maluit occidi mar-
tyr: qui si occidi pro in-
uito metueret: ad victo-
riam non veniret. Immo
si non occideretur misera-
biliter vinceretur. Dicit
ergo pro fide moriendo:
qui vinceretur sine fide
vivendo. Scriptum est
autem: quia iustus ex
fide viuit. Proinde si iste
amissa fide viuere delec-
taretur: frustra viveret
corporaliter: quando spi-
ritualiter in anima mo-
reretur. Corpus enim ex

anima viuit anima
ex fide viuit: xpūs autē
in cordibus fidelium suorum
per fidem habitare dig-
natur. Dicit enim apo-
stolus: interiorē homi-
nem habitare xpm p fide
in cordibus nostris. *Lectio:*

Permanente itaq;
fide: permanet in
homine christus: disce-
dente fide discedit ab ho-
mine xpūs. Discedente
autem christo discedit
ab homine vita. Aposto-
lus enim docet: qz xps
est vita nostra dicens.
Cum christus apparue-
rit vita vestra: tunc et
vos apparebitis cū ipso
in gloria. In amter ita-
q; corpus ab aia viuifi-
catur: si discedente xpo
anima moriatur. Nam
et ipse dñs vt fidem esse
vitam anime demonstra-
ret infideles mortuos ap-
pellauit dicens: Dimittite
mortuos sepelire mor-
tuos suos. Quid ergo
proderit quia videtur in
corpore viuus: qui fue-
rit in anima morte in fi-
delitatis occisus. *Lectio:*

37
Ista beatus martyr
plenus spiritu
sancto cogitauit: et vt
semper in anima viveret
mortem corporis nullate-
nus formidauit. Idem
nerat enim dominū dixisse.
Nolite timere eos qui
occidunt corpus: aiam
autem non possunt occi-
dere. Magis autem eū
timete: qui potest aiam
et corpus perdere in iehē-
nam. Mouerat ergo be-
atus hic martyr aia non
moriēte corpus quidem
cū ea eterna requie ac fe-
licitate victurum. Idem
est q ad subeūdā corpo-
ris mortem indubitāter
et fortiter venit: quia i
ipsa temporali morte: e-
ternam vitam anime sil-
et corporis inuenit. *Lectio:*

Non est ergo victus
ille victor occisus:
cui mors corporis tantū
facta est triumphalis: vt p
illam fieret immortalis.
Traditur itaq; iudici mar-
tyr deputatur cruciatibus
occidendus. deinde quia
feruet amore caritatis. do-
lorem non metuit supplicij.

Exhibuit corpus suū hostiam uiuentem sanctā deo placentem. Impletum ē in illo etiam corporaliter quod spiritualiter scriptum de iustis in libro sapientie continetur de quibus dictū est. Quomā deus temptauit illos et nuicuit illos dignos se. Tanquā autem in fornace probauit illos et quasi holocausti hostiam accepit illos.

Holocausti. *Letō:* fratres grecus sermo est non latinus. Ad grece dicitur holocaustū: latine dicitur sacrificiū. Illud autem sacrificium vocabatur holocaustum: quod totum in altari cremabatur: beatum itaque martyrem christi. *Ita.* charitas holocausti exhibuit quem crudelitas persecutoris lacerauit. Et martyrem iudex macerauit: sed holocausti hostiam semet ipsum deo martyr sanctissimus imolauit. Impietas ergo iudicis martyrem interfecit: quem passio gloriosa holocausti hostia perfecit: atque ut ita dica-

tur martyrem suū dñs hostiam uiuam libenter accepit. *Letō:*

Querat autē iste martyr christum dixisse. Qui michi ministrat me sequatur: et ubi ego sum illic et minister meus erit. *Id* ministravit ergo xp̄o: et secutus est ipm. Omnes igitur in hac festiuitate letemur et virtutem sanctorum in q̄tū dñs adiuuat imitemur. *Id* diuus festiuitatis gaudii: cunctis proficiat ad virtutis exemplū: discamus omnes auariciam contempnere: discamus pauperes pascere: pecunias non in terra sed in celo seruare: discamus usque ad mortem pro xp̄i nomine dimicare: discamus intima charitate feruere: et per iusticiam tribulationes tanq̄ carbonēs longanimiter sustinere. *Letō:*

Et enim quedam combustio temporalis afflictio: de qua dicitur. Vasa figuli probat fornax et homines

multos temptatio tribulatio. Nos itaque dilectissimi: xp̄m dominum pro omnibus diligamus eiusque virtute munimur ut carnalium cupiditatum incendia vincamus sancte caritatis igne ferueamus. Ita fiet ut ignibus tribulationū nō fatigemur: sed diuine virtutis in superabili refrigerio subleuemur. sic ad illam requiem perducemur ubi cum sanctis martyribus sine fine letemur. Ipso adiuuante dño nō ih̄u xp̄o qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat deus. p̄ oia secula seculorum. Amē.

Letō. vii. Sedm lucam.

In illo tpe. *xiii.* Dicit ih̄s turbis. Si quis venit ad me et non odit patrem suū et matrem et uxorē et filios et fratres et sorores: adhuc autem et animā suā non potest meus esse discipulus. Et reliq̄.

De omelia sancti gregori

Et autem pape. dñs demonstraret

hoc erga proximos odium non de affectione procedere sed de charitate. ad didit protinus dicens. Adhuc autem et animā suā. Odisse itaque precipimur proximos odisse et animā nostrā. Constat ergo: quia amando debet odisse proximum: qui sic cum odit sicut semetipm. Tunc etenim bene nostrā animā odimus: cum eius carnalibus desideriis nō acquiescimus. cum eius appetitum frangimus. cum eius voluptatibus reluctamur. Huc ergo cōtēpta ad melius dicitur: q̄ per odium amatur. *Letō. viii.*

Sic sic inuicem exhibere proximis nostris odii discretionem debemus: ut in eis et diligamus quod sunt: et habeamus odio quod in de nobis itinere obliuunt. Certe dum paulus ilxero solinam pergeret: propleta agabus zonam illius apprehendit. suusque pedibus alligauit dicens. Virum cuius zona hec est:

sic alligabunt in iherusalem. Sedis qui animam suam perfecte oderat dicebat. Ego non solum alligari: sed et mori in iherusalem paratus sum: pro nomine domini ihesu: nec facio animam meam preciosius quam me. Ecce quomodo amando animam suam oderat immo odians amabat: quam cupiebat pro nomine ihesu morti tradere: ut hanc ad vitam de peccati morte suscitaret. *Lectio nona.*

A hac ergo discretionem odii nostri: trahamus formam ad odium proximi. Amet quilibet in hoc mundo aduersarius: sed in via dei contrarius: non ametur etiam propinquus. Quisquis enim iam eterna concupiscit in ea quam aggreditur causa dei. extra patrem. extra matrem. extra fratrem. extra filios. extra cognatos. extra semetipsum fieri debet: ut eo verius cognoscat deum quo in eius causa neminem recognoscat. Multum namque est quod carnales af-

fectus intentionem mentis diuerberant cuiusque animam obscurant quos tamen nequaquam noxios patimur: si eos premendo teneamus. Amandi enim sunt proximi impendenda est caritas omnibus: et propinquis et extraneis. nec tamen pro eadem caritate a dei amore flectendum. *Item de eadem omelia eiusdem sancti gregory pape. Lectio vii.*

Cum autem: quia cum de terra philistinum archa domini ad terram israelitarum rediret. plaustro super imposita est: et vacce plaustro subiuncte sunt: que fete fuisse memorantur: quarum filios clauferunt domini. Et scriptum est. Ibant autem in directum vacce: per viam que ducit bethsamis: ut non itinere gradiebantur: per gentes et mugientes: et non declinabant neque ad dexteram neque ad sinistram. Quid igitur vacce: nisi fideles quosque in ecclesia designant: qui dum sacri eloquii precepta con-

siderant: quasi super impositam domini archam portant. De quibus hoc etiam est notandum: quod fuisse fete memorantur: quia plerique in via dei intrinsecus positi: foris carnalibus affectibus ligantur. Sed non declinant a recto itinere: quod archam dei portant in mente. Ecce enim vacce bethsamis pergit. Bethsamis quippe domus solis dicitur. Et propheta ait. Vobis autem qui timetis dominum: orietur sol iusticie. *viii.*

S igitur ad eterni solis habitationem tendimus dignum profecto est: ut de dei itinere pro carnalibus affectibus non declinemus. Tota enim virtute pensandum est: quod vacce dei plaustro subposite pergunt et gemunt: dant ab itinere mugitus: et tamen de itinere non deflectunt gressus. Sic nimirum predicatorum dei sic fideles quique esse intra sanctam ecclesiam debent: ut compatiatur proximis per chari-

tatem: et tamen de via dei non exorbitent per compassionem. Hoc ipsum vero anime odium qualiter exhiberi debeat: veritas subdendo manifestat dicens. Qui non baiulat crucem suam et venit post me: non potest meus esse discipulus. *Lectio nona.*

Crucis quippe a cruciatu dicitur. Et duobus modis crucem domini baiulamus: cum autem per abstinentiam carnem afficimus: aut per compassionem proximi necessitatem illius nostram putamus. Qui enim dolorem exhibet in aliena necessitate: crucem portat in mente. Sciendum vero est quod sunt nonnulli qui carnis abstinentiam non pro deo sed pro inani gloria exhibent. Et sunt plerique qui compassionem proximo non spiritualiter sed carnaliter impendunt: ut ei non ad virtutem sed quasi miserando ad culpas faucant. Idem itaque crucem quidem videntur ferre: sed dominum non sequuntur.

Unde recte hec eadem veritas dicit. Qui nō bau-
lat crucem suam et venit
post me: non potest me
esse discipulus. Bauula
re etenim crucem et post
dominū ire est: vel carnis
abstinentiam vel compas-
sionem proximi pro stu-
dio eterne intentionis
exhibere. Nam quisquis
hec pro temporali inten-
tione exhibet crucē qui-
dem bauulat sed ire post
dñm recusat. Quia vero
sublimia precepta data
sunt: protinus compara-
tio edificande sublimita-
tis adiungitur cum dicitur.
Quis enim ex vobis
volens turrim edificare
non prius sedens compu-
tat sumptus qui necessa-
rii sunt si habeat ad perficiendum ne postea q̄ po-
suerit fundamentum et
non potuerit perficere om-
nes qui viderint incipiant
ei illudere dicentes quia
hic homo cepit edificare
et non potuit consummare.
Omne quod agimus pre-
uenire per studium consi-
derationis debemus. Ecce

enim iuxta veritatis vocē
qui turrim edificat pri-
us edificij sumptus pa-
rat. Si igitur humilita-
tis turrim construere cu-
pinus prius nos prepa-
rare ad aduersa huius
seculi debemus. Ille eni
inter terrenū et celeste edi-
ficiū distat: q̄ terrenū
edificiū expensa colligen-
do constructur celeste ve-
ro edificū expensa disper-
gendo. Ad illud sumptus
facimus si non habita
colligamus. Ad istud
sumptus facimus si et
habita relinquamus.

*Leccio sancti euangelij: se-
cundū matthei. Lcō: vii.*

In illo tpe. Dixit
Ihūs discipulis
suis. Si quis vult post
me venire: abneget semet
ipsum et tollat crucē suā
et sequatur me. Et reliq̄.

Omelia sancti gregori papae:

Quia dñs ac redēp-
tor: noster nouus
homo venit in mundum:
noua precepta dedit mū-
do. Vite etenim nr̄e vete-
ri in vicis enutrite: con-
trarietatem opposuit no-

uitatis sue. Quid enim
vetus quid carnalis ho-
mo nouerat: nisi sua re-
tinere: aliena rapere si pos-
set: concupiscere si non
posset. Sed celestis me-
dicus singulis quibusq̄
vicis obuiantia adhibet
medicamenta. Nam sicut
arte medicine calida fri-
gidis frigida calidis cu-
rantur: ita dñs noster cō-
traria opposuit medica-
menta peccatis: vt lubri-
as continentiam: tena-
bus largitatem: iracū-
dis mansuetudinē: ela-
tis preciperet humilita-
tem. *Leccio octaua:*

Erite cum se sequē-
tibus noua man-
data proponeret dixit.
Nisi quis renūciauerit
omnibus que possidet:
non potest meus esse dis-
cipulus. Ac si aperte di-
cat. Qui per vitā veterē
aliena concupiscitis: p-
noue conuersationis stu-
dium et via largimini.
Quid vero in hac lectio-
ne dicat audiam. Qui
vult venire post me: ab-
neget semetipsum. Ibi

40
dicitur vt abnegemus no-
stra. hic dicitur vt abne-
gemus nos. Et fortasse
laboriosum non est homi-
ni relinquere sua: sed val-
de laboriosū est homini
relinquere semetipsū. mi-
nus quippe est abnegare
quod habet: valde autem
multum est abnegare qd̄
est. *Leccio nona:*

Id se igitur nobis
venientibus dñs
precipit vt renunciemus
nostis: quia qui ad fidei
agonem venimus: lucta-
mē contra malignos spiri-
tus sumimus. Nichil au-
tem maligni spiritus in
hec mundo propriū possi-
dent. Nudi ergo cū nudis
luctari debemus. Nam si
vestitus quisq̄ cum nudo
luctatur: citius ad terram
deicitur: quia habet vnde
teneatur. Quid enī sunt
terrena omnia nisi quedā
corpus indumentā. Qui
ergo contra dracholum ad
certamen proferat: vesti-
menta abiciat: ne succū-
bat. Nichil in hoc mūdo
amando possideat: nullas
rerum labentū delectatio

nes requirat ne unde ad
votum tegitur ad casum
inde teneatur. Tu autem.
*De omelia sancti gregori
pape. Lectio septima.*

Abneget semetipsum
et tollat crucem suam
et sequatur me. Non suf-
ficit nostra relinquere:
nisi relinquamus et nos.
Quid est quod dicimus reli-
quimus et nos. Si enim
nosmetipsos relinquamus:
quo ibimus extra nos?
Vel quis est qui vadit si
se deserit? Sed aliud su-
mus per peccatum lapsi.
aliud per naturam codi-
ti: aliud quod fecimus.
aliud quod facti sumus.
Relinquamus nosmet-
ipsos. quales peccato nos
fecimus: et maneamus
nosmetipsi quales per gra-
tiam facti sumus. Ecce
etenim qui superbus fuit:
si conuersus ad christum
humilis factus est: abne-
gauit utique quod fuit.
Si luxuriosus quisque ad
continentiam veniens vi-
tam mutauit: abnegauit
utique quod fuit. Si aua-
rus quisque ambire iam

desijt: et largiri iam didi-
cit propria qui prius ali-
ena rapiebat: procul du-
bio semetipsum reliquit.
Ipse quidem est per natu-
ram: sed non est ipse per
malitiam. Idcirco etenim
scriptum est: Verte ipsos et
non erunt. *Lectio: viii.*

Conuersi namque in
christum non erunt: non
quia omnino non erunt
in essentia: sed non erunt
in impietatis culpa. Tunc
enim nosmetipsos relin-
quimus: tunc nos abne-
gamus: cum vitamus
quod per vetustatem fui-
mus: et ad habitumur:
quod per nouitatem vo-
camur. Pensamus quo-
modo se paulus abnega-
uerat qui dicebat. Vni-
us ego iam non ego. *Ex-
tinctus* quippe fuerat sciens
ille persecutor: et viuere
ceperat pius predicator.
Si enim ipse esset: pius
profecto non esset. Sed
qui se viuere denegat di-
cat unde est quod sancta ver-
ba per doctrinam verita-
tis clamat. Nam protin-
us subdit. Viuit vero

in me christus. Ac si aperte
dicat. Ego quidem a me-
metipso extinctus sum:
quia carnaliter non viuo:
sed tamen essentialiter
mortuus non sum quia
spiritualiter in christo
viuo. *Lectio nona:*

Erit ergo veritas.
Si quis vult post
me venire abneget semet-
ipsum. quia nisi quis a
semetipso deficiat ad eum
qui supra ipsum est non
appropinquat: nec va-
let quod ultra ipsum est ap-
prehendere si nescierit ma-
etare quod est. Sic rerum
semina in terra adiuncti-
one deficiunt: et in repa-
ratione sui generis vbe-
rius assurgunt. Sic ole-
rum plante transponuntur
ut proficiant atque ut
ita dicam eradicantur ut
crescant. Unde enim vi-
dentur perdidisse quod
erant: inde incipiunt ap-
parere hoc quod non erat.
Sed quia qui se a viciis
abnegat: exquirende ei
virtutes sunt in quibus
crescat: ideo cum dictum est:
qui vult post me venire

abneget semetipsum et
tollat crucem suam et se-
quatur me: protinus ad-
iunctum est. Tollat crucem
suam et sequatur me. *Lectio
sancti euangelij: secundum
matheum: x. Lectio: vii.*

In illo tempore: Dixit
Iesus discipulis su-
is. Nichil operum quod
non reuelatur. et occultum
quod non sciatur. Et re-
liqua. *Omelia beati ihe-*

Et quo *propheta:*
modo in presenti se-
culo multorum vicia nesci-
untur. Sed de futuro
tempore scribitur quando
iudicabit deus abscondi-
ta hominum et illumina-
bit latebras tenebrarum
et manifesta faciet consilia
cordium. Et est sensus.
Nolite timere persecutorum
sententiam et blasphematum
rabie quia venit dies
iudicii: in quo et vestra
virtus: et eorum nequitia
demonstrabitur. Quod
dico vobis in tenebris:
dicite in lumine. Et quod
in aure auditis predicate
super tecta. Quod audi-
stis in mysterio: aptius

predicate. Quod didicisti
absconse: publice loqui
mur. Quod vos erudim
in parvulo inde loco: in
vniuersis vrbibus et in
toto mundo audacter di
cite. *Lectio octaua.*

Nolite timere eos qui
occidunt corpus:
animam autem non pos
sunt occidere. Si qui cor
pus occidunt: animam
non possunt occidere: er
go anima inuisibilis et
in corporalis est: secundum
crassiozem dico nostri cor
poris substantiam: vel co
certe tempore punetur et
supplicia sentiet quando
primum corpus receperit:
ut cum quo peccauit: cum
ipso punatur. Eum timete
qui potest animam et cor
pus perdere in iherusalem.
Nomen iheremie in veteri
bus libris non inuenitur
sed primum a saluatore po
nitur. Querimus ergo qui
sit sermone huius occasio.

Nolum. *Lectio ix.*
baal fuisse iuxta
iherusalem ad radices
montis vbi siloa fluit:
non semel legimus. Hec

vallis et parua campi pla
mies insignia erat et ne
morosa: plenaque delicias:
et lucus in ea ydolo conse
cratus. In tantam autem
populus israel demetiam
venerat: ut deserta templi
vicinia ibi hostias imo
laret rigorem religionis
delicie vincerent. filiosque
suos incenderent demo
nys vel imitarent. Et
appellabatur locus ipse
iheremion id est vallis fi
liorum iheremion. Hoc re
gum volumen et parali
pomenon et iheremias scri
bunt plenissime: et com
minat de se locum ipsum
impleturum cadaueribus
mortuorum: ut nequaquam
vocetur thophet et baal:
sed vocetur polian drit
id est tumultus mortuo
rum. futura ergo suppli
cia et pene perpetue: qui
bus peccatores cruciandi
sunt huius loci vocabu
lo denotantur. Duplicem
autem iheremiam ignis
et nimis frigoris in iob
plenissime legimus. *Item*
de omelia sancti iheroni
mi presbyteri super eu

gelio. Nichil opertum
quod non reueletur. *Lec*

Nolite timere eos qui
occidunt corpus:
animam autem non pos
sunt occidere. Si qui cor
pus occidunt: animam
non possunt occidere: er
go anima inuisibilis et
in corporalis est: secundum
crassiozem dico nostri cor
poris substantiam: vel co
certe tempore punetur et
supplicia sentiet quando
primum corpus receperit:
ut cum quo peccauit: cum
ipso punatur. Eum timete
qui potest animam et cor
pus perdere in iherusalem.
Nomen iheremie in veteri
bus libris non inuenitur
sed primum a saluatore po
nitur. Querimus ergo qui
sit sermone huius occasio.

in his peritura sunt sine
dei voluntate non perit.
vos qui eterni estis non
debetis timere: quia absque dei
vniuersis pudentia. *Lectio x.*

Nolite timere eos qui
occidunt corpus:
animam autem non pos
sunt occidere. Si qui cor
pus occidunt: animam
non possunt occidere: er
go anima inuisibilis et
in corporalis est: secundum
crassiozem dico nostri cor
poris substantiam: vel co
certe tempore punetur et
supplicia sentiet quando
primum corpus receperit:
ut cum quo peccauit: cum
ipso punatur. Eum timete
qui potest animam et cor
pus perdere in iherusalem.
Nomen iheremie in veteri
bus libris non inuenitur
sed primum a saluatore po
nitur. Querimus ergo qui
sit sermone huius occasio.

Nolite timere eos qui
occidunt corpus:
animam autem non pos
sunt occidere. Si qui cor
pus occidunt: animam
non possunt occidere: er
go anima inuisibilis et
in corporalis est: secundum
crassiozem dico nostri cor
poris substantiam: vel co
certe tempore punetur et
supplicia sentiet quando
primum corpus receperit:
ut cum quo peccauit: cum
ipso punatur. Eum timete
qui potest animam et cor
pus perdere in iherusalem.
Nomen iheremie in veteri
bus libris non inuenitur
sed primum a saluatore po
nitur. Querimus ergo qui
sit sermone huius occasio.

estis vos. manifestius
nostre expositionis supi
or sensus expressus ē q
timere non debeant eos
qui possunt corpus occi
dere et aīam non possūt:
quasi si sine dei sapientia
parua quoq; animalia
non decidunt quanto
magis homo qui aposto
lica fultus est dignitate
Q; autem ait vestri et ca
pilli capitis omīs nume
rati sunt: immensā dei
erga homines ostendit
providentiam: et ineffa
bilem signat affectū: q
nichil nostrorum deum
lateat. etiam parua et oc
ula dicta eius scientiam
fugiant. Derident intel
ligentiam ecclesiasticā i
hoc loco: qui carnis resur
rectionem negant: quasi
nos et capillos qui nume
rati sunt et a tōlore decisi
omnes dicamus resurgē
am saluator nō dixerit
vestri autem et capilli oēs
saluandi sunt sed nume
rati sunt. Vbi numerus ē
scientia numeri: demon
stratur non eiusdē nume
ri conuersatio. Tu autē.

*Lectio sancti euāgelij se
cū dū matxii. x. L. cō. vii.*

In illo tpe: Dixit
ihūs discipulis
suis. Nolite arbitrari: q
venerim mittere pacem
in terram. Non veni pa
cem mittere sed gladium.
Et reliqua. Omelia sūc
ti iheronimi presbiteri.

Supra dixerat: qd
dico vobis in te
nebras dicite in lumine:
et quod in aure auditis
predicite super tecta:
nunc infert quod post
predicationem sequitur
ad fidem xpi. Totus or
bis contra se diuisus est:
vnaqueq; domus et in fi
deles habuit et credētes:
et propterea bellū missū
est bonum: vt ruperetur
pax mala. Tale quid et
in genesi aduersum re
belles homines qui mo
ti fuerant de oriente: et
turrem extruere festina
bant: per quā celū alta
fecisse legitur deus: vt
diuideret linguas eorū.
Vnde et in psalmis da
uid precatur. Dissipa do
mine gentes que bella

volunt. *Lectio: vii.*

Em enim separa
re hominē aduer
sus patrem suum: et filiā
aduersus matrem suam:
et inimici hominis do
mestici eius. Idic locus
prope eisdem verbis in
micha propheta scribi
tur. Et notandū vbi cū
q; in veteri instrumēto
testimonij ponitur vtrū
sensus tantum: an et ser
mo consentiat. Qui a
mat patrem aut matrē
plusq; me: non est me
dignus. Qui ante pre
miserat: non veni pacē
mittere sed gladium: et
diuidere homines aduer
sus patrem et matrem et
socrum: ne quis pietatē
religionis ante ferret: sū
icet dicens. Qui amat
patrem aut matrē plus
q; me. Et in cantico legi
mus canticorum. Ordi
nauit in me charitatem.

Ic ordo. *Lectio. x.*
In omni affectu
necessarius est. Ama post
deum patrem ama prem
ama filios. Si autē ne
cessitas venerit: vt amor

parentum aut filiorū dei
amori comparetur et nō
possit vtrūq; seruari: odiū
in suos pietas in deū est.
Non ergo prohibuit a
ma patrem aut matrem:
sed signanter addidit pl
q; me. Et qui nō accipit
crucem suam et sequitur
me: non est me dignus.
In alio euangelio scribi
tur: qui non accipit cru
cem suam quotidie. Ne
semel putemus ardorem
fidei sufficere. sēper cruce
portanda est: vt semper
nos xpistum amare do
ceamus. *Lectio: vii.*

Qui vos recipit me
recipit. Et qui me
recipit: recipit eum qui
me misit: ordo pulcher
rimus. Ad predicationē
mittit: docet pericula nō
timenda: affectus subij
cit religioni. Aurum su
pra tulerat: es de zona
excusserat. Dura euāge
listarum conditio. Vnde
ergo sumptus: vnde
victus necessaria: Auste
ritatem mor mandator:
sēpe temperat promissor.
Qui recipit in quēs vos

me recipit: et qui me reci-
pit: recipit eum qui me
misit: ut in suscipiendis
apostolis: unusquisque cre-
dentium se christum suscepisse
se arbitretur. Tu. *Ec. viii.*
¶ Qui recipit propheta-
tam in nomine pro-
phete: mercedem prophete
accipiet. Qui recipit
prophetam ut prophetam
et intelligit eum de futu-
ris loquentem: hic mer-
cedem prophete accipiet.
Igitur iudei carnaliter in-
tellegentes prophetas:
mercedem non accipient
prophetarum. Aliter. In
omni professione zelum
nuxtum est tritico. Premi-
serat qui recipit vos me
recipit et cetera. Ad susceptio-
nem magistrorum disci-
pulos provocauerat. Po-
terat occulta esse discipu-
lorum siue credentium respon-
sio. Ergo et pseudo propheta-
tas et iudam proditorem
debemus recipere et illis a-
limoniam ministrare.
Hoc dominus ante procurans
non personas suscipiendas
esse. sed nomina: et mer-
cedem non perdere dixit

susipientis: licet indignus
fuerit qui susceptus exte-
rent. *Lecho nona.*
¶ Qui cumque potum
dedit uni ex num-
mis istis: calicem aque
frigide tantum in nomi-
ne discipuli amen dico
vobis non perdet mercedem
suam: legimus in propheta
dauid. Ad excusandas
excusationes in peccatis:
quod multi peccatores suorum:
quasi iustas pretendunt
excusationes ut quod volu-
tate delinquant. videan-
tur necessitate precare. Do-
minus autem scrutator
cordis et renum futuras
cogitationes in singulis in-
tuetur. Dixerat superius
qui recipit vos me recipit.
Sed quia hoc preceptum
multi pseudo prophete et
falsi predicatorum poterant
impedire: medicatus est
huic scandalo dicens. Qui
recipit iustum in nomine
iusti mercedem iusti acci-
piet. Rursus quia pau-
pertate poterat aliquis
causari: ut hospitalis esse
non posset. Hanc excusa-
tionem leuissimo precep-

to diluit: ut calicem aque
frigide toto animo porri-
gamus. frigide inquit
aque non calide ne et in
calida paupertatis premi-
na et lignorum occasio
quereretur. Tu autem.
¶ In natalibus plurimo-
rum martyrum. Ad matu-
ritas imitatorum. Regem
martyrum dominum. Veni-
te adoremus. *Ps. Venite.*
¶ Terna christi. *Hym.*
munera: et mar-
tyrum victorias: laudes
cantes debitas letis ca-
namus mentibus. **¶** Erro-
re victo seculi penitus spre-
tis corporis: mortis sacre
compendio: vitam beatam
possident. **¶** Raduntur
igni martyres: et beliaz-
dentibus: armata sicut
ungulis: tortoris insani-
manus. **¶** Undata pen-
dent viscera: sanguis sa-
cratus funditur: sed per-
manent immobiles: vite
perpetuus gratia. **¶** Et nunc
redemptor quesumus: ut
martyrum consortio. iun-
gas precantes servulos:
in sempiterna secula. Amen.
In primo nocturno. ant.

44
Secus decursus aquarum plan-
tauit vineam iustorum sed in
lege domini voluntas eorum.
Ps. Beatus vir. ant. Lang-
am in fornace probatur ele-
ctus dominus et quasi holocausta
accepit eos in eternum. *Ps.*
Quare fremuerunt. *ant.*
Si coram hominibus tormen-
ta passi sunt: spes electorum
est immortalis in eternum. *Ps.*
Domine quid multiplicasti. *N.*
Letamini in domino et exulta-
te iusti. *Re. Et gloriamini*
omnes recti corde. *Sermo*
sancti augustini. Leo prima.
¶ Vocati suntque fratres
charissimi sanctorum
martyrum sollemnia celebra-
mus: ita ipsis intercede-
tibus expectemus a domino
consequi temporalia bene-
ficia: ut ipsos martyres
imitando accipere mere-
amur eterna. Ab eis enim
sanctorum martyrum i ve-
ritate festiva gaudia cele-
brantur: qui ipsorum marty-
rum exempla sequuntur.
Solemnitates enim mar-
tyrum exhortationes nris
tyriorum sunt: ut imitari
non pigeat quod celebra-
re delectat. Sed nos volu-

mus gaudere cū sanctis:
et tribulationes mundi
nolumus sustinere cum
illis. *R.* Absterget deus om-
nem lachrymam ab oculis
sanctorum et iam non erit
amplius neq; luctus neq;
clamor sed nec ullus dolor.
Quoniam priora transiit.
V. Non esurient neq; siti-
ent amplius neq; cadet sup
eos sol neq; ullus estus. Quo-
nam. *Lectio secunda:*
Cum enim sanctos
martyres vel in q̄-
tum potuerit noluerit imi-
tari: ad eorum beatitudi-
nem non poterit puenire
Sic et apostolus paulus
predicat dicens. Si fue-
rimus socij passionum:
erimus et consolationū:
et dñs in euangelio. Si
mundus vos odit: scito
te quia me priorem vo-
bis odio habuit. Recu-
sat esse in corpore qui o-
dium non vult sustinere
cum capite. Sed dicit a-
liquis. Et quis est qui
possit beatorū martyru
vestigia sequi? Hunc ego
respondeo: quia non so-
lum martyres sed et ipsū

dominū cū ipsius adiu-
torio si volumus possū-
mus imitari. *R.* Qui sā-
cti gloriosū sanguinem fu-
derunt pro dño amauerūt
xp̄m in vita sua imitati sē-
cum in morte sua. Et ideo
coronas triumphales me-
ruerunt. *V.* Unus spūs et
vna fides erat i eis. Et ideo.
Audi nō *Lcō: iij.*
me sed ip̄m dñm:
generi humano clama-
tem. Discite a me: quia
mitis sum et humilis
corde. Audi et beatum
petrum ammonentem.
Christus pro nobis pas-
sus est: vobis relinquēs
exemplum: vt sequamī
vestigia eius. Similiter
paulus apostolus clamat.
Imitatores dei estote: si-
cut filij charissimi. Qd
ad hoc respondebimus
fratres: vel quam excu-
sationem habere poterī-
mus. Si tibi aliquis
dicat: vt virtutes quas
fecit dñs debeas imitari:
iusta potest esse excusa-
tio tua: quia virtutes i
mirabilia facere: non
omnibus datū est. iuste

et caste viuere: et chari-
tatem cum omnibus
custodire cum dei adiu-
torio omnibz preceptū
est. *R.* Tradiderunt corpo-
ra sua propter dei ad sup-
plicia. Et meruerunt ha-
bere coronas perpetuas. *V.*
Isti sunt qui venerunt ex
magna tribulatione et la-
uerunt stolas suas in san-
guine agni. Et meruerūt.
Gloria. Et meruerunt.
In secundo nocturno. añ.
Dabo sanctis meis locum
nominatum in regno pa-
tris mei dicit dominus. *ps:*
Domine quis habi. *añ.*
Sanctis qui in terra sunt
eius iustificauit omnes vo-
luntates meas inter illos.
ps: Conserua me. *ant.*
Sancti qui sperant in dño
habebunt fortitudinem as-
sumunt pennas vt aquile
volabunt et non deficient.
ps: Dominus est terra. *V.*
Exultent iusti in conspectu
dei. *R.* Et delectentur in le-
ticia. *Lectio quarta:*
Nam ipse dñs non
dixit: discite a me
mortuos suscitare: super
aquas siccas pedibz am-

bulare. Non hoc dixit.
Sed quid ait? Quia
mitis sum et humilis
corde. Et iterum. Dili-
ge te inimicos vestros: bene-
facite his qui vos oderūt.
sicut et pater vester celestis:
qui solem suum oriri
facit super bonos et ma-
los. Et iterum. Estote p-
fecti: sicut et pater vester
celestis perfectus est. Et
licet sint alia multa in
quibus debemus et do-
minū et beatos martyres
imitari. ista tamen duo
precipua sunt id est dñm
tes sumus et humiles cor-
de: et inimicos nostros to-
to corde et totis visceribz
diligamus. *R.* Sancti tui
dñe mirabile consecuti sūt
iter seruientes pceptis tuis
vt inuenirentur illesi in aq̄s
validis. Terra apparuit ari-
da et in mari rubro via sine
impedimento. *V.* Quā per-
cussit petram et fluxerunt a-
que et torrentes mundaue-
runt. Terra apparuit. *lc: v.*
Ediligendis iū-
as fratres charissi-
mi: nullus vnq; in verita-
te poterit se excusare. Po-

test michi aliquis dicere.
Non possum ieiunare:
non possum vigilare nū
quid potest dicere: nō pos
sum amare? Potest dicere.
non possum res meas to
tas pauperibus dare: et
in monasterio deo seruire
numquid potest dicere:
non possum diligere? Si
dixeris quia non possis
a vino vel carnibus absti
nere: credimus tibi. Si
autem dixeris quia non
possis in te peccantibus i
dulgere omnino non cre
dimus. Et sic nulla no
bis remanet excusatio: dū
non de celario: sed de cor
de istam elemosinā implere
iubemur: vt per viā vite
ad eternam patriam per
uenire mereamur. *R. Ver*
bera carnisiam non timue
runt sancti dei morientes p
epi nomine. Ut heredes fie
rent in domo dñi. V. Tradi
derunt corpora sua propter
deum ad supplicia. Ut lere.

In vobis *Lectio: vj.*
enim preceptis: id
est diliges dominū deu
tuum: et diliges primū
tuum: quasi duobus pe

dibus spiritualibus. si
per viam vere charitatis
volumus currere ad eter
nam patriam possumus
felicitate peruenire. Istis
pedibus curabat aposto
lus paulus quando dice
bat. ego autem si curro
non quasi in incertum.
Qui ergo dilexit inimicos
suos illud in eo implebit
quod dñs dixit. Diligi
te inimicos vestros: vt
sitis filij patris vñ qui
in celis est. Elige modo
quod tibi placuerit. Si
inimicos dilexeris non
solum amicus: sed et fi
lius dei esse mereberis.
Si vero inimicos amare
nolueris: propiciū deū
habere non poteris. *R.:*
Tanq̃ aurum in fornace
probat electos dñs: et qua
si holocausti hostiam acce
pit illos et in tempore erit
respectus illorum. Quñ do
nū et pax est electis dei. V.
Qui confidunt in illum in
telligent veritatem et fide
les in dilectione acquiescēt
illi. Quomam. Gloria p.
Qui. In tercio nocturno.
añ. Iusti autem i perpetuū

46
vivent. et apud dominū ē
merces eorum. *ps. Exul*
tate iusti. añ. Tradiderūt
corpora sua in mortem ne
seruirent idolis ideo corona
ti possident palmā. ps. Be
nedicam do. añ. Ecce mer
ces sanctorum copiosa est a
pud deum. ipsi vero mortui
sunt pro xpo. et vivent in
eternum. ps. Deus noster
refugiū. V. Iusti autem in
perpetuū vivent. R. Et apd
deum est merces eorū. Lectio
sancti euangelij secundū
lucam: xij. Lectio: vij.

In illo tpe: Dixit
ihūs discipulis
suis. Cum audieritis
prelia et seditiones: noli
te terri. Oportet pñi
hec fieri: sed nondū statū
fims. Et reliqua. *Ome*
lia sancti gregory pape.

Dominus ac redēp
tor: noster perituri
mundi precurrentia ma
la denunciat: vt eo min
perturbent vementia: q̃
fuerint prescīta. Minus
enim iacula feriunt que
preiudicantur: et nos tole
rabilius mundi mala su
sapimus: si contra hec

per providentie clypeum
munitur. Ecce etenim
dicit. Cum audieritis
prelia et seditiones: no
lite terri. Oportet pñi
hec fieri: sed nondū
statim fims. Pensanda sūt
verba redemptoris nñ: p
que nos aliud interius:
aliud exterius passuros
esse denūtiat. Bella q̃p
pe ad hostes pertinent. se
ditiones ad ciues. Ut er
go nos indicet interius
exteriusq; turbari: aliud
nos fatetur ab hostibus.
aliud a fratrib; perpeti.

R. Propter testamentum
domini et leges paternas scī
dei persisterunt in amore fra
ternitatis. Quia vnus fuit
semper spiritus in eis et vna
fides. V. Ecce q̃ boni et q̃
iocundum habitare fratres
in vñm. Quia. Itō: vij.

Sed his malis pre
currentibus: quia
non statim fims sequat
adiungit. Surgent gens
contra gentem: et regnū
aduersus regnū: et terre
motus imagin erunt per
loci: et pestilentie: et fa
mes: terroresq; de celo:

et signa magna erunt. Vel sicut in quibusdam codicibus inueniuntur: terroresque de celo et tempestates. Atque post subditur. Et signa magna erunt. Ultima tribulatio multis tribulationibus preuenit. Et per crebra mala que preueniunt: indicantur mala perpetua que subsequuntur. Et ideo post bella et seditiones non statim finis: quia multa debent mala precurrere: ut malum valeant sine fine nunciare.

Re. Sancti mei qui in carne positi certamen habuistis: Mercedem laboris ego reddam vobis. V. Venite benedicti patris mei percipite regnum. Mercede. Gloria. Mercede. etc.

Sed cum tot signa perturbatiombus dicta sunt: oportet ut eorum consideratione breuiter singula perstringamus. Quia necesse est ut alia de celo: alia eterna: alia ab elementis: alia ab hominibus patiamur. Aut enim surget gens contra gentem. Ecce perturbatio hominum. Erunt terre

motus magni per loca. Et respectus ire de super. Erunt pestilentie. Ecce inaequalitas corporum. Erit fames. Ecce sterilitas terre. Terroresque de celo et tempestates ecce inaequalitas aeris. Quia ergo omnia consummenda sunt: ante consummationem omnia perturbantur: et quia in cunctis delinquimus: in cunctis ferimur: ut impleatur quod dicitur. Pugnabit pro eo orbis terrarum contra insecratos. *Reia octauo loco. Re.*

Corpora sanctorum in pace sepulta sunt et nomina eorum uiuent. In generatione et generatione. *N. Sapientiam sanctorum narrat populi: et laudem eorum nunciat ecclesia: In generatione.*

Re. Hec est vera fraternitas que nunquam potuit violari certamine: qui effuso sanguine secuti sunt dominum. Contempnentes aulam regiam peruenerunt ad regna celestia. N. Ecce quod bonum et quod iocundum habitare fratres in uini. Re supra scriptum pro pluribus

martiribus tantum dicitur.

De sermone sancti augustinus episcopi. Lectiones secunda, quarta, vel prima.

Contra proximitatem odium clamat beatus iohannes. Qui odit fratrem suum: homicida est. Et iterum. Qui odit fratrem suum: in tenebris est et in tenebris ambulat et nescit quo vadat: quoniam tenebre obcecauerunt oculos eius. Et iterum alibi scriptum est. In tenebra eorum qui iniuriam retinent male facti in mortem. Nunquid hec uerba mea sunt fratres charissimi. De scripturis sanctis et catholicis profertur. Ne ergo homicidae simus: ne in tenebris remaneamus: studeamus non solum amicos: sed etiam inimicos diligere: ut patrum et misericordem dominum possimus secundum cautionis sue uinculum: libera conscientia conuenire. Ipse namque dixit: si dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet et uobis pater

uester celestis peccata uestra. Si autem non dimiseritis: nec pater uester celestis dimittet uobis peccata uestra. *Lectiones.*

Nihilget attendite fratres et scitote: aliud esse in deum peccare: aliud in hominem. Num enim in nobis peccant homines si petentibus veniam non indulgemus: peccatum incurrimus. Quando uero aliquis in deum peccauerit: si sine grandi distinctione uoluerimus indulgere: participes nos peccatis eorum efficiamur. Dicit ergo dominus. Si dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet et uobis pater uester celestis peccata uestra. Rogo uos fratres: quid dulcius potest dici? In potestate nostra posuit dominus qualiter in die iudicii iudicemur. *Lectiones.*

Non dicat dominus uade in orientem et querere iusticiam: nauiga usque in occidentem ut accipias indulgentiam. Dimittit inquit inimico tuo et dimittetur tibi: indulge

et indulgebatur tibi: da
et dabitur tibi. Nichil
a te extra te querit: ad te
ipsum: et ad conscientiam
tuam deus te dirigit. In
te enim posuit: quod re
quiretur. Non itaque me
dicamenta vulneribus
tuis longe habes inqui
rere: peccatorum tuorum
indulgentiam: si vis in
cellario cordis tui: pote
ris inuenire. *Lecho:*

Ed dicit aliquis.
Tanta mala me in
imicus meus compulit
sustinere ut cum nulla
ratione possim diligere. At
tendis quid tibi fecerit
homo: et non attendis
quid tu feceris deo. Si
conscientiam tuam dili
genter discitis: et inquiris:
sine ulla compensatione
maiora tu commisisti in
deum peccata: quam in te
commiserit homo. Et qua
fronte vis ut deus tibi di
gnetur dimittere multa:
cum tu non acquiescis
dimittere parum. Vos autem
fratres quia quotidie dicitis
in oratione. Dimitte no
bis debita nostra sicut

et nos dimittimus debi
toribus nostris: dimitti
te et dimittetur vobis.

Ite que *Lecho.*
Supra diximus spi
ritualia anime medica
menta: sicut deo propi
ciante consuevistis libe
ter accipitis: et in arma
rio sancto conscientie vestre
recondita diligentissime
custoditis: auxiliante do
mino venena dyaboli non
timebitis. Per odium vel
inacundiam nisi quod vobis
amara vulnera ingeren
tur. aut si forte subrepsere
runt cito per charitatem
pullinam reuocabuntur.
Imitemur ergo sanctos
martyres in mansuetu
dine. in patientia. in lo
gunitate. in dilectio
ne. in fide. in humilitate.
quia sic poterimus ipsos
intercessores apud deum
habere. ita ut deleantur
peccata nostra: et confe
rantur nobis premia eter
na. Prestante domino iesu
christo: qui cum patre
et spiritu sancto vivit et
regnat in secula seculorum
amen. Tu autem domine.

Item pro pluribus mar
tyribus sermo alius sancti
augustini episcopi. *Leo prima.*

In psalmo diximus
domino deo nostro.
Preciosa in conspectu do
mini: mors sanctorum
eius. Preciosa est mors
sanctorum martyrum:
quia precium eorum est
sanguis domini ipsorum. Pas
sus est enim passio sua
quia erant passum post
ipsum. Precessit ipse: et se
cuti sunt multi. Valde
enim erat aspera via: sed
fecit ipsam lenem: quan
do ipse ante omnes tran
siuit. Ideo ceteri non ti
muerunt transire: quia
ipse prior transiuit. Mor
tuus est enim: et terruit
discipulos suos. Resur
xit. et abstulit illis ti
morem: et dedit amorem. *scilicet. n.*

Quoniam enim mortui christi
putauerunt discipuli
et putauerunt quia perierat
quando secuti sunt: ibi
videre gratiam dei. Tunc
latro credidit: quando
discipuli trepidauerunt.
Erat enim vnus latro i
cruce cum illo. Sicque illi

credidit ut diceret. Domine i
mente me habere dum vene
ris in regnum tuum. Quis
illum docebat nisi quod iux
ta illum pendebat: Erat
enim illi fixus in latere:
sed habitabat in corde.

In isto autem psalmo v
bi diximus. Preciosa in
conspectu domini: mors sanc
torum eius. Ibi scriptum
est et quod audistis. Ego
dixi in extasi mea: omnis
homo mendax. *Leo. iii.*

Quid dicimus fratres omnis ho
mo mendax. Ergo et mures
mendaces fuerunt? Si autem
mures veraces fuerunt quoniam verus est
omnis homo mendax. Scriptura
dicit omnis homo men
dax. Si dixerimus vera
ces erant martyres: scrip
turam facimus mendacem.
Si autem verum dixit scri
ptura: quia omnis ho
mo mendax. Ergo mar
tyres mendaces fuerunt?
Quomodo ergo habemus
ostendere et scripturam ve
racem et martyres vera
ces. An forte martyres
non erant homines: quo
modo verum est omnis
homo mendax? Quid

Si autem erant ho
mines

ergo faciemus? Laboremus ut ostendamus vobis: quia et scriptura verax est et omnis homo mendax. et martyres veraces fuerunt: quia pro veritate mortui fuerunt.

Redeo enim **Lectio: iij.** sunt martyres: quia pro veritate passi sunt. Martyr enim verbum est grecum: et latine testis dicitur. Si ergo testes veritatis fuerunt: vera dixerunt: et vera dicendo coronas acceperunt. Si autem testes falsi fuerunt quod absit: non ad coronas: sed ad penas ierunt. Quia scriptum est. Testis falsus non erit impunitus. Ergo ostendamus illos veraces. Jam ipsi veraces se ostenderunt quando pro veritate etiam morti voluerunt. Quomodo ergo verax est scriptura: que dicit omnis homo mendax? **Lectio quinta:**

Rogemus dominum nostrum Iesum Christum: ut ipse nobis soluat istam questionem. Unde habet illa nobis

soluere? De euangelio de quo modo loquebamur: quando vobis legebatur. Audistis enim quando legebatur euangelium: quia martyribus dicebat dominus Iesus. Cum tradent vos nolite cogitare quid loquamini: aut quid dicatis. Dabitur vobis cum illa hora: quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Quia si vos loquimini: mendacium dicatis: quia omnis homo mendax. Videtis quia vera est scriptura que dicit: omnis homo mendax. **Lectio: iij.**

Quid ergo ipse dominus Iesus quia omnis homo mendax: et dedit martyribus spiritum suum: ut non ipsi loquerentur: sed spiritus eius: ut non essent mendaces sed ut essent veraces. Ecce quare veraces fuerunt: quia non ipsi loquebantur sed spiritus eius. Et modo quod vobis loquimur si de nostro loquimur: men-

datum dicimus. Si autem sunt spiritus dei qui vobis dicimus: ideo vera sunt et vos proficite. Nolite de vestro velle loqui: si vultis vera loqui: ut non remaneatis homines mendaces: sed sitis filii dei veraces. omnes heretici etiam pro falsitate patiuntur: non pro veritate: quia mentiuntur contra ipsum Christum. Omnes pagani ipsique quecumque patiuntur: pro falsitate patiuntur. **Lectio.**

Nemo ergo se extollat et gloriatur de passione: sed prius ostendat lingue sue veritatem. Tu ostendis penam: ego quero causam. Tu dicis sum passus: ego dico quare sum passus. Nam si attendamus solas passiones: coronantur et latrones. Nunquid audet dicere ille: tanta et tanta passus sum. Admune. quare. Quia illi dicitur propter facta tua mala ista passus es. Ideo mala habuisti penam: quia prius mala habuisti causam. Si de passione gloriandum est: potest et

ipse dyabolus gloriari. Videte quanta patitur: cuius ubique templa euertuntur: cuius ubique ydola franguntur: cuius ubique sacerdotes et arreptici ceduntur. Nunquid potest dicere et ego martyr sum: quia tanta patior. **Lectio: iij.**

Ergo homo dei prius sibi eligat causam: et securus accedat ad penam: post penam accipiet et coronam. Ergo in memoria eterna erit iustus: et ab auditu malo non timebit. Veniet enim iudex omnium viuorum et mortuorum: sicut in euangelio legimus. Et verum est: quoniam ista que modo videmus non erant: quando ventura dicebantur. Quia videtis modo predicari nomen Christi per omnes gentes: conuerti homines ad unum deum: dimitti ydola: dimitti demonia: euerti templa: frangi simulacra: omnia ista nondum erant: tamen dicebantur et modo videtur. **Lectio: iij.**

In quibus ergo

quod si in bona causa accedit ad penam

litteris ista scripta sunt
que iam videmus. Tunc
autem scripta sunt qua
do non videbantur: sed
futura promittebantur.
In ipsis litteris legimus:
quod nondum venit. Non
dum enim venit dies iu
dicij: nondum venit resur
rectio mortuorum: nondum
venit iudicatus: qui prius
venerat iudicandus. Iu
dicatus iuste. Differens
potentiam: cum vult oste
dere patientiam. Ventu
rus est ergo: et quomo
do se promissit esse ventu
ri: cum angelis suis. Sic
veniet et apparebit i da
ritate omnibus etiam re
surgentibus. Unusquis
que enim resurrecturus est
cum causa sua. Qualis enim
modo cum moritur recipit
in carcerem: talis pcedit
ad iudicem. Istud opus
est ut componat causam
suam: inclusus non potest.

¶ Vi ergo *Lectio:*
bonas habent cau
sas: recipiuntur i requie:
qui autem malas habet
causas: recipiuntur in

penas. Sed maiores pe
nas passuri sunt cum re
surrexerint: in quarum co
paratione tales sunt iste
quas patiuntur qui mor
tui sunt homines mali.
qualia sunt sompnia ho
minum qui torquentur in
sompnis. Anime namque
eorum patiuntur. Caro
non patitur. Istud autem
tem cruciatus est: si vigi
lans torqueatur. Ergo
cum surrexerint omnes:
et apparuerint ante iudi
cem iustum sicut ipse pre
dixit: separabit eos. sicut
separantur oves ab hedis.
Istos ponet in sinistram:

¶ *Lectio:* dicit his qui ad
dexteram sunt. Ve
nite benedicti patris mei:
percipite regnum quod vo
bis paratum est: ab origine
mundi. Ad istam vocem
gaudent dexteri. gaudent
iusti. Illis autem qui sunt
ad sinistram: dicturus est.
Ite in igne eternum cum dia
bolo et angelis eius. Ab
hoc auditu iustus non ti
mebit. Nondum ergo
receptis fructibus suis:

beati sunt modo sancti mar
tyres: qui cum christo
sunt anime eorum. Quid
autem pareatur eis i resur
rectione: quis potest ver
bis explicare? Quod oculus
non vidit nec auris
audiuit: nec in cor hominis
ascendit: que preparavit
deus diligentibus se. Si er
go tam magna sunt bo
na que accepturi sunt fi
deles boni qui nemo expli
cat verbis non sine causa
talia illis premia prepa
rantur qui usque ad sangui
nem pro veritate certave
runt. Non eos mundus
illecit non eos terror fre
git non tormenta vicerunt.
Corpora ipsa sua habebunt
magna ornamenta: in
quibus passi sunt mag
na tormenta. Satis fra
tres charissimi quia om
nes negotiatores et qui
cum quidam sunt in via
constituti alia gerentes
in terra aliena: semper pa
uidi et solati sunt: ut i
patriam suam possint re
dire secum. Et tunc habent
magnam leticiam: quando

cum multo lucro perueni
re merentur ad patriam.

¶ La et nos *Lectio:*
dilectissimi fratres:
et nunc animi nostrum
solicitemus ad spirituale
lucrum: ut tunc preparetur
ad gaudium: quando per
venire merebimur ad cri
stum. Interim modo gau
diamus in spe: verum gau
dium habituri in re. Ante
omnia tamen caueamus
ne quod pessimum est ordi
ne peruerso de carnis vo
luptate et deliciis homi
nis exterioris vanitate et
leticia seculi gaudere que
rentes: serere in gaudio
falso videamur quod cum
luctu et lacrimis recipere
compellamur: quia non
mentitur ille qui in eu
angelio dixit. De vobis qui
ridetis nunc: quia luge
bitis et flebitis. Namque
diuites inuenire meruit i
inferno: qui deliciose quod
tidie viuens i dicebatur
purpura et bisso. *Lectio.*

¶ Os vero fratres cha
rissimi quantum
possumus dei misericor
diam deprecemur: ut no

bis ita amorem suum re-
neq; vite desiderium inspi-
rare dignetur ut plus
patriam velimus ama-
re quam viam: et amplius
delectamenta carnis bo-
rere quam querere. ardeamus
quoque de futuro quam de pre-
senti seculo cogitare. Hec
enim nobis loquuntur
sanctorum sollemnia hec
clamant ipsorum exem-
pla: hec predicant eorum
premia. Sic exemplo eorum
in exilio huius mundi
agere studeamus: ut ad
futurum iudicium cum
libera et secura conscien-
tia orati bonis operibus
peruenire possimus: pre-
stante domino nostro ihesu
christo: qui cum patre et spi-
ritu sancto vivit et re-
gnat in secula seculorum
amen. Tu autem domine.

*Item de pluribus marty-
ribus. Lectio secunda quarta
vel prima. Sermo sancti
maximi episcopi. Lectio i.*

Recte atque ex debito
ecclesie beatorum
martyrum celebrant in-
signia: qui illuminantes
virtute fidei sue innume-

rabiles populos: soli quam
dem illatam sibi senserunt
mortem sed non soli
sue mortis beneficia pos-
sederunt. Immensa enim
dei nostri pietas: multi-
plex ad bonitatem et ar-
tifice ad salutem: propo-
nens arduam virtutum
palmam: raros appetito-
res invenit: sed in pau-
corum triumphis: plu-
rimorum commodis pro-
spicit. Illorum si quidem
merita nostra vult esse
suffragia simulque dum
nobis fidem veram duro
martyri agone comen-
dat: afflictionem prece-
dentium instructionem effi-
cit posterorum. *Lectio.*

Quanta est circa nos
dei nostri sollicitu-
do: Illos examinat: ut
nos erudiat. Illos con-
terit ut nos acquirat. Il-
lorumque cruciatus: no-
stros contulit esse profec-
tus. Merito ergo eos co-
lunus qui periculis suis
pugnant: et nostris uti-
litatibus militant. Qui
per lucas viteque contem-
tum: edocent nos quantum

debeamus deo nostro af-
fectum. *Proverbum ita
quod quia non sine magno
discrimine: de religionis
veritate disputamus: quam
tantorum sanguine confir-
matam videmus. Lectio.*

Magni periculi res est
post prophetarum
oracula post apostolorum
testimonia: post marty-
rum vulnera: veterem fidem
quasi novellam: discuti-
tere presumas: et post tam
magnum duces in errore
permancas: et post mo-
mentum sudores ociosa di-
sputatione contendas.
Veneremur ergo in sanc-
torum martyrum gloria
fidem nostram. Congra-
tulemur dilectissimis fra-
tres: magne fidei nostre:
per quam dum exules pro-
fusa charitate suscipitis:
ipsum etiam intercessores
habere mereamini. Hec
enim est sanctorum mar-
tyrum gloria: quorum et
si per universum mundum
semetur in cineribus
portio manet tamen in-
tegra in virtutibus ple-
nitudo. *Lectio.*

Veneremur ergo in
ter tantos milites
christi fidem nostram. Ma-
ter namque martyri fides
catholica est: in qua isti
illustres athlete: subsec-
perunt sanguine: et morte
vivaverunt. Mater inquam
martyri fides est. Vene-
remur ergo in sanctorum
gloria fidem nostram.
Quomodo fidem nostram?
Ab eis dum mortis tole-
rantia indubitanter ex-
cipitur: spes immortalita-
tis cvidenter asseritur.

Nulli enim hanc vitam tam
constanter expendere:
nisi esse alteram incompa-
rabiliter beatiorum certa
diffinitione sentirent. In
sanctis itaque precibus
veritatis et passionis mag-
nanimas et resurrectio-
nis auctoritas est. Propterea
enim pereunt in melius re-
parandi: quibus per an-
gustias tribulationum a-
peritur aditus ad plen-
tudinem gaudiorum. *Lectio.*

Cruentis impio-
rum ore sententias
respuunt manu: repudi-
ant auditu: refugit offi-

cio. Itaque impetum passi
onis magnanimitate p
uocant. humilitate decli
nant. Incumbente perse
cutionis furore adhuc ca
thecumum animi celo pre
parant: regenerantur mor
te: dampnatione solvun
tur. gladio consecrantur
Nunc intelligamus: quoniam
valuerit ad auferendum
mundi peccati passio re
demptoris. Ecce innocentia
et vitam probatur confer
re mors hominis. Nunc i
telligamus: quantum i
commune profuerit sacra
mors filij dei. **Lectio:**

Ecce proprium et o
riginale delictum
lauat sanguis humanus:
et quod plus est: nemo
iam tollit quod baptismo
suo cruor ipse contulit.
Nos vero post introitum
baptismi: post collatum
nobis pie regenerationis
candorem: post acquisita
indumenti nuptialis an
gelicam dignitatem: in
peccatorum relapsi sceuo
et in antiqua criminum
volutabra reuoluti: muc
um vestimentum tectis

iniquitatum: ac libidi
ni contagis sordidam
et holocaustam in quam
sigillum diuine ymagi
nis acceperamus impres
sum: maculis mortifere
corruptionis inficimus:
et post singularem dei i
dulgentiam immolata
fedamus: integra resan
damus: expiata violam.
repetentes opera: non iam
vndis purganda sed fla
mis. **Lectio:**

Ergo ille bap
tismus: quo om
ne delictum ita a cath
acumino erit: ut iam re
dire non possit: et quo
sic debita soluit sua: ne
ultra creditorem timeret:
quo in se ostium peccati fide
clausit: fide dampnavit.
Per baptismum innocentia
deuotione quesivit: per
seuerantia inuenit: mor
te seruauit. Que cum ita
sint fratres charissimi:
isti christi testes quorum
hodie solempnia colimus:
habet fide testes preciosi.
sanguine preciosiores:
habet virtute candidi et
pulsori: vulnerum tamen

crudeli per pessione speci
osiores et candidiores ex
titerunt. Qui licet putre
tur quacumque urbe pecu
liares: privilegio sepulchri
basilicarum aut altarium
erectione nostri tamen sint
et omnium communio
nis suffragio. **Lectio:**

Esit ut cuiusque
urbis charitas pro
flua: et fides auara: tan
tum martyribus deroga
uerit. dum sibi arrogat:
ut solum intra membra sua
illorum beneficia inclusa
esse crediderit. Non clau
ditur locus: quod diffu
ditur meritis. Inuocasti
martyres ubique: ubique
te exaudit ille qui hono
ratur in martyribus. Mo
derante enim eo qui pen
sat vota tua: in tantum
presentia prebebitur ad
uocatorum: quanta fuerit
fides supplicantium. Ora
tio enim que castitate
iusticie et elemosinarum
operibus adiungetur: ex
cedit mundi: paradisi
euolat: et usque ad ipsum
summum maiestatis conspe
ctum angelo teste presen

tatur. **Lectio:**

Beata anima fra
tres charissimi:
cuius votum cuius com
punctionis incensum cui
supplicationis holocau
stum: nulla infidelitate
fumdum nullo illecebre
carnalis fetore pollutum:
concupiscentie nulla scin
cia cruentum: nulla odij si
multate maculatum: sed
fide igneum: puritate co
scientie mundum: sinceri
tate cordis odoriferum: con
cordi charitate perfectum:
quod usque ad dei vultum
per celestium munitorum de
fertur obsequium: quod et
sanctis cedit ad gloriam
et ecclesie filijs ad salutem
proficit. Admoremus ita
que: veneremurque beatos
martyres principes fidei:
intercessores mundi: pre
cones regni: coheredes dei.

Secundum lucam. xij. c. vij.

In illo tempore: Dixit
Iesus discipulis suis
Cum audieritis prelia et
seditiones nolite terri
oportet primum hoc fieri
sed nondum statim finis:
Et reliqua. **De omelia**

sancti gregory pape

Quia autē omnia consummanda sūt ante consummationem omnia perturbātur. Et quia in cunctis delinquimus: in cunctis ferimur: ut impleatur quod dicitur. Pugnabit pro eo orbis terrarum contra in sensatos. Omnia nāq; que ad vsum vite accepimus: ad vsum conuertimus culpe. Sed cuncta que ad vsum prauitatis infleximus: ad vsum nobis vertuntur vltiois. Tranquillitatē quippe humane pacis: ad vsum vertimus vane securitatis. peregrinationē tē: pro habitatione dileximus patrie. Salutem corporum redeimus i vsum vitiorum. vbertatis habundantiam non ad necessitatem carnis: sed ad peruersitatem intorsimus voluptatis. Ipsa serena blandimenta acris: ad amorē nobis seruire cōgimur terrene delectationis.

Item igitur. *lc. viij.* restat: ut simul

nos omnia feriant: que simul omnia vicis nostris male subiecta seruiebant: ut quod prius in mundo habuimus oblectamenta: tot in fine cogamur sentire tormenta. Notandum vero quod dicitur terrores de celo: et tempestates cum tempestates hyemales venire ex ordine temporum soleant. Cur hoc loco tempestates venire in perditionis signo predicantur. nisi quod eas tempestates venire dominus denuntiat: que nequaquam ordinem temporum seruant. Que enim ordinate veniunt: signa non sunt. Sed tempestates in signo sunt: que ipsa quoque temporum statuta confundunt. *Lectio nona.*

Quia autē cuncta hec non de iniusticia ferientis sunt sed de merito mundi patientis: facta prauorum hominum premittuntur cum dicitur. Sed ante hec omnia iniicient vobis manus suas: et persequentur et tradent vos in synagogis:

ducentes ad reges et presides propter nomen meum. Ac si apte dicat. Prius corda hominum: et post elementa turbantur. ut cum rerum ordo confunditur: ex qua retributio ne veniat demonstratur. Nam quous finis mundi ex ipso sui ordine pendeat: peruersiores tamen quosque inueniens. qui digne reum illius opprimantur innotescat cum subditur: ducentes vos ad reges et presides propter nomen meum. *Item de sermone beati gregory pape super euangelio.* Cum audieritis prelia et seditiones. *Lectio vij.*

Ontingent hec vobis in testimonium. In testimonium videlicet quorum: nisi corum qui aut persequendo mortes inferunt: aut videndo non mutantur. Adors quippe iustorum bonis in adiutorium est: malis in testimonium. ut i de peruersi sine excusatione percant: unde electi exempli capiunt ut viuāt. Sed

auditis tot terroribus turbati poterant infirmorum corda atque ideo consolatio adiungitur: cum protinus subinfertur. Ponite ergo in cordibus vestris non premeditari quemadmodum respondeatis. Ego enim dabo vobis os et sapientiam. cui non poterit resistere et contradicere omnes aduersarii vestri. Ac si apte membris suis infirmantibus dicat. Nolite terri: nolite pertimescere. Vos ad certamen acceditis: sed ego prelior. Vos verba editis sed ego sum qui loquor. *lc. viij.*

Quia summi capitis membra sunt: caput quoque suum in passionibus sequitur. ut ipsos quosque aduersarios in sua morte sentiant de quorum vita presumebant. et tanto eis crescat merces operis: quanto in eis virtutis lucrum proficiat ex alieno dano charitatis. Sed quod dura sunt que predicantur de afflictione mortis: protinus consolatio sub

ditur de gaudio resurrectionis cum dicitur. Capillus de capite vno non peribit. Scimus fratres quia caro in casa dolet: capillus in casa non dolet. Aut ergo martyribus suis capillus de capite vestro non peribit videlicet apte dicens. Cur timetis non pereat quod in casum dolet: quando et illud in vobis perire non potest quod in casum non dolet. *Lectio nona.*

In patientia vestra possidebitis animas vestras. Idcirco possessio anime in virtute patientie ponitur: quia radix omnium custosque virtutis patientia est. Per patientiam vero possidemus animas nostras: quia diu nobis ipsis dominari discimus. Idcirco incipimus possidere quod sumus. Patientia vero est aliena mala equanimiter perpeti. Contra cum quod: qui mala irrogat nullo dolore moderi. Namque qui sic proxiimi mala portat ut tamen tacitus doleat et te-

pus retributionis querat: patientiam non exhibet sed ostendit. Scriptum quippe est. Caritas patientis est: benigna est. Patientis namque est ut aliena mala toleret: benigna vero est: ut ipsos etiam quos portat amet. *Lectio sancti euangelij secundum mattheum. Lectio septima.*

In illo tempore. Videns ihesus turbas ascendit in montem. Et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius: Et reliqua. *Omelia sancti augustini episcopi.*

Squeritur quid significet mons bene intelligitur significare maiora precepta iusticie: quia maiora erant: que iudeis data sunt. Unde tamen deus per sanctos proximos et famulos suos secundum ordinatissimam distributionem temporum dedit maiora precepta populo quem timore adhuc alligari oportebat: et per filium suum maiora populo quem caritate iam liberari conuenirent.

Cum autem maiora minoribus: maiora maioribus dantur: ab eo datur qui solus nouit congruentem suis temporibus generi humano exhibere medicinam. Nec mirum est quod dantur maiora precepta propter regnum celorum: et maiora data sunt propter regnum terrenum: ab eodem vno deo qui fecit celum et terram. De hac autem iusticia que maior est: dicit proxima. Iusticia tua sicut montes dei. *Lectio: viii.*

Et hoc bene significat quod ab vno magistro solo: docendis tantis rebus idoneo docetur in monte. Sedens autem docebat: quod pertinet ad dignitatem magistri. Et accedunt ad eum discipuli eius: ut audiendis illis verbis hi essent etiam corpore viciniores: qui preceptis implendis animo propinquabant. Aperuit os suum: et docebat eos. Ista circumlocutio qua scribitur. et aperiens os suum:

fortasse ipsa mora commendat aliquanto longiore futurum esse sermonem: nisi forte non vacet quod nunc cum dictum est aperuisse os suum: quod ipse in lege veteri aperire soleret ora proximorum. *Lectio nona.*

Quid ergo dicit? Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum celorum. Legimus scriptum de appetitione rerum temporalium. Omnia vanitas: et presumptio spiritus. Presumptio autem spiritus: audaciam et superbiam significat. Vulgo etiam magnos spiritus superbi habere dicuntur. Et recte: quandoquidem spiritus etiam ventus vocatur. Unde scriptum est. Ignis. grando. nix. glacies. spiritus tempestatis. Quis vero nesciat superbos inflatos dici tanquam vento distentos? Unde et illud etiam apostoli. Scientia inflat: caritas edificat. Quia propter recte hic intelliguntur pauperes spiritu: humiles et timentes deum: id est

non habentes infantē
spiritum. Nec aliunde
omnino incipere opor-
tuit beatitudinem. Si
quidem peruentura ē ad
summam sapientiā. Imā
enim sapientie timor dñi.
*Item de eadem omelia sē
augustinus epī. Lectio. vii.*

Beatī pauperes spi-
ritu: qm̄ ipsorum
est regnū celorum. Nec
aliunde omnino incipere
oportuit beatitudinem.
Siquidem peruentura
est: ad summam sapiētiā.
Imā enim sapientie ti-
mor dñi: qm̄ e contrario:
imā omnis peccati su-
perbia scribitur. Supbi
ergo appetāt et diligant
regna terrarū: beati autē
pauperes spiritu: qm̄ ip-
sorum est regnū celorum.
Beati mites. quoniam
ip̄i possidebunt terram.
Illam credo terram: de
qua in psalmis dicitur.
Spes mea es tu: portio
mea in terra viventium.
Significat enim quādā
soliditatem et stabilita-
tem hereditatis ppetue:
vbi anima per bonū af-

fectum tanq̄ loco suo re-
quiescat: sicut corpus i
terra: et inde cibo suo ali-
tur: sicut corpus ex frā.
Ipsa est requies et vita
sanctorum. *Lectio. viii.*

Mites autem sūt qui
cedunt improbita-
tibus et non resistunt i
malo: sed vincunt i bo-
no malum. Rixentur er-
go imites et dimicent
pro terrenis et tempora-
libus rebus: beati autē
mites qm̄ ip̄i hereditate
possidebunt terrā: de qua
pelli non possunt. Beati
lugentes: qm̄ ip̄i conso-
labuntur. Luctus ē tri-
sticia: de amissione caro-
rum. Conuersi autem
ad deum: ea que in hoc
mundo cara amplecte-
bantur amittunt. Non
enim gaudent hys rebo
quibus ante gaudebant:
et donec fiat in illi amor
eternorū: nō nulla mesti-
cia sauciantur. Consola-
buntur ergo spūs sancto:
qui maxime propterea
paracletus nominatur
id est consolator: vt tē-
poralem amittentes eter-

na leticia perficiantur.

Beatī. *Lectio. ix.*
qui esuriunt et si-
tunt iustitiā: qm̄ ip̄i
saturabuntur. Jam istos
amatores dicit veri et i-
concussi boni. Illo ergo
cibo saturabuntur de quo
dicit dñs. Deus cibus
est: vt faciam voluntatē
patris mei: quod ē iusti-
cia: et illa aqua: de qua
quisquis biberit i bibidē
dicit: fiet in eo fōs aque
salientis in vitā eternā:
beati misericordes: qm̄
ipsorum miserebitur de-
us: beatos dicit esse qui
subueniunt miseris: quia
eis ita rependitur vt de
miseria liberentur: beati
mundo corde: qm̄ ip̄i
deum videbunt. Quam
ergo stulti sunt qui deū
istis exterioribus oculis
querunt: cum corde vi-
deatur sicut alibi scriptū
est. Et in simplicitate
cordis querite illū. Hoc
est mundum cor: quod
est simplex cor. Et quē
admodū lumen hoc vi-
deri non potest: nisi o-
culis mundis: ita nec de-

videtur: nisi mundum
sit illud quo videri potest.

*Item de eadē beati augu-
stinus epī omelia. Lco. vii.*

Beatī pacifici: qm̄
filij dei vocabuntur.
In pace perfectio est: vbi
nichil repugnat. Et ideo
filij dei pacifici: qm̄ nichil
resistit deo. Et utiq; filij
similitudinem patris ha-
bere debent. Pacifici autē
in semetip̄is sunt: qui
omnes animi sui motus
componentes et subiacē-
tes rationi id est menti
et spiritui: carnalesq; cō-
cupiscentias habētes cō-
mitas: fiunt regnū dei i
quo ita ordinata sunt
omnia: vt id quod est i
homine precipuū et ex-
cellens hoc imperet ceteris
non reluctantibus que
sunt nobis bestijsq; com-
munia: atq; idip̄i qd
excellit in homine id est
mens et ratio subiiciatur
potiori quod est ipsa veri-
tas vngentus dei filius.
Neq; enim imperare i fe-
rioribus potest: nisi sup̄i-
ori ipsa se subiiciat. Et
hec est pax que datur in

non habentes in flante
spiritum. Nec aliunde
omnino incipere oportet
beatitudinem. Si
quidem peruentura est ad
summam sapientiam. In cuius
enim sapientie timor domini.
*Item de eadem omelia sancti
augustini episcopi. Lectio vij.*

Beati pauperes spi-
ritu: quoniam ipsorum
est regnum celorum. Nec
aliunde omnino incipere
oportet beatitudinem.
Si quidem peruentura
est: ad summam sapientiam.
In cuius enim sapientie ti-
mor domini: quoniam e contrario:
in cuius omnis peccati su-
perbia scribitur. Superbi
ergo appetant et diligant
regna terrarum: beati autem
pauperes spiritu: quoniam ip-
sorum est regnum celorum.
Beati imiles: quoniam
ipsi possidebunt terram.
Illam credo terram: de
qua in psalmis dicitur.
Spes mea es tu: portio
mea in terra viventium.
Significat enim quadam
soliditatem et stabilita-
tem hereditatis perpetue:
ubi anima per bonum af-

fectum tanquam loco suo re-
quiescat: sicut corpus in
terra: et inde alio suo ali-
tur: sicut corpus ex terra.
Ipsa est requies et vita
sanctorum. *Lectio vij.*

Beati autem sunt qui
cedunt improbita-
tibus et non resistunt in
malo: sed vincunt in bo-
no malum. Rixentur er-
go imiles et dimicent
pro terrenis et tempora-
libus rebus: beati autem
imiles quoniam ipsi hereditate
possidebunt terram: de qua
pelli non possunt. Beati
luculentos: quoniam ipsi conso-
labuntur. Luctus est tri-
sticia: de amissione caro-
rum. Conuersi autem
ad deum: ea que in hoc
mundo cara amplecte-
bantur amittunt. Non
enim gaudent hijs rebus
quibus ante gaudebant:
et donec fiat in illis amor
eternorum: nonnulla mesti-
cia sauciantur. Consola-
buntur ergo spiritus sancto:
qui maxime propterea
paracletus nominatur
id est consolator: ut tem-
poralem amittentes eter-

na leticia perficiantur.

Beati. *Lectio ix.*
qui esuriunt et si-
tiunt iustitiam: quoniam ipsi
saturabuntur. Jam istos
amatores dicit veri et in-
concussi boni. Illo ergo
alio saturabuntur de quo
dicit dominus. Deus ab eis
est: ut faciam voluntatem
patris mei: quod est iusti-
cia: et illa aqua: de qua
quisquis biberit non
dicit: fiet in eo fons aque
salientis in vitam eternam:
beati misericordes: quoniam
ipsorum miserebitur de-
us: beatos dicit esse qui
subueniunt miseris: quia
eis ita rependitur ut de
misericordia liberentur: beati
in mundo corde: quoniam ipsi
deum videbunt. Quam
ergo stulti sunt qui dei
illis exterioribus oculis
querunt: cum corde vi-
deatur sicut alibi scriptum
est. Et in simplicitate
cordis querite illum. Hoc
est mundum cor: quod
est simplex cor. Et quem
admodum lumen hoc vi-
deri non potest: nisi oculis
mundis: ita nec de-

55
videtur: nisi mundum
sit illud quo videri potest.
*Item de eadem beati augu-
stini episcopi omelia. Lectio vij.*

Beati pacifici: quoniam
filii dei vocabuntur.
In pace perfectio est: ubi
nichil repugnat. Et ideo
filii dei pacifici: quoniam nichil
resistit deo. Et utique filii
similitudinem patris ha-
bere debent. Pacifici autem
in semetipsis sunt: qui
omnes animi sui motus
componentes et subiacen-
tes rationi id est menti
et spiritui: carnalesque con-
cupiscentias habentes con-
mitas: sunt regni dei in
quo ita ordinata sunt
omnia: ut id quod est in
homine precipuum et ex-
cellens hoc imperet ceteris
non reluctantibus que
sunt nobis bestijsque com-
munia: atque idipsum quod
excellit in homine id est
mens et ratio subiacatur
potiori quod est ipsa veri-
tas vnguentus dei filius.
Neque enim imperare infe-
rioribus potest: nisi superi-
ori ipsa se subiciat. Et
hec est pax que datur in

terra hominibus bone
voluntatis hęc vita con
summati perfectiq; sapien
tis. *Lectio octaua.*

E huiusmodi re
gno pacatissimo
et ordinatissimo missus
est foras princeps huius
seculi: qui peruersis ior
dinatisq; dominatur.
Hęc pace intrinsecus cō
stituta atq; firmata: q̄
cūq; persecutiones ille q̄
foras missus est forissec
conatauerit: auget glo
riam que secundum deū
est non aliquid in illo e
dificio labefaciens: sed
deficientibus machinis
suis: innotescere faciet
q̄ta firmitas intus ex
tructa sit ideo sequitur.
Beati qui persecutionē
patiuntur propter iusti
ciam: quoniam ipsorum
est regnū celorum. sunt
autem omnes iste octo
sententie. Jam cū cete
ra compellens loquitur
ad illos qui p̄ntes erant
dicens. Beati eritis cum
maledixerint vobis ho
mines: et persequentur
vos. *Lectio nona.*

Superiores nāq;
sententias gene
raliter dirigebat. Non
enim dixit: beati paupe
res spiritu qm̄ vester est
regnū celorum: sed qm̄
ipsorum est regnū celorum:
neq; beati mites qm̄ vos
possidebitis terram: sed
qm̄ ipsi possidebūt terrā:
et ita cetera vsq; ad octa
uam sententiā vbi dicit:
beati qui persecutionem
patiuntur propter iusti
ciam: qm̄ ipsorum ē regnū
celorum. Inde iā incipit
loqui presentes compel
lens: cum et illa que su
pra dicta sunt: ad eos et
iam pertinerent qui pre
sentes audiebant: et hęc
postea que videtur pre
sentibus specialiter dic
ta: pertineant etiam ad
eos qui absentes vel post
futuri erant. Quia prop
ter istę sententiarū nu
merus diligenter consi
derandus est. *Item de
eadem. omel. sancti au
gustini episcopi. Lco. vii.*

Sic sententiarum
numerus diligen
ter considerandus ē. In

capit enim beatitudo ab
humilitate. beati paupe
res spiritu: id est non i
flati dum se diuine aue
toritati subdit anima:
timens ne post hanc vi
tam pergat ad penas et
iam si sibi beata esse videat
tur. Inde venit ad diui
narum scripturarū cogni
tionem: vbi oportet se
mitem prebere pietati:
ne id quod imperitis vi
detur absurdum vituperari
audeat: et pernicacibus
concordationibus efficiat
ur in doctis. Inde iam
incipit scire quib; mo
dis seculi huius: per car
nalem consuetudinem
ac peccata tenentur. Itaq;
in hęc tercio gradu i quo
scientia est. luget amissio
sūm boni: quia inheret
ur extremis. *Lectio viij.*

In quarto autem
gradu labor est:
vbi vehementer incipit
vt sese animus auellat ab
eis: quibus pestifera dul
cedine iners est. Hęc er
go elinitur iusticia: et mī
tūm necessaria est fortitu
do: quia nō reliquitur si

ne dolore: quod cū delec
tatione retinetur. Quin
to autem gradu perseue
rantibus in labore datur
evadendi consiliū: quia
nisi quisq; adiuvetur a
superiori: nullo modo sibi
est idoneus vt sese tātis
miseriarū implicamentis
excediat. Est autē iusti
consiliū: vt qui se a potē
tiori adiuuari vult: ad
iuuet infirmiorē i quo
est ipse potentior. Itaq;
beati misericordes qm̄ ip
sorum miserebitur deus.

Exto. *Leō nona.*
gradu est cordis
mundicia: de bona con
scientia bonorum operū:
valens ad contemplandū
illud summū bonū: qd̄
solo puro et sereno intel
lectu cerni potest. Postre
ma est septima: ipsa sa
pientia: id est contēpla
tio veritatis pacificans
totum hominem: et susci
piens similitudinē dei:
que ita concluditur: bea
ti pacifici: qm̄ ipsi filij
dei vocabuntur. Octaua
tanq̄ ad caput redit:
quia consummatū pfectū

q; ostendit et probat.

Itaq; in prima et in octava nominatum est regnum celorum: beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorum: et beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum celorum: cum iam dicitur, Quis nos separabit a charitate dei: Tribulatio. an angustia. an persecutio. an fames. an nuditas. an periculum. an gladius? Septem sunt que perficiunt: nam octava clarificat et quod perfectum est demonstrat: ut per hos gradus perficiantur et ceteri tanquam a capite rursus exordiens. *Item eiusdem omelie beati augustini episcopi.*

Item dicitur *Lectio vii.* Similiter septiformis operatio spiritus sancti: de quo ysaias loquitur: hys gradibus sententis que congruere: sed inter est ordinis. Nam ibi enumeratio ab excellentioribus cepit: hic vero ab inferioribus. Ibi namque incipit a sapientia et desi-

nit ad timorem dei. Sed initium sapientie timor domini est. Quia propter si gradatum tanquam ascendentes numeremus primum ibi est timor dei. secunda pietas. tertia scientia. quarta fortitudo. quintum consilium. sextus intellectus. septima sapientia. Timor dei congruit humilibus: de quibus hic dicitur: beati pauperes spiritu: id est non inflati non superbi. de quibus apostolus dicit. Non altum sapere sentite: id est non extolli.

Item dicitur *Lectio viii.* Congruunt mitibus. Qui enim pie querit honorat sanctam scripturam et non reprehendit quod nondum intelligit: quod est mitis esse: unde hic dicitur beati mites: quoniam ipsi hereditate possidebunt terram. Scientia congruit lugentibus qui iam cognoverunt in scripturis sanctis quibus malis vinciti teneantur: que tanquam bona et utilia ignorantes appetuerunt. de quibus hic dicitur. bea-

ti qui lugent. fortitudo congruit esurientibus et sitiensibus. Laborant enim desiderantes gaudium de veris bonis. et amorem a terrenis et corporalibus bonis auertere cupientes: de quibus hic dicitur: beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. *Lectio nona.*

Consilium congruit misericordibus. Hoc enim unum remedium est de tantis malis evadendi: ut dimittamus sicut nobis dimitti volumus. et adiuvenimus in quo possumus alios sicut et nos in quo non possumus cupimus adiuvari. de quibus hic dicitur beati misericordes. Intellectus congruit mundis corde: tanquam purgato oculo quo cerni possit quod corporeus oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit. de quibus hic dicitur: beati mundo corde. Sapientia congruit pacificis: in quibus iam ordinata sunt omnia:

54
nullusque motus adversus rationem rebellis est: sed cuncta obtemperant spiritui hominis. cum et ipse obtemperet deo. de quibus hic dicitur: beati pacifici: quoniam filii dei vocabuntur. Unum autem premium quod est regnum celorum: pro ipsis gradibus varie nominatum est. In primo sicut oportebat positum est regnum celorum: quod est perfecte summeque sapientie anime rationalis. Sic itaque dictum est: beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum celorum. *Item de eadem omelia beati augustini episcopi. lectio septima.*

In primo gradu positum est regnum celorum: quod est perfecte summeque sapientie anime rationalis. Sic namque dictum est: beati pauperes spiritu: tanquam diceretur initium sapientie timor domini. Mitibus hereditas tanquam testamentum patris cum pietate querentibus: beati mites quoniam ipsi hereditate

possidebunt terram. Lu-
gentibus consolatio:
tanq̃ scientibus quid
amiserint et quib; ma-
lis meriti sint: beati qui
lugent qm̃ ipsi consola-
buntur. Esurientibus et
sitientibus saturitas tanq̃
refectio laborantibus for-
titerq; certantibus ad sa-
lutem: beati qui esuriunt
et sitiunt iusticiam: qm̃
ipsi saturabuntur. Adse-
ricordibus misericordia
tanq̃ vero et optimo cō-
silio utentibus: ut hoc e-
is exhibeatur a potentio-
re: quod invalidioribus
exhibent: beati misericor-
des: qm̃ ipsi misericordia
consequentur. *Lcō: viij.*

Indis corde vidē-
di dei facultas tā-
q̃ purum oculum ad in-
telligenda eterna geren-
tibus beati mūdo corde:
qm̃ ipsi deum videbunt.
Pacis dei similitudo
promittitur: tanq̃ p̃fec-
te sapientibus formatis
q; ad ymaginem dei per
regenerationem renoua-
ti hominis: beati pacifi-
ci: qm̃ filij dei vocabun-

tur. Et ista quidem in
hac vita compleri possunt:
sicut in apostolis esse cō-
pleta credimus. *Mā illa*
omnimoda et in angeli-
cam formam inuolutio:
que post hanc vitā pro-
mittitur nullis verbis ex-
poni potest. Beati qui
persecutionē patiuntur
propter iusticiam: qm̃
iporum est regnū celoz.
Iste octava sententia: q̃
ad caput redit: perfectū
q; hominem declarat: si-
gnificatur et circa aliōc
octavo die in veteri testa-
mento et dñi resurrectio-
ne post sabbatum: qui ē
vtrq; octavus idēq; pri-
mus dies. *Lectio nona:*

Beatitatis cū vo-
bis maledicent et
vos persequentur. Ad-
tat quisquis divitias hu-
ius seculi et rerū faculta-
tes temporalū querit i
nomine xpiano: beatitu-
dinem nostram intrinse-
cus esse: sicut de anima
ecclesiastico ore prople-
tico dicitur. Omnis pul-
chritudo filie regis intri-
secus. *Mā extrinsecus*

maledicta et persecutio-
nes et detractiones pro-
mittuntur: de quib; tū-
magis merces i celis est:
que sentitur in corde pa-
tientium: corū qui iam
possunt dicere: gloriam
in tribulationibus: sciē-
tes qm̃ tribulatio paciē-
tiam operatur. paciētia
autem probationē: pro-
batio vero spem: spes au-
tem non confundit q; caritas
dei diffusa est i
cordibus nostris per spi-
ritum sanctum q̃ datus
est nobis: quo in regno
celorum duamur et he-
reditatem accipimus:
et consolamur et pacem
et misericordiam conse-
quimur: et mundamur:
ac pacificamur. atq; ita
persecutiones extrinsecus
illatas iniurias molesti-
asq; pro veritate et iusti-
cia sustinemus. *In nata-
li vniū confessoris pō-
tificis. Ad matutinas.*
In iuratorum:

Regem confes-
sori domini:
Venite adore-
ni. *px. Venite.*

58
Iste cōfessor ymn.
dñi sacratus: festa
plebs cuius celebrat per-
orbem: hodie letus meru-
it secreta scandē celi. *Qui*
pius prudens humilis
pudicus: sobrius castus
fuit et quietus: vita dū
presens vegetavit eius
corporis artus. *Idē sa-*
crum cuius titulu fre-
quenter: membra lāgue-
tum modo sanitati: quo
libet morbo fuerit grana-
ta restituitur. *Unde*
nunc noster chorus i ho-
nore ipsius hymnū canit
hunc libenter: ut p̃us ei
meritis uiuemur: omne
per eū. *Et salus illi*
deus atq; virtus qui su-
pra celi residens cadumē:
totius mundi machinā
gubernat trinus et vnus.
*Amen. In primo noctur-
nū: Beatus vir qui in lege*
dñi meditatatur. voluntas ei
permanet die ac nocte et oia
quęcūq; faciet semp̃ prospe-
rabuntur. *ps. Beatus vir.*
an. Beatus iste sanctus q̃
confusus est in dño predica-
uit preceptum dñi cōstitu-
tus est in monte sācto eius.

ps. Quare frenuerunt.
an. Tu es gloria mea tu es
susceptor meus dñe tu exal
tans caput meum et exau
disti me de monte scō tuo.

ps. Dñe quid multipli.
v. Amavit cum dñs et or
navit eum. **R.** Stola glo
rie induit eum. **Sermo sc̃i**
ambrosij epi. Lcō prima.

Essim patris nostri
M. cuius hodie festa cele
bramus laudes addidisse:
aliquid decerpisse ē. Cū
siquidem virtutum eius
gratia non sermōibus
exponenda sit: sed operi
bus comprobanda. Cū
enim dicat scriptura divi
na: gloria patris est filius
sapiens: quante huius
sunt glorie: qui tantorū
filiorum sapientia et de
votione letatur. In xpo
enim ihū: per euāgelū
ip̃e nos genuit. Quicquid
ergo in hac sancta plebe
potest esse virtutis et gra
cie: de hoc quasi de quodā
lucidissimo fonte om̃i ri
uulorum hęc puritas e
manavit. **R.** Euge serue
bone et fidelis: q̃ in pauca

fuisse fidelis: supra multa
te constituam. Intra i gau
dii dñi tui. **v.** Dñe quicquid
talenta tradidisti michi: ec
ce alia quicquid super lucratus
sum. Intra. **Lectio sc̃da:**

Et enim quia casti
tatis pollebat vi
gore: quia abstinentie glo
riabatur angustis: quia
blandimentis erat predi
tus lenitatis: omnium
cuius in deū prouocauit
affectum. Quia pontifi
cis administratione ful
gebat: plures et discipulis
reliquit sui sacerdotij suc
cessores. Bñ aut̃ et cōgrue
in hac die quam nobis
beati patris nostri. **M.** hu
ius ad paradisi transitus
exultabilem reddit: prese
tis psalmi versiculum de
cantauimus. In memo
ria eterna erit iustus. Di
gne in memoriam verti
tur hominū: qui ad gau
dium transit angelorū:
qui iam gratiam xpi cla
rificatus inuenit: quia
mundi gloriam nō que
siuit: cauēs illud quod
dicit sermo diuinus. Ne
laudaueris hominem in

vita sua. Tanq̃ si dicet.
Lauda post vitā magni
fica post consumationē.
R. Ecce sacerdos magnus
qui in diebus suis placuit
deo. Ideo iureiurando fecit
illum dñs crescere in plebe
suam. **v.** Benedictionem
omniū gentiū dedit illi et
testamentum suū cōfirma
uit supra caput eius. Ideo.

Duplici **Lectio. m.**
enim ex causa vi
luis est: hominū magis
memorie laudem dare q̃
vite: vt illo potissimum
tempore merita sanctita
tis extollas: quādo nec
laudantem adulatio no
cet: nec laudatū tēptet
elatio. Lauda ergo post
periculū: predica securū.
Lauda nauigantis fel
icitatem: sed cum perue
nerit ad portū. Lauda
ducis virtutem: sed cum
perductus est ad triūphū.
Quis autem viuens tu
te possit ac sine trepidati
one laudari: qui et de pre
terito meminit se habere
quod doleat: et de futuro
videt sibi superesse quod
timeat. Quis vero i hoc

corpuseculo positus: debe
at sibi quicquid vendicare
de meritis: quorum iter
vite occulta demonū in
festatio: velut latronum
obsidet multitudo. Quib;
per omnes vias supplan
tatores inuasi: animarū
laqueos tendunt: innu
merabiliū mortibus ex
pauescendos. **R.** Iuravit
dñs et non penitebit eum.
tu es sacerdos in eternū se
cundū ordinē melchisedech.
v. Dixit dñs domino meo
sede a dextris meis. Tu es.
In secundo nocturno. ant.
Innocentem exaudiuit do
minus sanctum suū dñs
exaudiuit eum et cōstituit
eum in pace. **ps.** Cū inuo
carem. **an.** Letentur om̃s
qui sperant in te. quoniam
tu benedixisti iusto. scuto
bone voluntatis tue coro
nasti eum. **ps.** Verba mea.
an. Domine dñs noster q̃
admirabile est nomen tuū
in vniūsa t̃ra. q̃ gl̃a et honore
coronasti sanctū tuū et cō
stituisti eum super opa ma
nuū tuarū. **ps.** Dñe dñs
nr̃. **v.** Elegit eū dominus
sacerdotem sibi. **R.** Ad sacri

ficandum ei hostiā laudis.

Augustinus: *Lc. iii.*
cuius nobis p[ro]p[ter]
mare magnū et spaciōsū:
in quo reptilia quorū
non est numerus: aialia
pusilla et magna: id est
diuersa inimicorū gene
ra: que secundū nostrarū
virū quantitatem com
pensato nobiscū agone
luctantur. In huius ita
q[ue] mundi pelago volutā
tibus nobis: valde p[er]iculū
cedendum est: ne nauē no
stram aut procella tem
pestatis abripiat: aut
fluctus absorbeat: aut i
eternam p[re]dam p[er]i
ta crudelis abducatur. Ad
uersus ergo hec multifo
rma seculi mala: castiga
tis et castis actibus resi
stamus. *R.* Inueni dauid
seruū meū oleo sancto me
o uncti cum. *A.* Manus cui me
a auxiliabitur ei. *V.* Nichil
proficiet inimicus in eo et
filius iniquitatis non no
cebit ei. *A.* Manus. *Lc. v.*

Beatū autē patris.
M. merita iam i
tuto posita securi magni
ficemus: qui gubernacu

lum fidei viriliter tenēs.
anchoram sp[irit]us tranqui
la iam in statione cōpo
suit: et bene celestib[us] di
uicis et eternis meritis
onustā nauem: optato
in litore collocauit. Qui
contra omnes aduersari
os scutum timoris dei tā
diu infatigabiliter tenuit
donec ad victoriam per
ueniret. Quid enī fuit
tocius vite illius decur
sus: nisi vnus cū vigili
hoste conflictus? Habi
stis in eo medicū qui e
celo lapsus est cum quo
sanctas fines vestros: im
mo ipse sanctorum aucto
r intravit. *R.* Posui adiu
torū super potentem et ex
altum electum de plebe me
a. *A.* Manus enim mea auxi
liabitur ei. *V.* Inueni da
uid seruū meū oleo sancto
meo uncti cum. *A.* Manus ei.

Quantis *Lc. vi.*
hic cecis a via veri
tatis errantibus: et de sū
ma iam in profundum
rupē pendentibus: amif
sum reddidit visum: et
illum quo xp[ist]us videtur
reparauit intuitū. Quā

torum ambus surdis et
infidelitatis obturatio
ne dampnatis: ad p[er]ci
piendam vocem celestū
mandatorū p[re]ciosum
infudit auditum: vt vo
canti deo ad misericor
diam responderent per
obedientiam. Quantos
inimicus vulneratos:
angelici oris arte: et ora
tionū firmitate curauit?
Quantos per longam in
curiam peccati labe solu
tos: et quadam lepre cō
tagione perfusos castiga
tionibus et exhortationi
bus expiando dei in se ope
rante virtute mūdauit.
R. Iste est qui ante deum
magnas virtutes operatus
est et omnis terra doctrina
eius repleta est. *I.* p[er] interce
dat pro peccatis omnium
populorum. *V.* Iste est qui
contempsit vitam mundi
et peruenit ad celestia reg
na. *I.* p[er]. Gloria p[at]ris. *I.* p[er].
In tercio nocturno: *an.*
Domine iste sanctus habi
tabit in tabernaculo tuo o
peratus est iustitiam requi
esceet in monte sancto tuo.
ps. Dñe quis habitab.

60
an. Vitam petijt a te tri
buit ei dñe gloriā et ma
gnā decorem imposuisti su
per eum posuisti in capite ei
coronam de lapide p[re]cioso.
ps. Dñe in virtute. *an.*
Iste accipiet benedictionē
a domino et m[er]itū a deo sa
lutaris suo. quia hec ē gene
ratio querentū dñm. *ps.*
Dñi est terra. *V.* Tu es sa
cerdos in eternū. *R.* Secun
dum ordinem melchisedech.
*Lectio s[an]cti euangelij scđm
matth. xv. Lectio: vij.*

In illo t[em]p[or]e: Dixit
Ihesus discipulis
suis parabolam hāc. Ho
mo quidam peregre pro
fisciens vocauit seruos
suos: et tradidit illis bo
na sua. Et reliqua. *Ome
lia sancti gregory pape:*

Lectio sancti euā
gelij fratres dñi
sum solliciti nos conside
rare amonet: ne nos qui
plus ceteris in hoc mūdo
accepisse aliquid cernim[us]:
ab auctore mundi graui
us inde iudicemur. Cum
enim augentur dona: ra
tiones etiam crescant do
norum. Tanto ergo hu

milior atq; ad seruicium
deo promptior quisq; de
bet esse ex munere: quan
to se obligationem esse co
spiciat in reddenda ratio
ne. *E*cce homo qui pere
gre proficiscens seruos
vocat: eisq; ad negocium
talenta partitur. Post
multum vero temporis
positurus cum eis ratio
nem reuertitur: bñ aut
operantes pro apportato
luero remunerat: serui
vero a bono opere torpen
tem dampnat. *R. Ama*
uit cū dñs et ornauit eum
stolam glorie induit eum.
*E*t ad portas paradisi coro
nauit eum. *V. Induit eū*
dñs loram fidei et ornauit
eum. Et ad portas. Ie. viij.

Eis itaq; homo is
te est qui peregre
proficiscitur nisi redemp
tor noster: qui in ea car
ne quam assumpserat
abiit in celum. Carnis
enī locus proprie terra
est: que quasi ad pegri
na ducatur: dum per re
demptorem nostrum in
celo collocatur. Sed ho
mo iste peregre proficis

cens seruos suos bona su
a tradidit: quia fidelib;
suis spiritualia dona co
cessit. Et vii qui dem de
dit quinque talenta: alij
autem duo: alij vñ.
*Q*uinque etenim fuit cor
poris sensus: videlicet
visus. auditus. gustus.
odoratus et tactus. Qui
q; igitur talentis donū
quinque sensuum: id est ex
teriorū scientia exprimi
tur. Duobus vero intel
lectus et operatio desig
nantur. Vñus autem
talenti nomine intellectus
tantimodo designatur.
*R. S*unt lumbi vestri pre
cincti et lucerne ardentes i
manibus vestris. Et vos
similes hominibus expec
tantibus dñm suū. *Q*uā
do reuertatur a nuptijs.

*V. Vigilate ergo quia ne
scitis qua hora dñs vester
uenturus sit. Et vos. Glo
ria. Quando. Lectio. ix.*

Sed is qui quinque
talenta acceperat:
alia quinque lucratus est:
quia sunt nonnulli: qui
et si interna ac mystica
penetrare nesciunt: pro

intentione tamen super
ne patrie docent recta q̄s
possunt de ipis exteriori
bus que acceperunt. Dñ
q; se a carnis petulantia.
a terrenarum rerū ambi
tu: atq; a visibiliū volup
tate custodiunt: ab his
etiam alios ammonēdo
compescunt. Et sunt nō
nulli: qui quasi duobus
talentis ditati: intellec
tum atq; operationem
percipiunt: subtilia de i
teris intelligunt: mi
ra in exterioribus operā
tur. Cumq; intelligen
do et operando alijs pre
dicant: quasi duplicati
de negotio lucrum repor
tant. Bene autem alia
quinque: vel alia duo in
lucrum venisse referun
tur: quia dum vtriq; se
rui predicatio impendi
tur: quasi accepta talē
ta geminantur. *De ser
mone sancti ambrosij e
piscopi. Lectio prima:
secunda. vel quarta.*

Abiuisti in hoc sa
cto. *A. medicum*
qui eccelo lapsus est cum
quo fines nostros sam

tas imo ipse sanitatū auc
tor intrauit. *Q*uanto
animas viuentes in cor
pore iam defunctas: et de
hictorum mole obrutas
ac sepultas ad emenda
tionem tanq̄ ad lucem
vocando: deo resuscitauit.
et dñi sui amirādu imi
tator iam mortuas deo:
econtrario mortificans
vitali morte peccato: in
dñi omnino aliorū blā
dimentis dampnatione
mentis cōsuebat. Tunc
in alia parte ea que appa
ruerant salubritate clau
debat. *Q*uo ordine hoc
faciebat? *C*laudebat vñ
q; eos docendo: ne alie
ni malū videret: ne eis
res aliene concupiscibiles
apparent: ne eis cōiur
extranea pulchra esset i
peccati venenū: et per as
pectum animam penetra
ret: ne interiori homini
maculam exterioris ho
minis culpa transmutte
ret: ne ad cor tenebre p
viam lucis intrarent: ne
in vno quoq; propheta
illa interminatio cōplere
tur. *H*ors inquit intra

per fenestras nras: *Lco:*

Mysteria eni aurium et oculorum fenestre esse probantur animarum. Quando aperimus auditum: mala et iniqua loquentibus ac danabiliter obrectantibus: et quod deo sunt contraria suadentibus: mors intrat per fenestras nostras: homoque mortifere noctis intripit. per quas sol iusticie intrare debuerat. Quando iste peccati fenestre aperte sunt. ianue salutis et vite: ac porte paradisi clause sunt. Has iste vir beatus fenestras: multis seris diuini timoris obstruxit. *Lectio:*

Concordibus: que in honesta iniquitas et impietas possidebat: fugauit luxuriam: deiecit iram: et extinxit inuidiam: et velut de antiqua domo barbaris perturbatis hostibus: reuocando illuc fidem: castitatem: iusticiam: misericordiam. habitatores pacificos intromisit: per quos in domum

alium mentis caput omnium bonorum christus intraret: et appositis medicamentis penitentie quatruiduanum velut fetentem: increpationum fremitu suscitauit et emendatione suscepta de medijs mortis faucibus erutos temporaria resurrectione vite restituebat. *Lectio:*

Ecce itaque atque huiusmodi plurima gerens: que etiam ipsi plenus meministis: quod quia profere per nos atque expedire: ut dignum est non potest sermo periculatus: melius ea vobis. Vester dicet affectus. Si me quippe alacritatis instantia: fuit cultor: et cultos animarum: cupiditates resecans: iras comprimens malitias extirpans. Huius magis vir iste temporibus necessari fuit: quibus tanta iniquitas quotidie sumptis deficiente iniusticia viribus conualecat. Et quidem in hac peregrinatione solo corpore constitutus cogitatione et auditate

cum apostolo dicente nostra conuersatio in celis est apostolicus ipse in illa celesti patria conuersatus est.

Ic namque *Lectio:* ut diximus corpore solo detentus quasi hominis ratiocinator: velut ad centuplum manum porrigens: semper de sinistra transiit ad dexteram: et in celo reposuit sudores suos. Nam et si hic opera eius videtur: illuc tamen operum eius merita transierunt. Illi itaque exemplo virtutibus in quantum possumus insistentes: in operibus bonis nemo sit segnis. nemo sit sterilis. Nemo presentium amore futura contempnat: nemo temporalia sola eterna despiciat peruersus aspiciat. *Lco:*

Concupiscentias que impotenter se ingerunt nemo dormitet: ne mors ut supra diximus ad animas torpentium pertingat. Nemo spiritualibus corporalibus ante ponat. Ux

62
saurum nostrum exemplo illius in celo collocemus: ut etiam cor in celis habere possimus. Necesse est enim ut quo precesserit dilectionis thesaurus: illuc quoque sequatur cordis affectus. Istius ergo in quantum possumus vestigiis instamus quibus per illam arduam nimis viam ad celi ampla festinas: quacum sequeremur ostendit. Ideo enim illum huic terre nostre preposuit deus: ut ad actum eius informaremur exemplum: et animarum nostrarum facies ad eum respicientes: tanquam ad speculum componamus: et quasi boni filij similitudinem patris in nobis excolamus.

Rapiat sibi *Lectio:* de eo alter gratias et sextem compunctionis: alter pigmentum candidissimi inde castitatis pallore ille abstinentie: ruborem ille verecundie. Ille ardentem in dei rebus fide velut acreum splendorem radiantem atque hoc modo spiritualia interioris

hominis membra compo-
nens in corpus plebis
sue transeat ad celum. Et
ad unam illius faciem om-
nem exornemus domum:
id est universam pinga-
mus ecclesiam dei. Et vi-
dens nos vel de eterni tre-
more iudicii vel de eterna
beatitudine cogitantes:
illa evangelica dixisti ver-
ba nos possit assumere. Pa-
ter rogo ut ubi ego sum et
hi sint mecum. Et nos qui-
que ex hoc migraturus seculi
patronus noster. Amen. *Lectio* secundum mattheum.
xxv: Lector septima:

In illo tempore: Dixit
Iesus discipulis
suis. Homo quidam pere-
gre proficiscens vocavit
servos suos: et tradidit
illis bona sua. Et reliqua.
*De omelia sancti grego-
rii pape. Lector. vij.*

Hec autem alia
quinque vel alia
duo in lucrum venisse re-
feruntur. quia dum utriusque
seculi predicatio impenditur
quasi accepta talenta ge-
minantur. Sedis quoque unum
talentum acceperat abiectus
fodit in terram: et abscon-
dit pecuniam domini sui. Ta-
lentum in terra absconde-
re est acceptum ingenium
in terrenis actibus imple-
care: lucrum spirituale
non querere: cor a terre-
nis cupiditatibus nunquam le-
uare. Sunt namque non
nulli qui domum intelligunt
terre percepit sed tamen
sola que carnis sunt sa-
piunt. De quibus per pro-
phetam dicitur. Sapientes
sunt ut faciant mala:
bene autem facere nesciunt.

Sed *Lector. vij.*
dominus qui talenta con-
tulit rationem positurus
redit: quia is qui nunc
pie spiritualia dona tri-
buit: districte in iudicio
exquiret merita: quod
quisque accepit considerat:
et quod lucrum de accep-
tis reportat perscrutat. Ser-

uus qui geminata talen-
ta retulit a domino laudatur:
atque ad eternam remunera-
tionem perducat: cum
a voce dominica dicitur.
Euge serue bone et fide-
lis: quia super pauca fui-
sti fidelis: supra multa te
constituam: intra in gau-
dium domini tui. Pauca quip-
pe sunt omnia bona pre-
sentis vite quibus multa
esse videantur compara-
tione retributionis eter-
ne. *Lector nona:*

Sed tunc fidelis ser-
uus supra multa
constituitur. quando de-
iuncta omnis corruptiois
molestia: de eternis gau-
diis in illa celesti sede glo-
riatur. Tunc ad dominum suum
gaudium perfecte intrin-
scatur. quando in eterna il-
la patria assumptus: at-
que angelorum cetibus
admixtus sic inter ga-
udet de munere: ut non sit
iam quod exterius doleat
de corruptione. Ser-
uus autem qui operari
de talento noliuit: ad do-
minum cum verbis excusa-
tionis redit dicens. Do-

mine scio quia homo durus
es: metis ubi non semina-
sti et congregas ubi non
sparsisti: et timens aby-
ssum et abscondi talentum tuum.
Ecce habes quod tui est.
*De eadem beati gregori
pape. Omelia. Lector. vij.*

Homine scio quia
homo durus es:
metis ubi non semina-
sti: et congregas ubi non spar-
sisti: et timens aby-
ssum et abscondi talentum tuum in
terra. Ecce habes quod
tuum est. Notandum quod
utilis servus domini
vocat: cui tamen deserui-
re ad lucrum dissimulat:
et timuisse se dicit in lu-
crum talentum expendere:
qui hoc solum timere de-
buerat. ne hoc ad dominum
sine lucro reportaret. Sunt
enim plerique intra sanctam
ecclesiam quorum iste ser-
uus ymaginem tenet:
qui melioris vite vias
aggredi metuant: et ta-
men iacere in sui corporis
ignavia non formidant.
Cumque se peccatores confi-
derant sanctitatis vias ar-
ripere trepidant et remanere

in suis iniquitatibus non
pertimescunt. Quorum be-
ne petrus adhuc in infir-
mitate positus speciem te-
net: cum viso miraculo pi-
scium dicit. Exi a me domine:
quia homo peccator sum.
Immo si te peccatore con-
sideras oportet ut a te dominum
non repellas. *Lectio: viii.*

Ed qui idcirco me-
lions habitus vias
et rectoris vite apprehen-
dere arcem nolunt quia in-
firmos se esse conspiciunt:
quasi et peccatores se fate-
tur et dominum refugiunt.
eumque in quo sanctificari
debuerant repellunt: et ve-
lut in perturbatione con-
silium non habent: dum
moriuntur et vitam timeant.
Unde et hunc seruo pro-
prie respondetur. Serue
male et piger: sciebas quod
meto ubi non semino et con-
grego ubi non spargo.
Oportuit ergo te dare pe-
cuniam meam nummulariis:
et ego veniens rece-
pissim quod meum est
cum usuris. Ex verbis e-
nim eius seruus consti-
gitur: cum dominus dicit.

Meteto ubi non semino:
et congrego ubi non spar-
si. Ac si apte dicat. Si
iuxta tuam sententiam.
et illud exquiro quod non
dedi: quanto magis a te
exquiro quod ad evoga-
ndum dedi. *Lectio nona.*

Ecuniam nummu-
lariis dare est: eis
scientiam predicationis
impendere qui hanc va-
leant et bonis operibus
exercere. Sed sicut nunc
periculum aspiciatis: si
dominam pecuniam
teneamus: ita vestrum
fratres karissimi solliciti pe-
sate: quia cum usuris a
vobis exigitur. quod au-
distis. In usura quippe:
pecunia etiam non data re-
cipitur. Cum enim hoc
redditur quod acceptum
fuerat: etiam illud super
impenditur quod accep-
tum non est. Pensate er-
go fratres charissimi quod
de accepta hac verbi pe-
cunia usuram soluetis.
et curate ut ex eo quod
audistis etiam intellige-
re studeatis que non au-
distis: quatenus alia

ex alijs colligentes: etiam
illa discatis ex vobismet
ipsis agere: que necdum
ex predicatoris ore didi-
cistis. *Item de eadem beati gre-
gorii: Omel. Lectio: vii.*

Portuierat ergo te
dare pecuniam mea
nummularijs: et ego ven-
iens recepissim usque: cum
usuris quod meum est.
Pigrum seruum qualiter
ex verbis suis constrinxerit
audimus: quia nunc
cum sententia feriat au-
diamus. Tollite ab eo
talentum: et date ei qui
habet decem talenta. Opor-
tunit valde videbatur ut
cum a malo seruo unum
talentum tollitur ei potius
qui duo: quam qui quinque
talenta acceperat daretur.
Illi enim potius dari de-
buit qui minus: quam qui
plus habuit. Sed quia
sicut superius diximus
per quinque talenta: qui-
que videlicet sensum: id est
exteriori scientia desig-
natur: per duo autem in-
tellectus et operatio expri-
mitur. idcirco minus ha-
benti datum est talentum.

64
Hus enim *Lectio: viii.*
habuit qui duo quam
qui quinque talenta perce-
perat: quia qui per quinque
talenta exteriorum admini-
strationem meruit: ab in-
tellectu interiorum adhuc
vacuus fuit. Unum ergo
talentum quo intellectum
significari diximus illi
dari debuit: qui bene exte-
riora que acceperat im-
ministravit. Quot quotidie in
sancta ecclesia cernimus.
quia plerique dum bene mi-
nistrant exteriora que ac-
cipiunt: per adumctam
gratiam: ad intellectum
quoque mysticum perducun-
tur: ut etiam de intelligen-
tia polleant: qui exteriora
fideliter ministrant. Ge-
neralis etiam mor senten-
tia profertur: quia dicit.
Omni enim habenti da-
bitur et habundabit: ei
autem qui non habet: et
quod videtur habere au-
feretur ab eo. *Lectio: ix.*

Habenti namque da-
bitur et habunda-
bit: quia quisquis chari-
tatem habet: etiam dona
alia percipiet. Quisquis

autem charitatem nō habet: etiam dona alia que videbatur percepisse amittit. Vnde necesse est frēs mei: vt per omne quod agitis erga charitatis custodiam vigiletis. Charitas autem vera ē et amicum diligere in deo et inimicum diligere propter deum. Quam quisquis non habet: omne bonū amittit quod habet. Talento quippe quod accipiat malus seruus prouatur: et iuxta dominicam sententiam in tenebras exteriores mittitur. Per penam ergo in interiores tenebras cadet qui per culpam suam sponte in exteriores tenebras cecidit. Ille coactus patitur tenebras ultionis: qui hic libenter sustinuit tenebras voluptatis. Idem de eadē *sancti gregoriū pape omē*
Cha. Lectio: vii.
Vnde fratres charissimi quod quisque accepit: talenti nomine designatur. Sciendū vero est: quod nullus piger ab hac talenti acceptione securus

est. Nullus namque est: qui veraciter dicat. Talentum minime accepit: non est vnde rationem ponere compellar. Talenti enim nomine: cuiuslibet pauperi etiam hoc ipsum reputabitur: quod vel minimū accepit. Alius namque accepit indulgentiam predicationis: ministeriū debet ex talento. Alius terrenam substantiam accepit: oratione talenti debet ex rebus. Alius nec interiorum intelligentiam nec affluentiam accepit: sed tamen didicit artem qua pascitur. Ipsa ars ei in talenti acceptione reputabitur. Alius nichil horum affectus est: sed tamen fortassis familiaritatis locū apud diuitem meruit: talentum profecto familiaritatis accepit. Si ergo nichil ei pro indigentibus loquitur: pro talenti receptione dampnatur.
Habens Lectio: vii.
igitur intellectum: curet omnino ne taceat. Habens rerum affluentiam: vigilet ne a misericordia largitate torpescat. Habens artem aliquam qua regitur magnopere studeat: vt vsum atque utilitatem eius cum proximo partiat. Habens loquendi locum apud diuitem damnationem pro relictō talento timeat. si cum valeat apud eum per pauperibus non intercedat. Tantū quippe ab vno quoque nostrū venturus iudex eriget: quantum dedit. Ut ergo de talenti sui rationibus redeunte domino quisquis securus sit cum timore penset quoti die quod accepit. Ecce namque iam iuxta est: vt ille qui peregre profectus est redeat. Quasi peregre quippe abiit: qui scilicet de hac terra in qua natus ē longe discessit. Sed profecto reuertitur vt de talenti rationes ponat: quia si a bona actione torpescamus: nos de ipsius domus que contulit districtius iudicat. Et cō. ix.
Consideremus ergo que accepim.

atque in coram oratione: vigilemus. Nulla nos a spiritali opere terrena cura impediat: ne si in terra talentum absconditur: talenti dominus ad iudiciū prouocetur. Piger etenim ille seruus cum iam iudex culpa examinat talentū de terra leuat: quia sunt plerique qui tunc se a terrenis desideriis vel operibus subtrahunt: quando iam per animaduersionem iudicis ad eternū supplicium trahuntur. Ante ergo de talenti nostri pondus da ratione vigilemus: vt cum iam iudex ad ferendum immet lucrum nos quod fecimus excuset.
Tanto enim quisque amplius gloriam cum domino possidebit quanto largius talentum acceptū post eius amorem erogauerit. Quod ipse prestare dignetur: qui cum patre et spiritu sancto viuat et regnat in secula seculorum. Amen. Tu autem domine. In quatuor doctoribus ecclesie: subscripti etiam gelii cum hominibus subscripta di

atur. *Lectio sancti euangelij secundum mattheum.*

In illo tpe: Dixit iesus discipulis suis: Vos estis sal terre: q' si sal euanuerit in quo salietur: et reliqua. *Homilia sancti iheronimi presbiteri.*

Al ap. *Lectio vii.* Pellantur apostoli et doctores quia per illos vniuersum eruditum est genus humanum. Quod si sal euanuerit in quo salietur: si doctor euanuerit: quo alio doctore emendabitur? Ad modicum ualeat ultra: nisi ut mittatur foras: et conculcetur ab hominibus. Exemplum de agricultura sumptum est. Sal enim arborum condimentum et ad siccandas carnes necessarium est: ita ut alium usum non habeat. Certe legimus iter scripturas: urbes quasdam ita victorum sale seminatae ut nullum in ipsis semen oriretur. Caueant ergo doctores: et episcopi: et videant potentes: potenter sustinere tormenta: modicum quod esse remedium: si se

malorum ruinas sinant ad tartarum ducere. *sc. viii.*

Non potest ciuitas abscondi supra montem posita neque accendunt lucernam: et ponunt eam sub modio: sed super candelabrum: ut luceat omnibus qui in domo sunt. Doctet fiduciam predicationi: ne apostoli abscondantur ob metum: et similes sint lucernae sub modio: sed tota libertate se prodant: ut quod audierint in cubiculis: predicent in tectis. Nolite putare quod ueniam ueni soluere legem aut prophetas: non ueni soluere legem sed adimplere. Siue quod de se per alios prophetatum complerent: siue quod ea que ante propter infirmitatem audientium: rudia et imperfecta fuerant: sua predicatione complerent. et ea tollens ac uicetallionis excludens occulta in mente concupiscencia donat. *Lectio nona.*

Quoniam transseat celum et terra. promittuntur nobis celi et

terra noua. que facturus est dominus deus. Si ergo noua creanda sunt: consequenter sunt uetera transitura. Quod autem sequitur iota unum: aut unus apex non preteribit a lege donec omnia fiant: et figura littere ostenditur: quod etiam quod minima putantur in lege: sacris plena sunt et omnia recapitulantur in euangelio. Cuius ergo eruditionis est: cuiusque doctrina etiam diuersa sacrificia et que superfluitiosa uidentur: in intimis quotidie demonstrantur compleri. Qui ergo soluerit unum de mandatis istis minimis: et docuerit sic homines: minimus vocabitur in regno celorum. Qui autem fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno celorum. **I**n natalibus unius confessoris non pontificis. *Ad matut. Inuitat.*

Regem confessorum dominum. Venite ad remus. *ps: Venite. viii.* **I**ste confessor. *In. i. n. a.* Beatus vir qui in lege domini

meditatur voluntas eius permanet die ac nocte et omnia quecumque faciet semper prosperabuntur. *ps: Beatus vir.* **A**n: Beatus ille sanctus qui confisus est in domino predicauit preceptum domini constitutus est in monte sancto eius. *ps: Quare fremuerunt.* **A**n: Tu es gloria mea tu es susceptor: meus dominus tu eraltans caput meum et exaudisti me de monte sancto tuo. *ps: Domine quid multiplicasti.* **N:** Amant eum dominus et ornamuit eum. **R:** Stola glorie induit eum. *Sermo sancti augustini episcopi: Le. prima.* **S**olet multos mouere fratres charissimi: quod dominus noster ihesus christus in sermone euangelico cum prius dixisset: luceat lumen uestrum coram hominibus: ut uideant opera uestra bona: et glorificent patrem uestrum qui in celis est. postea dixit. Attendite ne iusticia uestram faciatis coram hominibus ut videamus ab eis. Turbatur ei mens paruum intelligentis: et precepto utriusque obaudire

cupientis: et per diuersa
et aduersa distenditur.
Tamen nemo enim potest
quis vni dño obtempe-
rare repugnantia iubenti:
q̄ nemo potest etiam
duobus dominis seruire.
quod eodem sermone sal-
uator ip̄e testatus est. *Re.*
Euge serue bone et fidelis
quia in pauca fuisti fidelis
supra multa te constituā.
Intra in gaudiū dñi tui.
V. Domine quinque talen-
ta tradidisti michi ecce alia
quinque superlucatus sum.
Intra in gau. *Lecho scda.*

Cuid ergo faciet a-
nimus iuitans cū
se obtemperare nō posse
existimat: et non obtem-
perare formidat? Si enī
bona opera sua in luce po-
suerit hominibus intue-
da vt faciat quod precep-
tum est: sic luceat lumen
vestrum coram hominib:
vt videant bona opa v̄a:
et glorificent patrem ve-
strum qui in celis est. rñ
se teneri arbitrabitur: q̄
contra preceptū fecerit:
vbi dicitur. Attendite ne
iustitiam vestrā faciat

coram hominibus: vt vi-
deamini ab eis. Rursū
q̄ si hec timens et cauēs
ea que benefacit abscon-
derit: non se putabit ser-
uire imperanti et dicēti.
Luceat lumen vestrum
coram hominibus: vt vi-
deant bona opera vestra.
Re. Iustus germinabit sicut
filium. Et florebit i eternū
ante dñm. *V.* Plantatus i
domo dñi in atris domus
dei nostri. Et florebit. *Re. ij.*

Vi autem recte i-
telligit vtrum q̄
implet: et seruet vniuer-
sissimo dño: qui seruū
pigrum non dānaret si
ea que fieri nullo modo
poterant imp̄eraret. Au-
di enim paulum seruū
ih̄u xp̄i: vocatū aposto-
lum: segregatum i euā-
gelii dei: vtrūq̄ et faci-
entem et docentem. Vi-
dete quemadmodum
luceat lumen eius corā
hominibus: vt videant
bona opera eius. Com-
mendemus inquit nos
metipsos ad omnem con-
scientiam hominum in
conspectu dei. Et iterū.

Proinde enī bona. non
solum coram deo s̄ etia
coronam omnib: homi-
nibus. Et iterum. Place-
te omnibus per omnia:
sicut et ego omnib: per
omnia placeo. *Re.* Iste co-
gnouit iustitiam et vidit
mirabilia magna. et exora-
uit altissimū. Et inuētus
est in numero sanctorū. *V.*
Iste est qui contempsit vi-
tam mundi et peruenit ad
celestia regna. Et. Gloria.
Et. *In secundo noctur. añ.*
Inuocantem exaudiuit dñs
sanctum suū dñs exaudiuit
eum et constituit eū i pace.
ps. Cum inuocarem. *añ.*
Letentur omnes qui spe-
rant in te dñe quoniam tu
benedixisti iusto. scuto bone
voluntatis tue coronasti eū.
ps. Verba mea auribus
perape do. *añ.* Domine do-
minus noster q̄ admirabi-
le est nomen tuum i vni-
uersa terra. quia gloria et
honore coronasti sanctum
tuum et constituisti eū sup
opera manū tuarum. *ps.*
Domine dñs noster. *V.*
Os iusti meditabitur sa-
pientiam. *Re.* Et lingua ei

loquetur iudiciū. *Leo: m.*

Videte rursus quem
admodum attēdat
ne faciat iustitiam suam
coram hominibus: vt vi-
deatur ab eis. Opus au-
tem suū probet iquit vni-
quisq̄: et tunc i semetip̄o
tātū habebit gloriam et
non in altero. Et iterū.
Nam gloria nostra hec ē:
testimoniū consciētie no-
stre. Et illud quo nichil
est manifestū. Si adhuc
inquit hominibus place-
rem: christi seruus nō es-
sem. Sed ne quisq̄ de pre-
ceptis quasi repugnantibus
ip̄ius dñi moueatur: *cor.*
multo magis apostolo ei
ingerat questionem et
dicat. Quomodo tu di-
cis placete omnibus per
omnia: sicut et ego om-
nibus per omnia placeo.
et tu idem dicis. si adhuc
hominibus placere xp̄i
seruus non esse. *Re.* Iste ē
qui ante deum magni vir-
tutes operatus est et omnis
terra doctrina eius repleta
est. Ip̄e intercedat pro pec-
catis omnū populorum.
V. Iste est qui contempsit

vitam mundi et peruenit
ad celestia regna. Ipse in
tercedat. *LECTIO SEPTIMA:*

Est ipse dominus qui
etiam in seruo suo
et apostolo loquebatur:
et aperiat nobis volunta-
tem suam: et tribuat obe-
diendi facultatem. Ipsa
quippe verba euangelica:
secum portant expositio-
nes suas: nec intercludit
ora esurientium: quia pas-
cunt corda pulsantium.
Intentio quippe cordis
hominum quo dirigatur:
et quid expectet intue-
ndum est. Si enim qui vult vi-
deri ab hominibus: glori-
am et utilitatem suam po-
nit ante homines: et hac
in conspectu hominum que-
rit: nichil eorum que de
hac re dominus precepit imple-
uit: quia et intendit facere
iusticiam suam coram ho-
minibus ut videatur ab
eis: et non sic eluxit lu-
men eius coram hominibus:
ut ad hoc viderent bona o-
pera eius: ut glorificaret
patrem qui in celis est. Se-
quippe glorificari voluit:
non deum: et suam quasi

utilitatem: non dilexit
domini voluntatem. De qui-
bus dicit apostolus. Om-
nes enim que sua sunt que-
runt: non que ipsius christi.

R. Amavit enim dominus et or-
navit eum stolam glorie in-
dunt eum. Et ad portas pa-
radisi coronavit eum. *V.*
Induit eum dominus loriceam fi-
dei et ornauit eum. Et ad por-

Itaque non *Leō: vi:*
illuc sententia ter-
minata est ubi ait: sic
luceat lux vestra coram
hominibus: ut videant
bona opera vestra: sed
continuo subiungit cur
facendum sit: ut glori-
ficient inquit patrem ve-
strum qui in celis est: ut
homo cum beneficiis
videtur ab hominibus:
intentionem boni facti
habeat in conscientia sua:
intentionem vero inno-
tescendi non habeat nisi
in laudibus dei: propter
eos quibus innotat
utilitatem: quibus hoc
prodest ut deo placeat
qui hoc prestat hominibus:
atque ita non desperent: e-
tiam sibi si voluerint hoc

posse prestari. Itaque aliam
sententiam ubi ait. attē-
dite ne iustitiam vestram
faciatis coram homini-
bus: non alibi termina-
uit quod ubi dicit: ut videamini
ab eis. *R.* Ille ho-
mo perfecit omnia que locu-
tus est ei deus et dixit ad eum
ingredere in requiem meam.
Quia te vidi iustum coram
me et omnibus gentibus.
V. Ille est qui contempsit
vitam mundi et peruenit
ad celestia regna. Quia te
vidi iustum. *In fāo noc-
turno: an:* Domine iste sanc-
tus habitabit in tabernacu-
lo tuo operatus est iustitias:
requiescet in monte sancto
tuo. *ps.* Domine quis habi-
tabit. *an.* Vitam petijt a te tribu
isti ei domine gloriam et magni
decorem imposuisti super eum
posuisti in capite eius coro-
nam de lapide precioso. *ps.*
Domine in virtute tua.
an. Ille accipiet benedicti-
onem a domino et misericordi-
am a deo salutari suo. quia
hec est generatio querentium
dominum. *ps.* Dominus est terra.
V. Lex dei eius in corde ip-
sius. *R.* Et non supplantata

68
buntur gressus eius. *Secū-
dum ieremiam: vii: LECTIO: vii:*

In illo tempore. Dixit
dominus discipulis suis.
Sunt lumbi vestri praecincti:
et lucerne ardentes in ma-
nibus vestris. Et reliqua.

Omēl. s. gregoriū pape:

Sancti euangelij fra-
tres charissimi apte
nobis electio recitata. Sed
ne aliquibus ipsa eius pla-
mies alta fortasse videatur:
eam sub breuitate tuis
curamus: quatenus eius
expositio ita nescientibus
fiat cogitata: ut tamen sci-
entibus non sit onerosa.
Quia virtus luxuriam in lū-
bis sit: feminus in vmbili-
co: testatur dominus: qui de deo
abolo ad beatum iob loquitur
dicens. Virtus eius in lū-
bis eius: et fortitudo illi
in vmbilico ventris eius.
A principali igitur sexu:
lumborum nomine luxuri-
a designatur: cum dominus di-
cit: sint lumbi vestri pre-
cincti. Lumbos enim pre-
cingimus: cum carnis lu-
xuriam per continentiam
coartamus. *R.* Ille homo
ab adolescentia sua partim

meruit infirmos curare. Dedit illi dñs claritatē magnā cecos illuminare et demones effugare. *V.* Ecce homo sine querela verus dei cultor abstinens se ab omni opere malo et permanens in innocentia sua. Dedit illi. *Lectio. viij.*

Sed quia manus ē mala non agere: nisi etiam quisq; studeat et bonis operib; insudare: protinus additur. Et lucerne ardentes i manib; vestris. Lucernas quippe ardentes in manibus tenemus: cum per bona opera proximis nostris lucis exempla mostramus. De quibus profecto operibus dñs dicit. Luceat lux vestra corā hominib; ut videant vĩa bona opera et glorificent patrem vestrum qui in celis est. Duo autem sunt que iubentur: et lumbos restringere et lucernas tenere: ut et mundicia sit castitatis in corpore: et lumen veritatis in operatione. Redemptori etenim nro vni sine altero placere nequaquā potest: si autē

is qui bona agit: adhuc luxurie iniquamēta nō deserit: aut is qui castitate preeminet: necdum se per bona opa exerceat.

R. Sint lumbi vestri precincti et lucerne ardentes i manibus vestris. Et vos similes hominibus expectantibus dñm suū. Quando reuertatur a nuptijs. *V.* Vigilate ergo quia nescitis qua hora dñs vester venturus sit. Et vos. Gloria. Quando. *Lectio nona:*

Nec castitas ergo magna est sine bono opere: nec opus bonū est aliquod sine castitate. Sed si vtrumq; agitur. restat ut quisquis ille ē qui spe ad eternā patriā tendat: et nequaquā se a vitis pro mundi huius honestate contineat. Qui et si quiddam boni aliqui pro honestate ichoauerit in eius tamen intentione non debet permanere. nec pro bono opere presentis mundi gloriam querere: sed totam spem in redemptoris sui aduentu constituat. Unde et protinus

additur. Et vos similes hominibus expectantibus dñm suū: quando reuertatur a nuptijs. Ad nuptias quippe dñs abiit: quia resurgens a mortuis et ascendens i celū: supernam sibi multitudinem angelorum: novus homo copulavit. Qui tunc reuertitur cū iam nobis per iudiciū manifestatur. *De sermōe sancti augustini episcopi.*

Et q; illā *Lectio.* sententiam ubi ait attendite ne iusticiā vestram faciatis coram hominibus: non alibi terminavit: q; ubi dicit. ut videamini ab eis. nec addidit ut glorificet patrem vestrum qui i celis est. sed potius addidit: alioquin mercedem non habebitis: apud patrem vestrum qui i celis est. hunc enim ostendit eos qui tales sunt quales *ēē fideles* non vult: in eo ipso mercedem querere: q; videtur ab hominibus ibi constitutere bonū suū: ibi oblectare vanitatem cordis

69
sui. ibi cernamini et inflari. ibi tumescere et contabescere. Cur enī nō sufficit ut diceret attendite ne iusticiā vestram faciatis coram hominibus sed addidit ut videamini ab eis: nisi quia sunt quidā: qui sic faciunt iusticiam suam coram hominibus non ut videantur ab eis. sed ut ipsa opera videatur et glorificetur pater qui in celis est. qui ea iustificatis impijs donare dignatus est. *Lectio.*

Qui tales sunt nec suam iusticiam deputant: sed eius ex cuius fide vivunt. Unde et apostolus dicit. Est xpm lucrificam: et inveniri illo non habens meam iusticiam que ex lege est: sed eam que est per fidē xpi: que est ex deo iusticia ex fide. Et in alio loco. Est nos sumus iusticia dei i illo. Unde et iudeos ita reprehendit. Ignorantes inquit dei iusticiam et suam volentes constitutere: iusticie dei nō sunt subiecti. Quisq; ergo

ita vult videri opera sua
ab hominibus vt ipse glo
rificetur a quo ea que i
illo videntur accepit: et
sic ad imitandum bonum
idem ipsi qui vident pie
tate fidei pronocentur:
vere lumen eius lucet co
ram hominibus: q: lux
de illo charitatis radiat:
non superbie fumus euo
mitur. Et in eo ipse cauet
ne iusticiam suam faciat
coram hominibus vt vi
deatur ab eis. quia nec
suam deputat illam iusti
ciam: nec ideo facit vt ipse
videatur: sed vt ille intel
ligatur qui iudatur i ho
mine iustificato: vt faci
at et in laudante qd lauda
tur in altero: id vt lauda
tem faciat esse laudabilem.

Etendite et **Lectio.**
Apostoli cum dixis
set placete omnibus p oia:
sicut et ego omnibus per
omnia placeo quomodo
ibi non remanet quasi
ibi constituerit finem in
tentionis sue vt placeret
hominibus. alioquin fal
sum dixisset quando dixit
si adhuc hominibus pla

cerem xpi seruis no esse:
sed statim subiunxit qua
re hominibus placeret.
Non querens inquit qd
michi vtile est: sed quod
multis: vt salui fiant. Ita
et non placebat homini
bus propter suam utili
tatem vt xpi non esset ser
uus et placebat homini
bus propter illorum salu
tem: vt xpi esset dispen
sator: vdonens: quia et
illi coram deo consueti
sufficiebat: et de illo cora
hominibus q imitaren
tur elucebat. **Lectio:**

Ed quia faciebat
quosda vt dictu
est sic coram hominibus
opera sua facere: vt homi
bus placeant: alios vero
vt solam dei laudem et
proximorum salutem
querant. ideo vtriusq: di
uersitatis intentionem
ostendens dixit. placete
omnibus per omnia sicut
et ego omnibus placeo:
Et si adhuc hominibus
placere xpi seruis non
essem. Quia vero dei lau
dem et proximorum salute:
quasi apostolatus sui of

ficiu attendens feruere si
ciebat: finem in hys so
licite posuit dicens non
querens quod michi vti
le est sed quod multis.
vt salui fiant. Siue enim
nos accusemus: siue deum
laudamus: quia inam
miseriam cuiusq: maiesta
tis celsitudinem confide
ramus cum deum lauda
mus cum qui sine pecca
to est tanq: qui sine pec
cato est laudandus predi
camus. **Lectio:**

Via vero i humi
li confessione aie
lucrum est huic plus do
cui insistere. cum pro
minimo se ostendit duce
re: q ab hominibus in
dicaretur aut ab huma
no die. Quando enim
se accusauit: cum p que
resurrexerat laudauit: cu
dona sibi collata affectus
q: erga se omnium come
moratus est: spem audi
entium erexit. hoc qui fece
rit nullam prebebit ad
uersus se inimico calup
mandi facultatem. nul
lum nocendi aditum.
Quam enim contra te

70
poterit inimicus accusa
onem inuenire cum tur
ipsius fueris accusator:
dñs liberator: Quid erit
ille nisi calumpniator:
cum iustus in principio
sui ipsius fuerit accusator.
In eo iustus: q: accusator
sui inuentus. Merito hic
sibi ille tutelam prouidit
aduersus inimicos con
spicuos: non carnem et
sanguinem maceranda
potius q: cauenda: sed
aduersus principes et po
testates spiritualis neque.

Contra recto. **Lectio:**
res ergo tenebrar
inueniunt lucere coram ho
minibus. Mutatur enim
tenebre: et lumen effici
tur: inde que pater glori
ficatur. Nam et de se ipso
loquens apostolus dicit.
Ignotus eram facie eccle
sijs: tantum de me audi
erant: quoniam qui ali
quando persequabatur
nos nunc euangelizat:
et in me glorificabant
deum. Tenebre effec te
lumen: alys lucebant et
fili lucis patre luminu
glorificabat. Ne autem

ipsum lumen tenebrosi
efficiatur: intentionis
affectum attendere: sine
operi discutere: et retri-
butionis stipendium vide-
re precipimur. Ipse ergo
pater celestis sit finis ope-
rum lucentium. sit eius glo-
rificationis lucendi meta
tum: a quo procedit omne
opus bonum et ad quem
tendere debet hominis de-
siderium. Laudantes er-
go innocemus dominum:
et ab inimicis nostris i-
nvisibilibus salui erimus:
prestante domino nostro ihesu
christo qui vivit et regnat in
secula seculorum Amen. Tu
autem domine. *Lectionis sancti
evangelii secundum lu-
cam. xij. Lectionis septima.*

In illo tempore:
Dixit ihesus disci-
pulis suis. Sunt lumbi
vestri precincti: et lucer-
ne ardentes in manibus
vestris. Et reliqua. *Omelia
beati gregorii pape:*

Uos similes homi-
nibus expectantibus
dominum suum quando re-
vertatur a nuptiis. Ad
nuptias quippe dominus

abit: quia resurgens a
mortuis et ascendens in
celum: supernam sibi mul-
titudinem angelorum
novus homo copulavit.
Qui tunc reuertitur: cum
iam nobis per iudicium
manifestatur. Bene autem
de servis expectantibus
dicitur: ut cum venerit
et pulsaverit confestim
aperiant ei. Venit quippe
dominus cum ad iudicium
properat: pulsat vero
cum iam per egritudinis
molestias esse mortem
vicinam denunciat. Cui
confestim aperimus: si
hunc cum amore suscipi-
mus. Aperire enim iudici
pullanti non vult: qui
exire de corpore trepidat
et videre eum quem con-
templatus se meminit:
iudicem formidat. *Lectionis viij.*

Qui autem de sua
spe et operatione
securus est: pullanti con-
festim aperit quia letus
iudicem sustinet: et cum
tempus propinque mor-
tis agnouerit de gloria
retributionis hylarescat.
Unde et protinus subdit.

Beati sunt servi illi: quos
cum venerit dominus invene-
rit vigilantes. Vigilat
qui ad aspectum veri lu-
minis mentis oculos a-
pertos tenet. Vigilat qui
servat operando quod
credit. Vigilat qui a se-
torporis et negligentie
tenebras repellit. Hinc
etenim paulus dicit. E-
vigilate iusti et nolite
peccare. Hinc rursus di-
cit. Hora est iam nos de
sompno surgere. *Lectionis ix.*

Et dicens dominus
quid vigilantibus
servis exhibeat audiam.
Amen dico vobis qui pre-
cinget se et faciet illos
discumbere et transiens
ministrabit illis. Preci-
get se id est ad retributi-
onem preparat: et faciet
illos discumbere id est in
eterna quiete refoueri.
Discumbere quippe nostrum
in regno quiescere est.
Unde rursus dominus dicit.
Venient et recumbent cum
abraham. ysaac. et iacob.
Transiens autem dominus mi-
nistrat: quia lucis sue
illustratione nos faciat.

Transire vero dictum est
cum de iudicio ad regnum
redit. Vel certe nobis do-
minus post iudicium tran-
sit: quia ab humanitatis
forma in divinitatis sue
contemplatione nos ele-
vat. Et transire eius est
in claritatis sue speculati-
onem nos ducere. cum enim
quem in humanitate
iudicem cernimus etiam
in divinitate post iudi-
cium videmus. *Item de
omelia sancti gregorii
pape super euangelio:*

Sunt lumbi vestri pre-
cincti. *Lectionis septima: O-*
In iudicio veniens:
In forma servi om-
nibus apparet: quia scrip-
tum est. Videbunt in quem
transixerunt. Sed cum
reprobi in supplicium cor-
ruunt: iusti ad clarita-
tis eius gloriam pertra-
hantur sicut scriptum est.
Collatur impius: ne vi-
deat gloriam dei. Sed quod
si servi in prima vigilia
negligentes existunt?
Prima quippe vigilia
prime etatis custodia est.
Sed nec sic desperandum

preciosis vestibus induatur caro: quid est aliud nisi caro? Nolite ergo attendere quid habetis: sed quid estis. Vultis audire quid estis? Prophetam indicat dicens. Vere femina est populus. Si enim femina est populus non est: ubi sunt illi qui ea que colimus nobiscum transacto anno beati confessoris. *M.* natalicia celebraverunt. Quanta et qualia de presentis vite provisione cogitabant: sed furripiente mortis articulo: repente in his que preiudicare volebant iuncti sunt: et cuncta simul temporalia congregata que quasi stabiliter tenere videbantur amiserunt. *Lecho nona.*

Sed ergo transacta multitudo generis humani per natiuitatem viriuit in carne: per mortem aruit in puluere velut femina fuit. Quia igitur momentis suis hunc fulgunt: agite fratres karissimi ut in boni operis mercede teneatur. Audite

quid sapiens salomon dicat. Quodcumque potest manus tua facere instanter operare quia nec ratio nec scientia nec sapientia est apud inferos. quo tu properas. Quia ergo et venturae mortis tempus ignoramus: et post mortem operari non possumus: super est ut ante mortem tempora indulta rapiamus. Sic enim mors ipsa cum venerit viatur si priusquam veniat semper timeatur. *In natalicia virginum. ad matutinas. Imitatorum.*

Agem virginum dominum. Venite adoremus. *ps. Venite. Hymnus.*

Virginis proles operi: mater quae matris virgo quem gessit: peperit quae virgo virginis festum canimus trophaeum: accipe votum. *ps. Ecce tua virgo duplici beata: sortem gessit fragilem domum: coropons ferum: domum cruentum corpore seculum. Unde si mor-*

tem nec amica mortis: seu penarum genera pauescens: sanguine fuso meruit sacrificium scindere celum. *ps. Unus obtentu deus alme nostris: parce iam culpis vicia remittes: quo tibi puri resonemus almi pectoris hymnum. Gloria patri geniteque proli: et tibi compar utriusque semper: spiritus alme deus vnus omni tempore seculi. Amen. In primo nocturno. a. O quam pulchra est casta generatio cum claritate. ps. Domine deus noster. an. Ante thronum huius virginis frequentate nobis dulcia cantica dogmatis. ps. Echi enarrant gloriam. an. Reuertere reuertere summatitis reuertere reuertere ut intueamur te. ps. Domine est terra. V. Specie tua et pulchritudine tua. R. Intende prospere procede et regna. Sermo sancti augustini episcopi. Lecho prima.*

Ater parabolam a domino dictas solet querentes multum mouere ista que de decem virginibus posita est. Et multi

quidem hinc multa senserunt: que non sunt preter fidem. Sed quomodo partibus omnibus conueniat expositio. id elaborandum est. Legi enim in quadam scriptura ex earum genere que apocryphe nominantur: quod non sit contra catholicam fidem. sed huic loco michi mihi congruere visa est: consideranti omnes huius similitudinis partes. De qua tamen expositio ne temere nichil audeo iudicare: ne forte non eius inconuenientia michi angustiam fecerit: si mea tarditas in eam conuenientiam non venerit. Quid autem michi videatur non absurde de hoc loco accipi: quantum poterero breuiter et diligenter exponam. *ps. Veni sponsa epi accipe coronam quam tibi dominus preparauit pro cuius amore sanguinem tuum fudisti. Et cum angelis in paradysum introisti. V. Veni electa mea et ponam in te thronum meum quia concupiscunt rex speciem tuam. Et cum.*

Interrogatus igitur dominus noster a discipulis de consumatione seculi: inter multa que locutus est. hoc quoque dicit. Tunc simile estimabitur regni celorum decem virginibus: que acceperunt lampades suas: et venerunt obviam sponso et sponse. Quinque autem ex eis erant fatue: et quinque prudentes. Sed quinque fatue acceptis lampadibus non supererunt oleum secum. Prudentes autem acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus. Tardante autem sponso: dormitauerunt omnes et dormierunt. Mediam autem nocte clamor factus est. Ecce sponsus venit: surgite obviam ei. Tunc surrexerunt omnes virginibus ille: et aptauerunt lampades suas. Et dixerunt ille stulte ad sapientes. Date nobis de oleo vestro: quia lampades nostre extinguitur. Responderunt sapientes dicentes. Ne forte non sufficiat nobis et vobis: ite potius ad vende-

tes et emitte vobis. Et dum ibant emere venit sponsus: et que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. et clausa est ianua. Novissime vero veniunt et reliquae virginibus dicentes. Domine domine aperi nobis. At ille respondens ait. Amen dico vobis: nescio vos. Vigilate itaque: quia nescitis diem neque horam. Decem itaque virginum quae quinque admittuntur et quinque excluduntur: bonorum et malorum discretionem significat. Quia propter cum virginitatis nomen honorabile est: cum receptis exclusisque commune est: deinde quid sibi vult numerus ex utraque parte quatuor. **R.** Diffusa est gratia in labiis tuis. Propterea benedixit te deus in eternum. **V.** Specie tua et pulchritudine tua. intende prospere procede et regna. **ps.** **Q**uia autem significat oleum mirum est quod sapientes petentibus non communicant: cum et mul-

tere plures non sit eis que ita perfecte sunt: ut a sponso recipiantur: quo nullo dubitante dominus in verbis ipsis significatur: et misericordes esse oporteat ad prestandum: ex eo quod habent prescribere illa sententia eiusdem domini dicentis. Omni petenti tribue. Quid est autem quod possit dando non sufficere utrisque? Hec maxime augere questionis difficultatem. Quaeque et cetera diligenter considerata ut omnia in unam rationem concurrant: nichilque in unam partem dicatur quod impediat aliam. magna cautio est adhibenda. **R.** Specie tua et pulchritudine tua. Intende prospere procede et regna. **V.** Diffusa est gratia in labiis tuis: propterea benedixit te deus in eternum. Intende. Gloria. Intende. In secundo nocturno. **V.** Specie tua et pulchritudine tua intende prospere procede et regna. **ps.** **E**ruerunt cor meum. **an.** Adornabit eam deus vultu suo: deus in medio eius non

74
commovebitur. **ps.** Deus noster refugium. **an.** Aque multe non poterunt extingere charitatem. **ps.** Magnus dominus et laudabilis. **V.** Adornabit eam deus vultu suo. **R.** Deus in medio eius non commovebitur. **le. m.** **I**dentur itaque mulieres quinque virginibus: significare quinque partem continentiam a carnis illecebris. Continendus est enim animi appetitus a voluptate oculorum: a voluptate aurium: a voluptate olfaciendi: gustandi: tangendi. Sed quia ista continentia partim coram deo fit: ut illi placeatur interiori gaudio cōscientie. Partim coram hominibus tantum: ut gloria capiatur humana. quinque dicuntur sapientes: et quinque stulte. Utique tamen virginibus quae utraque continentia est. quinque diverso fonte gaudeat. Lampades autem que manibus portantur: opera sunt que secundum istam continentiam fiunt. Dictum est enim. Lucet

opera vestra corā hoibz.
R. Propter veritatē et mā
suetudinem et iusticiā. Et
deducet te mirabiliter dex
tera tua. **V.** Specie tua et
pulchritudine tua intende
prosperare procece et regna.
Et deducet. **Lectio quinta.**
Connes vero accepit
lampades suas: et
venierunt obviam sponso.
Intelligendum est ergo
xpi nomine censerī: de
quibus agitur. Nō enī
possunt qui christiani nō
sunt: sponso xpo venire
obviam. Sed quiq; fa
tue acceptis lampadibz
suis: non sumplerūt ole
um secum. Multi enim
q̄ius de xpi boitate pluri
mū sperant. gaudiū ta
men non habent dñi con
tinenter vivunt: nisi in
laudibus hominū. Nō
ergo habent oleum secū.
Nam ipsam leticiā oleo
significam arbitror. Prop
terea inquit. vivit te de
us tuus oleo leticie. **R.**
autem non propterea:
gaudent: quia deo itrin
secus placent: nō habēt
oleum secum. **R.** Dilecti

sti iusticiam et odisti iniqui
tatem. Propterea vivit te
deus deus tuus oleo leticie.
V. Propter veritatē et mā
suetudinem et iusticiam.
Propterea. **Lectio sexta.**
Drudentes autem
in vasis suis cum lampa
dibus: id est leticiam bo
norum operum in corde
atq; conscientia posuerūt.
Sic et apostolus animo
net. Probet se homo iqt.
Et tunc in semetipso ha
bebit gloriam et non in
altero. Tardante autem
sponso dormitauerūt omēs:
quia ex utroq; genere cō
tinentiū hominū: siue
eorū q̄ corā deo exultāt: siue
eorū q̄ i laudibz hominū acquē
rūt moriūt. hoc intervallo tē
poris donec sub adventu
dñi fiat resurrectio mor
tuoꝝ. Media autem
nocte: id est nullo scēte
aut sperante: quippe cū
iꝑe dñs dicat. De die au
tem illa et hora nemo scit
Et apostolus. Dies dñi
tanq̄ fur ita i nocte veni
et. ex quo significat pen
tus latere cum venerit.

R. Offerentur regi virgines
post eam proxime eius. Offe
rentur tibi in leticia et exul
tatione. **V.** Specie tua et pul
chritudine tua intende prof
pere procece et regna. Offere
tur. Gloria p̄i. Offerentur.
In tercio nocturno. Ant.
Nigra sum sed formosa fili
e iherusalem ideo dilexit me
rex et introduxit me in cubi
culum suū. **ps.** Cantate.
primū. añ. Trax me post
te in odorem curremus vi
gnetoꝝ tuorū oleum
effusum nomen tuū. **ps.** Do
minus regnavit exul. **añ.**
Veni sponsa xpi accipe coro
nam quam tibi dñs prepa
rauit in eternū. **ps.** Cantate.
ij. V. Elegit eam deus et
prelegit eam. **R.** In taber
naculo suo habitare facit eā
**Lectio sancti euangelij se
cundū matthē. xxi. lē. vii.**
In illo tpe. Dixit ille
suis discipul. suis:
parabolam hāc. Simile
est regni celorum decem
virginibus: que accipie
tes lampades suas erant
obviam sponso et sponse.
Et reliqua. Omelia sancti
gregorii pape. **Lectio. vii.**

75
Sex vos fratres dñi
rissimi ad moneo
prava opera fugere: mū
di huius inquinamenta
deuitare: sed hodierna s̄a
euangelij lectione cōpel
lor dicere: vt et bona que
agitis cum magna caute
la tuncatis: ne p hoc quod
a vobis rectū geritur fauor
aut humana gratia requi
ratur: ne appetitus lau
dis siue pat: et quod fo
ris ostenditur intus a mer
cede euacuetur. Ecce enī
redemptoris vocē decē vir
gines: et omnes dicuntur
virgines: et tamē intra
beatitudinis ianuā non
omnes recepte quia eam
quedam dñi de virginita
te sua gloriam foris expe
tunt: in vasis suis oleū
habere noluerunt. **R.** Hec
est virgo sapiens quā dñs
vigilantem inuenit que ac
ceptis lampadibus sumplit
secum oleum. Et veniente
dño introuit cum eo ad
nuptias. **V.** Media autem
nocte clamor factus est ecce
sponsus venit erite obviam
ei. Et venite. **Lē. vii.**
Sed prius queren

dum nobis est quid sit
regnum celorum aut cur
decem virginibus compa
retur que etiam virgines
prudentes et fatue dican
tur. Dum enim celorum
regnum constat: quia re
proborum nullus ingredi
tur: etiam fatius virgini
bus cur simile esse perhibe
tur? Sed sciendum nobis
est: quod scire in sacro eloquio
regnum celorum presentis
temporis ecclesia dicitur:
de quo in alio loco dominus
dicit. Mittet filius hominis
angelos suos: et colligent
de regno eius omnia scan
dala. Neque enim in illo
regno beatitudinis in quo
pax summa est inueniri scan
dala poterunt que colli
gantur. Et inde rursum
dicitur. Qui ergo solue
rit unum de mandatis istis
minimis: et docuerit
sic homines: minimus
vocabitur in regno celorum.
R. Media nocte clamor
factus est. Ecce sponsus ad
uenit ecce obuiam ei. *N.*
Prudentes virgines aptate
vestras lampades. Ecce spo
sus aduenit. *Lectio nona:*

Mandatum quippe
soluit et docet quid
hoc quisque recte predicat
quod viuendo non implet.
Sed ad regnum eterne bea
titudinis peruenire non
valet: qui non vult opere
implere quod docet. Quo
modo ergo in eo minimus
vocatur: qui ad hoc nullo
modo intrare permittitur?
Quid itaque per hanc sen
tentiam nisi presens eccle
sia celorum regnum dicitur:
in qua doctor qui man
datum soluit minimus
vocatur: quia cuius vi
ta despiciatur: restat ut ei
predicatio contempnatur.
In quibusque autem corporis
sensibus unusquisque sub
sistit. Geminatus autem
quinarius denarius perficitur.
Et quia ex utroque se
xu fidelium multitudo col
ligitur sancta ecclesia de
cem virginibus similis
denunciatur: in qua quia
mali cum bonis et reprobi
cum electis admixti sunt:
recte similis virginibus
prudentibus et fatuis esse
perhibetur. *R.* Veni electa
mea et ponam in te thronum

meum. Quia concipiunt res
spectem tuam. *N.* Spem tuam
et pulchritudinem tuam itende
prosperare procede et regna. Ela
concupiunt. *In festo vi
mus sancte martyris so
lum: vel sanctarum mar
tyrum et non virginum
omnia sicut in festo vir
gis sancte non virginis
nec martyris dicuntur.
Excepto quod primum. R.
salicet. Veni sponsa cri
sti. dicitur: et reliqua
per ordinem. Ultimum
vero. R. dicitur. Reg
num mundi et omnem
ornatum. Residuum ser
monis de virginibus et vi
duis. De sermone sancti au
gustini episcopi. *Lectio prima:*
Ecce sponsus venit
surgite obuiam ei. In ictu
oculi in nouissima tuba:
omnes resurgemus. Er
go surrexerunt omnes il
le virgines et aptauerunt
lampades suas: id est ra
tiones reddendas operum
suorum. Oportet nos ex
hiberi ante tribunal christi:
ut illic unusquisque recipiat
quod gessit in corpore: si*

76
ne bonum siue malum.
Et dixerunt stulte ad sa
pientes date nobis de oleo
vestro: quia lampades nre
extinguntur. Quorum enim
facta aliena laude fulcun
tur: eadem subtracta defi
ciunt: et de consuetudine
id semper inquit? unde
gaudere animus solet. Ita
quod hominum qui corda non
vident: testimonium voluit
habere apud deum: qui
cordis inspector est. *Le. ij:*
Ed quid responde
runt sapientes?
Hic forte non sufficiat no
bis. Unusquisque enim pro
se rationem reddet: nec a
lieno testimonio quisquam
iuuatur apud deum cui
secreta cordis apparent:
et vix sibi quisque sufficiat
ut ei testimonium perhibe
at conscientia sua. Quis
enim gloriabitur mundum
se habere cor? Inde est quod apo
stolus dicit. Ad id enim
minum est ut a vobis diudi
cer aut ab humano die:
sed neque me ipsum iudico
Quia propter eum de se quis
que: aut non omnino aut
vix possit veram proferre

sententiam: quomodo po-
test de alio iudicare: cum
sciat nemo quid agatur
in homine nisi spiritus
hominis. *Lectio tertia:*

Ergo magis ad ven-
dentes: et emitte
vobis. Non consiliū de-
disse putande sunt: sed
crimen earum ex obliquo
comemorasse. Vendunt
enī oleum adulatores:
qui siue falsa siue igno-
rata laudando: in errores
animas mittunt: et eis
vana gaudia tāq̃ fatuus
consiliando: aliquam de
hys mercedem siue ciborū:
siue pecunie: siue honoris:
siue alicuius commodi
temporalis accipiūt: nō
intelligentibus quod dic-
tum est. Qui vos felices
dicunt: in errorem vos
mittunt. Melius ē autē
obiurgari a iusto: q̃ a pec-
catore laudari. Emenda-
bit me inquit iustus in
misericordia et arguet
me: oleū autē peccatoris
non impiguet caput me-
um. *Lectio quarta:*

Ergo magis ad
vendentes: et emitte

vobis: id est videamus
nunc quid vos adiuuāt:
qui vobis laudes dicere
consueverunt. et vos in
errorem ducere vt nō co-
ram deo sed ab hominib⁹
gloriam quereretis. Eū-
tibus autem illis emere
venit sponsus id est ichi-
nantibus se illis: ad ea
que foris sunt et solitis
gaudere querentib⁹: q̃
gaudia interna nō no-
uerant: venit ille qui
iudicat. Et que parate
erant: id est quibus bo-
nū testimoniū consen-
cia perhibebat: intrave-
runt cū eo ad nuptias:
id est vbi munda anima
sempiterno dei verbo secū-
da copulatur. Clausa ē
ianua: id est receptis il-
lis qui sunt in angelicā
vitam imutandi: omēs
enī resurgemus inquit
apostolus: sed non omēs
imutabimur: clausus est
aditus ad regnū celorū.

Non enī post iudicium
patet precium aut merito-
rum locus. *Lectio quinta:*

Quissime autem
venit et relique

virgines dicentes. Dñe
dñe aperi nobis. Nō dic-
tum est q̃ emerint oleū:
et ideo intelligende sunt
nullo remanente de alie-
nis laudibus gaudio:
magis afflictionibus re-
dūre ad implorationem
dei. Sed magna ē eius
seueritas post iudicium:
cuius ante iudiciū me-
fabilis misericordia pre-
rogata est. Itaq̃ respon-
dens ait: Amen dico vo-
bis: nescio vos. Ex illa
scilicet regula estis quā
non habet ars dei: hoc ē
sapientia dei vt intrent in
gaudiū eius: qui nō co-
ram deo: sed vt placerēt
hominibus: vili sūt ali-
quid secundū precepta
eius operari. atq̃ ita cō-
cludit. Vigilate ergo q̃
nescitis diem neq̃ horā.
Non modo illi vltimi
temporis quo venturus
est sponsus: sed et siue q̃
q̃ dormitiōis diem et
horam nescit. *Lectio vi.*

Quis autem para-
tus est vsq̃ ad sōp-
num: id est vsq̃ ad mor-
tem: qui omnib⁹ debet:

paratus inuenietur. etiā
cum illa vox media noc-
te sonuerit qua omnes
eugilaturi sumus. Q̃
vero sponse dixit obuiam
venire virgines: sic intel-
legendum puto vt ex ip-
sis virginibus cōstet ea
que dicitur sponsa: tāq̃
si omnibus xpianis in
ecclesiam concurrentib⁹
filij ad matrem concurre-
re dicantur: cū ex ipsis
filijs congregatis: con-
stet ea que dicitur mater.
Nunc enim desponsata ē
ecclesia: et virgo est ad
nuptias perducenda: id
est cum se contineat a cor-
ruptione seculari illo tem-
pore nubet: quo vniūsa
mortalitate pretereunte
imortali coniunctione
fruat. Desponsam in-
quit vos vni viro virgi-
nem castam exhibē xpō.
Vos inquit virginem:
a plurali ad singularem
concludens: ideo et virgi-
nes dici possunt et virgo.
Cur autē quīq̃ vt mōdi
videtur expositū ē. *Lectio vii.*

Ed quia nūc vi-
demus in enigmate:

tunc autem facie ad fa-
ciem et nunc ex parte tue
autem ex toto. Ipsi aut
in enigmate et ex parte:
est nunc in scripturis ali-
quid cernere quod tamen
sit secundum catholicam
fidem: et ex illo pignore
contigit quod accepit
virgo ecclesia: humili
aduentu sponsi sui: que
illo ultimo aduentu cum
veniet in claritate nup-
tura est: cum iam facie
ad faciem continebitur.
Dedit enim nobis pignus
spiritus sicut dicit apo-
stolus. Et ideo ista expo-
sicio nichil certum intue-
tur: nisi ut secundum fi-
dem sit. Neque alij preui-
dicat: que nichilominus
secundum fidem esse po-
tuerunt. *Lc. 12. euangelij
Secundum mattheu. xv.*
In illo *Lectio. vij.*
Ipsa: Dixit ihesus di-
scipulis suis. parabolam
hanc. Simile est regnum
celorum decem virginibus:
que accipientes lampades
suas: exierunt obviam spon-
so et sponse. Et reliqua.
De omel. sci greg. pape.

In quinq; corporis
sensibus unusquis-
que subsistit. Gemmatus
autem quinaris denarius
perficit. Et quia ex utro-
que seru. fidelium multitu-
do colligitur: sancta eccle-
sia decem virginibus simi-
lis denunciat. In qua
quia mali cum bonis et
reprobi cum electis admi-
ti sunt. recte similis virgi-
nibus prudentibus et fa-
tuis esse perhibetur. Sunt
namque plerique continen-
tes qui ab exteriora se ap-
petiti custodiunt et spe-
ad interiora rapiuntur.
Carnem macerant: et to-
to desiderio ad supernam
patriam anxiant. Eter-
na premia expetunt. pro
laboribus suis accipe lau-
des humanas nolunt.
Idcirco mirum gloria suam
non in ore hominum po-
nunt sed intra conscien-
tiam contegunt. *Lc. vij.*
Et sunt plerique qui
corpus per abstine-
ciam affligunt. sed de ip-
sa sua abstinentia huma-
nos fauores expetunt: do-
ctine in seruiunt. in di-

gentibus multa largi-
tur. Sed fatue profecto
sunt virgines: quia sola
laudis transitorie retribu-
cionem querunt. Unde et
apte subditur. Quique fa-
tue non sumpserunt oleum
secum. prudentes autem ac-
ceperunt oleum. *Matth. v.*
In
vasis suis cum lampadi-
bus. Per oleum quippe into-
glorie designatur. vascu-
la autem nostra sunt cor-
da in quibus ferimus
cuncta que cogitamus.
Prudentes ergo oleum in
vasis suis habent. quia
intorem glorie intra con-
scientiam retinent: paulo
attestante qui ait. Gloria
nostra hec est. testimonium
conscientie nostre. fatue
autem virgines oleum
secum non sumunt: quia
gloriam intra conscientiam
non habent: dum hanc ab
ore proximorum querunt. *Lc. ix.*
Notandum vero quod
omnes lampades
habent sed omnes oleum
non habent: quia plerique
bona in se opera cum
electis et reprobi ostendunt:
sed sole ad sponsum veniunt

78
cum oleo que de his que
foris egerunt intus glo-
riam requirunt. Unde per
psalmistam quoque de sac-
ta electorum ecclesia dicit.
Dimus gloria eius filie
regis ab intus. *Psalm. 45.*
Moram
autem faciente sponso: dor-
mitauerunt omnes virgi-
nes et dormierunt. Quia
dum venire iudex ad ex-
tremum iudicium differt. e-
lecti et reprobi in mortis
sompno sopiuntur. Do-
mnare etenim mori est. ante
sompnum vero dormire
est. ante mortem a salute
languescere: quia per po-
dus cecitudo perueni-
tur ad sompnum mortis.
In natali unius sancte
non virginis nec marty-
ris. Ad matut. Inuitat.
Laudemus deum nostrum.
In confessione beate. *M. ps.*
Venite exultate. *ymnus.*
Admis obtenti de-
ce iam culpis vicia remit-
tens quo tibi pium reso-
nemus alium pectoris
hominum. **G**loria patri
genitrici proli: et tibi co-
par utriusque semper spiritus

alme deus vnus omni
tempore seculi. Amē. **In**
secundo. nocturno. A. D q̄
pulchra est casta generatio
cum claritate. **ps.** Domine
dñs nr. **ant.** Leta eius sub
capite meo et dextera illius
amplabitur me. **ps.** Celi
enarrant. **an.** Reuertere
reuertere sumantis reuertere
reuertere vt intueamur te.
ps. Domini est terra. **V.**
Specie tua et pulchritudi
ne tua. **R.** Intende prospere
procede et regna. **Ser**
mo sancti augustini:
Lectio prima:

De sint decem vir
gines: quarum
quinque sunt prudentes et
quinque stulte: non facile
indagari potest. Verum
tamen secundum ea que
continet ipsa lectio quā
charitati velite etiam ho
die volui recitare: quātū
michi dñs intellectum
donare dignatur nō mi
chi videtur ista parabola
vel similitudo ad eas sola
pertinere que propria et
excellentiōi sanctitate
virgines in ecclesia nomi
nantur: quas etiam vbi

tationi vocabulo sancti
moniales appellare con
fueimus: sed in falloz
hæc similitudo ad vniuer
sam ecclesiam pertinet:
quia et si illas solas in
telligeremus: que sanc
timoniales vocantur:
nūquid decem sunt? Ab
sit vt tanta virginū mul
tudo: ad tam exiguum
numerum reuocetur. **R.**
Diffusa est gratia in labijs
tuis. propterea benedixit
te deus in eternū. **V.** Spe
cie tua et pulchritudine tua
intende prospere procede et
regna. propterea. **Lcō. ij.**

Eret aliquis. Quid
si multe sunt nomine et
tam paucæ sunt in verita
te: vt vix decem inueniā
tur? Non ita est. Nam
si solas decem intelli
get bonas nō ibi ostē
deret quinque fatuas. Si
enī multe sunt que vir
gines vocantur: quare
contra quinque hostia clau
duntur. Intelligamus
fratres charissimi ad om
nes nos ad est ad vniuer
sam omnimodo ecclesiā

istam parabolam pertine
re: non ad solas prepo
sitas de quibus locuti su
mus: neq; ad solas ple
bes: sed prorsus ad om̃s.
Quare ergo quinque et
quinque. **R.** Specie tua et
pulchritudine tua: Intende
prospere procede et regna.
V. Diffusa est gratia in la
bijs tuis: propterea bñdixit
te deus in eternū. Intende.
Iste Lcō secūda.
Quinque et quinque
virgines omnes om̃ino
sunt anime christianorū.
Sed vt dicamus vobis
quod deo inspirante se
tiamus: non qualescun
q; anime: sed tales aīe
que habent catholicam
fidem: et habere videtur
opera bona in ecclesia
dei: et tamen ex ipsis
quinque sunt prudentes:
et quinque fatue. Quare
ergo appellate sunt qui
q;: et quare virgines:
prius videamus et deinde
cetera consideremus. Ois
anima in corpore ideo q̄
ario numero censetur: q̄
quinque sensibus vtatur.
Nihil est enī quo senti

mus in corpore nisi ianua
quinque partita: aut vide
do: aut audiendo: aut o
dorando: aut gustando: aut
tangendo. Qui ergo se ab
stinēt ab illicito visu: ab
illicito auditu: odoratu:
gustu: et tactu: propter
ipsam integritatem virgi
nis nomē accepit. **R.** Prop
ter veritatem et mansuetudi
nem et iusticiam. Et deducet
te mirabiliter dextera tua. **V.**
Specie tua et pulchritudine
tua: intende prospere procede
et regna. **In secūdo noct.**
ant. Specie tua et pulchritu
dine tua: intende prospere p
cede et regna. **ps.** Eructauit
cor meum. **an.** Adiuuabit
eam deus vultu suo: deus in
medio eius non commoue
bitur. **ps.** Deus noster re
fugiu. **an.** Aque multe non
potuerunt extinguere charita
tem. **ps.** Magnus dñs et
laudabilis. **V.** Adiuuabit
eam deus vultu suo. **R.** Deus
i medio eius non commoue
bitur. **Lectio quarta:**
Sed si bonū est absti
nere ab illicitis sen
tiendi motibus: et ideo
vna queq; anima xpiana

virginis nomen accepit:
 quare quinq; admittun-
 tur et quinq; repelluntur:
 Parum est quia virgines
 sunt et lampades habent.
 Virgines propter absti-
 nentiam ab illicitis sensu-
 bus. lampades habentes
 propter bona opera. De
 quibus dñs dicit. Luce
 at lux vestra corā hoibus
 vt videant bona facta ve-
 stra: et glorificent patrē
 vestrum qui in celis est.
 Item discipulis suis dicit.
 Sint lumbi vestri precin-
 ti: et lucerne ardētes. In
 lumbis accinctis virgini-
 tas: in lucernis ardētibz
 bona opera. **R.** Diluxisti in-
 stitiam et odisti iniquitatem.
 Propterea vixit te deus deus
 tuus oleo leticie. **A.** Propter
 veritatem et mansuetudine
 et iusticiā. Propterea. **Lcō. v.**
Non solet dici virgi-
 nitas vtiq; i con-
 iugatis: tamen etiam ibi
 est fidei virginitas que ex-
 ibet pudiciā cōiuga-
 lem. Nam vt nouerit sā-
 ctitas vestra: non ipotu-
 ne secundum animam: et
 secundum integritatem

fide: quia etiam fide ab
illicitis abstinetur et bo
na opera fiunt: Vniūque
q; vel vnamquāq; aiam
virginem dici: tota eccle
sia que constat ex virgi
nibus et pueris et mari
tatis feminis et vroz a
tis viris vno noie virgo
est appellata. Vnde hoc
probamus. A postolum
audi dicentem: nō soluz
sanctinomalibus: sed
vniuerse prorsus ecclesie
dei. Desponsauit vos vni
viro virginem castā exhi
bere xpo. **R.** Mediam nocte
clamor factus est. Ecce spon
sus venit cito obuia ei. **R.**
Prudentes virgines aptate
vestras lampades. Ecce spō.
E T quia **Lectio. vi.**
huius virginitatis
corruptor: dyabolus cauē
dus est: continuo ipse apo
stolus cum dixisset: despo
sauit vos vni viro virgine
castam exhibere xpo: ad
iunxit et ait. Timeo ne
sicut serpens seduxit euā
gelicia sua: sic et sen
sus vestri corumpantur
a castitate que est in xpo
ihū. In corpore virgini

tatem pauci habent: in
corde omnes habere debent.
Si ergo ab illicitis absti-
nentiā bona est: unde vir-
ginitas nomen accepit:
et opera bona laudabilia
sunt que significantur in
lampadibus: quare qui
q; admittuntur et quiq;
repelluntur. **S**i virgo ē
et lampades fert: et tamē
non admittitur: vbi se
videt: qui nec virginita-
tem ab illicitis seruat:
nec opera bona volēs ha-
bere in tenebris ambulat.
R. Veni electa mea et po-
nam in te coronā meā. **Vm**
a concupiscit rex speciem tuā.
R. Speciem tuam et pulcritu-
dinem tuam: intende prospicere p-
cedere et regna. **Q**uia concupi-
scit. **In tertio nocturno. añ.**
Nigra sum sed formosa filia
iherusalem: ideo dilexit me
rex: et introduxit me in cubi-
culum suū. **Ps. Cantate. i.**
añ. Traxit me post te: in odore
citrullus unguento: in tuorum:
oleum effusum nomen tuum.
Ps. Dominus regnavit cuncti.
añ. Veni sponsa xpi: accipe
coronam quam tibi de pre-
paravit in eternum. **Ps. Can**

tate. ij. **N** Elegit eam dñs
et pcelegit eam. **R** In tabi
naculo suo: habitare facit eā.
**Lectio sancti euangelij se
cundum mattheum: XXX**
In illo tpe: Dixit ih̄s
discipulis suis. pa
rabolam hanc. Simile ē
regnū celozum thesauro
abscondito in agro: quē
qui inuenit homo abscon
dit et p̄ gaudio illius
vadit. et vendit vniuersa
que habet et emit agrum
illum. Et reliq̄. **Omelia
sācti gregory pape. lc. vii.**
Elorum regnū fia
tres carissimū idcir
co terrenis rebus simile di
citur: vt ex h̄i q̄ annū no
uit: singat ad incognita
que non nouit. Quaten
exemplo visibiliū se adi
uisibilia rapiat: et p̄ ea
que vsu didicit: quasi cō
fricatus incaleseat: vt p̄
hoc q̄ scit notum diligere.
discat et incognita amare.
Ecce enim regnū celozū
thesauro in agro abscondi
to comparatur: quē qui
inuenit homo abscondit:
et p̄ gaudio illius vadit
et vendit vniuersa que

habet. et emit agnū illū.
Quia in re: hoc quoque no-
tandum est. quod inuentus
thesaurus absconditur. ut
seruetur. Quia studiū ce-
lestis desiderij: a malignis
spiritibus custodire non
sufficit. qui hoc ab huma-
nis laudibus non abscon-
dit. In presenti etenim vi-
ta. quasi in via sumus:
qua ad patriā peregrinamur.
Maligni autē spiritus in-
ter nostrū. quasi quidā
latrunculū obsident. depre-
dari ergo desiderant: qui
thesaurū publice in via por-
tāt. Hoc autē dico non ut
proximi. opera nostra non
videant: cum scriptum sit.
Videant opera vestra
bona: et glorificent pa-
trem vestrū qui in celis
est. sed ut per hoc quod
agimus: laudes exterius
non queramus. Sic au-
tem sit opus in publico:
quatenus intentio ma-
neat in occulto: ut et de
bono opere. proximis
prebeamus exemplum:
et tamen pro intentione
quod soli deo placere queri-
mus semper optemus se-

cretum. **R.** Pulchra facie
sed pulchrior fide: beata es
respuens mundū: letaberis
cum angelis. Intercede pro
omnibus nobis. **V.** Specie
tua et pulchritudine tua: in-
tende prospere pectus et regna.
Intercede pro omnibus. **Lcō. viij.**
Celeste ē desiderium.
Ager vero in quo thesau-
rus absconditur. discipli-
na studiū celestis. Quem
profecto agrum. venditis
omnibus comparat: qui
voluptatibus carnis re-
micians cuncta sua terre-
na desideria. per discipli-
ne celestis custodi-
am calcāt: ut nichil iam
quod caro blanditur libe-
at: nichil quod carnalem
vitam trahat: spiritus
per horescat. Rursum ce-
leste regnū. negotiatori
hominum simile dicitur: quod
bonas margaritas querit.
Sed vnam preciosam in-
uenit: quam videlicet in-
uentam: omnia vendens emit.
Quia qui celestis vite
dulcedinem. in quantum
possibilitas admittit per-
fecte cognouerit: ea que

in terris amauerat libenter
cuncta dereliquit. In com-
paratione eius. vilescunt
omnia: deserit habita: con-
gregata dispergit. Inardet
at in celestibus ammus:
nichil in terrenis libet: de
forme conspicitur quicquid
de terrene rei placebat spe-
cie: quia sola preciose mar-
garite claritas fulget in
mente. De cuius dilectio-
ne. recte per. Salomonē
dicitur. Fortis ē ut mors
dilectio: Quia videlicet.
sicut mors corpus interi-
mit: sic ob amore rerum
corporaliū eterne vite cha-
ritas occidit. Nam quē
perfecte absorbuert: ad
terrena foras desideria ve-
lut insensibilem reddit.
Neque enim sancta hec: cum
hodie natalicia celebram:
mori pro deo potuisset in
corpore nisi prius a terre-
nis desideriis mortua fuisset
in mente. **R.** Regnum
mundi et omnem ornatū
seculi contempsit: propter a-
morem dñi mei ihū christi.
Quem vidi quem amavi:
in quem credidi quē dilexi.
V. Fructauit cor meū ver-

bū bonū dico ego opa mea
regi. Quem. Gloria sit deo
patri et filio et spūi scto. Quē.
Crectus nāq: **Lcō. ix.**
In virtutis culmine
ammus tormenta despexit.
premia calcauit: ante ar-
matos reges et presides duc-
ta stetit inperterrita: feriente
robustior: iudicante subli-
mior. Quid inter hec nos
barbati et debiles dicimur?
qui ne ad regna celestia
puellas per ferri videmus
quos nā superat: supbia
inflat: ambitio perturbat:
luxuria inquinaat. Qui
si adipisci regna celorum p-
bella persecutionū nō possu-
mus: hocipsū nobis tūpe
sit quod deū nolumus saltem
per pacem sequi. Ecce nul-
li nostrū hoc tempore dic-
tis pro me morere: sed il-
licita tantūmodo in te de-
sideria occide. Qui ergo in
pace subycere carnis desi-
deria nolumus: quomodo
in bello pro deo ipsam car-
nem daremus. Tu autem.
**De eadem omelia scī gre-
gorij pape. Lectio. vij.**
R. Orsus simile regnū
celorum sagene misse

i mare dicitur: et oī gene
re pisciū congregati: que
impleta ad litus educatur:
et in vasis boni pisces eli
guntur: mali autem pron
ciuntur foras. Sancta ec
clesia sagene comparatur:
quia et piscatoribus est
commissa et per eam quis
q: ad eternū regnū a pre
sentis seculi fluctibus tra
hitur: ne in eterne mor
tis profunda mergatur.
Que ex omni genere pis
ciū congregatur: quia ad
peccatorū veniam: sapien
tes et fatuos: liberos et ser
uos: diuites et paupres:
fortes et infirmos vocat.
Vnde et per psalmistam
deo dicitur. Ad te omnis
caro veniet. Que sagena
sancta scilicet ecclesia: tūc
vniuersaliter replebitur:
cū in fine suo humani ge
neris summa concludetur.
Tu autem dñe. *Leō. viij.*
Sagena sancta sal
cet ecclesia tūc vni
uersaliter replebitur: cum
in fine suo humani gene
ris summa concludetur.
Quā educant et secus lit
tus sedent: q: sicut mare

seculū: ita seculi finem si
gnificat litus maris. In
quo scilicet fine boni pi
sces in vasis eliguntur:
mali autem proiciuntur
foras: quia et electus q: s
q: in tabernacula eterna
recipitur: et iterū regni
luce perdita: ad extiores
tenebras reprobi pertia
buntur. Nūc enim bonos
malosq: cōmuniter q: si per
mixtos pisces fidei sagena
nos continet: sed litus i
dicat: sagena sancte eccle
sie quid trahebat. Et qui
dam pisces qui capti fue
runt mutari non possunt:
nos autem mali capim:
sed in bonitate pmutam.
Cogitemus igitur i cap
tione: ne diuidamur in
littore. *Lecho nona:*
Ecce q: grata nobis
est hodierna solēp
nitas: ita vt se nō modici
addicat: si cui ex hoc con
uentu vestro deesse cōtin
gat. Quid ergo i illa actu
rus ē die: qui a conspectu
iudicis rapitur: ab electo
rū societate separatur qui
tenebrescat a lumine: cru
ciatur eterna cōbustione.

82
Vnde et hanc eandē com
parationē dñs sub breui
tate aperit: cū subiūgit.
Sic erit in consumatione
seculi. Exhibunt angeli et
separabunt malos de me
dio iustorū: et mittent
eos in caminū ignis. Ibi
erit fletus et stridor: dēuū.
In dedicatione eccle
sie ad matutinas *Inuitat.*
Omni dei decet
sanctitudo. Sp̄s
sui eius xpm
adoramus i ca.
ps Venite exultem. yn?
Rhs beata ibilin.
Dicta pacis visio:
que constituitur in celis
vnius ex lapidibus: et an
gelis cōornata: vt spon
sata conuete. **Q**uona ve
mens e celo: nuptiali
thalamo: preparata vt
sponsata: copuletur dño:
platee et muri eius: ex
auro purissimo. **P**orte
mitent margaritis: adi
tis patentibus: et virtu
te meritorū illuc introdu
citur: omnis qui ob xpi
nomen: hic i mundo pre
mitur. **C**um hominib: prel
lunt expositi lapides: suis

coaptantur locis: per ma
nū artificis: disponuntur
per manū sacris edificijs.
Gloria et honor deo. vñ
q: quo altissimo: vna p̄i
filioq: inclito paracito:
cui laus est et potestas: p
eterna secula. Amen. *In*
primo nocturno. Anti.
Collite portas principes vias
et eleuamini porte eternales.
ps Dominus est terra. an
Erit iudex dñs in deum et
lapis iste vocabitur domus
dei. ps Deus noster refug.
a. Edificauit moyses alta
re dño deo. ps Magnus
dñs. v. Domū tuam dñe
decet sanctitudo. R. In longi
tudinem dierū. Leō prima.
Consecrationes al
tariū et ecclesiar:
secundū ritū quem nūc
romana tenet ecclesia:
silvester papa primus
fieri instituit. fuisse ta
men ab ip̄is apostolorū
temporibus loca deo di
cata: que a quibusdam
oratoria: a quibusdam
vero ecclesie appellaban
tur: vbi collecte fierent
per vnam sabbati: et in
quibus pplis xpianus

ad audiendū verbum dei:
et ad percipiendū dñici
corporis et sanguis sacra-
menti conueniret: et apo-
stolorū edocemur epistolis:
et sanctorū patrū instrumē-
tibus. Quē licet salibus
crociabantur: nō tamē
crismate ungebantur:
nec altare stabat adhuc
erectū in titulū: ī figura
dñi nři ihū xpī crismate
dehbitum qui ē altare
nostrū: et sacerdos et ho-
stia. *R.* In dedicatione tē-
pli decantabat populus lau-
dem. Et in ore eorū dulcis
resonabat sonus. *V.* Funda-
ta est domus dñi sup verticē
montiū et venient ad eam
omnes gentes. Et ī ore eorū.

Dñs q̄ vero *Lc. ij.*
constantinus qui
monarchiam tenebat ī
perij: a beato filuestro bap-
tismi meruit purificari
sacramento: tunc p̄mū
lege ab ip̄o promulgata:
concessum est omnibus
sub romano imperio de-
gentibus licite ecclesias
fabricare: et ad id facien-
dum suo alios vt hoc tunc
tur exemplo: in proprio

lateranensi palatio eccle-
siam in honorem salua-
toris mūdi fabricauit:
et basilicam appendiciā
iuxta: in honorem beati
iohannis baptiste in bal-
neo caloris sui: in loco ī
quo baptizatus a lepra
meruit mundari. Quā
etiam prefatus papa pu-
blice consecrauit: quito
idus nouemb̄is. Et est
illa vsq; hodie celeberrī-
ma festiuitas rome: in
qua prima ecclesia pu-
blice consecrata ē: et yma-
go saluatoris depic̄ta
parietibus: p̄mū visi-
bilis omni populo roma-
no apparuit. *R.* Fundata
est domus dñi super verticē
montiū et exaltata ē super
omnes colles et venient ad
eam omnes gentes. Et di-
cent gloria tibi dñe. *V.* Ve-
nientes autem venient cū
exultatione portantes ma-
nipulos suos. Et di. *Lc. ij.*

Consecrauit autē
et idem venerabi-
lis papa ecclesiam apos-
tolorum principis vnde
amo kalendas decēbris
quam etiam pyssimus

imperator a fundamentis
edificauit: et ex cuius a-
pertura fundamenti ipse
met proprijs humeris
duodecim cophinos ex
tellure fundamenti cōfer-
tos. in honore duodecim
apostolorū exportauit. In
qua et super corpus apos-
toli: altare erexit lapideū:
et crismate perunctum. se-
cundū morem quē pasto-
ribus tradidit obseruan-
dum: benedixit ac conse-
crauit. In lateranēsi ve-
ro prima ecclesia: altare
non erexit lapideum: sed
stabiliuit ligneum. Et
hoc quare? Quia credo a-
liquis profuturum:
breuiter si potero enoda-
bo. Tu autē dñe m. *R.*
Benedic dñe domū istam
quam edificauī noi tuo ve-
mentū in loco isto: Exau-
dias preces in excelsis solio
glorie tue. *V.* Domine si
conuersus fuerit populus
tuus et orauerit ad sanctu-
ariū tuū. Exaudias preces.

Item de dedicatione
alternatis vicibus pro
tribus primis lectionib;
legantur lectiones seq̄.

tes. *Lecho prima:*

Consecrauit autē
venerabilis papa
filuester ecclesiam aposto-
lorum principis vnde
kalendas decēbris: q̄
etiam pyssimus impera-
tor a fundamentis edifi-
cauit: et ex cuius aptura
fundamenti ipemet pro-
prijs humeris duodecim
cophinos ex tellure fun-
damenti confertos ī ho-
nore duodecim apostolo-
rū exportauit. In qua su-
per corpus apostoli alta-
re erexit lapideum et cris-
mate perunctū: secundū
morem quē pastoribus
tradidit obseruandum.
benedixit et cōsecrauit.

In lateranensi vero pri-
ma ecclesia: altare non
erexit lapideum sed stabi-
liuit ligneum. Et hoc q̄re?
Quia credo aliquibus p-
futurum: breuiter si pō-
tero enodabo. *R.* In dedi-
catione templi decantabat
populus laudem. Et in ore
eorum dulcis resonabat so-
nus. *V.* Fundata est dom-
dñi super verticē montiū
et venient ad eam omnes

gentes. Et i ore eoz. *Le. ij.*
Ad episcopatu nā
q: apostolor prim
cipis vlq: ad sancti filue
stri felicissima tempora se
uiente persecutorū rabie
certa nō erat episcopalis
statio: sed vbiq: neces
sitas impulit: siue i cri
tis: siue in ciuitatib: si
ue in domibus religioso
rum viroz: seu in fabri
cis secundū quod super
diximus deo dicatis mis
sa celebrabatur super alta
re ligneu in modum archę
concauum: habēs i quat
tuor angulis arcuolos in
quibus vectes imittebā
tur: quibus a sacerdotib:
portabatur vbiq: ro
manus pontifex latita
bat: vel vbi collectā dispo
suerat celebrare. Ob reue
rentiam ergo principis
apostolorum qui sup al
tare hoc dominicum dicitur
celebrasse sacramētū
et sanctorū suozū prede
cessozum martirum: in
dicta lateranensi ecclesia
illud altare ligneu depu
tauit. *R. fundata ē dom⁹*
domini super verticem mon

tium et exaltata est sup omīs
colles et uenient ad eā omīs
gentes. Et dicent glia tibi
domine. *V.* Venientes au
tem uenient cū exultatione
portantes manipulos suos.
Et dicent glo. *Lectio. iij.*
Icet namq: idem
sanctissimus papa
de cetero firmasset vt nul
lum esset altare nisi lapi
deum: hoc tamen i domi
niam et patriarchale sta
bilitate altare: vt nullus
super illud nisi romanus
papa missam audeat cele
brare. Quod in cena dñi
ante dominicū corporis
sanguinis celebratam cō
memorationem: a sacer
dotibus violatur: mensa
q: sublata in ipso altaris
concauo sacrificatur: et
oleum exorizatum: i cris
mate ab ipso papa benedi
citur. Et sabbato vespere
finito baptismo: p
letamas post noues deci
tatum kyrieleyson. post
hymnū angelicu: post
collectam: post lectum a
postolum. post qm papa
stans in sede alta voce no
uū cantauit alleluia: il

84
lico sacerdotibus reposita
mensa reconciliatur: et
lintheaminibus: i pallijs
decenter ornatur: et ad
vsum sacerdotalis myste
rii peragendū romano pō
tifica preparatur. *R. Bene
dic dñe domū istam quam
edificauit nomini tuo uenē
tium in loco isto. Exaudias
preces in excelso solio glorie
tue. V. Domine si conuersus
fuerit populus tuus et ora
uerit ad sanctuarium tuū.
Exaudias preces i excelso.
In secundo nocturno. a.
Non est hic ali⁹ dom⁹ dei
et porta celi. *Ps. Quā di
lecta tabernacula. an. Vi
dit iacob scalam sūmitas
eius celos tangebāt et descē
dentes angelos et dixit ve
re locus iste sanctus ē et ego
nesciebam. *Ps. fundamē
ta eius. an. Erigit iacob
lapidem in titulu fundens
oleum de super. *Ps. Dñe
deus salutis. V. Domus
mea. R. Domus orationis
vocabitur. Sermo scī au
gustini epi. Lectio. iij.*
Dicenscūq: frater
charissimi altaris
vel templi festiuitatē coli***

mus si fideliter et diligen
ter attendimus: et sancte
ac iuste viuimus: quic
quid in templis manu
factis agitur: totū in no
bis spiritali edificatiōe
completur. Non enī mē
titus est ille qui dixit. *Te
plū enim dei sanctū est:
quod estis vos. Et iterū.
Nescitis quia corpora ve
stra templum sunt spūs
sancti. Quibus meritis
nisi per gratiam dei me
ruimus fieri templū dei:
Et ideo quantum possu
mus cum ipsius adiuto
rio laboremus: ne deus
noster in templo suo: lxx
est in nobis ipis inuiciat
quod oculos sue maiesta
tis offendat. Sed habi
taculum cordis nrī eua
cuetur vitijs: et virtutib:
repleatur. Claudatur dy
abolo: et apperiatur xpō.
Et ita laboremus: vt no
bis bonozū operū clauib⁹
ianuā regni celestis apre
possimus. Sicut enī ma
lis operibus quasi qbus
dam seris ac vectibus vi
te nobis ianua claudit:
ita absq: dubio bonis o*

peribus aperitur. **R.** Ora-
tibus in loco isto. Dimitte
peccata populi tui deus et
ostende eis viam bonam per
quam ambulent et da gloriam
in loco isto. **V.** Qui regis is-
rael intende qui deduas velut
ouem ioseph qui sedes super
dextrum. Dimitte. **Lcō. v.**

Et ideo fratres cha-
rissimi unusquisque
consideret conscientiam suam:
et quando se aliquo cri-
mine vulnerati esse cog-
nouerit prius orationibus
ieiunijs et elemosinis stu-
deat mundare consci-
entiam et sic eucharistiam pre-
sumat accipere. Si enim
cognoscens reatum suum
se a diuino altari subdu-
xerit: cito ad intelligen-
tiam diuine misericordie
perueniet: quia sicut qui
se exaltat humiliabitur:
ita econtrario qui se hu-
miliat exaltabitur. Qui
enim sicut diximus agnos-
cens reatum suum ipse se hu-
militer ab altari ecclesie
per emendationem vite
remouere voluerit: ab
illo eterno et celesti con-
uiuio excommunicari pen-

tus non timebit. Rogo vos
fratres: diligenter atten-
dite. Si ad mensam cuius-
cunque potentis nemo pre-
sumit cum vestibus con-
sacris et inquinatis acce-
dere: quanto magis a con-
uiuio eterni regis: id est
ab altari domini debet se
unusquisque iudic vel o-
dij veneno percussus: ma-
gno die furore repletus:
cum reuerentia et humi-
litate subtrahere: propter
id quod scriptum est. Vade
prius reconciliari fratri
tuo: et tunc veniens of-
feres munus tuum. Et ite-
rum. Amice quomodo
huc intrasti non habens
vestem nuptialem. **R.** Quod
metuendus est locus iste.

Verum non est hic aliud nisi
domus dei et porta celi. **V.**
Hec est domus domini firmiter
edificata: benedicta est su-
pra firmam petram. Verum non.

De enim Lcō. vj.
Habet textus euan-
gelice lectionis: quod quidam
fecerit nuptias filio suo:
et intrauit ut videret si-
mul discumbentes. Et
videns ibi hominem non

habentem vestem nuptia-
lem: dixit ad eum. Ami-
ce quomodo huc intra-
sti non habens vestem nup-
tiallem? Et illo obtumes-
cente dixit ministris. Li-
gate illi manus et pedes:
et proicite eum in tene-
bras exteriores ibi erit
fletus et stridor dentium.
Ecce qualem sententiam
merebitur audire: qui
ad conuiuium nuptiale:
id est ad altare domini:
aut ebriosus: aut adul-
ter: aut odium in corde re-
tinens presumpsit accedere.
Auertat hoc a nobis deus
fratres charissimi: et con-
cedat: ut mala ista aut
nunquam velimus admittere:
aut si admissa fuerint:
sine ulla mora per peniten-
tiam vel pacem studeamus
sanare: et largioribus ele-
mosinis festinemus a-
bluere. Ne forte si cum
peccatorum vulneribus an-
te tribunal eterni iudicis
venerimus: ab illa eterna
ecclesia: et ab illa celesti
iherusalem perpetua ex-
communicatione separe-
mur. **R.** Nunc surgens

85
iacob erigebat lapidem in ti-
tulum fundens oleum de super
votum vouit domino. Vere
locus iste sanctus est et ego
nesciebam. **V.** Cumque eu-
gilasset iacob de sompno ait
Vere locus. **Iste tres lectores
de sermone sancti augu-
stini episcopi legatur pro me-
dys. Lector quarta:**

Considerate rogo
vos fratres charis-
simi et diligenter aduer-
tite. Si hodie aliquis a
conuentu ecclesie huius:
cuius anniuersariam de-
dicationem celebramus
foras eiciatur per aliquo
crimine: in quanto dolo-
re vel tribulatione erit
anima eius. Et si intol-
erabilis dolor est de eccle-
sia ista foras proici: ubi
ille qui proicitur et ma-
ducare et bibere ac loqui
cum hominibus potest:
et habet spem ut iterum
mereatur ad ecclesiam re-
uocari: quid putamus
qualis dolor erit: si aliquis
pro criminibus suis ab
ecclesia que est in celis:
id est a conuentu angelo-
rum et sanctorum omnium.

congregatione fuerit
separatus. Cui nec hoc
sufficit ad penam q̄ fo-
ras pronatur sed in sup-
in tenebras eternas ete-
riores: eterno supplicio
et incendio concreman-
dus excluditur. *R.* *Dian-*
tibus in loco isto. Dimitte
peccata populi tui deus et os-
tende eis viam bonā p̄ quā
ambulant et da gloriam in
loco isto. V. *Qui regis Isra-*
el intende qui deducis velut
ouem ioseph qui sedes sup̄ dex-
rubim. Dimitte. Lectio. V.

Cui ab illa celestis
iherusalem exco-
municari meruerit non
solum hoc pene habebit q̄
nec manducare nec bibere
poterit: sed etiam flamma
infernalis sustinebit: vbi
est fletus et stridor den-
tū: vbi ululatus et lamē-
tatio: et penitentia sine vl-
lo remedio vbi ē vermis
ille qui non moritur: et
ignis qui nunq̄ extingui-
tur. vbi mors queritur
et non inuenitur. Hec er-
go cogitantes fratres cha-
rissimi: tam casti et tam
sobrii. tam pacifici et tan-

denoti: ad istud altare:
deo auxiliante studeam̄
accedere: vt ab illo eter-
no altari non excludam̄.
Qui enim ad istud alta-
re casto corpore et mundo
corde. cum secura consci-
entia accesserit: ad illud
altare quod in celis est
felici transmigratione p-
ueniet. *R.* *Q̄ metuedus*
est locus iste. Vere nō ē hic
aliud nisi domus dei et por-
ta celi. V. *Hec ē domus dñi*
firmiter edificata benefici-
data est supra firmam petra.
Vere non. L. cō sexta: ☉

Ideo fratres dilec-
tissimi exempla is-
ta attentius cogitantes
templum dei quod sum-
mus virtutibus velut pic-
turus et ymaginibus de-
coremus: vasis preciosis
et ornamentis id est bo-
norum operum actioni-
bus ornemus: interio-
res arcellas id est consci-
entiam nostram quāti-
possumus cum dei adiu-
torio custodire diligen-
tius studeamus: vt cum
dies iudicii venerit: i illa
eterna et beata ecclesia

vbi nunq̄ habitare poterit
malus: vnde nunq̄ cri-
turus est bonus: nō cū
pānis veteribus foras in
tenebras extenores exclu-
si appareamus: sed stola
immortalitatis induti:
castitatis et iusticie gem-
mis ornati: elemosinarū
et dilectionis luce vestiti
audire mereamur: venite
benedicti patris mei: per-
cipite regnū. Et illud.
Euge serue bone et fide-
lis: intra in gaudium dñi
tui. Ad quod gaudium
nos dñs sub sua protecti-
one perducatur. qui vivit
et regnat. *R.* *Adane sur-*
gens iacob erigebat lapide
in titulum fundens oleum
de super votum vouit dño.
Vere locus iste sanctus est
et ego nesciebam. V. *Cūq̄*
augilasset iacob de somp-
no ait. Vere locus iste sc̄s.
In tercio nocturno. añ.
Qui habitat in adiutorio
altissimi in protectione dei
celi cōmorabitur. ps. Ipe.
añ. Templum dñi sanctū
est dei structura est dei edi-
ficatio est. ps. Cantate. j.
añ. Benedicta gloria dñi
domini et regni dei in dñis

86
de loco sancto suo alleluia.

ps. Dñs regnauit in ascen-
tur. V. *Hec est domus do-*
mini firmiter edificata. R.
Bene fundata est supra fir-
mam petra. L. cō sc̄i euāge-
lii: secundū lucā: V. L.
In illo tpe: Egredius
iherico et ecce vir nomine
zacharias. Et hic erat p-
ceps publicanorū: et ipse
duces. Et reliqua. *Om̄e.*
sc̄a ambrosii cpi. L. cō. vii.

Zacharias pusillus
hoc est nullius no-
bilitatis ingente digm-
tate sublimis. exiguis
mentis sicut populus
nationum: audito dñi
saluatoris aduentu: quē
sui non receperant videre
cupiebat. Sed nemo fa-
cile ihericum videt. nemo
potest iherim videre consti-
tutus in terra. Et quia
non propitias: non re-
gnū habet: tanq̄ forme
gratiam naturalis. ascē-
dit in arborem sic omor-
vanitatem scilicet iudeo-
rum vestigio suo proster-
nens: errata quoq̄ corri-
gens superioris etatis.

Et ideo ibi interioris do-
mus recepit hospicio. Et
bene ascendit in arbore:
vt arbor bona bonos fruc-
tus faceret: ac naturali
excelsus oleastro: et contra
naturam insertus in bo-
nam oliuam fructu legis
posset afferre. Radix ei
sancta: et si rami inuti-
les: quorum infructuo-
sam gloriam plebs gen-
tium fide resurrectionis
quasi quadam corporis
elevatione transcendit.
R. Domus mea dom' ora-
tionis vocabitur dicit dñs
in ea omnis qui petit acci-
pit et qui querit inuenit.
Et pulsanti aperietur. **R.**
Petite et accipietis querite
et inuenietis. Et pulsanti.
Ecce **Lectio. viij.**
Evir nomine zach-
eus. Zachæus in sicomo-
ro: cecus in via. Quorū
alterum dñs miseratur
expectat. alterum mansi-
onis sue claritate nobili-
tat. Alterum sanaturus
interrogat. apud alterū
se non inuitatus inuitat.
Sachæus enim vberem ho-
spiciū suū esse mercedem.

Sed tamen et si non dñi
vocem inuitantis audie-
rat. audierat tamen af-
fectum. Verū ne cecum
illum tanq̃ fastidiosū pau-
perum: reliquisse videamur:
et transisse ad diui-
tem expectemus eū: quia
expectauit et dñs. Inter-
rogemus eum: quia in-
terrogauit et christus. Nos
interrogemus quia nesci-
mus quia interrogauit
ille qui nouerat. Nos in-
terrogemus: vt sciamus
vnde iste curatus sit. Ille
interrogauit: vt i vnum
plures disceremus: vnde
dñm videre mereamur. In-
terrogauit enim vt crede-
remus: nisi confitentem
non posse saluari. Et cō-
festim inquit vidit: et
sequebatur illum magni-
ficans deum: et pambu-
labat ihericho. Aliter enī
non videret nisi sequere-
tur xp̃m: nisi dominum
predicaret nisi seculū pre-
teriret. **R.** Lapidēs precio-
si omnes muri tui. Et tur-
res iherusalem geminis e-
dificabuntur. **R.** Porte ihe-
rusalē ex saphiro et smaragdo
edificabūt ex lapide precioso

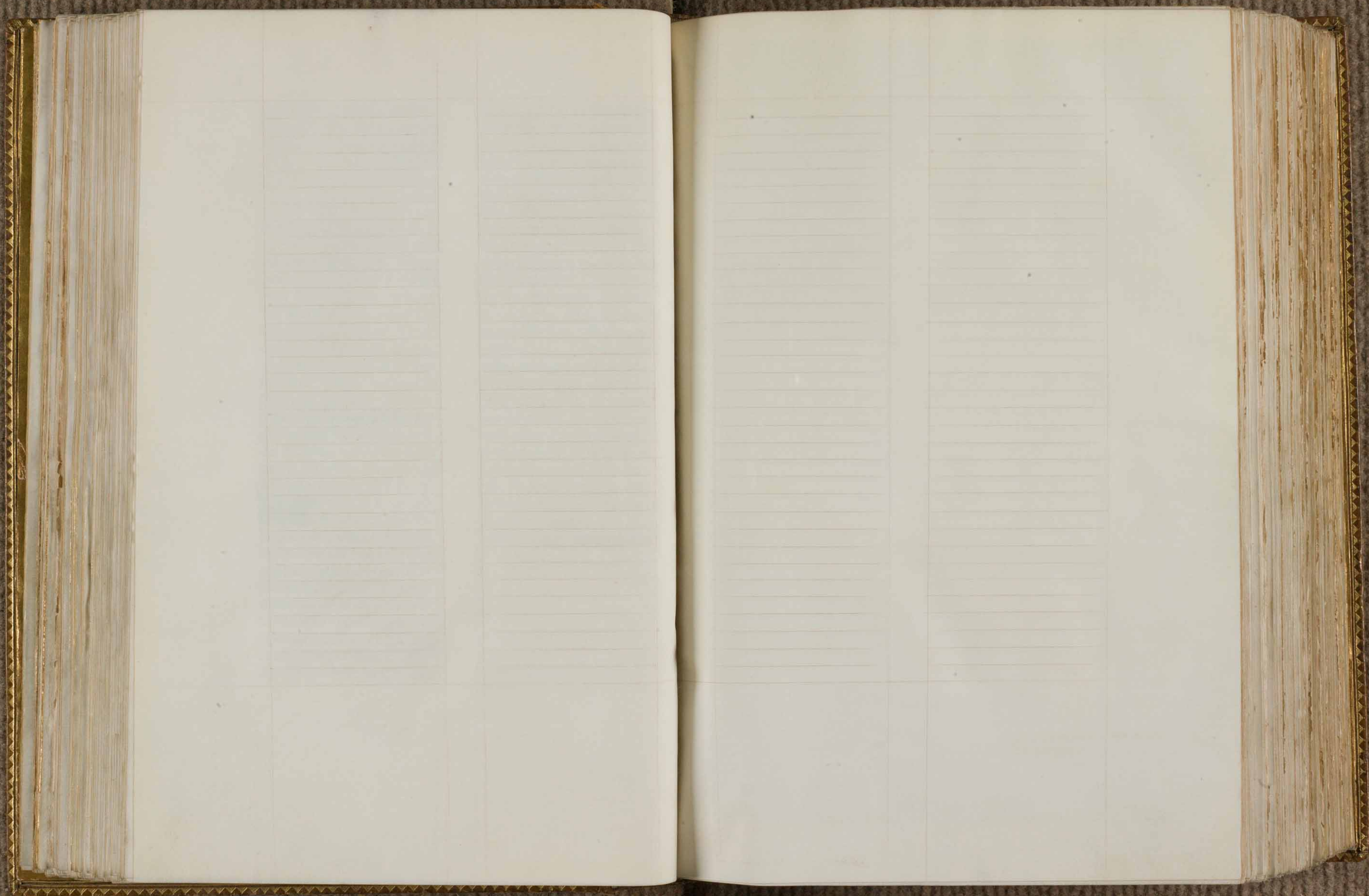
omnis circuitus muri eius.
Et turres. Gloria patri.
Et turres. **Lectio. nona.**
Edm diuitibz quo-
q̃ in gratiam re-
uertamur. Nolum' enī
offendere diuites: sed vo-
lumus si fieri potest sana-
re omnes. Ne autem in
cameli comparatione p̃-
stricti: in zachæo citius
quam oportuit derelicti.
iuste habeāt commotio-
nis offensam. Discāt nō
in facultatibus crimen
haberi: sed in his q̃ vti
nesciunt facultatibus.
Nam diuitie vt impedi-
menta improbis: ita et
bonis sunt adiuuamen-
ta virtutis. Diues certe
zachæus electus a xp̃o: sed
dimidium bonorū suorū
largiendo: reddendo om-
nia in quadruplū que
fraude sustulerat. Aliter
enī non satis ē: nec ha-
bet gratiam liberalitas: si
inuria perseuerat: quia
non spolia sed dona que-
runtur. Vberiorē mer-
cedem q̃ conferebat acce-
pit. Tu autem domine
Jte de eadem beati abro:

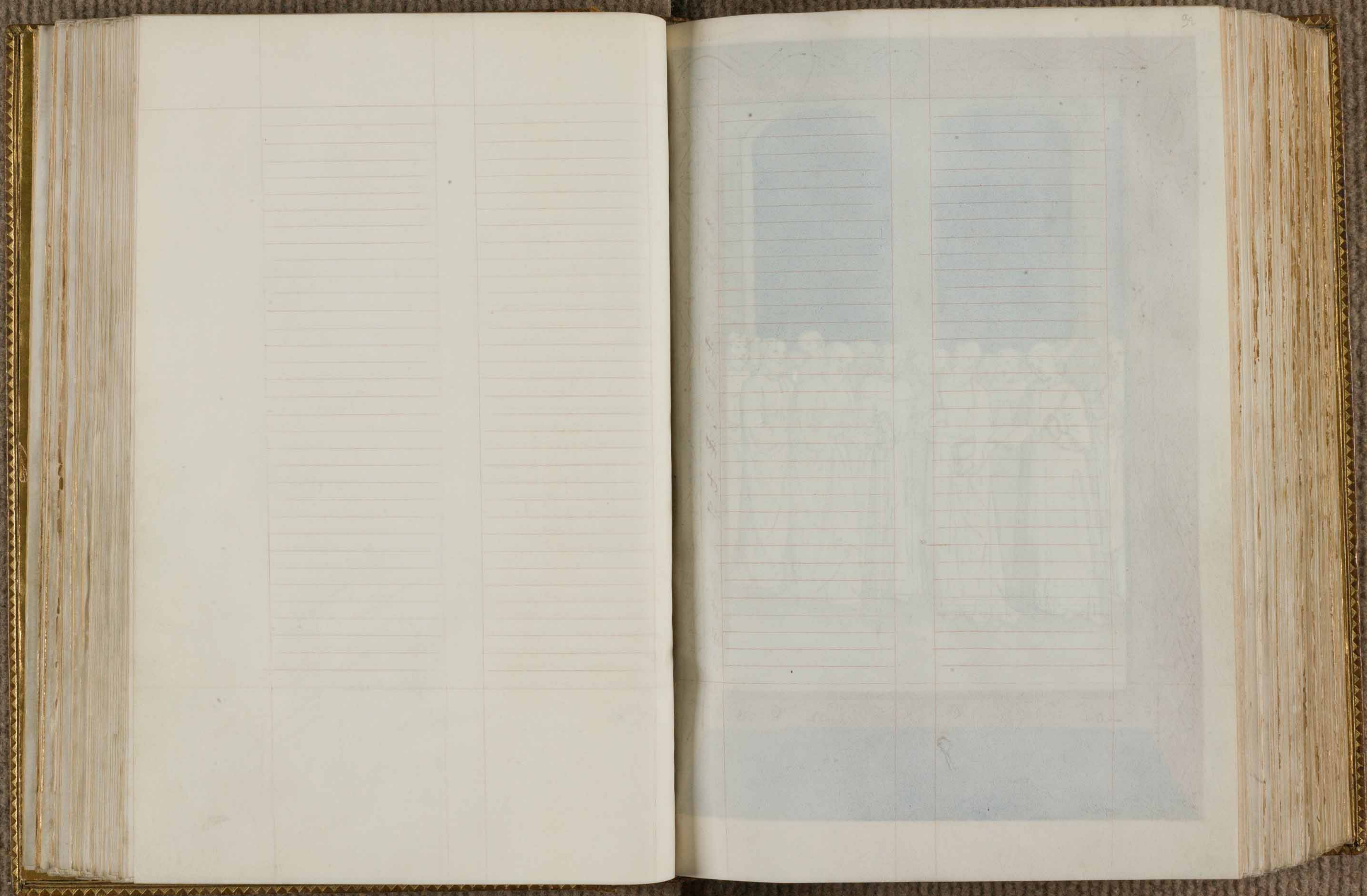
87
sij omelia alternatis via-
bus legenda. **Lectio. vij.**

Ehic erat princeps
publicanorū. Et
bene princeps induatur
publicanorum: vt spes e-
rigatur pusillorū. Quis
enī desperet: quando et
iste peruenit ad sensus ex-
fraude. Et ip̃e iquit diues:
vt scias non omnes diui-
tes auaros. Quid s̃ vult
q̃ nullius alterius statu-
ram scriptura nisi huius
expressit. Quia iquit sta-
tura pusillus erat. Vide
ne malicia forte pusillus
aut adhuc pusillus fide.
Nondum enim promise-
rat cum ascenderet: quod
postmodum spondit.
Nondum quoq̃ viderat
xp̃m: et ideo merito ad-
huc pusillus. Deniq̃ et
iohannes magnus quia
et xp̃m vidit: et spiritū
sicut columbam sc̃ xp̃m
manentem et ait. Vidi
spiritum descendentem si-
cut columbam et manen-
tem sup eū. **R.** Domus. **Lectio. viij.**
Enon **Lectio. viij.**
poterat pre turba.
Que autem turba: nisi

imperite confusio multi-
tudinis que verticem ne-
quitie videre sapientie
Ergo zacharias quā dñi i
turba est non videt dñi
filiū. Supra turbā ascē-
dit et vidit. Hec est: ple-
beia transgressus sciētiā:
meruit quem desiderabat
aspicere. Pulchre autem
addidit: quia illa parte
erat transiture domini:
vel vbi siccomorus erat:
vel vbi crediturus: vt et
mysteriū seruaret et gra-
tiam seminare. Sic enī
venerat: vt per iudeos tñ
faret ad gentes. Vidit
itaq; zachariū sursum.
Iam enim sublimitate fi-
dei fructus nouorū opē
velut fecundē altitudine
arboris eminebat. *Le. ix.*
Et qm de typo ad
moralia deflexim.
Inter tot credentiū volū-
tates: diuina die relaxare
animū festiuitatem ad-
miscere delectat. Zacha-
rius in siccomoro: nouū
videlicet noui tēporis
pomum: vt in hoc quoq;
compleretur illud. Ar-
bor: fia p:odurit grossos

suos. Ad hoc enī xpistus
aduenit: vt ex lignis nō
poma sed homines nasce-
rētur. Legimus alibi.
Cum esles sub arbore figi
vidi te. Ergo nathanael
sub arbore. hoc est supra
radicem: quia iustus.
Radix enim sancta. Sū
arbore tamen nathanael:
quia sub lege. Zachari-
us supra arborem: quia su-
pra legem. Ille dñi ocul-
tus defensor. hic publicus
predicator. Ille ad huc
xp̄m ex lege querebat:
iste iam supra legem re-
linquebat sua: et dñm
sequebatur. *R.* Quā di-
lecta tabernacula tua dñe
virtutum concupiscat et de-
ficiat anima mea. In atria
dñi. *V.* Beati qui habitāt
in domo tua dñe in secula se-
culorum laudabunt te. In
atria domini.

In sanctuarii ubi ges-
ta sanctorum narrantur se-
cundum ritum romane ci-
uitatis per annum circuli incipit.
In festo sancti satur-
nini martyris. Ad matutinum.

Lectio prima.
Rome nata
le sancti sa-
turnini mi-
tratus et
filius

draconem: iussu maximo.
A quo primo inter alios
seruos dei dñati sunt: ad
fodiendam arenam ad faci-
endas thermas dyodecia-
nas. Quorum unus sisinnius
presentatus sibi cum interro-
gasset isdem maximianus
quis vocaretur: respondit.
Ego peccator: sisinnius ser-
uus seruorum dñi nři ihu
xpi. Cum autem post alia dice-
ret maximianus: aut sac-
fica deo heruli: aut car-
nes tuas igni cremabo.
respondit. Et ego quidem
semper hoc optavi: verum
tamen si meritis fuero ut
coronam desideratam ac-
cipiam. **Lectio secunda.**

Conatus igitur lau-
dicio prefecto: mul-

93
sus est in custodiam decem
et septem diebus. Inde
exhibitus est ab ampro-
mano commentariensi as-
pectibus laudicij: et subi-
to lux de celo facta est et
vor cum luce audita. Veni-
te benedicti patris mei per-
cipite regnum quod vobis
paratum est: a constitutione
mundi. Tunc ampromanus
tremefactus: cecidit ad pe-
des sisinnij dicens. Adiu-
ro te per ihum xpm quem
confitemur: ne tardes me
baptizare: et facias me
tingere tecum ad coronam.
Qui baptizatus statim ob-
truncatione capitis: coro-
nam martyrij inuenit. Re-
trudatur iterum in custodia
sisinnius et seneca saturni-
nus cum illo: ubi multos
gentiles ad se venientes
docebant: et baptizabant.

Lectio tertia.
Quadragesima duos
denique dies: vinceti cathe-
nis ac nudis pedibus con-
ducti denique ante prefectum de-
lata est tripodum ut sacrifici-
arent. Tunc beatus satur-
ninus dixit. **C**onemur dñs
deus gentium. Et continuo

soluta est tripoda crea ve-
lut lutū. Quod videntes
duo milites: papias et
maurus. crediderūt xp̄o.
Et comprehensi a laudi-
cio non post multos di-
es martyrio coronati sūt.
Deinde laudicius beatū
senē saturninū et sisinnū
in eculeo iussit leuari et at-
trahi nervis: et fustibus
et scorpiombus cedi. Qui-
bus etiam flāmas postmo-
dū iussit apponi ad late-
ra: et depositos de eculeo
ductosq; miliario sedō:
via numentana capite de-
truncari. Quorū corpora
cū iohanne presbitero col-
ligens trāson vir xp̄ianis-
simus: qui de facultatib;
suis martyribus multa mi-
nistabat. sepeliuit ī predio
suo via salaria: sub die ter-
tio kalendariū decembriū.

In vigilia sancti andree
apostoli ad matu. iuitato.
Regem apostolorū. **ps.** Ve-
nite. **In. i. n. a.** Vidit dñs petrū
et andrē et vocavit eos. **ps.** Celi
enar. **an.** Deite p̄ me dicat dñs
faciā vos fieri piscatores hoīm.
ps. Bñdicā do. **an.** Relictis
retib; suis secuti sunt do.

minū redemptorē. **ps.** Fruc-
tauit cor meū. **Lectio. i.**
Dice apostoli quas
oculis nostris vidimus.
omnes presbiteri et dra-
cones ecclesiariū achaje:
scribimus vniuersis eccle-
sijs que sunt in oriente et
occidente et meridiano et
septentrione in xp̄i noīe
constitute. Pax vobis et
vniuersis qui credunt in
vnū deū et in trinitatem
perfectam. verum patrem
ingentū. verū filiū vni-
gentū: et verū spiritum
sanctū procedentem ex pa-
tre: et in filio permanētē:
vt ostendatur vnus sp̄s
sanctus esse in patre et fi-
lio: et hoc esse vngentū
filiū quod et ille qui ge-
nuit. Hanc fidē didicim;
a sancto andrea apostolo
ihū xp̄i. cuius passionem
quam coram positi vidim;
prout possumus explica-
mus. Pro consul itaq;
egreas patris ciuitatem
egressus cepit compellere
credentes in xp̄o ad sacri-
ficia ydolorū. Cui occur-
rens sanctus andreas di-

xit. Oportebat vt tu qui
iudex esse hominū cōpro-
banis: iudicē tuū qui est
in celis agnosceres: et ag-
nitū coleres et colendo cui:
qui verus deus ē ab hys
qui veni dii non sunt am-
mū reuocares. **R.** Dū per-
ambulare dñs super mare
secus litus galilee vidit pe-
trū et andream retia mitten-
tes in mare et vocauit eos di-
cens. Venite post me faciam
vos fieri piscatores hominū.
V. Erāt enī piscatores et aut
illis. Venite post. **Lectio. scđa**
Ces andreas qui de-
struxit templa deorum: et
suades hominibus sup-
sticiosa illā sectā quā nuper
delatā romani principes et
terminari iusserūt. Sanc-
tus andreas respōdit. Ro-
mani principes nondum
cognouerunt hoc: q; pro
salute hominū veniēs dei
filius docuerit. ista ydola
non solū deos nō esse: sed
esse demonia pessima huma-
no generi inimica: q; hoc
docerant homines vnde of-
fendatur deus: vt dum of-
fensus fuerit auertatur et

94
non exaudiat: et cū auer-
sus fuerit et nō exaudierit:
habeantur et ipi dyabolo
captiui: et tādū eos delu-
dat q̄dū de corpore creāt
rei et iudi: nichil secum
preter peccata portantes.
Egreas dixit. Ista supersti-
ciosa et vana verba sūt. Nā
et ihūs vester dū hec predi-
caret: iudei illū crucis pati-
bulo affixerūt. Andreas re-
spondit. O si velis scire mi-
steriū crucis: q; rationabi-
li charitate auctor huma-
ni generis pro restaurati-
one nostra: hoc crucis pa-
tibilū non inuitus s; sp̄o
te suscepit. **R.** Ador vt vo-
cem dñi predicantis audiuit
beatus andreas relictis retib;
quorū vsu actūq; vivebat. E-
terne vite secutus est premia
largientem. **V.** Hic est qui
pro amore xp̄i pendit i cruce
et pro lege eius sustinuit
passionē. **Lectio. m.**
Cesas dixit. Cū tra-
ditus esset a
suo discipulo et a iudeis
tentus et presidii adductus:
et ad petitionem iudeorū
a militibus presidis cruci-
fixus: quomodo tu dicis

virgine natus est xp̄s per
fectus homo: qui et deus
filius. qui p̄mū fecerat
hominē: vitam eternam
quā perdiderant per adā
repararet: ac de ligno cru
cis lignū concupiscentie
excluderet: expanderet in
cruce immaculatas manus
pro mambus incontēter
extentis. pro suauī cibo ar
boris vitite cscā fellis acci
peret. et in se suscipiēs mor
talitatem nostram: suā no
bis immortalitātē offerret.
Egeas dixit. Ista verba il
lis dicere potes qui tibi cre
dunt. Adhūc autē mī in
hoc consentias: vt sacrifici
cū d̄s omnipotentibus
offeras: in ipsam quā lau
das crucem te fuligatum
affligi precipiam. Andreas
respondit. Omnipotē deo
qui vnus et verus ē omni
die sacrifico. **R.** O bona crux
que decorem et pulchritudinē
de membris dñi suscepisti. acci
pe me ab hominibus et redde
me magistro meo. Vt per te
me recipiat qui per te me rede
mit. **V.** Beatus andreas c̄pā
sis mambus ad celum orabat
dicens salua me bona crux. Vt

per te me recipiat. **Lectō. vij.**
Cūc natus egeas:
iussit beati andrei
in carcerem trudi. Vbi dñ
esset clausus venit ad eum
pene omnis multitudo p
uuntie: ita vt egeas vellent
occidere: et andrea aplm
fractis ianuis liberare.
Quos beatus apostolus
āmonuit dicens. Nolite
fratres charissimi meum
impedire martyriū: sed
et vos quasi athletas dei
preparate: vt vincatis in
nas animo intrepido per
tollerantiam passionum.
Adhūc igitur facto p̄ tri
bunali sūlitur: et ad sa
crificia p̄dolorū ab egea
iuitatur. Cūq; ei multa
inmaretur respōdit. Quic
quid tibi videtur in sup
plicis manus excogita.
Tanto enim regi meo e
ro acceptior: q̄to fuero
pro nomine eius in tor
mentis cōstantior. Tūc
iussit eū a viginti homi
nibus cedi: et celsū mam
bus et pedib; cruci affli
gi. vt sic longiorē acci
peret cruciatum. Cū autē
duceretur ad crucem cō

currente multitudine po
pulorū. videns a longe
crucē salutauit eam di
cens. Salue crux que in
corpore xp̄i dedicata es.
et ex membris eius tāq;
margaritis ornata. Et
huc dicens exiit se et ves
timenta sua carnisicibus
tradidit. Sicq; eū vt ius
sū eis fuerat suspenderit
in cruce in qua triuo vi
uens predicauit. Et cum
egeas terrore populi vel
let eū de cruce deponere:
orauit dicens. Ne me per
mittas dñe a te separari:
tempus est vt cōmendes
terre corpus meum. Hys
dictis nimis splendor: de
celo veniens per dimidia
horam eum circūdedit et
cū ip̄o lumine spiritū red
didit. Adhūc illa v̄o v̄o:
egeas tulit corpus apli et
honorifice sepeliuit. **Rm.**
Expandi manus meas to
ta die in cruce ad populum
non credentem sed contradi
centem michi. Qui ambu
lant vias non bonas s; post
peccata sua. **V.** Deus vltio
nū dñs deus vltionū libere
egit exaltare qui iudicās

36
terram redde retributionem
superbis. Qui ambulante.
In tertio nocturno. An.
Non me permittas dñe famu
lū tuū a te separari. tempus
est vt cōmendes terre corpus
meū. **ps.** Confitebimur. **an.**
Andreas autem rogabat po
puli vt non impediret passio
nem eius. **ps.** Dñs reg. 1.
an. Recipe me ab hominib;
et redde me magistro meo vt
per te me recipiat qui per te
me redemit allā. **ps.** Domini
regi. 11. **l. f. quā. f. ma. l. vij.**
In illo tpe: Ambu
lans ih̄s iuxta ma
re galilee vidit duos fra
tres simonem qui vocat
petrus et andream fratrē
eius mittentes rete i mare.
Erant enī piscatores. Et
rel. **Omē. bi grego. pape:**
V. Vultis fratres dai
rissimū: quia ad
vnus iussione vocem pe
trus et andreas relictis re
tibus secuti sunt redemp
tozem. Nulla vero hunc adhuc
mirabilia facere viderāt:
nichil ab eo de premio re
tributionis eterne audi
uerant: et tamē ad vni
dñi preceptū hoc quod

possidere videbantur obli-
ti sunt. Quanta nos eius
miracula videmus: quot
flagellis affligimur: quot
minari asperitatibus de-
terremur: et tamen voca-
tem sequi contempnimus.
In celo iam sedet qui de
conversione nos admo-
net. Jam iugo fidei colla-
gentium subdidit: iam mun-
di gloriam stravit. Jam rumis
crebrescentibus districti sui
iudicii propinquum denun-
ciat diem: et tamen super-
ba mens nostra non vult
hoc sponte deserere: quod
quotidie perdit inuita.
Quid ergo fratres cha-
rissimi: quid in eius iudi-
cio dicturi sumus: qui
ab amore presentis seculi
nec preceptis flectimur:
nec verberibus emendamur.
Sed fortasse aliquis ta-
ctis seculi cogitationibus
dicat. Ad vocem dominici
uterque iste piscator: quid
aut quantum dimisit qui pe-
ne nihil habuit? Sed
hac in re fratres charissi-
mi affectum debemus poti-
us pensare quam censum. *R.* *Q*uia
uit sanctus andreas dum

respicere in celum voce mag-
na clamavit et dixit. tu es
deus meus quem vidi ne pa-
tians me ab impio iudice de-
poni. Quia virtute sancte cru-
cis agnouit. *V.* Tu es ma-
gister meus christus quem di-
lexi quem cognovi quem con-
fessus sum tantummodo in ista
voce exaudi me. Quia virtute

Multum *Lectio. m.*
reliquit qui sibi ni-
hil retinuit. Multum reli-
quit qui quilibet parum to-
tum deseruit. Certe nos et
habita cum amore posside-
mus: et ea que minime
habemus: ex desiderio quiri-
mus. Multum ergo petrus
et andreas dimisit deside-
ria uterque etiam habendi
dereliquit. Multum dimi-
sit qui cum re possessa etiam
concupiscentiis renuncia-
uit. A sequentibus ergo
tanta dimissa sunt quan-
ta a nonsequentibus concu-
pisci potuerunt. Nemo igitur
cum quosdam conspiciat
multa dereliquisse apud
semetipsum dicat. Imitari
huius mundi contempto-
res volo: sed quod dere-
linquam non habeo. Mul-

ta fratres derelinquit si
desiderijs terrenis renun-
ciatis. Exteriora enim nostra
deo quilibet parua sufficiunt
Cor namque et non substā-
tiam pensat: nec preedit
quantum in eius sacrificio: sed
ex quanto prestatur. Nam
si exteriorē substantiam
perpendamus. Ecce san-
cti negotiatores nostri per
petuam angelorum vitam
datis retribus et naui mer-
cati sunt. *R.* Videns crucē
beatus andreas exclamavit
dicens o crux admirabilis
o crux inenarrabilis o crux
que per totum mundum rutilas.
Suscipe discipulum christi non
me permittas errare sicut ovis
non habentem pastorem. *V.*
O bona crux que decorē et pul-
chritudinem de nobis dominum suscepisti.

Suscipe. Lectio nona.
Estimacionē quip-
pe precij non habet
sed tamen regnum dei tantum
valet quantum habes. Valuit
namque zachæo dimidium
substantie: quia dimidium
aliud ad hoc quod iuste
abstulit restituendum in
quadruplum reservavit.
Valuit petro et andree

dimissis retribus et naui.
Valuit vidue duobus mi-
nutis. Valuit et alteri ca-
licem aque frigide. Regnum
itaque dei ut diximus tantum
valet quantum habes. Pen-
sate igitur fratres. quid
vilius cum emitur: quid ca-
rius cum possidetur? Sed for-
tasse nec calix aque frigide
suppetit qui indigenti pre-
beatur. etiam tunc securitate
nobis promittit sermo di-
vinus. Redemptore etenim
nato celi ciues ostēsi sunt:
qui clamarent gloria in
excelsis deo: et in terra par-
vulvis bonae voluntatis.
Ante dei namque oculos
numquam est vacua manus a
munere: si fuerit arca cor-
dis repleta bona voluntate.
Hinc etenim psalmista dicit.
In me sunt deus vota tua:
que reddam laudationes
tibi. Ac si apte dicat. Et
si exterius munera offerenda
non habeo. intra me met-
ipsum tamen invenio quod
in arca tue laudis ipono:
quia qui nostra datione
non pascetur: oblatione
cordis melius placatur.
Nihil quippe deo datur

voluntate bona offertur. Voluntas autem bona est sic aduersa alterius sicut nostra pertimescere: sic de prosperitate primum sicut de nostro profectu gratulam. Aliena dapna nostra credere: aliena lucra nostra deputare. Amicum non propter mundum: sed propter deum diligere: inimicum etiam amando tolerare.

In festo sancti nicolai episcopi et confessoris. Lectio. p.

Nicolaus ita quod ex illius prosapia ortus cuius fuit patre urbi. Que adhuc multa plebui generositate referta parietes eius inter ceteras potentium quanta honorificencia celebrabatur: tanto superne patrie accensi desiderio: magis celestis quam terrene dignitatis gloria appetebant. Reuera enim cum esset minimum locupletati nullius honoris insignia, nulliusque summe dignitatis disponere moderamina voluerit: sed omni studio continentium se lege vincientes celi vitam actitare satagebat. Et mirum in modum cum i

uuenio iuuentutis flore: hunc solum genuisset filium: cum eis se voluptatibus abdicarunt. et iter suas preces quas frequenter in domini templo fidebat hunc solum superstitem: hunc non tantum diuitiarum: quantum morum flagitabant herede.

Quorum vota deus ex alto prospectans laud cor defuit petitioni. Mirum qualis futurus esset puer. in ipso ut ita dicam primordio natiuitatis eius diu monstrare dignatus est.

Humero. Lectio. ij.

Cum adhuc matris lacte aleretur: cepit bino hebdomade die. quarta scilicet et sexta feria semel bibere maternas: et hac vice contentus tota die sic permanebat. Puerilibus igitur annis ut patriarcha iacob domi simpliciter transactis: cepit bone indolis adolescens esse: et non sicut illa etas assolet lasciuia complexus est mundi: sed nunc parentum comitatus vestigia nunc solus ecclesiarum terebat limina: et quod ibi de scripturis patulo

aduertebat auditu: non inemor armariolo condebatur pectoris. Vbi autem utroque parente orbatum est: sepius illud euangelicum ante sue mentis deducebat oculos. Nisi quis renunciauerit omnibus que possidet: non potest meus esse discipulus. Et cum anhelaret ad perficiendum quod pio vertebatur in pectore: iuuenile cepit titillare mentem ne fauoralis percelleret aura: quicquid pro christo facere disponebat. Hec se cum. Ad deum vero cunctum desiderium sui pandens velamen: deprecabatur ut ille qui omnium scientiam habet inspirare dignaretur: quatenus de tantis sibi relictis opibus sic ordinaret: ut muta laude humana: conspectui placeret diuino. **Lectio. tertia.**

Cum alia eo cogitante accidit ut quidam educatus ei minimum locuples ad tantam veniret mopiam: ut nec etiam necessaria vite haberet. Quod plura? Urgente media tres filias quas habebat

97
virgines fornicari constituit: ut earum saltim infamiam commertio: infelicem ageret vitam. Probpudor certe pro fama tanti mali cuius non aliud velocius viget mobilitate: totam pertulit urbem: et multiplici populi sermone replebat. Quod ubi vir sanctus contempsit nicolaus: condoluit miserrimo homini: atque virgines exequans stuprum decernit omnino ex suis humilitatis eorum supplere mopiam: ne puellas nobilibus ortu natalibus lupanari macularentur infamia. Scilicet cum nollet alii nisi christum in suis factis habere contemptatorem: cepit temporum vices explorare quo id fieri operaretur: ut etiam eos lateret quibus fiebat. facta autem cuiusdam noctis hora: sumens non modicum aurum ligansque in panno: perrexit ad domum viri: quam videret quod circumspectans per fenestram que competens videbatur: clam intro proiecit: clausa discessit. **Lectio. quarta.**

Quam itaque festo cum surrexisset homo:

auri q; illud reperisset: di-
rigit primum: at tunc q̄to
gestiuit gaudio: q̄ntas
ve deo gratias egit si quis
velit ex obortis eius lacri-
mis potest aduertere. Ce-
lebratis itaq; ex more p̄mo
gente filie sue nuptijs. ce-
pit homo diligenter inqui-
rere: quis esset qui illiusi-
opie tantā prestasset hu-
mamantem. Cūq; diu ta-
lia moliretur: incolā laud
multo post pram simile pe-
git opus. Vbi vero temis
reddita est dies: p̄siliuit
homo de stratu suo iuvenit
q; filii pondus metalli p̄-
ous equale. Tunc tanto
exultauit gaudio: q; si ho-
meri aut maronis adesset
facunda loquacitas: in tā-
tarū magnitudine laudū
exprimenda succumberet.
A 1106 Sed nōnulla orationis ei
prosequentes: cetera saga-
ci lectori melius sub silen-
tio ad intelligendū relin-
quere q̄ indagare elegim.
Orauit autem sic. Domine
deus inquit absq; cuius
nutu nec passer ad terram:
nec foliū cadit arboris: de-
precor ineffabile clemētiā

tuam: ut tu qui oīa noli
ostendere digneris quis sit
ille qui tanta bona erga
me exhibere non desinit.
Ideo autem dñe peto non
ut eū temerario ausu pollu-
tis contingere queam ma-
nibus: sed ut sciam famu-
lū tuū qui inter homines
degens angelicam habet cō-
uersationem et magnificē
nomen tuū benedictū in
secula. **Lectio quinta:**

Calibus orabat die-
tis: talibusq; se lo-
tatur sermonibus. Au-
feram certe sompniū ab o-
culis meis: erubabo sol-
licitus vigilansq; perno-
tabo: forliti ostēdet michi
dñs seruū suū. Dixit a die-
tū cepit opere exercere. In-
terea paucis admodū euo-
lutis diebus: ecce cultor tri-
mitatis aduenit nicolaus:
et iterate vicis factum ter-
no cupiens supplere nu-
mero: equale duorum ia-
ctauit talentum. Cuius
sontu excitatus hō statim
egressus: iam vadentem.
iamq; fugientem tali sub-
sequebatur voce. Siste gra-
dū teq; meo ne subtrahas

aspectu. Olim te cupiui
cernere. olim te cognos-
cere desideravi. Sic faty:
otio: aduolat spacioq;
corrupto. nicolaū cognouit
per vimbriam. idōr hu-
mī prostratus. Osculam
satagebat pedes eius. Qd
sanctus pio ut erat pecto-
re prohibuit fieri: s; bre-
uiter allocutus exegit ab
eo: ne cuiq; dum vitales
carperet auras: nicolaum
huius rei indicaret aucto-
rem. felix felicē imitatus
est magistrū: qui nō so-
lū homines sed demones
comprimebat. ne famā
eius sererent in populo.
Ille enī ne veris falsa mis-
ceret. iste autem ne quoli-
bet extolleretur rumuscu-
lo interdixit hominī ut
ex nullo modo panderet
nomen eius. **Lectio. vi.**

Ite omnibus votis
colendus: omnib;
q; precomis extollendus:
qui sciens duobus non
posse placere dominis:
vni elegit: cuius omnis
leue est: cuius iugū ferre
suauē est. cui tota deuoti-
one colla submittēs pon-

99
derosam sarcinā mūdi cū
oblectatione sua proiecit
Noluit enī quocūq; mo-
do seculi captare famam:
ne sanctorū contubernio
pruaretur. cōmittens se
deo assidue: qui dispēsat
et ordinat omnia quādo
vult et quomō vult. Hys
ita transactis implea metro-
polis ciuitas orbata est
suo antistite. Cuius obi-
tū non mediocriter adia-
centiū parochiani cōdo-
lentes epī. fuerat enī bñ
morigeratus ac religios;
conuenerunt in vnum cū
clericis cunctis: ut annū-
te dño ihū prouiderent
illi ecclesie secundum scita-
canonū ydoneum presu-
lem. Conuentione itaq;
facta intererat quidā pō-
tifer magne auctoritatis
vir: ad cuius intuitū om-
niū pendebat sententia: ut
quem ille voce proderet:
hunc proculdubio elige-
rent vniuersi. Hic ergo
per omnia sequēs aposto-
lorū vestigia. Cūctos ie-
iunjs deuotissimisq; pre-
cibus insistere hortatus ē:
quatenus ille q; mathiā

indidit ut numerum superpleret apostolicum. ipse solita clementia pandere dignaretur: quem vellet fungi tanto sacerdotio.

Hinc *Lectio. vii.*
Omnes quasi celesti commouerentur oraculo: sic conuersi ad deum flagitabant ex intimis precordiis: ut pastor et unus utilem suum omnium pastorem ostendere dignaretur. Illis quippe cum summa deuotione orantibus vocem de celo audiuit dicentem sibi: predictus pontifex: ut egrediens ante portas ecclesie staret et quem primum matutinali hora venire conspiceret: ipsum consecraret antistitem: adiungens etiam quod nicolaus vocaretur. Tunc presul ceteris episcopis hanc suam reuelationem narrans adiecit. Vobis in orationibus persistentibus: ego formis secus excubabo. Credo enim quod non priuemur beneficio dei. Sic ait: et valuas basilice sancta caliditate observabat. Adhuc

in modum matutinali hora quasi a deo missus: ante omnes se agebat nicolaus. Cumque ad ecclesie ianuas propinquasset: iniecta manu eum apprehendit episcopus. blandique suscitatus est dicens. Quale habes nomen? Ille colubina ut erat simplicitate inclinato capite nicolaus inquit vestre sanctitatis seruus. Cui protinus presul per almas innexas ait. fili veni mecum: est aliquid secretum quod tui doli fari debeam. Adhuc itrogressus. en fratres perclamauit: vere ait dominus: quodcumque petieritis patrem in nomine meo: credite quia accipietis et fiet vobis. En inquit quod petimus accepimus. En adest de quo vestra flagitauit charitas. Quo viso ingentem omnes tulere clamorem ad sidera: et certatim saluatoris laudabant magnalia. Episcopi letabantur pro collega celitus sibi collato: clerici alludebant sicut bone pecudes. Quid mul-

tis morer? Licet plurimum remans obliterit: plurimumque reuoluerit: inthronizatus illico sicut mos exagebat regionis illius pontificalem accepit infulam. *Lectio octaua.*

Cathedra solum eandem morum grauitate quam prius: eandemque sectabatur humilitatem. Creber in oratione peruiulabat: corpus atterebat ieiuniis. Mulierum consortia: licet ab ipso puenire sue tempore exhorruerit: tamen ex hoc quasi quandam pestem fugiebat. In suis sapiendis hominibus humilem: in loquendo efficacem se prebebat. Alacer erat in exhortando: seuerus in corripiendo. Viduam et orphanorum atque oppressorum sic negocia curabat: ac si propria essent. Rapi nam excrebatur potentia. Arguebat violentos. Et si quem forte quolibet casu afflictum cernebat: mirabiliter consolabatur. Crecebat quotidie fama bonitatis eius: que ubique

150
laudem ferebat nicholay. Hinc potens hinc impotens illum noiebat. Gaudebat populus amictus de tali patrono: letabantur heroes de tanto pontifice: quia ita se auctoritate et gratia plenum exhibebat: ut omnium gereret curam: et episcopalem dignitatem non amitteret. Verum tempus ante deficeret: quin et sermo desereret: si de singulis eius meritis scribere temptauero. Si quis scire voluit qualem se quantumque presterit mordacem comprimam de tem: et ex subiectis euidenter agnoscere valebit. Cum igitur omnium estimatur virtute corroborarentur nicolaus: et nichil sibi sed totum dei gratie tribueret: cepit ita choruscare miraculis: ut non tantum sui: sed etiam alieni quibus libet oppressi angustis iuocato nomine eius statim sentirent leuamen.

Quadam *Lectio. ix.*
Vero die cum quidam naute subita maris tempestate periclitarentur

a deo ut pntē illis intenta-
rent per omnia mortem:
extiplo dissolutis frigo-
re membris clamitabāt.
Nicolae famule dei si ve-
ra sunt que de te audiui-
mus: nunc nos ea supre-
mo in periculo constituti
experiamur: quatenus e-
ruti ex seuentibus flucti-
bus maris: deo et tue libe-
rationi gratias agamus.
Mira res. Talia referenti-
bus apparuit quidam i
similitudine sancti mēpo-
lay dicens eis. Vocastis
enī me: ecce ad sū. Et ce-
pit eos in rudentibus et i
antemīs alijsq; adiuvare
navis armamentis. Et nō
multo post omnis pelagi
cecidit fragor: omnisq;
cessavit tempestas. Tunc
leti naute: placata sulcā-
tes equoza qntotius op-
tati subeūt portū. Qui
egressi suscitabantur vbi
nicolaus esset. Cū autē
indicatū fuisset eis q; eēt
in ecclesia: e vestigio igres-
si mirabile dictu: quem
nūq; nouerant sine indi-
ce cognouerunt. Hox p-
strati ad pedes eius: cepe-

runt ei gratias agere: di-
centes qualiter de confi-
mo mortis: ipso suffra-
gante liberati essent. Mō
mee inquit possibilita-
tis arbitremini ēē quod
factū est. Solita dei est
misericordia: qui non
propter me indignum
famulū suū: sed ppter
credulitatem fidei velle
vobis succurrere digna-
tus est. Discite ergo q;
tū valet apud deū fides
pura et petitio nō ficta.
Propter peccata enī no-
stra quotidie flagella-
mur: si tamen ex toto
corde ad bonū dominū
conuersi fuerimus: vis-
cera misericordie sue il-
lico super nos cōmouet
et eripiet de iminentib;
periculis. Idcirco fratres
non pigeat nos benefa-
cere: sectari humilitatē:
libenter pauperibus suc-
currere. Hys alijsq; tali-
bus instructi ammirantes
humilitatem spiritus:
habitus vilitatē: sermo-
nis facundiam: atq; ma-
gnitudinem virtutis ei
discesserunt. **In festo**

**sancti ambrosij episcopi
et confessoris. Lectio. i.**

Situr posito i ad-
ministratione pre-
fecture galliarū pte eius
ambrosio: natus ambro-
sius est. Qui infans in
area pretorij i cura po-
situs cū dormiret apto-
re: subito exanē apū
aduēiens: faciem eius
atq; ora ita compleuit:
ut ingrediendi i os egre-
diendiq; frequentarent
vires. Quas pater qui
prope cū matre vel filia
deambulabat: ne abige-
rentur ab ancilla: que
curam nutriendi infan-
tem susceperat prohibēs:
sollicita enī erat ne ifā-
ti nocerent: expectabat
tamen patrio affectu q;
fine illud miraculū clau-
deretur. At ille post aliq;
diu euolantes. in tantā
aeris altitudinem suble-
uate sunt: ut humanis
oculis minime videren-
tur. Quo facto territus
pater ait. Si vixerit in-
fantulus iste: aliqd ma-
gnū erit. **Lco scda.**
Ed postq; eductus

liberalibus disciplinis ex
vrbe egressus est. profec-
tusq; in auditorio prefe-
cture pretorij: ita splēdi-
de causas perorauit ut e-
ligeretur a viro illustri p-
bo tunc prefecto pretorij
ad consiliū tribuendum.
Postq; consularitatis sus-
cepit insignia: ut regēt
lygiurā empliāq; prouī-
cias: venit medopolamū.
Per idem tempus mor-
tuo auxentio amiane p-
fidie episcopo. qui drom-
sio beate memorie confes-
sore ad exiliū destinato i
cūbebat ecclesie: cum po-
pulus ad seditionē sur-
geret in petendo episcopo.
esset que illi cura sedā de
seditionis: ne populus
ciuitatis in periculū sui
conuerteretur: perrexit
ad ecclesiam: ibiq; cum
alloqueretur plebem: su-
bito vox fertur infantis
insonuisse in populo: ā-
brosiū episcopū. Ad cui?
vocis somitū totius ppli
ora conuersa sunt: accla-
mantis ambrosiū episco-
pum. **Lco tertia:**
Et q; qui ante tur-

bulentissime dissidebant: quia arriani et catholici sibi episcopum superatis alterutris ordinari cupiebant. repente in hunc unum mirabili et incredibili concordia consenserunt. Illa itaque relatione ad clementissimum impatorem tunc valentinianum. cum summo gaudio accepit: quod iudices a se directi ad sacerdotium peterentur. Letabatur etiam probus prefectus quod verbum eius impleretur in ambrosio. Dixerat enim proficiscenti cum mandata ab eodem darentur ut moris est. Vade age non ut iudex sed ut episcopus. Pendente itaque relatione iteri fugam parauit: atque in possessione cuiusdam leonici clarissimi viri aliquandiu latuit. Sed ubi relationi responsus est ab eodem leontio proditur. Preceptum enim erat vicario: ut insisteret rebus perficiendis. Qui iniuncta sibi cum vellet implere: proposito edicto conuenit omnes: ut si vellet sibi rebusque suis consulere proderent vi-

rum. *Lectio quarta:*

Adductus itaque et lanum cum intelligeret circa se dei voluntatem nec se diutius posse resistere. postulauit non se nisi a catholico episcopo baptizari. Sollicitam enim habebat perfidia arrianorum. Baptizatus itaque. omnia fertur ecclesiastica implere officia: atque octauo die episcopus ordinatus est summa cum gratia et letitia cunctorum. Ipse autem de sua morte ante predictum: quod usque pascha nobiscum futurus esset quod quidem meruit dominum obsecrando: quo maturi hinc liberaretur. Sed eodem tempore quo a nobis migravit ad dominum: ab hora circiter vndecima diei usque ad illam horam qua emisit spiritum. expansis manibus in modum crucis orauit. Nos vero labia illius moueri videbamus vocem autem non audiebamus. *Lectio v:*

Innotatus etiam sacerdos ecclesie

vercellensis: cum in superiora domus sue ad quiescendum se composuisset: tertio vocem vocantis se audiuit sibi quod dicentis. Surge festina: quia modo est recessurus. Qui descendens obtulit scilicet domini corpus. Quo accepto ubi glutinuit emisit spiritum: bonum viaticum ferens: ut in virtute esse anima illius angelorum consortio: quorum vita vixit in terris et helix societate letaretur: quia ut helix nunquam regibus: nec ullis alijs potestatibus: ita et iste pro dei timore loqui veritus non est: atque inde ad ecclesiam maiorem ante lucanam horam qua defunctus est: corpus ipsius portatum est: ibique eadem fuit nocte qua vacauimus in pascha. *Lectio vi:*

Quem plurimum israelites baptizati cum ad fontem venissent viderunt: ita ut aliqui sedentem in tribunali cathedra dicerent: alij vero suis parentibus digito ostenderent. Sed videntibus videre parentibus ^{alce dente} illis

rentes non poterant: quia tam multos oculos non habebant. Plurimi autem stellam supra corpus eius se videre narrabant. Sed lucescente die dominico: cum corpus eius pactis sacramentis diuinis de ecclesia leuaretur: portandum ad basilicam ambrosianam in qua positus est. ita ibi demonum turba clamabat se ab illo torqueri: ut euolutus eorum ferri non posset. Que gratia sacerdotis non solum in illo loco: verum etiam in plurimis prouincijs vsque in hodiernum diem manet.

Incipit officium inmacu-
late conceptionis virgis
marie: editum per reue-
rendum patrem domi-
num leonardum noga-
rolum prothonotarium
apostolicum: artium ac
sacre theologie doctorem
famosissimum. Ad ma-
tutinas. Inuitatorium:

Immacula-
tam concep-
tionem vir-
ginis ma-
rie celebra-
mus: xpm
cuius preseruatorem adoramus
domini. **Ps.** Venite. **ym.**

Quem terra potius
et ethera colunt adorant
predicant trinam regentes
machinam claustrum ma-
rie bauulat. **Co.** in luna
sol et omnia deseruiunt per
tempora perfusa celi gratia
a gestant puella viscera.

Beata mater munere
cuius supernus artifex mi-
dum pugillo continet ve-
tis sub archa clausus est.

Beata celi nuntio feci-
da sancto spiritu desidera-
tus gentibus cuius per al-
mum fusus est. **Co.** gloria tu

bi dñe qui natus es de vir-
gine cum patre et sancto
spiritu in sempiterna secu-
la. Amen. **In. i. nocturn.**

ant. Adulte filie congregaue-
runt sibi diuitias: tu vero
supergressa es vniuersas alle-
luia. **Ps.** Dñe dñs nr. **N.**
Eo qd esset amictori vinctum
mater. **Isa.** Visceribus dñi ime-
diate post platum et solum
in prima nocte. **Antiph.**

Surrexerunt filij eius et bea-
tissimam predicauerunt: vir-
eius et laudauit eam alleluia.

Ps. Celi enarrant. **N.** De-
nunc de ossibus meis et caro
de carne mea. **an.** fortitudo et
deco: indumentum eius: byssus
et purpura vestis illius alla.

Ps. Dñi est terra. **N.** In
sole posuit tabernaculum suum.

N. Liberasti me dñe ex ore le-
onis alla. **R.** Et a cornibus
vnicorum humilitatem meam
alla. **Ex dictis beati ihero-**
imm. **Lectio prima:**

Cantur in canticis
de maria: Hortus
conclusus: fons signatus:
emissiones tue paradisus
hortus deliciarum in quo
sunt consita vniuersa flor-
genera et odoramenta vir-

tutū: sicq; signatus: ut
nesciat violari neq; cor-
rumpi ullis insidīs frau-
dibusue dyaboli. fons ita
q; signatus sigillo toti-
trinitatis. Idemq;. Quic-
quid in maria gestum ē
totū puritas: totum ven-
tas: totū gratia fuit. Et
iterū. Ceteris virginib;
prestat gratia per par-
tes: marie vero tota se in-
fudit plenitudo gratie. **R.**
Ego ex ore altissimi prodij
primogenita ante omnem
creaturam: ego in celis feci
ut oretur lumen indefect.
Et sicut nebula tegi omnē
carnem. **V.** Syrum celi cir-
cui sola et in profundum
abyssi penetraui: et in omnem
populo et in omni gente p-
matū tenui. Et sic. **Ex ser-**
monib; scī augusti. lē. ij.

Somma dei sapien-
tia nullā in massa
humani generis inuenit
viam: per quam ut dispo-
suit in mundum veniens
eius subueniret luctuose
perditioni: donec ad illā
de qua loquimur virgi-
nem vētum est. Sed hec
mox ut in mundum per-

humani generis lineam
venit: tanto omnis boni
virtute perfecte resplen-
duit: ut eam dei sapientia
veridice iudicaret: ut per
ipsam in hominē veniens:
non tantum reatum pri-
morū parentū hominū:
sed totius mundi peccata
deleteret. **Idē.** Magnifica
illum qui te ab omni pec-
cato reservauit. Quis
enī inquit dicere poterit:
sine peccato sum natus
aut mundus sum ab oī
iniquitate dicē audebit:
nisi illa virgo prudentissi-
ma: animatum templū
dei excelsi: quam deus sic
elegit et precelegit an mū-
di constitutionē: ut san-
cta et immaculata mīr dei
filia ab eterno reservata
incorrupta ab omni labe
peccati. **R.** Transite me ad
omnes qui concupiscitis me:
et a generationibus meis im-
plebimini: Spiritus enim
meus super mel dulcis et he-
reditas mea sup mel et faui.
V. Qui audit me non cō-
fundetur: et qui eluciat me
vitam eternam habebūt. Spi-
ritus. **Ex dictis scī ilde-**

phonsi archiepiscopi tho-
letani. **Lēto tertia.**

Sata virgo maria
nisi in vtero matris sanc-
tificata fuisset: minime ei
natiuitas colenda ēet. Sed
quia auctoritate sanctorū
patrū digne: ut nouit ve-
stra charitas veneratur: cō-
stat eā ab omni peccato
originali fuisse inumen.
per quā non solū eue ma-
ledictio soluta est: verum
etiam benedictio omnibus
condonata. Nullis ergo
quando nata est delictis
subiacuit: nec originale
peccatū in vtero sanctifi-
cata contraxit. **R.** Idem
est consiliū et equitas: mea
est prudentia: mea est fortitu-
do: per me reges regnant. Per
me principes imperant: et po-
tentes decernūt iusticiam. **V.**
Ego diligentes me diligo:
et qui mane vigilant ad me
inuenient me. **Per. Gloria.**
Per. In. ij. nocturno. añ.
Quid videtis in sinamite
nisi choros castrorū. **allā. ps.**
Eructauit cor meum. **V.**
Ipsa est mulier quam prepa-
rauit dñs filio domini mei.
añ. A que multe non potue-

104
runt ctinguere charitatem
nec flumina peccatorū obru-
ent mariā alleluia. **ps.** De-
us noster refugium. **V.**
Non tetigit eum abimelech
sed ipsa conteret caput suū.
añ. Custodia matutina vs-
q; ad noctem sperauit maria
in dño: quia copiosa apud
eum redemptio alleluia. **ps.**
fundamenta. **V.** Terra in
qua stat sancta est. **V.** Erui-
sti a frangei deus aīam meam
alleluia. **R.** Et de manu ca-
mis vincā matrē meam allā.
Ex dictis plurimoz scōrū
Lēto quarta. Iohannis.
S Virgo benedicta fr-
omnes feminas:
que angelos vincis puri-
tate: que omnes sanctos
superas pietate. **Cyprian.**
O virgo iusta et oī iusti-
cia plenissima cuius con-
ceptio singularis. **basili.**
O maria tu candoris et de-
coris forma cui in terris
non est equalis: nec in
celi ianua. **Augustinus.**
O mater dñi sicut in pri-
ma femina abundauit de-
lictum: ita et in te supera-
bundauit omnis plenitu-
do gratie: et ideo super

omnes ignam delicti. **Joi.**
Charitas fecisti vt non so-
lū maria non peccaret: sed
nec peccatum cogitare po-
tuit: et super cunctos reser-
uasti ab omni labe peccati.
Orogenes. Que neq; serpe-
tis persuasione decepta: nē
cuius venenosis afflatibus
infecta. **Ambrosius.** Nec
est virga in qua nec nodus
originalis: nec coarctus ve-
nalis culpe fuit. **R.** Qui
tatu meo in curribus phara-
onis assumam te amica mea
pulchre sunt gene tue sicut
turturis. faciamus adiuto-
riū simile sibi. **Eo q** post vi-
rū tuū alterū nescieris: ideo
manus dñi confortauit te:
et ideo eris benedicta in eter-
nū. faciamus. **¶ Anselmus**
de exordio mundane salutis.
Lectione quinta
Siquid originalis
peccati in propaga-
tione matris dei extitit:
illud propagantiū nō pro-
pagate fuit. Deus enim in-
quit castanee confert: vt
inter spinas et a spinis re-
mota concipiat: alatur
formetur. Nō potuit hoc
facere filius matri sue?

Orgenes. Que neq; serpe
tis persuasione decepta: n̄
cuius venenosis afflatibus
infecta. **Ambrosius.** Nec
est virga in qua nec nodus
originalis: nec cortex ve
nalis culpe fuit. **R.** Qui
tatu meo in curribus phara
onis assumptam te amica mea
pulchre sunt gene tue sicut
turturis. **f**aciamus adiuto
riū simile sibi. **E**o q̄ post vi
rū tuū alterū nescieris: ideo
manus dñi confortauit te:
et ideo eris benedicta in eter
nū. **f**aciamus. **¶ Anselmus**
de ero: dio muidane salutis.
Lectio quinta

Lectio quinta.

Siquid originalis
peccati in propaga
tione matris dei extitit:
illud propagantiū nō pro
pagate fuit. Deus enim in
quit castanee confert: vt
inter spinas et a spinis re
mota concipiat. alatur
formetur. Nō potuit hoc
facere filius matri sue?

plane potuit et voluit; quod si voluit et fecit. **Et i cpla.** Non puto inquit verum esse amatorem virginis: qui celebrare respuit festum sue conceptionis. **R.** fac tibi archam de lignis leuagatis ruptique sunt fontes abyssi magne. Et factum est diluuii peccati super omnem terram. **V.** Archa vero deifera eleuata est in sublimem et ferebatur super aquas: operiti que sunt omnes montes exaltati sanctorum. Et factum est. **Ex dictis sanctorum. Lectio.** **D**icitur. **Orillius.** Filius temerarius est in maria virgine ponere culpam aliquam vel peccatum. **Bernardus.** Caro virginis ex adam sumpta: maculas ade non amisit. **Thomas.** Maria ab omni peccato originali et actuali immunis fuit. **Orillius.** Sic primus adam fuit ex terra virgine et nunquam maledicta formatus: ita deuit in secundo adu fieri. **Ricardus de scto victore.** Non deuit vt caro manet qualicunque foret obnoxia culpe. Nam dei sapientia

Ex dictis sanctor. Lectio

Iste *lecta. Cyrillus*
filiiu temerariu est
in maria uirgine ponere
culpam aliquam vel pec
catum. *Bernardus.* Caro
uirginis ex adam sumpta:
maculas ade non amisit.

Thomas. Maria ab omni peccato originali et actuali immunis fuit. **Omnes.**

Sic primus adam fuit ex
terra virgine et nunq̃ ma
ledicta formatus: ita de
cavit in secundo ada fieri.

Ricardus de scto victore.
Non deuit vt caro maneat
qualicunq; foret obnota
culpe. Nam dei sapiēcia

indigni credimus: vt qui
ad lucem gentium desierunt:
pauitate tenebre fineret
inuolu. Nec erit ignatus
matri sue: qui patri matri
q: honorem precepit exhi
beri. **R.** fiat michi sanctua
rium et habitabo in medio eor
archam de lignis sethi compi
gite et de aurabis ei auro mu
dissimo intus et foris. Et po
nes super mensam panes pro
positionis in conspectu meo
semper. **V.** Inspice et fac se
cundum exemplar quod tibi i
monte monstratum est. Et po.
Gloria. **In. iij. noctur. a.**
Que est ista que ascendit per
desertum sicut virgula fumi
ex aromatibus myrrhe et thu
ri et vniuersi pulueris pig
mentary alla. **Ps.** Cate. j.
V. Laudabunt eam i portis
opera sua. **an.** ferculū fecit
sibi rex salomon de lignis
libani colūnas eius fecit ar
gentas: reclinatozium aureū:
ascensū purpureū media chi
ritate construxit alleluya. **pl.**
Dñs regnauit exultet. **V.**
Dignū dilecto meo ad po
tandū. **an.** Que est ista que
progreditur quasi auroza cō
surgens: pulchra vt lima:

Que est ista que ascendit per
desertum sicut virgula fumi
ex aromatibus myrrhe et thu
ri et vniuersi pulueris pig

mentum alla. **ps** Cātate. j.
v. Laudabunt eam i portis
opera sua. **an** ferulū fecit
sibi rex salomon de lignis

libam colūnas eius fecit ar-
gentas: reclinatoꝝ aureū:
ascenſū purpureū media cla-
ritate conſtravit alleluya. **ps**

Dñs regnauit exultet. **V.**
 Dignū dilecto meo ad po
 tandū. **an.** Que est ista que
 progreditur quasi aurora cō

furgens: pulchra vt lima:

electa vt sol: terribilis vt cas-
tro:rum acies ordinata: alla.
ps: Cantate. ij. **N.** Et ideo
eam amauit rex plusq̃ om̃es
mulieres. **N.** Vere dñs est i
loco sancto isto et ego nescie-
bam alleluia. **R.** Non ē hic
aliud nisi dom⁹ dei: porta celi.
Lectio sancti euangelij:
Secundum lucam
In illo tempore: Lo-
quente ih̃u ad tur-
bas: extollens vocē quēdā
mulier de turba dixit illi.
Beatus venter qui te por-
tauit et ubera que suxisti.
At ille dixit. Quinimo: be-
ati qui audiunt verbū dei:
et custodiūt illud. **Home**
lia. Lectio p̃ma:
Egimus charissimi
magm̃ dei librum intus
et foris scriptū esse limitā
q̃ intrinsecus ⁊ extrinsec⁹
archam: in qua mansum
cule et tristega: legemq̃
dei multiplicem auctore
iob: vt multa miscere ac
omnia in figuram patrib⁹
contigisse secundum apo-
stolum vobis persuadeat⁹.
Omnes enim prophetie
vt augustum vtar sentēcia:
que non solum in verbis

ps: Cantate. ij. v. Et ideo
cam amavit rex plusq̃ om̃i
mulieres. v. Vere dñs est i
loco sancto isto et ego nescie
bam alleluia. R. Non ē hic
aliud nisi dom⁹ dñi porta celi.

Lectio sancti euangelij:
Secundum lucam.

In illo tempore: Lo-
quente ihu ad tur-
bas: extollens voce queda
mulier de turba dixit illi.
Beatus venter qui te por-
tauit et ubera que fuxisti.
At ille dixit. Quinimo: be-
ati qui audiunt verbum dei:
et custodiunt illud. *Home*

Via. Lecho pma:
Egimus charissimi

magni dei librum intus
et foris scriptum esse limitam
q: intrinsecus et extrinsecus
archam: in qua mansum
cule et triticea: legemq:
dei multiplicem auctore
iob: ut multa mystice ac
omnia in figuram patrib;
contigisse secundum apo-
stolum vobis persuadentis.
Omnes enim prophetie
ut augustinus utat sententia:
que non solum in verbis

sunt: verū etiā sacra sacer-
dotia: tabernaculum siue
templū: altaria: sacrificia:
cerimoniae dies festi:
et quicquid aliud ad illā
seruitutem pertinet ea si-
gnificata et promulgata
sunt. Que propter vitam
eternam fidelium in xpō
impleri cernimus et implē-
da confidimus. **R.** Omnes
moriemini quia in adā pec-
cavistis: quid habes hester
elevata in populis: ego sum
frater tuus noli metuere nō
moriens. Non enim pro te
sed pro omnibus hec lex cō-
stitutā est. **R.** Nō extingue-
tur in nocte lucerna tua et
non timebis a frigore nivis.
Non enī pro te. **Lectio. ij.**
M On īmerito igitur
xpī fideles ac marie
deuotos: ad quos nobis
hodie est sermo: rogatos
esse velim vt archana ac
profunda silentia perscu-
tari non desinant. Audiāt
q̄ id saluatoris. Scruta-
mini scripturas: quia ille
sunt que testimoniū per-
hibent de me. Videāt etiā
quid de eius matre scriptū
sit. Virginem enim eam

fuisse in sacris codicibus
contineri: nemo nostrū
est qui ambigat. Hodier-
nis tamen temporibus et
cū emulis nostris bellum
est. Attentos igitur reddo
ne qui eam maculatam
faciunt in eam incidant
sententiam. Desinant ob-
secro quia mater dñi est:
desinant quia soror ē: ab-
stineant quia spōsa illius
est. Vos vero marie deuo-
ti eia surgite: intelligite:
mysteria secretiora colligi-
te. Laudate mecum mariā:
quia zelus domus dñi co-
medit me. Vulneraui cor
meum in vno oculorum
suorum. Omnes igitur i
simul iubilando cantem.
**Hac nocte non dicitur oc-
taui. rñsorū sed infra ob-
domadā: sed loco eius ca-
tatur a choro.**
Lota pulchra. **Infra heb-
domadam sine cantu
cū lectione.** Lota pulchra
es amica nostra: colūba nra:
et macula originalis nō est
in te alla. **R. viij. infra octa-
uam:** filius meus paruulus
est et delicatus domus quā
edificari volo talis esse debet

vt in cunctis nationib; no-
minetur. Et ob hanc causā:
ante mortem suā omnes pre-
parauit impensas. **R.** Elegi
et sanctificau locum istū vt
sit nomen meum ibi in sempi-
ternū: et permaneāt oculi mei
et cor meū ibi cunctis diebus.
Et ob. Glia. Et ob. Lto. iij.
Idemus igitur qd
sibi noster euāgelī-
sta velit. Exclamat mulier
de turba. Beatus venter q̄
te portauit. Vere beatus
venter qui nesciuit maculā
vteris puritatis: vterus i-
nocentie: hortus omni su-
auitate repletus: domus
dei sancta: templū manu
dei factū: archa salutis:
archa federis inter deum
et hominem: vbi recondi-
tum māna suauissimum:
tabernaculū ornatissimū:
in quo omnes mundi the-
sauri: ciuitas dei celestis e-
dificata ex margaritis: ves-
tis candida: tunica in cōhi-
fuitis de super contexta per
totū: pellis salomonis ad-
mirabilis: caro xpī imacu-
lata: mons dei: locus i quo
absconditus est deus: ha-
bitaculū spiritus sancti:

106
hospiciū diuinitatis: visce-
ra deifera: scala paradisi:
sol qui nescit occasum: lu-
na perfecta: stella matuti-
na: thronus excelsus: sup
quem sedet vir qui ē deus
et homo: mulier amicta so-
le: stellis duodecim coro-
nata: turris fortitudinis
ex qua mille clipei pendet:
murus impugnabilis cū
propugnaculis. Talē ob-
secro charissimū cōsiderate
ventrem et replebitis mētē.
R. Domus quam cupio edi-
ficare magna est nimis et meli-
ta. Quia magnus deus nra su-
per omīs deos. **R.** Quis ergo
poterit preualere vt edificet
ei dignā domū: si celū et celi
celorū capere eum nequeat.
Quia. **R.** Statim vt sensit
ysaac vestimentorū illius fra-
grantiam benedicens ait: ec-
ce odor filij mei: Sicut odor
agri pleni cui benedixit dñs.
R. Vestimenta non vestimē-
tum considera quia xpīlus
sine macula illius nō illoz:
quia caro vnus caro alteri.
Sicut. **R.** Erit autē vterq;
mundus adam et vxor eius:
non erubescant quia sū ma-
cula et ruga. Nullū motū

carnis sentiebant. **V.** De viro
sumpta est que a xpi latere
preservata innocentia carnis
filius sapiens virago vocata ē.
Nullū. **R.** Diffusa ē gratia
in labijs tuis. propterea bñ
dixit te deus in eternū: para
ta sedes xpi ex tunc. Et ideo
concupiuit rex faciem tuam
et decorem induit. **V.** Bene
dixisti dñe terram tuā auer
tisti captiuitatem iacob: averti
stī omnem iram tuam: auer
tisti ab ira indignationis tue
quia parasti lucernā xpusto
tuo. Et ideo. **R.** O israel q̄
magna est domus dei et in
gens: Locus possessionis ē
magnus et excelsus. **V.** Qui
scit vniuersa nouit eam et i
uenit eam prudentia sua. Lo
cus. **R.** fecit deus duo lum
naria magna: Luminare ma
ius xpm et minus mariam.
V. fecitq; firmamentum ī
medio aquarum vocauitq;
deus firmamentum mariam
que celi fenestra facta est. Lu
minare. **R.** Tenebre erant
super faciem abyssi: dixitq;
deus fiat lux. Diuisitq; lucē
a tenebris. **V.** Appellauitq;
mariam diem lucidam que
diei eructat verbū. Diuisit.

R. Germinet terra mams
et vacua herbam virentem et
lignū pomiferum: āna ma
riam facientem fructum. Cu
ius semen sit in semetipso. **V.**
Sine viri semine producat
xpm: quia egredietur virga
de radice iesse et flos de radice
eius. Cuius semen sit splē.
**Ista responsoria dicuntur
solum in die octauę. Et
nota q̄ ista octa. semper i
cipitur a pmo rñsorio: et
ita sex pme ltōnes dicūt.**
¶ Notandū q̄ si festum
conceptionis in dñica ve
nerit sit de festo quia spe
alis effectus dei fuit ī tali
die. Et ideo dñica trāsfer
tur ad diem sequentē: et
hoc ex dispensatione pō
tificis. Octaua vero e
rit de dominica: et festū
transfertur ad diē sequē
tē. Si vero venerit ista
octauā sit de dñica cū cō
memoratione festi. **Infra
octauā. Lcō. j. de omelia.**
¶ Enter intactus vē
culatus mūdus: virgine
us: puritate plenus: vire
cundus: incognitus. Am
bulate charissimī ī porti

cu veri salomonis: deam
bulate in thalamo tanti
regis: mentes eleuate: ī
troite cellam vinariā om
ni suauitate et odore reple
tam: hec illa cella: illa aia:
ille venter quem pertransi
uit xpi gladius. Gladius
punitatis: gladius immo
centie: gladius spiritus
sancti procedens ex ore
dei et agni profunde pene
trauit: quia a longe pre
uisam preseruauit. Lan
cea militis latus xprī li
aperuit: cuius gladius pec
tus marie iustificauit.
¶ Diminuo. **Lcō. scda**
beati qui audiunt
verbum dei et custodiunt
illud. **O** inenarrabilis fi
lij in matrem dilectio cha
ritatis. Non excludit mu
lieris dictū: sed extollit
incognitum: non matrē
reprobat: sed ipsam ī sub
lime exaltat. Audi mul
ercula diuina secreta: au
di synagoga: audi turba
iudeorum: audi ignoran
tia mulieris et crassa: au
di tu abscondita: intelli
ge admirandū responsū.
Laudasti mei matrem:

sed a laude defecisti. Igno
ras profecto cuius sit ma
ter: qualis sit filius: et q̄
ta sit quam laudas. **Lcō. m.**
¶ Audi me marie filiū
audi dñm et deum
tuū tibi absconditū. Ma
ter mea magni dei mīr est:
non hominis solū: nō tā
tum prophete sed plusquā
prophete: nō solū sancti
viri: sed sancti sanctorū
quia verbo concepit. Au
diuit et obediuit: custodi
uit verbum quod sibi a
dñō per angelū transmis
sum est. Non maculatus
est venter: sed cōcepit ver
bū suscipiendo sapienter.
Audiuit: obediuit: custodi
uit: et mater dei effecta ē.
Sanctū in ventre portas
se laudis est: verbum dei
audisse: custodisse et ex
spiritu sancto concepisse:
laudabilius multoq; pre
stantius est. **Lcō. prima:**
¶ Ignescis mulier: mīr
mea beatissima est:
non solum beata: q; fecit
sibi magna qui potēs est.
Transmisit enī me verbū
suū in illū sanctum vteri
beatiq; ventrem: quia

obediuit angelico verbo:
et de spū sancto cōcepit:
et conceptum custodiuit:
nutriuit et conseruauit cō
ferens in corde suo. Istam
ergo quantū digna est si
potes lauda: istam extolle
mulier: quia similem nō
inuemes. Talis profecto
laudanda est: que sola sup
omnes electa est: et post
rumam mei gratia sola im
maculata concepta est.
Audi ergo et tu me: xpi
custodi illud et efficiens
gauda. Audite me omēs:
custodite: concipite et cō
seruate: et ingrediar viscē
ra vestra: assimilamū ma
rie que substantialiter cō
cepit. Vos vero inuisibili
lumine impleamini dul
cissimi. *Lectio secunda:*

Lauda tu istā: quia
laudant eā in por
tis opera eius. Excludit
omnes ab ista viuēte ac
tualē maculam: excludit
igitur et tu a uemente ori
ginalē. Audi augustinū
dum in iulianū clamat le
reticū. Profecto inquit
si xpiū minor existēs ori
ginalē peccatū habuisset

grandioris etatis accessu
actuali nō caruisset. Sa
ne quia maior existens
actualē non habuit: mi
nor existens originalē nō
habebit. Plenus igit gra
xpiū originali macula in
fectus actuali culpe resiste
re non poterit: et eius an
cillam iam restitisse dabit.

Ege *Lectio tertia*
mulier tuū cāticor
librum. Vide si mīr mea
ab omni vicio sensuū sit
exclusa: siue hoc dixeris i
feriores: siue exteriores
seu minutas cogitatiōes
inspexeris. Sācta quippe
viscera: sancta porta: san
cti postes ostij. Beatus q
obseruat: qui dicit: qui
confitetur postes ostij pī
cipiū conceptionis siue i
maculatū. Sācta quippe
dū concipitur: sancta dū
mundi portas intrat: sanc
ta in utero: sancta extra v
terū sancta in operib: sctā
uiuendo: dum audit: dū
gustat: dū tangit: dū lo
quitur et tacet: sancta in
habitu: sancta domū et fo
ris: nichilq: inquinatum
in ea. *Lectio prima:*

Dum esset rex in ac
cubitu suo: nardus
nostra dedit odorē suau
tatis. Quiescente adhuc
me filio in sinu celestis pa
tris: nardus humilis satis
herba: humilis maria odo
rem dedit. Ideā charissīa
que ex fasciculo mirrhe re
seruata est: ex mei morte
dilecti filij sui a tota cōge
ne passionis nostre q mir
rha et aloē perlinitus fui:
inter vbera commoratus
est: quia caro nostra ca
ro vna est: lectulus nos
ter floridus est: et tigna
domorū nostrarū cedrina:
qm ambo sine macula. *Lec*

Ide igitur *lectio tertia*
mulier et considera
quando mater et soror mei
alloquenda est: quomodo
eam laudes ne deficiat lau
de. Si enim paruula sit et
vbera non habeat: si ex se
vbertatem p̄seruandi a ma
cula non teneat: murus
tamen est et ostium. Si
igitur murus: edificem⁹
super eū propugnaculū ar
gentea inocētie et cādonis.

Ostium *Lectio: iij:*
paradisi: si porta per

quam mundum intrare
debeo: dignum profecto
erat vt compingamus
illud tabulis cedrinis oī
puritatis odore repletis.
Idurus est igitur ierpū
gnabilis ab insidijs vene
noq: dyaboli que neq: fu
rentis iacula: neq: eius ve
nenosus timet afflatus. *Lec*
Euertere *lectio prima*
igitur mulier et in
tuere modo suauitatē nos
tram: vide q pulchri sunt
gressus filie p̄ncipis: fi
lie patris mei et miris mee:
et habitatiōis spūs scti
Vide quomodo laudare de
beas: vide miranda: audi
stupenda: considera altiora
Ista est que fecundatur a
patre meo: dū me verbum
suū audiendo suscepit. Pre
seruatur a me filio dū me
verbū ab ipsa suscipiendū
intelligo: custoditur a spū
sancto: dū post me verbū
susceptum ac suscipiendū
eam actuali peccato macu
lari non permittit. Supra
ergo te deus maria: et i te
deus: et circa te deus: vt
omnino nullis insidijs dy
aboli violari possis. *Lec. iij.*

Dicamus igitur cū
augustino: q̄ si
predicta incorruptio ma-
rie nō congruit tamen fi-
lio quem genuit. Illud
ergo sacratissimū corpus
de quo xp̄s carnem assū-
psit: in quo diuinam na-
turam humane vniuit;
escam verimibz tradita:
nos vero tanto magis di-
camus escam dyabolo da-
tam: quia sentire non va-
leo: dicere per timesco. Le-
tare igitur maria leticia
inestimabili: etiam pro-
prio filio per propriū filiū
nec vllam precedere necesse
est infectionis criminam
quam nulla secuta est tā-
tum filiū parturiendo in-
tegritatis corruptio: vt
sit semper immaculata q̄
tanta perfudit grā. *Le. iii.*
Non inmerito igitur
dies constituitur:
in quo deo exhibeantur de-
bite gratiarū actiones. Er-
nulli dubiū est teste ihero-
nymo: qn̄ totū ad laudes
xp̄i pertineat quicquid di-
gne ac laudabiliter gem-
tricis sue fuerit impensum
ac solemniter exhibitum.

Diem ergo festū hunc ce-
lebremus: quia op̄ dñi
certe inuitatū specialis
conceptio. *Malles* enī
et omne ferramentū non
sunt audita in domo dñi.
Qua ex re nullū opus ser-
uile hęc dies sentiat. Tale
enī virginem venerari
multum conuenit: et vl-
tra angelicam dignitatez
quantum fas est cū gau-
dio laudibus dignissime
efferi. Hęc est igitur dies
regine celi et terre: quā
fecit dñs: exultemus et le-
temur in ea iubilando ei-
tantes. Tu gloria iherusa-
lem: Tu leticia israel: Tu
honorificentia ppli nōstri.
In festo sc̄i melchiiadi
pape et m̄ris. Lco p̄ma:
Melchides natiōe
afer: sedit ānos tres
menses septem. dies octo.
ex die nonas iulias a cō-
sulatu maxentij nom̄ vs-
q̄ ad maxentiū secundū
qui fuit mense septēbrio
volusiano et rusino con-
sulibus. Hic constituit
nulla ratione dominico
die aut quinta feria ieiū-
niū celebrandū a fidelibz:

quia eos dies pagani q̄si
sacri ieiunij celebrabant
Et manduci inuenti sunt
in vrbe ab eodem. Hic fecit
vt oblationes consecrate
per ecclesias ex consecratu
episcopi dirigerentur qd̄
declarat fermentum. Hic
fecit ordinationem vnā
per mensem decemb̄is. pre-
sbiteros septem. diacones
quinq̄. episcopos per di-
uersa loca numero duode-
cim. Hic sepultus est in
cimiterio calixti via apia
quarto idus decemb̄is.
et cessauit episcopatus di-
ebz decem et septem.

**In festo sc̄i damasi pa-
pe et confessoris. Lco. p̄.**

Damasus natione
hispanus ex patre
antimo: sedit annos decē
et octo menses duos. dies
decem. Et ann̄ eodē ordi-
natur sub contentione vr-
sinus: et facto cōsilio sa-
cerdotū constituerūt da-
masi: quia fortior et plu-
rima multitudo erat. Et
sic constitutus est dama-
sus: et vrsini eiecerunt
ab vrbe: et constituerūt
eū neapoli episcopum.

109
Et mansit damasus in vr-
be roma p̄sul in sede apo-
stolica. fuit autem tēpo-
ribz iulian. *Lectio sc̄da.*
Hic fecit basilicas du-
as: vnā iuxta thea-
trum sancti laurentij et a-
liam via ardeatina vbi re-
quiescit in catacūbis. Et
dedicauit platōnam: vbi
corpora apostolorū iacu-
erant petri et pauli: quaz
versibus adornauit. Hic
multa corpora sanctorū
martyrū requisit et in-
uenit: quorū etiam con-
chilia versibus adornauit.
Hic constituit fecit de ec-
clesia. Hic accusatus iu-
diose. in criminatus est de
adulterio. Et facta syno-
do purgatus est a quadra-
ginta quatuor ep̄is qui e-
tiam dampnauerunt con-
cordiū et calixti diacones
accusatores eius et proie-
cerunt de ecclesia. *Lco. iii.*
Hic constituit tytulū
in vrbe roma basilicā
quam ip̄e construxit: vbi
et donauit patenā argēte-
am pensantem libras quī-
decim. Hic cōstituit vt
psalmos die noctuq̄ ca-

nerent per omnes ecclesias.
qui hoc precepit presbite
ris episcopis et monaste
rijs. Hic fecit ordinationes
quinque per mensum decem
bris in vrbe roma presbite
ros triginta duos. diaconos
quadraginta. episcopos per di
uersa loca sexaginta duos.
Qui etiam sepultus est in
via ardeatina in basilica sua
tertio idus decembris iux
ta matrem suam et germa
nam: et cessauit episcopa
tus dies triginta unum.

In festo sancte lucie
virginis et martyris. Lco. i.

Quoniam per vniuersam
sicilie prouintiam
beatissime virginis
agathe fama crebresceret: et
siracusanus populus per
milia prope quadraginta
quinque ad urbem cathanen

sium sitiens: ad sepulchrum
beate virginis pergeret:
contigit luciam venerabilem
virginem nobilissimam siracu
sanorum simul pergere
ad eius festiuitatis gloriam
inuitari. Cuius mater eu
ticia per annos quattuor
fluxu sanguinis fatigata:
nullo poterat medicorum
remedio liberari. Igitur
diuini processions mysteri
a agerentur: hec euange
lij lectio fuit qua legitur.
tacta fimbria vestimenti
mulier a sanguinis fluxu
saluata. Et dum hec lectio
recitaretur dixit sancta lu
cia matri sue. Si credis
his que leguntur crede a
gatham passam in christi
nomine hoc meruisse: ut
semper in presenti habeat
eum pro cuius nomine pas
sa est. Continge ergo se
pulchrum eius credens a li
beraberis. **R.** Lucia virgo
quid ad me petis quod ipsa
potens prestare continuo na
et matri tue fides tua subue
nit et ecce saluata est. Quia
iocundum deo in tua virgi
nitate habitaculum prepara
sti. **V.** Sicut per me ciuitas

cathanen sium sublimatur a quo
ita per te ciuitas siracusana
decorabitur. Quia iocundum
est. **Lco. ij.**
Erat cum Lco. ij.
per actis omnibus
populus abcessisset: pro
strauerunt se ante sepul
chrum mater et filia: et cepe
runt lacrimis rogare suf
fragium. Interea dum oratio
nis prolixitas tenderetur:
sompno lucia virgo arri
pitur. Et vidit in somp
nis beatam agatham in
medio angelorum gemis
ornatam: stantem et di
centem sibi. Soror mea
lucia virgo deo deuota
quid a me petis: quod ipsa
poteris prestare continuo?
Nam et matri sue fides
tua subuenit: et ecce sal
uata est. Et sicut per me
ciuitas cathanen sium sub
limatur a christo: ita per te si
racusana ciuitas deco
rabitur: quia iocundum deo
in tua virginitate habita
culum preparasti. **R.** Roga
ui dominum meum ihesum christum
ut ignis iste non dominetur
michi. Et impetraui a domino
indicias martiris mei. **V.**
Pro eo ut me diligere

detrahebant michi ego autem
orabam. Et impet. **Lco. iij.**
Et his auditis exp
ge facta surrexit tre
mens: et ait matri sue. Ma
ter mea ecce salua facta es:
per ipsam te deprecor que
te saluam fecit suis orati
onibus: ne tu michi aliqui
sponsum nominas: nec tu
velis de corporis mei poste
ritate fructum mortalitatis
inquirere: sed oia que tu
michi datura eras cuncti
ad integritatis mee cor
ruptorem mortalem ho
minem: da michi cuncti
ad integritatis mee facto
rem dominum ihesum christum. Cui
mater euticia ait. Omnia
que fuerunt patris tui de
functi ante nouem annos
intacta custodiens: am
plius potiusque immui pa
trimonium tuum. Illa vero
que sunt vel esse possint:
ipsa melius noli. Tege
prius oculos meos: et quod
cuique tibi placuerit de ipsis
facultatibus facito. **R.**
Grata facta est a domino in cer
tamne quia apud deum et ho
mines glorificata est in con
spectu principis loquebatur

sapientiam. Et dñs omnium
dilexit eam. *V.* Adunabit
eam deus vultu suo: deus in
medio eius non commoue
bitur. Et dñs. *Lco q̄rta:*

Lucia dixit. Audi
mater consiliū me
um. Non satis deo carum
est: qui illi hoc dat quo
ipse perfrui non potest: si
tibi vis esse gratum deū
hoc illi da quo tu poteris
vti. Nam quod das mori
ens: hoc ideo das: quia te
cū ferre nō preualet. Vi
uens ergo et salutem tu
corporis tenens: da xp̄o qđ
possides. Et quicquid te
michi daturum sponde
ras vel etiam cogitabas: xp̄o
incede tradere. At vbi pene
omnia distracta sūt: et pau
peribus erogata viduis et
orphanis peregrinantibz:
et deo seruientibus: spon
sus proponit litem i iudi
cio pascasij consularis di
cens. sponsam suam xp̄i
stianissimam esse: et con
tra leges viuere augusto
rum. Quam pascasius cor
rumpens: comprehensam ce
pit ad sacrificia demonū i
utare. Cui beata lucia di

xit. Sacrificium verū et
imaculatū apud deum et
patrem: hoc est: visitare
pupillos et orphanos in
tribulatione eorū. Pasma
suis dixit. Patrimonium
tūū cum tuis corruptoribz
expendisti: et ideo quasi
meretrix loqueris. *R.* Dif
fusa est gratia. *Cū reliquis*
de virginibus. Lecho. V.

Lucia dixit. Patri
monium meum i lo
co tuto constitui: corrup
tores autem nec mentis
nec corporis mei aliquan
do suscepi. Pascasius di
xit. Qui sunt corrupto
res mentis? Lucia respō
dit. Vos estis de quibus
dicit apostolus. Corrum
punt bonos mores collo
quia mala. Suadetis ei
animas hominū meretri
cam: et discedere a suo cre
atore et sequi demonia
atq: vanissimos lapides
colere. Corruptores vero
corporis sunt hi. qui tē
poralem delectationē pre
ponunt epulis sempiter
nis: et labentem leticiam
ceteris gaudijs antepo
nūt. Pascasius dixit. Cel

labunt verba: cum perue
nim fuerit ad verba. Lu
cia respondit. Dei verba
cessare non poterūt. Pa
scasius dixit. Tu ergo de
us es? Lucia respondit.
Dei sum ancilla sum: et
ideo verba dei dixi: quia
ipse dixit. Cum steteritis
ante reges et presides pp
ter nomen meū: nolite
cogitare quomodo aut
quid loquamini nō enī
vos estis qui loquamini:
sed spiritus sanctus qui
loquitur in vobis. *Lco. vi.*

Ascasius dixit. In
te ergo sp̄s sanctus
est? Lucia respōdit. Apo
stolus dicit. Qui caste et
pie in hoc seculo vixerit
templū dei sunt: et sp̄i
tus sanctus habitat i eis.
Pascasius dixit. Ego fa
ciam te ad lupanar duci:
et dū fueris scortata fugi
et ate spiritus sanctus. Lu
cia respondit. Non com
quinatur corpus. nisi de
consensu mentis. Nam
et si in manu mea thura
ponas et per manū meā
facias sacrificiū: deus hoc
attendit et deridet. De se

sibus enim et volūtatibus
iudicat deus. Tunc pascas
sius iussit lenones venire:
et tradidit eam illis dicēs.
Inuitate ad castitatē eius
populū: et facite eam tam
dū illud qđm nūciatur
mortua. At illi vbi eam ce
perunt velle trahere ad
lupanar: tanto pondere
eam fixit spiritus sanctus:
vt penitus moueri nō pos
set. *Lco septima:*

Ecce autem
simul ex officio impellen
tes deficiebant viribus:
et r̄p̄isti virgo immobilis
persistebat. Tūc miserūt
funes in manibus et i pe
dibus eius: et ceperunt
omnes pariter trahere.
Illa vero quasi mons im
mobilis permanebat. Tūc
angustari cepit pascasius
consularis et merore de
ficere. et vocauit magos
auruspices: et templorū
omniū sacerdotes: quiq;
omnes agebant supersti
tione sua contra eam vt
moueretur: et non pote
rant. Tunc consularis lo
tione eam iussit perfundi:
credens asserentibus qđ

maleficijs staret immobilis. Item precepit et adducta sunt multa parua bouum: vt ab ipis traheretur: et nec sic preualuerunt virginem xpristi mouere. Quia enim spiritus sanctus stabilis erat: quomodo peccatorum manibus moueri poterat? **P**ascasius dixit. Que sit ista malefica tua? Lucia respondit. Ista malefica non sunt sed beneficia dei. **P**ascasius dixit. Que est hec ratio quoniam puella delicta a mille viris tracta non est mota? Lucia respondit. Et si alia decem milia adlabueris: audies per me spiritum sanctum dicentem. Cadent a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis. **Lectio. viii.**

Recede auditus plus torquebatur inde in sanus pre cogitatione tormentorum quali eam pena perderet. Cui sacra virgo clamabat. **P**ascasi miserere me quid cruciaris? Quid palloribus trepidas? Quid per diuersa mentis tue torques? Templum dei si me probasti crede: si vero

non credis discede. **H**ec pascasius audiens: furiose amplius anhelabat: quia eam de seipso sibi nescire exhibere cernebat. Tunc precepit ministris ignem copiosum circa eam accendi: ita vt picem et resinam feruens oleum super eam iacerent: vt celerius consumeretur: quia voce eius publica confundebat. At illa in nomine domini nostri ihesu xpristi: stetit immobilis dicens. Ego rogavi dominum meum ihesum xpristum: vt ignis iste non dormiret michi: quatenus tibi insulem plaudens in domino. Et impetraui ab eo inducias martyrii mei: vt credentibus timore tollerem passionis. **Lectio. ix.**

Tunc videntes agnoscere pascasii amici eius iusserunt gladium mergi in gutture eius: et confectum percussa est: que percussa quod diu voluit orauit: quod diu voluit allocuta est turbam circumstantem dicens eis. Annuncio vobis pacem ecclesie dei dati diocleciano de regno suo directo. et maximiano loco

die mortuo. Et sicut habet ciuitas cathanenensis in mentionem sancte sororis mee agathe: ita me sciatis hunc syracusanam ciuitatem a domino datam: si voluntatem dei feceritis ex corde. **H**ec vero prosequente famula dei lucia: vt diximus gladio visceribus perforata. ante oculos eius vincit ducitur pascasius. **C**ucurrerat enim relatio secularium quod fuisset deprecator prouinciam. Qui perductus ad urbem romam. ab omni senatu auditus. capitali accepit sententiam. **D**ei vero sacratissima virgo lucia de loco in quo percussa est pentus non est mota: sed nec emisit spiritum nisi prius venientibus sacerdotibus et sacramentorum mysteria ei daretur: et omni populo respondente amen. in confessione domini emisit spiritum.

In festo sancti thome apostoli. **Lectio. p.**

Thomas hebraice latine abyssus vel geminus interpretatur: et grece didimus nominatur: quoniam vtraque interpretatio eius statui congruit. Didimus recte vocari potuit propter dubium cordis in credendo effectum dominice resurrectionis: abyssus: quia altitudinem dominice virtutis in resurrectione certa fide penetravit. Et iuxta latinam linguam christi geminus ac similis saluatori audiendo incredulus videndo fidelis. **Lectio. ii.**

Ite euangelium predicauit partis mediorum: hyrcanisque et bragmanis. Et destinatus ad orientalem plagam in terra

gentium predicans: ibique
predicationem suam usque
ad ultimam passionis sue
producens: profectus est
ad india superiorem per re
velationem. Et ad opi
monem eius omnes po
puli festinabant videtes
signa et prodigia que fa
ciebat: et non poterit co
tempnere predicationem
eius. Nam et demones
pellebat. omnes etiam do
lores. calores et rigores
pellebat: cecos illumina
bat: et mortuos etiam su
scitabat. *Lectio tertia:*

Cuius corpus cum
honore et hymnis
transfuerunt ad ecclesiam:
condientes aromatibus
preciosis: et fiebant signa
et prodigia magna in loco
ubi positum erat. Nam de
moniaci liberabantur: et
egritudines curabantur.
Demque supplicantes syri
ab imperatore alexandro
romano veniente victore
de perfidis prelio verse re
ge deuicto impetrarunt
hoc: ut mitteret ad regu
los indorum: ut redderent
defunctum ciuibus. Sicque

factum est: ut translatus
esset de india corpus apo
stoli: et positum in ciuitate
edissa ad laudem domini nostri
iesu christi. Cui est honor et
gloria in secula seculorum.
amen. *Alie tres lectiones
leguntur de comunibus apo
stolorum: Secunda iohanne:*

In illo tempore. Tho
mas unus ex duo
decim qui dicitur didimus:
non erat cum eis quando
venit iesus. Et reliqua.

*Omnia sancti gregori
pape: Lectio septima:*

Iste unus discipu
lus defuit. Reuersus
quod gestum est audiuit:
audita credere renuit. Ve
nit iterum iesus: et non cre
denti discipulo latius pal
pandum prebuit: manus
ostendit: et ostensa suorum
excitricum vulnerum: infide
litatis illius vulnus sa
nauit. Quid fratres char
rissimi quid inter hec am
mauertitis? Numquid
casu gestum creditis: ut e
lectus ille discipulus tunc
de esset. Post autem ven
iens audiret: audiret du
bitaret: dubitans palpa

ret: palpans crederet. Non
hoc casu sed diuina dispo
sitione gestum est. Egit
namque miro ordine sup
na clementia: ut discipu
lus dubitans: dum in ma
gistro suo vulnera palpa
ret carnis: in nobis vul
nera sanaret infidelitatis.
Plus enim nobis thome in
fidelitas ad fidem quam fidel
discipulorum credentium
profiuit: quia dum ille ad
fidem palpando reducit:
nostra mens omni dubi
tatione postposita in fide
solidatur. *Lectio octaua:*

Ite quippe discipu
lum post resurrecti
onem suam dubitare per
misit: nec tamen in dubi
tatione deseruit: sicut an
te natiuitatem suam: ha
bere mariam sponsum vo
luit: qui tamen ad eius
nuptias non peruenit.
Nam factus est discipulus
dubitans et palpans te
stis vere resurrectionis:
sicut sponsus matris fu
erat custos integerrime
virginitatis. Palpauit
autem et exclamauit. Do
minus meus et deus meus.

Dicit ei iesus. Quia vidi
sti me credidisti. Cum pau
lus apostolus dicat: est
enim fides substantia spera
darii rerum argumentum
non apparentium: profec
to liquet quia fides illarum
rerum argumentum est que
apparere non possunt. Que
enim apparent iam fidem
non habent sed agnitio
nem. *Lectio nona:*

Cum ergo vidit tho
mas dum palpauit:
cur ei dicitur. Quia vidi
sti me credidisti? Sed ali
ud vidit: aliud credi
dit. A mortali quippe ho
mine diuinitas videri non
potuit. Hominem igitur
vidit et deum confessus
est dicens. Dominus meus et
deus meus. Videndo ergo
credidit: qui consideran
do verum hominem hunc
deum: quem videre non
poterat exclamauit. Leti
ficat valde quod sequitur.
Beati qui non viderunt
et crediderunt. In qua
minimam sententiam nos
specialiter signati sumus:
qui eum quem carne non
vidimus mente tenemus.

Mos signati sumus: sed si fi-
dem nostram operibus se-
quimur. Ille etenim vere
credit qui exercet operan-
do quod credit. Quo co-
tra de hijs qui fidem no-
mine tenus tenet paulus
dicit. Confitentur se nos-
se deum factis autem ne-
gant. Hinc iacobus ait.
Fides sine operibus mor-
tua est. **In festo sancti**

ignij xpi et mris. Le pma

Ignis natiue gre-
cis ex philosopho
de athenis: cuius genea-
logiam non inueni: sedit
annos decem. menses tres.
dies octo. fuit autem te-
poribus seueri et marci:
a consulatu magni et ca-
merini vsq; ad orphitoni
et pasciani. Hic composu-
it clerum et distribuit gra-
dus. Hic fecit ordinatio-
nes tres per mensem decem-
brum. Presbiteros quindecim.
diacones quique epi-
scopos per diuersa loca nu-
mero septem. Qui etiam
sepultus est iuxta corpus
beati petri in vaticano ter-
tio idus ianuarij: et cessa-
uit epatus dies tres.

**In festo sancti felix i pi-
as pbi et mris. Le pma:**

Edm feruo: dyocle-
tiani et maximiani
sanctos dei diuersis penis
interficeret duos fratres
simili modo felicem et feli-
cem gratia dignos presbi-
teros sancte ecclesie catho-
lice oblatos sibi draccus
urbis prefectus iussit ad-
duci vt sacrificarent. Quod
si contempsissent punire-
tur. Interea vnus ex ipis
nomine felix qui erat se-
nior frater: cum ductus
fuisset ad templum serapis
iuxta secretarium vbi sedebat
nemo ratus draccus vi-
dens eum dixit. Iusserunt
te sacratissimi principes
deo serapi sacrificare. Tunc
sanctus felix insufflauit
in faciem eius et statim
corruit: atq; in puluere
reductus est. Item altera
die deductus est ad tem-
plum vbi mercurij erat sta-
tua: et hortabatur vt ibi
thyma iactaret. Qui simi-
li modo exsufflauit in fa-
ciem eius et statim corruit.

In terram. **Le o. ij.**
eductus est igitur

beatus felix ad simulacrum
diane vt vel ibi sacrificar-
et. Quod videns insuffla-
uit in faciem eius et ce-
cidit: et tanq; si nuq; fue-
rit statim in puluere redac-
tum est. Tunc reductus est
ad fratrem vt puniretur in
eculeo: et inquireret qui-
bus hoc maleficijs fecisset.
Et respondens dei famulus
ait. Hoc non maleficijs di-
aboli sed beneficijs dei ope-
ratus sum. Tunc iratus
draccus. Iussit eum duci
extra murum via portuensi
ad locum qui secundo mi-
liario longe est: et ibi cum
ad sacrificandum duxerit
ad phanum quod in ipso lo-
co erat. **Lecho terciu:**

Beatus igitur felix
flexis genibus ora-
uit. Et exurgens ab ora-
tione insufflauit in arbo-
rem ingentissimam: et sta-
tim radicitus euulsa est
arbor: simul et templum
cui erat coniuncta et simu-
lacrum quod intus erat:
ita vt nichil ex ipso peni-
tus remaneret. Quod cu-
nunciatum fuisset urbis pre-
fecto: iussit eum ibidem

decollari: corpus vero eius
inhumatum iussit lupis et
canibus derelinqui. Sed
christiani in eodem loco in
quo arbor fuerat: quia in-
imam terre altitudinem
aperuerat euerio arboris
illius eum sepelierunt. Vo-
luerunt autem altera die
corpus eius effodere: sed
ita virtus diuina marty-
rem suum diligenter huma-
tum defensauit: vt quicun-
q; attemptaret manum
mittere: a dyabolo arripe-
retur. Sicq; factum est vt
petre templi in edificatio-
nem sepulture eius profici-
cerent: vbi tempore pacis
fabricata est ecclesia: in
qua beneficia diuina ex-
uberent orationibus eius
vsq; in hodiernum diem.

**Quique fratrum martinij
ordinis minorum. Le o. p.**

Sanctorum martyrum:
berardi. petri. acur-
si. adiuti. et ottoms festi-
na gaudia nobis fratres
charissimi celebrantibus:
iporum quoque ordinem mar-
tyrum breuis sermo perstri-
gat: vt quo illi per lucas
viteque contemptum terrena

queq; calcauerunt: eo mens nostra ad sublimem orem virtutum palmam se erigat. Beatus namq; frater ciscus minorum pater et fenerator inclitus. cum diuina cerneret reuelatione: se et suos pro aliorum salute vocatos: etiam impie mahumeticis legis obseruatores: pro posse deducere ad lucem fidei cupiebat. Unde anno a sua conuersatione vnde cimo: multis cum periculis iter aggressus ut soldanum adiret presentiam: admirandam regni presentem destinavit sanctos: ut ipse orientis. illi occidentis populis mahumeticis salubre christi predicantes euangelium: quasi totum ad christum conuerterent mundum. Hos autem potissime pater beatus diuinitus reuelatos elegit: in quibus diuina virtus: rerum gestarum gloria: et splendidissimis actionibus illustrata clarebat. Quibus ut itineris laborem cum obedientie merito susciperent: fratrem vitalem virum utique omnium sanctitate et discretione

precipuum in prelatus precepit. **Lectio secunda.** Illi omnem spem et cogitatum in domino iacentes: et beati patris pateris monibus et orationibus confortati iter aggressi: tandem in arragomam peruenierunt: ibi pater eorum vitalis diuinitus languoris morbo preuentus: diuina putans voluntate suum iter impediri: ceteros abire permisit. Haud multo post interiecto tempore in colimbriam portugalię regni urbem deuenientes: ad reginam oracham nomine se contulerunt. Apud quam per aliquot dies commorati. ipsius regine precibus deuotissimis victi: ut ipsius vite terminum demonstraret suppliciter dominum rogauerunt. factique est ut in primo martyrii sui ordinem et deferendas suas colimbrię reliquias: ac ab ea honorifice suscipiendas et post vite ipsius exitum reuelarent: quod et rei demonstrauit euentus. Si quidem post sacra ipsorum

ossa ab eadem regina in monasterio sancte crucis de colimbria condita. paucis euolutis diebus matutinali hora iuxta sanctorum vaticinium deuota regina debitu humane carnis exoluit. Hora vero eadem petrus ordinis canonicoz monasterij sacrista et regine confessor: vir omni sanctitate preclarus: prefatos quique martyres indicibili claritate circumdatos: et minorum fratrum multitudinem numerosam matutinales horas in ipso sancte crucis templo decantantes vidit. Intellexitque quod ibi conuenerant: et exequiarum cultu debito honore prefate regine impendere. Et miranti de regine transitu: unus eorum dixit. De regine transitu nil dubite: nobis enim egredientibus nuntius tibi adexit. Quod et statim factum est: ut in hoc vno simul appareret quod prelibati sancti prophete spiritu pleni fuerant: et premonstrata visio

autentica redderetur. Tu autem. **Lectio tertia:** **H**icur apostolici viri ab ipsa regia recedentes: alancuarum ad santiam sancti regis filiam: virginem utique deuotam peruenierunt. At illa secularibus vestibus super indutos: quia aliter non erat ipsis transiendi facultas. hispalim que nunc sibilis dicitur transiit: ubi secularibus abiectis indumentis ad infidelium misquitam. ut predicarent accesserunt. Impetu autem facto repulsi: et verberibus pluribus lacerati: non a conceptu spiritus feruore deficientes: aulam ingressi: fide mahumeti dampnantes: christum coram rege predicauerunt. Rex vero in furore usus eos de capite precepit. Filius autem regis naturalis quadam pietate illi compatiens: patris furoris ardore compresso ut maturius in his ageretur obtinuit. At rex seniorum habito consilio: post publicam christianam nominis

ex alta turri ubi primo re-
trusi sunt predicationem:
post etiam squalidi car-
ceris oppressionem ad
se vocatos. misericordia
pollicens auertere miteba-
tur a xpo. Cui illi. Vti
nam tibi rex misericordia
quam nobis prestare mite-
ris: matrona vsus consili-
o ipse tibi prestares. Age
quod malueris: corpora
eripere potes: sydera loca
animas detinebunt. Stat
nobis firma promissio: et
pro presenti morte imor-
talitatis dono fouebimur.
Tunc rex eorum immobilem
annum cernens: marochi-
um cum quibusdam xpi-
anis destinavit. *Lco. iii.*
Iter ceteros vero q
marochy moraba-
tur xpiananos: erat dñs
petrus infans: portu galie
regis frater et regis mar-
rochiorum ductor exerat.
Hic siquidem in sua frēs
recipiens domo: pio ve-
nerabatur affectu. At illi
quid se facturos venerāt
cogitantes: omni subla-
to timore vbiq; collec-
tos saracenos videbant

xpm predicabant. Conti-
git autem semel regem
miramolinū ipso i legis
sue auctore cōmicia iac-
tantes audire: qui mi-
nimo furore succensus: ius-
sit cū impetu eos expelli: et
ad xpianorum terras datis
a dño petro infante comi-
tibus deduci. Illi martiri
desiderio flagrantēs: di-
missis in via comitibus:
iterū marrochiū reuertū-
tur. Quo audito rex ma-
asserbuit: precepitq; vt
tettissimo carcere cōclusi
fame siti q; interficerentur.
Stant igitur beati vinci-
lis innodati: et diuina
super infideles man⁹ ag-
grauatur. Nam itensi vi-
tra q̄ humana patitur na-
tura caloris et aeris intē-
peries sic infirmos effecit:
vt iam claro cernerent q
pro sanctis suis sit diu-
na ultio insecuta. Ex quo
rex perterritus: a viculis
absolutos illesos abire p-
misit. Mirabile dictū.
Cum per viginti dies
fuerint sine aliquo cor-
porali cibo carceribus in-
clusi: sola diuina virtute

refecti: sic inuenti sunt for-
tes et alacres: vt merito
in stuporem conuerteret
se videntes. Iterū ad xpi-
anorum plagas missi. relic-
tis comitibus secūdo mar-
rochiū redierūt. *Lco. v.*

Iterum cōtra sibi
rebelles rex exercitū
mittit: et dñs petrus isas
secū fratres adducit. Re-
deuntes autem cū victo-
ria marrochiū saracem si-
mul et xpianam: per tridui
aquam non reperientes:
minimo sitis ardore qua-
abantur. At berardus sā-
cte trinitatis cultor: tan-
to compatiens hominū
labori: oratione cum cete-
ris premia: breui parillo
terram fodiens: aqua a
dño impetrata. uimento-
ri sitim et hominū exti-
git. In ipso vero loco:
nec fons ante visus fue-
rat nec post. Reuersi au-
tem marrochiū seruabā-
tur ne predicarent: sed il-
li quadam sexta feria in
publici prozuperūt. At
iussu regis audam pan-
api qui aque miraculū
viderat decapitandi tra-

146
diti sunt: qui eos pcepit
carceri mancipari. Ad locū
igitur carceris adducti: a
lapis a ministris et varijs
sunt opprobrijs saturati.
Post tridui vero de carce-
tracti nudi et manibus
post terga ligatis: tandē
impio iudici sunt presen-
tati. At ille cernens eorum
in fide constantiam nulla
posse ratione mutari: ite-
rū iussit durissime tam-
diu virgis et fustib; cedi:
donec pene viscera appa-
rerent et ossa. A ministris
etiam feruente oleo et ace-
to vulneribus infusis: per
totam sequentem noctem
super testas volutati sūt:
et a pluribus sibi inuicē
succedentibus arbitrarie
afflicti. *Lectio. sexta.*

Icte vero illa custo-
des magnā de celo
lapsam lucem videntes:
et prefatos sanctos cū in-
numerabili multitudine
sublimari putauerunt di-
uinitas fuisse liberatos:
sed in carcere inuētos suos
fecit rex tribunalibus pre-
sentari. Ministri vero il-
los nudos trahentes: cō-

tinuis flagris terga eorum
et corpora nouiter flagel-
labant. Occurrit autem
illis quidam princeps:
malumetiam suadens
fidem. Octo vero illius
suasionem confutans et-
iam in contemptum propheta-
ne legis in terram spuens:
grauiter ab ipso alapa percus-
sus. At ille verborum domini
non inemor: alteri pre-
buit maxillam dicens. Igno-
scat tibi deus: quia nescis
quid facis. Ad imperii de-
mum regis conspectum ad-
ductis sic ad eos exorsus
est. Estis ne vos ipsi illi:
qui fidem veram vituperan-
tes ad tantam etiam infamiam
adducti estis: ut dei nomen
blasphemetis? At illi. O
rex fidem veram minime
sperimus: tuam autem
falsam et eius iniqui con-
ditorem omnino abhor-
remus: pro vera autem
et pati et mori parati su-
mus. Tunc rex eos delicias
et voluptatibus a christi-
ana veritate existimans re-
uocare: pecunias et formo-
sarum mulierum que ade-
rant delicias reprobavit.

si malumeti perfidia re-
perent: alias suo gladio
trucidandi. Sed viri
desimobiles animo con-
uersi ad regem. sunt tibi
inquit mulieres et pe-
cunie: nobis autem sit ihesus
christus. Adhibe vincula. car-
ceres. ignes. tormenta et
mortem: omnis nobis le-
uis est pena: cum de celesti
gloria cogitamus. Tunc
rex tantum cernens in sa-
ctis constantiam et imo-
bile propositum: arrepto
gladio nimister iniqui-
tatis effectus: capita eorum
per medii frontis ampu-
tauit. Et illi quidem op-
tato iam positi: post maxi-
mos persecutionum acule-
os: post ingratissimas eni-
pnam moles: eterne
vite adepti brauii marti-
rii corona donati sunt.

¶ Assi sunt. **Leto. vij.**
Vero beati martires.
anno domini millesimo
ducentesimo vicesimo:
decimo septimo kalendas
februarii: ante mortem be-
ati francisci anno sexto:
qui illorum ut audiuit
martyrium tanto gestuit

gaudio tanta perfusus est
leticia. quod facile expri-
mi non posset. Corpora
autem eorum extra palatium
proiecta: a saracenis liga-
tis pedibus: extra urbem
varijs ludibrijs circa me-
ma tracta: tandem pem-
in partes confusa: in ca-
po relictas sunt: ut bestijs
essent in cibum. Christi-
am vero nocte sequenti
ad colligendas sacras re-
liquias exeuntes: lapi-
dibus saracenis sunt re-
puli. Sequenti vero die
quorundam consilio: ne
reliquie venerarentur a
christianis ut sancte. rex igi-
tur comburendas decreuit.
Sed igne copioso accen-
so: cum in eo sanctorum
corpora iactarentur. hinc
inde flamma declinans
reliquit intacta. Immo
quod dictum mirabile est.
cum unum de capitibus plu-
ries in ignem proiectum
esset: diuina faciente vir-
tute de igne semper exi-
ens nec in capillis est lesus:
et nunc cum pelle et capillis
integrum demonstratur.
Postea saracem precio

sumpto: reliquias christi-
anis vendiderunt. Domi-
nus vero petrus infans ca-
pellano suo: et quibusdam
iuuencibus virginibus ca-
tradidit desiccandas. Cum
autem quidam fornicarius
vellet illuc accedere: imobi-
lis factus in medio scale ut
sibi succurreretur clamauit.
Qui confessione premissa:
de scala descendens loquela
amissit: nec prius recupera-
uit quam voto facto super pectus
eius unum caput sanctorum
appositum est. **Leto octaua:**
¶ Anctorum reliquias
dum sic exsiccaret:
quidam appropinquans ut
eis solito more continge-
ret: sic in aere cum umbone
sunt eleuate. ut nullo hu-
mano subsidio possent at-
tingi. Mirans adolescens
rem: et fornicationem con-
scientia accusante contri-
tus et confessus: statim
valuit reliquias e celo di-
missas contingere. Unde
factum est: ut in maiori re-
uerentia habitis: nonnulli
a facinoribus abstinere-
ne deprehenderentur. De-
mum eorum capitibus cum

caribus in quadā argen-
tea archa depositis: ossib'
vero in alia: in sua capel-
la collocantur: prefatus
petrus infans ante factos
precabatur: vt redeundi
inter xpianos aditus in-
dulgeretur. Quorū meri-
tis factū est: vt rex illi re-
deundi licentiam daret: q'
uis consultus fuerit vt ei
occideret. Qui in itinere
positus: ad quēdam locū
peruenit: vbi inam atro-
citate leombus auditis:
non parū cunctis timorē
ingentur sed sacris reli-
quijs interpositis omnis
profecto mugitus et tior
abcessit. Inde solitaria
penitus inuia loca pāgā-
tes: qua sibi pergendū
foret ignorabant. Nec de-
fuit diuina pietas humi-
liter supplicantibus: qui
errantibus sanctorū me-
ritis vie ducatū prebuit.
Siquidem iumentū cui
sacre insidebant reliquie:
infans preire et alios seq'
iussit nullo ductore prece-
dente: saracenōrū insidias
per inuia et aspera euade-
tes: ad ceptam urbē vbi

ad transiretandū parata
erant nauigia perueniūt.
Tu autem. Lectio nona:
Situr naues cōscē-
dentes: cū sequenti
nocte sanctorū patrocinio
lumine de celo dilapso:
naufragiū euasissent: hor-
spalim deuenerunt. Et vir-
uentis vela cōmiserant et
ecce regis nūtiū vt eos ca-
ptiuos reducerent: ad li-
tus applicuerunt. Sed
hij secundis flantib: vē-
tis: tandem feliciter coli-
briam peruenierunt. Ad
sacras autem suscipiēdas
reliquias regina oracha:
et populus vniuersus cū
iubilo creuites ī mona-
stero sancte crucis regu-
larū canonicorū: cum
magnis que longū foret
narrare solempnijs sepe-
herunt. vbi multis coru-
scant miraculorū prodigijs.
Siquidem ad eorū
inuocationem infirmi
ceci vident. claudi ambu-
lant. muti loquuntur. lep-
si mūdantur. paralytici
curantur. obsessi a demo-
nibus liberantur. et varijs
infirmatibus detenti.

desideratum obtinent san-
tatem. Ex ipis quoq; re-
liquijs: vsq; hodie hīq;
sanguineus et odorifer
manans multis confert
integram sospitatē. Nec
tacendū puto grauem di-
uinū iudiciū super saraceno-
vindictam. Nam ab eo a-
no quo martyres bti pal-
mam meruerūt martyriū
omniū pene rerū sterilitas
et seua pestis sic ī eos per-
quinquennū ē ebadaata.
vt morbo incurabili inua-
lescente maxima pars illi-
gentis fuerit crudeli mor-
te deleta. Ipsius quoq; ī
pī regis brachiū et totū
dextrum latus vsq; ad pe-
des eo anno quo sanctos
interemerat. aridū sic fac-
tum est et siccū. vt nullo
humano vsui potuit am-
plius adaptari. Adorū
sanctorū felici audito mī-
tyrio: et visis reliquijs ī-
ditus xpi confessor anto-
ninus fidei feruore et mar-
tyriū amore succensus: ex
canonicorū ordine ad im-
morū se transiit pauper-
tatem. Gaudeat igitur
mater ecclesia celestium

118
militū illustrata natali.
Gaudeat et sacra immorū
religio sanctorū martyriū
virtutibus laureata: et
nouus means sanctorū
prodigijs grātas xpo refer-
at actiones. et sanctorū
martyriū sectetur veligia.
ad laudem et gloriā dñi
nri ihū xpi: cū cum patre
et spū sancto est honor et
gloria ī secula seculorū.
Amen. **In festo scti mar-**
celli pape et mris. Lectio p.
Empore quo maxi-
mianus augustus
redijt de partibus africe ad
urbem romā. volens placē
drocleiano augusto vt ī
nomine eius thermas a so-
lo edificaret: cepit inuidia
xpianorū omnes milites
romanos ad afflictionē
laboris compellere: et per
varia loca: alios ad lapide-
alios ad arenā fodiendam
dampnauit. In ipso tēpore
erat vir nomine trason: vir
potens et facultatib: ple-
nus et vita fidelis. Adie cū
vidisset affligi xpianos
ad fatigationem et labo-
rem: cepit de sua faculta-
te sanctis martyribus ali-

monia et victu ministrare
per viros christianos sifi-
mum et ciriacum sinaragdu
et largum. *Lectio secunda:*

Ecce audiens marcel-
lus episcopus vrbis
gaudio repletus est: de ele-
mosina quam trason sanc-
tis ministrabat. Et vocans
ad se sanctos viros christi-
anos et seruos domini nostri
iesu christi: sifimum, ciriacum,
sinaragdu, et largum: in qui-
bus fuit ab eis et notum fecerit
sancto marcello episcopo:
quomodo trason sanctis
dei victualia ministrabat.
Tunc gaudio repletus: du-
cens consilium: consecrauit
sifimum et ciriacum diacones
ecclesie romane. factum est
autem in vna nocte dum
ferrent humeris suis vic-
tum, quem trason minis-
trabat: tenti sunt a mili-
tibus pagans et perducti
ad tribunal expurium. Sus-
cipiens eos tribunus: re-
clusit in custodia publi-
ca. Post diem tertium nunti-
auit tribunus maximiano
augusto. *Lectio tertia:*

Ecce cum audisset
maximianus iussit:

ut sub custodia ipsi fode-
rent arenam: et humeris
suis portarent usque ad lo-
cum ubi thermes edificaba-
tur. Erat autem ibi senex
inter eos nomine saturni-
nus: qui iam senectute
maceratus fuerat: et cepe-
runt cum ad portandum ad-
iuvare. Hoc cum vidissent
custodes fieri: quia sifim-
us et ciriacus diacones
sarcinas suas et alias cum
adiutorio christi portarent:
mirati sunt et nuntiauerunt
tribuno expurio. Tunc tribu-
nuntiauit maximiano au-
gusto dicens: quod cum hym-
nis et laudibus dei: et omni
veneratione christo gloria
reddebant. *Lectio quarta:*

Ecce eodem tempore misit
maximianus augu-
stus: et iussit sibi sifim-
um presentari. Cui cum
presentatus fuisset sifim-
us diaconus dixit ad
eum maximianus. Quis
vocaris? Respondit. Ego
peccator sifimus seruus
seruorum domini nostri iesu christi.
Maximianus augustus
dixit. Que carmina sunt
in vobis? Respondit si-

fimus diaconus dicens.
Si cognosceres que sunt
carmina fidelium: scires cre-
atorem tuum. Respondit
maximianus augustus.
Et quis est creator nisi
iuuatus hercules? Respon-
dit sifimus diaconus.
Vobis turpe est vel nomi-
nare vel audire eum. Ma-
ximianus dixit. Vnum
tibi e duobus eligere fel-
tina. Aut sacrificia deo her-
culi: aut carnes tuas ig-
nibus cremabo. *Lectio quinta:*

Sifimus diaconus
dixit. Ego quidem
semper hoc optavi: verum
tamen si meritis fuero:
ut coronam desideratam ac-
cipiam. Iratus maximia-
nus augustus tradidit e-
um laudatio prefecto. Tunc
lauditius prefectus reclu-
sit eum in custodia ma-
mortum: et fuit ibi in cu-
stodia diebus decem et sep-
tem. Post hos dies trans-
actos iussit lauditius pre-
fectus aspectibus suis si-
fimum presentari. Qui cum
presentatus fuisset ab am-
promano comitarenensi:
subito lux de celo facta est:

et vox de luce erxit dicens.
Venite ad me benedicti
patris mei percipite reg-
num quod vobis paratum est
ab origine mundi. Tunc
ampromanus tremefac-
tus cecidit ad pedes sifim-
i diaconi et dixit ei. Ad-
iuuro te per christum quem con-
fiteris ne tardes me bap-
tizare: et facias me tecum
pertingere ad coronam.

Ecce eodem *Lectio sexta:*
hora allata est aqua
et catenauit eum: et be-
nedixit fontem: et depo-
suit nudum in pelium et di-
xit ei. Credis in deum pa-
trem et filium et spiritum sanc-
tum? Et ille respondit.
Credo. Et dixit ei sifim-
us diaconus. Illuminet
te christus. Et eleuauit
eum de pelio: et adduxit
eum ad sanctum marcellum
episcopum: quem christumate
consecrauit: et altare con-
secrauit: et participati sunt
omnes corpus et sanguinem
domini nostri iesu christi. Eodem die
post meridiem iussit sibi
lauditius sifimum dyaco-
nem presentari ampro-
mano comitarenensi iam

baptizato. Qui cepit clama-
re et dicere. Quid vos co-
artat dyabolus in dei suos:
tanta mala exercere? Tunc
prefectus dixit ad ampro-
manum commentariense. Quis
ego video et tu christianus
effectus es. *Leo septima.*

Respondit ampro-
manus. De michi in
felicia: quia peridi dies me-
os. Respondit prefectus
Vere nunc perdes dies tuos
Et iussit eum capitale subi-
re sententiam dicens. Si
hic extinctus non fuerit:
multi per eum peribunt. Eo-
dem tempore ductus i via
salaria miliario secundo:
capite truncatus est: sub
die quarto nonarii febru-
arii. Tunc iussit retrudi
in custodia senem saturni-
num et fufinum draconem di-
cens. Si non imolauerit
dys: diuersis eos pennis in-
terficiam. Cumque satur-
minus senex esset in custo-
dia una cum fufinno draco-
no: ueniebant ad eos mul-
ti gentiles et baptizaban-
tur cum omni fiducia. *Leo viii.*

In ipso tempore maxi-
mianus interfecit

sororem suam artemiam. Post
dies octo ueniens sanctus
marcellus episcopus cum
lucina matrona christianissi-
ma: conduuit corpus eius
cum aromatibus et lithe-
aminibus: et ipse nocte
in palatio cum amichis
suis: et sustulit martyres
ubi commendati fuerant. Et
translata sunt corpora cum
sancto cernaco in predio
eius via hostiensis milia-
rio ab urbe roma septimo
ubi requiescunt in sarco-
phagis lapideis. Quos
manu sua recondidit bea-
ta lucina in pace amen ser-
uo idus augusti. Eodem
tempore beata lucina fecit
donationem de facultati-
bus suis omni ecclesie ca-
tholice. *Lectio nona.*

Maximianus augustus
indignatus proscriptio-
nem dampnauit. Beata
autem lucina rogauit sac-
tum marcellum episcopum:
ut domum eius ecclesiam co-
secraret. Quod et cum omni
deuotione fecit beatus mar-
cellus episcopus. At ubi
frequenter in eadem domo

missas celebraret i media
ciuitate via latina: et au-
dierit hoc maximianus
augustus iratus misit i
eandem ecclesiam et fecit
preceptione sua: ut ibi pa-
les sternerentur ad anima-
lia stabuli publica: et cum
dem marcellum episcopum
ad seruitum animalium depu-
tauit cum custodia publi-
ca: ubi et per multos annos
seruendo emisit spiritum
septimodecimo kalendas
februarias. Cuius corp-
us rapuit iohannes presbiter
noctu cum beata lucina et
conduuit cum aromatibus
et sepeliuit in cimiterio
priscille via salaria non lo-
ge ab urbe roma: miliario
tercio et requieuit i pa-
ce. amen. *In festo sancti*

antoni abbatis. Leo p.

Satus antonius
abbas cum esset in
ciuitate patras in mona-
sterio: non valebat serui-
tium dei facere quomodo ipse
cupiebat: quia quotidie
videbat ad se venire mul-
tas gentes seculares. Et
cogitans et gemens i cor-
de suo dicebat. frater quid

faciemus: quia conturbat
me cogitationes mee: et
non est hic locus quietus
ut possimus saluare animas
nostras. Nec dicebat illi
quos faciebat in dei amore
positos: et per singulos di-
es molestabat et hortabat
eos: dicebatque illis. Quid
faciemus? Illi autem dice-
bant. Quid tu pater iubet?
Ille autem dicebat. Veni-
te pergamus de loco isto:
et eamus in illum locum ubi
fideliter et firmiter deo ser-
uiamus. *Lectio secunda.*

Illi autem qui in ti-
more dei erant posi-
ti animo suo ei dixerunt.
Si sic oportet non pater:
et nos non te derelinqui-
mus. Tunc beatus anto-
nius dixit. filii mei uoca-
uit nos deus in ordinem
monachorum et sacerdotum:
sed tamen videamus ut
non sit falsum in nobis
huiusmodi nomen: si se-
cundum scripturam precep-
ta dei in omnibus audire
et adimplere uelimus. Cum
autem sol ad occasum ve-
nisset introierunt in eccle-
siam et ceperunt laudes

reddere deo omnipotenti:
sicut mos erat. Et cū cō-
pletū esset officiū mona-
sterij: et omnes requies-
cerent in lectulis suis: il-
le prostravit se in terram
deprecans deum et dicens.
Deus celi et terre qui cūc-
torū es cogitor: i cuius
voluntate cuncta sūt po-
sita: et nō est qui possit
tue resistere voluntati qui
reuocas errantes vt non
pereant: custodi seruos
tuos: et ostende nobis lo-
cum in quo tibi mundo
corde: et casto corpore ser-
uiamus: quia non ē hic
locus conuersationis in-
si amatoribz huius seculi

Cum **Lectio tertia:**
Morasset beatus anto-
nius abbas accidit ei mo-
dicus sompnus. Demēs
autem angelus dñi i sōp-
nis dixit ei. Antom sur-
ge vade in locū in quo di-
co tibi: tu et fratres tui
qui volunt sequi te. Ego
autem dabo tibi i heremo
figuram angeli: et ibi pas-
cam te de cunctis regioni-
bus terre. Et cū ascende-
ris in montem excelsū

cedron: ibi inuenies mo-
dicam vallem nemorosā
pulchram nimis inter
montes: illicq; inuenies
lapidem marmoreum in
similitudinem hominis:
qui tibi aliquid pauoris
imittet: s; noli timere q;
ego tecum sum in omni
opere tuo. Tunc beatus
antomus surgens a som-
no dixit. Gratias ago ti-
bi dñe ihū xpe: qui me
dignatus es exaudire. Et
introuit in ecclesiā: tan-
gens signū ad matutini
Et congregatis cunctis
fratribus in simul fecerūt
officiū. **Lectio quarta**

Anc autem facto ex-
ierunt de ecclesiā: et
ante portas ecclesie pari-
ter sederunt. Et exinde ce-
pit beatus antomus nar-
rare sompniū suū quod
viderat fratribz suis. Di-
xi vobis iam fratres mei
sequimini me: et ducam
vos in locū illū vbi ani-
me nostre saluentur: q;
non est hic locus idoneus
nisi amatoribus seculi et
vanitatum. Et propterea
fugiamus nos a facie is-

tius cupiditatis. Illi ve-
ro respondentes qui erāt
animō bono dixerunt.
Pater carnis vbi tu vis:
sed tamen videamus ne
in vacuū laboremus: sed
prouide vt ad exempla
sanctorū possimus per-
uenire. **Lectio quinta:**

Terum dicit beatus
antomus fratribz
suis. Videte fratres vt
cor vestrum et cogitatio
vestra non vacet inuani:
et ne seducat vos huius
seculi cupiditas sed volū-
tatem dñi et meas ex-
hortationes per omnia
custodite: et audite me
quia ita dicitur i euan-
gelio. Qui voluerit a-
nimam suam saluā facē:
perdet eam. Et qui perdi-
derit animam suā in hoc
mūdo propter me: i vi-
tam eternam inueniet eā
Et paulo post ceperunt
omnes cantare psalteriū
vsq; ad horam nocturnā.
quando sompnus depa-
nit. Tunc surgens beatus
antomus: in prima vi-
gilia noctis accepit ba-
culū suū et suscitauit il-

los qui secuturi erāt illū.

Credientes **Lectio vij.**
vero de monasterio:
cum silentio perrexerunt
ad murū ciuitatis: et de-
posuerunt beati antoniū
per funiculū: et omēs qui
cū eo erant. Exiuites au-
tem foras ciuitatem am-
bulauerunt per diuersa
loca montū: tota nocte
illa et duobus diebus: et
peruenerunt in vallem
nemorosam pulchrā ni-
mis: odore omnū arbo-
rū repletam. Erat autem
ibi lapis in similitudinē
hominis aspectus. Et ille
erat locus vbi expoliaue-
runt filij israel fratrē suū
ioseph: et in sanguine he-
di intinxerunt tunicam
eius: et ipm vendiderūt
israhelitis triginta ar-
gentis. **In festo scōz**

marthi. marthi marthe au-
dicar et abacuc. Lectio j.

Emporibz claudij
imperatoris: venit
quidam vir de perside par-
tibus nomine marius:
cū vxore sua nomine mar-
tha: et filijs suis audifax
et abacuc viri xpianissī

ad orationem apostolorum.
Vementes autem romani:
ceperunt corpora sanctorum
per carceres et sepulchra
conquirere. Et dum fre-
quenter solliciti: et curi-
ose: querebant. Vementes
in castrum trans tyberim:
intra carcerem iuenerunt
hominem venerabilem no-
mine quirinum: quia iam
multa verba pro christi
nomine perpassus fuerat
et facultate nudatus: ad
quem vementes miserunt
se ad pedes eius: marius
et martha vxor eius cum
duobus filiis audifax et
abacuc: ut oraret pro eis:
et ibi manserunt diebus
octo. Et ceperunt de facul-
tatibus suis ministrare
beato quirino et lavare
pedes eorum qui in vincu-
lis erat costrictus. **Lectio. ij.**

Eodem tempore iussit
claudius: ut si qui
christianorum reperti fuissent:
in vulgo aut in custodia
sine intermissione puni-
rentur. Ipso precepto di-
uulgato: tenuit ducentos
sexaginta duos christianos
via salaria: qui arenam

fodientes dampnati fue-
rant pro christi nomine.
Quos iussit ut in fighma
foras muros porte salarie
ducerentur: et in eodem
loco clausi sunt in ciuita-
tis amphiteatro: ubi eos
multis sagittis iussit iter-
fici. Hoc cum factum fuisset
contristati nimis marius
et martha vxor eius: cum
duobus filiis suis audi-
fax et abacuc: venerunt
ad locum ubi corpora sa-
ctorum interfecta fuerant
vna cum iohanne presbi-
tero. Et inuenerunt cor-
pora sanctorum in ignem super-
posita. Et exuentes se: ce-
perunt corpora subtrahere
et sepelire cum linteaminibus
et facultatibus suis
quia vir locuples erat:
cum filiis suis et vxore
et quotquot potuerunt
sepelierunt in crypta via
salaria in clauo cucumeris.

Claudius **Lectio. iij.**
igitur audiens quod
sancti dei sepelissent cor-
pora martyrum: iratus
tradidit eos vicario mu-
siano dicens. Si non sa-
crificauerint et derelique-

rint superstitionem hanc
diuersa in eis tormenta
exerce. In eadem die ius-
sit sibi eos musianus in-
tellude presentari: et oia
genera tormentorum defer-
ri. Qui cum adducti esset
in conspectu eius: furore
repletus dixit. Intimati
est vobis que preceperunt
principes nri: et os rectorum
reipublice. Respondit au-
difax. Nescimus. Musianus
dixit: Deferantur
tormenta. At ubi allata
sunt dixit. Omnia hec
genera tormentorum in
vobis expendantur: si de-
cretum non feceritis. Si
vero audieritis precepta
principum: et natales vni
renouabuntur et digni-
tate fulgebitis precella.

De iussit **Lectio. iiii.**
rectores reipubli-
ce. ut sacrificetis diis sine
mora et estote amici prin-
cipum. Respondit audifax
filius maior: et dixit. Stul-
tam rem locutus es. Dixit
musianus ad marium mar-
tham et abacuch. Vos quod
dicatis. Responderunt.
Omnes quasi ex vno ore

locuti sumus. Musianus
iussit eos expoliari et fustibus
cedi: martham vero
stare ante eos. Qui dum
cederentur sub voce preco-
ma dicente: precepta prin-
cipum nolite contempnere.
Martha gaudens dicebat
filij mei constantes esto-
te. Marius vero laudabat
dominum dicens. Gloria ti-
bi dñe ihu xpe. **Lectio. v.**

Musianus vicarius
iussit eos leuaria
terra et suspendi in eculeo
Qui dum attraherentur
neruis: voce magna cla-
mabat audifax filius ma-
ior. Gloria tibi dñe ihu
xpe: qui nos vocare digna-
tus es: et cum seruis tuis
diminuerare. Iratus mu-
sianus iussit ignem ad
latera eorum poni: et vin-
gulis ferreis radi. Illi
autem vultu alacri leti
clamabant. Gratias agi-
mus tibi dñe. Musianus
iussit eos de poni de eculeo
in conspectu marthae et ma-
nus eorum praescidi. **Lectio. vi.**

Unde manus sanc-
torum fuisset pre-
scisse: cepit sanguis ema-

nare. **M**artham autē colli-
gens sanguinem mariti
et filiorū: faciem et caput
suū limebat cum gaudio
Tunc iussit ut manibus
ad colla ligatis: sic per ci-
uitatem circuirent sub vo-
ce precoma dicente. Deos
blasphemare nolite. **C**la-
mauit autem marius au-
difax et abacuch. **N**ō sūt
dij sed demones: qui vos
perdere habent et principē
vestrum. Qui ducti via
cornelia miliario tercio
decimo ad nymphas cati-
bassi: ibi in eodem loco de-
collati sunt sub arenario:
marius. audifax. et aba-
cuc. **M**artham vero in
nympham necauerunt.
Quorum corpora iterum
iussit incendi: ne sepultu-
ram haberent. **M**atrona
vero nomine felicitas ra-
piuit corpora: et i p̄edio
suo semiusta sepeliuit. **M**ar-
tham vero leuauit de pu-
teo et iunxit corporibus
sanctis: tercio decimo ka-
lendas februarias: reg-
nante dño nro ihū xpo.
Qui uiuit et regnat i se-
cula seculorum amen.

De scō fabiano. **L**cō p̄:
Fabianus natione
romanus: ex patre
fabio sedit annos quatu-
ordecim. menses vndecim.
dies vndecim. martyrio
coronatur. fuit autem tē-
poribus maximam et af-
ricam: vsq; ad decum se-
cundum et quadratum:
et passus est quartodecio
kalendariū februariū. **H**ic
regiones diuisit draconibus:
et fecit septem dra-
cones: qui septem nota-
rys immerent: et gesta
martyrii fideliter in inte-
gro colligerent. **E**t mul-
tas fabricas per ciuitera
fieri precepit. **E**t post pas-
sionem eius moyses et ma-
rimus presbyteri et melxo-
sthatius draconus cōpre-
hensi sunt et in carcerem
missi. **E**odem tempore
venit nouatus ex africa
et separauit de ecclesia no-
uatiā et quosdam con-
fessores: post qm moyses
in carcere defunctus est:
qui fuit in eo menses vn-
decim. **E**t sic multi chri-
stianam fugerunt per diuer-
sa loca. **H**ic fecit ordina-

tiones quinque per mēse
decembriū. presbyteros
viginti duos. dracones
septem. episcopos per di-
uersa loca numero vnde-
cim. Qui etiam sepultus
est in cymiterio calixti vi-
a apia tercio decimo kalē-
das februarij et cessauit
episcopatus dies septē.

Alie de sancto sebasti-
ano. **L**cō secunda:

Sebastianus vir ci-
uitatis narbonensis
olimen sui partibus erudi-
tus. ciuitate narbonensi
orundus dyocleciano et
maximiano imperatorib;
ita curus erat: vt principa-
tum ei prime cohortis tra-
derent et suis aspectibus
cum iuberent semper asta-
re. **E**rat enī vir toti p̄u-
dentie. in sermone verax:
in iudicio iustus: in cō-
silio prouidus: i cōmis-
sione strenuus: in bonita-
te conspicuus: i vniuer-
sa morū honestate p̄cla-
rus. **H**unc milites ac fi-
patrem venerabantur:
hunc vniuersi qui p̄ce-
rant palatio charissimo

venerabantur affectu. **E**-
rat enī verus dei cultor.
Et necesse erat vt que-
deus tanta perfunderat gra-
tia: ab omnibus amare-
tur. **C**hristo igitur quo-
tidie seduli exhibebat of-
fitiū: sed agebat quaten-
hoc sacrilegis regib; esset
occultū: non passionis
timore perterritus: neq;
patrimonij sui amore co-
strictus: sed ob hoc tantū
sub chlamyde terrem im-
perij christi militiam ge-
rebat absconditam: vt cri-
stianorū animos quos in-
ter tormenta videbat defi-
cere confortaret: et ideo red-
deret animas quas drabo-
lus conabatur auferre. **D**e-
mō post q̄ multas marty-
riū mentes a timore passio-
nis eripuit: et ad coronā
perpetue glorie incitauit:
ip̄e quoq; quis esset appa-
ruit: quia lumen in tene-
bris latere potuit. **L**cō. m̄.
Reclearissimus igitur
viris marcellia-
no et marco duobus ger-
manis fratribus pro xpi
nomine in vinculis cōsti-
tutus: quotidie solatium

exhibebat: et tam ipis q̄
etiam seruis eorum cum
quibus detenti fuerant:
salutaria fidei consilia in-
ministrabat vt fugitiua secu-
li blandimenta respiceret:
et momentanea tormētoꝝ
genera non timerent. Igi-
tur cum hec et alia multa
beatus sebastianus idutus
chlamide et accinctus bal-
theo quotidie faceret: qua-
dam die dum hec et hys
similia ex suo ore profer-
ret: subito per vnam fere
horam: splendore nimio
de celo veniente illumina-
tus est: et sub ipso splendo-
re pallio candidissimo a-
mictus viuens apparuit
iuxta eum. Hec autē gere-
bantur intra domū p̄m̄is-
crum nomine mchostri-
ti: apud quem custodie-
bantur marcellianus et
marcus. Qui mchostri-
tus habebat vxorē nomi-
ne zoe. Hec autē ante sex
annos egritudinis immen-
tate facta est muta: pru-
dentiam tamen audiēdi
et intelligendi non solū
non amiserat: verū etiā
et melius q̄ prius licue-

rat officiū obtinebat an-
ditus. Hec itaq; cū intel-
lexisset omnia que beatus
sebastianus dixerat: et tā-
tum lumen circa eum vi-
disset. omnesq; facti mi-
raculi stupore tenerentur:
inuebat manu omnibus
vt quasi exprobandi es-
sent: qui tam euidentia as-
sertionem non crederent. Et
genibus eius aduoluta:
rogare eum manū iudi-
cis cepit. Sed beatus se-
bastianus cū videret cor-
dis secreta lingue expres-
sione declarari non posse:
causam huius silentij p-
cunctatus: didicit sermo-
nis illi copiam nimiam infir-
mitate sublatā. *LECTIO III.*
Conc beatus sebasti-
anus dixit. Si ve-
re ego seruis xp̄isti sū:
et si vera sunt omnia que
de ore meo hec mulier au-
diuit et credidit: iubet
dñs meus ih̄s xp̄us vt
redeat ad eam officiū la-
biorū eius: et aperiat os
eius: qui aperuit os za-
charie prophete dñi. Ad
hanc vocem exclamauit
mulier voce magna dñs.

Beatus es tu et benedic-
tus sermo oris tui et be-
nediti qui credunt per
te in xp̄m filiū dei vinge-
ntiū. Et enī vidi oculis
meis ad te angelum dei
venientem de celo: et librum
ante oculos tuos tenentē
ex cuius lectione vniuer-
sa sermōnis tui oratio de-
currebat. Benedicti qui
omnibus que locutus es
credunt: et maledicti q̄
dubitauerunt vel i vno
verbo ex omnibus que
audierunt: quoniam si-
cut aurora superueniens
vniuersas tenebras noc-
tis excludit et omnium
oculis lumen quod nox
ceca negauerat reddit: ita
lux sermonū tuorū omne
caliginem omnēq; igno-
rantie cecitatem exterisit:
et serenū post tenebras
diem mentibus dedit.
Ame autem non solū in-
credulitatis tenebras ex-
cludit: verū etiā sermo-
nis mei hostiū: quod per
sex annos clausū fuerat
patefecit. *LECTIO QUINTA.*

Idens autem meo-
stratus vir eius tā-

124
ta mirabilia xp̄i i sua vxo-
re celebrata: cepit pedibz
eius aduolui: et indul-
gentiam petere: pro hoc q̄
imperiali et prefectorio
iussu sanctos dei habuisset
in vinculis. Et aufe-
rens de manibus eorum
ferreos necus: genua eorū
amplexus. rogare cepit vt
dignarentur abscedere di-
cens. O q̄ beatus essem
si pro vestra possem mere-
ri salute cōstringi: forsitan
sanguinis mei effusione
abluerer: vt mortem illā
penarū eternarū euaderem:
et ad illam vitā pertingerem:
quam nobis per os dñi
mei sebastiani manifesta-
re dignatus est dominus.
Demq; q̄ miles ēet xp̄i:
suggessit de eo prefectus
imperatoris dyocleciano.
Quem dyoclecianus ad
se conuocans ait. Ego
te semper inter primos in
palatio meo habui: et cō-
tra salutem meā: tu in cō-
temptū deorū hactenus
latuisti. Sanctus sebas-
tianus dixit. Pro salute
tua semper xp̄isti colui:
et pro statu vrbis roma-

ne illum qui in celis est
semper adoraui: confide-
rans a lapidibz auxilium
petere: insani capitis esse
et vani. Tunc iratus dio-
clecianus iussit eū duci i
mediū campū et ligari ad
stipitem quasi signū ad sa-
gittam et iussit vt sagittis
eum confoderent. Quem
milites hinc inde cum re-
pleuerunt sagittis vt q̄si
ericus ictibus esset sagit-
tarū insitus. Et estiman-
tes eum mortuū abierūt.

Cum *Lectio sexta:*
relicta martyris ca
stuli cetarij nomine prene
abit nocte vt corpus tol
leret. Et inueniens eum
viventem dixit i domū
suam: et curam eius egit.
Ibiq; intra paucos dies:
salutem integerrimā recu
perauit. i omnib; mēbus.
Cūq; omnes xpīam ad eū
venirent: hortabantur eū
abscedere. Ipse vero factus
oratione facta: descendit
et stetit supra gradus elio
gabali vementibusq; ipa
toribus dixit. Inquis sur
reptiombus annos ipery
veltri pontifices obsident

templorum: suggerentes
de xp̄ians falsa cōmēta.
Dicentes eos reipublice
aduersarios: quoz ora
tionibus ip̄a melioratur
et crescit: quia pro impe
rio vestro orare non ces
sant. Cum hec et alia di
ceret aut dyoclecianus. Tu
ne es sebastianus quē nos
dudū iusserimus sagittis
interfici? Sebastianus
dixit. Ad hoc me domini
ib̄us xp̄us resuscitare di
gnatus est: vt cōueniam
vos: et contester corā oī
populo inuiste persecuti
onem vestram cōtra xp̄i
seruos ebullire. Tūc ius
sit cum dyoclecianus in
ypodromiū palacy duci:
et tandū fustigari: do
nec sp̄itū exalaret. Tūc
tulerunt corpus eius noc
te et in loca maximam
miserunt: dicentes: ne for
te xp̄iam cum sibi marty
tyrem faciant. Quod in
de beata lucina: ipso se re
uelante leuauit: et vt ius
serat ad cathacumbas in
initio cripte iuxta vestigi
a beatorū apostolorū petri
et pauli sepeliunt: regnā

te dño nostro ihesu xpo.
Qui viuit et regnat in
secula seculorum amen.

Tres vltime lectiones de
omel. cōmuni martyrū.

In festo scē ignetis vir
ginis et martyris hymen v
b: cuna. Reia. ⁊ iuta. dñr de
coi virginu. In p. noct. añ

Discende a me pa-
bulū mortis qz
iam ab alio a-
matore pzeuen-
ta sum. **Ps** Beatus vir. **a.**
Dexteram meam et collum
meū cinxit lapidibus peca-
tis tradidit auribus meis
inestimabiles margaritas.
Quare fre. **iii.** **P**osuit si-
gnū in faciem meam vt nul-
lū pzeuēt eū amatorem ad-
mittam. **ps.** **D**ñe quid. **v.**
Specie tua et pulcritudine

tua. *Re.* Intende prospere pro
cede et regna. *Lectio p^{ma}.*

Erius xpi ambro-
sius episcop⁹: vir-
gibus sacris. Die festi
sacratissime virginis cele-
brennis. Hinc psalm re-
sonent: inde concrepant
lectiones. Hinc populor
turbe letentur: inde suble-
uentur pauperes xpi. Om-
nes ergo gratulemur in
dño: et ad edificationem
virginū qualiter passa sit
agnēs beatissima ad me-
moriam reuocemus. Ter-
tiodecimo etatis sue an-
no mortem perdidit ⁊ vi-
tam inuenit: quia solum
vite dilexit auctore. Infa-
tia quidem cōputabatur
in annis: sed erat senect⁹
mentis imensa. Corpore
quidem inuencula: sed a-
nimo cana: pulchra facie
sed pulchrior fide. Dum
a scholis reuertitur: a pre-
fecti vrbis filio adamat⁹.
Cuius parentes dum re-
quisisset: cepit offerre
plurima et pluriora pro-
mittere. Dem qz detulerat
secum preciosa ornamen-
ta: que a beata agne ve-

luti sunt stercoz: recusa
ta. Vnde factū est vt in
uens ille maiori perurge
retur stimulo: et putans
eam meliora velle accipere
ornamenta: omnium lapi
dum preciosorum secum de
fert gloriam: et per seipm
et per notos et affines ce
pit aures virginis appel
lare. Diuitias domos pos
sessiones familias atq; oēs
mundi diuitias repromi
sit: si consensum suū eius
cōiugio non negaret. *R.*
Diem festum sacratissime vir
ginis celebrenus qualiter
passa sit beata agnes ad me
moriam reuocemus. tercio
decimo etatis sue anno mor
tem perdidit et vitā inuenit
Quia solū vite dilexit aucto
rem. *V.* Infamia quidem cō
putabatur in annis sed erat
senectus mentis immensa.
Quia solum. *Leō secūda.*
Eata igitur agnes
tale inueni fertur
dedisse responsum. Disce
de a me fomes peccati. nu
trimentum facinoris: pa
bulū mortis. Discede a
me quia iam ab alio ama
tore preuenta sum: qui

michi satis meliora obtu
lit ornamenta: et annulo
fidei sue subarrauit me:
longe te nobilio: et gene
re et dignitate. Ornauit i
estimabili dextro dextro dex
tram meam: et collū meū
cūxit lapidibus preciosis.
Tradidit auribus meis in
estimabiles margaritas
et circumdedit me verni
tibus atq; choruscantib;
gēms. Posuit signū in
faciem meam: vt nullum
preter eū amatorem admi
tam. Induit me cyclade
auro texta: et imensis mo
nilibus ornauit me. Oñe
dit michi thersauros in cō
parabiles: quos michi se
donaturū si in eo perseue
rauerō repromisit. *R.* Dex
tram meam et collum meum
cūxit lapidibus preciosis tra
didit auribus meis inestima
biles margaritas. Et circūde
dit me vernantibus atq; co
ruscantibus gēms. *V.* Po
suit signū in faciem meā vt
nullū preter eū amatorem ad
mittam. Et ar. *Leō. iiii.*
Quoniam ergo potero ad
contumeliā prio
ris amatoris: vel aspice

aliū et illū derelinquere:
cum quo sum charitate
deputatā. Cuius genero
sitas celsior: possibilitas
fortior: aspectus pulchri
or: amor suauior: et omni
gratia elegantior. A quo
michi iam thalamus colla
tus est: cuius michi orga
na modulatis vocib; reso
nant: cuius in virgines
iustissimis vocibus cātāt
Iam mel et lac ex eius ore
suscepi. iam amplexibus
eius castis abraeta sum:
iam corpus eius corpori
meo sociatū est: et sāguis
eius ornauit genas meas
Cuius mater virgo est: cui
us pater feminam nescit.
Cum angeli seruiūt. cuius
pulchritudinem sol et lu
na mirantur. Cuius odore
reuiscunt mortui. cuius
tactu confortantur infir
mi. Cuius opes nūq; de
ficiunt: cuiusq; diuitie nū
q; decrescunt. *R.* Amo xpi
stū in cuius thalamū in
trouit cuius mater virgo est
cuius pater feminam nescit
cuius michi organa modu
latis vocibus cantant. Quē
cum amaueo casta sum cū

126
tetigero munda sum cū acce
pero virgo sum. *V.* Annulo
fidei sue subarrauit me et
imensis monilibus ornauit
me. Quem cū. *In secūdo*
noct. *An.* Induit me dñs
cyclade auro texta et imensis
monilibus ornauit me. *Ps.*
Cum inuocarem. *An.* Del
et lac ex eius ore suscepi et sā
guis eius ornauit genas me
as. *Ps.* Verba mea. *A.* Ipi
soli seruo fidem ipi me tota
deuotione cōmitto. *Ps.* Dñe
dñs noster. *V.* Adiuuabit
eam deus. *Lectio quarta.*
Ipsi soli seruo fidē:
ipi me tota deuoti
one cōmitto. Quem cum
amaueo casta sum: cum
tetigero munda sum cum
accepero virgo sū. Nec de
erunt post nuptias filij:
vbi partus sine dolore suc
cedit: et fecunditas quo
tidiana cumulatur. Audi
ens hec in sanus iuuenis
amore corripitur ceco: et
inter angustias animi et
corporis anhelō cruciaba
tur spiritu. Inter hec lecto
prostermitur: et per alta su
spira amor a medicis ape
ritur. fiunt nota patri q̄

fuerunt inuenta a medi-
cis: et eadem paterna vo-
ce que fuerant iam dicta
a filio ad petitionē vir-
ginis reuoluntur. **Re.**
Induit me dñs vestimento
salutis et indumento letici-
e circumdedit me. Et tanq̃
sponsam decorauit me corona
V. Trididit auribus meis i-
estimabiles margaritas et cir-
cundedit me vernantibus at-
q̃ choruscantibus gemis. Et
tanq̃ sponsam. **Lcō quinta:**
Bnegat agnes bea-
tissima: et senullo
pacto asserit prius spōsi
federa violare. Cumq̃ pa-
ter diceret in fascibus se
prefecture agere: et id cir-
co nec sibi quēuis illustri-
simū posse preferri: cepit
inde vehementer inquirere:
quis esset sponsus de cui-
se agnes potestate iacta-
ret. Extitit quidam ex pa-
rasitis eius: qui diceret
hanc xpianam esse ab in-
fantia et magicis artib;
ita occupatam: vt dicat
xpm suum sponsum esse.
Audiens hec prefectus le-
tus efficitur: et missa ap-
paratione cum i genti stre-

pitu suis cā tribunalibus
fisti precepit. Et primo
quidem blandis eam ser-
mombus secretius pmo-
nebat: de hinc terroribus
pullat. Sed xpi virgo
nec blandimento seduci-
tur: nec terrore concutit:
sed eodem vultu et eodem
animo perseuerans et ter-
rentem similiter et blādi-
entem animo deridebat.
Re. Videl et lac ex eius ore
suscepi. Et sanguis eius or-
nauit genas meas. **V.** Oste-
dit michi thesauros incōpa-
rabiles quos michi se datu-
rum repromisit. Et sāguis.
Idens Lectio. vj.
Itaq̃ prefectus tā-
tam in puella constantia:
parentes eius alloquitur
Et quia erant nobiles
et vim eis inferre non po-
terat: titulum eis xpiani-
tatis opposuit. Sequē-
ti vero die agnē sibi pre-
sentari precepit. et iterū
atq̃ iterum repetens: re-
plicare cepit de iuuenis
amore sermonem. Cūq̃
omnis sermo eius casso
labore deficeret: fisti ex
iterum suis tribunalib;

iussit. Cui et dixit. Super-
statio xpianoru: de quor-
te magicis artibus iacta-
misi a te fuerit segregata:
non poteris insanā depo-
nere pectoris: neq̃ equis-
simis consilijs prebere cō-
sensum. Unde te iam ad
venerandam deā vestā pro-
perare necesse est: vt si per-
seuerantia virginitatis
placet: eius die noctuq̃
sacrificijs venerandis insi-
stas. **Re.** Jam corpus eius
corpori meo sociatum est et
sanguis eius ornaui genas
meas. Cuius mater virgo
est cuius pater feminam ne-
scit. **V.** Ipsi sum desponsata
cui angeli seruiunt cuius pl-
citudinem sol et luna mi-
rantur. Cuius mater. **In.**
m. noctur. An. Cuius pul-
citudinem sol et luna mi-
rantur ipsi soli seruo fidem.
Ps. Dñe quis habita. **an.**
Christus circumdedit me ver-
nantibus atq̃ choruscantib;
gemis preciosis. **Ps.** Eruc-
tauit. **an.** Ipsi sum desposi-
ta cui angeli seruiunt cuius
pulcritudinem sol et luna mi-
rantur. **Ps.** Deus nr̃ refug.
V. Elegit eam deus. **Re.** In

tabernaculo. **Lcō septima:**
Bhec beata agnes
dixit. Si filiū tuū
quīs iniquo amore vexa-
tum: tamen viuente homi-
nem recusau. Vt q̃ hoīem
qui est rationis capax qui
et audire et videre et palpa-
re et ambulare potest: et flo-
re lucas cum bonis perfuit.
si ergo hunc amoris xpi
causa nulla possū ratione
respicere: quomodo pos-
sum ydola surda et muta
sine sensu et sine anima co-
lere: et ad iniuriam summi
dei ceruices meas vana la-
pidibus inclinare? Audi-
ens hec prefectus dixit. Cu-
pio consulere infantie tue:
et adhuc te deos blasphem-
mantem idcirco differo:
quia annos tuos infra sen-
sum aspicio. Noli ergo te
metipam ita despiciere: vt
motus deorum incurras.
Beata agnes dixit. Noli
infantiam corporalem in
me ita despiciere vt putes
me velle te habere ppitiū.
Verum qm̃ adhuc te vi-
deo tendere ad quod non
poteris peruenire. quicq̃
tibi videtur exerce. **Re.** Ipsi

sunt desponsata cui angeli fui-
unt cuius pulcritudine sol et
luna mirantur. Ipsi soli tuo
fidem ipsi me tota deuotione
committo. *N.* Dexteram meam
et collum meum cinxit lapidibus
preciosis tradidit auribus meis
inestimabiles margaritas.

Ipsi solo. *Lectio octaua:*

Symphorianus pre-
fectus dixit. Vni-
e duobus eligere felina.
Aut cum virginibus dec-
veste sacrificia. aut cum mere-
tricibus scortaberis in co-
tuberno lupanari. Beata
agnes cum ingenti constan-
tia dixit. Si scires quis est
deus meus: tu ista ex ore
tuo non proferres. Unde
quia nomen virtutem domini
mei ihesu christi. secuta contem-
pno minas tuas. credens
quod neque sacrificare ydolis. ne-
que polluar sordibus alie-
nis. *Ad eam* enim habeo cus-
todem corporis mei ange-
lum domini. Nam vnguentis
dei filius quem ignoras.
mirus est michi impene-
trabilis. et custos michi est
nunc dormiens: et defensor
michi est. nunc deficiens.
Dum autem tu aut erei

sunt ex quibus tutume
melius sunt ad usus ho-
minum. aut lapidei. ex qui-
bus platee ad euadendum
lutum melius sternuntur.
Diuinitas ergo non in la-
pidibus vanis habitat. sed
in celis. non in ere. aut in
aliquo alio metallo: sed in
regno superno consistit.
Tu autem et similes tu-
um. nisi ab istorum cultura rece-
deris. similis vos pena con-
cludet. Sicut enim illi igne
conflati sunt. ut funderen-
tur sic colentes eos perpe-
tuo incendio conflabun-
tur. non ut fundantur. sed
confundantur: et pereant
in eternum. Ad hec insanus
iudex iussit eam exspoliari:
et nudam ad lupanar dua
sub voce precoma dicente.
Agnem virginem sacrile-
ga diis blasphemiam in-
ferentem. scortum lupanari-
bus iulco tradi. Statim
autem ut spoliata est: cruce
resoluto. tanta desitatem.
capillis suis gratia diuina
concessit ut melius eorum
fimbriis videretur quam vesti-
bus tecta. Ingressa autem
agnes turpitudinis locum

angelum domini preparatum
ita inuenit: ut circumda-
ret eam immenso lumine.
Cumque se in oratione domino
subtrahisset: apparuit
ante oculos eius stola ca-
didissima. Et apprehen-
dens eam induit se: et gra-
tias egit domino. Ita namque
ad corpusculi eius mensu-
ram apta erat: ut nullus
ambigeret hoc angelico
ministerium preparatum. *R.*

Omnipotens adorande cole-
re tremende benedico te. Or-
per filium tuum vngentem eua-
ngelium hominum impiorum: et
spiraculis dyaboli impolluto
calle transiui. *N.* Te confiteor
labijs te corde te totis visc-
eribus concupisco. Quia per-

Interea *Lectio. ix.*
lupanar locus ora-
tionis efficitur in quo ois
qui ingrederetur adoraret.
et daret honorem deo: mi-
dius egrederetur quam fuisset
ingressus. Itaque prefecti
filius qui tunc erat auctor:
huius sceleris: venit cum
sodalibus suis ad locum
quasi insultaturus puel-
le: cum qualibet dimitis sue
sperabat se posse ludibrium

exercere. Et videns tantum
lumen non dedit honorem
deo: sed irruens in ipsum
lumen antequam vel manu
tangeret eam cecidit. et
prefocatus a dyabolo ex-
pirauit. Et ingressus unus
ex sodalibus suis et mor-
tuum cum inueniens. excla-
mauit voce magna dicens.
Pisissimi romam succurri-
te. magicis artibus: ista
meretrice filium prefecti iter
fecit. Prefectus autem ac-
currens cum turbis: filium
sui mortis vehementer sa-
scitabatur causas. Et ait
beata agnes. Ille cuius vo-
luntatem volebat perficere:
in eum potestatem accepit
Quia autem tempus est
ut virtus domini manifeste-
tur: licet fides via hoc non
mereatur egrediuntur for-
as et pro eo orationem faci-
dam. Orante autem illa
angelus domini eleuauit eam
flentem: et uiuentem susci-
tauit. Qui egressus cepit
voce publica clamare. Vnus
est deus in celo et in terra
deus christianorum. dum vero
tui. qui coluntur vani sunt.
Ad hanc vocem teplo-
rum

pontifices conturbabatur
atq; vna voce clamabant
Tolle magam: tolle ma-
leficam que et metes mu-
tat et animos alienat. Pre-
fectus autem videns tanta
dei mirabilia obstupuit:
sed veritus proscriptione
si contra pontifices tem-
ploꝝ ageret: et agnem
contra sententias defesa-
ret: vicariū ad sedendam
populi seditionem dereli-
quit. Ipse autem tristis
recessit eo qd filij sui resur-
rectione ea liberare nō po-
tuit. Tunc aspasius vica-
rius iussit in cōspectu om-
niū ignem copiosū acce-
di: et eam in medio iacta-
ri. Quod cū factum fuisset:
statim diuise sūt flā-
me: et hinc atq; illinc se-
diciosos populos exure-
bant. ipsam vero omnino
non contingebat icēdiū.
Ipsam autem in medio flā-
marū expansis mambus
orantem iussit aspasius
gladio feriri: atq; hoc ex-
itu roseo sanguinis sui
rubore perfusa xpistus
sibi sponsam et martirē
consecrauit. **In festo**

sanctorum vincentij et
anastasi. **Lectio prima:**

Com apud cesar
augustanam ci-
uitatem: vt mul-
torum sinceritas et signa-
ta veritatis verba testatur.
datiano cuidam presidi
et gentili sacrilego seuē-
di in xpustianos rabies
aspirasset: et ad domno-
rū imperatorū qd suorum
iussū potestatem se acce-
pisse gauderet: cū anteq̃
mordere posset velut canē
cū latrantem perpeffa fuisset
ecclesia: contigit epis-
copum gloriosissimum
virū valerū: cū sacro vi-
centio quem gradus dy-
acomj sublimabat et per-
seuerantia boni deo caris-
simū fecerat: eius furorē
priores occurrisse: beati-
ores se in ipsa futuros cō-
fessione credentes: si sta-
tim pre coquam coronā
virtutū suarū meritis fe-
stina deuotione rapiuisset.
Quos considerans datia-
nus in fide xpusti funda-
tissimos atq; constantis-
simos: a veratione itine-
ris incepit fatigari: at

q; ab vrbe memorata ad
ciuitatem valentiam post
se trahi suo precepit offi-
tio: ita vt summa pena car-
ceris. famis inopia stri-
dore catenarū mambus.
collo ceruicibus ferri pō-
derā sustinentes: per om-
nes artus mortalia cor-
poris supplicia paterētur.

Ubi sūt L. cō. ij.
Ceus impijs oculis
presentari respiciens eos
vehementer expauit: qd
et corpore essent incolu-
mes: et mente constātes.
Et iratus custodibus di-
cebat. Quid istis indul-
gentiori palu et largi-
ori potu propinastis?
Et mirabatur furore ce-
cis robustiores esse qd
deus pauperat: nascens
qd vincti se posse crederet
ab hys quos fortes esse
et mente et corpore at-
tendebat. Interea iā cō-
fusus in animo fugebat
audaciam et quasi ad-
timidos vox eius infla-
ta: sic incipit. Quid a-
gis inquit tu valeri qui
sub nomine religionis
contra principes facis.

129
Hec autem dicebat epis-
copo credens qd ceteros
facile superaret: si cum
qui caput esset ecclesie
superasset. Sed deus fe-
cit eum a minori hoc est
a dracono superari: vt ad-
uerteret: quid dicturus
esset ille qui in capite sa-
cerdotij erat. cū etiā cū
leuita eius qui haberet
minoris officij ministeria
superasset. **Lectio tertia:**
Situr cum quasi
fortiorem se esse ex-
istimat: iudiciaria predi-
tus potestate: et quasi ex
superiori parte verare ce-
pisset episcopū de domi-
no ihu xpo que sunt cre-
denda cum mansuetudine
respondentem: feruēs spū
prorupit in hanc vocem
beatus vincentius et ait
episcopo. Quid sub mur-
mure verborū mansueto-
rū superbū alloqueris?
Exclama potius et incre-
pa istū infidelem non cri-
sticolam: vt contrita rabi-
es que contra suū dñm
latrat: ipa vocis auctori-
tate frangatur. Datianus
tunc iniuriatum dum se

sentat ingemuit: et ad of-
fitiū cū furore ait. Amo-
uete episcopū valerium:
et hunc vincentiū appli-
cate: qui rebelli aīo prius
in contumeliā publicā
venit. Cumq; esset i eius
conspetu applicatus ait
Admouete eum ad eculeū
et membris distendite: et
toto corpore dissipate. At
vbi leuatus est: et extēsus
ait ad eū datianus. Vin-
centi: vbi istud miserabile
corpus tuū cōspicis? At
ille respondens ait. In sub-
limibus ago: et istos prin-
cipes tuos in huius seculi
potestate fidentes altior
descriptio. *Lectio quarta.*
Datianus dixit. Pul-
lum erit tormento-
rum genus quod tuum
pretereat corpus. Beat⁹
vincentius respōdit. Hoc
est quod semper optauī:
nemo michi amabilior:
nemo michi familiarior
te est. Tu solus ad voti
mea concordas. Tūc ad-
hiberi ei ungulas precepit
et flammās. Quod cum
fieret: putabat eum sibi
verba humilia respōsurū.

Cui vir dei vincentius di-
xit. Hec est gloria noīis
xpīstiani. Oberiorē mi-
chi prestis gloriā: cū
exquisita et acerbiora tor-
menta tecū fuerint supā-
ta. Paratus sum xpīsti
seruus ad omnia: vt dū
deuotionem meā pūnis
in corpore acerbis ipse
pūnaris in mente. Cla-
mare datianus cepit: et i
tor:tores et carnifices su-
os ipō furore flagitare: vir-
gis. fustibus milites suos
cedere: et in ipōs amplius
descurrere. Dumq; adūsus
xpī seruū deuotissimū se-
uit: suos cepit ministros
diabolus cedere et lamare:
et eos qui in sua erant di-
tione vexare. *Lectio. v.*
Tunc vincentius
ait. Quid est dati-
ane? Si consideras dei
virtutem: ecce iam de ap-
paritoribus tuis vidico.
Nam quod penam meā
existimas vindicta ē. Ad
hec martyris verba sūma
voce datianus cepit ifre-
mere: et rabido ore cum
dentium stridore anhelā-
re: vt ostenderet pfi dia-

le potius q̄ iusticia dei
martyrem lacerare. Toti-
denq; cessere carnifices
et fatigata torquentiū
manus: dum per latera
pendet: victa defecit. Ex-
palluit in torquentibus
vultus: ac sudoris mu-
lo liquefcentia membra
ta tabuerunt: anhelum
fessus pectus extabuit: vt
probarent seipos potius
inter sancti martyris tor-
menta torqueri. Ipīus
quoq; datianus faties mim-
o pallore turbata: et qua-
si amens effecta: cōfusis
oculis cepit esse directa.
Nunciant *Lectio. vi.*
a custodibus et
facta et dicta dationo.
Que audiens datianus
exinguis effectus ac pal-
lidus: et ipse sibi male cō-
sciū: in se cepit sentire
supplicia que in dei fa-
mulū seuebant. Et qm̄
ex ore fallentis ratio egre-
ditur: vt auctorem pūni-
at falsitatis: tandem vor-
vra et si inui-ta simpli-
citāte prorupit. Et quid
ait huic amplius facie-
mus qui sumus i oībus

130
quecūq; fecimus vici?
Transferatur ad lectulū:
stramentisq; molliorib;
fulciatur. Nolo eū glo-
rioforem facere si inter
tormenta defecerit. Ifer-
tur ad lectulū gaudentiū
manibus et letantiū hu-
meris: qui corpus eius
omne lambent: cum ho-
nore portatur: necnō eti-
am corū qui in ipius fu-
erant grassati supplicijs:
obsequijs vtitur baiulor
Probat⁹ dei famulus e-
tiam inimicorum meruit
seruitutem. Statim q̄
vt est in lectulo positus:
orans perrexit ad domniū
perfectam secum martiriū
baiulans palmam. Quē
ideo continuo xpīstus ac-
cepit ne diceret eum dati-
anus sua miseratione ser-
uatum. *Pro scō anastasi*
Est q̄. *Lectio. vii.*
Imperator isidelis
sibi non disparem prin-
cipem: et alios nōnullos
ad interficiendū dei mar-
tyrem anastasiū: et pluri-
mos alios xpīanos capti-
uos transmisit. Qui mā-
datis obsequentes beati

anastasiū cū alijs fere sep-
tuaginta xp̄icōlis extra
villam bethsalces: ī qua
erat carcer: extractos iux-
ta flumiū preceperunt ex-
poni: ac deinde omnes si-
gillatim inter quos et su-
pra dictos duos xp̄icōlas
qui et vinctum ab euntē
cesaream beatum anastasiū
comitati fuerant iusserūt
spectante xp̄i martyre res-
tibus suffocari. Et singu-
lo quoq; eorum interem-
pto: beato anastasio dice-
bant. Quare vis sic vn-
horū male perire: et nō
potius vt viuas acquies-
cere imperatori et acceptis
honoribus sicut vnus no-
strum in palatio esse: vt
neq; huius vite dulcedi-
ne frauderis: nec acerbē
mortis fato interim pre-
cipiaris? At xp̄isti victo-
riosissimus martyr velut
iam sui desiderij compos
omnipotenti deo gratias
offerens: ad hoc respōdit.
Pro xp̄isti equidē amo-
re a vobis membratum
concedi optauerā. Verū
si huiusmodi quem et
vos minamini obitus me-

commanet: gratias deo
meo meritaustas repli-
co: qui me suorum marti-
rū participem glorie di-
gnatus est facere tū par-
uo supplicio. *Lectio. viii.*

In dictis gloriosis-
simus dei martyr be-
atus anastasiū transito-
ria vita huiusmodi ter-
mino limitata voti com-
pos. gaudij plenus. inmar-
cessibili brazio coronatus:
ad veram eternamq; vitā
que xp̄us est meruit per-
uenire. At postq; eū suf-
focauerunt: preciosissimū
caput eius absciderunt.
Demū bullam accipien-
tes que vnicuius superre-
serat imperatori secū de-
uerunt. Sellarius ita-
q; qui vt prelibatum est
xp̄ianus atq; custos car-
ceris aderat corpus beati
martyris vt cognoscibile
esset semotiū voluit collo-
care: sed hoc questiona-
rij hebrei scilicet existētes
nimis permiserūt. Co-
gnoscentes vero filij iesu
dim transitū gloriosissi-
mū martyris pueriq; cor:
quia cum ipse ad marty-

rizandū duceretur: presē-
tes affuerant: precipiti
tramite illuc statim con-
currebant superspectisq;
eius manibus cum reco-
gnoscentes maximū pō-
dus argenti prefatis que-
stionarijs clanculū obtu-
lerunt. At ipi eius post-
ea deferendi corpus licē-
tiā prebuerūt. *Lectio. ix.*

Sequenti igit' noc-
te quidam mona-
chus de cenobio beati ser-
gij martyris comitatib;
pueris filiorū iesu: et
quibusdam monachis
qui ibidem aderant ad
tollendum sacratissimū
corpus secretissime venit.
Cūq; illuc venisset iuuenit
quidem canes iterfectoz
corpora comedentes. cor-
pus vero beati anastasi
seorsum iacens penitus
intactū. Preciosa em̄ in
conspetu dñi: mors sac-
torū eius et custodit oīa
ossa eorum vni ex hys
non conteretur. Corpus
igitur beati martyris in-
uolutum preciosis linthe-
is a filijs iesu datis de-
uerunt: atq; ī monastē-

no beati martyris sergij
posuerunt. Victorissimū
igitur martyr dei anasta-
sius vicesima secunda ia-
nuary die anno pussimi
erachij impij decimo septi-
mo: suū agomina grat-
ter suscepit pro nomine
dñi nri ihu xp̄i. Qui cū
patre et spiritu sancto vi-
uit et regnat in secula se-
culoz amē. *In festo*

*sancte emerentiane vir-
ginis et mris. Lcō pma.*

Emerētia autē
que fuerat collac-
tanca bte agne-
tis virgo sanctissima: li-
cet cathexumina cōstanter
intrepida contra seueres
astabat imobilis et ī hys
verbis exprobrabat eos.
Superflui miseri caduci
atq; atrocissimi: deum
dominū qui in celis est
contempnitis om̄ipo-
tentem et colentes eū oc-
cidistis: et pro defensione
lapidum quos adoratis
et colitis innocentes ho-
mines in gulastis. Adde-
et hys similia dū turbis
furentibus diceret lapi-
data est ab eis. Et oris

iuxta sepulchrum agnetis
 beatissime emisit spiritum
 Non dubium est quin in
 suo sanguine sit baptiza
 ta que pro defensione in
 hac dum confiteretur
 domini mortem consti
 ter accepit. Eadem demq
 hora fit terremotus vhe
 mentissimus. et cum mini
 esset celi serenitas: tante
 obscuraciones tantaq
 fulgura et tonitrua exi
 terunt: vt pars maxima
 insani populi expiraret.
 Unde factum est vt null
 penitus ex eo aduentu
 bus ad sepulturam sanc
 torum aliquas molestias
 excitaret. Vementes au
 tem parentes beate agne
 tis cum sacerdotibus no
 cte: abstulerunt corpus
 sancte virginis emerenti
 tiane: et sepelierunt il
 lud in confinio agelli be
 atissime virginis agnetis

Laudemus deum nostrum
In conuersione doctoris ge
tium. *Ps* Venite. *ymn?*

Sit trinitati sempiter
na gloria hono: potestas
atq; iubilatio i vmtate
cui manet imperiū: ex tūc
et modo per eterna secula.
Amen. *Ad noctur. a.* Qui
operatus est petro. cū reliqs
an ps. R. & N sic infra i alia
festiuitate. Antiphō. vero
dicuntur omnes absq; N.
siculis in fine. Antiphō.

Qui operatus est petro in a-
postolatū operatus est et
michi inter gentes et cogno-
uerunt gratiam que data ē
michi a ipso dño. **Ps.** Echi
enarrant. **Cū reliquis ps.**
de apostolis. a. Scio cui
credidi et certus sum quia
potens est depositū meū ser-
uare in illū diē iustus iudex
Ant. Michi viuere xpianus
est et mori lucrū gloriā me
oportet in cruce domini mei
ihū xpī. **V.** In omnē terrā.
R. Et in fines orbis. **Lto. i.**
Saulus adhuc spi-
ritus inuicem et
cedis in discipulos dñi:
accessit ad principem sa-
cerdotum et petiit ab eo
epistolas in damascum
ad synagogas: ut si quos
inuenisset huius vie viros
ac mulieres: vinctos per-
duceret in iherusalem. Et
cum iter faceret contigit
ut appropinquaret da-
mascum. Et subito circai-
fulsit eū lux de celo: et ca-
dens in terra audiuit vocē
de celo dicentē sibi. Sau-
le saule: quid me perse-
quens? Qui dixit. Quis
es dñe? Et ille. Ego sū

132
ihūs nazareus quē tu
persequens. Durum est
tibi contra stimulū calca-
trare. Et tremens ac stu-
pens dixit. Dñe quid me
vis facere? Et dñs ad eū.
Surge et ingredere ciui-
tatem: et dicetur tibi qd
te oporteat facere. Qui
autem illi qui comitabā-
tur cum eo stabant stupe-
facti: audientes quidem
vocem: neminem autem
videntes. Surrexit autē
saulus de terra: apertisq;
oculis nichil videbat. Ad
manus autem illū trahē-
tes: introduxerūt dama-
scū. Et erat ibi tribus di-
ebus non videns: et non
manducauit neq; bibit.
R. Qui operatus est petro
in apostolatū operatus ē
et michi inter gentes. Et co-
gnouerunt gratiam dei que
data est michi. **V.** Gracia
dei in me vacua nō fuit sed
gratia eius semper in me ma-
net. Et cognouerūt. **Lto. ii.**
Erat autē quidā
discipulus dama-
sci nomine anamas. Et
dixit ad illū in visu dñs.
Anama. Et ille ait. Ecce

ego dñe. Et dñs ad illū.
Surge ⁊ uade in uiciū qui
uocatur rectus: et quere
in domo iude saulū noīe
tharsensem. Ecce enim o
rat: et uidit uirū ananiā
nomine introeuntem et i
ponentem sibi manus ut
uisum recipiat. Respon
dit autem ananias. Do
mine audiui multis de vi
ro hoc: q̄ta mala fecerit
sanctis tuis i iherusalem.
Et hic habet potestatem
a principibus sacerdotū
alligandi omnes qui in
uocant nomen tuū. Di
xit autem dñs ad eum.
Uade quia vas electiois
michi est iste: ut portet
nomen meum corā gen
tibus et regibus et filiis
israel. Ego enī ostendam
illi: q̄ta oporteat eū pro
nomine meo pati. **R.**
Bonū certamen certauī cur
sum consummaui fidē seruauī
Ideoq; reposita est michi co
rona iusticie. **V.** Scio cui
credidi et certus sum quia
potens est depositū meū ser
uare in illū diē iustus iudex.
C. Ideoq; **Lectio. iij.**
Abijt ananias et

introuit in domū: et im
ponens ei manum dixit
Saul frater dñs ihesus
misit me: qui apparuit
tibi in via qua ueniebas:
ut uideas et implearis spi
ritu sancto. Et confestim
cecidit ab oculis eius
tanq̄ squame: et uisum
recepit. Et surgens bap
tizatus est. Et cum acce
pisset cibum confortatus
est. fuit autem cum dis
cipulis qui erāt damasci
per dies aliquot. Et cō
tinuo ingressus in syna
gogas predicabat ih̄m:
quoniam hic est filius
dei. Stupebant autem
omnes qui eū audiebāt:
et dicebant. Nōne hic
est qui expugnabat in
iherusalem eos qui inuo
cant nomen istud? Et huc
ad hoc uenit: ut uinctos
perduceret ad principes
sacerdotum. Saulus au
tem multo magis cōua
lescebat et cōfundebat in
deos qui habitabant da
masca: affirmās quomā
hic est xp̄s. **R.** Reposi
ta est michi corona iusticie
Quam reddet michi dñs i

illū diē iustus iudex. **V.** Sa
o an credidi et certus sū qz
potens est depositū meū ser
uare in illum diē. Quam.
In secundo nocturno. an.
Tu es vas electionis sancte
paulē apostole predicator
veritatis in uniuerso mūdo.
an. Magis sanctus pau
lus vas electionis uere dig
ne est glorificandus qui et
meruit thronū duodecimū
possidere. **an.** Bonū certa
men certauī cursum consu
maui fidem seruauī. **V.** Cō
stitues. **R.** Demozel. **Ser
mo sancti augustini epi.**
Lectio. iij.
Dilectissimi nobis
lectio de actibus aposto
lorū hec pronunciata ē:
ubi apostolus paulus ex
persecutore xp̄ianoz:
annūciator factus ē xp̄i.
Percutiens eū xp̄us ⁊ sa
nans: occidens et uiuifi
cans. Occisus agnus a
lupis: et faciens agnū de
lupo. Predictū enim erat
in preclara prophēcia: cū
iacob patriarcha benedice
ret filios suos: presentes
tangens: futura prospici
ens: predictū erat quod

133
in paulo contigit. Erat
autem paulus sicut ip̄e te
statur de tribu beniamin
Cum autem iacob bene
dicens filios suos uenisset
ad benedicendū benia
min ait de illo. Beniamin
lupus rapax. Quid ergo?
Lupus semper rapax? Ab
sit. Sed quid? Illane ra
piet predam: ad uesperam
diuidet escas. **Idē** in apo
stolo paulo impletum est:
quia et de illo dictū erat.
Iam si placet audiamus
illū mane rapientem: et
ad uesperas escas diuiden
tem. Illane et uespere po
sita sunt pro eo: ac si dice
retur: prius et postea. Sic
ergo accipiamus. Prius
rapiet predam postea di
uidet escas. **R.** Tu es vas
electionis sancte paulē apo
stole predicator veritatis i
uniuerso mūdo. Per quem
omnes gentes cognouerūt
gratiam dei. **V.** Intercede p
nobis ad deū qui te elegit.
Per quem. **Lectio. quinta.**
C. Tendite raptorē.
Saulus iquit ac
ceptis epistolis a principi
bus sacerdotū: ibat ut ubi

cūq; inueniret xpianos:
ad sacerdotes attraheret:
et adduceret utiq; pumi-
endos. Ibat spirans et an-
helans in cedes. Idic est
mane rapiens. Nam et
quando lapidatus est the-
phanus primus martyr
pro xpi nomine: eunden-
tius aderat et saulus. Et
sic aderat lapidantibus ut
non ei sufficeret si tantū
suis mambus lapidaret.
Ut enī esset reus in oīm
lapidantiū mambus: ipse
omniū vestimenta serua-
bat: magis sciens omīs
adiuvando: q̄ suis ma-
mbus lapidando. Audi-
uimus mane rapiet: vide-
amus ad vesperam quali-
ter diuidat escas. Vocē
xpi de celo prostratus et
accipiens desuper iterdic-
tum iam sciendi: cecidit
in faciem suam: prius p-
sternendus postea erigē-
dus. Prius percussus:
postea sanandus. Non
enī in illo postea xpūs vi-
ueret: nisi occideretur in
eo quod antea male vi-
xisset. *R.* Gratia dei sum
id quod sum. Et grā eius

in me vacua non fuit sed se-
per in me manet. *V.* Qui o-
peratus est petro in apostola-
tum operatus est et michi i-
ter gentes. Et gratia eius.

Wid *lectio secunda*
ergo prostratus an-
dunt: Saule saule: quid
me persequens? Durum
est tibi contra humulum
calatrare. Et ille. Quis es
dñe? Et vox de super. Ego
sū ihūs nazarenus quem
tu persequens. Idembris
in terra adhuc positus ca-
put in celo clamat. Et nō
dicebat quid persequens
fideles meos: sed quid me
persequens? Et ille. Quid
me mures facere? Jam pa-
rat se ad obediendū: qui
prius semebat ad psequē-
dū. Jam formatur ex per-
secutore predicator: ex lu-
po ovis: ex hoste miles.
Audit quid facere debeat.
Cecus sane factus est: ut
interiori luce fulgeret cor-
eius. Exterior lux ad tē-
pus subtracta est persequi-
tori: ut redderetur predi-
catori. Eo tamen tēpore
quo cetera non videbat:
iluxum tamen videbat.

Ita et ipa eius cecitas: in-
formabatur propter my-
steriū credentiū q̄ qui cre-
dit in xpm ipm intuen de-
bet. Cetera creatura vile
scat: ut creator in corde
dulcescat. *R.* Saulus q̄
et paulus magnus predica-
tor. A deo confortatus con-
ualecebat et confidebat in
deos. *V.* Ostendens q̄ hic
est xpūs filius dei. A deo
confortatus. *In. m. noc-
tur. añ.* Saulus qui et pau-
lus magnus predicator a dō
confortatus conualecebat
et confundeat iudeos. *añ.*
He magnitudo reuelationū
extollat me datus est michi
stimulus carnis mee angel⁹
sathane qui me colaphizet
propter quod ter dominū
rogaui ut auferetur a me
et dixit michi dñs sufficiat
tibi paulē gratia mea. *añ.*
Reposita est michi corona
iusticie quam reddet michi
dñs in illū diem iustus iu-
dex. *V.* Nūms honorati sūt.
Nūms confortat est. *Lectio
sancti euangelij. secundū
mattheum.*
In illo tempore: Dixit sy-
mon petrus ad ihesū. Ec-

ce nos reliquimus omnia
et secuti sumus te. Quid
ergo erit nobis? Et reli-
qua. *Omnia scilicet ihero-
nimus presbiteri. Lco. vij.*
Randis fiducia.
Petrus piscator: e-
rat diues non fuerat: a-
bos manu et arte quere-
bat: et tamen loquitur cō-
fidenter dimissimus oia.
Et quia non sufficit tā-
tum relinquere: iungit
quod perfectū est. Et se-
cuti sumus te. fecimus
quod iussisti. quid igit^r
dabis nobis premij. Ihesus
autem dixit illis. A-
men dico vobis: q̄ vos
qui secuti estis me: i re-
generatione cum sederit
filius hominis in sede ma-
iestatis sue: sedebitis et vos
super sedes duodecim. iu-
dicantes duodecim tribus
israel. Non dixit tantū
qui reliquistis omnia.
hoc enim et socrates fecit
philosophus: et multi
alij diuitias contempse-
runt: sed qui secuti estis
me: quod proprie apos-
tolorum est atq; creden-
tium. *R.* Sancte paulē

apostole predicator: verita-
tis et doctor gentium. Intere-
de pro nobis ad deum qui te
elegit ut digni efficiamur
gratia dei. *V.* Tu es vas e-
lectionis sancte paulo apo-
stole predicator veritatis.
Intercede. *Leto octava.*

In regeneratione cu-
m sederit filius hominis
in sede maiestatis sue: qui
et mortui de corruptione
surgent incorrupti: sede-
bitis et vos in solis iudi-
cantium et condemnabi-
tis duodecim tribus israel:
quia vobis credentibus
illi credere noluerunt. Et
omnis qui reliquerit do-
mum vel fratres aut sorores:
vel patrem aut matrem:
aut uxorem: aut filios
aut agros propter nomen
meum: centuplum accipi-
et et vitam eternam possi-
debit. Multi enim erunt
novissimi primi: et primi
novissimi. *R.* Damasci
prepositus gentis arethe re-
gis voluit me comprehen-
dere a fratribus per murum.
Submissus sum in sporta
et sic quasi manus eius in
nomine domini. *V.* Deus et pa-

ter domini nostri ihesu christi scit
quia non mentior. *Sbmiss.*

Deus iste *Leto ix.*
cum illa sententia
congruit: in qua salvator
loquitur. Non veni mit-
tere pacem sed gladium.
Veni enim separare homi-
nem a patre suo et filiam
a matre et nurum a socru:
et inimici hominis dome-
stici eius. Qui ergo pro-
pter fidem et predicationem
euangelii christi car-
nales affectus contemp-
serunt: et divitias atque
seculi voluptates: isti ce-
tuplum accipient: et vitam
eternam possidebunt. Ex
occasione huius sententie
quidam introducit mil-
le annos post resurrectio-
nem: dicentes nobis tunc
centuplum omnium rerum
quas dimisimus et vitam
eternam esse reddendam:
non intelligentes quod si
ceteris digna sit retribu-
tio: in uxoribus appare-
at turpitudine: ut qui unam
pro deo dimiserit: ceti-
plum recipiat in futuro.
Sensus igitur iste est.
Qui carnalia pro salva-

toze dimiserit: spirituali-
a recipiet que compara-
tione et merito suo ita e-
runt: quasi si parvo nu-
mero centenarius nume-
rus comparatur. Unde
dicit apostolus: qui unam
tantum domum et vinus
prouintie paruissimos
agros dimiserat. Quasi
nichil habentes et omnia
possidentes. *In festo*

secundo agnetis secundo oia di-
cuntur sicut in primo fes-
to. Ad matutinas et in
vesperis per de cori virginum
dicuntur. Leto prima:

Situr dum parietes
beate agnetis assi-
duis pernoctatio-
nibus vigilarent ad tu-
mulum eius: vident in me-
dio noctis silentio exer-
citum virginum: que omnis
auro tectis cycladibus
indute cum ingenti luce
preterbant. Inter quas
vident beatissimam agne-
simili veste fulgentem:
et ad dexteram eius agni-
muc candidiorum. Hec
itaque dum viderent parie-
tes eius: et qui simul a-
cerant stuporem mentis

incurrunt. *Leto secunda:*

Ed beata agnes ro-
gat sanctas virgi-
nes parumper gradum
figere: et stans parietibus
suis dixit. Videte ne me
quali mortuam lugeatis:
sed congaudete michi et
congratulamini: quia
cum hijs omnibus lucidas
sedes accepi et illi sunt iunc-
ta in celis quem in terris
posita tota animi inten-
tione dilexi. Et his dic-
tis pertransiit. Et hec vi-
sio publice ab omnibus
qui viderant quotidie
diuulgabatur. *Leto iii.*

Actu est autem ut
post aliquantos an-
nos ad constantiam co-
stantiam augusti filiam:
hoc factum ab hijs qui
viderant narraret. Erat
autem ipsa constantia re-
gina virgo prudentissima:
sed ita obsessa vulneribus:
ut a capite usque ad pedes
nulla membrorum pars
libera remansisset. Accep-
to autem consilio spe re-
cuperande salutis: venit
ad tumulum martyris noc-
te. Et licet pagana tamen

cedula animi intentione
preces fundebat. *Lectio. iii.*

Quod cum faceret: re-
pentina somni sua
uitate corripitur. Et videt
per visum agnem beatissi-
mam taliter sibi monita
proferentem. Constanter
age constantia: et crede do-
minū ih̄m xpm filium dei
esse saluatorem tuū: per
quem modo consequeris
omniū vulnerum que in
tuo corpore pateris sanita-
tem. Ad hanc vocem con-
stantia euigilat sana: et sic
sana: ut nec signū in eius
membris alicuius vulne-
ris remaneret. *Lectio. v.*

Beuersa igitur con-
stantia ad palatū
sanissima: facit gaudiū et
patri suo augusto et fratri-
bus suis imperatoribus.
Conuocatur ciuitas tota:
fit leticia militibus et
primatibus: atque omni-
bus audientibus hec. In
fidelitas gentiū confunde-
batur: et fides dominica
letabatur. Interea patrē
et fratres augustos roga-
bat: ut basilica beate ag-
netis construeretur: et

sibi illic mansoleū collo-
cam precepit. Cucurrit
hec opimo ad omnes:
quia quotquot credentes
ad eius tumulū venisset:
saluabantur quacumque
fussent infirmitate detē-
ti. Quod facere xp̄istum
nullus dubitat: usque in
hodiernū diem. Perseue-
rauit autem constantia
augusti filia in virgini-
tate: per quam multe vir-
gines et mediocres et no-
biles et illustres sacra vela-
mina suscepit. *Lectio. vi.*

Quia fidelis mortis
dampna non pati-
tur: usque in hodiernū diē
multe virgines romane
agnem beatissimā quasi
in corpore manentem at-
tendunt: et eius exēplo
agentes viriliter itēgre
perseuerant: credentes si-
ne dubio quod perseuerantes
perpetue victorie palmā
acquirant. Hec ego am-
brosius seruus xpi. dum
in voluminibus diuinis
inuenissem scripta: non
sum passus infructuoso
silentio tegi. Ad honore
igitur tante martyris si-

cut gesta eius agnouī cō-
scripsi: et ad edificationē
vestram o virgines xpi.
tertiū passionis eius cre-
didi delinendū: obsecrans
charitatem spiritus sancti:
ut labor noster in vestra
imitatione fructū in con-
spectu dñi valeat inuenire.

*Si festū sancte agnetis
secundo venit i dñica
fit officiū de dominica cū
commemoratio de festo.*

*In festo s̄c̄i h̄ ignatii
ep̄i et martiris. Lc̄ p̄ma:*

Empore trauam i-
peratoris: tercius
in xp̄istianos persecutio-
nis impetus ebulluit. Sū-
qua clemens papa roma-
nus in mare precipitatus
est: ubi in templo diuini-
tus sibi preparato: mani-
bus angelicas decenter
meruit tumulari. Tunc
et symon filius cleophe
discipulus xpi iherosoli-
morū episcopus: crucifi-
xus est pro nomine eius.
Ignatius quoque beatissi-
mus antiochenus episco-
pus: romā adductus et
bestis traditus: glorio-
sū suscepit martyrium.

436
Hic matris dei et iohanni
euangeliste deuotis scri-
psit epistolas: et ab eisde
responsivas non minus
gloriosas recepit: que se-
natim hic inferius subseri-
buntur. *Lectio secunda.*

Iohanni sancto se-
mori suis ignatus:
et qui cum eo sunt fratres.
De tua mora dolemus gra-
uiter allocutionibus et cō-
solationibus tuis roborā-
di: si tua absentia proten-
datur: multos desituet.
Properes igitur venire:
quia credimus expedire.
Sunt et hic multe de no-
stris mulieribus: mariā
ih̄ū videre cupientes: et
quotidie a nobis ad vos
discurrere volentes: ut eā
contingant. et vbera eius
tractent que dñm ih̄esū
aluerunt: et quedam se-
cretiora eius percuncten-
tur. Ipsa ei mariā et salo-
me quam diligis filiā an-
ne iherosolymis quinq;
mensibus apud eam cō-
morans: et quidam noti
eius referunt eandem ma-
trem dei omniū gratiarū
habundam: et omnium

virtutum secundam. Et
ut dicunt in persecutiom-
bus et afflictionibus est
bilaris. in penurijs indi-
gentijsq; non querula: i-
urantibus grati: et mo-
lesca letatur. Misericors et af-
flictis coafflicta condolet:
et subuenire non pigrescit.

Contra **Lectio tertia:**
vitiis pestiferis.
in pugna fidei disceptans
emtescit. Nostre noue re-
ligionis et penitentie est
magistra: et apud fideles
omniū operum pietatis
ministra. Humilibz qui-
dem est deuota: et deuotis
deuotius humiliatur. Et
mirum ab omnibus ma-
gnificatur: cū a phariseis
et scribis ei detrahatur.
Preterea et multi multa
referunt de eadem: tamē
omnibus per omnia nō
audemus fidem cōcedere.
nec tibi referre: sed sicut
nobis a fide dignis narra-
tur: in maria ihū: huma-
ne nature: natura sancti-
tatis angelice sociat. Et
hec talia excitauerunt vi-
scera nostra: et cogit val-
de desiderare aspectū huius

si fas sit fari celestis pro-
digi et sacratissimi mō-
stri. Tu autem diligenti
modo disponas cum de-
siderio nostro et valeas
amen. **Lectio quarta:**

Iohanni sancto se-
mori suus ignatus.
Si licitum est michi
apud te ad iherosolime par-
tes volo ascendere: et vide-
re fideles sanctos qui ibi
sunt: preapue maria ihū
quam dicunt vniuersis
admirandam et cunctis
desiderabilem. Quē enī
non delectet videre eam
et alloqui: que verū dei
de se peperit: si nostre sit
fidei et religionis amica.
Similiter et illum vene-
rabilem iacobum qui co-
gnominatur iustus quē
referunt xpo ihū simili-
mū facie. vita et modo cō-
uersationis: ac si eiusdem
uteri frater esset gemellus.
Quem dicunt si videro
video ipm ihū: secundū
omnia corporis eius lim-
amenta. Preterea cetos
sanctos et sanctas. Ideo
quid moror: cur detineor?
Bone preceptor propere

re me inueas et valeas
amen. **Lectio quinta:**

Cristifere marie
suus ignatus. Ne-
ophitum iohannisq; tui
discipulum confortare et
consolari debueras: de ille
su enī tuo percepi mira di-
ctū: et stupefactus sū ex
auditu. Atē autem que
semper ei fuisti familiari
coniuncta: et secretorum
eius conscia: desiderio a-
mmo certior fieri de au-
ditis. Scripsi tibi etiam
alias: et rogavi de eisdem.
Valeas et neophiti qui
mecū sunt ex te et per te
et in te confortentur amē.

Ignatio **Lectio vj:**
dilecto discipulo
humilis ancilla xpisti
ihū. De ihū que a iohā-
ne audisti et didicisti ve-
ra sunt. Illa credas: illis
inhereas: et xpianitatis
votum firmiter teneas:
et mores et vitam voto
conformes. Denam au-
tem vna cum iohanne te
et qui tecum sunt visere:
ista et viriliter age in fide:
nec te cōmoueat persecu-
tionis austeritas: sed va-

leat et exultet spūs tuus
in deo salutarī tuo amē.

Atales **Lectio vij:**
sancti ignatii epis-
copi et martyris qui ter-
tius post beatum petrum
apostolum antiochenam
rexit ecclesiam. Qui per-
secutione trariam damp-
natus ad bestias romam
vinctus mittitur: vbi pre-
sente triano circū seden-
te senatu: pilis plūbeis
scapule eius contuse pri-
mum: deinde latera eius
dilamata et lapidibus
asperis conficata: post
expulse manus eius et
igne replete: papyro ole-
o infuso et accenso: late-
ra eius adusta: post sup-
carbones pavimento as-
persos: vbi sancte plante
eius steterunt. Post lec-
tū flammantem: post
dorsum eius ungulis dis-
cissum et laceratum. post
aceto et sale plagis eius
peressufis: post vinculis
ferreis beata membra as-
tracta: et pedes eius in
ima carceris ligno con-
clusi: vbi tribus diebus
et tribus noctibz panē

non comedens et aquam
non bibens māsit. **Le. 10.**

Edente vero **Vm.**
traiano in amphi
theatro occurrente omni
um turba romanorum:
ligatus duobus leomb;
obicitur. Cumq; proiec
tus bestias rugientes au
dret: ardore paciendi a
it. Vni romani qui hoc
certamen spectatis: non
sine causa laborauit: non
propter prauitatem hec
patior: sed propter piete
tem. frumentum enim
expressi sum dentibus bes
tiarum molar: ut pams
mundus iuemar. **Le. 10.**

Ecce autem illo di
cente: accurrunt
ad eum leones et ex vtra
q; parte super eum incedē
tes prefecerunt eum
tantummodo: et carnem
eius non tetigerunt: ut
reliquis eius tutio esset
romanorum et magne
vrbi: in qua beatus petrus
crucifixus est: paulus de
collatus: honestissimus la
pidatus. Passus est au
tem beatus episcopus
et martyr ignatius a cō

sulatu traianum et marcelli
kalendis februarii. Re
liquie vero corporis eius
a fratribus: qui eum usq;
ad martyrium deduxerit
antiochiam relate iacent:
extra portam dimiticam
in cimiterio ecclesie: qui
todecimo kalendas ianu
arii delate.

Ecce venit ad te
plum sanctum
suum domina
tor dominus.

Gaude et letare syon occurre
 deo tuo. *Ps. Venite. viii.*
 Quem terra pontus ethx.
In primo nocturno. an.
 Benedicta tu in mulieribus
 et benedictus fructus uteris
 tui. *Ps. Dñe dñs nr. An.*
 Sicut myrra electa odore
 dedisti suauitatis scđi de
 gemmę. *Ps. Celi enarrant.*
an. Ante thorum huius vir
 ginis frequentate nob̄ dul
 cia cantica dragmatis. *Ps.*
 Domini est terra. *V. Spe*
cie tua et pulchritudine tu
a. R. Intende prospere pro
cede et regna. Sermo scđi
augustini epi. Lectio. i.
Ec olim predictus
 est. Mater syon di
 cet homo: et homo nat
 est in ea: et ipse fundauit
 cam altissimus. O omni
 potentia nascentis. O ma
 gnificientia de celo ad ter
 ram descendens. Adhuc
 in utero portabatur: et
 ex utero matris a iohāne
 baptista salutabatur. In
 templo presentabatur: et
 a symcone sene famoso: et
 annoso: probato: corona
 to: cognoscebatur. Tunc
 cognouit: tunc adorauit:

tunc dixit. Et nunc dñe
 dimitte seruum tuum in pace:
 Quia viderunt oculi mei
 salutare tuum. Differeba
 tur exire de seculo: ut vi
 deret natum per quem con
 ditum est seculum. Agno
 uit infantem senex: fac
 tus est in puero puer. In
 nouatus est in etate: quia
 plenus erat pietate. Ro
 go vos fratres charissimi:
 quid iste senex symeon?
 quam magnitudinem sc
 tiebat in paruo? Quod vi
 debat mater portabat: quod
 intelligebat mundum rege
 bat. Ipse ferebat et xp̄us
 regebat. Symeon senex
 ferebat xp̄m infantem:
 xp̄us regebat symeonem in
 senectute. *R. Adorna tha*
lamum tuum syon. Et suscipe
regem xp̄m quem virgo co
cepit virgo peperit virgo
post partum quem genuit
adorauit. V. Inducere vesti
mentis glorie tue ciuitas
sancta. Et suscipe regem xp̄m.
Quid ergo *Lectio. ii.*
 dixit symeon? Au
 dite. Nunc dñe dimitte
 seruum tuum in pace. In pa
 ce in q̄: quam commen

daturus es discipulis tuis
 dicens. Pacem meam do
 vobis: pacem relinquo
 vobis. Dictum enim fu
 erat ei a dño: quia non gu
 staret mortem nisi vide
 ret xp̄m dominum natum.
 Natus est xp̄us. Ille ve
 mebat: et iste ibat. Sed
 nisi veniret ille: iste ire
 nolebat. Jam senectutis
 materia excluderebat: sed
 sincera pietas detinebat.
 At ubi natus ē xp̄istus
 at ubi cum matris ma
 tris portatum vidit et di
 uinam infantiam pia se
 nectus agnouit: accepit
 eum in manibus suis et
 dixit. Nunc dimittis do
 mine seruum tuum in pace.
 Impletum est desiderium
 senis: in mundi ipsius
 senectute. Ipse ad senem
 venit: qui mundum inuete
 ratum inuenit. In isto
 quidem seculo diu esse
 nolebat: et xp̄m in hoc
 seculo videre cupiebat:
 cantans cum propheta
 et dicens. Ostende nobis
 dñe misericordiam tuam:
 et salutare tuum da nobis.
 Denique ut noueritis ita

esse: istius leticiam concu
 pit dicens. Nunc dimittis
 dñe seruum tuum in pace:
 Quia viderunt oculi mei
 salutare tuum. *R. Post*
q̄ impleti sunt dies purga
tionis marie secundum legem
moysi tulerunt iherusalem in
iberusalem ut sisterent eum
dño. Sicut scriptum est in
lege dñi quia omne masculi
linum adaperiens vuluam sac
tum dño vocabitur. V. Ob
tulerunt pro eo dño par tur
turum aut duos pullos co
lubarum. Sicut scriptum
est in lege dñi. Lectio. iii.
Ec sunt testimo
 nia dñe ih̄u. ante
 q̄ tibi sternerentur fluctus
 maris: campi cederent in
 peranti. anteq̄ ventus te
 iubente siluisset: mortui
 te vocante resurrexissent:
 sol te moriente palluisset:
 terra te moriente tremuis
 set: celum te ascendente pa
 tuisset. Adhuc enim in ma
 nibus matris portabar: et
 iam dñs orbis agnos
 cebaris. Vbiq̄ enim eis
 xp̄us dñs pulcher occur
 rebat. Pulcher in celis
 pulcher in terris: pulcher

in patre verbum pulcher
in matre caro et verbum:
pulcher in utero virginis:
vbi non amisit diuinitatē
cum suscepit humanita-
tem. Quia cū hic fuisset
et cum manibus portare-
tur letati sunt celi: gau-
si sunt angeli. Magos
stella direxit: adoratus ē
in presepio: cibaria man-
suetorum. Adoratus est
in templo puer xp̄stus.
A sene symeone gestatus
est in vliis a quo ip̄e re-
gebatur. Pulcher ergo
xp̄stus in miraculis: i
flagellis: in sermonibus:
in verbis. Pulcher
non curans mortem: et
mortuos suscitans. Pul-
cher in ligno: pulcher in
celo: pulcher i sepulchro.
Re. Obtulerunt pro eo do-
minno par turturū aut duos
pillos columbarū. Sicut
scriptum est in lege dñi. **V.**
Postq̄ autem impleti sunt
dies purgationis marie
secundum legem moysi tu-
lerunt illum in iherusalem
vt sisterent eum dño. Sic
scriptum est in lege. **In se-
cundo noct. a.** Sp̄s tua

et pulchritudine tua intēde
prosperare procede et regna.
Ps. Eructant. **an.** Admi-
nabit eam deus vultu suo
deus in medio eius non cō-
mouebitur. **Ps.** Deus in
refugiū. **an.** Sicut letatū
omniū nostrum habitatio
est in te sancta dei genitrix.
Ps. fundamenta eius. **V.**
Adminabit eam deus vultu
suo. **Re.** Deus in medio ei
nō cōmouebitur. **Lco. m.**
C Dis ergo fratres
carissimi nō ado-
ret: primum et nouissimū
intui et finem alpha et o.
Quis inq̄ non adoret:
per quem aspirant dies:
et fugate sunt vmbre.
Natus est imperator vt
absolueretur p̄tōr. Sic
enī scriptū est. Infirma
mundi elegit deus: vt cō-
fundat fortia. Dñs enī
ih̄s xp̄s tribuit nobis
magnam sp̄m: p̄ carnē
quā suscepit: magnā
gratiam: magnā conso-
lationem. Natus ē q̄ nō
noueramus: lactatus ē
a matre: suxit quod no-
ueramus. Adcreatus est
a nobis quod hic habū

dat nasci et mori. Resur-
gere et eternū viuere
non hic erat: inuenit hu-
miles merces terrenas:
et terrestribus attulit pe-
grinas et celestes. Si ex-
p̄nscas o quisquis es
auditor mortis xp̄sti:
anima xp̄i resurrectionem.
Multi quidem contemp-
serunt humilem xp̄stū:
et non peruenierunt vsq̄
ad altitudinem xp̄sti.
Qui autem adorauerit
humilem inuenerunt ex-
celsū. Audiunt iudei et
dicunt. Noster est xp̄s.
O iudei cecī vestrū a-
gnouistis: quare occidi-
stis? **Re.** Symeon iustus
et timoratus expectans re-
demptionem israel. Et sp̄s
sanctus erat in eo. **V.** Re-
sponsū accepit symeon a
sp̄s sancto non visurum
se mortem nisi videret xp̄m
dñi. Et sp̄s sanctus. **Lco. v.**
C Omnis quidem
suscepit circumci-
sionem: ablaturus ipsam
circumcisionem. Susce-
pit figuram: impleturus
veritatem. Ip̄e quidē no-
bis legem dedit: sed in

140
qua fuit heliseus: quādo
mortuū filiū cuiusdā reli-
giose suscitauit. In ea fi-
gura data est lex. Hec au-
tem factum est. Nūciatū
est heliseo: mortuus est
infans. Dedit seruo suo
baculū et dixit illi. Vade
inquit et pone super pue-
rū et reuiuiscet. Accepit
seruus baculū: et posuit
super puerum et non sur-
rexit. Propterea iudei le-
gem accipere potuerunt:
vivere ex ea nō potuerunt.
O tu iudee audi. Aduta
te si vis mutari: si nō vis
mutari in vetustate habes
dampnam. Noli amare
veterem tunicam. Pater
tuus crucifixus: tu odisti.
Ille manu: tu corde. Am-
bo facinus implestis. Dis-
plicet tibi quod fecit pa-
ter tuus. Audi qd̄ dicit
dñs tuus. Pater inquit
in me manens: ip̄e michi
mandatū dedit: quid di-
cam et quid loquar. Et
scio quia mandatū eius
vita eterna est. Si vbi
patris vita eterna ē: qui
loquebatur vita erat eter-
na. **Re.** Responsū accepit

symeon a spiritu sancto non
visurū se mortem: nisi vide
ret xpm dñm. Et benedixit
eum et dixit: nunc dimittis
dñe seruiū tuū in pace. quia
viderunt oculi mei salutare
tui. *V.* Cum induceret pu
erum ihesum parentes eius
vt facerent secundū consue
tudinē legis pro eo et ipse
accepit eum in vlnas suas.
Et benedixit. *Lectio: vi.*
Ind ergo fecit ali
ud a se: quia non
est a se. Sed a quo ē? A
patre. Pater enim deus:
sed non de deo. filius au
tem deus sed de deo. Ideo
filius quia a deo gemitus
est: et semper filius sine
initio gemitus et tamen
gemitus. Et quomodo h
intelligatur audite. Ex
pectatis a me: audite p
phetam per me. Genera
tionem eius quis enar
rabit? Et tamen multa
dicimus de eius genera
tione: sed ea que de ma
tre est. Ceterū quomodo
natus est de patre i celo:
quis potest explicare: qd
potest enarrare et inuesti
gare. Teneamus nos ad

istam humanam natu
ritatem: per quam dona
uit nobis deus gratiam
suam. Gratia inquit do
nata non merces reddi
ta. Qui creunt sanat.
Per ipsam leuat ruentē.
per ipsam curat egrotā
tem: per ipsam coronat
vincentem. *R.* Cū indu
cerent puerum ihm parētes
eius in templo vt facerent
secundum consuetudine;
legis pro eo accepit eum
symeon in vlnas suas et be
nedixit deū dicens. Nunc
dimittis dñe seruum tuū
in pace. *V.* Suscipiens sy
meon puerum in manibus
exclamauit dicens. Nunc
dimittis. *In tercio nat.*
ant. Gaude maria virgo
cunctas hereses sola inter
misti in vniuerso mundo.
Ps. Cantate dño. *i. an.*
Speciosa facta es et suauis.
in delicijs tuis sancta dei
gemitrix. *Ps.* Dominus
reg. *i. an.* Post partū vir
go inuolata permansisti
dei gemitrix intercede pro
nobis. *Ps.* Cantate dño.
ij. V. Elegit eum deus et pre
elegit eum. *R.* In taberna

culo suo habitare facit eā.
Lectio sancti euangelij
secundum lucam:
In illo tēpore. Post
q̄ impleti sunt dies pur
gationis marie: secundū
legem moysi tulerūt illū
in iherusalem: vt sifteret
eum dño: sicut scriptū ē
in lege dñi. Et reliqua.
Omelia sancti ambrosij
episcopi. Lectio septima:
Ecce hō erat i ihe
rusalem. cui nomē
symeon: et homo iste in
stans et timoratus expec
tans consolationē israel.
Non solum ab angelis
et prophetis a parentib;
et pastoribus: sed etiam
a senioribus et iustis ge
neratio dñi accepit tes
timoniū. Omnis etas
et vterq; sexus: vetuloz
miraculozū fidē astruit
Virgo generat. sterilis
parit. illud ut loquitur:
elizabeth prophetat. isda
cus adorat: in vtero clau
sus iohannes exultat. Vi
dua confitetur: iustus
expectat. Et bene iustus:
quia non suam sed po
puli gratiā requirebat:

cupiens et ipse corporee
vinculis fragilitatis ab
solui: sed expectans vi
dere promissum. Scie
bat enī quia beati oculi
qui viderent xpm dñm.
Et accepit eū in ma
nibus suis: et benedixit
deum et dixit. Nunc iquit
dñe: dimitte seruiū tuū
in pace. Videte iustum
velut corporee carce mo
lis inclusum velle absol
ui: vt sic possit esse cum
xpo. Dissolui enī et esse
cum xpo: multo melius
est. *R.* Suscipiens ihesū
in vlnas suas symeon excla
mauit et dixit. Tu es vere
lumen ad illuminationem
gentiū et gloriā plebis tue
israel. *V.* Cum induceret
puerū ihm parentes eius
et ipse accepit eū in vlnas
suas et benedixit deum et di
xit. Tu es vere. *Lectio. viij.*
Qui vult ergo di
mitti veniat in tē
plum: veniat in iherusa
lem et expectet xpm dñm.
Accipiat in manib; ver
bū dñi: complectatur
velut quibusdam fidei
sue brachijs. Tūc dimittit

tetur. ut non videat mor-
tem: qui viderit vitam.
Vides vberem in omnes
dei gratiam generationes
diffusam et prophetiam
incredulis esse negatam
non in istis. Et benedixit
illis symeon: et dixit ad
mariam matrem eius. Ec-
ce positus est hic in rumi-
nem et in resurrectionem mul-
torum in israel. Ecce sy-
meon prophetat in rumi-
nem et in resurrectionem mul-
torum venisse dominum ihesum
christum: ut iustorum in quorum
que merita discernat et pro
nostro: et qualitate facto-
rum iudex verus et iustus
aut supplicia decernat:
aut premia. Et tua ipsius
animam pertransibit gla-
dius. Nec littera docet nec
historia: ex hac vita ma-
riam corporalis necis pas-
sione ingrasse. Non enim
anima sed corpus materiali
gladio transuerberatur.
Et ideo prudentiam ma-
rie: haud ignaram celestis
mysterii ostendit. **R.** Se-
nex puerum portabat puer
autem senem regebat. Quae
virgo concepit virgo peperit

virgo post partum quem ge-
nuit adoravit. **V.** Accipiens
symeon puerum in manibus
gratias agens benedixit do-
mini. **Quae virgo. Lto. re.**
Qui enim est dei ver-
bum et validum
acutius omni gladio cu-
tissimum: penetrans usque
ad diuisionem anime ac
spiritus artuumque et medul-
larum: cogitationes cordis
et secreta scrutatur animi:
quia nuda et aperta sunt
dei filio omnia: quae con-
scientie secreta non fallunt.
Prophetavit itaque syme-
on: prophetauerat copu-
lata coniunctio prophetiae
virgo. Debit etiam
vidua ne qua aut profes-
sio desisset aut sexus. Et
ideo anima et stipendium
viduitatis et moribus
talis inducitur: ut di-
gna plene fuisse credat
que redemptorem om-
nium venisse nuntiaret:
cuius merita cum alibi
descripserimus cum vi-
duas hortaremur hoc lo-
co quoniam ad aliam
peramus: non putamus
iteranda. Non oculo

tamen annos octoginta
quatuor viduitatis ex-
pressit: quia et septem
duodecades et due qua-
dragime videntur sa-
crum numerum designare.

R. Gaude maria virgo
cunctas hereses sola intere-
misti que gabrielis archa-
ngeli dictis credidisti. Du-
m virgo dei et hominem ge-
nuisti et post partum virgo
inviolata permansisti. **V.**
Gabrielem archangelum
credimus diuinitus te esse
affatu vterum tuum de spiritu
sancto credimus impregna-
tum erubescat iudeus i feli-
qui dicit christum ex ioseph se-
mine esse natum. Du-
m virgo. Gloria patri.

**In festo
sancti blasii epi et martyris**

Aecho prim.
Pud sebastien-
tatem passio
sancti blasii epi. **Q.** mil-
torum patratum miraculo-
rum sub praeside agricola-
o: post diuinam cessione:
post carcerem atque deinde
in ligno suspensionem:
ubi pectus ferreis: car-
nes eius dirupte sunt: per
iterum teterum carcerem:

142
post diuersionem lacu-
nae de super vadens saluus
exiit. iubente inquisi-
mo iudice: capite ad ex-
tremum cum duobus pue-
ris truncatus: felicia reg-
na ita cum ipsis ingressus
est. Ipso autem adhuc a-
gitante: septem mulie-
res beatissime que guttas
sanguinis eius preterflu-
entes de beatissimis pla-
gis corporis ipsius collige-
bant: deprehense quod essent
christiane: post cummum ig-
nis: ubi plumbo super in-
fusa sunt: post pectines fer-
reos: quibus carnes carni-
disrupte sunt: post creas-
tum eas et cadentes: no-
uissime sententia data:
gladio percussae datoque
cio sanguinis: vitam me-
rebantur eternam. **In
festum sanctae agathae virginis
et martyris. Ad matut. iuitat.**
R. Egem virginum. **In p-
mo nocturno. an.** In
genia sua et spectabili gene-
re ut omnis parentela mea testa-
tur. **ps. Beatus vir. Ant.**
Summa ingenuitas ista est
in qua christi seruitus compro-
batur. **ps. Quare fre. An.**

an. Ancilla xpi sui ideo me ostendo seruilem habere personam. **ps.** Dñe quid multiplicati. **v.** Specie tua et pulchritudine tua. **R.** Intende prospere pcedere regna. **Atale.** **Lcō prima:** **S**ancte agathe virginis et martyris in sicilia ciuitate cathanensi: sub quintiano procōsule imperatore decio. Qui fulans vir quintianus cupiens multifaria intentione ad eam pertinere: eo quod esset nobilissimis ortu natalibus: fecit eam artari: et eundam matrone nomine afrodisie tradi: que habebat nouem filias turpissimas: ut mutaret animam eius. Que videns mentem eius immobilem: post triginta dies abiit ad quintianum et dixit. Facilius possint saxa moliri: et ferrum in plumbi molliem conuertere: quam ab intentione xpianiana mens istius puelle reuocetur. **R.** Dum torqueretur beata agatha in mamilla graueretur: dixit ad iudicem. Impie crudelis et dure ty-

ramme non es confusus amputare in femina quod ipse in matre fixisti. **v.** Ego enim habeo mamillas integras intactas in anima mea quas ab infantia mea dño consecraui. **Impie.** **Lectio secunda:** **I**ussit igitur quintianus eam ad secretarium suum adduci: et sedens pro tribunali: beatissimam agatham interrogat. Cuius conditionis es? Agatha dixit. Non solū ingenua sum: sed expectabili genere ut omnis parentela mea testatur. Dixit quintianus beate agathe. Si ingenua probaris et nobilis: cur moribus te seruile personam habere ostendis? Cui beata agatha respondit. Quia inquit ancilla xpi sum ideo me seruile ostendo habere personam. **R.** Agatha letissime et gloriante ibat ad carcerem. Et quasi ad epulas inuitata agonem suum dño precibus commendabat. **v.** Nobilissimis ortu natalibus ab ignobili gaudentes traheretur ad carcerem. Et quasi. **Lcō tertia:**

Ergo in confessione xpiani fortissime que fidei sunt prosequeretur: iussit eam quintianus alapis cedi. Deinde constantius christum predicantem iussit ad carcerem trahi. Agatha autem letissime et gloriante carcerem intrauit: et quasi ad epulas inuitata: ita gaudens agonem suum dño precibus commendabat. Sequenti die iterum beata agatha aspectibus iudicis presentatur. Qui eam iussit in eculeo ingenti suspendi et torqueri. **R.** Quis es tu qui uenisti ad me curare vulnū meum. Ego sum apostolus xpiani nichil in me dubites filia ipse me misit ad te. Quem dilexisti mente et puro corde. **v.** Nam et ego apostolus eius sum et in nomine eius te scias esse saluandam. Quem dilexisti. **In secundo noct.** **an.** Agatha sancta dixit si feras michi promittis audito xpi nomine mansuescant. **ps.** Cum inuocarem. **an.** Si ignem adhibeas rorem michi sal-

uificū de celo angeli ministrabunt. **ps.** Verba mea. **An.** Agatha letissime et gloriante ibat ad carcerem et quasi ad epulas inuitata agonem suum dño precibus commendabat. **ps.** Domine dñs noster. **v.** Adiuuabit. **Lcō quarta:** **T**unc post talia: beata agatha iudici respondit. Sicut qui videt quem diu desiderauit: aut sicut qui inuenit thesauros multos: ita et ego delector in hys penis posita. Non enim potest triticum in horreum reponi: nisi si tecum eius fuerit fortiter conculcata et redacta in paleas: ita et anima mea non potest in paradisu dei cum palma intrare martyri: nisi diligenter perfecis corpus meum a carnificibus tuis attrahi. Iussa est deinde beata agatha in mamilla torqueri. Quam diu torti: fecit iudex impius abscedi. **R.** Ego autem adiuta a dño perseuerao in confessione ei qui me saluam fecit. Et consolatus est me. **v.** Gratias

tibi ago dñe ihu xpe qui
misisti ad me apostolū tuū
curare vulnera mea. Et cō
solatus est me. *Lectio. v.*

Recipitur beata vir
go iterū i carcerē:
vbi neq; pams nec aqua
ministrabatur ei. Et ecce
circa mediam noctem ve
nit quidam senex qui se
medicū esse cōmemora
bat: ferens diuersa medi
menta: quem antecederat
puer luminis portitor: q
inter alia virginū dixit.
Consideraui inquit et vi
di quia potest salutē tua
mamilla suscipere. *Ps.*

Ipe me curauit qui per apo
stolum petrum in custodia
me confortauit p eo q; nul
la sum suspendi in eculeo.

Propter fidem castitatis ad
iuiua me dñe deus meus in
fortuna mamillarū mear.

Ps. Ipse me dignatus ē ab
omni plaga curare et mamil
lam meam meo pectori resti
tuere. Propter. *Lectio. vi.*

Cumq; illa verbis
sensu non preberet
assensum: putans q; ei
carnalem adhibere vellet
medicinam. dixit sem

inter alia. *Medicinam*
carnalem corpori meo
nūq; exhibui: sed habe
o saluatore dñm ihesū
xpm: qui verbo curat
omnia et solo sermone
restaurat vniuersa. *Sb.*
ridens senior: et me iqt
ipe misit ad te. nā et ego
apostolus eius sum: et
in nomine eius scias te
esse saluandam: et sic ab
oculis eius sublati est.

Ps. Vidisti dñe et expec
tasti agonem meum quo
modo pugnaui in stadio
sed quia nolui obedire mā
datis principū. Iussa sum
in mamilla torqueri. *Ps.*

Propter veritatem et mā
suetudinem et iustitiam.

Iussa sum. *In. tertio noc.*

an. Nisi diligenter perfe
ceris corpus meū a carni
abus attrahatur nō potest
anima mea in paradisu
dei cū palma intrare mar
tiry. *Ps.* In dño confido.

An. Vidisti dñe agonem
meum quomodo pugnaui
in stadio. sed quia nolui o
bedire mandatis principū
iussa sum in mamilla tor
queri. *Ps.* Dñe quis ba

bitabit. *a.* Propter fidē
castitatis iussa sum suspe
di in eculeo adiuua me do
mne deus meus in tortu
ra mamillariū meari. *Ps.*

Conserua. *Ps.* Elegit ei
deus. *R.* In tabernaculo.

Ost. Lectio. vii.

Cuiusmodi dies re
ducta est iterum beata
agatha ad quintianum
Qui testas acutas et car
bones iussit spargi: et nu
do eam corpore de super
volutari. Et ecce subito
totus locus ille cōmotus
est: et pars parietis cec
dit: et oppressit duos: cō
siliariū iudicis et amicu
eius. Quintianus igit
fugiens quia ex vno la
tere terremotū et ex alio
latere seditionem popu
li formidabat: iterum
iussit eam in carcerem re
cipi. *Ps.* Beata agatha in
gressa carcerem expandit
manus suas ad deum et di
xit dñe qui me fecisti vin
cere tormenta carnisficium.

Iube me dñe ad tuam misē
ricordiam peruenire. *Ps.*
Dñe qui me creasti et tu
listi a me amorem seculi

qui corpus meum a polluti
one separasti. Iube me do.

144
De *Lco octaua:*

Ingressa expandit
manus suas ad dominū
et dixit. Dñe qui me fe
cisti: creasti: et custodisti
ab infantia mea: et fecisti
me in iuuentute mea vi
riliter agere. Qui tulisti
a me amorem seculi: qui
corpus meū a pollutione
separasti: qui fecisti me
vincere tormenta carnisfi
cium: ferrum ignem et vin
cula: qui michi inter tor
menta virtutem patientie
contulisti: te deprecor vt
accipias modo spiritum
meum. Tempus enim ē
dñe vt me inbeas seculi
ut tūc derelinquere: et ad
tuam misericordiam per
uenire. *Ps.* *Ad dec. dicēs:* beati
celo cūmisit spiritum. *Ps.*

Medicinam carnalem cor
pori meo nūq; exhibui sed
habeo dñm nostrū ihesū
xpm. Qui solo sermone res
taurat vniuersa. *Ps.* Qui me
dignatus est ab omni pla
ga curare et mamillam meā
meo pectori restituere ipsū
in uoco dñi uiuū. Qui solo.

R. Gaudeamus omnes in
dño diem festum celebra-
tes sub honore agathę mar-
tyris. De cuius passione gau-
dent angeli et collaudant fi-
lii dei. **V.** Immaculatus do-
minus immaculatam sibi fa-
mulam in hoc fragili corpore
positam misericorditer conse-
crant. De cuius. **Lc. 10. 18.**
G. Vnus sanctum cor-
pus auferentes xpi
am populi: posuerunt co-
ditum aromatibus in se-
pulchro nono. Cuiq; col-
locaretur: venit quidam
iuuēns sericus velatus i-
dutus: quem sequebatur
amplius q̄ centum pueri
albati et pulchri: et itro-
iuit ad locū vbi condieba-
tur corpus sanctę virginis
et posuit ibi tabulam bre-
uem marmoream vbi scri-
ptum est. **A.** Mentē sanctā.
spontaneam. honorē deo
et patrie liberationē. Et
tamdiu ibi stetit idē iuue-
nis donec sepulchri eius
cū diligentia clauderetur.
Et abscedens ulterius vi-
sus non est in tota pūm-
cia seculorum. Unde nō
est dubium q̄ angelus

dei fuerit. Passa est au-
tem beata agatha nomis
february. **Quintianus**
autem post hec iter arri-
piuit vt facultates beate
agathę inuestigaret. Vt
teneret omnes de paren-
tela eius. Qui dei iudi-
cio in medio flumine i-
teryt. **In cathedra si-
ti petri. Ad matutinas**
Inuitatorium:
G. V es pastor ouium
princeps apostolorū
tibi tradidit deus clauēs re-
gni celorum. **Ps.** Venite. **11.**
Q. Uodcuq; vincis
super terram strice-
rit erit in astris religati
fortiter et quod resoluit
in terris arbitrio erit so-
lutū super celi radū in
fine mundi iudex erit se-
culi. **G.** gloria deo p̄ mē-
sa secula sit tibi nate de-
cus et imperium honor
potestas sanctoq; spūi
sit trinitati salus in di-
uina per infinita seculo-
rum secula. **Amē.** **In**
p̄mo noct. an. Beatus vir
qui in lege dñi mediatur
voluntas eius permittit di-
e ac nocte et omnia q̄cuq;

faciet semper prosperabun-
tur. **Ps. 138. an.** Beatus
iste sanctus qui confisus
est in dño predicauit pre-
ceptum dñi constitutus ē
in monte sancto eius. **Ps.**
Quare fremuerunt. an.
Tu es gloria mea tu es sus-
ceptor meus dñe tu exaltas
caput meū et exaudisti me
de monte sancto tuo. **Ps.**
Dñe quid multipli. **N.**
Amavit cum dñs et orna-
uit eum. **R.** Stola glorie
induit eum. **Epla prima**
beati petri apli. Lc. prima:
G. Etrus apostolus
ihū xpi electis
aduēns dispersionis: pō-
ti: galatie: capadocie: a-
sie: et brythmie secundū
prescientiam dei patris
in sanctificationē spūs:
in obedientiam et asper-
sionem sanguinis ihū
xpi: gratia vobis et pax
multiplicetur. Benedic-
tus deus et pater domini
nostri ihū xpi: qui secū-
dum magnam mīam
suam regenerauit nos i
spem viuam: per resurrec-
tionem ihū xpi ex mor-
tuis: in hereditatem in

145
corruptibilem: et in con-
taminatam et imarces-
cibilem conseruatam in
celis: in vobis qui i vir-
tute dei custodimini per
fidem in salutem paratā
reuelari in tempore no-
uissimo. In quo exulta-
bitis: modicum mīe si
oportet contristari i va-
rijs temptationibus: vt
probatio fidei v̄re mul-
to preciosior sit auro qd
per ignem probatur: iue-
matur in laudē et gloriā
et honorem: in reuelatio-
nem ihū xpi: quem cum
non videntis diligitis: i
quem nunc quoq; non
videntes creditis: credē-
tes autem exultabitis le-
ticia inenarrabili et glo-
rificata reportantes finē
fidei vestre salutem ani-
marū vestrarum. **R.** Sy-
mon petre anteq̄ de nauī
vocarem te noui te i super
plebem meam principem
te constitui. Et clauēs re-
gni celorum tradidi tibi.
N. Quodcuq; ligaueris
fr̄ tū erit ligatū et i celis. et
qd̄cuq; solueris fr̄ tū erit solu-
tū et i celis. Et clauēs. **Lc. 11.**

Et qua salute erq̃
fierunt atq; serui
tati sunt prophete qui
de futura in vobis grati
a prophetauerunt: serui
tantes in quod vel quale
tempus significaret i eis
spiritus xp̃i: p̃nunci
ans eas que in xp̃o sunt
passiones: et posteriores
glorias. Quibus reuela
tum est: quia non sibi
ipsis vobis autem immi
strabant ea: que nunc nū
ciata sunt vobis: per eos
qui euangelizauerunt vo
bis spiritu sancto misso
de celo: in quem deside
rant angeli prospicere.
Propter quod succincti
lumbos mentis vestre so
bri perfecte sperate in ei
que offertur vobis gra
tiam: in reuelatione ih̃i
xp̃i quasi filij obediētie:
non configurati priori
bus ignorantie vestre de
siderijs: sed secundū eum
qui vocauit vos sanctos:
vt et ip̃i sancti in omni
conuersatione sitis: qm̃
scriptum est. Sancti es
tote: quoniam ego san
ctus sum. **R.** Si diligis

me symon petre pascere oues
meas. dñe tu noli quia
amo te. Et animā meam
pono pro te. **R.** Si oport
uerit me mori tecum nō
te negabo. Et animam.

Et si **Lectio: t̃ia:**
patrem iuocatis
eum qui sine personarū
acceptatione iudicat secu
dum vniuersumq; opus:
in timore incolatus ṽri
tempore conuersamini:
scientes q̃ non corrupti
bilibus auro vel argēto
redempti estis de vana ve
stra conuersatione pater
ne traditionis: sed p̃ci
oso sanguine quasi agni
incontaminati et imacu
lati ih̃i xp̃i: p̃recogniti
quidem ante constitui
onem mundi: manife
stati autem nouissimis
temporibus: p̃pter vos
qui per ipsum fideles estis
in deum qui suscitauit e
um a mortuis: et dedit
ei gloriam vt fides vita
et spes esset in deo. aīas
vestras castificantes in
obedientia caritatis in
amore fraternitatis si
plici ex corde inuicē dili

gite attentius: renati nō
ē semper corruptibili:
sed in corruptibili p̃ ver
bum dei viui et perma
nentis. **R.** Tu es petrus
et super hanc petram edifica
bo ecclesiam meam et porte
inferi non p̃ualebunt ad
uersus eam. Et tibi dabo
claves regni celorum. **R.**
Quodcūq; ligaueris super
terram erit ligatū et i celis
et quodcūq; solueris super
terram erit solutū et i celis.
Et tibi. **Sermo sc̃i augu
stini ep̃iscope. Lc̃o. iij.**

Institutio solemp
nitatis hodiernę
a senioribus nostris cathe
dre nomen accepit: ideo
q̃ primus apostolorum
petrus: hodie ep̃iscopatus
cathedram suscepisse refe
ratur. Recte igitur eccle
sie natalem sedis illius
colunt: quam apostolus
pro ecclesiarum salute
suscepit: dicēte domino.
Tu es petrus et super hanc
petram edificabo ecclesiam
meam. Petrum itaq; ec
clesie fundamentum no
minauit: et ideo digne
hęc fundamentū ecclesia

colit: supra quod ecclesi
a hęc edificij altitudo cō
surgit. Vnde cōueniēter
psalmus qui lectus est
dicit. Exsultent cum in
ecclesia plebis: et i cathe
dra seniorū laudent eum
Bene ergo eū deus i eccle
sia exaltari precipit: quia
dignū est vt fundamētū
in ecclesia honoretur: per
quod celum ascenditur.
Quod natalis ergo cathe
dre hodie colitur: sacer
dotale honoratur officium
Sibi hęc ecclesie p̃stat:
cum tantum necesse plus
habeant ecclesie dignita
tis: q̃tum sacerdotale of
ficiū plus honoris. **R.** Tu
es pastor ouium princeps apo
stolorū tibi tradidit deus
omnia regna mundi. Et ideo
tradite sunt tibi clauēs re
gni celorum. **R.** Quodcū
q; ligaueris super terrā erit
ligatum et in celis et quod
cūq; solueris sup̃ terrā erit
solutū et in celis. Et ideo.
Om̃ Lc̃o quinta
autem solempnita
tem hanc ecclesie merito
religiosa obseruantia in
troduxerit: miror apud

quosdam infideles: unde
tam peritiosus error in
creuerit: ut super tumu-
los defunctorum cibos et
vina conferant: quasi ve-
re egressi e corporibus a-
nimae carnales cibos req-
rant. Epulas enim et re-
fectiones caro tantum re-
quit: spiritus autem et
anima hijs non indiget.
Preparare aliquis caris-
suis dicit quod ipse deuo-
rat. Quod prestat ven-
tri: imputat pietati. Cel-
sate ergo fratres ab hoc
gentili infidelitatis erro-
re. Animae autem sancte q-
in hoc seculo aut per vite
innocentiam pure sunt:
aut penitentie satisfactio-
ne purgantur: a saluato-
re nostro recipiuntur: et
cum eo esse credende sunt
secundum apostoli dic-
tum. Cupio dissolui et
esse cum xpo. **R.** Ego pro-
te rogam petre ut non defi-
ciat fides tua. Et tu aliqui
conuersus confirma fratres
tuos. **V.** Caro et sanguis
non reuelauit tibi sed pater
meus qui est in celis. Et
tu aliquando. **Lectio. vij.**

Anime ergo fratrum
parentumque nostro-
rum minime carnalibus
cibis delectantur. Offen-
di his magis possunt q-
delectari: si cum ille in
sacris sedibus maneat:
vos eas in terris esse cre-
datis. Cessate ergo ab
his erroribus: et sicut
scriptum est: que sursum
sunt sapite: non que super
terram ut superstitiones
fidei nostre contrarias re-
pudiantes: dum ea que
deo sunt placita facitis:
etiam vos cum xpo to-
dno eternum esse possitis.
Quamuis autem solemp-
nitas festiuitatis hodie-
ne a nobis merito hono-
retur fratres charissimi:
quia dum natalem ca-
thedre colimus: episco-
patum petri apostoli ve-
neramur: tamen cum in
fini quadragesime dies
hec solempnitas venerit:
facere cum nobis debet
sanctorum dierum reueren-
tia gratiorem. Bene enim
natalem cathedre inter
ipsa ieiuniorum imitari
nobis deus prestat. ut

dies que erat prius inte-
penitentie: nunc sit sobrie-
tatis: que erat gula: nunc
sit abstinentie: que erat
peccati: nunc sit sanctita-
tis. **R.** Quem dicunt homi-
nes esse filium hominis dix-
it ihus discipulis suis respo-
dens petrus dixit tu es xps
filius dei viui. Et ego di-
co tibi quia tu es petrus et
super hanc petram edificabo
ecclesiam meam. **V.** Beatus
es symon bariona quia ca-
ro et sanguis non reuelauit
tibi sed pater meus qui est
in celis. Et ego dico quia
tu es petrus. **Lectio sancti**

euangelij secundum mattheum.

In illo tempore: xvj.

In illo tempore: venit ihus in par-
tes cesaree philippi: et i-
terrogabat discipulos su-
os dicens. Quem dicunt
homines esse filium homi-
nis? Et reliqua. **Omnia**

bti iheronimi presbyteri

Philippus. Lco. vij.

Iste est frater ihero-
dis de quo supra dixim:
tetrarcha ituree et traco-
nitidis regionis: qui in
honorem tyberij cesaris:
cesaream philippi que

nunc paneas dicitur ap-
pellauit: et est in prouin-
cia phemcis: imitatus he-
rodem patrem: qui in ho-
nozem augusti cesaris ap-
pellauit cesaream: que
prius turris stratonis vo-
cabatur: et ex nomine
filie eius lybia den trans
iordanem extruxit. Iste
locus est cesaree philippi:
vbi iordams ad radices
ortur libani: et habet du-
os fontes: unum nomine
ior: et alterum dam: qui si-
mul iuncti iordams nome-
efficiunt. Et interrogabat
discipulos suos dicens.
Quem dicunt homines
esse filium hominis: non
dixit quem me esse dicunt
homines: sed filium hominis:
ne iactanter de se querere
videretur. **R.** Petre amas
me: tu scis dñe quia amo
te. **Pasce oues meas. V.**
Symon iohannis diligis
me plus hijs: tu scis dñe
quia amo te. **Pasce oues**

meas. Lectio octaua.

In nota q- ubi cuq-
scriptum est in ve-
teri testamento filius ho-
minis in hebreo scriptum

est filius adam. Illud q̄
q̄ quod in psalmo legi-
mus. filij hominū vīq̄
quo graui corde: in be-
breo dicitur filij adam.
Pulchre autem interro-
gat quem dicunt homi-
nes esse filium hominis:
quia qui de filio hominis
loquuntur homines sūt
Qui vero diuinitatē illi
intelligunt: non homi-
nes sed dij appellantur.
At illi dixerunt. Alij io-
hannem baptistam. alij
heliam. alij vero iheremiā
aut vni ex prophetis. **Idi-**
ro: quosdam interpretes
causas errorum inquirere
singulorū: et disputa-
tionem longissimā tenere
quare dominū nostrum
ihesum xp̄m: alij iohānē
putauerunt. alij heliam.
alij iheremiam. aut vni
ex prophetis: cum sit po-
tuerint errare in helia et
iheremia: quomodo ihero-
des errauit in iohāne di-
cens. Quem ego decolla-
ui iohannem ipse surrexit
a mortuis et ideo virtu-
tes operantur ī eo. Vos
autem quem me esse di-

citis? Respondens simō
petrus dixit. Tu es xp̄s
filius dei viui. **R.** Elegit
te dñs sacerdotem sibi ad
sacrificandū ei. hostiā laudis
V. Immola deo sacrificiū
laudis et redde altissimo
voti tua. **Id.** hostiā laudis.
Gloria patri. Hostiā lau-
de. **Rudis Lectio. ii.**
Lecto: attende: q̄
ex consequentibus textu
q̄ sermōnis: apostoli ne
qua q̄ homines: sed dij
appellantur. Cum enim
dixisset: quem dicunt ho-
mines esse filium hominis:
subiecit. Vos autem quē
me esse dicatis? Illis qui
homines sunt humana
opinanti bus: vos quem
me esse existimatis? Pe-
trus ex persona omnium
apostolorum profitetur.
Tu es xp̄s filius dei viui.
Deum viui appellat ad
distinctionem eorū deorū
qui putantur dij sed mor-
tui sunt: saturnū. iouem
venerem. mmeruam. libe-
rum: herculem. et cetera
pudolorum portenta signi-
ficans nec nominanda.
Respondens autem ih̄s

dixit ei. Beatus es simō
bariona: quia caro et sa-
guis non reuelauit tibi:
sed pater meus qui est ī
celis. **T.** Est timō de se
apostolo reddidit vicem.
Petrus dixerat: tu es chri-
stus filius dei viui. **Id.** De-
cedem recepit vera confes-
sio. Beatus es simon ba-
riona. Quare? Quia nō
reuelauit tibi caro et san-
guis: sed reuelauit tibi
pater meus qui est ī celis.
Quod caro et sanguis re-
uelare non potuit spiritus
sancti gratia reuelatū est
tibi. Ergo ex cōfessione
sortitur vocabulū: quod
reuelatione ex sp̄s sancto
habebat: cuius et filius
appellandus sit. Siqui-
dem bariona in lingua nra
sonat filius colūbe. **In**
festis sancte matthe apo-
stoli. Lectio prima:
Athanasius hebraice la-
tine dicitur donat:
et subaudiatur pro iuda
sarnoth. **Iste** enī in loco
eius duodecimū electus
est ab apostolis: cum pro
duobus fors mitteretur.
Hic sine cognomine so-

lus habetur. Cui datur e-
uangeliū predicatio ī iu-
dea: cuius festa celebrant
serto kalendas martias
fuit enim de septuaginta
discipulis vnus. **Alie due**
lectiones leguntur de ac-
tibus apostolorum. L. i. c. ii:
In dieb: illis. Ex-
urgens petrus ī me-
dio fratrum dixit. Erat
autem turba hominū si-
mul: fere centum viginti.
Vni fratres oportet impleri
scripturam: quam p̄dixit
spiritus sanctus per os da-
uid de iuda: qui fuit dux
eorum qui comprehendē-
runt ihesum: qui commu-
meratus erat in nobis: et
sortitus est sortem muni-
terij huius. Et hic quidē
possessionem agri de mercede
iniquitatis: et suspensus
crepuit medius: et diffu-
sa sunt omnia viscera ei.
Et notum factū est omni-
bus habitantibus iherusa-
lem: ita vt appellaretur a-
ger ille lingua eorum a-
cheldemach: hoc est ager
sanguinis. Scriptum est
enī in libro psalmorum
fiat habitatio eius deser-

ta et non sit qui inhabi-
tet in ea: et episcopatum
eius accipiat alter. *Lto.*
¶ Portet ergo scia.
¶ Ex his viris qui
nobiscum sunt congrega-
ti: in omni tempore quo
intrauit et exiuit inter
nos dominus ihesus: incipiens
a baptismo iohannis.
usque in diem qua assump-
tus est a nobis: testem re-
surrectionis eius nobis
cum fieri unum ex istis. Et
statuerunt duos: ioseph
qui cognominabatur bar-
sabas: qui cognomina-
tus est iustus: et mathi-
am: et orantes dixerunt.
Tu domine qui corda nostri
hominum: ostende quem e-
legeris ex his duobus v-
num: accipere locum mini-
sterii huius et apostolatus:
de quo prevaricatus est
iudas: ut abiret in locum
suum. Et dederunt sortem
eis. Et cecidit sortis super
mathiam: et annun-
ciatus est cum undecim apo-
stolis. **¶** Tres alie lectio-
nes de sermone domini apostoli
lorum: et tres ultime de
omelia domini coram leguntur.

Sciendum quod eo anno quo
bisextus est festum sancti mathie
non celebratur eo die quo in
martyrologio scriptum est: sed
in sequenti: et in utroque die de-
nuntiatur sexto kalendas
martyri luna tunc preedit in
cursu suo ut patet ex usu
scilicet. Bisexti serte martii te-
nuere kalende. Postremoque
die celebratur festum mathie.
¶ In festo sanctorum quadra-
ginta martyrum. *Lectio. p.*
¶ Prode sebasti ar-
memne minoris:
¶ Quadraginta in-
itum tempore. lucam re-
gis sub prelide agricolao.
Qui post vincula et carce-
res creberrimos: post ce-
las lapidibus facies: mis-
si sunt in stagnum gelu
constricta corpora eorum
nocte dirumperetur. Qui
autem de numero quadra-
ginta effectus pusillam-
inis refugit ad balneum:
et mox ut attigit calorem:
statim resolutum reddi-
dit spiritum. Quod vide-
tes ceteri: in laudem om-
nipotentis dei sancti spi-
ritus gratia confortati:
eruperunt. *Lectio secunda.*

¶ Irea vero hora ter-
tiam noctis: resple-
uit velut sol lumen fer-
uens super eos: et glacies
dissoluta est. Porro qui
eos custodiebant somno
gravabantur. Clamici-
larius tantum solus vigi-
labat. Qui audiens eos
orantes: vidensque tanta
lucem atque glaciem reso-
lutam: respiciens unde e-
orum ipsa lux haberetur: vi-
dit super sanctos coronas
descendentes numero tri-
gintanovem. Cepit ergo
cogitare. Quadraginta
inquit sunt. unus autem
corona ubi est. *Lectio. iii.*
¶ Experge faciens ita-
que clamicularius re-
liquos custodes: proiecit
vestimenta sua in facies e-
orum: et exiit in stagnum
clamans et dicens. Chri-
stianus sum. Adhuc autem
facto: impiissimum tyranni
satellites: inuenerunt cla-
mularium ipsum commune-
ratum martyribus unde
unus ceciderat. Cumque ve-
re fidelem cum comperis-
sent: eosdem omnes tra-
hentes ad littus: baculis

443
crura eorum confregerunt:
atque ita crurifragio mar-
tyrium consummauerunt.
¶ Omnia *Lto. iiii.*
¶ Horum martyrum
sunt hec. Domitianus.
Eunocius. Sifimus. E-
radius. Alexander. Ioha-
nes. Claudius. Athana-
sius. Valens. Elianus.
Adeliton. Eodicius. A-
chacius. Iubianus. He-
lius. Theodolus. Cyrillus
Flavius. Severianus. Cy-
rion. Valerius. Thudius.
Sacerdon. Priscus. Eu-
ticius. Smaragdus. Phi-
loctimo. Actius. Adicha-
lius. Lisimachus. Don-
Theophilus. Euticius.
Fantius. Aggus. Leon-
tius. Istitus. Gaius. Go-
gomus. Cadio. *Lto. v.*
¶ Porro unus melito
nomine: cum esset
ommium etate iunior: et
cunibus fractis adhuc
superuiveret: timens be-
atissima mater eius que
martyribus astabat: ne
in cruciatibus deficeret:
virili animo hortabatur
eum dicens. fili modi-
cum sustine: ecce christus

ad ianiam stat adiuuās
te. Cūq; sanctorū corpo
ra birotis superposita fer
rent ad incendiū immis
tri dyaboli: videns pia ma
ter solū filiū relictum: tri
stis effecta est. Quē imm
stri ad hoc reliquerunt:
quia sperabant q; possent
eius annuū cultus de
monū inclinare si viueret.

Ollens *Leo sexta:*
itaq; mater filiū
super humeros suos virili
gressu sequebatur vehicu
la. Cūq; ferretur puer in
ter amplexus maternos a
mmam celo reddidit. Per
ueniens mulier ad locum
vbi sanctorū corpora cre
mabantur: superiecit os
sa martyris: vt morte eti
am et sepultura martiri
bus sociaretur. Combū
sta igitur sunt corpora
eorum: et in flumē pro
iecta: sed diuina dispen
satione reliquie eorū sūt
integre reperte: et honore
digno condite. *In fes*

*to scti gregoriū pape et cō
fessoris. Lectio prima:*

Gregorius natio
ne romanus de pa

tre gordiano: sedit ānos
tredecim. menses sex. di
es decem. Hic exposuit
omelias euangeliorū.
numero quadraginta:
iob triginta quinque. in
ezechielem viginti. Pas
torales et dialogorum
libros quatuor. et multa
alia quē enumerare non
possumus. Eodē tempo
re venit romanus patri
cius et exarcus roman.
Et dum reuerteretur ra
uēnam retinuit ciuita
tes quē a longobardis
tenebantur: id est suti
um polimartū: ortas:
tuder: ameliā: perusiā:
lucolis: et alia multa.

Odem *Lto secunda.*
tempore beatis
mus gregorius misit
uos dei: mellitū augus
tinū et iohannem: et ali
os plures cum eis mona
chos timentes deum. in
predicationem ad gētē
anglorum: vt eos cōuer
terent ad domnū ihesū
xp̄m. Hic augmētauit
prefationem canonis:
diesq; nostros i tua pa
ce disponas et cetā. Hic

fecit ad beatum petrum
apostolum super altare
ciborum cum colūpnis
quatuor ex argento pu
ro. Hic precepit. vt su
pra corpora beati petri et
pauli celebraret missa:

Odem *Lectio. iii.*
tempore dedicati
eccclesiam gothorum quē
fuit suburbā in nomine
sancte agathe martyris.
Hic domū suā consti
tuit monasterium. Qui
mortuus sepultus est in
basilica beati petri aposto
li ante secretarium: duo
decimo die mensis mar
tij. Hic fecit ordinatio
nes duas: vnā in qua
dragesima: aliam i mē
se septimo. presbiteros
triginta octo. diacones
quinque: episcopos p di
uersa loca numero qua
draginta duos et cessauit
episcopatus menses qn
q; dies se

decim
anno dñi millesimo
centesimo octuagesimo
tercio
mense martij
die decima
indictione prima
domini

In scti ioseph sponsi
gloriosissime virginis ma
rie mris dn. ad mat. iunt.

Ponsi marie
virginis ful
gent leta solē
ma. Episto
denotis canticis sancta plau
dat ecclesia. ps. Venite ex
lori i tono de xpe redēptor.

Laude celestis ci
uitas solēmet eccle
sia: dum recoluntur me
rita alim ioseph isigma
Qui herode mortuo ec
ce apparet illico: i sōms
verbis angelus pmonēs
eum dulcibus. Surge
accipe puerū et matrem
eius clanculū: et cū ip̄o
emanuel ad terram perge
israel. Qui cū surrexit
citius perges quo dixit

angelus: quia querētes
puerū iam intrauerunt
gehēnū. **¶** Unus a cul
pe nexibus hic eruat nos
pijs precibus: que pro
tonantis gloria eius can
temus munera. **¶** Resta
pater ingente: ihesu cū
sancto flamine: vt ioseph
alim precibus iūgamur
in celestibus. Amen. **In**
primo noct. añ. Cū esset
desponsata ioseph virgo ma
ria egregia rediit interi spō
sus in bethleem ad propria:
dispositurus cuncta nuptijs
necessaria. **ps.** Beatus vir.
añt. Sponsa ioseph maria
virgo plena gratia nazareth
propiat septem virginum
habens solatiū angelica pre
stantur eidem obsequia. **ps.**
Quare fremuerunt. añ.
Paratur dei filio templū
sanctitatis: in virginali v
tero domus claritatis: cui
custos assiduus fuit ioseph
sanctissimus. **ps.** Domine
quid multi. **Sermo sc̃i**
augustini episcopi
¶ Ioseph filius da
uid: natus ex ge
nere sacerdotali: filius
prophetarū: socius scri

barū: ille deus qui scrip
sit mirabilia in lege sua:
ipse fecit mirabilia in cō
iuge sua. Que autē sūt
mirabilia: nisi que om
nibus sunt impossibilia:
Mirabilia ergo dei in le
ge non legisti: Quod si
legisti quare non itelleri
sti. Ipsa certe lex quam
quotidie legis: sine gra
phio scripta est in tabu
lis lapideis. Lege et in
tellige q̃ panē in heremo
terra produxit: cuius se
men arator i terrā nullā
induxit. Virgam etiam
aaron annis siccata plu
rimis sine aqua reuixit:
in templo floruit: nucē
q̃ clausam sub tecta pro
duxit. Ergo qui scripsit
lapideas tabulas sine sti
lo ferro: ipse grauidauit
mariam spiritu sancto.
Et qui produxit panem
in heremo sine aratione:
ipse impregnauit virginē
sine corruptione. Et qui
fecit virgam sine folio
germinare: ipse fecit fili
am dauid sine semine
generare. **¶** Dū sponsus
ioseph sanctus ad sponsā

reueritur: de spiritu sancto
maria concepisit: decernit:
hesitanti ioseph angelus de
celesti aula mittitur. De
filij dei archano mysterio i
struitur. **¶** Erat ioseph
virtute celesti peditus: spō
se sacrate venerator: et custos
seculus. De filij. **Le. 1. 1.**
¶ Ostremo fili da
uid ioseph: filij p
phetarum: legisti elapa
crimū prophetarū qd
dixerit: vel quemadmo
dum scripserit. Ecce vir
go in vtero concipiet et
pariet filiū et vocabitur
nomen eius hemanuel.
Quid legisti in libris tuis:
aspice mariam oculis tuis:
vt digne dicas canticū
dauid patris tui: Sicut
audiuimus ita et vidim
in ciuitate dñi virtutū:
in ciuitate dei nostri. Ac
cipe ergo mariam cōiu
gem tuam: semper de ea
esto securus: et in nullo
sis sollicitus: quia qd i
eius vtero est natū: non
vocabitur filius iudei sed
filius dei. Habe ergo io
seph cū maria coniuge
tua cōmunem virginita

tem membrorum: quia
de virginalibus mēbris
virtus nascitur angelo
rum. **¶** In sōnis apparet
angelus sancto ioseph cū
quiesceret dicens: q̃ mari
am in coniugem accipere
non trepidet. Quod enim
natum est in alma virgīe
de spiritus sancti exiit mu
nere. **¶** Pariet autem ma
ria virgo filiū: quē vocabis
ihesum saluatorem omnū.
Quod enim. **Le. 1. 1.**
¶ It maria sponsa
xp̃i: carnis sue vir
ginitate seruata. Sis au
tem tu pater xp̃i: cura
castitatis et honorificē
tia virginitatis: vt de vir
ginalibus membris ge
neretis seculis xp̃ianis
sponsū virginitatis et
maritū castitatis: i quo
nulla sit zelotipia. Ma
gnū meritum virginita
tis fratres charissimi vir
ginitas marie angeli sa
lutatione est ipregnata:
et pregnans marie virgi
ntas de vtero in vtero ē
salutata: et generans ma
rie virginitas hodie ab
angelis est collaudata:

et lactans marie virginitas: per stellā de celo est radiata: et magorū est honorata muneribz. *San* de itaq; ioseph mīmū q; congaude virginitati māne: qui solum meruisti virginalē affectū possidere cōiugij: quia per meritū virginitatis separatus es a concubitu vxoris: et pater diceris saluatoris. *Re.* Postq; virgo peperit dei filiū ad sunt angeli collaudātes dominū: pastores quoq; properant vt cernēt celestē misterij. *Adagi.* adorant natum regem ostensum per stelle radiū. *V.* Ioseph spōsus marie intemerate vginis viciat nati ihū et matris ei obsequijs. *Adagi.* *In secō noctur. a.* Ad templū pgit ioseph sponsus cum maria et puero: vt secundū legem molayci eum sistant domio: offerentes pro ipso hostias creatori altissimo. *ps.* Cū inuocarem. *an.* Senex sanctus in templo a parentibus suscipit puerū: et ipse gestās eū in vlnis suis benedixit dominū. *ps.* Verba mea. *c.* *an.* Implent ioseph et maria

cuncta legalia: seruantes humiliter mandata celestia. *ps.* Domine dñs n. *Sermo sancti bernardi abbatis.* *Q*uius est *Leo. iij.* angelus gabriel a deo in ciuitatem galylee cui nomen nazareth: ad virginem desponsatā viro: cui nomē erat ioseph. Virum nominat nō q; maritus: sed quia homo virtutis erat: vel potius quia iuxta aliū euangelistam non vir simpliciter: sed vir eius dictus ē. *Idē* rito enim appellatur: qd necesse putatur. Debit ergo vir eius appellari: quia necessariū fuit et putari: sicut et pater saluatoris non quidē esse sed dici meruit vt putaretur esse: dicente hoc ipso euangelista. Et ipse ihūs erat incipiens quasi annorū triginta: vt putabatur filij ioseph. Nec vir ergo matris: nec filij pater erat: quous certa vt dictum est: et necessaria dispensatiōe vtrumq; ad tempus et appellatus sit et putatus. *Cōi*ce tamen ex hac ap

pellatione: qua licet dispensatorie: meruit honorari a deo: vt pater dei dictus et creditus sit. *Cōi*ce ex proprio vocabulo quod augmento non dubitas interpretari. *Re.* In egyptum ioseph fugiens per admonitionem angelicā puerum ihū accepit: et matrem eius virginem mūdiciā: moram ibidem faciens cū gerit pueri et virginis: donec per angelū monitus. Venit in terram sui generis. *V.* Labores pios sustinet ioseph ioseph sponsus marie: et ihū matrem confoct in huius cursu vie. Venit. *Lecho. v.* *Q*ui et qualis fuerit homo iste ioseph: simul et memento magni illius quondam patriarche venditi in egypto: et scito ipsius istū non solū vocabulū fuisse sortitum: sed et castitatem adeptum: innocentiam assecutum et gratiam. Si quidē ille ioseph fraterna ex inuidia venditus et ductus in egyptum: xpi venditionem prefigurauit. Iste ioseph herodianā inuidiā

fugiens xpm in egyptū portauit. Ille dño suo fidem seruans: dñe noluit cōmiseri. Iste domnam suam dñi sui matrem virginem agnoscens: et ipse continens fideliter custodiuit. Illi data est intelligentia in mysterijs sōmorū. Iste datum est cōsciū fieri atq; participem celestij sacramentorū. Ille frumenta seruauit nō solum sibi sed omni populo. Iste panem viuū e celo seruandū accepit: tam sibi q; toti mundo. *Re.* Venit duxit ioseph ex regis dauid pro sapia: sanctitatis eius sequēs gloriosa vestigia. Dignum effecit sponsū marie diuina gratia. *V.* Pollet iustus virtutū fragrantia merita ioseph fulgent eximia. Dignum. *Q*ui est *Leo sextus.* *D*ubij quoniam et fidelis homo fuerit iste ioseph: cui mater desponsata ē saluatoris. fidelis in q; seru et prudens quē cōstituit dñs sue matris solatium: sue carnis nutritiū: solū demq; in terris magni cōsili coadiutorem sibi fide

lissimū. Huic accidit qđ
dicitur fuisse de domo da
uid. Vere enim de domo
dauid: vere de regia stirpe
descendit vir iste ioseph.
Nobilis genere: nobilior
et mente. Plane filius
dauid: non degenerans
a patre suo dauid. Prox
sus in qđ filius dauid: nō
tantū carne: sed fide: sed
sanctitate: sed deuotione
Quem tanqđ alterum da
uid dñs inuenit secūdu
cor suū: cui tuto secretissi
mū cōmitteret: ac sacra
tissimū sui cordis archa
nū. Cui tanqđ alteri da
uid incerta et occulta sa
pientie sue manifestauit:
et dedit illi non ignarus
esse mysterij quod nemo
principium huius mūdi
agnouit. Cui demqđ da
tum est quod multi reges
et prophete cum vellent
videre et non viderunt:
audire et non audierūt
non solum audire et vi
dere: sed etiam portare:
deducere: amplecti: de
osculari: nutrire et custo
dire. Non tantū autem
ioseph sed et maria desce

disse credenda est de do
mo dauid: alioquin nō
fuisset desponsata viro
de domo dauid: si non
esset de domo dauid et
ipsa. Ambo igitur erant
de domo dauid: sed i al
tera completa ē veritas
quam iurauit dominus
dauid: altero tantum cō
scio et teste adimplete p
missionis. *Re. E*terni re
gis disposuit archana pro
uidentia: qđ ioseph custos
esset virginis florens pud
icitia. Quem diuine gratie
affluentia et munera reple
uerant celestia. *P.* Prebet
matri et puero sanctū obse
quū sic eū decebat tam be
nignū nutritium. Quem.
In. m. noctur. aut. Dia
regina virginū adest spon
si in transitu: tēdit ioseph
de brachiū lectus et gaudens
spiritu. *ps.* Dñe quis ba
nū. *ant.* Honorat ip̄s ioseph
suū baiulū: qui seculē nu
truit ip̄m paruulū dignū
in celis sibi reddens premiū.
ps. Dñe in virtute. *An.*
Intrat celeste thalamū sp̄s
suis marie virginis et eter
ne vite poculum gustat de

fonte luminis. *ps.* Dñi
est terra. *Secūm math. xii.*

Iom esset despon
sata mater ihesu
maria ioseph: anteqđ cō
uenirent inuenta est in
vtero habens de spiritu
sancto. Et reliqua. *Ome
lia origenis. Lectio vii.*

Cui inuenta: aut a
quo inuenta est.
Primo ab angelis custo
dientibus eam: protege
tibus eam: conseruātibz
eam: vel eius beatissimam
animam ad honorem il
lius qui ab ip̄a generan
dus erat. De hinc non i
congrue inuenta putat
ab ipso beato ioseph sanc
to et iusto: qui bene licen
tia maritali: licet eā non
contigerit: future tamē:
vt putabatur vxoris oīa
nouerat. Ioseph autem
vir eius inquit cū esset
iustus homo et nollet eā
traducere: virū eū appel
lauit contra iudeorū pra
uitatem: vt aduersus vir
ginem nō seueret. Prop
terea et desponsata fuit ip
si ioseph vt supradictum
est. Si enī non fuisset

desponsata ioseph: omni
um bonorū incredibiles
et inimici iudei lapidibz
eam occiderent. Ideo vi
rū eius hic eū euangeli
sta appellauit. Ioseph
vir eius cū esset homo iu
stus. Iustus autē in ver
bo: iustus in facto: iustus
in lege: iustus i legis cō
sumatione: iustus in im
itio gratie. Iustus itaqđ
cum fuisset et nollet eā
traducere: noluit eam ac
cipere: noluit eam male
diffamare: sed voluit eā
occulte dimittere. *Re. An
gelice reuelationis frequē
ter eruditus oraculis ioseph
felicem se putat pro marie
et ihū curis sedulis. Et
deuotis obsequijs. P. Dau
de sponsus et custos virgīs
sacris insistentis mysterijs.
Et deuotis. L. octaua:*
Culte eam a se di
mittere volebat si
cut mansuetus: sicut pius
sicut misericors. Talis er
go cum esset ioseph cogi
tabat occulte dimittere
eam. Hec inquit eo cogi
tante. Querendū nobis
est quid cogitauerit: vt

occulte eam dimitteret. Si suspicionem in ea habebat: quomodo iustus erat? Si ergo non est suspicatus vel tale aliquid cogitavit: cur eam dimittere volebat? Cur immaculatam et sanctam vellet dimittere? Inuisum enim et hoc erat. Sed simplicem sensum audi huius romani. Ioseph iustus erat et illa virgo immaculata erat: si ideo eam dimittere volebat: quoniam virtutem mysterii sacramentum quoddam magnificentiam in eadem cognoscebat cui appropinquare sese indignum estimabat. Ergo humilians se ante tantum et tam ineffabilem rem que rebat se longe facere: sicut et beatus petrus domino se humilians aiebat: Recede a me: quoniam ego homo peccator sum. Et sicut centurio ad eundem dominum mittens dicebat: Non sum dignus ut intres sub tectum meum: quia neque meipsum dignum estimavi ad te venire: vel sicut sancta helisabeth ad beatam mariam locuta est dicens: Et unde

hoc michi ut veniat mater domini mei ad me. Sic et ioseph iustus humilians se in omnibus amebat et timebat sibi in seipsum tantam sanctitatis coniunctionem adhibere. *R.* Transit spiritus marie virginis de hac valle miserie: fertur a sanctis angelis in sinum patriarche abrahe. Et celestis regni cum christo potitur optata requie. *R.* Exultat ioseph ad iunctis angelorum consortio securus factus est de glorie celestis premio. Et celestis regni.

In *Dei* *Lectio. 12.* volebat eam dimittere occulte: dimittam eam dicens et a me longe faciam eam: et a coniunctione mea. Maior est enim eius dignitas: superexcellit ei sanctitas: nec mee congruit indignitati. Ideo volebat occulte dimittere eam. Hec ergo eo cogitante angelus domini per visum apparuit ei dicens. Quid dubitas ioseph? Quare imprudenter cogitas? Quare irrationabiliter meditaris? Deus est qui generavit virgo que generat. Huius ge-

nerationis minister es et non largitor: servus et non dominus: mancipium et non plasmator. Propterea ministra: serva custodi: fer curam et huic qui nascitur: et huic que generat. Etenim si tibi vir nominatur: si in desponsatione tibi esse dicitur: non tamen tibi vir est: sed dei vngenti electa mater est: propterea ioseph *filii* dauid: qui has promissiones accepit an ista fidelia data sunt sacramenta. Ioseph filii dauid non tantum secundum carnem: sed secundum spiritum ioseph filii dauid. Si enim filius dauid iuste et hereditatem tanquam filius patris: ideo in hereditatem accipe ea que illi promissa sunt testamenta fidelia. Ioseph filii dauid ne timeas accipere mariam coniugem tuam. Ne timearis: ne trepidaveris: ne conturbaberis: sed securus et intrepidus accipe eam. *R.* Vocatus ioseph ad celestes nuptias: suscipitur a patre familia qui eadem prebet vite deliti-

as: Et iocunditatis eterne copias. *V.* Introduxit ihesus in celum suum nutricium: reddens sibi vicem dignam ob primum obsequium. Et iocunditatis.

In festo sancti benedicti abbatis. Lectio prima:

Vit vir vite venerabilis: gratia benedictus et nomine: ab ipso pueritie sue tempore cor gerens semle. Etate quippe moribus transiens: nulli animi voluptati dedit. Sed dum in hac terra adhuc esset quo temporaliter libere uti potuisset: despectam iam quasi a mundi mundo cum flore. Qui liberiori genere ex provincia nursie ortus: rome liberalibus litterarum studiis traditus fuit. Sed cum in eis multos ne perabruta vitiorum cerneret: eum quem quasi in ingressu mundi posuerat retravit pedem: ne si quid de scientia eius attingeret: ipse quoque postmodum in imane precipitium totus iret. Despectis itaque litterarum studiis: relicta domo: rebusque patris: soli deo

placere desiderans: sancte
conuersationis habitū
quesiuit. Recessit ergo
scienter nescius: et sapi
enter indoctus. Iduius
ergo omnia gesta non
didici: sed pauca que nar
ro: quatuor discipulis ei
referentibus agnouit: cō
stantino scilicet reueren
dissimo valde viro: qui
ei in monasterij regum
ne successit: valentiniano
quoque: qui ānis multis
lateranensi monasterio
preiuit: simpliciō qui cō
gregationem illius post
eum tertius rexit hono
rato etiam qui nunc ad
huc celle eius i qua prius
conuersatus fuerat preest.

Hic itaque *Lectio. ij.*
cum iam relictis
litterarum studiis petere
deserta decreuisset: nutrit
que hunc artius amabat
sola secuta est. Cūque ad
locum venissent qui effi
de dicitur: multisque ho
nestioribus viris chari
tate se illic detinentibus:
in beati petri ecclesia demo
rarentur: predicta nutrit
illius ad purgandū tūti

cum a vicinis mulieribus
prestari sibi capisterium
petijt: quod super mensā
ineauite derelictū casu ac
cidente fractū est: sic vt
in duabus patribus iue
niretur diuisum. Quod
mox vt rediens nutrit
huius fractum inuenit: ve
hementissime flere cepit:
quia vas quod prestitū
acceperat fractū videbat.
Benedictus autem religi
osus et pius puer cū ni
tricem suam flere conspi
ceret: cuius dolori cōpas
sus: ablatis secū vtrisque
fracti capisterij partibus:
se se cū lacrymis in ora
tionem dedit. Qui ab
oratione surgēs ita iux
ta se vas sanū reperit:
vt in eo fracture inueniri
vestigia nulla potuisset.
Ador autem nutricem
suam blande cōsolatus:
ei sanū capisteriū reddi
dit qd fractum tulerat.

Que res *Lectio. iij.*
in eodem loco a ci
ctis est agnita: atque in
tanta admiratione ha
bita: vt hoc ipsum capi
steriū eius loci incolē i

ecclesie ingressū suspende
rent: quatenus et prese
tes et secuturi omnes a
gnoscerent: benedictus
puer conuersationis gra
tiam a q̄ta perfectione
cepisset. Quod annis
multis illic ante oculos
omniū fuit: et vsq; ad
longobardorum tēpora:
super fores ecclesie pepe
dit. Benedictus igitur
plus appetens mala mū
di perpeti q̄ laudes: pro
deo laboribus fatigari:
q̄ vite huius fauoribus
extolli: nutricem suā oc
culte fugiens deserti lo
ci secessum petijt: cui sub
lacus vocabulū ē. Quia
romana vrbe quadragi
ta fere miliaribus distat:
frigidas atque perspicuas
emanat aquas. Que il
lic videlicet a quarū ha
bundantia: extenso pri
us lacu colligitur: ad
postremū vero in annē
deriuatur. Quo dum fu
giens pergeret: mona
chus quidam romanus
nomine: hunc euntem
reperit: et quo tenderet
requisiuit. Cuius cum

desideriū cognouisset et
secretum tenuit: et adiu
torij impendit: ei que sā
cte conuersationis ha
bitum tradidit: et in q̄
tum licuit immisit.

In autē *Lectio. iij.*
dei ad eundem locū
perueniens: in artissimo
specu se tradidit et tribus
annis excepto romano
monacho hominibus in
cognitus mansit. Qui ro
manus scilicet non longe
in monasterio sub deoda
ti patris regula degebat:
sed pie eiusdem patris sui
oculis furabatur horas:
et quem sibi ad mandu
candū furripere poterat:
diebus certis benedicto
panem ferebat. Ad eundē
vero specum a romam cel
la iter non erat: quia ex
cella de super rupis emine
bat: sed ex eadem rupe in
longissimo fume religa
tum romanus deponere
panem consueuerat. In
quo etiam resti paruum
tintinabulū inseruit: vt
ad sonū tintinabuli vir
dei cognosceret: quando
sibi romanus panē pre

beret: quem esuriens ac-
ciperet. Sed antiquus
hostis vnius charitati i-
udens. Alterius refectione
m: cū quadam die sub-
mitti panem cōspiceret:
iactavit lapidem et tin-
tinabulū fregit: romanū
tamen modis congruēti-
bus ministrare nō desist.
Cum vero *Lectio. v.*
iam omnipotens
deus et romanū vellet a
labore quiescere: et bene-
dicti vitam in exemplum
hominibus demonstrare:
vt posita super candelabrum
lucerna claresceret: qua-
tenus omnibus qui i do-
mo dei sunt luceret: cui-
dam presbitero longius
manenti: qui refectionē
sibi in paschali festiuitate
parauerat: per visū appa-
rere dignatus est dicens.
Tu tibi delicias preparas:
et seruus meus illo in lo-
co fame cruciatur. Qui
protinus surrexit: atq; i
ipsa solempnitate pascha-
li cū alimentis que sibi
parauerat ad locum tete-
dit: et viri dei per abrup-
ta montium per concaua

vallium. per defossa terrarū
quesiuit: eumq; latere
in specu reperit. Cumq;
oratione facta et benedi-
centes omnipotentē dei
consedissent: post dulcia
vite colloquia: is qui ad-
uenerat presbiter dicit.
Surge et sumamus cy-
bum: quia hodie pascha
est. Cui vir dei respondit
Scio quia pascha ē: q;
videre te merui. Longe
quippe ab hominibus
positus: quia die eodem
paschalis esset solempni-
tas ignorabat. Venerabi-
lis autem presbiter rur-
sus asservit dicens. Ve-
raciter hodie resurrectio-
nis dominice paschalis
est dies: abstinere tibi
minime congruit: quia
et ego ad hoc missus sū:
vt dona omnipotentis dei
pariter sumamus. Bene-
dicentes igitur dominū:
sumpsimus cibū. Exple-
ta itaq; refectione et collo-
quio ad ecclesiam presbi-
ter recessit. *Lectio sexta.*
Eodem quoq; tem-
pore hunc i specu
latitantem pastores inue-

nerunt. Quem dum ves-
titum pellibus inter fru-
cteta cernerent: aliquā
bestiam esse crediderunt.
Sed cognoscentes dei
famulū eorum multi: ad
pietatis gratiā a bestiā
mente mutati sunt. Mo-
men itaq; eius per vicina
loca cunctis innotuit. Fac-
tumq; est ex illo iam tem-
pore: vt a multis frequen-
ter cepisset: qui cum ci-
bos deferrent corporis:
ab eius ore in suo pectore
alimenta ferebant vite.
Quadam vero die dum
solus esset: tēptator affli-
xit: nam ingra paruaq; q-
dam avis: que vulgo me-
rula vocatur: circa eius fa-
ciem volitare cepit: et eius
vultui importune insiste-
re: ita vt capi manu po-
tuisset: si hanc vir sanctus
tenere voluisset. Sed si-
gno crucis edito recessit
avis. Tanta autem car-
nis temptatio auctore eadē
recedente secuta est: quā
tam vir sanctus nūq; fu-
erat expertus. *Lectio. vij.*
Eandem namq;
aliquando femi-

nam viderat: quā mali-
gnus spiritus ante eius
mentis oculos reduxit:
tantoq; igne sermō dei. a-
mū in fixitē illius accē-
dit: vt se in eius pectore
amoris flamma vix cape-
ret: et iam pene deserere
heremū voluptate victus
deliberaret. Tunc subito
superna gratia respectus
ad semetipm reuersus est:
atq; vrticari et veprium
iuxta densa subcrecere fru-
cteta conspiciens: erutus
indumento: nudum se i
illis spinarum aculeis et
vrticari incendys proie-
cit. Ibiq; diu volutatus
toto ex eis corpore vulne-
ratus eruit: et sic p cutis
vulnera: eduxit a corpore
vulnus mentis: quia vo-
luptatem: carnis traxit i
dolorem. Cumq; pene pe-
naliter arderet foris: ex-
traxit quod illicite arde-
bat intus. Dicit itaq; pec-
catum: quia mutauit in-
cendium. Ex quo videlicet
tempore sicut post discipu-
lis ipse perhibebat: ita i il-
lo est temptatio volupta-
tis edomita: vt tale in se

aliquid minime sentiret.
Ceperunt postmodum
multi iam mundum re-
linquere: atq; ad eius
magisteriū festinare. Li-
ber quippe a temptatio-
nis via: iure iā factus ē
magister virtutum. Libet
petre adhuc de hoc vene-
rabili patre multa narra-
re: sed quedam eius stu-
diosē pretereo: quia ad
aliorum gesta volando
festino. *Lectio octaua.*

Hec autem nolo
te lateat q; vir dei
inter tot miracula quib;
mundo clariuit: doctrine
quoq; verbo non medio-
citer fulsit. Nam scripsit
monachorum regulam.
discretionē precipuam:
sermone luculentam. Cu-
ius si quis velit subtilius
vitam moresq; cognoscē:
potest in eadem regulē i-
stitutione omnes magi-
sterij illius actus inuenire:
quia sanctus vir nullo
modo potuit aliter docere
q; vixit. Eodem vero ano
quo de hac vita erat exitu-
rus: quibusdam discipu-
lis secū cōuersantibus:

quibusdam longe ma-
nentibus sanctissimi sui
obitus denūtiavit diem.
presentibus indicens vt
audita per silentiū tege-
rent: absentib; indicans
quod vel quale eis signū
fieret: quando eius anima
de corpore exiret. *Leō: ix.*

Hic sextum xō sui
exitus diem aperi-
ri sibi sepulturam iubet.
Qui mor correptus febr-
bus acri cepit ardore fati-
gari. Cumq; per dies sin-
gulos languor i grauel-
ceret: sexto die portari se
in oratoriū discipulis
fecit: ibiq; exitum suū
dominici corporis et sā-
guinis perceptione mu-
niuit: atq; inter discipu-
lorum manus ibecillia
membra sustentans: erec-
tis in celum manibus ste-
tit: et vltimū spiritū iter
verba orationis efflauit.
Eodem die quo beatus
benedictus transijt duo-
bus de eo fratribus vni
in cella cōmoranti: alte-
ri autem longius posi-
to reuelatio vnius atq;
indissimilis visionis ap-

paruit. Viderunt namq;
quia strata palleis atq;
inumeris choruscis lam-
padibus via recto oriē-
tis tramite ab eius cella
in celum vsq; tēdebatur:
cui venerando hitu vir
desuper existens cui esset
via quam cernerent req-
siuit. Illi autem se nesci-
re professi sunt. Quibus
ip̄e ait. Hec est via: qua
dilectus dño bñdictus i
celum ascendit. Tūc ita-
q; sancti viri obitum suū
sicut presentes discipuli
viderunt: ita et absentes
ex signo quod eis predic-
tum fuerat agnouerunt.
Sepultus vero est i ora-
torio sancti iohānis bap-
tiste: quod destructa ara
appollinis ip̄e construxit.
Tu autem. *Notandū*
q; de festis que veniunt
post quartam feriam ma-
ioris hebdomade vsq; ad
feriam secundā post octa-
uam pasche nichil tūc fit.
sed post octauā celebrant:
et in fine iuuatoriorum
antiphonarū vñculosū
et responsoriorū tā breui-
um q; aliorū adiūgitur.

Alleluia. Et hoc idē ob-
seruatur in oībus festis
que celebrantur iter pas-
che et penthecosten.

In annuntiatione la-
cte marie virginis. Ad
matutinas. Inuitatorum

De maria
grā plena.
Dominus
tecum. ps.
Venite. p.

Quem terra pontus effe.

In primo nocturno. an.

Benedicta tu in mulierib;

et benedictus fructus ventris

tui. ps. Dñe dñs noster.

an. Sicut mirra electa

odorem dedisti suauitatis

sancta dei genitrix. ps. Ce

li enarrant. an. Ante thoz

hominis virginis frequenta

te nobis dulcia cantica da

ginatis. ps. Dñi ē terra.

ps. Specie tua et pulcritu

dine tua. ps. Intende prospice

re procece et regna. Sermo

sci augustini epi. Lco. p.

Ubi portam i domo

dñi clausam. Et di

xit angelus ad me. Por

ta hec quam vides non

aperietur: et homo nō tra

sibit per eam: quoniam

dñs solus intrat et egre

dicitur per eam: et clausa

erit in eternū. Mirabilis

prophete visio: sed mira

bilis: est prophete adi

pletio. Quid est porta in

domo dñi clausa: nisi q

maria semper erit intacta:

Et quid est homo nō tra

sibit per eam: nisi q' io

seph non cognosceat ei?

Et quid est solus dñs in

trat et egredietur per eam:

nisi q' spiritus sanctus im

pregnabit eam et de an

gelorum nascetur per ei:

Et quid est clausa erit in

eternū: nisi quia maria

virgo est ante partum et

virgo post partū. R. Dis

sus est gabriel angelus ad

mariam virginem despon

satam ioseph nuntiāns ei

verbum et expanseit virgo

de lumine. ne timeas maria

inuenisti gratiā apd dñm.

Ece concipies et paries et

vocabitur altissimū filiū.

ps. Dabit ei dñs deus se

dem dauid patris eius et

regnabit in domo iacob i

eternū. Ece concipies et.

Fecit ergo Lecto. ij.

maria. Porta facta

sum celi: ianua facta sum

filiū dei. Illi facta sum ia

na clausa: qui post suā

resurrectionem ingressus

est per hostia clausa: per
que egressus ē ad suos
crucifixores. Ad discipu-
los autem suos clauso ce-
naculo hostij ingressus
est clausura: qui natus
de ventre meo: me matre
dimisit intactam. Ad im-
pleuit ventrem meū diui-
nitate: et vterum meum
non euacuauit castitate.
Exiit de ventre meo gy-
ganteo cursu magnificus:
et venter meus non ē pu-
dore euacuatus. Nec in
conceptione inuenta sū
fine pudore: nec i partu-
ritione inuenta sum cum
dolore. Omnia et laudabi-
lis inter feminas: i qua
ab angelo salutatur vir-
ginitas. Sola impregna-
ta nec viciata: exonerata
nec euacuata: quia sic ē
ab angelo salutata. *R.*
Aue maria gratia plena do-
minus tecum. Spū sanctus
superueniet in te et virtus
altissimi obumbrabit tibi.
Quod enim ex te nascetur
sanctum vocabitur filius dei.
R. Quomodo fiet istud quā
virum non cognosco et res-
pondens angelus dixit ei.

Spū sanctus. *Lectio tertia:*
Ave iquit gratia
plena dñs tecum.
felix vmbilicus castitatis:
quem amplexus non teti-
git maritalis. Confide-
ro conceptū tuum beata
virgo. et expauesco: intui-
eo: partū tuum et contre-
musco: adoro filiū tuū et
reversus. Enarra obsecro
michi quomodo meruis-
ti dici mater dei: sponsa
filiū dei. Quod ergo rogo
indica michi: sed tamen
colloquente tecum ignosce
michi. Ignosce michi
in q̄ q̄ audeam frui at
q̄ vtinam vel bonus: et
non etiam inutilis: ma-
lus seruus: et ideo ma-
lus seruus quia non te
cum cum timore loquor
vt seruus. Ignosce ergo
michi: q̄ audeam cum
sponsa dñi mei cōfabu-
lari. Et tamen indica mi:
quomodo potuerit dei
filius per te generari. *R.*
Suscipe verbū virgo ma-
ria quod tibi a dño per an-
gelum transmissū est concipies
et paries deū pariter
et hominem. Ut benedicta

dicaris inter omnes mulie-
res. *R.* Paries quidē filiū
et virginitatis nō patieris
detrimētum. efficiaris gra-
mida et eris mater semper in-
tacta. Ut benedicta. *In se-
cundo noct. añ.* Spetie
tua et pulchritudine tua i-
tente prospere procede et re-
gina. *Ps.* Eructauit. *añ.*
Adiuuabit eam deus vul-
tu suo. deus in medio eius
non cōmouebitur. *Ps.* De-
us noster refugium. *añ.*
Sicut letantium omnium
nostrum habitatio est in te
sancta dei genitrix. *Ps.* fū-
damenta. *R.* Adiuuabit
eam deus vultu suo. *R.* De-
us in medio eius nō com-
mouebitur. *Lectio quarta:*
Audite fratres au-
dite mariam no-
bisam loquentē: carne
absentem: spiritu presen-
tem: verecundia virgini-
tatis vultum auertentē
a collocutore: et indicantē
quomodo impregna-
ta sit a creatore. Eram in-
quit maria in domo mea
puella iudea: ex femine
dauid regis generata. Ad-
ulta facta sum et despon-

459
sata. Desponsata sū con-
iungi et placui alteri: nō
interueniente adulterio:
sed intercedente spiritu
sancto. desponsata sū ho-
mini iudeo: et placui al-
tissimo deo. desponsauit
me vir iudeus: et adama-
uit me xpūs deus. Igno-
rauit quidē ioseph spon-
sus meus: q̄ me adamas-
set deus meus: et putauit
q̄ de adulterio impregna-
tus esset venter meus. *R.*
Ecce virgo concipiet et pa-
riet filiū dicit dñs. Et voca-
bitur nomen eius admi-
bilis deus fortis. *R.* Sup-
soliū dauid et super regnum
eius sedebit in eternum. Et
vocabitur. *Lectio quinta:*
Am ignorante io-
seph sponso meo ve-
nit ad me quidā magnus
xpī paranympheus: non
patriarcha primus: aut
propheta egregius s; ga-
briel ille archangelus:
facie rutilans. veste cho-
ruscans: ingressu mira-
bilis: aspectu terribilis.
Visitauit et perturbauit
me: salutauit et graui-
dauit me. Dixitq; michi

Aue gratia plena domi-
nus tecum. Dominus inquit
tecum: sed plus quam mecum.
Dominus tecum: sed non si-
cut mecum. In me enim
licet dominus sit memetipsum
creavit: per te autem na-
sciturus est dominus. Ita est
enim maria dominus tecum: ut
sit in corde tuo: et in utero
tuo. Adimpleat mentem
tuam. adimpleat ventrem
tuum. Procedat formosus
de utero tuo: tamquam sponsus
de thalamo suo. Egre-
diatur rex de cubili suo: pro-
cedat princeps ex aula re-
gali: et virginitatem tuam
non faciat violari. **R.** E-
gre dietur virga de radice ier-
se et flos de radice eius asce-
det. Et erit iusticia anguli
lumborum eius et fides an-
torum renuere. **V.** Et re-
quiescet super eum spiritus domini
spiritus sapientie et intellec-
tus spiritus consilii et fortitu-
dinis. Et erit iustus. **Le. vi.**
Quitque ei. Quomo-
do fiet illud ut vte-
ro grunda sum pudico: et
inimicus sum a marito: quo-
mam viri penitus non co-
gnosco. Desponsata sum

homini iusto: sed si cum
illo non convenero: unde
erit quod generabo? Sed
si potest fieri ut concipiam
intacta et genere clausa:
indica modum: et parati
invenies animam meam.
Omnibus enim modis
exopto ego me deo meo:
ut et habeam prolem: et non
perdam pudorem. Refert
angelus gabriel modum
conceptionis: quod in verbo
fieret saluatoris. O inquit
maria virgo dei: sponsa
dei: dilecta dei: famula dei:
mater dei: si habeam me mo-
dum requiris: quomodo
virgo concipias: virgo
parias: et post partum vir-
go permaneas: vel quo-
modo fiat in te: qui fecit
te: audi me et ne pertur-
beris in te. Spiritus sanctus
super me et in te. et
virtus altissimi obumbrabit
tibi. Ita enim te virtus
altissimi obumbrabit: ut
nec in celum patiaris li-
bidinis: et mater sis cre-
atoris. **R.** Sancta et im-
maculata virginitas quibus
te laudibus referam nescio.
Quia quem celi capere non

poterant tuo gremio con-
tulisti. **V.** Benedicta tu in
mulieribus et benedictus
fructus ventris tui. Quia
quem. **In. m. nocturn. an.**
Gaude maria virgo amo-
tas hereses sola iterumisti
in universo mundo. **Ps.**
Cantate. **1. an.** Specto-
sa facta es et suavis in de-
licis tuis sancta dei gem-
tur. **Ps.** Dominus regnavit
exultet. **An.** Angelus domini
nuntiavit marie et conce-
pit de spiritu sancto allelu-
ia. **Ps.** Cantate. **ij. V.** E-
legit eam deus. **R.** In ta-
bernaculo suo. **Sed. lucia.**
In illo tempore mis-
sus est angelus
gabriel a deo in civitatem
galilee cui nomen naza-
reth: ad virginem despo-
sitam viro cui nomen erat
ioseph de domo dauid et
nomen virginis maria.
Et reliqua. **Omelia. scilicet
ambrosii epi. Lectio. vii.**
Atent quidem di-
vina mysteria: nec
facile iuxta prophetiam
dictum: quisquam hominum
potest scire consilium dei.
Sed tamen ex ceteris fac-

160
tis atque preceptis domini
saluatoris: possumus in-
telligere. hoc profectionis
fuisse consilium: quod ei potius
simile electa est ut domini
paret: que erat desponsa-
ta viro. Cur autem non an-
tequam desponsaretur impleta
est: fortasse ne diceretur
quod conciperet ex adultio. Et
bene utrumque posuit scrip-
tura: ut desponsata esset
et virgo: virgo ut expers
vulvis consortii videretur:
desponsata ne temerare
virginitatis adiretetur
infamia: cui gravis alius
corruptele videretur in-
figne preferre. Illud autem
dominus aliquos de su-
o dubitare ortum: quia de
matris pudore. Sciebat
enim teneram esse virginis
verecundiam: et lubricam
famam pudoris nec puta-
vit ortum suum de matris in-
iuriis astringendam. **R.** Co-
gratulamini michi omnes
qui diligitis dominum. Quia
cum essem paruula placui al-
tissimo et de meis visceribus
genui deum et hominem. **V.**
Beatam me dicent omnes
generationes. quia ancillam

humilem respexit de. Quia.

Eruatur *Lto. viii.*

itaque sancte marie sicut pudore integra: ita inuolabilis opinione virginitas. Oportet enim sanctos et ab hijs testimoniū habere qui foris sunt. Nec decuit virginibus fuisse opinione viuētibz velamen excusationis relinqui: quoniam infamata mater quoque domini videretur. Quid autem iudeis. Quid herodi posset ascribi: si natum viderentur ex adulterio persequi? Quē admodum autem diceret ipse. nō veni soluere legem sed adimplere: si videretur cepisse a legis iuniora: cum partu inupte lege dampnetur? Quin etiam locupletior testis pudoris maritus adhibetur qui potuisset dolere iniurie et vindicare opprobriū: si non agnosceret sacramentum. Quinetiam marie verbis fides maior ascribitur: et mediocri causa remouetur. Videretur enim culpā obli-

viare voluisse mendatio. inupta pregnantis. Causam autem mendatij in desponsata habuit: desponsata non habuit: cum coniugij premiū et gratiā nuptiarū partus sit feminariū. *R.* Gaude maria virgo cunctas hereses sola interemisti que gabrielis archangeli dictis crediti sunt. Dum virgo deum et hominem genuisti post partum virgo inuolata permansisti. *V.* Gabrielis archangelū credimus diuinitus te esse affatum vterum tuū despiritu sancto credimus impregnatum erubescat iudeus infelix qui dicere cūsum ex ioseph scire ēē natū. Dum virgo. *Gloria pri.* Dum virgo. *Lectio. ii.*

Non mediocri quoque causa est: ut virginitas marie falleret principem mundi. Qui cum desponsatam viro cerneret: partum non potuit habere suspectū. fallendi autem principis mundi fuisse consilium: ipsius domini verba declarant: cum apostoli iubentur

tacere de christo: cum sanati prohibentur gloriari de remedio: cum demones precipiuntur filere de dei filio. fallendi ut dixi principis mundi fuisse consilium: etiam apostolus declarauit dicens. Sed loquimur de sapientia in mysterio absconditam: quam nemo principum istius seculi cognouit. Si enim cognouissent: nunquid dominum glorie crucifixissent. Hoc est nunquid me redimere domini morte fecissent. fecellit ergo per nos: fecellit ut vinceret: fecellit dyabolū cum temptaretur enim rogaretur: cum dei filius diceretur: ut nullo quod diuinitatem propriam fateretur: sed tamen magis fecellit principem seculi. Dyabolus enim et si aliquando dubitauit cum diceret: si filius dei es imiterte te deorsum: tamen sero cognouit: et discessit ab eo. Tu autem domine.

In festo sancti amati pape et martiris: Lto. p.

Aticetus natione syrus ex patre iohanne: de vico a-

missa: sedit annos nouē menses tres: dies tres. fuit autem temporibus seueri et marci a consulatu gallicani et vetis usque ad priuati et rufini. Idcirco constituit ut clerus comam non nutret secundum preceptum apostolorum. Idcirco fecit ordinationes quinque per mensem decembriū: presbiteros decem et septem: dyacones quatuor: episcopos per diuersa loca nouem. Qui etiam obiit martyr et sepultus est in cimiterio calixti duodecimo kalendas maii: et cessauit episcopatus dies septem.

In festo sanctorum martyrum sottheris pape et gaurii pape. Lectio. i.

Sotther natione campanus: ex patre concordio de ciuitate fundis: sedit annos nouem: menses tres. fuit autem temporibus seueri a consulatu: rufini et albi usque ad sethregiū et clarum. Idcirco constituit ut nulla monacha palla: sacratam contingeret: nec incensum imponeret in sancta ecclesia. Idcirco fecit ordi-

nationes tres per mense
decembrii: presbiteros
octo: diacones nouem.
episcopos per diuersa lo-
ca numero vndecim. Qui
etiam sepultus est i cimi-
terio calixti: via apia de-
cimo kalendas maias:
et cessauit episcopatus di-
es vigintiuii. *¶ 2° scda:*

Causa natione dal-
matinus: ex gene-
re drocleiam iperitoris:
ex patre gaio. sedit in os
vndecim. menses quatu-
or. dies duodecim. fuit
autem temporibus carum
a die sextodecimo kalen-
das ianuarij a consulatu
cari secundi et carum: vsq;
in diem decimu kalendas
maiij drocleiano quarto
et constantino secundo.
Ilic constituit vt omnes
ordines in ecclesia sic as-
cenderent. Si quis epi-
scopus fieri mereretur:
vt esset hostianus lector:
exorcista. acolitus sequens
subdiaconus: diaconus:
presbiter: et exinde epis
ordinaretur. Ilic regioes
diuisit draconibus. Ilic
fugiens persecutione di-

ocleiam in cryptis habi-
tando martyrio corona-
tur. *¶ Lectio tertia:*

Hic fecit ordinatio-
nes quatuor per
mensem decembrii pres-
biteros quindecim. di-
cones tredecim episcopos
per diuersa loca quinq;
Qui post annos vndecim
cum gabino fratre suo pp-
ter filiam gabini presbiteri
nomine susannam mar-
tyrio coronatur. Qui etiam
sepultus est in cimiterio
calixti via apia decimo
kalendas maij: et cessauit
episcopatus dies vndecim.

In festiuitatibus san-
ctorum a pascha vsq; penthe-
coste psalmi et hymni co-
sueti de comun sanctorum
dicuntur. nisi vbi psalmi
hymni proprii assignantur:
et cantantur hymni vsq; ad
ascensionem i tono. Ad
cenam agni prouidi:
qui consonant illi tono:
in fine dicatur. Gloria
dne qui surrexisti. Pre-
terq; in hymno sancte
crucis. Qui vero non co-
sonant dicuntur i tono
consueto: pter hymnu:

Scorum mentis. loco cui
dicatur vsq; ad ascensionem
Rex gloriose martyrum.
Etiam si non cantatur offi-
tiu. Simili modo hym-
ni festiuitatu q; veniunt
ab ascensione vsq; penthe-
coste cantantur i tono ascensio-
nis: si consonant illi tono:
et i fine dicatur. Gloria ti-
bi dne q; scdis. Qui vero
non consonant. dntur i ppo to-
no. *¶ De pluribus mribus
sue vno mte. Ad mat iuit.*
Cantent in dno sancti
alleluia. *ps. Venite
hymnus occurrens. Tres
psalmi dntur sub vna. an.
In primo nocturno. an.
Stabant iusti in magna co-
stantia aduersus eos qui se
angustauerunt alla. *N.
Sancti et iusti in dno gau-
dete alleluia. R. Vos elegit
deus. et cetera. Lectiones le-
guntur de proprio si habe-
tur: si vero non habetur
propriu: vel in complete
habetur leguntur vel sup-
plentur lectiones de fmo.
ne sci augustini episcopi.
Dignum et congruum.
Sermo sancti augustini
episcopi. Lectio prima**

162
Digni et congrui
est fratres charis-
simi vt gaudia
nostra cum sanctis marty-
ribus conferamus: et hys
annunciemus dominice re-
surrectionis gloriam: qui
consortes sunt dominice
passionis. Qui enim socij
sunt contumelie debent
et participes esse glorie.
Ita enim dicit beatus apo-
stolus: sicut socij passio-
ni estis: ita et resurrectio-
nis eritis. Si tollerabimur
inquit et conregnabimus.
Qui ergo tollerauerunt
mala propter xpm debet
habere gloriam cum xpo.
R. Beatus vir qui metuit
dnm alleluia. In mandatis
eius cupit nimis alleluia
alla alla. *N.* Gloria et di-
uitie in domo eius et iusti-
cia eius manet in seculu se-
culi. In mandatis. *Leo. ij.*
Annunciemus in q;
cum sanctis marty-
ribus dominice resurrecti-
onis gloriam vt dum se-
pulture illius predicamur
reuerata claustra: et horu
sepulchra referuntur. Cui
corpus illius mortuum

diamus: tepentib: venis subito viguisse: horum quoq: membra iam frigida immortalitatis calore foueantur. Eadem enim ratio martyres suscitatur: que et dominum suscitauit. Nam sicut via passionis eius experti sunt: ita experientur et vite. **R.** Tristitia vestra alleluia. Conuertetur in gaudium alleluia. **V.** Admodum autem gaudebit vos vero contristabimur in sed tristitia vestra. Conuertetur. **Lectio tertia:** **S**criptum est enim in psalmo. Notas michi fecisti vias vite. Hoc utiq: in resurrectione ex persona dicitur saluatoris: qui dum post mortem ab inferis redit ad superos: incipiat notam habere viam vite que antea habebatur ignota. Ignota enim erat ante christi aduentum via vite: quia nullius adhuc resurgentis fuerat temerata vestigio. At ubi dominus resurrexit: nota facta solo attrita est vestigio plurimorum. De quib: sanctus

euangelista ait. Multa corpora sanctorum resurrexerunt cum eo: et introierunt in sanctam ciuitatem. Unde cum dominus in resurrectione sua dixerit. Notas michi fecisti vias vite: possumus nos etiam dicere domino. Notas fecisti nobis vias vite. Ipse enim notas fecit nobis vias vite: quod nobis semitam manifestauit ad vitam. **R.** Preciosa in conspectu domini alleluia. Adors sanctorum eius alleluia. **V.** Custodit dominus omnia ossa eorum vni ex hijs non conteretur. Adors sanctorum. **In secundo nocturno. Ant.** Ecce quomodo computati sunt inter filios dei et inter sanctos soror illorum est alleluia. **V.** Lux perpetua lucebit sanctis tuis domine alleluia. **R.** Et eternitas temporum alleluia. **Lectio quarta:** **N**otas michi fecisti vias vite: cum me docuit fidem: misericordiam iusticiam et castitatem. His enim itineribus peruenitur ad salutem. Et licet nos in resolutione

corporis mortis vmbra circundet: tamen gressus suos vita non deserit: sed inter ipsas medias inferni leges incunctanter christi virtutibus ambulamus. Unde ait sanctus propheta. Nam et si ambulamus in medio vmbre mortis: non timebo mala: quoniam tu mecum es. Quod manifestius dominus ait: de fidei dicens. Qui autem credit in me non morietur in eternum. Et licet moriatur vivit. **R.** Lux perpetua lucebit sanctis tuis domine. Et eternitas temporum alleluia. **V.** Leticia sempiterna erit super capita eorum gaudium et exultationem obtinebunt. Et eternitas. **Leo quita:** **E**rgo fratres cum sanctis martiribus resurrectionis domini gloriam conferamus. Conferamus inquit: et licet melius nouerint omnia: tamen nos illis predicemus: quem admodum de sepulchri gremio resurrexit ad superos: illi nobis reuelent quo pacto de inferni profun-

do remeauerit ad sepulchrum. Notum inquit nobis faciant: quemadmodum in examine iam corpus et frigidum sese calor insinuauerit: spiritus igitur ferit sanguis infuderit: et gelathas humore venas primum vigoris pulsus agitauerit. **R.** In seruis suis alleluia. Consolabitur deus alleluia. **V.** Iudicabit dominus immis populum suum et i seruis suis. Consolabitur. **Oratio. Lectio. vii.** **Q**uemadmodum organum corporis dissipatum: in priorem statum neruorum rursus coaptauerit: et resoluta compage et armonia viscerum: iam silentem et veterem concentum spiritus viuificans animauerit. Sacerdotes precor: que saluator post resurrectionem mirabiliter gessit ad superos: martyres reuelent quanta in ipsa morte refrigeria operatus sit in defunctis. **R.** Filie iherusalem venite et videte martyres cum coronis quibus coronauit eos dominus.

In die solempnitatis et leti-
cie alla. *V.* Quomam con-
fortauit seras portari tua-
ri benedixit filios tuos i te
In die so. *Itē de sermone*
sancti augustini epi. Lto.

Sicut scimus frēs
vota semper dñi
subsequitur fel-
tuitas seruulorū. et gau-
diū patrifamilias fidelium
sibi leticia comitatur. scz
vt quem subsecuti sunt si-
militudine passionis: cū
comitentur et gloria resur-
rectionis. Comitantur
autem cū et resurrectionis
gloria: dicente apostolo.
Et si socij passionū estis:
et resurrectionis eritis.
Est ergo sanctis martiri-
bus cum xpō in eius resur-
rectione societas? Est pla-
ne. Quia et si nondum
surrexerunt corpore: resur-
rexerunt iam certe merito
Si adhuc non assumpse-
runt sua membra: sump-
serunt iam gratiam. Si
nondum liberati sunt ab
inferis: liberati sunt a pec-
catis. *Lectio.*

Ec enim prima est
resurrectio: pecca-

torum euasisse tenebras:
lucem possidere iusticie.
Verūtamen etiā fortasse
plurimū ex eisdem beatis
martiribus resurrectionē
cum dño corporaliter vel
consequuntur: vel fuerunt
consecuti. Nam sicut le-
gimus in prima resurrec-
tionis felicitate: suscita-
te se dño: multa sanctorū
corpora suscitata vixisse.
et introisse in sanctam ci-
uitatem. cur non quociens-
cumq; resurrectionis
eius felicitas celebrat:
tociens resurgere credam
et sanctos? Vbi enī voto-
rū iugis est solempnita-
tis gratia: iugis est et
donorum. *Lectio.*

Ed fortasse quis
dicat. Sepulcra
clausa sunt: monumēta
constricta: quemadmo-
dum prodire exinde potu-
erunt? Ut taceamus quia
omnia possibilis sunt deo:
et clausis tumuli penetra-
libus possit spirituale co-
pus educere: vt hec omnia
pretermittam: iohannis
tamen apostoli habemus
exemplū: quem tumultus

susceptum claudē potuit:
custodire nō potuit. Nam
depositū corpus perdidit
non assumpsit. Hinc enī
clausis tumuli forib; grā
resurrectionis ablatū est:
vt constaret sepultura nec
inueniretur sepultus. De-
inq; cum sacerdotes adorā-
di causa corpus inquirerent:
relerato aditu tumultus nō
potuit reddere quem susce-
pit. Hostias ergo secum
suas saluator: suscitāt cur-
resurgit. Qui viuūt et reg-
nat cum patre et spū scto
in secula seculorum amen.

In. iij. noctur. Ant. Lux
perpetua lucebit sanctis tuis
dñe et eternitas temporum
alleluya. *V.* Leticia sempi-
terna super capita eorū alla.
R. Gaudium et exultationē
obtinebunt alleluya. *Lectio*
sancti euangelij secundū
iohannem. xv. Lto. vij.

In illo tpe: Dixit
ihūs discipulis su-
Ego sum vitis vera. et pa-
ter meus agricola est. Et
reliqua. *Omelia sancti*

augustini episcopi

Iste locus euange-
licus fratres: vbi se

164
dicat dñs vitē: et discipu-
los suos palmites: secundū
hoc dicit qd est caput eccle-
sie nos quoq; mēbra eius.
mediator dei et hominū
homo xpūs ihūs. Omnis
quippe nature sunt vitis et
palmites. propter qd cum
esset deus cuius nature nō
sumus: factus est homo:
vt in illo esset vitis huma-
na natura. cuius et nos ho-
mines palmites esse posse-
mus. Quid ergo est ego
sum vitis vera? Nunquid
addens vera hoc ad eandem
vitam rettulit: vnde ista si-
militudo translata est? Sic
enī dicitur vitis per simi-
litudinem: non per ppro-
rietatem: quemadmodum
dicitur ovis agnus leo pe-
tra lapis angularis et cete-
ra huiusmodi que magis
ipsa sunt vera: ex quibus
dicuntur iste similitudines
non proprietates. *R.* Ego
sum vitis vera et vos palmi-
tes. Qui manet in me et ego
in eo hic fert fructū multū
alleluya alleluya. *V.* Sicut
dilexit me pater et ego di-
lexi vos. Qui manet in me
et ego. *Lectio octaua:*

Ed cum dicit ego sum vitis vera ab illa utique se discernit cui dicitur. Quomodo conuersa es in amaritudinem vitis aliena? Nam quo pacto est vitis vera: que expectata est ut faceret vinas: fecit autem spinas. Ego sum vitis vera. et pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum: et omnem qui fert fructum purgabit eum: ut fructum plus afferat. Nunquid vni sunt agricola et vitis. Secundum hoc ergo vitis Christus: secundum quod ait: pater maior me est. secundum id autem quod ait: ego et pater vni sumus: et ipse agricola est. Nec talis qui les sunt qui extrinsecus operando exhibent ministerium: sed talis ut det etiam intrinsecus incrementum. Nam neque qui plantat est aliquid: neque qui rigat: sed qui incrementum dat deus. Et utique deus est Christus qui se asserit Verbum: quia deus erat verbum. Unde ipse et pater vnum

sunt: et si verbum caro factum est: quod non erat: manet quod erat. **R.** Candi di facti sunt nazarei eius alla. splendor deo dederit alla. Et sicut lac coagulati sunt alla alla. **C.** Candidiores mure nitidiores lacte rubicundiores eboze antiquo saphiro pulchriores. Et sicut. Gloria patri. Et sicut lac. **Lectio nona.** **D**umque cum de precepto de agricola dixisset: quod infructuosos palmites tollat: fructuosos autem purget ut plus afferant fructum. continuo etiam seipsum mundatorem palmitum ostendens: iam vos inquit mundi estis: propter sermonem quem locutus sum vobis. Ecce et ipse mundator est palmitum: quod est agricole non vitis officium. Qui etiam palmites operarios suos fecit: nam et si non dant incrementum: impendunt tamen aliquod adiumentum. Sed non de suo: quia sine me inquit nichil potestis facere. Audi etiam ipsos confi-

tentes. Quid est autem appollo? Quid vero paulus? Dimissi per quos credidistis: et vnicuique sicut dominus dedit. Ego platanum. apollo rigauit. Et hoc ergo sicut vnicuique dominus dedit: non itaque de suo. Jam vero quod sequitur sed deus incrementum dedit. non per illos sed per seipsum facit. Excedit hoc humanam humilitatem. Excedit angelicam sublimitatem: nec omnino pertinet nisi ad agricolam trinitatem. **Itē de eadē festi augusti. omel. itō. vii.**

Am vos inquit mundi estis. **A.** Mundi scilicet atque mundandi. Neque enim nisi mundi esset: fructum ferre potuissent. Et tamen omnem qui fert fructum purgat agricola: ut fructum plus afferat. fert fructum quia mundus est: atque ut plus afferat: purgatur adhuc. Quis enim est in hac vita sic mundus: ut non sit magis magisque mundandus. Vbi si dixerimus: quia peccatum non habemus: nos

ipsos seducimus: et veritas in nobis est. Si autem confessi fuerimus peccata nostra: fidelis est et iustus: qui dimittat nobis peccata nostra: et mudeat nos ab omni iniquitate. **A.** Mundeat utique mundos hoc est fructuosos: ut tanto sint fructuosiores: quanto fuerit mundiores. **Lectio. viii.**

Am vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Quare non ait mundi estis propter baptismum: quo abluti estis: sed ait propter verbum quod locutus sum vobis: nisi quod et in aqua verbum mundat. Detrahe verbum: et quid est aqua: nisi aqua? Accedit verbum ad elementum. et fit sacramentum: etiam ipsum tanquam visibile verbum. Nam de hoc utique dixerat: quando pedes discipulis lauit. Qui lotus est non indiget nisi ut pedes lauet: sed est mundus totus. Unde ista tanta virtus aque: ut corpus tangat et cor abluat: nisi faciente verbo

non quia dicitur: sed quia creditur. Nam et in ipso verbo aliud est sonus transiens: aliud virtus manens. *Lectio nona.*

Est est verbum fidei quod predicamus ait apostolus. Quia si confessus fueris in ore tuo: quia dominus est christus: et credideris in corde tuo: quia deus illum suscitavit a mortuis saluus eris. Corde enim creditur ad iusticiam: ore autem confessio fit ad salutem. Unde in actibus apostolorum legitur: fide mundatis corda eorum. Et in epistola sua beatus petrus. Sic et vos inquit baptisma saluos facit: non carnis depositio sordium: sed conscientie bone interrogationis in deum. Hoc est verbum fidei quod predicamus: quo sine dubio ut mundare possit: consecratur et baptismus. *Itē de omelia sancti augustini epi. Lco. vii.*

Christus quidem nobiscum vitis cum patre agricola: dilexit ecclesiam et seipsum tradidit pro ea. Lege apostolum

et vide quid aduigatur. Ut cum sanctificaret inquit: mundans eam lavacro aque in verbo. Aduigatio igitur nequaquam fluxu et labili tribueret elemento: nisi adderet i verbo. Hoc verbum fidei tantum valet in ecclesia dei: ut per ipsum credentem offerentem benedicentem tingentem etiam tantillum mundet infantem: quous nondum valentem corde credere ad iusticiam: et ore confiteri ad salutem. Totum hoc fit per verbum: de quo dominus ait. Jam vos mundatis his propter verbum quod locutus sum vobis. *Lco. vii.*

Anate inquit i me: et ego in vobis. Non eo modo illi in ipso: sicut ipse in illis: utriusque enim prodest: non ipsi sed illis. Ita quippe sunt in vite palmites: ut viti non conferant: sed inde accipiant ut vivant. Ita vero vitis est in palmitibus: ut vitale alimentum subministraret eis: non fumat ab eis: ac per hoc et manentem in se habere christum: et manere in

christo: discipulis prodest utriusque: non christo. Nam presciso palmite potest de vicia radice alius pullulare: qui autem prescisus est sine radice non potest vivere. Dem quia aduigat et dicit. Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. *Itē*

Agna gratie *nona:* commendatio fratres mei. Corda instruit humilium: ora obstruit superbiorum. Ecce cui si audent respondant: qui ignorant deus iusticiam: et suam volentes constituere: iusticie dei non sunt subiecti. Ecce cui respondeat sibi placentes: et ab bona opera facienda deum sibi necessarium non putantes. Nonne huic resistit veritati: homines mente corrupti: reprobi circa fidem: qui respondent et loquuntur iniquitatem dicentes: a deo habemus quod homines sumus. a nobis ipsis autem quod iusti sumus. Quid dicatis quid vosipsos dea-

165
pitis: non assertores sed precipitatores liberi arbitrii: ex alto elationis: per inania presumptionis imis in profunda submerisionis. Namque vox vera est: quod homo ex semetipso facit iusticiam. Hoc est altum elationis vestre. Sed veritas contradicit et dicit. palmes non potest ferre fructum a semetipso: nisi manserit in vite. *Itē de omelia sancti augustini epi. Lco. vii.*

Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me manseritis. Vbi vos abduxit superbia. qui putatis iusticiam sine deo hominem posse habere. Ite nunc per abrupta: et non habentes ubi fugamini: ventosa loquacitate iactamini. Hec sunt inania presumptionis vestre. Sed quid vos sequatur videte: et si est in vobis ullus sensus horrete. Qui enim a semetipso se fructum existimat ferre: in vite non est. Qui in vite non est:

in xpo non est. Qui em
in xpo non est: xpianus
non est. Nec sunt profu-
da submersioms vestre.
Etiam atq; considerate:
quid adhuc veritas ad-
iungat et dicat. Ego sū
vitis et vos palmites. Et
manet in me et ego i eo.
hic fert fructū multum
quia sine me nichil po-
testis facere. *Lecho. viij.*
Ergo quisq; pu-
taret: saltem aliquē
fructum parvū posse a se
ipso palmitem ferre: au-
dissit: hic fert fructū
multū: non aut. qz sine
me parū potestis facere:
sed nichil potestis facere.
Sive ergo parum siue
multum. siue illo fieri
non potest: sine quo ni-
hil fieri potest. Quia si
parū attulerit palmes:
cū purgat agricola vt
plus afferat. Tamen si
in vite manserit et vix-
rit de radice: q̄tūlibet
fructū a semetipso nō po-
test ferre. Quāvis autē
xpūs vitis nō esset: ni-
si homo esset: tamē istā
gratiam palmitibz non

preberet: nisi etiam deus
esset. Verum quia ita si-
ne gratia nō potest viu-
re: mors in potestate sit
liberi arbitrij: si quis in-
quit in me non manserit:
mittetur foras sicut pal-
mes et arefcet: et colliget
eū et in ignem mittent
et ardet. Ligna itaq; vi-
tis tanto sunt contemp-
tibiliora si in vite nō mā-
serint: q̄to gloriosiora
si manserint. *Lecho. nona.*
Ergo: sicut de hys
etiam per ezechie-
lem prophetam dominus
dicit: prescisa nullis a-
gricolarij vsibz prosunt:
nullis fabrilibus opibz
deputantur. Vnū ē duo-
bus palmiti congruit:
aut viti aut ignis. Si
in vite non ē: in igne
erit. Vt ergo i igne non
sit in vite sit. Si manse-
ritis in me inquit: et ver-
ba mea in vobis manse-
rint. quodamq; volue-
ritis petetis: et fiet vo-
bis. Manendo quippe
in xpo: quid velle possūt:
nisi quod cōuenit xpo.
Quid velle possūt ma-

nendo in saluatore: nisi
quod non alienū est a
salute. Aliud quippe vo-
lumus quia sumus in
xpo: et aliud volumus
adhuc in hoc seculo. De
mansione namq; huius
seculi nobis aliquando
furripit: vt hoc petamus:
quod nobis non expedire
nescimus. Sed absit: vt
fiat nobis si manemus in
xpo: qui nō facit quod
petimus: nisi quod expe-
dit nobis. **De cōfessio-**

ribus et vīgini- bus offi-
cium cōfuetū agitur:
preter tonū illorum hī-
norū qui mutari possūt.
et hoc dēpto q; tam ad
mutatorium. añ. vñ.
R. tam breuia q; alia i
fine adiungitur. Alla:
Tres vero psalmi p oēs
noctur. sub prima anti.
cuiuslibet nocturni dñr.

In festo scti georgij
martyris. Hecō prima

In perfide ciui-
tate diospoli:
passio sancti
georgij mar-
tyris: cuius gesta passi-
oms et si inter apocrypha
cōnumerentur scripturas
tamen illustrissimū eius
martyriū inter coronas
martyrum ecclesia dei ve-
nerabiliter honorat. **In**
festis sancti marci euan-
geliste. Ad mat. inuita.

Egem apostolorū
i tono paschali
Alla. In fine. y.

Cultes erant apo-
stoli: de nece sui
domini: quē pena mor-
tis crudeli serui dīmarāt
impii. **S**ermone blan-
do angelus: p̄dixit mu-
lieribus: in galylea dñs
videndus est q̄totius.
Ille dum pergunt con-
cite: apostolis hoc dicere
videntes cum viuere: os-
culantur pedes domini.
Quo agnito discipuli
in galileam p̄opere per-
gunt videre faciem deside-
ratam dñi. **C**laro pascha-
li gaudio: sol mundo in-
tet radio: cū xpm iā apo-
stoli: visu cernūt corpo-
reo. **O**stenso sibi vulne-
ra: in xpi carne fil gda:
resurrexisse dñm: voce fa-
tentur publica. **E**x xpc
clementissime: tu corda
nostra posside: vt tibi lau-
des debitas reddamus oī
tempore. **Q**uesum' auc-
tor: omnū: in hoc pascha-
li gaudio: ab omnī mor-
tis impetu: tuū defende po-
pulum. **G**loria tibi dñe:
qui surrexisti a mortuis:
cū patre et sancto spiritu
i sempiterna secula. Amē.

Ad nocturn. añ. Sancti et
iusti. Psalmi de apostolis.
Sciendū est q̄ anti-
phone nocturnales laudū
vesperorū ad benedictus
et ad magnificat capitū-
la breuia ista et versic.
dicuntur vt in martirib'
supra notata sunt. Tres
lectiones leguntur de pas-
sione eius: et tres de expo-
sitione beati gregoriū sup
ezechielem videt. Sanc-
ta quatuor animalia. Re-
quire de cōi euāgelistari.
Relique tres de omel. s̄i
greg. pp. sc. Dñs salua-
tor. **S**up euāgliū s̄i lucę.
Designauit dñs. ibid. l. j.
Arcus discipulus
interpretēs petri iux-
ta quod petri referentem
audierat: rogatus rome a
fratribus breue scripsit euā-
gelii. Quod cum petrus
audisset probauit: et eccle-
sie legendum sua auctori-
tate dedit: sicut scribit cle-
mens in sexto informatio-
nū lib. o. Et papias ihero-
politānus episcopus me-
minit huius marci. Et pe-
trus in prima epistola sub
nomine babylons figura

lter romam significans.
Salutat vos inquit eccle-
sia que est in babylone
collecta: et marcus filius
meus. Assumpto itaq̄
euāgelio quod ipse con-
fecerat perrexit in egyptū.
et primus alexandrie chri-
stianū inuicians: cōstituit
ecclesiam. Tante autem
doctrine et vite continen-
tie fuit: vt omnes secta-
tores xpi ad exemplum
sui cogeret. **R.** Tristitia
vestra alla. **C**onuertetur i
gaudū alla alla. **V.** illū
dus autem gaudebit vos ve-
ro contristabimur sed tris-
ticia vestra. **C**onuertetur.
Emp̄ **Lectio scda**
Philo disertissim'
iudeorum videns alexan-
drie primam ecclesiā ad
huc iudizantem: quasi
in laudem gentis sue li-
brum super eorū conuer-
satione scripsit. Et quo-
modo lucas narrat ihero-
solime credentes omnia
habuisse cōmunia: sic ille
quod alexandrie s̄i mar-
co fieri doctore cernebat:
memorie tradidit. Dem-
q̄ amputasse sibi pollicē

168
diatur: vt sacerdotio repro-
bus haberetur. Sed tan-
tum consentiens fidei p̄
destinata potuit electio:
vt nec sic in opere verbi
perderet: quod prius me-
ruerat in genere. Nam et
alexandrie episcop' fuit.
Cuius per singula opus
fuit scribere: et euāgelij
in se dicta disponere: et
disciplinam in se legis a-
gnosceret et diuinā in car-
ne dñi naturam itelligere:
que in nos primū requiri
oportet: dehinc iquisita
volumus agnosca: habentes
mercedem exhortatio-
nis. Quomam qui plan-
tat et qui rigat vnū sūt:
qui autem incrementū
prestāt dñs. **R.** Preciosa
in conspectu dñi alla. **V.** illorū
sanctorū eius alla. **V.** Cu-
stodit dñs omnia ossa eorū
vni ex hijs non cōtereretur
illorū sanctorū. **Lcō. iij.**
Mortuus est autem
octauo neronis an-
no. Quem pagani sciēet
videntes die s̄icto pasche
missarū solempnia facien-
tem: miserunt funem in
collo eius: et traxerāt eū

ad loca baculi que erant
iuxta mare sub rupibus:
ubi erat ecclesia construc-
ta. Et fluebant carnes
eius in terram: ac saxa
sanguine inficiebantur.
Vespere autem facto mi-
serunt eum in carcerem:
ubi circa mediam noctē
primo angelica conforta-
tus est visitatione: dei
de ipso dño ihu xp̄sto
sibi apparente. ad celesti-
a regna vocatur. At ma-
ne cum traheretur ad loca
baculi: gratias agens et
dicens: dñe in manus tu-
as commendo spiritum
meū: defunctus est: et a
viris religiosiis placida
quiete sepultus septimo
kalendas maias. **R.** Lux
perpetua lucebit factis tuis
dñe. Et eternitas tempoz
allā allā. **V.** Leticia sempi-
terna erit super capita eoz
gaudii et exultationē ob-
tinebunt. Et eternitas tē.
Lectō. m̄j. **C**ancta qua-
tuor animalia. **R.** Filie
iherusalem venite et videte
martires cū coronis quib:
coronauit eos dñs. In die
solemnitatis et leticie al-

leluia. **V.** Quomā confor-
tauit seras portari tuarū
benedixit filios tuos in te.
In die solemp. **R.** Virtute
magna reddebant apostoli
Testimoniū resurrectionis
ihū xp̄i dñi nostri alleluia
allā. **V.** Repleti quidē spū
sancto loquebantur cum
fiducia verbū dei. Testimo-
niū resurrectionis. **R.** Isti
sunt agni nouelli qui annū-
ciauerunt alleluia modo
venerunt ad fontes. Reple-
ti sunt claritate allā allā.
V. In conspectu agni am-
ti sunt stolis albis et palme
in mambus eoz. Repleti
sunt claritate. **In tercio
noctur.** **R.** Ego sum vitis
vera et vos palmites. Qui
manet in me et ego in eo
hic fert fructū multū allā
allā. **V.** Sicut dilexit me
pater et ego dilexi vos. Qui
manet. **R.** Candidi facti sūt
nazarei eius allā. splendorē
deo dederunt allā. Et sicut
lac coagulati sunt alleluia
allā. **V.** Candidiores niue
mitiores lacte rubicundi-
ores eboze antiquo saphiro
pulchriores. Et sicut lac.
Gloria patri. Et sicut lac.

In festo scōrū marty-
rū atq: pontificū cletī et
marcellini. **Lectō prima:**

Cletus natione
romanus de re-
gione vico pa-
tricij. patre emiliano. se-
dit annos septem: mēse
vni: dies vndecim. fuit
autem temporibus vespasi-
am et titi. a consulatu
vespasiani septimi et do-
mitiani quinti. vsq: ad
domitianum nouū et ruf-
fum consules: martirio
coronatur. Hic ex precep-
to beati petri viginti quī-
q: presbiteros ordinauit
in vrbe roma mense decē-
brio. Qui etiā sepultus
est iuxta corpus beati pe-
tri in vaticano sexto ka-
lendas maij: et cessauit
episcopatus dies viginti.

Marcellinus Lectō. ij.
Natione romanus.
ex patre proiecto. sedit an-
nos octo. menses duos.
dies viginti quīq: fuit
autem temporibus dyo-
cleciam et maximian. ex
die kalendarum iulij. a
consulatu dyocleciam sex-
ti et constantini secundi.

vsq: ad dyocletianū no-
uū et maximianū octa-
uū. Quo tempore fuit
persecutio magna: ita
vt intra triginta dies de-
cem et septem milia ho-
minū promiscui sexus
per diuersas prouincias
xp̄iani martirio corona-
rentur. De qua re et ipse
marcellinus ad sacrificiū
ductus est vt turificaret.
quod et fecit. Et p̄ pau-
cos dies penitentia duc-
tus. ab eodem dyocleciano
pro fide xp̄i cum claudio
et grino et anthomino
capite truncatus est: et
martirio coronatus. **Cō-
iurauit** autem beatus
marcellinus marcellum
presbiterū dum iret ad
passionem suam: vt pre-
cepta dyocleciam nūq̄
impleret. **Lectō tertia:**
Et post hec iacuerūt
corpora sanctorū
in platea ad exemplum
xp̄ianorū. dies triginta
sex ex iussu dyocleciam:
et exinde marcellus pres-
byter collegit corpora sā-
cta noctu: cū presbiteris
et dyacomis cū hymni:

et sepeliuit via salaria in
cimiterio priscille in cu-
biculo claro quod patet
vsq; in hodiernū diem:
quod ipse parauerat pen-
tens diuin traheretur ad
occisionem. in cripta iux-
ta corpus sancti crescēto-
mis sexto kalendas maij.
Qui etiam fecit ordina-
tiones duas per mēse
decembriū: presbyteros
quatuor: dracones duos:
episcopos per diuersa lo-
ca quinque. Ab eodē die
cessauit episcopatus. an-
nos septem: menses sex:
dies viginti quinque per-
sequente dyocletiano xpi-
anos. **In festo sancti vi-
talis martiris. Le. pma:**

Pud rauennā
natale sancti vi-
talis martiris
patris sanctorū geruasij
et prothasij. Qui militis
cū paulino iudice rauen-
nam ingressus est. Et cū
videret in conspectu iudi-
cis sui xpianiū nomie vr-
ficium arte medicū na-
tione ligurē: post nimia
tormenta capitalem ex-
cepisse sententiam: cūq;

iam veniret ad palmam
et expauisset: exclamauit.
Noli vrsicine medice q̄
alios curare consueuisti:
teipm eterne mortis ia-
culo vulnerare: et qui p
passiones nimias venisti
ad palmam: coronā noli
perdere tibi a domino pre-
paratam. **Le. secūda:**

Cūq; martyriū con-
firmauit idem vr-
ficinus: statim beatus vi-
talis corpus eius rapiēs:
intra rauennaticā vrbe
sepeliuit: ad iudicem vl-
tra venire ipse cōtēpnens.
Centus itaq; est a pauli-
no consulari: ob id ma-
xime quia prefatum vrsi-
cinū in passioms agone
positū: suis exhortationi-
bus roborasset. Postq;
eculei tormēta ad palmā
perduci iussus ē. Locus
autem vbi decollabantur
xpiani. hoc habebat voca-
bulū: eo q; arbores pal-
me illic essent. Et facta
fouea donec reperiretur
aqua: ibi supinus est de-
positus: et terra ac lapi-

Cūq; oppressus. **Le. m.**
Quinque quoq; a-

valeria cum reuerteretur
ad vrbem mediolanen-
siū: siluanos sacrifican-
tes incurrit. Cūq; eā
deponentes de sagittario
hortarentur de ydolotris
manducare: nec sibi om-
nino licitum testaretur
quia esset xpiana: nimia
ab eis cede mactata ē: vt
vix seminecem sui homi-
nes eam ad mediolanēse
vrbem perducerent. Que
infra biuuiū migravit ad
dominū.

**In festis sanctorū apo-
stolorū philippi et iacobi
oia dicuntur sicut in die**

marci. Le. pma
Om sancti apo-
stoli dñi et salua-
toris nri ihesu

xpi. ceteriq; discipuli ad
predicandū verbū dei
per singulas quasq; or-
bis terre prouintias di-
uiderentur: sanctus apo-
stolus dñi nri ihu xpisti
philippus. post ascensi-
onem saluatoris per an-
nos viginti instanter pre-
dicauit gentibus p syriā
euangelii. Vbi cum tētus
a gentibus: et adductus
ad statuam martis: et cō-
pelleretur ad sacrificiū:
erit de sub base in qua sta-
tua erat draco ingens: et
percutit filiū pontificis
qui ministrabat ignē sa-
crificij. Percussit etiā du-
os tribunos qui preerant
prouintie: cuius officia-
les tenebant in vinctis
sanctū philippū aposto-
lum. De flatu draconis
autem omnes morbidī
redditi: egrotare ceperūt.
R. Tristitia vestra alleluya.
Conuertetur in gaudiū al-
leluya alleluya. **V. Illudus**
autem gaudebit vos vero cō-
tristabimini sed tristitia ve-
stra. **Conuertetur. Le. ij.**
Que sanctus phi-
lippus dixit oibz.

Audite consiliū meum
et recuperabitis sancta-
tem: sed et isti qui mor-
tui sunt suscitabuntur:
draco quoque qui vobis
est nocuus: in dei mei
nomine fugabitur. Di-
cunt ei omnes. Dic no-
bis quid faciamus. Di-
xit eis apostolus philip-
pus. Deijcite hunc mar-
tem et confringite et ilo-
co in quo fixus erat: cru-
cem domini nostri ihesu christi figite:
et hanc adorare. Tūc illi
qui cruciabantur ceperūt
clamare. Recuperetur i
nobis virtus: et deijce-
mus martem hūc. Facto
itaque silentio apostolus di-
xit. Precipio tibi draco
in nomine domini nostri ihesu
christi: exi de loco isto et va-
de in locum desertū: ubi
non est accessus hominū:
et nulla utilitas huma-
nis vībus ministratur:
ita ut vadens nemini no-
ceas. Tūc draco seuus-
simus ille exiens cepit
ire festinus: et ultra nul-
lū comparuit. filiū autē
pontificis qui ministrabat
ignem sacrificij: et duos

tribunos qui mortui fu-
erant suscitauit: omne-
que turbam que morbida
fuerat draconis flatu sa-
nitati restituit. Unde fac-
tum est: et vniuersi qui
philippū apostolum per-
sequebantur penitentia
agentes: deum hūc ex-
stimantes adorarent. Ipse
autē per vniū annū ingi-
ter docebat eos: et credi-
derunt multa milia homi-
nū et baptizati sunt. *R.*
Preciosa in conspectu domini
alleluia. Adors sanctorum
eius alla. V. Custodit do-
minus omnia ossa eorum
unum ex hijs nō cōteretur.
Adors scōr eius. Lctō. in.
Conmatis autem
clericis episcopis
et presbyteris et draco-
nibus atque ecclesijs mul-
tis instructis: per reue-
lationem ipse ad asyrum
reuersus. in ciuitate ihe-
rusalem commoratus:
atque heresim malignam
ebionitarū extinxit: qui
docebant non verū natū
ex virgine dei filiū homi-
nem assumpsisse. Erant
autem due filie eius sac-

tissime virgines: per quas
deus multitudinem vir-
ginū lucatus est. Ipse ve-
ro beatissimus apostolus
dei philippus septio die
migrationis sue vocauit
ad se omnes presbiteros
et dracones: sed et vic-
narum urbū episcopos:
et dixit eis. Hos septem
dies michi dominus in ista
vita concessit. Admores
estote domini nostri ihesu christi
et state vniuersim. Domini
autem compleat promissum
suū: et corroboret ec-
clesiam suam. Hec et hijs
similia predicante apo-
stolo domini: anno octo-
gesimo septimo tentus
ab infidelibus: crucifi-
xus lapidatusque prexit
ad dominū: et in ea ciui-
tate positū est sanctum
corpus eius. Et post a-
liquantos annos due sa-
crate virgines filie eius in
dextra leuaque sepulte sūt:
ubi prestantur bñficia:
orante apostolo christi
philippo: omnibus qui
credunt regnū patris et
filij et spiritus sancti. *R. Lux*
perpetua. P scō iacobo. L. in.

Iacobus qui ap-
pellatur frater
domini cognomento iu-
stus: ut nonnulli existi-
mant ioseph ex alia vxo-
re: ut autem michi vide-
tur marie sororis matris
domini cuius iohannes in li-
bro suo meminit filius:
post passionem domini
statim ab apostolis ihe-
rosolymorū episcopus or-
dinatus: vnam tantum
scripsit epistolam: que de
septem canonicis ē. Que
et ipsa ab alio quodā no-
mine eius edita asserit:
licet paulatim tempore
procedente: obtinuerit
auctoritatem. Hægesip-
pus vicinus apostolicorū
temporū: in quinto cō-
mentariorū libro de iaco-
bo narrans ait. Susce-
pit ecclesiam iherosolie
post apostolos frater domini
iacobus. cognomento iu-
stus. Adulti quidē iaco-
bi vocabantur. Hic de v-
tero matris sue sanctus
fuit: vniū et siceram nō
bibit: carnem nullam co-
medit. Nūquā attōsus est:
nec vinctus vnguento

nec balneo usus. Hunc
solitū erat ingredi sanc-
ta sanctorū. Si quidem
vestibus lanceis non ute-
batur sed lineis. Solus
templi ingrediebatur: et
flexis genibus pro popu-
lo deprecabatur: in titi
ut camelorū dūciē trā-
sisse eius genua creden-
tur. Dixit et multa alia
que enarrare longū est.
R. Filie iherusalem venite
et videte martyres cū coro-
nis quibus coronant eos
dñs. In die solēpnitatis et
leticie allā. **V.** Quomā cō-
fortant seras portarū tua-
rū benedixit filios tuos in
te. In die solēp. **Lcō qnta**
Sed et iosephus i
vigesimo libro
antiquitatis refert: et de
mens in septimo sup ex-
positione forme: mortu-
o festo qui iudeam rege-
bat: nullum esse a nero-
ne successorem eius albi-
nū. Qui cum necdū ad
provinciam peruenisset:
manus inquit pontifer
adolescens ananias filius:
de genere sacerdotali: ac-
cepta occasione principa-

tus consiliū cōgregavit
Et compellens publice
iacobum ut xpm dei fi-
lium denegaret: contra-
dicentem lapidari iussit.
Qui precipitatus de pin-
na templi: cum fractis
cruribus adhuc sema-
nims tollens ad celum
manus diceret: domine
ignosce eis: quid enim
faciant nesciunt: fullo-
nis fuisse quo vestimen-
ta extorqueri solent i ce-
rebro percussus interijt.
Tradidit idē iosephus ti-
te cum sanctitatis fuisse
et celebritatis in popu-
lo: ut propter eius nece-
reditum sit subuersam
iherosolimam. Hic est
de quo paulus apostolus
scribit ad galathas. Alii
autem apostolorū vidi-
neminem: nisi iacobum
fratrem dñi. Et aposto-
lorum super hoc crebrius
acta testantur. **R.** Virtu-
te magna reddebant apostoli
Testimoniū resurrectionis
ihū xpi dñi nrī allā allā. **V.**
Repleti quidē spūs sancto lo-
quebantur cum fiducia vbi
dei. Testimoniū resurrectio.

Euangelii **Lcō. vj.**
quoque quod ap-
pellatur secundū hebreos:
et a me nuper in grecum
sermonem latinūq; trās-
latū est: quo et origenes
sepe utitur: post resurrec-
tionem saluatoris refert.
Dñs autem cū dedisset
syndonem seruo sacerdo-
tis: iuit ad iacobum et
apparuit ei. Iurauerat
enim iacobus se non co-
messurū panem ab illa
hora qua biberat calicem
domini: donec videret do-
minū resurgentē a dor-
mientibus. Rursumq;
post paululū. Afferte a-
ut dñs mensam et panē.
Statimq; additur. Tu-
lit dñs panem et bene-
dixit et fregit et dedit
iACOBO iusto: et dixit ei.
frater mi comede panē
tūū: quia surrexit filius
hominis a dormientibz.
Triginta itaq; annis ihe-
rosolime rexit ecclesiam:
id est vsq; ad septimum
neronis annū: et ureta
templi vbi precipitatus
fuerat sepultus: tituli
vsq; ad obsidionem titi

et vltimam adriam no-
tissimū habuit. Quidā
ex nostris i morte oliueti
eū putant conditū: sed
eorū falsa opinio est. **R.**
Isti sunt agni nouelli qui
annūciaverunt allā modo
venerunt ad fontes. Reple-
ti sunt claritate alleluia allā.
V. In conspectu agni amē-
ti sunt stolis albis et palme
in manibus eorū. Repleti
sunt claritate. **Lcō scī euangeli-
j: secundū iohannem.**
In illo tempore:
Dixit ihūs disci-
pulis suis. Nō turbetur
cor vestrū: creditis i deū:
et in me credite. In domo
patris mei mansiones mul-
te sunt. Et reliqua. **Ome-
lia scī augustini episcopi**
Regenda **Lectio.**
Est nobis ad deū
fratres maius intentio: ut
verba sancti euangelij que
modo in nostris auribus
sonuerunt: etiam mente
capere utriq; possimus.
Aut enim dñs ihūs xpūs.
Non turbetur cor vestrū.
Creditis in deū: et in me
credite. Ne mortē tanq;
homines timerēt: et ideo

turbarentur: consolatur
eos: etiam deum se esse
contestans. Creditis i-
quit in deum: et i me
credite. Consequens est
enim vt si in deum credi-
tis: et in me credē debeat-
is. Quod nō esset con-
sequens si xp̄us non es-
set deus. Creditis iquit
in deum: et in eū credite:
cui natura est non rapi-
na esse equalem deo. Se-
metipm enim eriamuit:
non tamen formam dei
amittens: sed formam
serui accipiens. *Idortē*
metuitis huic forme
serui: non turbetur cor
vestrū suscitabit illam
forma dei. *Rm* Ego sū
vitis vera et vos palmites.
Qui manet in me et ego in
eo hic fert fructū multum
alleluya alla. *V.* Sicut di-
lexit me pater et ego dilexi
vos. Qui manet. *Lco. viij.*
Sed quid est quod
sequitur: i domo
patris mei mansiones
multe sunt: nisi quia
sibi metuebant? Vnde
audire debuerunt: non
turbetur cor vestrum.

Quis em̄ eorū non me-
tueret: cum petro dictū
esset fidentiori atq; p̄p̄o-
tiori non cantabit galli
donec ter me neges. *Lā*
q̄ ergo essent ab illo per-
ituri merito turbabatur.
Sed cum audiuit in do-
mo patris mei mansio-
nes multe sunt: si quo
minus dixisset vobis. q̄
vado parare vobis locū:
a turbatione recreantur:
certi ac fidentes etiā post
pericula temptationum
se apud deum cum xp̄o
esse mansuros. Quia et
si alius est alio fortior:
alius alio sapientior: a-
lius alio iustior: alius
alio sanctior: i domo
patris mei mansiones
multe sunt. Nullus eorū
alienabitur ab illa domo:
vbi mansionē pro suo
quisq; accepturus ē me-
rito. *R.* Candidi facti sūt
nazari eius alla splendorem
deo dederunt alla. Et sic lac
coagulati sunt alleluia allelu-
ia. *V.* Candidiores mui-
entiores lacte rubicundi-
ores eboze antiquo saphiro
pulchriores. Et sicut lac.

173
Gloria p̄ri. Et sicut lac.
Denarius. *Lco. ix:*
Quidē ille equalis
est omnibus: quem pa-
terfamilias eis qui ope-
rati sunt in vinca iubet
omnibus dari. non i eo
discernens qui minus et
qui amplius laborauit
Quo utiq; denario vita
significatur eterna: vbi
amplius alio nemo vi-
uit: quomam viuendi
nō est diuisa in etermita-
te mensura. Sed multe
mansiones: diuersas me-
ritorū in vita eterna sig-
nificant dignitates. Ali-
a enim est gloria solis:
alia gloria lune: alia glo-
ria stellarū. Stella em̄
a stella differt i claritate:
sic et resurrectio mortuo-
rū. Tanq̄ stelle diuersas
claritates: sancti diuisas
mansiones tanq̄ in celo
forciuntur in regno: sed
propter vniū denarium
nullus separatur a regno.
Atq; ita deus erit omnia
in omnibus: vt quomā
deus caritas est: per cari-
tatem fiat: vt quod ha-
bent singuli: commune

fit omnibus. Sic enim
quisq; etiam ip̄e habet:
cum amat in altero qd̄
ip̄e non habet. Non erit
itaq; aliqua invidia ip̄is
claritatis: quomā regna-
bit in omnibus vnitās
charitatis.

[Faint, illegible text in two columns, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Inuentiois scilicet
crucis officium duplex est:
et ideo nulla eade die fit
comemoratio et alias fi
eri consuevit: et quotiens
cuique occurrerit i dominica de
eadem fit inuentione et
commemoratio domini
ce: eo quod dominicale offi
cium in sequente potest
transferrri dominica. Ad
matutinas inuicatorum.

Iherusalem regem
crucifixum. Ve
nite adoremus. *Ps.* Venite ex
ultemus domino. *ymnus:*

Ange lingua glo
riosi prelii certa
minis: et super crucis tro
phæum: dic triumphum no
bilem: qualiter redepto:
orbis immolatus vicent.

De parentis proplau
si: fraude facta condoles:
quando pomi noxialis.
morte morsu corruit: ipse
lignum tunc notauit: da
na lignum ut solueret. *De*
opus nostre salutis ordo
deposcerat: multiformis
proditoris ars ut artem
falleret: et medellam ferret
inde hostis unde leserat.

Quando venit ergo sa
crum plenitudo temporis:
missus est ab arce patris.
natus orbis conditor: at
que ventre virginali caro
factus prodit. *Agit*
infans inter arta conditus
presepia: membra pannis in
uoluta virgo mater alli
gat: et manus pedesque cru
cia: stricta cingit fascia.

Gloria et honor: deo us
que quo altissimo vna patri
filioque inclito paraclyto:
cui laus est et potestas p
eterna secula. Amen. *In*
primo nocturno. *Antiph.*

Inuente crucis festa recolimus
cuius preconiū vniuersis p
ozlem inuicanti lumine fulget
alleluia. *Ps.* Beatus vir.

Ps. Quare fremuerunt
gentes. *Ps.* Domine quid
multiplicati sunt. *V.* Hoc
signum crucis erit i celo allia.

R. Cum dominus ad iudicandum
venit alleluia. *Leo prima:*

Inno ducetissimo
trigesimo sexto a
destructione templi i euer
sione iherusalem a vespasi
ano et tito filio eius: re
gnante puillimo constan
tino augusto sexto anno

regni eius: gēs multa
barbarorū congregata
est contra romanos ad
bellum duce maxentio:
nec dum constantinus tē
pore illo dominice passi
onis acceperat signum.
Erat autem cor eius fi
duciam habens in dño.
Nocte autem eadem vir
splendidus apparuit ei
dicens. Constantine ne
timeas: sed in celū respi
ce: et vide signū victorie.
Euigilans a sompno:
vidit ab orientis parte i
celo crucis signū fulgo
re igneo rutilans. Et
perterritus tali aspectu:
vidit angelos sibi astare
dicentes. Constantine
in hoc signo vinces. Igi
tur constantinus securus
de victoria effectus: de
pinxit sibi signū i fronte
quod viderat in celo: et
illud etiam super milites
in similitudinem crucis
eraptat. Jam vero religi
onis signo armatus: vt
eius manifesta fieret fi
des: crucis signū ex auro
et lapidibus preciosis for
matum habens i dextera:

contra impios aggredi
tur. obsecrans et orans
dominū vt dextra quā
numerat signo saluta
ri: romano non macula
retur sanguine. Nec ei
poscenti: astitit diuina
gratia. Et cum iā non
procula pōte molino ca
stra posuisset: ecce maxē
tius primo diluculo cū
ingenti manu ingressus
est pontem: iusserat enī
ipē maxentius ad decep
tionem sterni fluminum
nauius et pontibz ex
quari. Ingresso igitur
maxentio pontem stati
naues in profundū de
mersę sunt: et solus ne
fandissimus princeps
maxentius i aquis ca
dens mortuus interijt:
impolluta principis dex
tra a cruore seruata ciui
li. Deinde sup barbaros
constantinus faciens i
petū proxima luce: illi
territi fugerunt. Et sic
populus romanus ab
adulteris homicidis ty
ramide seruitutis maxē
tij diuina virtute libera
tus est. *R.* Gloriosū diē

175
sacra veneretur ecclesia dñi
triumphale referatur lignū.
In quo redemptor mortis
vincula rūpens callidū as
pidem superauit allā allā. *R.*
In ligno pendens nostre sa
lutis semitam verbum pa
tris inuenit. In quo redēp
tor mortis vicula. *Itō. ij.*
In Depta igitur con
stantinus victori
a septimo anno imperij
sui urbem ingressus est
romanam. Et cōuocās
sacerdotes xpiane religi
onis de signo crucis per
quod bellum vicerat di
ligentissime pquirebat.
Et audiens qd esset tro
phæum celestis regis: mi
sit ad siluestriū episcopū
eiusdem vrbis. Qui dū
venisset ad eū: protulit ei
omnes diuinas scriptu
ras: quas legit et credi
dit. Et statim cathexiza
uit eum docens fidē xpi
anorū. Et baptizauit i
nomine patris et filij et
spiritus sancti. Confir
matus itaqz in fide xpi
constantinus iussit tem
pla deorum destrui: et edi
ficari ecclesias in noīe

xpi saluatoris nrī. Tūc
leti omnes romani a iu
go tyrannice seruitutis
erepti cū coniugibus ac
liberis constantinū salu
tis auctorem fatentur.
Sed ille in laudibus po
puli non extollitur: sed
vt vidit ymagines sibi
ad honorem triumphī a
senatu erigi: iubet in dex
tram suam dominice cru
cis depingi vexillū: et scri
bi subtus. hoc signū figu
lare: quod est vere virtu
tis isigne. Erat autem cō
stantinus perfectus i fi
de et feruens in spiritu
sancto. Et cum legēdo
didicisset vbi esset dñs
crucifixus: misit ad hēle
nam matrem suam: que
et ipa in sompnis admo
nita vrgebatur trāsire ihe
rosolimam: vt iquireret
preciosū et sanctū lignū
dñi nrī ihū xpi. Grātia
deē spiritus sancti requi
euit in beatissima matre
constantini hēlena: et dū
cum multis milibus i
trasset iherosolimā iussit
congregari iudeos viros
peritissimos i lege plusqz

tria milia: et scrutata est
locum passionis xpi. **Q**ui
dicentes se penitus
locum ignorare: precepit
omnes igne cremari. Illi
autem timentes tradide
runt iudam dicentes. Hic
vir iustus et symeonis p
plate filius: et frater pro
thomartyris stephani me
lius nobis legem nouit.
Hic domina que cor tuum
desiderat: ostendet dilige
ter. Studiuit enim a patre
suo symeone: pater eius
a zacheo pusillo etiam pa
tre suo: inenarrabilia de
nomine ihu xpi. Tunc
dimisit eos et iuda soli
tenuit. **R.** Crux sancta dum
paret prosternuntur hostes cer
tamne forti gaudent christo
cole. Crucifixum ihu inen
sis precomis venerantes alla.
R. Barbari dum riuunt leti
tur plebes que redemptore a
dorant. Crucifixu. **Itō. m.**
Helena vero conuo
cans ad se iudam
dixit ei. Ille et vita ap
posita sunt tibi: si nō ostē
deris michi qui dicitur
caluane locus: ubi absco
ditū est preciosū lignum

dominici. Judas dixit.
Sunt amplius q̄ duce
ti ann et ego cum iunior
sim: quomodo possū scire?
Helena dixit. Imple desi
deriū meū et uiue: alio
quin per ipm crucifiri
moriēris: quia te fame
mori faciam. At ille res
pondit. Locū non noui:
neq; tunc illic eram. Et
cum hoc dixisset: iussit e
um mitti in lacū: ut sta
ret illic sine cibo et sine
potu septem diebus. Cū
autem transissent septē
dies: clamauit iudas de
lacu dicens. Eripite me
hinc obsecro: et ego ostē
dam vobis crucem xpi.
Cum autem ascēdisset
iudas de lacu: illico leua
uit vocem suam ad dñm
dicens. Heloy heloy: hoc
est deus meus: deus me
us ostende nobis occultū
thesaurū: et fac ab eodem
loco fumū aromaticū et
odorem suauitatis ascen
dere: et ego credam crua
fixum: quia ipse erat rex is
rael nunc et in secula seculi
lorum amen. Hec cum
orasset iudas statim cō

motus est locus: et multi
tudo fumū aromaticū et
odor suauitatis ascēdit
de eodem loco: ita ut mi
rretur iudas et diceret.
In veritate xps tu es sal
uator mundi. Gratias
tibi ago dñe ihu xpe:
quia cum sim indignus
crucifiri me. Judas au
tem statim precipit se
et destructo prius tem
plo ydoli quod veneri su
erat constructū i derisu:
xpi: cepit ipse primus fo
dere terram. Cum autem
fodisset prope passus vi
ginti inuenit tres crucēs
absconditas: quas hēle
na leta suscipiens: cum
machariū tunc episcopū
iherosolimitanū interro
gasset que nā esset crux
xpi: hoc modo cogita ē.
Erat enī titulus in vna
que praelatus posuerat.
Ihesus nazarenus rex iu
deorum. Unde mulier q̄
dam tunc erat graui in
firmitate detenta: de cui
sanitate omnes desperati
erant. Dixitq; iudas. Vi
potens eterne deus: qui
per vngentū filiū tuū

humano generi conferre
dignatus es salutem: os
tende per tactū q̄ sit crux
passionis xpi ihesu dñi
nostri. Applicuit namq;
vnā crucem mulieri et
nichil profuit. Applicuit
secundam et nichil actū
est. Ut autem applicuit
terciam statim apertis o
culis mulier de lecto leta
surrexit magnificās dñi.
Eadem enī hora populo
cū funere inde transitum
faciente: iussit iudas sta
re feretru et deponi mor
tū. Et cū primam crucē
posuisset super mortū:
non surrexit: posuit secu
dam et nichil pfuit. Ut
autem apposuit tertiam:
surrexit viuus qui fereba
tur mortuus. Inuenit e
tiam iudas clauos xpi.
De vno sancta helena fre
mū equi filij sui fieri pre
cepit: et de alio dradema
capitis imperatori: ut im
pleretur prophetia que
dicit. In die illo qd erit
in freno sanctū domino
vocabitur. Salutare ve
ro lignū crucis fecit seca
ri per medium: partem

viam filio detulit con-
 stantinopolim. partem
 aliam in tectis argenteis
 et aureis iherosolymis
 reliquit. *R.* Hec ē arbor
 dignissima i paradisi me-
 dio situata. In qua salu-
 tis auctoz propria morte
 mortē omniū superauit
 alleluya alla. *V.* Crux pre-
 cellenti decore fulgida quā
 helena constantini mater
 concupiscenti animo req-
 siuit. In qua salutis *In*
secundo nocturno. añ. Felix ille
 triumphus fit salus egris
 vite lignū mortis remedii
 alla. *ps.* Verba mea. *ps.*
 Cum inuocarem. *ps.*
 Domine dñs noster. *V.*
 Adoramus te xpe et bene-
 dicimus tibi alla. *V.* Quia
 per crucem tuam redemisti
 mundū alla. *De omelia*
scā ambrosij epi i libro de
obitu theodosij. Lco. iij:
Constantino licet
 baptismatis grā
 in ultimis cōstituto oīa
 peccata dimiserit: tamē
 quia primus imperator
 credidit: et postheredita-
 tem fidei principibus de-
 reliquit: magis meriti

loci repperit. Cuius tē-
 poribus completum est
 illud propheticum. In
 illo die erit quod super
 frenū equi: sanctū dñō
 omnipotenti. Qd illa
 sancte memorie helena
 mater eius: infuso sibi
 dei spiritu reuelauit. Be-
 atus tali parente cōsti-
 titus: que imperanti fi-
 lio diuini muneris que
 fuit auxiliū quo inter-
 prelia quoq; tutus assi-
 steret et periculum non
 timeret. Magna femi-
 na que multo amplius
 inuenit quod imperatori
 conferret: q̄ quod abi-
 peratore acciperet. Anxi-
 a mater pro filio cui re-
 gnū orbis romani cesse-
 rat: festinauit iherosoli-
 mam: et scrutata ē loci
 dominice passionis. Sta-
 bulariam hanc primo
 fuisse asserunt: sed con-
 iunctam constantino se-
 mori: qui postea regnū
 adeptus est. Bona sta-
 bularia que tam dilige-
 ter presepē dñi requisit.
 Bona stabularia que sta-
 bulariū non ignorauit

illum: qui vulnera cura-
 uit a latronibus vulne-
 rati. Bona stabularia
 que maluit estimari. *ut iter*
 xpm lucri faceret. Ideo
 illam de stercore xpūs le-
 uauit ad regnū: secun-
 dum quod scriptum est.
 Qui suscitāt de terra in-
 opem: et de stercore eri-
 git pauperem. *R.* Crux
 est virga vigilans iubar
 glorie victorie signū. Quā
 salus eterna ex cunctis ce-
 dis preciosam elegit alla
 alla. *V.* Lignū vite et
 crux dignissima que deco-
 rem et pulchritudinē de
 membris dñi suscepisti.
 Quam salus. *Lectio. V.*
Cecit ergo helena
 sancta: infudit ei spūs
 vt lignū crucis inquire-
 ret. Accessit ad golgota
 locum et ait. Ecce locus
 pugne: vbi est victoria?
 Quero vexillū salutis et
 non inuenio. Ego iquit
 in regnis et crux dñi in
 puluere? Ego in aureis:
 et in ruinis xpi triumphus?
 Ille adhuc latet: et latet
 palma vite eterne. Quo-

moto me redemptam ar-
 bitror: si redemptio ipa
 non cernitur? Video qd
 egeris dyabole: vt gla-
 dius quo peremptus
 es obstruatur. Sed ysa-
 ac obstructos ab alieni-
 gemis puteos erudera-
 uit: nec latere aquam
 passus est. Tollatur igitur
 ruina vt vita appa-
 reat: promatur gladi-
 quo veri golie caput est
 amputatum. Aperiat
 humus vt salus fulgeat.
 Quid egisti dyabole vt
 absconderes lignū nisi
 vt iterū vinceris? Vi-
 cit te maria que genuit
 triumphatorem. Dice-
 ris hodie vt mulier tua
 insidias deprehēdat. Ape-
 riat itaq; humū: decutit
 puluerem: tria patibula
 confusa reperit q̄ ruina
 contererat: inimicus ab-
 sconderat. Sed certam
 indaginem spiritus sanc-
 tus inspirat: eo q̄ duo
 latrones cū dñō crucifi-
 xi fuerant. Querit ergo
 mediū lignū. Sed pote-
 rat fieri: vt patibula in-
 ter se ruina cōfunderet.

R. Dum sacrum pignus
celitus reuelatur xpi fides ro
boratur. Ad sunt prodigia
in virga moysi primum si
gnata alla alla. **V.** Ad cru
cis contactu resurgunt mor
tui et dei magnalia referan
tur. Ad sunt prodigia. **Leo. vij.**
R. Edit ad euangelij
lectionem inuenit
quia in medio patibulo
pylatis titulus erat: ihesus
nazarenus rex iudeorum.
Hinc collecta est series ve
ritatis. Titulo crux patu
it salutis. Hoc est quod
petentibus iudeis respon
dit pylatus. Quod scrip
si scripsi. Id est: non ea
scripsi que vobis placeret
sed que etas futura cogno
sceret: non vobis sed po
steritati. Inuenit ergo ti
tulum. Regem adorauit
non lignu: quia hic ge
tilis e error: et vantas i
pioru: sed adorauit illu
qui pependit in ligno scri
ptus in ligno. Lignum
refulsit: et deus miscuit
gratiam. Docuit ea spi
ritus quod mulier igno
rabat: et eduxit i viam
quam mortalis homo

scire no poterat. Quesi
uit clauos quibus crux
confixus fuit dñs et in
uenit. De vno clauo fre
nu fieri precepit: de alte
ro dradema iteruit. Vnu
ad decorem: alterum ad
deuotionem vertit. Vtro
q: vsus est constans
et fidem transmisit ad po
steros reges. Visitata e
maria: vt eu liberaret.
Visitata est helena vt i
perato: redimiretur. **R.**
O felix femina que fragri
ti amore dñi feruens cruce
et clauos inuenire meruit.
Et in clui panapis frenu
ex eis studuit decorare alla
alleluya. **V.** In die illo sic
scriptu est quod erit in fre
no sanctu dño vocabitur.
Et in clui. **In. m. noctur.**
an. Adoramus te xpe et be
nedicimus tibi quia p sac
tam crucem tuam redemisti
mundu alla. **ps.** Cantate
dño. **i. ps.** Dñs regna
uit exul. **ps.** Cantate. **ij.**
V. Omnis terra adoret te
deus et psallat tibi alleluia
R. Psalmu dicat noi tuo
alleluya. **Leo sci euagelij**
secundu iohanne. Le. vij.

In illo tpe. Erat
homo ex pharise
is nicodemus nomine:
princeps iudeoru. Hic
venit ad ihesum nocte:
et dixit ei. Rabbi scim
quia a deo venisti magi
ster. Et reliqua. **Omel.**
sancti augustinus episcopi
R. Am hoc nostis: q:
rabbi magister di
citur. Scimus quia a
deo venisti magister. Ne
mo enim potest hec signa
facere que tu facis: nisi
fuerit deus cu eo. Ergo
iste nicodemus ex his
erat qui crederat i noie
eius: videntes signa q p
digia que faciebat. Su
perius enim hoc dixit. Cu
autem esset iherosolimis
in pascha in die festo: mi
ti crederunt in nomine
eius. Quare crederunt?
Sequitur: videntes sig
na eius que faciebat. Et
de nicodemo quid dicit?
Erat princeps iudeorum
nicodemus nomine. Et
venit ad eum nocte: ait
Rabbi scimus quia a deo
venisti magister. Et iste
ergo crederat in noie

eius. Et ipse vnde credide
rat in nomine eius? Se
quitur. Nemo potest hec
signa facere que tu facis:
nisi fuerit deus cu eo. Si
ergo nicodemus de illis
multis erat qui crederat
in nomine eius: iam in
isto nicodemo attedamus:
quare ihesus no se crederat
eis. **R.** Dulce lignu dulce
clauos dulce pondus sustinu
it. Que digna sunt porta
re precu huius seculi alla.
V. Hoc signu crucis erit in
celo cu dñs ad indicandu
venit. Que dig. **Le. viij.**
R. Respondit ihesus et
dixit ei. Amen a
men dico vobi: nisi quis
renatus fuerit denno: no
potest videre regnum dei.
Ipsis ergo ihesus se credit:
qui nati fuerunt denno.
Ecce illi crederunt in eu:
et ihesus non se crederat eis
Tales sunt omnes cath
amini. Ipi credut i no
mine xpi: sed ihesus non
se credit illis. Intendat
et intelligat caritas vna.
Si dixeris cathamino:
credis in xpm? Respondere
potest. Credo et signat

se. Jam crucem xpi por-
tat in fronte: et non eru-
bescat de fronte dñi sui.
Ecce credit in nomine
eius. Interrogemus eū.
¶ Manducas carnem filij
hominis: et bibis sāgu-
nem filij hominis. ¶ Res-
cit quid dicimus: quia
ihūs non se credidit ei.
¶ Hoc signū crucis erit ī
celo cum dñs ad iudiciū
venit. Tūc manifesta erit
abscondita cordis nostri
alleluya alleluya. ¶ Cū se-
derit filius hominis in sede
maiestatis sue et ceperit iu-
dicare seculum per ignem.
Tunc manifesta. *Lco. ix.*
¶ ¶ Qui ergo ex illo
numero esset in
codemus: venit ad dñm.
Sed nocte venit. Et hoc
forte ad rem pertinet.
Ad domniū venit et noc-
te venit. Ad lucē venit
et in tenebris venit. Re-
nati autem ex aqua et spi-
ritu sancto: quid audi-
unt ab apostolo: fuisse
aliquando tenebre: nūc
autem lux in dño: sicut
filij lucis ambulate. Et
iterum. Nos autē qui

A solenij lunus

diei sumus. Qui ergo
renati sunt noctis fuerunt:
et diei sunt: et tenebre
fuerunt: et lumen fuit.
¶ Jam credit se illis ihūs:
et non nocte veniūt ad
ihū sicut in codemus.
¶ Non in tenebris querūt
diem. Tales em̄ ipi etiā
fuerunt. ¶ In festo scōz
m̄m alexandri euentij theodo-
h atq; iuuenalis. Antip̄:
Lux perpetua. *Lco p̄ma:*
¶ ¶ Omne via numē
stana miliario
¶ Octavo passio. a
lexandri pape euentij. et
theodoli presbitorij: sub
traiano principe iudice
aureliano. Qui alexan-
der romane ecclesie epis-
copatum quintus post
petrum annos decem te-
nuit: menses septē. dies
duodecim. Qui sanctita-
te et scientia incompara-
bilis: fideq; clarissimus.
maximam partem sena-
torij vrbis cōuertit ad
domniū. Hic cōstituit
aquam aspersioms cum
sale benedicti in habita-
culis hominū et passione
domini miscuit ī predi-

catione sacerdotū: quā-
do missē celebrātur. Qui
postmodū iubente traia-
no principe. ab aurelia-
no comite vtriusq; mili-
tie carceri mancipatus:
post suspenda et diuina
miracula: vbi per puerū
qui faculam ferebat ar-
dentem: e carcere noctur-
no silentio per fenestrā
eductus ad domū quiri-
ni tribum: vbi beatus
hermes perfectus sibi cu-
stodia tenebatur perdu-
citur. *Lectio secunda:*
¶ ¶ Ostē autē sana-
ta est filia ipsius
quirini balbina noīe: et
ipe quirinus conuersus
baptismi gratiam deside-
rauit: postq; liberationē
et baptismum eorum
quos in vinculis artatos
in carcere quirinus ipse
tenuerat: inter quos du-
os quoq; sanctissimos pres-
biteros constrinxerat e-
uentiū et theodoliū qui
de oriente venerant. post
illa omnia et si qua ab
eo venerabiliter gesta sūt:
aureliano comiti princi-
pe adhuc traiano: si qdē

adrianus nondū impe-
rabat. exhibitus ē simul
cū ipis beatis duobus
presbyteris primoq; in
eculeū leuatus et tortus:
ungulis atq; lampadib;
attractus est grauissime.
Cūq; nullas daret voces
dixit aurelianus. Quare
taces? Beatus alexander
respondit. Quia tēpore
orationis xpianus homo
cum deo loquitur. Depo-
sito autē beato alexandro:
iussit ipius iudex appli-
cari euentiū et theodoliū.
Et interrogauit beatum
alexandri. Qui fuit isti?
Sanctus alexander res-
pondit. Ambo viri sancti:
ambo presbiteri. Tunc
conuersus ad beatū eue-
ntiū iudex interrogauit.
Quando factus es xpia-
nus? Cui beatus euenti-
us. Ante annos septua-
ginta. Nam annorum
vndecim fui baptizatus:
et annorū viginti presbi-
ter ordinatus: et nunc a-
go octoginta et vniū an-
nū etatis: quem in car-
cere et in vinculis com-
pleui. *Lectio tertia:*

Et postq̃ interro-
gavit etiam theo-
dolum: et in cōfessione
manentem inuenit: uis-
sit furnū incendi fortiter:
et beatū alexandrum atq;
euentū in medio precipi-
tari. Cum quibus et be-
atus theodolus sponte i
flammas prosiliunt: de-
cantans cum ipis et pari-
ter gratias agens. Agne
nos examina et non est
inuenta in nobis iniqui-
tas. Quod cū nuntiātū
esset aureliano impio: fe-
cit beatissimū alexandru
punctis creberrimis per
tota pungi membra do-
nec deficeret. Idemmo-
di fine vir sanctus mar-
tyrum suū cōpleuit. Sāc-
ti autem duo presbyteri
gladio consumati sunt.
Quorum corpora seuerā
femina religiosa collegit:
et beatū alexandru et eue-
ntū in vno sepulchro. Sic
tum vero theodoli sepa-
tum in alio posuit: via mu-
mentana in predio suo.
quinto nonas maij.

*In festo scī iohannis ante
portam latinā ad matu.*

*et omnes horas omnia
dicuntur sicut in festo scī
marci. Lectio prima:*

Iohannes apostolus
quem ih̃s ama-
uit plurimū fili-
zebedei et frater iacobi apo-
stoli: quem herodes post
passionem domini decol-
lauit: nouissimus om-
niū scripsit euangelium.
rogatus ab alijs episcopis
aduersus dextrā aliosq;
hereticos: et maxime tunc
contra ebionici dogma
surgens: qui asserunt ip-
sum ante mariam non
fuisse. Unde etiam com-
pulsus est diuinam eius
natiuitatē edicere.

Sed et alia causā
huius scripture fe-
runt. Quod cū legisset
mathei marci et luce vo-
lumina: probauerit qui-
dem tertium historie: et
vera eos dixisse firmaue-
rit: sed vnus tantū am-
i quo et passus est: post
carcerem iohannis histo-
riam tenuisse.

Reterminatio itaq;
anno: cuius acta
a tribus exposita fuerit

superioris temporis: an-
teq̃ iohannes clauderet
in carcerem gesta narra-
uit: sicut manifestū esse
poterit hys qui diligen-
ter quatuor euangelioꝝ
volumina legerint. Que-
res et diaphoram que
videtur iohannis esse. cū
cetens tollit. *Lcō. iij.*

Scripsit autem et
vnam epistolam
cuius exordium ē. Quod
fuit ab initio quod au-
diuimus et vidimus o-
culis nostris: quod per-
speximus et manus nre
contrectauerunt de ver-
bo vite: que ab vnuer-
sis ecclesiasticis et erudi-
tis viris probat. *Lectio. v.*

Eli que autē due
quarum principium
est: semor electe dñe et
natis eius et sequentis:
semor: gaio carissio quē
ego diligo in veritate. io-
hannis presbyteri asseri-
tur. Cuius hodie et alte-
ri sepulchru apud ephē-
sum ostenditur. Et non
nulli putant duas me-
morias eiusdē iohannis
esse euangeliste. Super

180
quā re cū ordinem ad pa-
pam audito: ē eius ven-
tum fuerit differemus.

Varto *Lectio. vj:*
decimo igitur ano:
secundam post neronem
persecutionem mouente
domitiano: i pathmosi-
fulam relegatus. scripsit
apocalipsim quam inter-
pretatur uisus martir
et hyrenens. Interfecto
autem domitiano: actis
eius ob nimiam crudelita-
tem a senatu rescissis: sū-
per pertinate rediit ephēsu.
Ibiq; vsq; ad traianum
principem perseuerans to-
tas alie fundauit rexitq;
ecclesias. Et confectus se-
mo: sexagesimo octauo
post passionem domini
anno mortuus est et iux-
ta eandem urbem sepultus.

Secundū matheum.
In illo tpe. Accessit
ad iherosolim mater
filiorum zebedei cū filiis
suis adorans et petens a
liquo ab eo. Et reliqua.

Omnia scī iheronimi p̃l.

Matthei *Lcō. vj.*
opinionem habet
regni mater filioꝝ zebe-

dei: ut cum deus dixerit: fili-
lius hominis tradetur
principibus sacerdotum
et scribis: et condemp-
nabunt eum morte et
tradent eum gentibus
ad illudendum et flagel-
landum et crucifigendum:
et ignominiam passionis
timentibus discipulis
nuntiaverit: illa gloria
postulat triumphantis.
Hac ut reor ex causa: quod
post omnia dixerat deus.
Et tertia die resurget.
Putavit enim eum muli-
er post resurrectionem illi-
co regnaturum: et quod i
secundo adventu promit-
titur: primo esse comple-
dum et audire femi-
ne presentia cupit. in-
memor futurorum. Quod
autem interrogat deus et
illa petente respondit: quod
vis: non venit de ignorantia:
sed ex eius persona
dicitur qui flagellandus
et crucifigendus erat:
quomodo in emporio
quis me tetigit: et de la-
zaro ubi posuisti eum:
in veteri quoque testame-
to. adam ubi es: et descen-

dens videbo si iuxta cla-
morem suum qui venit ad
me perfecerint: sin autem
non est ita ut sciam. Po-
stulat autem mater fili-
orum zebedei errore muli-
ebri et pietatis affectu:
nesciens quid peteret.
Nec mirum si ista argu-
atur imperitie: cum de
petro dicatur: quando
trina vult facere taberna-
cula: nesciens quid di-
ceret. **Lectio octava:**

Respondens autem
illis dixit eis. Ne
scitis quid petatis. Ma-
ter postulat. sed deus dis-
cipulis loquitur: intel-
ligens preces eius ex fi-
liorum descendere volun-
te. Potestis bibere cali-
cem quem ego bibitur-
sum? Calicem in scriptu-
ris divinis intelligimus
passionem. Pater si pos-
sibile est transeat a me
calix iste. Et in psalmo.
Quid retribuam domino
pro omnibus que retri-
buit michi. Calicem sa-
lutaris accipiam: et no-
men domini invocabo.
Statimque infert: quis

sit iste calix. Preciosa in
conspetu domini mors
sanctorum eius. Aut illis.
Calicem quidem meum
bibetis: sedere autem ad
dexteram meam et ad
sinistram non est meum
dare vobis sed quibus
paratum est a patre meo.

Quomodo calicem
martyrii zebedei filij iaco-
bus videlicet et iohannes
biberint: cum scriptura nar-
ret iacobum tantum apo-
stolum ab herode capite tri-
catum: iohannes autem pro-
pria morte vitam finie-
rit. Sed si legamus ec-
clesiasticas historias: in
quibus fertur quod et ipse
propter martyrium sit
missus in feruetis olei
dolium et inde ad suscipi-
endam coronam christi athle-
ta processerit. Statimque re-
legatus in pathmos in-
sulam sit: videbimus mar-
tyrium animo non defuisse:
et bibisse iohannem
calicem confessionis: quem
et tres pueri in camino
ignis biberunt. licet per-
secutor non fuderit san-

guinem. Quod autem dicit
sedere ad dexteram meam
et sinistram: non est meum
dare vobis: sed quibus
paratum est a patre meo.
sic intelligendum est. Re-
gnum celorum non est dantis
sed accipientis. Non enim
personarum acceptio apud
deum: sed cuiusque se ta-
lem prebuerit: ut regno
celorum dignus fiat: hic
accipiet quod non perso-
ne sed vite paratum est.
Si itaque tales estis qui
consequi mereamini reg-
num celorum quod pater
meus triumphantibus et
victoribus preparavit:
vos quoque accipietis il-
lud. **In mentione**

sancti michaelis. Ad
matutinas. Inuitation.

Regem archange-
lorum dominum
venite adorem?
alleluia. **ps.** Venite. **In i.**
nocturno. an. Concussum
est mare et contremuit ter-
ra ubi archangelus michael
descendebat de celo alla. **ps.**
Domine deus noster. **ps.** In
domino confido. **ps.** Domine
quis habitabit. **ps.** Ste-

tit angelus iuxta aram tem-
pli alleluia. *R.* Habens tu-
ribulum aureum in manu
sua alleluia. *L.* Cones lega-
tur sic in alio septēbris
festo. *S.* tres de hystoria
festi. tres de sermone sancti
gregorii. et tres de omel. *S.*
iheronimi presbiteri. *R.*
Locutus est ad me vnus
ex septem angelis dicens.
Veni ostendam tibi nouam
nuptam sponsam agni. Et
vidi iherusalem descendente
de celo ornatam monilibus
suis alleluia alla alla. *V.*
Et sustulit me in spiritu in
montem magnū et altum.
Et vidi. *R.* Audiui vocem
in celo angelorū multorum
dicentū. Time te dominū
et date claritatem illi et ado-
rate eum qui fecit celum et
terram mare et fontes aqua-
rū alleluia alla. *V.* Vidi an-
gelū dei fortem volantē per
mediū celū voce magna cla-
mantem et dicentem. Ti-
mete. *R.* Ostendit michi
angelus fontem aque viue
alleluia et dixit ad me alla.
Hic deū adora alla alla alla.
V. Postq̄ autem audissē
et vidissē cecidi vt adora-

rem ante pedes angeli qui
michi hec ostendebat et di-
xit michi hic. *In. ii. noctu-*
no. Ant. Michael archan-
gele veni in adiutorium po-
pulo dei alleluia. *Ps.* Celi
enarrant. *Ps.* Domini est
terra. *Ps.* Benedicā dñm.
V. Ascendit fumus aroma-
tum in conspectu dñi alla.
R. De manu angeli alla.
R. Factū est silentiū i celo
dum cōmitteret bellū draco
cum michael archangelo.
Audita est vox milia milia
dicentū salus bonorū et vir-
tus omnipotenti deo alla.
V. Milia milia ministrā-
bant ei et decies cātena mi-
lia assistebant ei. Audita.
R. Stetit angelus iuxta
aram templi habens thum-
bulū aureū in manu sua et
data sunt ei incensa multa.
Et ascendit fumus aroma-
tū de manu angeli in con-
spectu dñi alla. *V.* In con-
spectu angelorū psallā tibi
adorabo ad templū sanctū
tū et confitebor nōi tuo.
Et ascendit. *R.* In cōspec-
tu angelorū psallam tibi
et adorabo ad templū sac-
tum tuū. Et cōfitebor nōi

tuo dñe alla. *V.* Super
misericordiam tuā et veri-
tatem tuam quoniam ma-
gnificasti super nos nomē
sancti tui. Et cōfitebor.
In. tercio nocturno. an.
Angelus archangelus mi-
chael dei nuntius de anima-
bus iustis alla. *Ps.* Canta-
te. *Ps.* Dñs regnavit ex.
Ps. Benedic anima. *V.*
In conspectu angelorum
psallam tibi deus meus alla.
R. Adorabo ad templū san-
ctum tuū et confitebor nōi
tuo alla. *R.* In conspectu
gentiū nolite timere. vos
enim in cordibus vestris a-
doratis et timete dominum.
Angelus enim eius vobis
cum est alleluia. *V.* Ste-
tit angelus iuxta aram te-
pli habens thuribulū aureū
in manu sua. Angelus. *R.*
Hic est michael angelus
princeps milicie angelorū.
cuius bonorū prestat benefi-
cia populorū et oratio per-
ducit ad regna celorū alla.
V. Archangelus michael
prepositus paradisi: quem
honorificant angelorū cūes.
Cuius bonorū. *In festo*
sanctorū mīm gordiam

et epimachi. *Lcō prima:*
Dome via lati-
na: natale sac-
torū gordiam
et epimachi: quos iuli-
anus imperator et apos-
tata inter multos christi-
anos publicis custodijs
mancipavit. Beatum ia-
nuarium senem sacerdo-
tem comprehensū audax
vicario gordiano audien-
dū tradidit. Qui beatum
ianuariū patienter audies
spiritu dei illuminatus cre-
dere cepit. *Lcō secunda:*
Veni protinus be-
atus presbiter cū
vxoze mariana nomine
et familia promiscui sex-
numero quinquaginta
et tres et eo amplius bap-
tizavit. Quod factū au-
diens iulianus: plenus
ira dampnavit inscripti-
ombus sancti presbite-
rū ianuariū: sancti vero
gordiani similiter damp-
natum in custodia publi-
ca posuit: atq; eundē cle-
mentiano quē vicarium
loco eius dederat tradidit.
Porro vxorem eius ad
aquas saluas manere

precepit in seruitio rusticorum. *Lectio tertia:*

Clementianus autem ante tribunal residens beati gordiani vincti cathenis sibi precepit presentari. Ille autem in confessione christi fixus diu plumbatis ceditur: et ultimo capite truncatur. Cuius corpus precepit iniquissimus iudex ante templi apollinis intellude iactari: ut a cambus roderetur. Quod nocturno tempore christianam rapientes milario plus vel minus ab vrbe roma posuerunt in crypta: vbi iam pridem corpus beati martyris epimachi sepultum fuerat. *In festo sanctorum nerei achillei atque pancratij. Lco p.*

Rome in gymnetrio pitarati natale sanctorum martyrum nerei et achillei fratrum: qui fuerunt cunuchi beate flauie domitille: quique cum ea apud insulam pontianam locuti pro christo duxerunt exitum. Postmodum vero

ab aureliano sponso domitille quem ipse ob amore christi spreuerat: primo verberibus grauissimis attriti: deinde mommo rufo consulari sunt traditi.

Quo Lco secunda.
Cum eculeo et flammis compellerentur ad immolandum et diceret se a beato petro apostolo baptizatos: nulla ratione posse idolis immolare: capite celi sunt. Quorum corpora rapuit auspicius discipulus eorum nutritor sancte virginis domitille. Que etiam nauicula imposita adduxit: et in predio domitille in crypta arena sepeliuit via ardeatina. a muro vrbis milario vno semis. *Eodem die pro sancto pancratio. Lco. m.*

In aurelia milario secundo: natale sancti pancratij martyris. Qui cum esset annorum tredecim: martyrium capitis abscisione sub dyocletiano completuit. Cuius reuerendum corpus octauilla illustris femina occulte noctu sublatum: aromatibus con-

ditum sepeliuit: quarto idus maij. *In festo sancti bonifacij mris. Lctio*

Assio prima: sancti bonifacij martyris sub dyocletiano et maximiano apud tharsum ciuitatem passi: sed rome in via que latina nuncupatur sepulti. Qui cum esset procurator rerum cuiusdam nobilis matrone nomine aglaes: et cum ea in stupro misceretur: tandem utriusque diuino nutu copuncti consilium habuerunt: ut ad requirendum corpora sanctorum martyrum bonifacius mitteretur: si quomodo seruientes eis atque obsequentes per eorum orationes saluari mererentur. *Lectio secunda:*

Eruemens igitur post dies aliquot tharsum ciuitatem: dixit ad eos qui cum eo erant bonifacius. Viri cunctes requirite nobis hospiciu: ego autem ibo videre eos quos valde desidero certantes martyres. Festinans itaque ad locum: vi-

det beatissimos martyres alium per pedes suspensum igne supposito: alium in quatuor lignis extensum et diutissime afflictum: alium ungulis exanatum: alium manibus abscisum: alium stipitem in collo habentem infixum et a terra eleuatum: et sic per diuersa supplicia martyria ab impio carnifice disposita.

Unq. Lco tertia:
Clementinus feruens et ipse amore christi respiceret: magni deum sanctorum martyrum clamare cepit. Et accurrens consedit. pedibus eorum deosculans vincula ac dicens. Certate martyres christi: calcate dyabolum: modicum persequere. Parum quidem labor sed multa requies et ineffabilis per modum sacietas. Ista enim tormenta que pro diuinitatis amore patimini temporalia sunt et quasi in momento transiunt: post breuissimum tamen temporis spatium ad perpetue felicitatis vos transmittent gaudia: vbi regis vestri

visione gaudentes. illic
q; celestium cantionum lau-
des inter choros angelo-
rum immortalitatis decore
vestiti referentes: eterne
calamitatis abyssis ipsi
simos vestros videbitis eni-
am tortores. *Leto: m.*

Aspiciens autem eum
simpliciter iudex ius-
sit eum applicari ad tribu-
nal: eiq; dixit. Quis es tu?
Sanctus bomfacy dixit.
Christianus sum: et bo-
mfacy vocor. Tunc ira-
tus iudex iussit eum suspen-
di: et tam diu corpus ei
ungulis radi donec ossa
eius apparerent. Deinde
calamos acutos sub un-
gulis manuum eius affigi.

Unde *Leto quinta:*
Sanctus dei martyr
in celum aspiciens alacri-
ter dolores toleraret: vi-
dens impius iudex iussit
os eius aperiri: et plum-
bum buliens infundi. Sac-
tus autem martyr dice-
bat. Gratias tibi ago do-
mine ihu xpe fili dei vivi.
Deinde iudex iussit afferni
ollam et eam pice impleri:
atq; sanctum martyrem

verso capite i bulientem
pice mitti. Sed cum mi-
chil lesus esset: iussit iu-
dex ut gladio caput ei
absunderetur. Quo fac-
to terremotus magnus
factus est: ita ut multi
infideles virtute xpi in
martire cernentes crede-
rent. *Leto sexta:*

Conservum vero mar-
tyris bomfacy cir-
cubant ubiq; querentes
eum: et non inuenientes
admuticem dicebant. Ille
modo in adulterio aut i-
taberna positus epulatur
Cum hec ergo inter se col-
loquerentur: contigit ut
obviaret eis unus de co-
mentariensis. Quem
interrogant. Vidisti ali-
quem virum peregrinum
romanum. *Leto. vij.*

Nec aut eis. Hesternus
die vir peregrinus
absatus est capite i
stadio. Et iterum interro-
gant. Qualis erat aspec-
tus eius? At illi dixerunt.
Vir quadratus et crassus:
robusto capillo coxime
armelasia indutus. Et
dixit. Ille quem queritis

apud nos hesterno die
martyrio est fuitus. At
illi. Homo quem nos
querimus adulter est et
ebriosus. Dicit eis ille.
Venite videre eum. *Leto. viij.*

Unde ostendisset
eis beatissimum mar-
tyris corpus et preciosis-
simum caput eius: dixerunt
ei. Iste est quem querimus.
Petimus ut des nobis eum.
Qui respondit. Ego gra-
tis corpus eius vobis da-
re non possum. Illi autem
dantes ei solidos quingē-
tos: acceperunt corpus sa-
cti martyris et vngentes
eum aromatibus: involu-
tesq; linteaminibus pre-
ciosis posuerunt illud i
bathernam: et sic reuerte-
bantur gaudentes et glo-
rificantes deum. Angelus
autem domini apparens dñe
quondam ipsius: re facti
beati martyris indicavit.
Que confestim cum omni
veneratione obviavit sac-
to corpori: et edificis ei
domum dignam: repo-
suit illud in ea ab urbe ro-
ma spatiosiorum qn-
q; *Leto nona:*

189
Martyrizatus est au-
tem beatus bomfa-
cys: quartodecimo die
mensis maii apud thar-
sum metropolim cilicie:
et sepultus est rome no-
mine iunij. Beata vero a-
glaes abrenuntiavit mu-
do et pompis eius: et di-
tribuens universa que
possidebat egens ac mo-
nasterijs. relaxans ac vi-
uersam familiam suam
a iugo servitutis et ipsa
sine intermissione vacans
orationibus et ieiunijs:
tantam gratiam a dño
ihū xpo promeruit. ut
in eius nomine virtutum
claresceret signis. Sup-
nixit autem in habitu
sanctimomali annis tre-
decim: sepulta apud sac-
tum martyrem operibus
pijs consummata. *In
festo sancte potentiane
virginis. Leto prima:*

Bone sancte po-
tentiane vel pu-
tentiane virginis:
que illustrissimum generis
pudentis discipuli sancti
pauli apostoli filia fuit.
Cuius mater sabmella

foror: vero praxedis. Quis
pissimus pater earum
pudens in omni religi-
one xpi erudit: virgi-
nesq: xpo reliquit. Que
post obitu sancti patris
in omni exercitatione
pietatis ita exerceuerunt:
vt nocte dieq: incessanter
hymnis et orationibus
cum familia sua dno in-
seruirent: beatissimo pio
urbis episcopo. cum eis
in laudibus dei partici-
pare. Remuneratione igitur
pro pissimis labori-
bus percipere: que per
gratiam xpi fructuose
consumauerant. Post
multorum namq: mar-
tyrum venerabiliter ex-
hibitas sepulturas: post
omnes facultates suas
in pauperum visceribus
inclusas et xpo fideliter co-
mendatas: tandem de ter-
ris ad xpm migraverunt.
Potentiana venerabilis
quartodecimo kalendas
iunii posita in cimiterio
priscille via salaria: pra-
xedis vero virgo eque
sanctissima: duodecimo
kalendas augusti et ipsa

cum forore iuxta patrem
pudentem posita. **In**
festo sci bernardini confes-
soris ordinis sacri mino-
ru lectiones extracte de
privilegio dni nicolay
pape quinti. **Itē** prima:
Nicolaus episcopus
seruus seruorum
dei: ad perpetua
rei memoriam. Misericor-
dias dni eternum
nos cantare debere: pro-
pheta ammonet dicens.
Misericordias dni me-
ternum cantabo. Magna
profecto et inenarrabilia
sunt opera misericordie
dni: quibus iugiter in
salute humani generis
se eiusdem miserationis
sinus effundit. Quasi
quis ab initio hominis
creati recensere voluerit:
non tantum hominum lin-
gue: sed etiam si quod sunt
illis: non sufficeret an-
gelorum. Num quid mira-
bile et omnino inenar-
rabile diuine misericor-
die opus est: quod cum ho-
minem ad ymaginem
et similitudinem suam
creasset: qui particeps

felicitatis eterne esse pos-
set. ascribendus consortiis
angelorum: si precepti si-
bi dati diuinitus: non
contempsisset imperium:
non passa est diuina
clementia ipsum penitus
interire: sed pro tempore
diuersitate non desinit
congruentes exhibere
medicinas: quibus a le-
ge dni oberrans: in lege
iusticie et sententia salutis
traheretur. Ob hoc quip-
pe nunc angelos destina-
do: qui diuinam patefa-
cerent voluntatem: sua-
derentq: et adiuuarent
adimplere que recta sunt:
nunc mittendo patriarchas
sue gratie spiritu
repletos: nunc diuinos
prophetas spiritali dono
illustratos: qui non solum
exhibita beneficia: sed et
exhibenda in futurum pre-
dicarent. Illud quoque quod
nil inter diuine misericor-
die opera. sublimius po-
test excogitari: quod scilicet
dei filius in persona sua
naturam nostre mortalita-
tis assumere dignatus est:
vt ea adimpleret per in-

115
misterium passionis et re-
surrectionis sue: quibus
a dyaboli potestate et pec-
catorum vinculis soluere-
mur. **Lectio secunda:**
Erum si quis in-
tellectum extendere
voluerit: in diuina bene-
ficia que post dni nostri
ihesu xpi ascensionem hu-
mano generi exhibita sunt:
quis potest illa non dici
diuinerare sed etiam po-
tens eloquio minima ex-
parte sufficiat enarrare. Quis
non stupeat tantam gene-
ris humani vocationem.
et ad vnum dni dei fidei
attractionem factam. per tu-
bam apostolicam: Pau-
cissimorum enim hominum
feruido zelo: ab ipsius
dei sapientie ore sacra-
tissimo educatorum gratia
spiritus sancti cooperante:
principum: sapientium: no-
bilium et ignobilium. iuue-
num et senum. sexus utriusque
adductus est populus
ad vitam et religionem
spiritualem veteri vite
carnali contrariam: quam
non persuasit. docta mi-
di sapientia falerata

phorum eloquentia: aut re-
thorum facunda poposque
loquacitas: sed mundi
contemptus: paupertas
sancte ardor: carnali-
vite mortificatio malo-
rum presentium patientissi-
ma et iocundissima suf-
ferentia: et omnium vir-
tutum decus et honestas
florentissima. Que ita p-
xpi magisterium et sancti
spiritus illustrationem.
xpi discipulorum stabili
firmitate mentibus fixa
sunt: ut ipsis a presenti-
bus tribulationibus: qua
qua via creptis: et ad ce-
lestia regna translatis:
nequaquam eisdem deficien-
tibus: hec pariter cum
eis deficerent: sed succes-
soribus suis hereditaria
successione: quasi filius
relinquerent studiosissi-
me sectanda. *Lectio tertia:*

Ec quippe vide-
mus quotidie i-
pleri et renouari: in his
qui sancto euangelio cre-
diderunt: quorum et si non
nulli videantur a sanctorum
apostolorum perfectione
quodam tempore frigef-

cere: tamen in his qui
perfecte xpi vestigia im-
itantes carne crucifigere
cum vitis et concupiscenti-
is student: redimuntovi-
rore pullulant continue.
Hec autem ex diuina p-
uidentia facta noscitur.
ne xpi sanctissima conuer-
satio benignissima cōdes-
censio: et dolorosissima
passio quibus nos trans-
tulit de tenebris ad lucem:
et fecit regnum deo et patri
redemptos in sanguine
suo: ne etiam apostolorum
aliorumque ipsius xpi disci-
pulorum ab hoste anti-
quo assensus triumphus:
et sanctorum martirum
durissimus conflictus:
necnon omnium uictoriam
contra drachonem. vicia
mundi. et carnem here-
ses et hereticos congrega-
tus continuus et sancta-
rum virginum stabilissima
magnanimitas incredi-
bilia viderentur: si simi-
lia minime cernerentur.
Videmus nepe nedum
inter illos qui euangelio
crediderunt: verum et inter
fidei xpi aduersarios

monasteria sacra: viris
mulieribusque referta. qui
seipsos omnipotenti deo
hostiam viuam. victimam
sanctam imolauerunt
in quibus xpi quoti-
die de celo pugnat: et i-
tera triumphat: quia
mundum fugientes car-
nem mortificantes: dy-
abolum vitiaque sub pe-
dibus conculcantes: no-
tam verbis facta preceden-
tium predicant: qui exemplis
ostendunt et factis lau-
dant. *Lectio quarta:*

Hec inquam opera: di-
uine misericordi-
e organos pietatem pre-
dicant: qui frigescen-
tem charitatem in cordibus
plurimorum. nouis ig-
nibus recalescere satagit.
Sed ut preterita silca-
mus: nouissimis diebus
istis diuina se miserati-
o exuberantius effudit:
dum multorum fidelium
iusticiam extinctam: fere
in omnibus ordinibus
perfectionem tepescen-
tem et in omni sexu deuotio-
nem sopitam et pene xpi-
anam religionem ab eu-
angelice perfectionis semina-
ta oberrantem: diuino
dignata est igne succen-
dere: ut videamus ple-
rasque sacras religiones
ita renouatas et igne di-
uino ita succensas: qui
nisi ingrati velimus ee:
diuine beneficentie imen-
sas gratias referre debemus:
qui ad excolendam vine-
am suam: hac nouissima
hora operarios destinare
non cessat. Quamplures
quidem videmus in hoc
ministerium destinatos:
quorum studio et dili-
gentia: ecclesia sancta
nouis fetibus fecunda-
tur. virtutibus adorna-
tur. et exemplis sanctis
augmentatur. Sed pre-
cipuus temporis nostrorum
inter electos: magnus et
amirabilis sanctissimus
fuit bernardus: ab ipso
cum abulis perfectionis
euangelice institutis cō-
secratus. Hic etenim in
vinea domini cultor: et ope-
rarius destinatus opus
sibi iniunctum vigilanter
exercuit. Hic equidem
ex tuscia partibus nobili

utriusque patris genere
ortus est. Cuius pater
tollus inter senarium
ciues et ipse patricius:
mater nera nomine ex
massana ciuitate mo-
ribus et genere clari:
sed virtutibus et iusticia
clariores: prole autem
sanctissima clarissimi.

Hunc *Lectio. v.*
Itaque filium tollus
et nera in ciuitate mas-
sa genuerunt: cuius ci-
uitatis administratione
egregie tollus tunc rege-
bat. Natus est autem
anno domini millesimo tre-
centesimo octogesimo
sexto: in die natiuitatis
beate dei genitricis ma-
rie: et anno etatis sue
tertio: matre orbatu
et sexto patre: sub cura
et regimine diane sozo-
ris matris quondam
sue nere remansit. Que
cum deuotissima esset
deo et virgini gloriose
puerum bernardinum
optimis moribus im-
buit: ad dominum dei virginis
que gloriosissime deuoti-
onem verbis et exemplis:

quod potuit excitauit:
et cum alimentis corpo-
ris virtutes inseruit
anime tenere. Puer
autem bone idolis non
surdus auditor: sed fac-
tor operis: ecclesias de-
uotus visitabat: missas
attentius audiebat: et
euangelizantibus regnum
dei assistebat: que audi-
ebat memorie commenda-
bat. Domum autem reuer-
tes: conuocatis pueris deu-
oto et honesto corporis
gestu: et verborum gra-
uitate veneranda: que
intellegerat annuncia-
bat feruenter et dulci-
ter. Nec enim in eo fu-
ture gratie presagia plu-
res arbitrabantur: in
magnificum euasurum ver-
bi dei preconem bernar-
dinum pronuntiantes. Je-
unabat puerulus ut te-
nera caro spiritui subiret
tur: et anime famulare-
tur tanquam famula domi-
ne sue. Et quia ab om-
nibus puerorum lasci-
uiis semotus erat: tantum
in scholis proficiebat: ut
longe alios coetaneos

superaret. Tanta quoque
ad pauperes pietate af-
ficiabatur: ut nihil sibi ge-
nius foret: quam elemosy-
nas manu propria tri-
buere. *Lectio sexta:*
Agna bone indo-
mitus: ad virginem dei
genitricem mariam de-
uotione feruebat. mag-
no amoris igne erga
eam cor eius succensur-
ent. Gaudebat diuina dia-
na eius deuota nutrix:
stupens in puero: talia
preludia future sanctita-
tis. Sepius namque pu-
erum bernardinum: ante
virginis ymaginem la-
chrymantem gremibus
flexis: et amorosa qua-
dam suspirij emissionem:
angelicam salutationem
replicanter observabat.
Humis deuotione infla-
matus: tenera adhuc i-
etate sabbato ieiunans:
laudabili cursu quoad
vixit perseueravit. Specia-
li quoque diuina replet
gratia: omnia opera ip-
sius intuitum oculos
alliciebant: ut non solum

pueris sed etiam senibus
ciuibus et aduenis mi-
rabilis et omni laude
dignus videretur. Erat
enim natura spectabili-
forma decorus: moribus
ornatus: incessu grauis:
pudico ac demisso vul-
tu: qui nihil nisi virtuosum
et honestum loqui aut
videre vel audire vellet.
Eo tempore semis clare-
bat speculum honestatis
iohannes spoletanus phre-
moralis preceptor et vir-
tutum decus et doctor. Ad
quem bernardinus etati
sue anno undecimo: in
moribus et gramaticali-
bus omnibus massamis
mirabilis se contulit. Que
idem iohannes spoletanus
statim perpendens. zela-
tozem integerrime pu-
dicie. sectatorem honesto-
rum et virtuosorum. gra-
dei ornatum: fouit instru-
xit et virtutum gratie ex
omnibus verbis et scrip-
tis testimonium prebuit.
Situr *Lectio. vii.*
liberalibus studiis
sufficienter imbutus: ad
sacra canonum iura se

conuertit: tribusq; annis
illi studio vacauit. De
mū se transferens ad sa
cre theologie studiū: et
codices sacros perlegēs:
et omnia praeclara studi
a praeuendens: fugebat
mel de petra et ad medul
lam vsq; introspectuens:
eius mysticis et morali
bus sensibus dieb; noc
tibusq; pascbatur. In
mili xpi sectator factus.
doctoratus insignia et
fastus fugiens: discipli
natorū fraternitati i ma
gno hospitali sancte ma
rie de schala in ciuitate
senarum se ascribi proci
rauit. Erat quippe do
mus illa magne sancti
tatis precomio vulga
ta: nec ad eum nisi pro
bati moribus dignissie
q; fame admittebatur.
Ex hac quippe discipli
natorum societate. plu
res nominatissimi spiri
tualesq; viri prodierūt.
Noiebat tamen adoles
cens et omnis probita
tis speculū bernardinus
cōmuni rigore conten
tari: sed manū suā int

tens ad fortia: preter di
sciplinatorū instituta
arta: ieiunij alitio et
flagellis delicatum cor
pus affligens. Velutis
q; dormiens sup tabu
las: aut rudes paleas:
merita quotidie virtu
tum cumulabat. Ope
bus quoq; misericordie
totus dedicatus videba
tur: ita vt nūq; tristis
aut turbatus cerneretur:
nisi diuinam cum intel
ligeret offendi maiesta
tem: aut miserabilium
personarum repulsiōe
intueretur. *Lectio. viij.*

Cuius dei genitri
ci mane: nulla vir
tus in diuinis scripturis
excellentiū attribuitur
q̄ misericordia: ideo ber
nardinus dei gratia illu
stratus: quodam singu
lari glutino assimilari
desiderans: eidem glorio
sissime matri dei discipu
lus peroptabat fieri. tan
to erga eam feruens: a
more. vt mentis affectu
celare nequiret: s; quasi
amore languens: nunc
se philocaptum amore

cuiusdam virginis: nūc
se non posse quiescere
nisi suam vidisset ama
sīa die quolibet: para
bolice quasi aliam deno
tans sepe pronuntiaret.
Et quia oculis carnis
eam videre nō poterat:
quandam elegantissimā
ymaginem supra portā
carmelie senariū depictā
quotidie visitare solitus
erat: et amorosis aspec
tibus dei genitricē con
templans pulchritudi
nem. sursum i deum per
virtutum profectus fe
rebatur. Omnis etas
seculi et conditio. bēnar
dinū venerabantur lau
dabāt et ammirabantur.
Cuius vita honestatē.
cuius gestus pudiciā
cuius verba misericordi
am et pietatem preten
debant. Anno siquidem
dñi millesimo quadrin
gentesimo cū tempore
iubilei pestis vniuersa
his omnes fere italie par
tes depauiisset: et tantū
apud senariū ciuitatem
deseruiisset: q; fere omēs
ministri hospitalis de

schala: viri et mulieres
defuncti sunt. horreū
erat locus ipse ex quoti
die morientū multitu
dine et vlceratorū fetore.

Morto *Lectio nona.*
bernardinus qui
vicesimū etatis sue atti
gerat annū: spiritu feruo
ris inflatus: et virgis
amore succensus. merito
rū occasione accepta: il
lud saluatoris dictū re
uoluens mente. maiore
charitatem nemo habet
vt animam suam ponat
quis pro amicis suis:
non quo pacto posset
morbum illum euadere
meditari cepit: sed qua
liter virginem et xpo grati
posset obsequio suisq; i
proximis ministrare.
Nullo itaq; pauore mor
tis percussus: magistrū
priorē dicti hospitalis
de scala adiens: ad mun
strandū pestilenti morbo
languentibus paratissi
mū se obtulit. Quē pri
or non sine lacrimis in
tuens: dolore fuit et gau
dio perfusus. Letabatur
quidem pro infirmorū

et loci emolumento: sed
et tristis erat pro delica-
ti iuuenis tenere nature
periculo. Perpendens ta-
dem rector hospitalis ex
ipsius verbis: spū dei in-
stigatu ad predictū mi-
nisteriū clauēs totius fe-
re domus eidem cōsigna-
uit. Sed onere suscepto:
cumq; languentiū ⁊ ad-
uentantiū peregrinorū:
non valens omnū cala-
mitati satisfacere: plures
predicte fraternitatis di-
sciplinatorū consocios
iuuenes: quos sciebat
honestate preditos ⁊ pi-
etatis visceribus plenos:
sanctis monitis ardenti-
busq; persuasiombus
conuenit: inflammauit.
et ad opus deo virginis
gloriosissime et sanctis
angelis acceptissimū i-
duxit. **In festo s̄i vr-**
bani pape et m̄ris. Lectio
Rbanus / prima:
natione romanus
ex patre pontiano: sedit
annos octo. menses vn-
decim. dies duodecim.
Hic fecit ministeria sa-
crata omnia argentea:

et patenas argenteas vi-
ginti quinque apposuit.
Hic vero confessor exti-
tit temporibus dyocle-
ciam. Hic sua traditio-
ne multos conuertit ad
baptismū et credulitatē:
etiam valerianū nobilis-
simū virum sponsū san-
cte cecilię: et fratrem eius
triburtiū: quos etiā vsq;
ad martyrii palmam p-
duxit: et per eius mom-
ta multi martyrio coro-
nati sunt. Hic fecit ordi-
nationes quinque p mē-
sem decembriū: prebite-
ros nouem: dracones
quinque: episcopos per
diuersa loca octo. Qui
etiam sepultus est in q-
mterio pretaxati via a-
pia octauo kalendas iunij:
et cessauit episcopatus
dies triginta. **In festo**
s̄i cleutherij ppe ⁊ m̄ris. Lcō
Cleutherus nati-
one grecus ex pa-
tre habundio de oppido
mopolim: sedit annos
vigtinum menses sex.
dies quinque. fuit autē
temporibus antonini ⁊
comodi: vsq; ad patria-

mū et barduam. Hic ac-
cepit epistolam a lucio
batamico rege: vt xpia-
nus efficeretur per eius
mandatum. Et hic iter
firmavit: vt nulla esca-
visialis a xpianis repu-
diaretur: maxime fide-
libus quā deus creauit:
que tamen rationalis ⁊
humana est. Hic fecit
ordinationes tres p mē-
sem decembriū p̄biteros
duodecim: dracones oc-
to: episcopos per diuisa
loca quindecim. Qui
etiam sepultus ē iuxta
corpus beati petri in va-
ticano octauo kalendas
iunij. et cessauit episco-
patus dies quinque. **In festo s̄i iohannis pape**
et martiris. Lcō p̄ma:
Iohannes natio-
ne tuscanus ex pre-
constantino: se-
dit annos duos: menses
octo: dies sedecim. fuit
autem a consulatu maxi-
mi vsq; ad consulatum
olimbrij: tempore theo-
dori regis: et iusti au-
gusti xpiani. Hic vocat-
ur a rege theodorico ra-

uenam. Quem ipse rex
rogans misit in constā-
tinopolim. cum legati-
one ad iustinū impera-
torem orthodoxū. Qui
eodem tempore iustinus
imperator vir religiosissi-
mus: summo amore religi-
onis xpiane voluit herē-
ticos exiliari. Nam sum-
mo feruore religionis
xpiane hoc cōsilio usus ē:
vt ecclesias arrianorum
catholicas consecraret.
Robac **Lectio. ij.**
Causa theodorici
rex hereticus hec audiēs
exarsit in iram: ⁊ voluit
totam ytaliam gladio
extinguere. Eodem tem-
pore iohannes papa e-
grotus infirmitate cum
fletu ambulauit: ⁊ sena-
tores et consules cū eo.
id ē theodorus iportunus
li' agapitus patricius:
accipientes hec in man-
datis legationū: vt red-
derentur ecclesie hereticis i
partibus orientis: q; si
non: omnē ytaliam gladio
perderet. **Lectio tertia:**
Wi dū ambulasset
cū iohanne papa

pergens ad velen-
tīnopolim
agapitus et

occurrerunt beato iohanni
pape a miliario duodecimo.
omnis ciuitas cum ceris
et crucibus: in honore
beatorum apostolorum petri
et pauli: quia vetes gre-
corum hoc testificabantur:
dicentes a tempore constan-
tini augusti et a beato filio
uelho sedis apostolice epi-
scopo usque ad iustum
tempora: non meruisse
grecorum partes vicarii
beati petri apostoli suscepisse
cum gaudio et gloria.
Tunc iustinus augustus
dans honorem deo: huius
habet se promus in terris:
et adorauit beatissimum
iohannem papam. *Lectio. iij.*
Eodem tempore be-
atus iohannes papa
cum senatoribus supra
dictis: cum grandi fletu
rogauerunt iustum impe-
ratorem: ut legatio accep-
tabilis esset in conspectu
eius. Qui videlicet papa
iohannes et senatores viri
religiosi omnia meruerunt
et liberata est italia a theo-
doro rege heretico. Ius-
tinus autem imperator
gaudio repletus est: quia

meruit temporibus suis
vicarium beati petri apos-
toli videre in regno suo:
de cuius manibus cum
gloria coronatus est in-
stinus augustus. Eodem
tempore cum hi supra-
dicti id est papa iohannes
cum senatore theodoro im-
portuno et agapito exco-
municatis. agapito patricio de-
functo thessalonice posi-
tissent constantinopo-
li: theodoricus hereticus
tenuit duos senatores
preclaros et ex-consules:
symmachum et boetium et oc-
cidit interficiens gladio.

Eodem *Lectio. v.*
tempore reuersus
iohannes venerabilis
papa et senatores cum
gloria: dum omnia ob-
tinuissent a iustino au-
gusto: theodoricus cum
grandi dolo et odio sus-
cepit eos: sed iohannem
papam et senatores. Et
etiam gladio voluit occi-
dere: sed metuebat indigna-
tionem iustini augu-
sti. Tamen omnes in cu-
stodia afflictos macera-
uit: ita ut beatus iohan-

nes episcopus pame se-
dis in custodia afflictus
deficiens moreretur. Qui
tandem defunctus est re-
uenne in custodia duode-
cimo kalendas iunij mar-
tyr. Post hoc factum nutu
dei omnipotentis: nona-
gesimo octauo die postquam
mortuus est iohannes be-
atissimus papa in custodi-
a: theodoricus rex hereticus
subito interijt et mortuus est.

Ite papa *Lectio. vi.*
iohannes perfecit ci-
miterium beatorum mar-
tyrum nerei et achillei via
arceatina. Item renoua-
uit cimiterium sanctorum fe-
licis et adami. Item re-
nouauit cimiterium paschil-
le. Eodem tempore posi-
ti sunt ornamenta super
confessionem beati pau-
li: de gemis purissimis
et bracinethis. Item huius
temporibus iustinus im-
perator obtulit patenam
auream cum gemmis: pen-
santem libras viginti: ca-
licem aureum cum gemmis
pensantem libras quinq-
ue: pallia auro texta quin-
decim: que ipse iohannes

o sophos agētos quinq-

190
papa detulit beatis apostolis
petro et paulo: et ad sanc-
tam marianam et ad sanc-
tum laurentium. Idie ordi-
nauit episcopos per diuer-
sa loca quindecim: cuius
corpus translatum est de
mucema: et sepultum est
in basilica beati petri apo-
stoli sub die sexto kalen-
darum iunij olympio co-
sule: et cessauit episcopa-
tus dies quinquaginta
octo. *In festo sancti feli-
cis pape et maris. Lectio.*

Felix natione roma-
nus ex patre constan-
tino: sedit annos duos
menses decem: martyrio
coronatur. fuit autem te-
poribus claudij et aurelia-
ni: a consulari claudij et
patermi: usque ad consula-
tum aurelij et capitolini.
Idie constituit supra me-
morias martyrum missas
celebrari. Idie fecit ordi-
nationes duas per mensem
decembrii: presbiteros oc-
to: dracones quinq-ue: epi-
scopos per diuersa loca quin-
que. Idie fecit basilicam in
via aurelia ubi est sepultus
tertio kalendas iunij:

miliario ab vrbe roma
quinto: et cessauit epi
scopatus dies quinque.

In festo sancte petromil
le virginis. *Lectio prima.*

Etromilla bene
nostis volunta
te beati petri a
postoli clemenciam facta.
Nam recolo vos iterfuis
se cum apud ipsum plu
rim discipuli eius refi
ceremur: contigit vt ti
tus diceret apostolo. Cu
vniuersi a te sanentur in
firmi: quare petromilla
paralitica iacere pmit
tis? Apostolus vero ait.
Sic expedit ei. Sed ne
cristinetur impossibili
tas eius incolumitatis
meis sermonibus excu
sari: ait ad eam. Surge
petromilla et ministra no
bis. Et statim sana sur
rexit. *Lectio secunda.*
Mysterio autem
expleto: iussit eam
redire ad grabatum suum.
At vbi in dei timore ce
pit esse perfecta: non solu
ipa sanata est verum etiam
plurimis recuperavit in
melius suis orationibz

santatem. Et qm ipsa
minis speciosa erat: venit
ad camiliaceus comes cu
militibus: vt eam sibi
vxo rem assumeret. Cui
petromilla ait. Ad puella
inermem cum militibus:
armatis venisti? Si vxo
rem me vis habere: fac
matronas et virgines
honestas post triduum
ad me venire: vt cu ipis
ad domum tuam veniam.

Actum *Lectio in.*
est autem vt triu
dierum accepto spatio:
virgo sancta ieiunjs et
orationibus occupare
tur: habens secum sancti
virginem feliciam colla
ctancam suam in dei ti
more perfectam. Tertio
itaqz die veniens ad eam
sanctus methomedes pres
biter: celebrauit myste
ria xpi. Virgo autem sa
cratissima mox vt xpi
sacramentum accepit:
reclinans se in lectulo
emisit spiritum: cui cor
pus via ardeatina sepul
tum est. **I**n festo scorum
martyrum marcelli petri et
herasmi. *Lectio prima.*

Dome marcelli
in presbiteri et
petri exorciste:
subdiocletiano impera
tore iudice sereno. fac
tum est dum teneretur
beatus petrus in obscu
rissimo carcere viculis
ferreis astrictus: custos
carceris nomine arthe
mius habebat filiam de
momaam quam vni
diligebat. Cui vir dei pe
trus. Audi consilium meum
arthemius: et crede vni
geniti filium dei vni diuin
nostri ihesu xpo: qui
qui est liberator omnium
in se credentium. Si cre
dideris saluabitur filia
tua. Cui arthemius. Mi
ror prudentiam consilij
tui. Te. deus tuus libera
re non potest cum illi cre
das: et quotidie pro ei
nomine plagas et vici
la perferas. Et quomo
do poterit filiam meam
si ei credidero liberare? Si
me vis credere deo tuo.
ecce ego duplicabo super
te catenas: et claustra
omnia carceris munia:
te autem ipsum in yma

ipa ac tenebrosa custodi
a solum includam. Si
de his omnibus libera
bit te deus tuus credam ei.

Vi beatus *Lectio in.*
petrus assensum de
dit: promittens ad do
mum eius se venturum. Hoc
inquens faciam non ad
libitum temptationis tue:
sed ad declarationem domi
ni ihu xpi. Agitas ca
put arthemius inquit.
Iste homo passionibus
minis fatigatus: aliena
loquitur. Et hec dicens
abscessit: narrauitqz ge
sta et dicta vxori sue ca
dide. Et ecce subito noc
tis initio adest homo
dei petrus arthemio: et ai
dide: indutus vestibus
candidis tenens in ma
nibus suis triumphum
crucis. In cuius vestigia
corruentes illi clamabant.
Verus deus vnus est et
verus dominus ihesus xpus.
Statimqz filia eorum noia cor
pe virgo paulina a spiri
tu immundo vexata cum
ta est. *Lectio tertia.*

Et cu hoc fieret
omnes qui in do

mo arthemij erant credi-
derunt. Conuenitq; mul-
titudo vicinorū amplius
q̄ trecentorū: mulierū
vero abundantior nūme-
rus: clamantium. Pre-
ter xpm non est aliū de-
omnipotens. Cūq; om̄s
cuprent esse xp̄iam: ad-
duxit vir dei petrus mar-
cellinū presbiterū: q̄ om̄-
nes vnanimiter baptiza-
uit. Sed et arthemius
omnes qui in vinculis
erant absoluit. Qui et
omnes baptismi gratiā
perceperunt. *Lectio. iij.*

Ad diē hōc iude-
serenus: iussit mar-
cellinū presbiterū et petri
exorcistam presentie sue
exhiberi: et auditū beatū
marcellinū iussit pugnis
cēdi i abibus arterijs. At
vbi defecerunt cedentes
ab eo separato petro: ius-
sit vt nudus super vitri
fragmenta sterneretur i
custodia: et victus ei et
lumen negaretur. Petrus
conuersus ad serenū di-
xit. Cū sis nomine sere-
nus: totū te nubilū et
tenebrōsum factis osten-

dis. Tūc ei et ip̄e sere-
nus iussit in vinculis
recipi: et pedes in cippo
artissimo astringi. *Le. ij.*

Actū est autē dū
separati essent ap-
paruit angelus domini
marcellinū presbitero
oranti nudo: et idūit ei
vestimentis suis: et ad-
duxit eū vbi beatus pe-
trus erat in cippo et fer-
ro. Sed et ipsum soluit:
et ambos perduxit ad do-
mū vbi nuper baptizati
orabant. Nō post multū
vero cū beatus arthemius
cū vxore sua et filia ca-
pitalem suscepissent sē-
tentiam: comprehensi
et illi ab his qui sacros
dei martyres puniunt
erant alligati sunt ma-
nibus retro ad arbozem
vsq; dū nūciaretur iudi-
ci sereno de eis. Ille ius-
sit eos duci in siluam in-
gram que hodie i hono-
re sanctorū silua can-
dida appellatur: et in
eadem ambos pariter de-
collari. *Lectio. sexta.*

Cūq; fuissent in
media silua. ip̄i

sibi manibus suis mun-
dauerunt locū a spinis:
vbi orantes simul et di-
tes sibi pacis osculum:
genu flexo decollati sūt.

Et qui eos decollauit: vi-
dit animas eorū splē-
dide ornatas ab angelis
ferri ad celum. Et penitē-
tiam agens sub iulio pa-
pa baptizatus est i senec-
tute sua: nomine dorothē-
us. Quorū corpora reue-
lantibus se beatis marty-
ribus: tulerit postmodū
lucilla et firmina xp̄ianis
sine femine: et iuxta san-
ctū tyburtiū i inferiori
parte cripte sepelierunt
quinto kalendas septem-
bris. *Pro sancto iheras-
mo. Lectio septima.*

In campama beati
iherasmi episcopi et
martyris sub dyocleciano
et maximiano imperato-
ribus. Qui primo plu-
batus crudeliter cecus: de-
inde fustibus diutissime
maceratus deinde resina
sulphure plumbo pice ce-
ra oleoq; solutis pfusus:
cum ingenti miraculo il-
lesus apparuit. Qd cū

multi quibus inerat mēs-
samor viderent: cecis et
dolis omnibus. et dya-
bolice impietatis erroribus
abdicatis: iugum
domini suauē et om̄s ei
leue per sacre fidei fundā-
mentum et baptismatis
sacramentum suscepit.

Ipsē vero *L. tō. viij.*
martyr iunctissimū
immenso ferri pondere cō-
strictus carceralib; tene-
bris sub durissima custo-
dia detruditur: vnde ange-
lica visitatione conforta-
tus eripitur. Verū post
modū clarissima miracu-
la ipsius fama vulgante:
tentus est ab imperatore
maximiano. A quo diuer-
sis supplicijs tortus: in-
tantum vt tunica creta ig-
nita vestiretur. Iterumq;
in olla que plumbo pice
cera resina et oleo ferue-
facta fuerat missus virtu-
te dñi omnia superis: ille
sus exinde progreditur.

Andem *Lectio. ix.*
Ad confirmandos
ceteros in dño a deo ser-
uatus non que sua sunt
sed que ihesu querēs iux-

ta beatissim pauli sentē-
ciam qua dicit: cupio
dissolui et esse cum xpo:
manere autem i carne
necessariū arbitror pro-
pter vos: campamam an-
geli commomitus solati
o peruenit. Vbi cum plu-
rimos iam credentes: per
sancte predicationis doc-
trinam: in fide feruentis-
simos robustissimosq; red-
didisset: multos etiā qui
adhuc gentili errore deti-
nebantur ad vniuersū veni-
dei cultum conuertens:
sacri baptismatis vnda
purificasset: vocāte dño
martyrio clarus: sancto
fine quieuit. **In festo**
sanctorum martyriū pri-
mi et feliciam. Lco pma:
Bome in monte
celio: natale sac-
torū martyrum
primi et feliciam sub dio-
cletiano et maximiano i-
peratoribus. Qui glorio-
sissim martyres in dño
semper viuentes: a ponti-
ficibus templorū apud
imperatores q xpianū es-
sent inculati et inquisiti:
erant enim ciues romani:

adducti sunt i conspec-
tu imperatorū. Et iusse-
runt eos ferro vinctos i
carcerem recludi: vbi af-
fuit eis angelus domini
qui eos consolaretur. **Lco**
Quod aliquod scda
vero dies iusserūt
eos imperatores suis af-
pectibus presentari: et
iusserunt militibus vt
ducerent eos ad phanū
herculis vt sacrificarent.
Quod si sacrificare nollent:
fortiter eos penis afflige-
rent. Verum cum nullā
possent eos ratione mo-
uere: sed pro xpianū no-
mine optarent potius
mori: extenderunt eos
militēs et virgis fortiter
mactauerunt. Et cum
renunciassent i perator-
ibus milites que gesta
sunt: nati valde iusserūt
eos tradi promotō pre-
sidi ciuitatis numenta-
ne vt aut sacrificare eos
cogeret: aut diuersis pe-
nis interficeret. **Lco tca:**
E accipientes eos
militēs: duxerūt
in viam que dicitur in-
menta: miliario tercio

decimo ferro vinctos: et
miserunt eos in carcerē
iuxta forum ciuitatis.
vbi iterū angelica visi-
tatione releuatur. Post
multum vero temporis
iussit sibi promotus pre-
ses in foro ciuitatis tri-
bunal preparari. Et cū
intromissi fuissent pri-
mus et felicianus: i m-
bente preside fuisset post
responsonē ab inuice
separati: primū beatum
felicianū iussit preses ai-
plumbatis cedi dicens ei.
Vt quid non depomis
istam insanam pectori
tui: vt eligas dies bonos
et iocundos et non tor-
mentis diuersis corp-
tūi maceretur. **Lco. iij.**
Satus felicianus
dixit. Octoginta
annos vite habeo: sunt
q; anni triginta q; agno-
ui veritatem dei: et in-
dubie de blandimentis
huius mundi cogitans:
elegi seruire creatori oī-
potenti eterno ac vero
deo. Tunc preses iussit
eum ad stipitem ligari:
et aculeos in manibus

193
eius ac pedibus figi et
diu torqueri: et per dies
tres nec aqua nec vllū
genus cibi ei immū tra-
tum est. **Lectio quinta:**
Quod per triduiū
continui perma-
neret in dei laudibus:
iussit eum preses flagel-
lis cedi: et de stipite sic
deponi et in custodia re-
cludi. ac postmodū ap-
plicari sibi sanctum pa-
niū. Quē validissimis
fustibus cesum: deinde i
eculeo iussit leuari: et la-
pides ad latera eius ap-
poni: et deposito de ec-
leco precepit reliquari
plumbū: et beato marty-
re extenso in lecto buli-
m ore eius fundi. Tunc
q; fecit presentem ēē bea-
tū felicianū. **Lectio sexta:**
Sed cū inuictissimū
peristerent sancti
martyres: angustiatū
preses iussit eos ad am-
phiteatrum duci: et du-
os leones eis dimitti.
Quibus ad pedes sancto-
rum ruentibus: laxati
sunt et vrsi ferocissimū:
sed et ipi martyriū virtu-

te semeliam perdidit. Quod videntes hi qui ad spectaculum conuenerant: pene mille quingenti viri miraculis percussi: crediderunt in domino ihesu christo. Verum preses cum ihesu perabiles eos cerneret: gladio ammaduerti precepit. Quorum corpora nocte a christianis fidelibus rapti, sepulta sunt ad arcus nummentanos iuxta arenarium quinto idus in m: ab urbe roma milia rio quartodecimo.

In festo sancti bartholomei apostoli. Lectio.

Barnabas hebraice latine interpretatur filius prophete: vel filius consolationis. Bar-

nabais qui et ioseph natione cyprie ciuitatis: que ex cyro rege persarum fundata extitit: cum paulo in gentibus apostolatus adeptus est. Deinde propter iohannem discipulum: qui etiam cognomento marcus appellatur: se iunctus a paulo: nichilominus euangelii predicationem sibi opus iunctum exercuit: martyrio coronatur. Cuius festiuitas celebratur tertio idus iunij. In festo sanctorum basilidis quoniam nazarii. Lectio.

Edicolam natale sanctorum martyrum nazarii et celsi pueri. Beati nazarii pater africanus: mater vero perpetua a beato petro apostolo baptizata. Ipse vero sanctus nazarius a sancto clemente instructus et baptizatus est. Que molinus sub rabie persecutionis que per neronem exercitata est diu maceratum et afflictum in carcere: cum quo et beatissimi celsum puerum quem idem

ipse nutrierat: gladio feriri iussit. Quorum corpora christianis furati quinto kalendas augusti sepelire foras portam que dicitur romana in hortis propriis.

Reuelabitur Lectio. iij. Autem se beatissimi martyres cuidam creatio nomine cui vxor fortunata: et per visum monuerat se occultari propter rabie persecutionis: qui nero impius excitauerat. Latuerunt vero usque ad tempora archadii et honorii imperatorum: quos beatus ambrosius domino reuelante reperit. Patrefacto autem sepulchro in quo iacebat corpus sancti nazarii: qui quando passus fuerit ut scribit sanctus paulinus usque tunc ignorabatur: viderunt sanguinem martyris ita recentem que presentes erant: quasi eadem die fuisset effusus. Lectio. iij.

Aput etiam ipsius quod ab impiis fuerat abscissum ita integrum atque incorruptum cum capillis capitis et barba reperiunt: ut videretur

eo tempore quo leuabatur: lotum atque positum in sepulchro. Etiam odore tanto repleti sunt: ut omnium aromatum vinceret suauitatem. Quo leuato et in lectica composito statim ad sanctum cellum martyrum qui in eodem horto positus erat: ad orationem perrexit sanctus episcopus: et utrosque transtulit ad basilicam apostolorum que est in roma. Inuenti autem et translati sunt pridie idus iunij. Festiuitas vero agitur quinto kalendas augusti. de martyrio: commemoratio tamen eorum publica et celebris in die sanctorum martyrum geruasii et prothasii fidelibus populis presentatur: et venerabiliter excolitur. Item beatorum martyrum basilidis quoniam et naboris sed et beatorum nazarii et celsi: quos duos passos fuisse apud hebreorum urbem antiquitas memorando celebrat.

In festo sci anthoni
confessoris ordinis minor
ad matutinas inuitato.

Amen xpi sum
doris huius
a lacris in u
bilo collaudet.

In quo sacerdos nobilis an
thomus de veritate gaudet.

Ps. Venite exul. ymn.

Aus regi plena
gaudio qui mer
ces militantiu seipsum
dat anthomo militie sti
pendiu. **A**nthoni vir
egregie qui tue qua pre
noueras hic viuens accep
ras. **R**o te digna du
moreris natozu fit com
motio margarite non fu
neris cuius fias possessio.

Iuus honore glorie

predixeras in padua que
tantis in te gratie manet
donis irrigua. **Q**uere te
pater cum filio consola
tor: q spiritus a criminu
contagio nos hic emun
det funditus. Amen. **I**n
primo noct. an. Quasi se
cus alueu riuuli plantatus
fructum temporaneum de
dit hic beatus. **R**. Beatus
vir. an. Admonte spon predi
cat dñi preceptu et talen
duplicat celitus acceptum.

Ps. Quare fremue. an.
Conterit miraculis pec
tozu dentes sponsam xpi
sti patulis rictibus morde
tes. **P**s. Dñe quid mul.

R. Amavit cum dñs et or
nauit eu. **R**. Stola glie
induit eum. **Lectio pñia.**

In hispanys cum
tate vixit bona que
ad occidentalem regni
portugalie plagam in
extremis terre fimbis fi
ta est: quedam pregnā
dis ecclesia in honore
gloriose virginis gen
trici dei marie fabrica
ta consistit: in qua pre
ciosum beati vincentij
martyris corpus hono

rificie requiescit. **A** cuius
occidentaliu valuarum
liminibus: venerabile
beati anthoni parētes
non longe manentes:
feliciem hunc filiu i pri
mo iuuentutis flore ge
nuerunt nomenq: ei fer
uandus in sacro baptis
matis lauacro unponē
tes: in eadem postmo
dum ecclesia educadu
pariter tradunt: et litte
ris imbundu. Cui du
post annos pueriles sim
pliciter domi trasactos:
fallax mundi species: ac
petulantia carnis placē
tia suggererent: neq
hys concupiscentie fre
na laxauit: sed iam soli
deo seruire disposens:
evidentius id processu
temporis opere declara
uit. **R**. Funditur i fontiu
sanguis a prophamis fit
q: morientiu merces vite
pamis. **R**umor ad antho
nu volat non ianus. **R**.

In minores gladium fra
tres dat in odium xpi rex in
manis. **R**umor. **Lectio. ij.**

Spretis nāq: mu
di et carnis ille

cebas: ad quoddā ceno
biu ordinis sancti augu
stini prefate ciuitati vi
cini se contulit: ibiq: de
uotus habitū religionis
assumpsit. Vbi dum im
portuna carnaliu amoz
frequentia pacē pectoris
eius perturbaret: pactis
ibidem ferme duobus an
nis. ad sancte quas de
columbra aliud scilicet e
iusdem ordinis monaste
riu transuolauit. Ad qd
tamen ob morum ipsius
grauitatem: vix sui licen
tiam superioris obtinuit.
Quo ad optatam mētis
quietudinem obtinendi
perueniens: tantum ibi
in omni religionis pfec
tione profecit: q transla
tio sui facta leuitati cor
dis imputari nō potuit.
Propellebat autem eum
iam tunc spiritus: quo
dam futurozu presagio
ad diuinu studia litte
rarū: in quibus iugiter
meditando: nō soli qua
liter in agro alieno vicia
extirpādo virtutes inser
reret semetipm sollicitē
primitus excolendo cog

nomit: Verū etiam quali-
ter fidei normam astrue-
ret: ac confutaret erro-
res: firmissimis patrū
sententijs se munivit.
Sicq; factū est: vt illo
aspirante: qui interual-
lo temporis in docendo
non indiget: nō multo
post vir dei sapiētie spū
plenus esset. *R. D. p.*
tis fore focus glorie victo-
ri quos occidit impius rex
marrochiorū. Sequitur i-
thomus vitam defunctorū
N. felix quem non gladius
terret sed in melius mutat
in quoz. Sequit. *L. to. iii.*
Inditur interea
apud marrochiū
sanguis innocentū a pro-
phanis: dū ibidē contra
xp̄m odiose descuens i
fratrum minorū necem:
gladiū exerit rex imanis:
vbi et plurimis prodigi-
orū indicijs clauerunt:
qm̄ is qui de celo descen-
dit: pro quo q̄ passi sūt:
morientium merces fac-
tus est vite panis. Adoz
itaq; beatorum martyrū
sic passorū: venerandas
reliquas vir quidā fa-

mosus nomine petrus
infans a marrochio de-
ferens: per iporū meri-
ta sui ipsius a grauib;
periculis liberationem:
celebreq; eorūdem pas-
sionis ordinem diuul-
gavit: cum 7 aurib; fer-
uandi non inamiter fac-
ti rumor: insonuit. Nam
subito elephantis more
ad prelium ex aspectu sā-
guinis animati: ita to-
tus a fidei feruore subri-
pitur. xp̄i q; iniuriā et
martyrū necē miranda
i se compassione retor-
quens nichil se proxiū
reputat agere: nisi et
ipse tyrannice ferocitati
occurrens: eandem pro
xp̄o cū prefatis marty-
ribus palinam obtineat.
felix iste quem nō for-
midine mortis gladius
persecutorū exterruit:
sed in melius vt patebit
perfecte charitatis ardor
inmutat. Igitur estuā-
ti animo: quid facto o-
pus sit excogitans: ha-
bitum ordinis taliter p
xp̄o defunctorū assūme-
re. vitamq; sequi delibe-

rat: vt vel sic efficacius
ad optatū fidei agonē
pertingere valeat. *R.* fer-
uet ad martyriū dum rex
terre scit sed hoc desiderū
sui non impleuit. De quo
rex regnantū aliud decre-
uit. *N.* Tandem i simplici
um cetu per indicū fama
viri creuit. De quo. Gloria
patri. De quo. *In secūdo*
noctur. a. Graue cor que-
rentū mugas vanitatem di-
scit per anthomū vite veni-
tatem. *Ps.* Cū inuocarem.
an. Contra virū sāguinū
clamat et dolosum q̄ hoc
genus hominū deo sit exo-
sum. *Ps.* Verba mea. *a.*
Luis perfecta profluit ex
lactentis ore in quo xp̄us
destruit hostē cum vltore.
Ps. Dñe dñs noster. *N.*
Os iusti. 7 c. *R.* Et lingua
eius. *7 c.* *L. to. quarta.*
Quq; fratres iam
dicti ordinis pro-
pe ciuitatem colimbriā
commorantes ad ipsū
ex more monasterium
die quadam pro elemo-
sina petenda diuerterent:
videns eos dñi seruus ne
quaquā ultra continere

196
se potuit: sed benigne in
partem deductis: omnē
animi sui conceptū ape-
ruit. Gaudet non modi-
cum ad hęc fratrum pura
simplicitas: diēq; quo
hoc ipsorū gaudiū implea-
tur instituit: et sic leti
dño gratias agentes ab-
secedunt. Ipse vero prelati
sui licentia et si difficulter
obtentā: gaudens ad cō-
dictum se preparat. Sed
et fratres iuxta promissū
hilariter redeunt: ei q; in
ipso monasterio. sue ha-
bitū religionis iponūt.
Qui post habitus muta-
tionem. mox cum fratri-
bus inde recessit. Quidā
q; ex cōcanonicis super
hoc grauius se dolere pre-
ceteris indicans: abeūti
sic in amaritudine cordis
dixit. Vade inquit vade:
quia forsītā sanctus eris.
Cui humiliter sic respō-
dit. Cum me sanctū au-
dieris: deū vtq; collau-
dabis. Venit ergo vbi
simplicū fratrum congre-
gatio morabatur: qui
videlicet locus: sanctus
anthomus dicebatur.

Juxta quod nomen anthomii se demiceps appellari rogauit: ut et sic requerentiū ipm sollicitudinem pia cautela deluderet: eorumq; iportunitates sub ignoto facilius nomine declinaret. *R. Do* no sapientie plenus arrogantie fastum qui timebat sub indocti facie. Tantum diu gratie lumen abscondebatur. *N. A* se pondus glorie sibi temerarie sumere nolabat. *Tantum. Lectio. V.*
Eruens igit ad martyriū ut dictum est: dum aduersus xpm rex terre descendit: nullatenus ab hoc proposito quiescere potuit: donec tandem iuxta promissam sibi licentiam ad terram sarracenorum transiuit. Verū quantūcumq; ad hec que dicta sunt conamine interetur: suū tamen in hīs desiderium nō impleuit: de quo rex regnantium dñs: aliud a sensu humano decreuit. Nam graui nimis et diutino languore correptus: nichil secum pro

voto prosperū agi p̄sexit: donec ip̄a necessitate compulsus ad partes fidelium remeare disposuit. Cūq; nauigando ad reuendū in hispaniā iter arripere: contigit ut in partes sicilie vētis non secundis flātibus applicaret. et sic penitus a proposito se fraudatū conspiceret. Instabat autem eo tempore fratrum generale capitulū: qd̄ ibreui erat celebrandum apud assisium. Quod ut anthomo per fratres innotuit: illuc uti erat debilis et infirmus ut amq; peruenit. Soluto igitur ex more capitulo: fratribusq; ad sua circūquaq; loca dimissis: solus anthomius a nemine petebatur: qui sicut erat ignotus: ita et iūtilis videbatur. *R. Pauperum collegio pauper ip̄m apio spiritu probatus: verbi ministerio. Non in metu proprio datur sed vocatus. N. A* quo sit hec datio sunt testimonio mors et incolatus. Non in metu.

Nolla ergo *Lco. m.* de se vel litterature. vel cuiuscūq; alterius utilitatis habitatione: ad fratrem gratianū qui tunc fratribus romadiole preerat deuotus accessit: rogans humiliter ut ipsum a ministro generalis petitiū colligeret: collectumq; disciplinis regularibus erudiret. Quē idem frater gratianus benigne susceptum: in romadiolam secū duxit: locumq; solitudinis requerentem. ad heremū montis pauli transmissit. Perueniens itaq; beatus anthomius ad dictū locū: quadā ibi prooptato cellam īcripta semotam a fratribus et orationibus congruā repperit: quā suis vībus a fratre quodā qui sibi ip̄i eam parauerat īpetrauit. Illic solitariā quātū licuit vitam duxit. Illic sacris meditationibus contra temptationes spiritum roborans: in diuino se amo

re firmavit. Ibi nocturnis vigiliis solus ī orationibus persistit: ibi se totū dispositioni diuine commendās: sursum firmissime spei anchorā cōtutauit. Ibi etiā cibopams et aque: tāta corpore abstinentia macerauit: ut testibus hīs qui aderant: hora collationis aliquando rediturus ad fratres: nutante preminima debilitate vestigio: semetip̄m supportare nō posset. *R. In doctrine poculis iustus sua singulis redens affluebat loquens magnis paruulis. Veritatis iaculis eque fenebat. N. Potior miraculis virtus hec in oculis omnium clarebat. Veritatis. Vñ pñ. Veritatis. In. m. nocturn.*
An. Gaude quondam scilicet transiens viator summi tabernaculi nunc inhabitator. Ps. Dñe quis habi. an. Nobis fac propitiū a quo recepisti cordis desiderium vitam quam petisti. Ps. Domine in virtute. an. Duc in montem dñi orationes nos anthom iunctos deo

hominum loco sancto pon.

Ps Dñi est terra. **V.** Lex
dei eius. **R.** Et non supplā
ta. **Lectio septima.**

Antiochus vir dei an
thomus cū dono
sapientie plenius esset:
multo tempore simplici
inter simplices vitā du
xit. Sic arrogantie fas
tū humili cor de declinās:
sub indocti facie tantum
dñi gratie lumen abscon
debat. Licet enī vt ex pre
missis patet feruentissi
mū domus dei zelū habe
ret: tamen a suo desideri
o iam semel diuino nu
tu fraudatus: a semetip
so iterum temerarie sibi
glorie pondus assumere
non presumpsit: donec
eo cui se iam tutius com
mendauerat disponente:
manifesto post indicio:
eius in conuentu simpli
cū fama creuit. Post mū
tum namq; tēporis fra
tres pro suscipiendis or
dibus missi: ad ciuita
tem forliui confluxerūt.
Inter quos et antiochus:
necnon et quidam alij
fratres de predicatorib;

affuerunt. Cūq; cōso
lationis hora minister
loei predicatorēs ipsos
solicitarēt. vt exhortati
ōis verbum fratribus
adunatis quis cor pro
poneret: nutu dei factū
est: vt omnes loqui ren
nuerent et omnino se ad
hoc imperatos asserebant.

R. Vitam probant vilitas
simplex innocentia cura dis
cipline. Zelo iuncta chari
tas veritas modestia testes
sunt doctrine. **V.** Sed sig
norum claritas probat hoc
probantia multiplex i fine.

Zelo iuncta. **Lectio octaua.**

Enc demū ad an
thomū idem mini
ster insignante se fortiter
spiritu conuersus est: cū
q; de cuius scientia mō
sibi constabat i hoc opus
appellabat: vt videlicet
proponat in mediū fra
tribus quicquid illi spi
ritus suggerat. Ad qd
se nimis ydoneum hu
militer seruus dei respo
dit: quippe qui exercita
tio: habebatur in abluen
dis coquine utensilibus
ceterisq; huiusmodi vi

litatis officijs: q̄ in ex
ponendis diuinorū elo
quiorū mysterijs. Sed
quid imorer multis. Pla
ne cum tantam de super
gratiam accepisset vt me
morā pro codicibus vte
retur: nullū tamē aliud
in eo scientie perpendeba
tur inditiū: nisi q; pau
ca prius litteraliter loq
batur. **R.** Si quis in
macula moris error calami
tata: demō lepra fugiunt
egri surgunt san. Cedunt
mare vincula membra res
q; perditas petunt et acci
piunt iuuenes et cam. **V.**
Pereunt pericula cessat et
necessitas narrent huius qui
sentunt dicant paduam.

Cedunt. Gloria. Cedunt.

Quanta poterat

virtute remittens: cōtra
ire tamen imperanti nō
valens: licet inuitus ad
extremū consensit et cū
timore dñi primo sim
pliciter fari cepit. Sed
cuius lucernam dudū
sub modio positam iam
nunc super candelabrum
dñs statuere voluit: tā

198
ta in progressu sermo
nis verborū luculētia
tantaq; eū iusticarum
sententiarū profunditate
suspendit: vt mirum
ex inopinato rei cūctū:
vehementer omnes qui
aderant mirarentur: et
vix vnq; audisse se talia
faterentur. Non modica
igitur fratres consolatio
ne repleti: venerabantur
demēps in viro reuelatā
diuinitus superne sapiē
tie claritatem: venerabā
tur nichilominus humi
litis iam probate vir
tutem. Nō multo post
ad aures generalis mi
nistri res gesta peruenit:
qui mor in publicū pro
dure compellens antio
chū: officiū sibi predica
tionis inuixit. Et quidē
digne verbi ministerio
traditur: quippe qui di
uina sapientia pollens:
pauper spiritu probatus
hunc sibi honorem non
impudenter arripuit sed
vocatus. **R.** Sanctus hic
de titulo crucis et supplicis
dulas ihū modulo dulci
predicabat cū pater inuere

Se franciscus filijs absēs
nouo genere signi presen-
tabat. N. Tanq̃ i patibu-
lo crucis ipe brachijs ten-
sus hos signaculo crucis
consignabat. *Se fr̃cisus.*
Gloria p̃ri. Se fr̃cisus.

*In festo scōz m̃m. viti
et modesti. Lectio prima*

In fideiā be-
atus vitus i pue-
rili etate virtu-
tibus maturus: primū
a patre suo sacrilego hy-
la vt a cultura dei recede-
ret temptatus est: deinde
a valeniano iudice catho-
nys cesus in confessione
permanuit. Inde reditus
patri: cū penis illū affli-
gere pater meditaretur:
monitu angelico nam
conscendens comitanti-
bus secū modesto et cres-
centia nutritoribus eius:
ad tonagritanū territo-
riū deuenit. *Lectio secūda:*

Commorati sunt
autem iuxta flumi-
um qui dicitur filer dño
seruientes. Populus au-
tem vniuersę regionis il-
lius audientes demonia-
ipsozū sanctitatem con-

fitentia: veniebant ad il-
los: et audientes verba
vite ab eis: conuerteba-
tur ad dñm ih̃m xp̃m.
In illis diebus: filius
dyocletiani imperatoris
verabatur a spiritu imū-
do dicens. Nisi veniet
vitus non eribo. Diocle-
tianus dixit. Et vbi eū
possumus inuenire? De-
mō dixit. In territorio
tonagritano. Tunc dio-
cletianus misit cum festi-
natione. qui eum addu-
cerent. *Lectio tertia:*

Inuentus autem
beatus vitus siml
cum suis nutritoribus
ad dyocletianū adduci-
tur et filius eius oratio-
ne curatur. Sed cum ei
ipius imperator suadet
multis donis et promil-
sis: vt culturam dñs im-
penderet: eiusq; animū
a bono proposito moue-
re non posset: artificum
vinculis ferreis astrictū
in carcerem teterimū in-
cludi iussit: cū quo pari-
ter modestus et crescētia
ducebantur. Deinde cir-
cumstante populo iam

phiteatru inducuntur.
Et cū introducti fuisset:
ait beatus vitus ad mo-
destū patrem suū. Forti-
animo esto ne timeas:
ecce appropinquabit co-
rona nostra. *Lectio. iiii.*

Diocletianus autē
persuadebat eis vt
sacrificarent. Vitus di-
xit. Xp̃m dñm habemus
et ei sacrificamus. Tūc
dyocletianus in ollam
resine et pice succensam:
et plumbo soluto ferue-
factam: ipos iactari pre-
cepit. Vbi sancti marty-
res psallentes: in modū
trū puerorū hymnum
dño dicebant. et egressi
sunt vultu illeso. Post
hec imperator iussit eis
dimitti leonem ferocissi-
mū: qui mox ad pedes
eorū cecidit: et lingua
sua pedes martyriū linge-
re cepit. *Lectio quinta:*

In vltimū victus
sacrilegus impera-
tor: simul et videns mul-
titudinem populi mira-
culo percussam ad xp̃m
verum deum cōuersam:
catastram parari iussit:

et seruos dei super extēdi.
Cumq; cederentur marti-
res dei: ossibusq; dissem-
derentur: exclamauit be-
atus vitus ad deū dicens.
Dñe deus libera nos. Et
statim tonitruū magnū
factum est: et coruscatio
atq; tam magnus terre-
motus: vt templa deoz
corruerent: et multos op-
primerent. Imperator vi-
dens hoc signū territus
fugit. *Lectio sexta:*

Ascendens autem
angelus domini e-
ripuit eos. Et subito ap-
parere iuxta fluum q̃
dicitur filer: et requieue-
runt sub arbore. Tūc
orauerunt ad dominū
vt susceperet i pace aias
suas: et statim expirave-
runt. Florentia vero illu-
strissima femina: corpora
sanctorū collegit: et i lo-
co qui dicitur marianus
condita aromatibus se-
peliuit. *In festo scōz
marci et marcelliani. Lectio.*

Ome via ardea-
tina natale san-
ctorum marty-
rum marci et marcelliani

preclarissimi generis tri-
quillum et marcie filio-
rum. Qui primo carcere
pro fide christi passi: post-
modum a fabiano duce-
rent: et ad supitem liga-
ti: in pedibus acutos acci-
perunt. Quibus cum di-
ceret in sanus uider in se-
lices et miseri deponite a-
mentiam et liberate vos-
metipsos a cruciatibus im-
minentibus responderunt.
Nunc tam bene epulati
sumus. Nunc cepimus
esse fixi in amore christi.
Utinam nos sic esse sicut
sumus tam diu permit-
tas: quod diu huius tegim-
corporis indumento. Cum
que transisset una dies et
una nox: et illi in psalmis
et hymnis laudante christum
perseuerarent: lan-
ceis per latera transfixi
cum gloria martyrii ad
fidei regna migraverunt.

**In festo sanctorum martyrum
germasii et pthasii. Lectio. i.**

Ambrosius seru-
us christi fratribus per
omnem italiam in
domino eternam salutem. In
diuinis voluminibus reus

scribitur qui non studuerit
dare gratis: quod ipse gra-
tis accepit. Quicquid
enim ecclesie domini profu-
turum erat subtraxisse vide-
tur: cum noluerit tradere
omnibus: quod ipse non
celandum acceperit. Unde
psalmigraphus canit
Iusticiam tuam non abs-
condi in corde meo: veri-
tatem tuam et salutare
tuum dixi: non celavi mi-
sericordiam tuam in con-
silio multorum. Et propter
opere quasi vicissitudinem
a deo postulans adiecit.
Tu autem domine ne elon-
ges misericordiam tuam
a me. Quasi deo diceret.
Sicut ego feci alios mi-
sericordiam inuenire:
ita ipse non patiaris lon-
ge fieri misericordiam tuam
a me. **Lectio secunda:**

Peramus ergo
cur ista premisum:
et vestros animos quod pie-
de domino sentitis et creditis:
de inuentione sanctorum
corporum ad leticiam inuite-
mus. In diebus itaque tuis
acte nuper quadagesime:
cum dominus donasset michi:

uerum tantum et orantium
me fateret esse participem:
in oratione positum ita
me sompnus oppressit:
ut nec vigilans aperte:
nec dormiens integre:
viderem apertis oculis do-
nos iuuenes ephebos vesti-
bus candidissimis: id est
colobio et pallio iduatos:
ac caligulis calceatos ma-
nibus extensis orantes.
Nullam quidem graue-
dinem patiens loqui cu-
eis non poteram. Sed
quia ut dixi pars in me
somm iniebat: quod me
ad eorum interrogationem
verbum proferre non sineret.
Plene autem michi eu-
gilanti visio eorum elap-
sa est. **Lectio tertia:**
Actum est promde
ut rogarem domi-
niscordiam: ut si lu-
dificatio demonum esset
abscederet si vero esset veri-
tas plenius appareret.
Ad impetrandum vero
quod poscebam a domi-
no augmentavi ieiunium.
Similique modo canente
gallo: orantes mecum
iuuenes apparuerunt.

Tertia vero nocte defecto
ieiunio corpore non do-
mienti sed stupenti cum
quadam michi tertia
apparuerunt persona:
que similis esse beato paulo
apostolo videbatur: cuius
me vultum pictura
docuerat: in tantum ut ipse
mecum illis tacentibus
loqueretur dicens. Iste
sunt qui montes mei se-
cuti: respuentes predia
et diuitias: secuti sunt do-
minum nostrum iesum christum vestigia:
nichil terrenum nichilque
carnale concupiscentes:
in media hac mediola-
nensi urbe per decem annos
in dei seruitio perduran-
tes: ad hoc pertingere me-
ruerunt ut christi martyres
fierent. Quorum corpora
in eo loco inuenies in quo
stas et oras. **Lectio. iij.**
Quodcum pedum al-
titudine terre coo-
pertam arcem inuenies:
quam arcem superius ex-
altabis: et in nomine eorum
ecclesiam fabricabis. Cum
que eorum nomina requi-
rerem. Dixit michi. Ad ca-
put eorum libellum scriptum

inuemes: in quo et ortus
et eorum finis scriptus est.
Conuocans itaque omnes
per circuitum fratres et co-
episcopos urbium vicinarum
et referens vniuersa que
videram et audieram
ipsis coram positus. Pri-
mus ego terre fossor ac-
cessi: ceteri vero episcopi
prosecuti sunt. Et fodi-
entes peruenimus ad ar-
cam: quam sanctus pro-
miserat paulus. Quam
aperientes inuenimus
quasi in ipsa hora posito
sanctos miro odore fra-
grantes. Ad quorum ca-
put libellum inuenimus:
in quo erant hec per ordi-
nem vniuersa conscripta.

Ecce **L**ectio quinta:
seruus christi philip-
pus: intra domum meam
sanctorum corpora cum fi-
lio meo rapui et sepelivi.
Quorum mater valeria
et pater vitalis sunt dicti:
quos vno ortu geminos
genuerunt: et vnum pro-
thasium alium geruasium
vocaerunt. Cuius ab i-
testato geruasius et pro-
thasius hoc est patre secundo

vitalis martyre et matre
sancte memorie valeria
defunctis patrimonio
vtriusque successissent: do-
mum propriam in qua
nati fuerant et res vni-
uersas parentum et ca-
sellulas venientes: om-
ne pretium pauperibus ero-
gaerunt: et famulorum
sue quam ingenuam fe-
cerant. Post hec autem
geruasius et prothasius
in vno se cenaculo con-
serunt: et per decem annos
lectionem et orationem adhe-
rentes anno vndecimo co-
uersationis sue: ad palmam
martyrii ydola respuen-
tes: sub alastio principe
in mediolanensi ciuitate
die kalendarum iuniarum
feliciter peruenierunt.

Ecce **L**ectio. vi.
tempore superue-
niente comite alastio qui
proficiscebatur ad bellum
quod a marchomannis
fuerat excitatum: occur-
rit ei cultores ydolorum
cum sacerdotibus suis
dicentes. Si vis letus
ad angustos nostros re-
uertere et victor: geruasium

et prothasium dominus nostris
compelle sacrificare. Ve-
hementer enim dum nri de-
corum contemptu commoti:
responsa nobis dare con-
tempnunt. Audiens hec al-
astius comes: iussit eos
teneri et ad se perducere. Cui-
que perducti fuissent ad il-
lum: ait comes alastius.
Hortor vos et moneo ut
a deorum nostrorum iuribus
commozantes: ad immo-
landum eis deuoti stude-
atis insistere: ut expeditio
mea vnammiter celebret.
Beatus geruasius dixit.
Victoriam de celo debes
ab omnipotenti deo requi-
rere: non de simulacris
mutis et vasis: que oculos
habent sine lumine:
aures sine auditu. nares
sine odoratu: os sine ser-
mone. manus sine tactu:
pedes sine gressu: et ven-
trem absque interioribus
probatur habere: et sine
flatu esse nescit. **L**ectio. vii.

Tunc indignatus
est alastius comes ius-
sit beatum geruasium tam-
diu prohibitis nudari: quam-
diu exalaret spiritum. Quo

remoto: iussit sibi asta-
re prothasium. Cui et di-
xit. Miser vel tu viuere
stude: et noli biethama-
tus fieri: sicut et frater
tuus geruasius. Cui be-
atus prothasius respon-
dens ait. Quis est miser?
Ego qui te non timeo
an tu qui me timere pro-
baris? Alastius dixit.
Ego te miser homo quam
modo timeo? Beatus pro-
thasius dixit. In hoc pro-
baris timere me et ledi:
si non sacrificauero dys-
tius. Si enim non time-
res te ledi a me: ad sacri-
ficium ydolorum non me com-
pelleres. Ego autem te non
timens contempno mi-
nas tuas: et omnia ydo-
la tua ut stercoza reputas
deum solum qui regnat in ce-
lis adoro. **L**ectio octaua:
Audiens hec alasti-
us comes iussit eum
fustibus cedi: et dum diu
torqueretur: iussit eum
erigi dixitque ei. Protha-
si ut quid tam superbus
et tam rebellis existis? Vi-
deris sicut tuum probasti
perisse germanum gerua-

suū. Beatus prothasius respondit. Non tibi uas cor astasi comes: nec ego nec ipsa uisitia: quoniam cecos tui cordis oculos attendo. Incredulitas ei que in tuis sensibus regnat: non te permittit uidere que dei sunt. Nam et dñs meus ih̄s christus crucifigentibus se nō maledixit: sed potius ut eis indulgeretur orauit: ad dens et hoc quia nesciret quid facerent. Unde et ego tui comes astasi misereor: quia nescis quid facias. Age ergo quod cepisti: ut michi possit occurrere cum meo fratre geruasio hodie benignitas saluatoris n̄i. *Lectio nona:*

Unc comes astasi. Quis iussit eū capite cedi. Cumq; decollatus esset beatus prothasius: ego seruus xp̄i philippus abstuli cum filio meo furtin nocte: sancta corpora et in domo mea deo solo teste in ista archa saxeā sepelui: credens me orationibus eorū consequi misericordiam dñi n̄i ih̄i

xp̄i: qui cū patre et spū sancto uiuit et regnat in secula seculorū. *idarty* rati sunt autem beatissimi martyres geruasius et prothasius: in medio lanensi ciuitate sub die tercia decima kalendariū iuniarum. *In festo s̄i siluerii pape et m̄is. Lcō. i.*

Siluerius natione campanus ep̄s om̄isda ep̄s po romano sedit menses nouem: dies undeci. hic deuatus est a theodato tyranno sine deliberatione decreti. Qui theodatus corruptus pecunia: tale timorem indixit clero: ut qui non consentiret in eius electione gladio puniretur. Quidā uero sacerdotes non subscripserunt in eum secundū morem antiquū uel decretum: confirmauerunt autem ordinationē. *Lcō. ij.*

Elens autem augusta p. artaxemo patriarcha q̄ depositus fuisset a sancto agapito papa: quia hereticū eum reperisset: et i locū eius

constituisset mennā seruū dei: tunc augusti cō filio vsa cum uigilio diacono misit epistolam romam ad silueriū papam rogans et obsecrans. Ne pigniteris ad nos venire: aut certe reuoca artaxemū in locū suū. Sed dū legisset beatus siluerius litteras ingenuit et dixit. Nōdo scio quia hec causa finē uite mee adducat.

Lectio tertia: **S** beatissimus siluerius fiduciam habens in dño et beato petro: rescriptis dicens. Domina augusta ego rem istā nūq̄ ero factururus: ut reuocem hominem hereticū i sua nequitia dānatū. Tunc indignata augusta misit iussiones suas ad belisariū patriciū per uigiliū diaconem: ita continentes. Vide aliquas occasionē in silueriū papā: et deponē illum de ep̄scopatu: aut festinus certe trans mitte eum ad nos. Ecce habes ibi uigiliū archidiaconem et apponariū nostrū charissi

202
mū: qui nobis pollicitus est reuocare artaxemū patriarcham. *Lcō: m̄j.*

Unc suscipiens iussionem belisarius patricius dixit. Ego quidem iussionem facio: sed is qui inter est i necesse silueriū pape ipse reddet rationem de factis suis domino ih̄i xp̄o. Et urgete iussione: exierunt quidā falsi testes qui dixerunt. Quia nos crebro inuenimus silueriū papā scripta huiusmodi mittente ad regem gothorū. Veni ad portam q̄ appellatur asinaria iuxta lateranā: et ciuitatem tibi tradō et belisariū patriciū. Quod audiens belisarius patricius non credebatur. Sciebat enim q̄ per mundū hec de eo dicebatur. Sed dū multi in eadem accusatione persisterent pertinuit. *Lectio quinta:* **U**nc fecit beatum silueriū papam venire ad se in palatū principis: et ad primū et secundū uelū retinuit omne clerum. Ingressis igitur

filuero cum vigilio solis
 in mausoleo: antonina
 patricia sedebat in lecto
 et belisarius patritius se
 debat ad pedes eius. Et
 dum eum vidisset anto
 nina patricia dixit ad eum.
 Dic nobis domine filuero pa
 pa: quid fecimus tibi et
 romam ut tu velles nos
 in manus gothorum tradere?
 Et adhuc ei loquente in
 gressus subdiaconus regi
 onarius prae regionis:
 tulit palliū de collo eius et
 duxit in cubiculū. Et ex
 polians eum induit eum
 monasticam vestem: et ab
 scondit eum. **Lectio: vj:**
Quone sextus subdi
 aconus regionis
 sexte videns eum iam mo
 nachum egressus foras
 nuntiavit ad clerum dicens
 quia dominus noster papa
 depositus est: et factus est
 monachus. Quod au
 dientes fugerunt omnes.
 Quem suscepit iulius
 archidiaconus in sua qua
 fide: et misit eum in exi
 lium ad pontianas: et sus
 tentavit eum pane tribu
 lationis et aqua angu

stic. Qui deficiens mor
 tuus est confessor factus.
 Qui etiam sepultus est
 in eodem loco duodecimo
 kalendas iulij: ibique oc
 currit multitudo male
 habentium: et salui facti
 sunt. **Hic fecit ordinati
 onem unam per mensam
 decembris: presbiteros tre
 decim: diaconos quinque:
 episcopos per diversa lo
 ca numero decem et novem.
 Et cessavit episcopatus
 dies septem.** **In festo sancti
 pauli episcopi et confessoris. Lectio:**
In ciuitate nola ci
 tate: natale sancti
 pauli episcopi et con
 fessoris. Qui se tempo
 ribus vandalorum pro
 filio cuiusdam vidue in
 seruitutem tradens: et
 terribili visione regis co
 rum quis esset agnitus: re
 dita sibi omni captiui
 tate ciuitatis sue. et one
 ratis frumento nauibus:
 cum ingenti gloria ex af
 frica ad patriam sedem
 reuersus est. Clariuit au
 tem non solum eruditione
 et copiosa vite sanctita
 te: sed etiam potentia

aduersus demones.

**In vigilia natiuitatis
 beatissimi iohannis bap
 tiste. Ad mat. inuitator.**

Egem precor
 solis domini
 Venite adorem.
Ps. Venite.

Intra deserti teneris
 sub annis ciuium
 turmas fugiens petisti
 ne leui saltem maculare
 vitam fame posses.
Orebut hirtum tegi
 men camelus artubus
 sacris strophis bidentis
 cui latex haustu sociata
 pastu mella locustis. **Te**
 ten tantum recinere va
 tu corde presago iubar
 affuturū tu quidē mun
 di scelus auferentem in
 dice produs. **N**on fuit

vasti spacium per orbis sac
 tior quisque gentis iohā
 ne qui nephas sechi me
 ruit lauantes tingere
 limphis. **Gloria patri**
 genteque prohi et tibi co
 par vtriusque semper spiri
 tus alme deus vnus om
 ni tempore sechi. Amen.
In primo nocturno. Ant.
 Pausque te formare in vtero
 noui te et antequam progredere
 renis sanctificavi te. **Ps. Be**
 atus vir. an. Ad omnia que
 mittam te dicit dominus ibi ne
 timeas et que mandauero
 tibi loqueris ad eos. **Ps.**
Quare fre. an. Ne time
 as a facie eorum quia ego te
 cum sum dicit dominus. **Ps. Do**
 mine quid multiplicati.
N. fuit homo missus a
 deo. **R.** Cui nomen erat
 iohannes. **Sermo sancti
 augustini episcopi. Lectio. i.**
Quod illum sacro
 sanctum domini nati
 lis diem nullus homi
 nis natiuitatem legum
 celebrari: nisi solam io
 hannis baptiste. **In alijs**
 sanctis et electis dei no
 uimus illum diem coli: quod
 illos post consummationem

laborū et deuictū trium-
phatūq; mūdū: in per-
petuas eternitates pre-
sens hęc vita parturit
In alijs inquam consu-
mata vltimū diei merita
celebrantur: in hoc etiā
prima die ipa hominū
in caa consecratur. Pro
hac absq; dubio causa:
quia per hunc dñs ad-
uentum suū ne subito i-
speratū homines non a-
gnoscerent: voluit esse
testatū. Iohannes autē
figura fuit veteris testi-
menti: et in se pertulit
formam legis: et ideo
prenuntiat saluatorem
uenturum sicut ler gra-
tiam precucurrit. Et au-
tem nondū natus de se-
creto materni vteri pro-
phetauit: et expert lucas
iam testis est veritatis:
hoc est intelligendū: q
latens sub velamine et
carne littere et redēptorē
mūdo spū predicauit:
et nobis dominū deum
nostrū quasi de quodā
legis vtero proclama-
uit. Ergo quia iudei et
rauerunt a ventre: id ē

a lege que xpō grāda
erat: emanerunt in quā
a ventre locuti sunt fal-
sa: ideo hic venit in testi-
moniū vt testimoniū
perhiberet de lumine. *R.*
fuit homo missus a deo.
cui nomen erat iohannes.
Hic venit in testimoniū.
vt testimoniū perhiberet
de lumine. et pāre dño
plebem perfectam. *V.* Erat
iohannes in deserto predi-
cans baptisimū penitentie
Hic venit. *Lectio secūda.*
Quod autē iohan-
nes in carcere cō-
stitutus ad xp̄m discipu-
los suos destinauit: ler
ad euāgelia transmittit.
Que ler iuxta typū
iohannis quasi ignora-
tie clauso carcere: i ob-
scuro et in occulto iace-
bat: et iudice cecitatis
sensus intra litteram te-
nebat inclusos. De hoc
beatus euāgelista pro-
loquitur. Ille erat lucer-
na ardens et lucens: a
deo q spiritus sancti igne
succensa: mūdo ignora-
tie nocte possessio: linē
salutis ostenderet: et

quasi inter densissimas
delictorū tenebras splen-
didissimū iusticie solem
lucis sue radio premon-
straret de se ipso dicens.
Ego vox clamantis in
deserto. Videamus in
quo deserto: id est i gen-
tū populo. Quia enī
timore dei pectora et spū
sancto arentia deserto sē-
lentis heremi comparan-
tur. Desertus enim hic
mūdos ab omni cultura
fidei et timoris dei: et pec-
catorū spīs obsit: squa-
lebat tūq; ager incultus:
et penitus nullam bono-
rū operū fecunditatem
attulerat: nullū imbrem
gracie spiritualis excepe-
rat. *R.* Helisabeth zacharie
magnum virū genuit iohan-
nem baptistam precursorē
dñi. Qui viam dño prepa-
rauit in heremo. *V.* fuit
homo missus a deo cui no-
men erat iohānes. Qui viā.
Quod autē iohan-
nes qui am prophetica
atq; apostolica predica-
tione annūciando peniten-
tiam: quasi rudē capum

204
presunderet fecundaret
et excoleret: diuinūq; ver-
bi seminibus impleteret.
et ad maturam frugem:
id est ad regenerationis
gratiam prepararet. Jam
illud quāte glorie ē: q
zacharie sacerdoti sem et
helisabeth sterili a gabri-
ele id est ab angelo illo
pronūciatur: a quo ma-
rie dñi natiuitas nūcia-
tur. Et quasi ex aliquo
similis dño premititur
filius sterilis ante filium
virginis: nescio qd ma-
ius miraculū ipa nouita-
te declarans. In sperata
prole sterilitas munera-
tur. quia nouo partu e-
rat ditanda virginitas.
Premititur ante ihesū
xp̄m iohannes quasi te-
stamentū vetus ante no-
uū vt dies diei eructet
verbū: et sacramentorū
obscura profunditas eu-
dentioribus noue doctri-
ne mysterijs reueletur.
Premititur ergo lucer-
na ante solem: seruus an-
te dominū: amicus ante
sponsū: preco ante in-
dicem: vox ante verbū.

Et ideo de se dicit. Ego
 vox clamantis i deserto.
 R. Priusq̃ te formarem
 in utero noui te et anteq̃
 exires de ventre sanctifica
 ui te. Et propheta in ge
 tibus dedi te. V. Vir dile
 ctus a deo et hominib; ho
 noratus est. Et propheta.
 In secundo noctur. Ant.
 Misit dñs manū suam
 et tetigit os meū et pphe
 tam in gentib; dedit me
 dñs. Ps. Cū inuocare.
 Ant. Ecce dedi verba mea
 in ore tuo ecce constitui te
 super gentes et regna. ps.
 Verba mea. an. Dñs ab
 utero vocauit me de ventre
 matris mee recordatus ē
 nominis mei. ps. Dñe
 dñs noster. V. Inter na
 tos mulierū nō surrexit
 maior. R. Johanne bap
 tista. Lectio quarta.
Quid est q̃ beatus
 iohannes vocem
 esse se dixit. Id ē quia
 verbi annūciator et pre
 dicator erat. Hinc iam
 sollicite requiramus: quid
 inter verbum sit et vocē.
 Scripture sancte vbi
 esse diffiniunt: quod

intra animi silentium
 mente concipimus. Vbi
 delict - - - ipam
 cogitationē: q̃ adhuc
 itra conscientie secreta
 retinetur. Vocem vero
 per quam verbū profer
 tur in mediū. Vox son
 est et iudex cogitatiois:
 verbum vero ipsa cogita
 tio. Sicut em̃ quando
 verbum corde concipim̃:
 necessaria est vox quasi
 quoddam vehiculū ver
 bi: et quāuis. verbum
 ipm̃ per oris sonum ad
 aliū transferamus: ta
 men sic integrū etiam
 intra nos id est clausū
 tenemus: et sic a loquē
 te transfertur: vt tamē
 in sua sede teneatur: ita
 et omnipotens pater i
 notescere nobis volens
 sapientiam et verbum
 illud quod in p̃ncipio
 erat deus apud deum:
 sicut ip̃e testatur cructa
 uit cor meū verbum bo
 nū: beatū iohāne quasi
 vocem per quam ad nos
 verbum suum proferret
 assumpsit. Quod quidē
 verbum de illa sede ita

ad nos descendit: vt in
 finit id est in profundo
 patris pectoris perma
 neret. terrena visitans
 et celestia nō relinquēs.
 R. Descendit angelus do
 mini ad zachariam dicens
 accipe puerum in senectū
 te tua. Et habebit nomē
 iohannes baptista. V. Iste
 puer magnus coram dño
 nam et manus eius cum
 ip̃o. Et habebit. Lcō. V.
Hanc itaq; gloriā
 beatus iohannes
 baptista non de longin
 quo predicauit sicut re
 liqui prophete: sed vi
 cinus et proximus an
 tecessit. Illi aduentum
 superni regis ante mul
 ta tempora predicauerūt.
 Alij dixerunt quandoq;
 venturū esse: alij ecce ci
 to veniet: iste vero quē
 venturum predixit ve
 misse monstrauit: et pro
 phetiam suam ip̃o quē
 nuntiavit assistēte cō
 pleuit. Adhuc itaq; in
 utero matris sue spiritu
 sancto repletus suā ip̃i
 natiuitatem prophetan
 do p̃uenit ad similitu

dnem dñi sanctificat
 anteq̃ gemitus: intra
 viscera exultans et sal
 uatoris aduentū ma
 ternō ore p̃testans. Ve
 re lucerna ardens i quo
 tam singularis gratia
 diuine dignationis ef
 fulsit: vt iam affore re
 demptorem sancte gem
 tricis voce narraret: et
 per eam velut p̃ quādā
 veritatis lucernam nō
 dū in lucem prolatus
 ostenderet. Hic est ille q̃
 noui et veteris testamē
 ti ydoneus est mediator
 et gloriosi agm̃ dign
 ostensor: qui dominū
 suū et nunciare vno tē
 pore meruit et videre:
 vna eademq; sue natiui
 tatis etate: et noua iei
 piens et vetera conclu
 dens. R. Hic est p̃cur
 sor dilectus et lucerna lu
 cens ante dñm. Ip̃se est
 enim iohannes qui viam
 dño preparauit i heremo.
 sed et agnū dei demonstra
 uit et illuminauit mentes
 hominū. V. Ip̃e p̃rebit
 ante illum in spiritu et
 virtute helix. Ip̃e est em̃.

iohannes qui viam dño pce-
parauit in heremo. sed et a-
gnū dei demonstrauit et il-
luminauit mentes hōim.

~~Ipse prelat ante illum~~
~~in spiritu et virtute laque.~~
~~Ipse est enim. Lc ho. vi.~~

E persona huius
euangelista testa-
tur. A diebus inquit io-
hannis baptiste: regni
celorū vim patitur. No-
uimus quia familiariter
mens humana i diuersis
mundi huius illecebris
et concupiscentijs deue-
ta: fugit laborem: expe-
tit voluptatem: et vix ad
hoc ducitur vt consuetu-
dinem a se vite prioris
excludat. Sed cum cepe-
rit cogitare vltimū diei
necessitatem. ac futuri iu-
dicii pondus: incitata et
stimulata vel spe premij
vel timore supplicij. volū-
tariū bellū indicat passio-
nibus: et vim facit pusti-
nis desiderijs suis: et vio-
lenter se vincere ipa con-
tendit. Non enī sine vio-
lencia fieri potest: vt de
habundantia et delitijs
ad famem et sitim ad ab-

stinentiam et crucem tra-
seat: et sompno prius
atq; ocio amica carne:
contritione vigilijsq;
ficiat. Non inq; sine vi-
olencia fieri potest: vt
vniūsq; iracundiam
patientia: superbiam hu-
militate cōmutet: amo-
re paupertatis ac suffici-
entia affluentiam superet:
violentiam sobrietate:
luxuriam castitate cōdep-
net: et homo subito i vi-
rum transformetur pfect-
tum: et quodāmodo al-
ter reddatur ex altero: ac
sic a talibus per violentiā
regni celeste diripit. **R.**
Imuebant patri eius quē
vellet vocari eum et postu-
lans pugillarem scripsit di-
cens. Iohannes est nomen
eius. **V.** Apertū est os zache-
rie et prophetauit dicens.
Iohannes. **In. iij. noct. añ.**
Posuit os meū dñs quasi
gladiū acutū sub vmbra
manus sue protexit me. **P.**
Dñe quis habitabit. **añ.**
formans me ex vtero serui
sibi dñs in lucem gentium
vt sis salus mea ab extremi-
terre. **Ps.** Dñe i virtute.

añ. Reges videbunt et cō-
surgent principes et adorabūt
dñm deum tuū qui elegit
te. **Ps.** Benedicam dñm.
V. Elizabeth zacharie ma-
gnū virū genuit. **R.** Iohan-
nem baptistam pcursozem
dñi. **Secundum lucam.**

Est tempus parien-
di et peperit filiū. Et au-
dierunt vicinī et cognati
eius: quia magnificauit
dñs misericordiam suā:
cum illa et congratulabā-
tur ei. Et reliqua. **Omēl.**
scī ambrosij epī. Lcō. vii.

Eperit ergo filius
Elizabeth: et con-
gratulabatur vicinī. Ha-
bet sanctorū editio letici-
am plurimorū: quia cō-
mune est bonū. Iustitia
enī cōmunis est virtus.
Et ideo in ortu iusti fu-
ture vite insignie premit-
titur: et gratia secutire
virtutis exultatione vi-
cinorum prefigurante
signatur. Pulchre autē
tempus quo fuit i vtero
propheta memoratur:
ne marie presentia tace-
atur. Sed tempus filef

infantie: eo q; presentia
dñi matris in vtero robo-
ratur: qui infantie impe-
dimenta nesciuit. Et ideo
in euangelio nichil super
eo legimus: nisi ortū ei
et oraculū exultationem
in vtero et vocē in deserto.
Neq; enī vllam infantie
sensit etatem: qui supra
naturam supra etatem
in vtero situs matris: a
mensura perfecte cepit
etatis plenitudinis xpi.
Et respondit mater eius
et dixit. Non. sed vocabi-
tur iohannes. Et respo-
derunt ad illam. Nemo
est in cognatione tua: q;
vocetur hoc nomine. **R.**
Pcursoz domini venit de
quo ipse testatur. Null' ma-
ior inter natos mulierū io-
hanne baptista. **V.** Hic est
propheta et plusq; propheta
de quo saluator ait. Nullus
maior. **Lc ho octaua:**
Euuebant patri
eius quem vellet
vocari eum: et accepit pu-
gillarem et scripsit. Ioha-
nes est nomen eius. Et
mirati sunt omnes. Cō-
tinuo autem resoluta ē

lingua eius. et apertur
est os eius: et loqueba
tur benedicens deum.
Iste sanctus euangeli
sta promittendū puta
uit: q̄ plurimū infante
patris nomine zacharia
appellandū putarūt. vt
aduertas matri nō no
men alicuius displicuit
se de generis: sed id s̄c
to infusum spiritu quod
ab angelo ante zacharie
fuerat premonitū. Et
quidem ille mutus inti
mare vocabulum filij ne
quiuit vxori: sed per pro
phetiam helizabeth didi
cit: quod non didicerat
a marito. Iohannes in
quit est nomen eius. **H**
oc est: non ei nos no
men imponimus: quia
iam a deo nomē accepit.
Habet vocabulum suū
quod agnouimus non
quod elegimus. **R.** Ha
buel angelus apparuit za
charie dicens nascetur tibi
filius nomen eius iohānes
vocabitur. Et multi in nati
uitate eius gaudebunt. **R.**
Erit enim magnus coram
dño. vniū et siccū nō bibet.

Et multi. **Lectio nona:**
Habent hoc merita
sanctorū vt a deo
nomen accipiant. Sic
iacob israhel dicitur: q̄
vidit deum. Sic dñs n̄r
ih̄s xp̄s nominatus
est anteq̄ natus: cui nō
angelus sed pater nomē
imposuit. **E**doras dicit.
Reuelabitur em̄ inquit
filius meus ih̄s cū h̄is
qui cum eo iocundabun
tur: qui relictī sunt ī an
nis quadringentis. Et
erit post annos hos 7 mo
rietur filius meus ih̄s
et conuertetur seculum.
Vides angelos que au
dierunt non que vsurpa
uerunt nunciare. Nec
mireris si nomen mulier
quod non audiuit asse
ruit: quando sp̄s sanct̄
ei qui angelo māduerat
reuelauit. Nec em̄ pote
rat dñm ignorare premi
cū: que prophetauerat
xp̄m. Et bene additur:
quia nemo in cogitatio
ne eius vocabatur hoc no
mine: vt intelligas no
men non generis ēē sed
vatis. **R.** Ecce constitui te

hodie super gentes et super
regna dicit dñs. Vt euellas
et destruas et edifices et plā
tes in nomine dñi. **R.** Tu
puer propheta altissimi vo
caberis. preibis enim an
te faciem domini parare
vias eius. Vt euellas. **R.**
Ipse preibit ante illum in
spiritu et virtute helie. Vt
conuertat corda patrum ī
filios. parare dño plebē per
fectam. **R.** Erit em̄ magn̄
coram dño et spiritus sancto
replebitur. Vt conuertat.
R. Inter natos mulierum
non surrexit maior iohāne
baptista. Qui viā dño pre
parauit in heremo. **R.** fuit
homo missus a deo cui no
men iohannes erat. Qui
viā. **I**nfra octauam
fit officiū s̄cti iohānis
m̄si festū occurrat et fuit
quotidie nouem lēones
Sex lectiones leguntur.
De sermone s̄ci augu
stini episcopi. **Lēo p̄ma:**
Abstinentie et
crucis genera.
vniū corporale et aliud
spirituale: vniū a potu
atq; epulis temperare

appetitū gule: a delecta
tionibus et molissimis
suauitatibus animū co
ercere: et ab h̄is que ta
ctu et gustu et visu deci
punt. sensum viriliter
reuocare ac violēter ab
strahere. Alterū abstinē
tie et crucis genus ē pre
ciosius atq; sublimius:
motus anime regere et
perturbationes illius mo
destie tranquillitate pla
care: ire ac superbie impe
tus quasi feram bestiam
refrenare: h̄tigare quoti
die contra vitia: increpa
re quadam censura et au
steritate virtutis: et r̄rā
quodāmodo cū homine
interiore cōserere. **Lēo. ij.**
Reciosa hec ī con
spectu dñi et glori
osa crux: cogitationes ma
las in potestatem redigē:
voluntates proprias ab
negare: easq; interiori ex
animatione discutere et
regentis imperio subiu
gare: a sermone quo aia
leditur tanq̄ a cibis no
rijs abstinere et sensum
ab h̄is que cōtraria sūt
spirituali temperantia

sobriū custodire. Hec q̄
facit prurpto passiōis
muro violenter ad celo
rū regna conscēdit. Vt
itaq; sibi factum est aīa
vt palmam laborū quā
sibi subtrahi multis in
imicis aduersantibus sen
tit: viribus contendat e
ripere. *Lectio tertia.*

Necessesse ergo est cū
summo labore ex
hoc mundo rapere palmā
salutis: et quasi exuban
tibus et circumiectis hosti
bus obsessos fructus per
uigili intentione decerpe
re: et predam ad thesau
ros vite. velut de medio
arreptam seculi huius in
cendio reportare. Sed et
aliud direptionis genus
est: quando alijs promiss
a et oblata diripimus.
Saluator ad hoc vel ma
xime suscepta incarnati
one descendit vt iudeo
rū populum iustificaret:
sicut ip̄e in euangelio lo
quitur. Non sum missus
iquit nisi ad oues q̄ peri
erunt dom̄ israel. *Lc. iij.*

Sed et discipuli ita
incredulam syna

goge plebem coarguebat.
Vobis inquit oportu
erat verbum dei loqui: s̄
quia vos indignos indi
castis eterne vite: ecce o
uertimur ad gentes. Er
go cum iudei munera si
bi parata respuerunt: pu
blicam et peccatores ex ge
tibus crediderunt. Ac sic
rapit ecclesia synagoge
regnū. Regnū enim n̄m
xp̄us est. Rapimus ita
q; cum: cum a iudeis oc
ciditur. sepelitur a nobis.
Rapimus autem a dor
mentibus: sicut ip̄i in
euangelio confitentur.

Vate *Lc. iij.* quāta:
inquunt quia di
scipuli eius nocte venērūt
et furati sunt eum nobis
dormientibus. Surgat
ergo qui dormit: ne for
te xp̄m per negligentia
resolutus amittat: dum
mens eius in infidelitate
et torpore dormitat. Ra
pitur itaq; regnū celo
rum negatur a domesti
cis et a gentib; adoratur.
Rapitur cum ad salute
mittitur alijs. ab alijs in
uenitur. Cum sui cum

reculant: suscipiunt alic
m. Insectantur propri
complectuntur inimici.
Quando hereditatem ci
uis respuit: peregrinus
inuat. Filius repudiat:
seruus recognoscit. *Lc. vij.*

Nunc et alio ordi
ne regnū celorum
vini patitur: quando il
lud homines acquirunt:
quod angeli perdidērunt:
quando illuc adoptati hu
miles ascendunt: vnde su
perbi incole deciderūt. Er
go cum inter tantos mu
dos inter tantos latrones
et inuisibiles infidato
res viuamus: quibus
tandem viribus celorum
regna capiemus? Qui
bus inq;: nisi obediēdo
doctoribus: et vitijs et i
iustitijs ex cupiditate na
scentibus resistendo: de
flendo peccata et ieiunijs
atq; elemosinis redime
do. Adiuuet nos salua
tor: mundi qui cū patre
et spiritu sancto viuit et
regnat deus per infinita
secula seculorum amen.

Ephraim *Lc. vij.*
Lizabeth *Lc. vij.*
C. i. pletū ē tēpus. i. c.

De omelia sancti am
brofij episcopi.

Adrianus quoq;
pater eius: nutu
interrogatur. Sed quia
incredulitas ei affatum
eripuerat et auditū: qd̄
voce non poterat: manu
et litteris est locutus. Sep
sit enim dicens. Iohānes
est nomen eius. Et hoc
nomen non imponitur
sed ascribitur. Idētoq;
continuo resoluta est lin
gua eius: quia quam vi
xerat incredulitas: fides sol
uit. Credamus igitur et
nos etiam loquamur. vt
lingua nostra que incre
dulitatis vinculis est li
gata: rationis voce sol
uatur. Scribamus igi
tur spiritu misteria: si
volumus loqui. Scriba
mus prēniū xp̄i non
in tabulis lapideis. sed i
tabulis cordis carnalib;.
Et enim qui iohannem
loquitur: xp̄m prophetat.

Quamur *Lc. viij.*
Iohannem: loqua
mur et xp̄m: vt n̄m os
possit aperiri quod in sa
cerdote tanto irrationa

bilis modo pecudis fre-
na nutantis fidei coher-
cebant. Et zacharias pa-
ter eius repletus ē spū
sancto et prophetauit
dicens. Vide q̄ bonus
deus et facilis indulgē
peccatis. Non solū abla-
ta restituit: sed etiam ī
sperata concedit. Ille du-
dum mutus prophetat.
Hec enī gratia dei maxia:
q̄ cum quē negauerant
confitentur. Nemo ergo
diffidat: nemo veterum
consci⁹ delictorū: premia
diuina desperet. Mouit
deus mutare sententiam
si tu noueris emendare
delictum. *Lectio nona.*

Et tu puer prophē-
ta altissimū voca-
beris. Pulchre cum de
dño prophetaret: ad p-
phetam sua verba con-
uertit: vt hoc quoq; be-
neficiū esse dñi designa-
ret ne cū publice nume-
raret sua: quasi ingrāt⁹
que acceperat beneficia
tacuisse videretur que
agnoscebat in filio. Sed
fortasse aliqui quasi ir-
rationabilem mentis

excessum putant: q̄ oc-
to dierū alloquitur in-
fantem. Verum si tene-
amus fidem hystorie ī-
telligimus profecto q̄
potuit vocem p̄is nat⁹
audire: qui marie salu-
tationem anteq̄ nascere-
tur audiuit. Sciebat e-
nim prophēta alias ē au-
res prophēte que spū
dei non corporis etate re-
serantur. Habebat intel-
ligendi sensum: qui ex-
ultandi habebat affectū.
Simul illud aduerte q̄
paucis helizabeth q̄ mul-
tis zacharias prophētauit

et vterq; sancto ī-
pletus spū loquebatur:
sed disciplina seruatur:
vt mulier discere magis
que diuina sūt studeat
q̄ docere. Nec facile vl-
lam prophetasse vber⁹
q̄ matrem dñi reperim.

In festo scōz iohānis
et pauli. Et fit cōme⁹ de
scō iohē. *Lect. legūt⁹ de
passione eoz.* Lēo p̄ma:

Dome iohannis
et pauli fratru
Quorū prior
prepositus. secundus pri-

micerius constantie vir-
ginitis constantin filie
fuit. Cum iulianus ce-
sar captus esset cupid-
itate sacrilega: auaritiā
suam euangelij testimo-
nio colorabat. Nam fa-
cultates ac patrimonium
auferens xpianis dice-
bat. Christus vester di-
cit in euangelio. Qui
non renunciauerit om-
nibus que possidet non
potest meus esse discipu-
lus. Peruenit q; ad eum
q̄ paulus et iohānes om-
ni die turmas xpianorū
recrarent: ex hys opib;
quas sacratissima vir-
go constantia reliquit.
Isti sunt duo viri mise-
ricordie qui assistunt ante
dñm. Dominatorem vni-
uersę terre. *N.* Isti sūt due
ohue et duo candelabra lu-
centia ante dñm. Dñatorē.

Et misit Lēo scda
iulianus qui eos
conuenirent dicens debe-
re sibi eos adherere. Illi
vero responderunt inter
alia. Pro iniquitate tu-
a delitimus a tua saluti-
tione: et a societate i.

209
perij tui nosmetipsos om-
nino subtraximus. Su-
mus enī nos non falsi
sed veri xpianam. Iulian⁹
igitur mandauit eis di-
cens. Considerare debe-
tis quia vos aula regia
nutriti: non debetis dees-
se a latere meo: vt habeā
vos primos in palatio
meo: *Q;* si contemptus
a vobis fuero: necesse e-
rit michi agere vt cōtēp-
m non possim. *R.* Vidi
coniunctos viros habentes
splendidas vestes et angelus
dñi locutus ē ad me dicens.
Isti sunt viri sancti facti a
mici dei. *N.* Vidi angelū
dei fortem volantem per me-
diū celum voce magna cla-
mantem et dicentem. Isti sūt.

Aulus *Lectio. m.*
et iohannes dixe-
runt. Non tibi facimus
hanc iniuriam vt prepo-
namus tibi qualemcūq;
personam. Dñm tibi pre-
ponimus qui fecit celū
et terram mare et omnia
que in eis sunt. Et hoc sci-
re te volumus quia nūq̄
ad salutationem tuā. nū-
q̄ ad culturā tuā. nūq̄

ad palatium tuum venimus.
Quibus iulianus ait. De
cem diebus vobis a me
dantur inducie. decima
vero die transacta: sponte
ad me venientes amicos
vos habeam: non venie
tes vero tamquam hostes pu
blicos puniam. **R.** Viri
sancti gloriosum sanguinem
fuderunt pro domino amant
erunt. **V.** Unus spiritus et
vna fides erat in eis. Et ideo.
**De communium plurimorum
martyrum. ultimum. xv. R. d.**
Hec est vera fraternitas. **Lectio.**
Hunc sancti: **nn.**
viri iohannes et
paulus christiani ad se in
uitantes: ordinauerunt
de omnibus que relinque
re poterant: ac per decem
dies incessanter die nocte
que elemosinis insiste
bant. Die vero undecima
sunt constricti intra do
mum suam. Dissus namque
est terentianus capiduc
tor ad eos cum militibus
hora cenandi. Qui ingres
sus inuenit eos orantes

et dixit eis. Dominus noster
iulianus stacculam au
ream iouis ad vos misit:
ut adoratis illam et thu
ra offeratis. Quod si non
feceritis ambo modo gla
dio feriemini. Non enim
deceat vos intra aulam re
giam nutritos ut publi
ce occidamini. **Lectio. v.**
Iohannes et pau
lus dixerunt. Si
tuus dominus est iulianus:
habeto pacem cum eo. No
bis autem dominus alius non
est nisi vnus deus pater
filius et spiritus sanctus:
quem ille negare non ti
muit. Et quia semel a
fatie dei proiectus est:
vult et alios secum in inter
itum deuenire. Tunc te
rentianus tertiam hominu
rum transacta fecit fieri
foueam intra domum eorum
ut sine strepitu fame pu
mirentur: et sic decollari
statimque inuoluere et repo
nere: diuulgans quod iussu
cesaris missi fuissent in
exilium. Statim autem iuli
anus in bello persarum
interfectus est. Iouiano
autem facto christiano

210
fimo imperatore: aperte
sunt ecclesie. et cepit re
ligio christiana gaudere.
Emones. Lto. vi.
Hautem ex obsessis
corporibus intra domum
iohannis et pauli eicie
bantur: confitentes san
ctam passionem eorum:
ita ut vnus filius teren
tiani qui eos decollauerat
veniret intra domum sanc
torum et clamaret per eos ei
demon: quod paulus et io
hannes incenderent eum.
Tunc terentianus veniens
prostravit se in faciem: cla
mans quod nesciens quid
faceret ut homo pagani
simus iussionem cesaris
adimplet. Unde fac
tum est ut dato nomine
suo proximo die pasche
perciperet christi gratiam:
assidue orans et flens ad
locum illum in quo sanc
torum corpora requiescunt
donec a sanctis dei: fili
eius mundaretur. Et
ab ipso terentiano descripta
est passio horum marty
rum. Passi sunt autem sexto
kalendas iulij. **In fes
to sancti leonis pape et**

confesso. Lectio prima.
Hoc iunior nati
one siculus ex
patre paulo: se
dit menses decem. dies de
cem et septem. vir eloque
ntissimus et in diuinis scrip
turis sufficienter instruc
tus: greca latinaque lin
gua eruditus. Catilena
ac psalmodia precipuus:
et in earum sensibus sub
tilissima exercitatione li
matus. Lingua quoque
scholasticus: et loquendi
maiori elocutione politus.
Exhortator omnium bonorum
operum: plebi que florētis
sime ingerens scientiam.
Paupertatis amator: et
erga mopes prouisione
non solum mentis pie
tate: sed et studij sui la
bore sollicitus. **Lectio. ii.**
Hic suscepit sanctam
sectam synodum
que per dei prouidentiam
nuper in regia urbe cele
brata est: greco eloqui
o conscriptam: exequente
ac residente piissimo ac
clementissimo magno
principi constantino: in
tra regale palatium eius

quod appellatur trullus. Simulq; cum eo residebant legati sedis apostolice: et duo patriarche: id est constantinopolitanus et antiochenus: atq; centumquingenta episcopi. In qua condemnati sunt cyrus sergius honorius pirrhus paulus et petrus: necnon et macharius cum discipulo suo stephano: sed et polichromus nouus^{sy} et mon. qui vnam voluntatem et operationem in dño ihu xpo dixerunt vel predicauerunt: aut qui denuo predicatum fuerunt aut defensauerunt. Sed ut nunc due voluntates et operationes in ipso dispensatore xpo et saluatore deo nostro dicantur: q̄ studiosissime i latinum trātulit. **℞. m.**

Ueruntamen scripti defensores malarū heresi: macharius stephanus polichromus et anastasius: dum nollent a suo malo recedere proposito: p diuersa monasteria st

retrusi. Qui predictus sanctissimus absoluit duos viros ad percipiendam cōmunionē: qui de regia vrbe cū sup̄scripto machario et ceteris i romanam directi sunt ciuitatem: necdum a synodo anathematizati: id est anastasiū presbiterū et leuitiū diaconem ecclesie constantinopolitane: in die sancto theophanie: exponentes videlicet per proprias scripturas fidē suam: iuxta quod et sancta synodus determinauit: anathematizantes videlicet hereticos et sup̄scriptos viros complices: quos sancta synodus vel sedes apostolica anathematizauit. **℞. m.**

Huius temporibus percurrense diuina iussione clementissimū principis: restituta est ecclesia rauennatis sub ordinatione sedis apostolice: vt desūcto archiepiscopo qui electus fuerit iuxta antiquā consuetudinem:

in ciuitatem romanam veniat ordinādus. **℞. m.** fecit constitutū quod archiepis ecclesie continetur: vt qui ordinatus fuerit archiepiscopus nullā consuetudinem p vsu pallij aut diuersis officijs ecclesie persolvere debeat: sed nec mauri quondam episcopi anmueritas aut agenda celebretur. Sed et typū aptocephalie quod sibi dicauerat: ad amputanda scandala sedis apostolice restituerunt. **℞. m.**

Hec fecit ecclesiam in vrbe roma iuxta sanctam viuanam: vbi et corpora sanctorū simplicij faustum et beatricis atq; aliorū martyriū recondidit: et ad nomen beati pauli apostoli dedicauit: sub die vicesimosextido mensis february vbi et dona obtulit. Huius temporibus die sedecimo mēsis aprilis inditione vndecim luna eclipsim pertulit: et post cenam dñi nocte pene totam sanguineo

vultu elaborauit: et post gallozum cantum cepit paulatim delimpidari et in suo statu reuerti.

Hec Lectio sexta: fecit ordinationē vnam per mensā iunij die vicesima octaua. presbiteros nouem. dyacones tres: episcopos per diuersa loca numero viginti tres. Qui etiam sepultus est ad beatum petrum apostolum sub die quinto nonarum iulij: et cessauit episcopatus menses vndecim. dies vnginti duos. Qui supradictus vir sanctissimus ordinatus est a tribus episcopis. id est andrea ostiense. iohanne portuense. placentino velletrense: pro eo q̄ ecclesia albanensis episcopum minime habuit. Si predictum festū in dñica venerit agitur de festo cum commemoratione de sancto iohanne: **℞. m.**

CIn vigilia apłoz petri
et pauli. Ad mat. iuuat.

Egem apostolo-
rum dominū. Re-
nite adoremus.

Cemite.

Eterna xpi mune
ra: apostolorum glo
riam: laudes canentes
debitas letis canamus
mentibus. **E**ccliarum
principes: belli triumph
ales duces: celestis aule
milites: et vera mundi lu
mina. **Q**uota sanctorum
fides: inuicta spes creden
tium: perfecta christi charitas:
mundi triumphat prin
cipex. **I**n his paternalia

quesimus : vt ipsorum
confortio : uingat preci
tes seruilos : in sempiter
na secula . Amē. An. noc
turnales. ps. v. 7 b. R. di
cuntur de coi apostolorum

Tres prime ltōnel. legūt
de actibz apostolor. Et a
lie tres legūtur de smōe
scī leoms pape. Et tres de
omel. scī iheronimi pbū
fr̄ cyāgliū. Sed; mathe.

Ent ibus. De acti
bus aploz. iij. Lectio. p.

Petrus autem et iohannes ascendebat in templum ad horam orationis nonam. Et quidam vir qui erat claudus ex utero matris sue baulabatur: quem ponebant quotidie ad portam templi que dicitur speciosa: ut peteret elemosinam ab introeuntibus in templum. Is cum vidisset petrum et iohannem incipientes introire in templum: rogabat ut elemosinam acciperet. Intuens autem in eum petrus cum iohanne: dixit. Respice in nos. At ille intendebat in eos: sperans se aliquid acceptum

ni ab eis. Petrus autem
dixit. Argentum et aurum
non est michi: quod autem
habeo hoc tibi do. In no-
mine ihesu christi nazareni:
surge et ambula. Et ap-
prehensa manu eius dex-
tera: alleuauit eum. Et
protinus consolidate sunt
bases eius et plante. et
exiens stetit et ambula-
bat. Et intrauit cum illis
in templum: ambulans et
exiens et laudans deum.
R. Symon petre antequam
te nauis vocarem te nomen tuum
super plebem meam principem
te constitui. Et clauis regni
celorum tradidi tibi. **V.** Quod-
cumque ligaueris super terram
erit ligatum et in celis. et quod-
cumque solueris super terram
erit solutum et in celis. Et
clauis. **Lectio secunda:**
Et vidit omnis po-
pulus eumambu-
lantem et laudantem deum.
Cognoscebant autem illum:
quia ipse erat qui sedebat
ad clemosinam ad specu-
losam portam templi. Et
repleti sunt stupore et ex-
tasi in eo quod contige-
rat illi. Cum viderent

212
autem petrum et iohannem
et eum qui sanus fuerat
effectus: cucurrit omnis
populus ad eos: ad por-
ticum que appellabatur
salomonis stupentes. Lo-
quentibus autem illis
ad populum: superuene-
runt sacerdotes et magi-
stratus templi: et sadiuci
dolentes quod docerent popu-
lum et annuntiarent in
ihesum resurrectionem ex
mortuis. Et iniecerunt
in eos manus: et posue-
runt eos in custodiam
usque in crastinum. **R.** Si
diligis me symon petre pa-
sce oues meas. Domine tu nos-
ti quia amo te. Et animam
meam pono pro te. **V.** Si
oportuerit me mori tecum non
te negabo. Et. **Lectio. iij.**
Actum est autem
in crastinum ut co-
gregarentur principes
eorum et seniores et scri-
be in iherusalem: et annas
princeps sacerdotum et
cayphas et iohannes et
alexander et quotquot
erant de genere sacerdo-
tali. Et statuentes eos
in medio interrogabant.

In qua virtute aut in
quo nomine fecistis
hec vos? Tunc petrus re-
pletus spiritu sancto
dixit ad eos. Principes
populi et seniores audi-
te. Si nos hodie diudi-
camur in benefacto ho-
minis infirmi in quo
iste saluus factus est:
notum sit omnibus vo-
bis: et omni plebi isra-
el: quod in nomine ihesu
christi nazareni: quem deus
crucefixus: quem deus
suscitauit a mortuis: in
hoc iste astat coram vo-
bis sanus. Hic est lapis
qui reprobatus est a vo-
bis edificantibus: qui
factus est in caput an-
guli: et non est in alio
aliquo salus. Nec enim
est aliud nomen sub ce-
lo datum hominibus:
in quo oporteat nos sal-
uos fieri. **R.** Tu es petrus
et super hanc petram edifi-
cabo ecclesiam meam et por-
te inferi non preualebunt
aduersus eam. Et tibi da-
bo claves regni celorum.
V. Quodcumque ligaueris
super terram erit ligatum

et in celis. et quodcumque
solueris super terram erit
solutum et in celis. Et tibi
dabo. **Sermo sancti leonis
pape. Lcō. iiii.**
Conmum quidem
sanctarum solemp-
nitatum dilectissimum to-
tus mundus est participans:
et unus fidei pietas cri-
git: ut quicquid per sa-
lute vniuersorum gestum
recolitur: communibus
vbiq; gaudijs celebretur.
Veruntamen hodierna
festiuitas preter illam
reuerentiam quam toto
terrarum orbe promeruit:
speciali et propria nostre
urbis exultatione vene-
randa est: ut vbi precapu-
orum apostolorum glo-
rificatus est exitus: ibi
in die martyrii eorum sit
leticie principatus. Ipsi
enim sunt viri per quos ti-
bi euangelium christi roma
resplenduit: et que erat
magistra erroris: disci-
pula facta est veritatis.
R. Domine si tu es iube
me venire ad te super aquas.
Et extendens manum appre-
hendit eum et dixit illis.

modice fidei quare dubita-
sti. **V.** Cumque vidisset ve-
tum validum vementem ve-
timuit. et cum cepisset mer-
gi clamauit dicens. Domine
saluum me fac. Et extendens
manum apprehendit. **Lcō. v.**
Si sunt sancti pa-
tres tui verique pa-
stores. qui te regnis ce-
lestibus inserenda multo
melius multoque feliciter
condiderunt: quod illi quo-
rum prima studio memini-
tiorum fundamenta loca-
ta sunt: e quibus is qui
tibi nomen dedit: finiter
na te cede sedauit. Ipsi sunt
enim qui te in hanc glori-
am prouexerunt: ut sis
gens sancta: populus
electus: ciuitas sacerdo-
talis et regia: per sacram
beati petri sedem caput to-
tus orbis effecta: latius
presidens religione diui-
na: quam dominatione terre-
na. Quamuis enim mul-
tis aucta victorijs ius i-
perij tui terra marique dis-
tendens: minus tamen
est quod tibi bellicus la-
bor subdidit: quam quod
pax christiana subiecit.

213
Surge petre indue te vesti-
mentis tuis accipe fortitu-
dinem ad saluandas gen-
tes. Quia ceciderunt ca-
thene de manibus tuis. **V.**
Angelus domini astitit et
lumen refulsit in habitacu-
lo carceris percussitque late-
re petri excitauit eum dicens
surge velociter. Quia ce-
ciderunt. **Lectio sexta.**
Crus namque boni
iustus omnipotens:
qui misericordiam suam
humano generi nunquam
negauit: nobis etiam hos
beatos apostolos et mar-
tyres in hac urbe pro cu-
stodia collocauit: omnes
que in comune mortales
ad cognitionem suam
habundantissimis. se-
per beneficijs erudiuit:
voluntariam errantium ex-
citatem: et procliuem in
deteriora nequitiam. se-
cretorum consilio et altiori
pietate miserratus est:
mittendo scilicet verbum
suum equale sibi atque coc-
ternum: quod caro factum
ita diuinam naturam na-
ture vniuit humane: ut
illius ad infima inclina-

tio nobis: fieret ad summa prouectio. Ut autē huius inenarrabilis glorie per totum mundum diffunderetur effectus: romani regni diuina prouidentia preparauit. Cuius ad eos limites incrementa perducta sunt: quibus cunctarum vniuersarum gentium vicina et cōtigua esset vniuersitas. Tu es pastor omniū princeps apostolorum. tibi tradidit deus omnia regna mundi. Et ideo tradite sunt tibi clauēs regni celorum. *℟. Qd̄* amq; ligaueris super terrā erit ligatū et in celis. Et ideo tradite sunt tibi clauēs. *℟. Leo sc̄i euangelij. sc̄dm̄ math̄. xvi. Lectō. vii.*
In illo tpe: Venit ih̄s in partes cesaree philippi: et interrogabat discipulos suos dicens. Quem dicunt homines esse filiū hominis. Et reliqua. *Om̄elia sc̄i iheronimi pb̄j:*
Philippus iste est frater herodis de quo supra diximus tetrarcha ituree et tracomidis regiois.

qui in honorem theberi cesaris cesaream philippi que nunc panca di citur appellauit: et est i prouincia phœnicis imitatus herodem patrē qui in honorem augusti cesaris appellauit cesaream: que prius thurris stratonis vocabatur: et ex nomine filie eius libiadem trans iordanem extruxit. Iste locus est cesaree philippi vbi iordanis ad m̄dices oritur liban̄. Et habet duos fontes: vnū nomine ior et alterum dam: qui simul iuncti iordanis nomen efficiunt. Et interrogabat discipulos suos dicens. Quē dicunt homines esse filiū hominis? Nō dixit quē me esse dicunt homines sed filiū hominis: ne iactanter de se querere videretur. Et nota qd̄ vbiq; scriptum est in veteri testamento filius hominis: in hebreo scriptum est filius adā. Illud quoq; quod i ps̄ legimus. filij hominū vsq; quo grām corde: in hebreo dicitur fi

lij adam. *℟. Ego pro te rogaui petre vt non deficiat fides tua. Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. ℟. Caro et sanguis non reuelauit tibi: sed pater meus qui est in celis. Et tu.*
℟. Vlt̄re Lectō. vii.
Quem dicunt homines esse filiū hominis: quia qui de filio hominis loquuntur homines sunt. qui vero diuinitatē illi intelligunt: non homines sed dñi appellantur. At illi dixerunt. Alij iohannē baptistam: alij heliā: alij vero iheremiam. aut vniū ex prophetis. Ad id qd̄ dñm interpretes causas errorū inquirere singulorum: et disputationē longissimā texere: quare domini nostri ih̄s xp̄m. alij iohannem putauerunt: alij heliam alij iheremiam. aut vniū ex prophetis: cum sic potuerunt errare in helia et iheremia quomodo herodes errauit in iohanne dicens. Quem ego decolau iohannem ipse fuit

214
rexit a mortuis: et ideo virtutes operantur i eo. Vos autem quem me esse dicatis? Respondēs symō petrus dixit. Tu es xp̄s filius dei viui. Prudens lector attende: qd̄ ex consequentibus tertiq; sermōnis: apostoli nequaquā homines sed dñi appellantur. *℟. Quē dicunt homines esse filiū hominis. dixit ih̄s discipulis suis. respondēs petrus dixit. tu es xp̄stus filius dei viui. Et ego dico tibi quia tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meā. ℟. Beatus es symon bariona quia caro et sanguis nō reuelauit tibi sed pater meus qui est in celis. Et ego. Lectio. ix.*
Quem enim dixisset qd̄ dicunt homines esse filiū hominis subiicit. Vos autem quē me esse dicatis? Illis qui homines sunt humana opinantibus vos qui dñi estis quem me existimatis. Et petrus ex persona omnium. Tu es xp̄stus filius dei viui. Deum viui appellat ad distinc

A profitetur.

tionem eorum qui putan-
tur dii: sed mortui sunt:
saturnus: iouem. cererem
venerem minervam libe-
rum herulem et cetera ydo-
lorum portenta significans
nec nominanda. Respon-
dens autem ihesus dixit
ei. Beatus es symon ba-
riona: quia caro et san-
guis non revelauit tibi:
sed pater meus qui in ce-
lis est. Testimonium de se
apostolo reddidit vice.
Petrus dixerat tu es christus
filius dei viui: mercede
recepit vera confessio:
beatus es symon bario-
na. Quare? Quia non
revelauit tibi caro et san-
guis: sed revelauit tibi
pater meus qui est in ce-
lis. Quod caro et san-
guis revelare non potuit:
spiritus sancti gratia ti-
bi revelatum est. *Re. Pe-*
tre amas me. tu scis domine quia
amote. Pasce oues meas.
Re. Symon iohannis di-
ligis me plus his. tu scis
domine quia amote. Pas-
ce oues meas. Notandum
*quod isto die non fit com-
memoratio de sancto pau-*

lo: quia oratio communis
est: nisi fratres haberent
ecclesiam sancti pauli si-
cut dictum est. Idem duobus
diebus nulla fit comme-
moratio de sancto ioha-
ne: quia fit duplex offi-
ciu. In commemorati-
one sancti pauli ad ma-
tutinas mutatorum.

Egem apostolorum
dominum. Vem-
te adoremus. *Ps.*
Venite exultemus. ym.
Octo: egregie pau-
le mores instrue-
mente polum nos trans-
ferre satage donec perfec-
tum largiatur plenus:
euaeuato quod ex parte
gerimus. **S**it trinita-
ti sempiterna gloria:
honor potestas atque in-
bilatio in unitate cui ma-
net imperium: ex tunc et mo-
do per eterna secula. *Am.*
In primo nocturno. an.
Qui operatus est petro in
apostolatum. operatus est
et michi inter gentes: et co-
gnouerunt gratiam dei que
data est michi a christo domino.
Ps de commun apostolo-
rum. y. Qui me segregauit

et vtero in matris mee. et vo-
cauit me per gratiam suam.
In fine ps. dicuntur. ysi.
an. an. repe. an. Excep-
to quod per horas diei non
dicuntur tales. ysi. An.
Scio cui credidi et certus
sum. quia potens est depo-
situm meum seruare in illu-
dium iustus iudex. De
reliquo reposita est michi
corona iusticie. a. Iudici
vivere christus est et mori lu-
crum. gloriam me oportet
in cruce domini nostri ihesu christi.
Re. Per quem michi mun-
dus crucifixus est et ego
mundo. In omne terra
exiuit sonus eorum. Re. Et
in fines orbis terre verba
eorum. Alii dicuntur de
commun apostolorum. Leo. j.
Erant autem in ec-
clesia que erat an-
tiodie prophete et doc-
tores: in quibus erat
barnabas et symon qui
vocabatur niger. et luci-
cyrenensis: et manacem
qui erat herodis tetrar-
che collactaneus et sau-
lus ministrantibus autem
illis domino et ieiuna-
tibus: dixit spiritus sanctus

215
tus. *Sepate michi bar-*
nabam et saulum: in o-
pus ad quod assumpsi
eos. Tunc ieiunantes et
orantes imponentesque
eis manus dimiserunt
eos. Et ipsi quidem missi
a spiritu sancto abierunt
seleuciam: et inde nauiga-
uerunt cyprum. Et cum ve-
nisset salaminam predi-
caverunt verbum domini
in synagogis iudeorum.
Habebant autem in mim-
isterio et iohannem. Re.
Qui operatus est petro in
apostolatu. operatus est et
michi inter gentes. Et co-
gnouerunt gratiam dei que
data est michi. Re. Gratia
dei in me vacua non fuit
sed gratia eius semper in me
manet. Et cognouerunt
gratia dei que data est michi.
Ecce cum *Leo secunda*
perambulassent
vniuersas insulas usque
ad paphum: inuenerunt
quendam virum magnum
pseudo prophetam iude-
um: cui nomen erat ba-
rien: qui erat cum pro-
consule sergio paulo vi-
ro prudente. Idcirco accer-

fitis barnaba et paulo:
desiderabat audire vbi
dei. Resistebat autem
illis elimas magus. Sic
enim interpretatur no-
men eius: querens auer-
tere proconsulem a fide.
Saulus autem q. 7 pau-
lus: repletus spiritus san-
cto: intuens in eum dixit.
O plene omni dolo et om-
ni fallacia fili draboli. in-
imice omnis iusticie: no-
desinis subvertere vias
domini rectas. Et nunc ecce
manus domini super te: et
eris cecus non vident so-
lem vsq. ad tempus. Et
confestim cecidit in eum
caligo et tenebre et circui-
ens querebat qui ei ma-
nu daret. Tunc procon-
sul cum vidisset factum cre-
didit admirans super doc-
trina dei. **R.** Bonum certa-
men certavi cursum consu-
maui fidem seruavi. Ideoq.
reposita est michi corona ius-
ticie. **V.** Scio au credidi
et certus sum quia potens est
depositum meum seruare in
illu die. **Ideoq. Lectio. iij.**

Et quidam vir hys-
tris infirmus pe-

dibus sedebat: claudus ex
utero matris sue: qui nun-
q. ambulauerat. Idie au-
diuit paulu loquentem.
Qui intuentus eum et vi-
dens quia haberet fidem
vt saluus fieret: dixit
voce magna. Surge et
sta super pedes tuos rec-
tus. Et statim exliuit et
ambulabat. Turbe aute
cum vidissent quod fece-
rat paulus: leuauerunt
voces suas licomice di-
centes. Quia similes facti
hominibus: ad nos. Et
vocabant barnabam io-
uem: paulu vero mercu-
riu. quoniam ipse erat
dux verbi. Sacerdos q.
q. iouis qui erat ante
ciuitatem: tauros et co-
ronas afferens ante ia-
nuam cum populis vo-
lebat sacrificare. Quod
vbi audierunt apostoli
paulus et barnabas: co-
scissis tunicis suis: ex-
herunt in turbas: cla-
mantes et dicetes. Viri
quid hec facitis? Et nos
mortales sumus? similes
vobis homines: amica-
ntes vobis ab hys va-

mis conuerti ad deum vi-
ui: qui fecit celu et ter-
ram. **R.** Reposita est mi-
chi corona iusticie. Quam
reddet michi dominus in illa die
iustus iudex. Scio au cre-
didi et certus sum quia po-
tens est depositum meum
seruare in illum diem. Qua
reddet michi dominus. **In secundo
nocturno. a.** Tu es vas
electionis sancte paula a
postole predicator veritatis
in vniuerso mundo. **V.** Per
quem omnes gentes cog-
nouerunt gratiam dei. **an.**
Magnus sanctus paulus
vas electionis vere digne
est glorificandus qui et
meruit thronu duodecim
posidere. **V.** In regeneratio-
ne cum sederit filius homi-
nis in sede maiestatis sue.
ant. Bonu certamen certavi.
cursum consummaui fidem
seruaui. **V.** De cetero repo-
sita est michi corona iusti-
cie. **Augustinus i libro de
gratia et libero arbitrio**
Postolus. **2. co. iij.**
paulus quem certe
mucimus sine vllis me-
ritis bonis. imo cu mul-
tis meritis malis di gra-

216
tiam consecutu: reddetis
bona pro malis: sua ia
appropinquante passi-
one: scribens ad thymo-
theum: ista vtiq. ia meri-
ta sua bona comemorat:
vt post pauca merita con-
sequatur coronam: qui
post multa mala merita
consecutus est gratiam.
Demq. super est inquit
michi corona iusticie: q.
reddet michi dominus in illa
die iustus iudex. Cui red-
deret coronam iustus iu-
dex si non donasset grati-
am misericors pater. Et
quomodo esset ista coro-
na iusticie nisi precessis-
set gratia que iustificat
impium? Quomodo ista
debita redderentur nisi
prius illa gratuita dona-
rentur? Proinde confide-
remus ipsa merita p. qui-
bus dixit coronam reddi-
turum iudicem iustum: et
videamus vtrum merita
ipsius tanq. ipsius: id e
ex ipso comparata an do-
na sint dei. Bonu inquit
certamen certavi: cursu
consummaui: fide seruavi.
R. Tu es vas electionis

sancte paula apostole. Predi-
cator veritatis in vniuerso mu-
do per quem omnes gentes
cognouerunt gratiam dei. *R.*

Intercede pro nobis ad deum
qui te elegit. Predicator.

Immo *Leccio. V.*
Ista bona opera: si
non ea precessisset co-
gitationes bone: nulla
essent. Attendite itaque:
quid de ipsis cogitationi-
bus dicat. Aut enim scri-
bens ad corinthios. Non
quod idonei sumus cogitare
aliquid a nobis tanquam ex
nobis: sed sufficientia
nostra ex deo est. Deinde
singula inspiciamus. Bo-
ni inquit certamen cer-
taui. Quero qua virtute
certauerit: utrumque illi ex
semetipso fuerit: an que
de super data sit. Sed ab-
sit ut tantus doctor gen-
tium ignorauerit legem
dei: cuius vox est in deute-
ronomio. Ne dicas in cor-
de tuo fortitudo mea. et
potentia manus mee. fe-
cit michi virtutem hanc
magnam: sed memorabe-
ris domini dei tui: quia ipse
tibi dat fortitudinem et

facere virtutem. Quid au-
tem prodest bonum certa-
men: nisi sequatur vic-
toria. Et quis dat vic-
toriam: nisi ille de quo
dicit ipse: gratias deo qui
dat nobis victoriam. per
ihesum christum dominum nostrum.

R. Gratia dei sum id quod
sum. Et gratia eius in me
vacua non fuit sed semper
in me manet. *V.* Qui ope-
ratus est petro in apostolatu
est et michi inter gentes.

Et gratia. *Leccio sexta.*
Corsum consumma-
ui. Sed ille hoc di-
xit. Igitur non est volen-
tis neque currentis sed mi-
serentis est dei. Que sen-
tentia nullo modo potest
etiam sic conuersti ut di-
catur. Non misentis
dei sed volentis et curre-
tis hominis. Quisquis
enim hoc ausus fuerit
dicere: apte se ostendit
apostolo contradicere.
Postremo dixit. fidem
seruaui. Sed ille hoc di-
xit qui alibi ait. Miseri-
cordiam consecutus sum:
ut fidelis essem. Non enim
dixit: misericordiam con-

secutus sum: quia fidelis
enim: sed ut fidelis essem
Hinc ostendens etiam ip-
sam fidem haberi nisi deo
misente non posse et esse
donum dei. Plus omnibus
laboraui inquit. Sed vi-
de quid adunxerit. Non
autem ego: sed gratia
dei mecum. *R.* Saulus
qui et paulus magnus pre-
dicator. A deo confortatus
conualescebat et confidebat
iudeos. *V.* Ostendens quia
hic est christus filius dei.
A deo. *In. m. noctur. an.*
Saulus qui et paulus ma-
gnus predicator a deo con-
fortatus conualescebat et
confundebat iudeos. *V.* Of-
tendens quia hic est christus
filius dei. *A.* Ne magnitu-
do reuelationum extollat me.
datus est michi stimulus
carnis mee angelus sathane
qui me colaphizet. pro-
pter quod ter dominum roga-
ui ut auferretur a me et dixit
michi dominus. sufficit tibi pau-
le gratia mea. *V.* Nam vir-
tus in infirmitate perficitur.
an. Reposita est michi co-
rona iusticie quam reddet
michi dominus in illum diem

217
iustus iudex. *V.* Cooperate
in me gratia spiritus sancti.
*Tres ultime lectiones de
omelia sancti iheronimi presbiteri
videlicet. Grandis fidu-
cia. Super euangelium. Secundum
mattheum. Dixit symon pe-
trus ad ihesum. R. in conuersi-
one eius. R.* Sancte paula
apostole predicator veritatis
et doctor gentium. Intercede
pro nobis ad deum qui te ele-
git. ut digni efficiamur gratia
dei. *V.* Tu es vas electionis
sancte paula apostole predi-
cator veritatis. Intercede. *p.*
R. Damasci prepositus ge-
tis arethe regis voluit me co-
prehendere a fratribus per mu-
rum. Submissus sum in spor-
ta et sic euasi manus eius in
nomine domini. *V.* Deus et pa-
ter domini nostri ihesu christi scit quia
non mentior. Submissus.
R. Magnus sanctus pau-
lus vas electionis vere dig-
ne est glorificandus. Qui
et meruit thronum duodeci-
mum possidere. *V.* A christo de ce-
lo vocatus et in terram pro-
stratus ex persecutore factus
est vas electionis. Qui et.
*In oct. sancti iohannis baptiste. fit iter
officij sic in die domine de apostolis.*

In festo visitationis
beate virginis. Ad ma-
tutinas. Inuitatorum.

Hodie beatus io-
hannes v[er]o pa-
rentis in clu[us]
xpi angelica
uit aduentum. Venite ado-
rentis d[omi]ni. ps. Venite.
ym. Quem terra. In. pri-
mo noct. Ant. Repletus
spiritu sancto iohannes non-
dum seipsum sentiens virgi-
nis matris presensit aduen-
tum. ps. D[omi]ne d[omi]ns noster
cū reliquis. psal. 8. b. v. g. e.
Ant. Adueniente que xpm
gestabat in utero iohannes ex-
iens in occursum ei gestuit
erumpere. A. In ipso salutati-
o[n]is occursum infans in utero
virtutem venientis expertus:
gaudio et exultatione reple-
tur. V. Specie tua et pulchri-
tudine. r. c. Lectiones in die
et per octavas. Ser prime
accipiente sunt de sermo-
ne s[an]cti quarti: tres vero
ultime ex homel. b[ea]t[us] ambro-
sij episcopi super euange-
lio: secundum lucam.
In illo t[em]p[or]e. Exurgēs
maria. L[ec]t[ur]a p[ri]ma.
Hodie festiuita

218
tis ratio atq[ue] causa dilec-
tissim[us]: deuotionem ve-
stram latere non potest.
Quippe quam euange-
licus sermo singulis ver-
tentibus annis: tam luci-
lenter aperte q[ue] percenset:
vt ignorare fas non sit:
quod totiens fuerit in om-
niū auribus clavis eccl[esi]e
vobis repetitum. Verū
quoniam res diuina mi-
sterijs plena est: ac multis
ac magnis fecunda sacra-
mentis: audebo equidem
de diuina largitate confi-
sus aliquid loqui: vt q[uo]d
pro fidei pietate factū ē
credidistis eterno dei con-
silio non ab re sic fuisse
faciendum admiremini:
et in cōmuni gaudio tan-
to sit huius diei pietas
religiosior: quāto apli
fuerit singulis solēmtas i-
tellecta. R. Et audiuit he-
lisabeth salutationem marie
exultauit infans in utero ei[us]
Et audiens verba d[omi]ni per os
virginis peritonantis i occur-
sum eius gestuit erumpere. V.
Vadam et videbo visionem
hanc magnam: quare rub[or]
non comburatur et ardeat.

Et audiens. *Lectio. scda.*

In genitus igitur
dei filius qui primus
in utero intemerate vir-
ginis: mortalitatis in-
dignatus est inire con-
sorcium: renouationis hu-
mane cepit sacramenta co-
terere. Nam licet intra ma-
ternorum viscerum lateret
angustias: potentiam ta-
men quam habet cum pre-
comunem: neque assump-
te carnis infirmitas: neque
parentis uteri potuit arti-
tudo perstringere: quin
salutis nostre iam tamen
fundamenta disponens
clausum quoque parentis
utero matris iohannem
visitatione delegit: qui
sui aduentus factus pre-
cursor et preco noui tes-
tamenti populum antece-
deret: atque ut tanquam stre-
nuus dux exercitus domini:
aduersus visibiles et in-
uisibiles hostes christiani-
tatis vexilla deferret itre-
pidus: intra viscera ad-
huc parentis inclusum:
armis hunc insuperabi-
libus insigniuit. *R.* In
ipso salutacionis occursum

fans in utero gaudio et ex-
ultatione repletur: et heli-
zabeth voce magna clama-
uit. Unde hoc michi ut ve-
niat mater domini mei ad me:
R. Tu gloria iherusalem:
tu leticia israel: tu honorifi-
centia populi nostri. Unde.

Eccebat *Lectio. iij.*
enim illi qui pri-
mus omnium in clientela
christi additus est: et tam-
noua tamque insolita ra-
tione insertus corpori ei
cunctis mortalibus non
modo sanctitate verum
etiam officio ac dignita-
te prestare: ut ex eo iam
tempore credamus eum
singularem illam prero-
gatiuam consecutum: quod
non cuiuslibet sed dei at-
que hominis testimonio
omnibus meruit homi-
nibus anteferri: christo ipso
docente: inter natos mu-
lierum non surrexit maior:
iohanne baptista. *R.* Un-
de hoc michi ut veniat domini mei
ad me. Que dum me
verbo salutat: virtute san-
ctificat. *R.* Que est ista que
ascendit quasi aurore con-
surgens: pulchra ut luna

electa ut sol terribilis ut cas-
troium acies ordinata. Que
domini. *In. ij. nocturn. Ant.*
Ut saluantis vox salutem
pulsauit auditum spiritus lateris
ventris interiora penetrauit.
an. Reclusus ventre miles co-
gnouit regem suum: et in utero
parentis exiliens dominum pro-
phetauit aduentum. *an.* Quia
verbis salutantem se resalu-
tante recognouit. *R.* Adiu-
uabit eam deus vultu suo. *R.*
Deus in medio eius non co-
mouebitur. *Lectio. iij.*

Acta autem hec sunt
visitante maria
helizabeth: Nam in ipso
salutacionis occursum: quod
admodum euangelica pa-
tescit hystoria: infans
in utero virtutem venien-
tis expertus: gaudio et
exultatione repletur. Ma-
gnū sane stupendumque
miraculum: et quod omnia
ferme nostre salutis sacra-
menta complectitur. Er-
go hunc apostolica sedes
non ab re festa celebranda
constituit: ut vno eodem-
que religionis officio tamen
si ratione diuersa visitati

et visitate: ac vtriusque pri-
uoribus digni hodie a
fidelibus deferantur hono-
res. *R.* Felix marie vox.
Que dum corporis tetigit
aures intus spiritum sanctifi-
cationis inmisit. *R.* Sonet vox
tua in auribus meis: vox enim
tua dulcis. Que dum. *Le. v.*
Eri minime tunc
in ecclesia dei mag-
na quadam scissura: que
christi membra variis sub
pontificibus: et longo qui-
dem tempore vehementer
afflixit: non ab omnibus
vniuersim suscepta festiui-
tas est: nec potuit in eccle-
siarum noticiam singulari
tam sancta atque salubris
institutio peruenire: ne-
que officium fuit psallendum
in ecclesiis ordinatum: quod
ut par erat tante festiui-
tatis mysteria rationibus
congruis et verbis suffi-
cientibus explicaret. Quod
ob res fixus huius nominis
quartus romanus item
pontifex: cui ea vel mari-
me deuotio cordi est: inu-
olate virginis festa sacris
condecorare muneribus:
pietatemque fidelium ad ea

celebranda indulgentiar
elargitione prouocare:
ad exornandam festiui-
tatem istam pietate reli-
gioms accessus sedulo
conuertit affectu. **R.** Acu-
tius matre iohanes audiuit
et vidit. Et quem verbis sa-
lutare non potuit proplexi
eo gaudio recognouit. **R.**
Insinuauit illi gratia que na-
tura nequiuit actigere. Et que
C. Ogitaui **Lto. vj.**
namque que admo-
dum ecclesia xpi que sibi
regenda credita est: et cui
typum gerebat helisabeth
spiritu secundata diuino:
vtero suo fideles omnes
celo paritura concipiat.
Quam probo dolor in pre-
sentiarii publicis ac im-
pyssimus hostis rabie i-
moderata defluens a xpo
profusus auertere nititur:
vel si auertere nequeat:
extinctis in vtero fetibus
eius aut abortis ferro at-
que igne populatam con-
tendit delere de tra. **Is.**
enim tanquam versus insidias
factus est illi: ac velut a-
per qui de filua infideli-
tatis exiliens: vineam

domini exterminare molitur.
Is. Redius ventre miles
cognouit regem suum. Et in
vtero parientis exiliens domini
euangelizauit aduentum. **V.**
Vir enim erat illi spiritus
vite: et iam inerat spiritus
gratie. Et in vtero. **In ter-
cio nocturno. an.** Helisabeth
autem repleta spiritu sancto mira-
culum sentiens: misterium re-
cognoscens: magna voce cla-
mauit. **an.** Benedictus fructus
ventris tui. **an.** Sub vi-
bra illius quem desiderabat
sechi: et fructus eius dulcis
guttur meo. **V.** Elegit en-
deus. **et c.** Alie tres lectioes
leguntur de omel. scilicet am-
brosi episcopi scilicet.
Illozale est omnibus. super
euangelium. secundum lucam.
C. Surgens maria. re-
quire sexta feria tertia do-
minice de aduentu. **Is.**
Duplex miraculo licet ho-
nore diuerso prophetant
miles spiritu paruulorum:
Et alter gratiam infudit i-
alteri: alter infusam ab al-
tero recognouit. **V.** Et ore
infantium et lactentium perfe-
cisti laudem propter immi-

cos tuos. Et alter. **R.** Veti-
sub lege ordinem suum non
potuit seruare natum. **Q.**
nam per nouam diuinita-
tis gratiam: nouum saluti
omnium misterium parabat.
V. Ultra legem nascentium
baptista domini natiuitate sua
gaudio et exultatione pre-
uenit. **Quonia.** **R.** Beati-
me dicent omnes genera-
tiones. Quia fecit in ma-
gna qui potens est et sanc-
tum nomen eius. **V.** Et
misericordia eius a progenie
in progenies timentibus eum.
Quia fecit. **Lectioes**
per octauas. Pro secunda
die de sermone sexti quar-
ti. **Lco prima.**
C. In ea autem domini
ipsa in qua ecclesi-
a est: quam propheta te-
stante super filio dei ho-
mine facto: altissimum dex-
tera complantauit. **Is.**
igitur dico atque cruento
ore quo ad potest fera il-
la depascitur: nec cessat
indies plurimorum cede
filiorum quasi nouis eam
vulneribus laniare. Cui
vna sola via salutis reli-
qua est vincique reme-

220
dum vite: si videlicet ad
hanc reuendendam calca-
tis montibus qui rabido
furore tumentes nominum
xpiano in festi sunt: vel
maria iam emixa domi-
ni patrocinium nobis
prebitura descenderit. **¶**
I. enim vox **Lco. ij.**
salutatis sue i-
aures ecclesie pertrouaue-
rit: exultabunt profecto
proles in vtero eius: et
expiate peccatis pre gau-
dio salientis in occursum
domini etiam obituri sub
hostibus mortem ultro
emtentur erumpere. **¶**
Ha-
ter vero ipsa: toto orbe
tenarum longe lateque
diffusa: spiritu sancto reple-
ta: pro filiorum fide atque
constantia in laudes domini
facrata ora resoluet: scilicet
quoniam xpi militibus
ipsum vinci vincere est:
et cum videntur succubere
tunc maxime gloriosos
reportant de hoste triun-
phos. **¶** Nec itaque sextus po-
tifer maximus sedulo a-
nimaduertens omnium
beate virginis festiuita-
tum hanc unam merito

precipuum existimauit:
que pro ratione myste-
rii et significatione sa-
cramenti ad ipsoz adu-
cus auxiliū immētibz
ecclesie necessitatibus
pre alijs conueniret:

Quam *Lectio. iij.*
Ob rem pie ac re-
ligiose de cōmuni filioz
salute sollicitus auctori-
tate apostolica vniuersis
eam ecclesijs statuit inse-
rendam: et omnibus qui
illam cū deuotione susci-
pient: et quot ānis xpi-
ana pietate celebrarint
atqz coluerit: si tamen
primū lacrimis atqz
penitentia salutari ena-
ta diluerint: de illi? mi-
sericordia et largitate cō-
fusus: cuius vices in ter-
ris gerit: singulis inter-
essentibus vtriusqz vesp-
ris matutinisqz et missē
diei solemni p singulis
predictarum horarum
quinqz annos et totidē
quadragenas: centum
vero dies pro vnaquaqz
reli quarum horarum de
vera indulgentia et pecca-
tozū remissione cōcessit.

Et ne octauē fructu spiri-
tualis commercij fraudā-
rentur: dimidiū earum
indulgentiarū quas in
die concesserat: in sin-
gulis etiam octauarum
diebus vberioris gratie
largitate distribuit. *Lcō.*

Porro pre-
terea eundem esse nō
arbitror in hac festiuita-
te quatuor singulares
personas matres videli-
cet duas suo vtriusqz cū
pignore vna sub celebra-
tate venerari: et quāuis
inter eas diuersa ratio
fuerit variaqz pportio:
nam pro diuersitate mē-
sure gratiarū atqz virtu-
tū: iura quoqz in eis va-
riantur honorū: in his
tamen omne decus eccle-
sie ornamentum omne:
ac velut in siūna vniuer-
sum specimen sanctitatis
inspicitur. Quippe hic
saluator est et primitie
saluandorum: et in his
quidem si puritatē inno-
centum queris: habeto
ihesum: si candorē vir-
gineum: mater dñi ad-
est: si deniqz iuuat man-

fuetudinem: cōtinentiā:
atqz modestiam consec-
tari: helisabeth respice:
in qua patriarcharum
quoqz pietas et religio
commendatur. Vis po-
tremo prophetarū spi-
ritum cernere et admi-
rari lumen quo diuina-
rum abdita rerū et ipsi
pertingere et nobis pate-
facere potuerunt: iohā-
nem ammaduerto etiā i
vtero prophetante: cui
neqz apostolica ordinis
decus: neqz euangelista-
rū gloria defuit. Con-
fessorqz almus et amū-
ciator futurus veritatis:
immaculatam vitā ipsi
simi regis seuo mucrone
finiturus. *Lcō. v.*

Vidid plurā? Sane
hic noui ac vetis
testamenti sacramenta:
si perscrutari libet cū ma-
xime liceat: inuenire per
facile est. Nā et vmbra
illius et veritatem istius:
vt amborū vtriusqz lineis
vna existens festiuitas
ista complectitur. Uderi-
to igitur prefatus pon-
tifer fixus ab omnibz

eam ecclesijs censuit cele-
brandam: cunctorumqz
fidelū votis recolendā:
esse constituit: quando
quidem in hac vna tāqz
in omniū xpianorum
celebratū origine: licet
aliarum omnium vltimū
cia contemplari. Age igitur
et euangelice narra-
tionis hystoriam prose-
quentes tante festiuita-
tis mysteria atqz sacra-
menta differamus: vt
hos dies quos nobis le-
tissimos ac iocundissimos
reddit ipsa celebritas: i
tantarum contemplati-
one virtutum deuotius
transigamus. Quid enī
xpianis hominibus di-
gnius: quid suauius:
quid deniqz salubrius?
Sed et nobis dilectissi-
mi qui in sortem dñi se-
gregati altario deserui-
mus: quid sanctius ēē
potest qz in diuinis ver-
sari laudibus et redemp-
tionis nostre inchoata
mysteria toto mētis ardo-
re venerari. *Lcō. vj.*

Erum enim vero
ad hec actigenda

nemo nisi maria opem
ferente peruenit. Quip
pe ad sacri diuinitatis
archam siue per fidem
quodam peregrinamur a
domino: siue per spem
quando peregrinatione
consumata tandem redu
ces in patriam venimus.
nusque nobis nisi per ma
riam aditus patet. Quia
igitur tota ratio atque ci
uilitatis huius ab ei
 ineffabili salutatione p
fiscatur: mariam inuo
cantes in humilitate fii
dati et radicati: ab ipsa
et a salute angelo di
cendi principium faci
amus. *De omelia facti
ambrosii epi. Lectio. vij.*
Iudicatis virginel
pudorem marie:
disate humilitatem. Ve
nit propinqua ad proxi
mum: iunior ad seniore:
nec solum venit: sed etiam
prior salutauit. Decet
enim ut quanto castior uirgo:
tanto humilior sit: no
uerit deferre senioribus:
sit magistra humilitatis in
qua est professio castita
tis. Est et causa picta

tis: est etiam et norma
doctrinae. *Lectio. viij.*
Entuendum est enim
quia superior ve
nit ad inferiorem: ut in
ferior adiuuetur: maria
ad helisabeth: Christus ad
iohannem. Deinde etiam
postea ut sanctificaret
baptismum iohannis dominus
venit ad baptismum. Vito
quoque aduentus marie:
et presentie domini cele
stia declarantur. Si
mul autem ut audiuit sa
lutationem marie heli
sabeth exultauit infans in
utero eius: et repleta est
spiritu sancto. *Lectio. ix.*
Ide distinctionem
singulorumque verbo
rum proprietates. Vocem
prior audiuit helisabeth:
sed iohannes prior gratiam
sensit. Illa nature ordi
nem audiuit: iste exulta
uit ratione mysterij. Illa
marie iste domini sensit ad
uentum. femina mulieri
et pignus pignori. Iste
gratiam loquuntur: illi
ritus operantur: pietas
que mysterium maternis
adorumtur profectibus:

222
dupliques miraculo pro
phetant matres spiritu
paruulorum. *Pro die
tercia de ser. sexti quarti.*
Situr *Lectio. i.*
celestis ille para
nymphus gabriel qui e
toto celorum exercitu pro
sui nominis atque virtu
tis prerogativa electus
est: qui diuine incarna
tionis sacramenta per omnes
temporum vices sub utro
que testamento reuclaret:
ille in quo fortissimus an
gelorum et archangelorum
verber: et vniuersae militi
e celestis: vel ex hoc mu
nere facile princeps cum
ad virginem destinatus
legationis paterne offi
tio fungeretur: oraculum
cernens mentem virgis
superare ad humiliora
sermonem declinans fidei
dictorum studuit ex sen
sibus suadere. *Lectio. ij.*
Potuit enim mem
isse sara: potuit
ille vel rebecca: vel dem
que rachelis: aut postremo
amie illius que lacrimis
sterilitate superata offe
rendum domino genuit sa

muelem. Verum hec anti
qua admodum erant: et
que nisi mens credat ra
tio non demonstrat. Que
enim adsunt: et quorum per
facile periculum facere
in nostra est potestate con
stitutum: vehementius
mouent: et quoniam ne
gari nequeunt facillime
possunt astruere de alijs
potioribus fidem: et mentem
firmiter stabilire creden
tium. *Lectio. iij.*
Et propter ad ro
borandam creden
tis fidem angelus heli
sabeth concepisse denun
ciat: cui tamen nature vi
tium et intempesta etas spe
propterea procreandorum
admerat filiorum: et utri
que impedimentum ange
lus ingerit: quod semper vi
delicet confecta esset et
sterilis haberetur: ut al
terum ex altero ostendat
difficilius. Et non exigua
hec sed veri munerum co
aceruata congestur. diui
na beneficia persuaheat.
Ordinis Lectio. iij.
autem maria cog
natam grauidam: leta

quidē pro voto: sed multo letior pro miraculo cōtinuo de illius obsequio cogitauit. Subijt enim mentem eius cognate auis arefcentibus pro etate membris exhausta virtus subire lāguores crebri quos vteri onus sollet afferre pregnantibz: et q̄q̄ vegeto calentiq̄ animo esset: vt propriū corporis morbos fouere vt cūq̄ posset: quoniam tamen in fluctibus alienae manus semper remigū queritur et optatur pietatis debitū censuit velamina cōsolationis pregnantē exhibere cognate. *Lcō. v.*

Cūq̄ ferueret i ea gratia dei: flagraret charitas: et obsequendi auaritas emmeret: ad propinquā proximā: ad anū iuuenēcula: ad vtrius onere p̄grauatū que nulla fēsit fastidia vtrius cū festiācōe p̄xit. S: secretiore v̄tute ab eo citato ferebat cursu: quē vtrius amario deferebat. festiabat q̄ppe dñs: in vtero constitutum

sanctificare iohannem: replereq̄ spiritus sancto: vt a ventre parentis exorsus precursoris officium inchoaret: atq̄ vt in hoc maria officium exhiberet: et plena deo foras odorem videret spirare celestem: virtutem q̄ simul cum voce deprimere: ad proximam cū festinatione conscēdit: vt dexteram contingere dextera: et viuas posset sibi mutuo edere et redere voces. *Lcō. vj.*

Inc vero mariam: neq̄ aspitas motum: neq̄ itineris longiusculi discrimina retardare ab instituto potuerunt. Quippe agebatur spiritus sancto: et quādo indefessi amoris igne succensa: ad cor altum accedens humane vite consuetudinem videbat excedere: nimirū si corpore spiritum cōsequente facile concaua vallū et montū iuga abrupta q̄ transenderit. *De omelia sancti ambrosij episcopi. Lcō septima.*

Exultauit infans: repleta ē mater. Non prius mater repleta q̄ filius: sed cū filius esset repletus spūs sancto: repleuit et matrem. Exultauit iohannes exultauit et marie spiritus. Exultante iohanne repletur helisabeth: maria tamen non repleti spiritu sed spiritū eius exultare cognouimus. Incomprehensibilis enim incomprehensibiliter operatur in matre: et illa post conceptum replet: ista autē conceptū. *Lcō. vñ.*

Benedicta tu inter mulieres et benedictus fructus ventris tui. Et vnde hoc michi vt veniat mater domini mei ad me. Mouit fmo nem suū spiritus sanctus nec vnq̄ obliuiscitur: et prophetia non solum rerum completur miraculis: sed etiam propetate verborū. Quis ē ventris iste fructus: nisi ille de quo dictū est: ecce hereditas domini: filij merces fructus vē-

tris. Hec est hereditas domini: filij sunt qui merces sunt fructus illius qui de marie ventre processit. *Lectio nona.*

Iste fructus vtrius est flos radice: de quo bene prophetauit ysaias dicens. Exiet virga de radice iesse: et flos de radice eius ascendet. Radix enim est familia iudeorū: virga maria flos marie xpūs: qui veluti bone arboris fructus pro nre virtutis processu nunc floret: nunc fructificat i nobis: nunc rediuiua corporis resurrectione reparatur. *Pro quarta die de sermone sexti quart.*

Adit ergo herusalem petit: zacharie domū subit: cognatam querit: ac licet more maiorum potiores ab inferioribus saluari deberent: nichilominus mater ipa dei puri hominis matrem: ac subinde ancillam domina humilitate preueniens in dño salutauit. At vero vt sa-

lutantis vox salutate
pulsauit auditu: res di
ctu mirabilis: mirabi
lis item cogitatur: spū
alis virtus in cor audie
tis illapla est. Ille qui
dem ignis qui paulo
ante a summa celi arce
demissus p os gabrielis
aurem virginis penetra
uerat: rursus virginis
ore helisabeth precordis
infunditur: atq; ad par
uulum vsq; perueniens
matrem ac sobolem amo
re aduementis accedit.
Tunc autem repletus
est spiritu sancto ioha
nes. Non enim fuerat
ante repletus: nō emū
datus a labe que omnes
filios a de vna eademq;
lege tenet obnoxios: do
nec assisteret que xpm
gerebat i vtero. *Lco. ij.*

Ec moza quidem:
aduentus marie
et domum presentie mi
steria referantur. Nam
vt vox salutantis isonuit:
exultauit infans i vtero
salutare. Si quidem sa
lutantis verba prior he
lisabeth audiuit: s; grē

munus exhauserat prior
ipse iohannes. Precessit
illa ordine temporis: or
dine perfectionis iste p
uenit: quomam illa ma
rie tantum: iste autem
matris et filij sensit adue
ntu. Acutius ergo parēte
propheta intuetur: sub
limiusq; audit: prophe
tatiq; mirabilis cōsa
lutat. Verum quomaz
verbis refundē nequit:
saltat in vtero: q; quod
maximū est exultat i gau
dio. Quis quero nouit
vnq; tripudii natiuitate
antiquius? Nempe infi
nuauit illi tunc grā que
nature ignota erant: vt
inclusus ventre miles:
dominū ac regem suum
non oculis corporis sed
spū recognosceret. *Lc. ij.*

Adiuit namq; v
ba dñi per os vir
ginis pertonantis: et i
vtero matris exiens in
occursum eius gestiuit e
rumpere. Helisabeth aut
mulier quidem vetula:
sed mater noua spiritu
sancto repleta est. Et
enim de plenitudine

filij in parentem plenitu
do manauit: dona q; ce
lestia intra cordis archa
mū continere non valēs:
spiritu feruentissimo ma
riam: erupit in vocem.
Benedicta tu inter muli
eres et benedictus fructus
ventris tui. Eadem enī i
voce maria ab helisabeth
atq; ab angelo benedica
tur: vt angelis simul et
hominibus veneranda mō
stretur. Et vere sola inter
mulieres benedicta phi
betur: que omnibus sub
maledicto natis ac na
saturis: benedictione
atq; salutem erat viris
ac mulieribus paritura.

Nolla *Lechio. iij.*
Nem pūra crea
tura tante particeps grē
fuit vel futura est: quan
doquidem ceteris per par
tes: sed huic vni tota se
se infudit gratie plenitu
do. Cur enim aliquādo
non iam hominū dixe
rim: sed etiam angelorū
dictum legimus: aue
gratia plena dñs tecū:
et rursus spiritus sanctus
superueniet in te i vtrū

224
altissimi obumbrabit
tibi. Nempe conditor
celi terre q; hanc solam
elegit: quam i terris
iure posset appellare pa
rentem. Aduc se subdi
tum prestitit filiū: con
iūq; facta est pās eter
ni cōe: cum eo habens
vincū natum. Nā quē
genuit ille in eternitate
sine matre: ista in tem
pore sine patre cōcepit.
Nāter ergo dei ē gem
trix verbi: vtero illū ges
tans qui vniūsa palmo
complectitur. Et alie
quidem mulieres filios
gignunt peccato infec
tos: ut obnoxios: huic
autē dicitur: et benedic
tus fructus ventris tui:
quomam sine ardore cō
cupiscentie gemitus abs
q; labe conceptus inuio
lato claustrī pudore e
rat nasciturus. *Lco. v.*
Ero aliarū muli
erum soboles cum
suscepto semine generē
tur: maribus tribuūt:
iste solus fructus mīm
ventris dici merito po
tuit: quē sine semine

de spiritu sancto: mater
sola virgoque concepit:
hinc in quo fructus ille
est in quo generibus om-
nibus longe antea fu-
erat repromissa benedic-
tio: et de quo propheta
in psalmo preloqui-
tur: Ecce hereditas do-
mini filij merces fructus
ventris. Hunc ergo fru-
ctum nondum tamen
excisum ab arboze prius
quam legeretur virga que
de radice iesse preclara
traxit originem: helisabeth
spiritu erudiente reco-
gnovit atque ait. Unde
hoc michi ut veniat mihi
domini mei ad me. Non enim
ignorabat operationem
esse spiritus sancti: quod etiam
mater domini visitaret.

Erum *Lectio. vij.*
hoc non sui meriti
sed diuini munus esse
cognoscens: unde inquit
hoc michi: hoc est qua-
iusticia: quibus meri-
tis. Miraculum scio:
mysterium recognosco: sa-
cramentum trinitatis adue-
nit: templum spiritus
sancti adest: presto est

spectaculum angelorum:
spes vincta mundi reful-
get: cuius me incredi-
biliter consolatur aspectus:
obtus recreat: verba
reficiunt. Ille enim que
vtero gestat per os eius
manuum virtutis insinit et
tetigit me: venterque me-
us intremuit ad tactum
illius. Nam ut facta est
vox salutationis eius in
auribus meis: exultant
in gaudio infans in vte-
ro meo. *De omelia sancti
ambrosii episcopi. Lectio. vij.*

E unde hoc michi
ut veniat mihi domini
mei ad me. Non enim
quasi ignorans dicit.
Scit enim esse sancti spi-
ritus gratiam et opera-
tionem: ut mater pro-
phetice a matre domini ad perfectum
sui pignoris salutetur.
Sed quasi non humanum
hoc meriti sed diuine gra-
tiam esse cognoscat:
ita dicit. Unde hoc mi-
chi: hoc est quantum bo-
num michi accidit ut ma-
ter domini mei veniat ad
me. Non cognosco me-
um. Unde hoc michi:

Qua iusticia: quibus fac-
tis: pro quibus meritis.

In *Lectio. viij.*
visitata hec officia
feminarum sunt: ut ve-
niat mater domini mei ad
me. Miraculum scio:
cognosco mysterium: ma-
ter domini verbo feta: deo
plena est. Ecce enim ut
facta est vox salutationis
tue in auribus meis: ex-
ultant in gaudio infans
in vtero meo: et beata que
credidisti. Vides non
dubitasse mariam sed cre-
didisse: et ideo fructum
fidei consecuta. Beata
inquit que credidisti:
sed et vos beati qui au-
ditis et creditis. Quicquid
enim crediderit anima:
et concipit et generat
dei verbum et opera eius
agnoscit. *Lectio. ix.*

Sic anima ut ma-
gnificet dominum. Sit
in singulis spiritus ma-
rie ut exultet in deo. Si-
secundum carnem una ma-
ter est christi: secundum
fidem tamen omnium
fructus est christus. Dis

enim anima accipit dei
verbum: si tamen imacu-
lata et immunis a vitis
intemerato castimoni-
am pudore custodiat.

In festo sanctorum marci
et martiani. *Lectio. p.*

Tempore quo sy-
mon magus cre-
puit medius: impiissi-
mus nero tradidit bea-
tissimos apostolos christi
petrum et paulum pauli-
no viro clarissimo: ma-
gisterie potestatis. Eo-
dem autem tempore pau-
linus mancipauit eos in
custodia manorum.
Et veniebant ad eos mul-
ti christiani infirmi: et
curabantur ab infirmi-
tatibus suis: atque alij
a demonibus obsessi
liberabantur per oratio-
nes apostolorum. Erant
autem custodientes eos
dem beatissimos aposto-
los multi milites. Intus
quos erant duo magi-
striam mello principis
processus et martina-
nus. *Lectio. ij.*

Icum viderent
mirabilia que fa-

Quere helidunum
octanarum circa finem
huius libri.

ciebat per beatos apostolos suos dominus ihesus christus: mirari ceperunt dicentes. Viri venerabiles nostris quia hic imperator nero iam in oblivionem recessit personis vestris. Ecce enim novem menses sunt: quod in custodia estis. Rogamus itaque vos ut ambuletis quo volueritis: et tantum nos in huius nomine in cuius vos cognovimus facere virtutes magnas baptizate. Tunc dixerunt eis beatissimi apostoli petrus et paulus. Vos credite ex omni corde et mente vestra in nomine sancte trinitatis: et vos ipsi potestis facere que nos facere cognovimus. Hec audientes qui in custodia erant clamaverunt unanimiter dicentes. Date nobis aquam: quia siti periclitamur. *Lectio. iij.*

Eadem autem hora beatissimus petrus apostolus in ipsa custodia manentem dum esset: dixit ad eos. Credite in

deum patrem omnipotentem et in dominum ihesum christum filium eius unigenitum: et in spiritum sanctum: et omnia ministrabuntur vobis. Eadem autem hora miserunt se omnes prostrati ad pedes apostolorum: rogantes ut baptizemini ab eis reciperent. At vero beatissimi apostoli oraverunt in ipsa custodia. Cumque orassent: illico beatus petrus apostolus fecit signum crucis in monte tarpeio in custodia manentem. Et eadem hora emanaverunt aque de monte. Tunc baptizati sunt beatus processus et martinianus magister am mello principis a beato petro apostolo. Hec dum viderent cuncti qui in custodia erant: prostraverunt se ad pedes beati petri apostoli: et baptizati sunt promissa cui secus et etatis numero quadraginta septem. Tunc obtulit pro eis sacrificium laudis: et participati sunt omnes corpore et sanguine domini

in ihesu christo. *Lectio. iij.*

Tunc videntes beati processus et martinianus magistrum am mello principis: dixerunt ad sanctos apostolos christi petrum et paulum. Per gite quo desideratis: quod oblitus nero desperavit de vobis. Exeuntes autem de custodia sancti apostoli petrus et paulus: venerunt per viam que appia nuncupatur: et ceperunt peruenire usque ad portam appiam. Tunc beatissimus petrus apostolus dum tibiā demolita haberet de compede ferri: cecidit a fasciola ante septem solia in via nona. Eodem tempore venit iuxta portam appiam: et vidit dominum ihesum christum. Quem recognoscens dixit ei petrus. Domine quo vadis? Et dominus ad eum. Romam redeo iterum crucifigi. Tu autem redi romam. Et rediit petrus romam.

Unque *Lectio. v.* rediret mane ec-

ce magistrum milites tenuerunt eum. Eodem quoque tempore nuntiatus est paulino viro clarissimo magistro officij: quod processus et martinianus magistrum milites effecti fuissent christiani. Et misit milites et tenuit eos: et misit in custodia retrudi. Aliam autem die precepit eos sibi presentari. Qui cum adducti fuissent ante conspectum paulini viri clarissimi: dixit eis paulinus. Sic stulti facti estis: ut deserentes deos et deas quos invictissimi principes colunt et antiquitas nostra adorat: sequentes vana in audacia vestra persistatis: et sacramenta militie vice amittatis? Respondit martinianus clara voce et dixit. Nos modo ceptimus habere sacramenta militie celestis. Paulinus vir clarissimus magister officij dixit. Deponite iam amentiam vestram: et adorare deos imortales quos a cura

bulis vestris venerari
estis. Beati martyres
processus et martiri-
anus responderunt vna
voce dicentes. Nos xpi
am facti sumus. *Lco.*

Quit autem: *vj.*
Iterum ad eos pau-
linus vir clarissimus.
Audite me comilito-
nes mei: et facite que
dico. Estote amici mei:
et frumini militia ves-
tra: et estote preclari a-
mici principum: sacri-
cate que deus omnipote-
tibz et viuite. Respo-
dentes ambo simul ta-
q̃ ex vno ore dixerunt
ei. Sufficiat nobis de-
clarasse tibi: quia xpi
am sumus veraces et
serui domini nostri ihu xpi:
quem beatissimum apos-
toli eius petrus et pau-
lus predicauerunt. Pau-
linus igitur magister
officij dixit. Jam dixi
vobis et audistis: et nunc
iterum dico vobis. Au-
dite consilium meum
et viuite. Illi autem ta-
cuerunt. Iterum autem
atq; iterum interroga-

Sed cum nichil responderent
uit eos paulinus: tunc
iussit ut cum lapidibz
ora eorum contunderen-
tur. Cumque diu cederen-
tur: clamabant ambo
pariter dicentes. Gloria
in excelsis deo. Pauli-
nus magister officij:
dixit militibz suis. Pro-
ferte modo tripodas: ut
thurificent maiestati
bus. Beati igitur mar-
tyres processus et mar-
tinianus hoc audientes
dixerunt. Nos obtuli-
mus nosmetipsos semel
deo omnipotenti. *Lco. vij.*
Lata itaque trip-
oda. dixit pauli-
nus. Facite que dico. et de-
tulerunt deum iouem
cremum. Hoc autem cum
viderent sancti marty-
res: risum facientes ex-
puerunt iouem et in
tripodam coram pauli-
no magistro officij. Ite-
rum autem isdem pauli-
nus precepit in eculeo
suspendi: et attrahi ner-
uis: et fustibus cedi. Il-
li autem alacri vultu:
gaudentes dicebant. Gra-
tias tibi domine ihu xpe

Paulinus magister of-
ficij nimio furore accen-
sus iussit ut flammis
ponerent circa lata eorum.
Illi autem vociferaban-
tur dicentes. Bndic-
tum sit nomen domini nostri
ihu xpi: quem beatissi-
mi apostoli eius predi-
cauerunt. Erat autem
ibi quedam matrona
nobilissima nomine lu-
cina: que stabat ante eos:
et confortabat eos dicens.
Fidelites xpi constantes
estote et nolite metuere
penas: que ad tempus
sunt. Paulinus magis-
ter officij dixit ad eos.
Que est ista amentia
vestra que in vobis est?
Illi autem corroborati:
deridebant tormenta:
Quoniam *Lco. viij.*
iussit militibus:
ut cum scorpiombz eos
suspensos in eculeo casti-
garent: sub voce preco-
ma dicentes. Precepta
principum contempnere
nolite. Eadem autem
hora paulinus magis-
ter officij: amisit finistru
oculu. Tunc penitentia

ductus pre dolore cepit
clamare et dicere. O car-
mina artis magice. Et
precepit eos deponi de
eculeo: et diu macerato
retrudi in custodia ma-
mortim. Matrona autem
lucina venerabilis femi-
na: incessanter ministra-
bat sanctis martyribz
quecumque illis erant neces-
saria. Post triduum autem
subito paulinus arrep-
tus a demonio expirauit.
Tunc filius eius pom-
pinus: cepit vociferando
clamare ad palatium per-
gens. Moderatores et
gubernatores republice
nostre subuenite: ut ex-
tinguantur arte magi-
ca imbuti. Hec audies
prefectus urbis cesari:
intimauit neroni augu-
sto re gesta. *Lectio. ix.*
Ero autem impe-
rator precepit di-
cens. Non tardetur: sed
celerius extinguantur.
Pompinius vero filius pau-
lini magistri officij: cepit
fortiter virgere prefectu
urbis cesari. Tunc pre-
fectus dedit in eos sente-

tiam. Ex iussu quoque ei
ejciuntur de custodia:
et ducuntur foras mu-
ros urbis rome via que
aurelia nuncupatur: et
ibi gladio capite sunt
truncati. Beatissima
autem lucina cum hec
videret: sequebatur eos
cum familia sua: usque
dum perueniret iuxta
formam aque ductus:
ubi etiam decollati sunt
et corpora eorum relictasunt
a cambus deuoranda.
Tunc sanctissima
femina lucina collegit
corpora sanctorum: et
conduxit cum aromati-
bus preciosis: et sepe-
luit in predio suo i are-
nario: iuxta locum ubi
decollati sunt: sub die
sexto nonas iulij via au-
relia. Ubi prestantur
beneficia eorum usque i
hodiernum diem: regna-
te domino nostro ihesu christo:
qui cum patre et spiri-
tu sancto uiuit et regnat
in secula seculorum amen.
In oct. apolorum oia offi-
cia domini de coram apostolorum pre-
ter lect. Sermo sancti aug.

epi in libro de verbis do-
mini. **L**ectio prima:
Euangelium quod
recentissime re-
citatum est de
domino ihesu christo: qui super
aquas maris ambula-
uit: et de apostolo petro
qui ambulans timendo
titubauit et diffidendo
mersus: confidendo rur-
sus emerfit: ammonet
nos intelligere mare per
sensum seculi esse: petrum
vero apostolum ecclesie
vnicuique typum. Ipse enim
petrus in apostolorum
ordine primus in christi
amore promptissimus:
sepe viuis respondit pro
omnibus. Ipse denique
domino nostro ihesu christo re-
quirenti quem nam cum
homines dicerent esse:
et opiniones varias ho-
minum discipulis respon-
dentibus: rursusque domino
interrogante et dicente:
vos autem quem me esse
dicitis: respondit petrus.
Tu es christus filius dei vi-
ui. Unus pro multis re-
dit responsus vinitas in
multis. Tunc ait ei do-

minus. Beatus es symon
bariona: quia caro et
sanguis non reuelauit
tibi: sed pater meus qui
est in celis. Deinde ad-
didit. Et ego dico ti-
bi. Tanquam diceret. Quia
tu dixisti michi tu es
christus filius dei viui: e-
go dico tibi: quia tu es
petrus. Symon quip-
pe antea vocabatur. **L**ectio
De autem sedem
nomen ut pe-
trus appellaretur a domino
impositum est: et hoc in
ea figura: ut significa-
ret ecclesiam. Quia ei
christus petra: petrus po-
pulus christianus. Petra
enim principale nomen
est: ideo petrus a petra
non petra a petro: quoniam
non a christiano christus: sed
a christo christianus vocatur.
Tu es ergo inquit pe-
trus: et super hanc pe-
tram quam confessus
es: super hanc petram
quam cognouisti dicentem:
tu es christus filius dei viui:
id est super me ihesum
filium dei viui edifica-
bo ecclesiam meam. Su-

per me edificabo te non
me super te. Nam volen-
tes homines edificari
super homines dicebat.
Ego quidem sum paulus:
ego autem apollo: ego
vero cephas. ipse est petrus. **Cephas**
Et alij qui volebant edi-
ficari super petrum sed su-
per petram: ego autem sum **dicunt**
christi. Apostolus autem
paulus ubi cognouit se
eligi et christum contempni:
diuisus est inquit christus:
Nunquid pro vobis pau-
lus crucifixus est: aut in
nomine pauli baptizati
estis? Quomodo non in
pauli sic nec in petri: sed
in nomine christi: ut petrus
edificaretur super petram
non petra super petrum.
Denique **L**ectio tertia.
Ergo petrus a pe-
tra cognominatus bea-
tus ecclesie figuram por-
tans: apostolatus prin-
cipatum tenens: conti-
nuo post paululum iam
audito quod beatus esset:
iam audito quod petrus es-
set: iam audito quod super
petram edificatus esset:
postea quod audiuit futu-

ram dñi passionē quia
predixerat eam cito fu-
turam discipulis suis:
displicuit ei: timens ne
perderet morientē quē
confessus fuerat vite
fontem: turbatus ē di-
cens. Absit a te inquit
dñe: non fiet istd. Pro-
pitius esto tibi deus: no-
lo te mori. Petrus dice-
bat xp̄o nolo te mori: s;
melius dicebat xp̄us: vo-
lo pro te mori. Demq;
continuo reprehendit:
quem paulo ante lauda-
uerat: et quem beatum
dixerat: sathanā appel-
lat. Redi inquit post
me sathana: scandalum
michi es. Nō enī sapi-
que dei sunt: sed que ho-
minū sunt. Quid nos
vult facere ex hoc quod
sumus. qui sic culpat
quod homines sumus?
Vultis scire quid nos
velit facere. Audite psal-
mū. Ego dixi dñi esus:
et filij excelsi omēs. Sed
humana sapiendo: vos
autem sicut homines mo-
rientium. Idem ip̄e petry
paulo ante beatus: post

ca sathanas in momen-
to vno infra pauca ver-
ba. Miraris differen-
tiam nominiū differe-
tias attende causarum.

quid de nostro. Tūc em̄
non titubabimur: tūc
in petra fundabimur:
fixi et stabiles erimus
aduersum ventos. im-
bres. flumina. tempta-
tiones videlicet p̄ntis
seculi. Illum tamen vi-
dete petrū qui tunc erat
figura nostra. **¶** Modō si-
dit: modo titubat: mo-
do mortalem cōfiteatur:
modo timet ne moriat̄.

¶ Rom de **Lcō. v.**
Quia xp̄i ecclesia
habet firmos: habet et
infirmos: nec sine fir-
mis potest esse nec si-
ne infirmis. Vñ dicit
apostolus paulus. De-
bemus autem nos fir-
mi infirmozū onera
sustinere. In eo q̄ di-
xit petrus: tu es xp̄s
filius dei viui: firmos
significat. In eo autē
q̄ trepidat et titubat
et xp̄m pati nō vult:
mortem timendo vitā
non agnoscendo: ifir-
mos ecclesie significat.
In illo ergo vno ap̄lo
id est petro in ordine
apostolorū primo et

precipuo: in quo presi-
gurabatur ecclesia vtrū.
qꝫ genus significandū
fuit: id est firmi et ifir-
mi: quia sine vtroqꝫ nō
est ecclesia. Hinc est er-
go quod modo lectum
est. Dñe si tu es: iube
me venire ad te super a-
quas. Si tu es iube
me. Non enī possū hoc
in me sed in te. Agno-
uit quid sibi esset a se:
quid ab illo cuius volū-
tate se credidit posse qd
nulla humana ifirmi-
tas possit. Ergo si tu es
iube: quia cū iusseris
fiet. Quod ego nō va-
leo presumendo: tu po-
tes iubendo. *Lectio. vii.*
Et dñs ven in-
quit. Et sine vl-
la dubitatione petrus
ad verbum iubētis am-
bulavit. Ad presentia
sustentantis et regen-
tis sine vlla cūctatione
desiluit in aquas: am-
bulare cepit. Potuit
quidem non in se sed ī
dño. fuistis enim ali-
quando tenebre: nunc
autem lux in domino.

Quod nemo potest in paulo:
nemo in petro: nemo in ali
o villo apostolorum: hoc potest in domino.
Ideo bene paulus utili
ter se contempnens illi
commendat. Aliquid
paulus inquit pro vo
bis crucifixus est: aut
in nomine pauli bapti
zati estis? Non ergo in
me sed in mecum: non sub
me sed sub illo. Ergo am
bulauit petrus super a
quas in iussu domini: sciens
hoc se a se habere non pos
se. fides valuit quod hu
mana infirmitas non va
leret. Non sunt firmi ec
clesie. Attendite audite
intelligite agite. Neque
enim agendum est cum in
firmis alibi: ut sunt infir
mi. Multos autem impe
dit a firmitate presump
tio firmitatis. Nemo e
nim erit a deo firmus nisi
qui se a seipso sentit in
firmum. *Le. scilicet euangelij
secundum mattheum: Le. vii.*

In illo tempore. Iussit
Iesus discipulos
suos ascendere in nauicu
lam et precedere eum trans
fretum: donec dimittet

turbas. Et reliqua. *Omel.
secundum iheronimum presbyterum.*

Conpulsit disci
pulos suos dominus as
cendere in nauiculam: et
precedere eum trans fretum:
donec dimitteret turbas.
Discipulos iubet transfre
tare: et compellit ut ascen
dant nauiculam. Quod
sermone ostenditur eos
inuitos a domino recessisse:
dum amore preceptoris nec
puncto quidem temporis
ab eo volunt separari. Et
dimissa turba ascendit
in montem solus orare.
Si fuissent discipuli
cum eo petrus et iacobus
et iohannes qui vident
gloriam transformati:
forsitan ascendissent in
montem cum eo. Sed
turba ad sublimiora se
qui non potest nisi do
cuerit eam iuxta mare in
littore: et aluerit in deser
to. Quod autem ascendit
solus orare: non ad eum
referas qui de quique pa
ribus quinque milia ho
minum saturauit: excep
tis paruulis et mulieri
bus: sed ad eum qui au

ditam morte iohannis se
cessit in solitudinem:
non quod personam domini
separemus: sed quomodo
opera eius inter dei
et hominem diuisa sit
ostendamus. *Le. vii.*

In medio mari iac
tabatur fluctibus. Recte
quasi inuiti et retracta
tes a domino apostoli reces
serant: ne illo absente
naufragium sustineret.
Demque domino in montis
excamine commorante
statim ventus contrarius
oritur et turbatur ma
re: et periclitantur apo
stoli: et tamen diu immens
naufragium perseuerat:
quod diu ihesus veiat. Quar
ta autem vigilia noctis
venit ad eos super mare.
Stationes et vigilie
militares in quaterna
horarum spatia diuidun
tur. Quando ergo dicit
quarta vigilia noctis ve
nisse ad eos dominum:
ostendit eos tota nocte
periclitatos et extrema
noctis hora: id est in con
sumatione seculi eis

auxilium prebiturum. Et
videntes eum supra ma
re ambulantem: turba
ti sunt dicentes: quia
fantasma est. Si iuxta
martionem et mattheu
um dominus noster non est
natus ex virgine sed vi
sus in fantasmate: quomodo
nunc apostoli timent ne
fantasma videant. *Le. ix.*

Et pre timore cla
mauerunt. Con
fusus clamor et incerta
vox: magni timoris est
inditum. Statimque ihe
sus locutus est dicens.
Habete fiduciam. Ego sum.
nolite timere. Quod pri
mu verfabatur in causa
occurrit: et timentibus
precepit dicens. Habe
te fiduciam. ego sum.
Et quod sequitur ego
sum: nec subiungit quid
sit: vel ex voce sibi nota
poterant eum intelli
gere: qui per obscuras noc
tis tenebras loquebatur:
vel seipsum esse repetebat:
quem locutum ad moysen
nouerat: hec dices filiis
israel. Qui enim misit me
ad vos. Respondet autem

petrus dixit. Dñe si tu
es: iube me venire ad
te super aquas. In om
nibus locis ardentissime
fidei inuenitur petrus.
Interrogatis discipu
lis quem cū homines
dicerent: xpm filiū dei
viri confitentur. Volen
tem ad passionē p̄gere
hæc erret in re: tamen
non errat in affectu. no
luit enim mori quē fue
rat paulo ante cōfessus.
In monte cum saluato
re inter primos primus
ascendit: et i passiōe so
lus sequitur. Peccatū
negationis quod ex re
pentino timore descēde
rat: amaris statim ab
luit lachrymis. **In**
festo seraphici doctoris
sā bonauenture ep̄i cō
fessoris ord̄is minor oīa
dñi de cōi scōz sicut de
doctoribz signatur p̄f
lōdes. 7. vñ. i vtr̄sq; vel
p̄f̄ laud. Et scdm ordi
nationē dñi facti pape
quarti ip̄m festū semp i
dñica mēsis iulij celebra
tur debet.

Lectio prima:
Lorenzo deus
i sanctis suis:
quos sibi ab
eterno predestinauit de
ctos: et secundū necessi
tatem temporū ad salu
tem humani generis p
ducit in lucem: cū bea
tū bonauenturam vas
electionis sibi delegis
set: ac suis obsequiis i
religione sancti franc
sci destinasset: quo ta
men illius conuersio
posset aliquando a deo
disponente profecta i
telligi: et in illo sue ma
iestatis gloria referri
eundem in extrema va
litudine periclitari per
misit. Cuius saluti an
xia sollicitudine timet

danissima parēs: vbi
phisicorū quos adhi
buit diligentiam fru
stra experta est: et mede
larū vires ad illū leuā
dum minus valere con
spexit: solius dei opem
quem sancta timebat:
et cui castos pueri mo
res quos probe vt ma
ter nouerat itelligebat
acceptos: humiliter i
salutem pueri inuoca
uit: ac sancti francisci
suffragia reuerenter im
plorans: illū si sanum
recuperaret ip̄ius religi
oni perpetuo deuout.
Exaudita est pro diui
na clementia et sua re
uerentia: et sanitate re
cuperata integer puer
euaſit non sine admi
ratione phisicorum:
presertim qui cū statū
corporis probe in illo
deprehenderant: vt hu
mana ope egrū leuari
posse penitus despera
sent. **Leō. ij.**
Dem iam adole
scens ac porro e
tate prouecta: cum re
ligioni maturum se et

illi ex parentis voto debi
tū intelligeret: memor
q; diuinū mandati per
dauid prophetā huma
no generi prolati: voue
te et reddite dño deo re
stro: anno sue etatis cir
citer vigesimo et secun
do habitum religionis
sancti francisci deuotissi
me suscepit: in quē pro
fessionis emissionē bñ
ficiū illius hys verbis
aperte testatus ē. Voto
enim pro me languēte
grauissime ad beatum
franciscū emissio a matre
cum adhuc essem pue
rulus: ab ip̄is sū mor
tis faucibus erutus: et
in robur vite icolumnis
restitutus. Quod cum
viva memoria tencā:
vera nūc confessione p
fiteor: ne tantū benefi
ciū reticens sceleris ar
guar vt ingrat? Igit
vir sanctus in eadem
vocatione progrediens:
cum omnis ipsius vitā
dei certa cognitione ac
contemplatione versare
tur: ad quā assequēdā
per sacrariū scripturariū

assiduam meditationē:
per lectionem orationes
ac contemplationes in-
tenderet. docente illum
alexandro de ale sacre
pagine magistro: tūc
doctrinarum perfectio-
nem breui adeptus est:
vt septimo sui ingressus
anno consono magis-
trorū ordinis iudicio
dilectus: libri sententi-
arū in parisiensi vni-
uersitate clarissime le-
gent: et cathedrā ma-
gistralem receperit. **Lc.**
Emirabilis **in**:
proinde cūctis: q̄ tū
paruo spatio ei sufficiat do-
ctrine valuerit compara-
re. Sed admirentur sa-
ne qui res humanas ex
naturalī tantū cursu
non autem ex diuina
potentia metunt. Ideo
diuina dona sancti spi-
ritus pro suis assiduis
meritis consecutus:
magna in dies doctri-
ne accrementa recipie-
bat: que magis diu-
initus inspirata q̄ hu-
manitus acquisita vi-
debantur. Cūq; per

tres annos sequētes ca-
thedram magistralem
rerisset: anno sue eta-
tis tricesimo secundo:
inter primos religiōe
et doctrina in ordine
habebatur. Namq; illi
tanq̄ infinitus thesau-
rus scientia erat: quo
qui vñ sunt participes
facti sunt amicie dei.
Et quod notabili erat
in illo: quo magis sci-
entia et auctoritate e-
merserat: eo magis
humilitate mentis de-
primebatur. Nec vt ple-
niq; litterarū scientia i-
flati: vilia domestica
ministeria fastidiebat:
sed vix nec nisi per obe-
dientiam: egre tamē
ab illorum executione
colerebatur: reputā-
tibus prelatis idignū:
si a talibus nō vt egre-
gius sequestraretur: i
quo sancti spiritus gra-
tia habitare perspicue
cernebatur. **Lc. m.**
Ento pietatis
feruore ad dñi
nri ihū xpī passionē
fragrabat: vt presētē

verbis velut ignitis cal-
culis. et absentes sagit-
tis ardentibus. scripto-
rum suorum inflamma-
ret. Ob hoc seraphicū
digne meruit nomen.
Nulla tamen vir sanc-
tus charitatis officia
oblitterarias actiones
pretermittebat: sed in
omnes fratres oculo so-
licitudinis intendens:
si quem forte tristem:
aut professionis sue gra-
natum onere intelli-
get: tanta dulcedine in-
fermonē conueniebat:
consolabatur: mouebat
ac confirmabat: vt nul-
lus ab eo discederet qm̄
libens ceptum religio-
nis iter prosequeretur.
Infirmorum preterea
cura supra q̄ credibile
sic delectabatur quo ve-
grauioribus: aut con-
tagiosis morbis gua-
rentur eo magis se to-
tum eorum obsequio
applicabat: quib; of-
ficiis cum maiore par-
tem diei absumeret: nō
eo minor erat in publi-
cis lectionibus et iter

232
pretationibus scriptu-
rarum: que tanta cla-
ritate audientibus in-
telligenda redebat: vt
ip̄e auctor illarū meri-
to videri possit. In ca-
pitulis vero aut pu-
cialibus aut generalib;
tanta sapientia ipsius
responsa dabantur: vt
iam generalis minister
perspecta magnitudine
consiliorū illius: nil oi-
no graue exequendum
putaret: in quo tāti vi-
ri iudicium non antea
exploasset. Quib; do-
mis et gratis illustrat:
cum iam in religione
esset omni merito cla-
rus: defuncto generali
ministro tercio decimo
ipsius ingressus anno:
ex tam multis sanctis
viris quibus religio in
sua nouitate florebat. v-
nus omnium sine cōtra-
dictione extitit subroga-
tus. **Lc. v.**

Et vir sanctus ac-
cingens se graui-
oribus actionib;: cum
iam religiosi cepissent a
fundatoris disciplina

paululū declinare: ubi monendo. instando. castigando. ac operosius laborando ad meliorem vite frugem reduxisset: in capitulo generali quod primum narbone tenuit regulam beati francisci reformauit atque exposuit: ordinemque in prouincias et custodias taxauit. Vbi strenue decertans aduersus venenosas oppugnationes obtrektorum: qui in religionem mendicantium ac sanctum virum franciscum impudenter ora soluerant atque artificiosis calumpnijs volubantur: sola iustitia atque innocentia tutus permansit inuictus: tam qui integer vite scelerisque purus: non eget mannis iaculis nec arcu: nec venenosis grandia sagittis fuste pharetra. Vbi etiam libellum contra minores permiciosissimum: a magistro gualdo de abbatis villa ut putant per apologiam editum non minus elo-

quenter quam subtiliter futauit. Qui etiam gualdus non longe post iusto dei dampnatus iudicio: meritis suis penas dedit paraliticus ac miseranda lepra repperfus: quibus erumpens vitam finivit. **Le. vi.** **¶** Dem etiam **sexta:** cultor piissimus gloriose virginis marie ihesu: instituit ut fratres populum hortarentur ad salutandum eandem signo campanie quod post completorium datur: eo quod creditum sit eandem calvariam ab angelo salutatam. Tunc translatus fuit venerabile corpus beati anthony ad peregrinandum ecclesiam paduanam: cuius lingua trigesimo secundo sui obitus anno recens et rubicunda reperta est: quam vir sanctus recipiens ac lacrimis perfundens taliter affatus est. O lingua benedicta que deum semper benedixisti: et alios benedicere docuisti: nunc perspicue cernitur quati-

meriti fueris apud dei: cui oscula deuote insignis: illam honeste collocari curauit. Cuius etiam fama permotus sumus pontifex tunc clemens quartus: ut illum in partem sollicitudinis traheret: opulenti eboracensi ecclesie prefecit. Nec tamen assequi potuit ut vir sanctus eandem promotionem acceptaret: velut qui propositi constans in religione maluit permanere ubi diuitias et dignitates sibi procuraret in celis. Cuius constantiam pontifex admiratus: inquit. Ista in testamento tuo et in illo colloquere: et in opera manuum tuarum veterasce. **Le. vii.** **¶** Cum iam religionem beati francisci annis decem et octo sancto regimine gubernauit: ipsius monitis et exemplis in solidiori statu sanctitatis firmata est. Cumque viri claritate vite sanctitatem doctrine eminentiam atque

operum diuinitatem ubique eluceret: atque tunc romana sedes plurimum laborabat difficultatibus: que in consilio lugdunensi inextricabiles emerferant: gregorius tunc papa undecimus et reliquus sacer senatus illecti studio viri quem leuandis dictis difficultatibus. ac vniuersalis regimini ecclesie intelligebant plurimum prestiturum: in cardinale quous relictantem promouerunt: et ob viri excellentiam in episcopum albanensem. Idcirco per tractandis rebus concilij vnus ipse delectus est: deputatis illi qui assisterent rothomagensis et tripolitano claris episcopis. qui et ipsi de religione sancti francisci ad episcopatum ob meritum vocati fuerant. In quo concilio de multis illius sapientia sancte consultum est atque decretum: et grecorum compositae hereses qui tunc presente paleologo eorum

imperatore: qui in hoc
lugdunū venerat libere
ad romane sedis obedi-
entiam redierunt. Suc-
cessiue quoque in ea vo-
catione pari sanctitate
et operum fructu perse-
uerans. cum in dei eccle-
sia diutius laborasset:
ita ut cum apostolo iure
dicere posset. bonū cer-
tamen certum: cursum
consummavi. fidē seruavi:
anno salutis millesimo
ducentesimo septuagē-
simo quarto: et sue eta-
tis quinquagesimoter-
cio. hora matutina diei
dominici qui mensis iu-
li erat tertiadecima: ex
humans sublatus est:
et sanctis patribus ut
credere debemus meter-
nū victurus redditus.
Qua die ipius venera-
bile corpus sepulchro
reconditur: in ecclesia
sancti francisci lugdunū:
cū multis lacrimis et
consternatione fratrum
lamentantium se tāti vi-
ri societate destitui: qui
parē sibi in dei ecclesia
relinquere non videbat.

gregorio pontifice per
maximo eum reputate:
qui ibidem publice te-
status est: ecclesia dei
illius morte magnam
incurrisse iacturam.

Hunc *Lectio. viii.*
vero se offert nu-
merosior cumulus di-
uinorum scriptorum ipsius.
Cum parisiis legisset
primum librum genēsis:
nobile opus quod de
septem visionibus bo-
nauenture intitulatur
editum est. In libris se-
tentiarum celebra cō-
mentaria edidit: secu-
dum et quartum pre-
sertim: quos etiam me-
trice extitit prosecutus:
et incipiunt oflos splē-
doris vas dulcoris et a-
moris. Quibus ob sō-
lime ingemū auctoris
ibi inscriptū: sententiā se-
tentiarū bonauenture
titulus inditus est. Su-
per euangelis compen-
diose et vtiliter scripsit:
luce presertim cancella-
rii pie matris ihū: qua
pectori impressam assi-
dua meditatioe semper

extitit veneratus. Rur-
sus offitū de cruce de-
notissime edidit: quod
ab ecclesia nullo imu-
tato receptū ea solēni-
tate ubique legit. Scrip-
sit et de vita sancti fran-
cisci hystoriam seriosō
tractatū. Composuit et
libellū de ser alijs sera-
phim. In mōte aluer-
ne duo nobilia opus-
cula edidit: pyssimas
contemplationes fra-
grantiā: quoz alterū
itinerariū mentis in
deum: et alterū i seipm
appellata sunt. Com-
posuit et libellū appro-
batorū religionis me-
dicantiū: quod defen-
soriū appellant. Item
et libellū de vita xpi: si-
ue medicationū passi-
onū ipsius: quē arborē
crucis nominant. Cō-
posuit et breuiloquia.
Item et sermones dñi-
cales super euangelis
et epistolis: per totum
annū circulum. Itē cō-
pendiū veritatis sacre
scripture. Itē libellum
ordinationis siue insti-

234
tutionis nouitiorum.
Item libellū de stimulo
amoris. Composuit et
libellū quē appellant
pharetram: in auctori-
tatibus principalibus
doctorū approbatorum:
quem ordine alphabeti
extitit prosecutus. Com-
posuit et alia plura opu-
scula vsq: ad tricenariū
numerum: quē in parti-
bus galliarum frequen-
tius habetur i manibus.

*Nonā lēo legi de omel-
dñice. In festo scōrum
mīri septem fratrum et sūc-
tarū virginū rufine et
sedē mīri. Lēo prima:*

Hunc septem fra-
trum filiorū sanc-
te felicitatis id
est ianuarii felici phili-
ppi filiam alexandri
vitalis et marcialis: sō-
profecto vrbis publico tē-
pore antonini pīcipis. Qui
primū auditi: deinde p
varios iudices ut varijs
supplicijs laniarentur sūt
missi. Et quibus ianua-
rius post verbera virgarū
et carcerem plumbatis
occisus est: felix et phi-

lippus fustibus mace-
rati: filianus precipi-
tio interemptus est: a-
lexander vitalis et mar-
tialis capitali sententia
puniti sunt. **S**acti au-
gustinus epi. **Lectio secunda.**
Agnus spectaculi
positum est ante
oculos fidei nre. Audi-
tu audiuius. corde vi-
dimus optantem ma-
trem ante se istam vita
finire filios suos: longe
contrariis votis consu-
etudinem humane. Om-
nes enim homines fili-
os suos ex hac vita mi-
grando precedere voluit:
et non sequi. Illa autem
optauit posteriori mori.
Non enim amittebat fi-
lios: sed premittebat.
Nec intuebatur tanquam
vitam finirent: sed tan-
quam inchoarent. Desinebat
enim viuere ubi quando-
que fuerant morituri: et
incipiebant viuere sine
fine victuri. Parum est
fuisse spectatricem: mi-
rati sumus potius hor-
tatricem. secundum vir-
tutibus quam fetibus: videlicet

certantes in quibus omnibus
et ipsa certabat: et in omnibus
vincentibus etiam ipsa
vincebat. **Lectio tertia.**
Illa mulier una mater
quomodo nobis
ante oculos posuit unam
matrem sanctam ecclesiam
vbique exhortantem filios
suos pro illius nomine
mori: de quo eos conce-
pit et peperit. Sic san-
guine martyrum imple-
tus est orbis: et de illis
preiactis seminibus se-
ges ecclesie pullulauit.
Unde hoc homini nisi quod
salus iustorum a domino: et
protector eorum in tempore tri-
bulationis. Vidimus no-
uimus protectorem fuisse
se dominum in tempore tri-
bulationis trium virorum
illozum: qui deambu-
labant inter ignes in-
noxios: et deum sine vi-
la lesione laudabant. Vbi
homo seuebat: flamma
parcebat. Vidimus no-
uimus quemadmodum
salus eorum iustorum
a domino fuerit: ut in igne
mitteretur nec virent:
et illum asperum regem

quem loquendo irritaue-
rant: viuendo conuerteret
runt. **C**redidit **Lectio quarta.**
quippe in eorum
deum: proposuitque edic-
tum: ut quicumque blasphem-
marent deum syrach
misach et abdenago in-
meriti irent: et domus
eorum in dispersionem.
Quam dissimilis iussio
secunda prime iussio.
Qualis prima iussio. Pe-
reat qui statuiam aurea
non adorauerit. Qualis
secunda. Pereat qui deum
verum blasphemauerit. Fi-
deles homines non mu-
tati: infidelem hominem
mutauerunt. Illum in
perfidia stare non perm-
serunt: quia ipsi fide ste-
terunt. Salus autem
eorum a domino manifesta
fuit. Quando illi non
ardebant et laudabant: a-
derat dominus. Quando isti
ardebant confitebantur
et tamen moriebantur:
ubi erat dominus. An forte
illi iusti erant: isti peccato-
res. Audiuius enim
istos cum paulo ante e-
orum passio legeretur co-

235
fiteri peccata sua et dice-
re: quoniam illa omnia
non irascente sibi domino:
sed paterne legis meri-
to paterentur. **Lectio quinta.**
Vidit illi. Legite
et videbitis etiam
ipsos propria peccata
confiteri: et dicere se me-
rito perpeti. Et qualiter
iusti confessores: equaliter
peccatores. Et ideo iusti: quia confes-
sores peccatorum. Ideo irreprehensi-
biles: quia non mendaces. Si
enim dixerim aut iohannes
quod peccatum non habemus: nosip-
sos seducimus et veritas
in nobis non est. Si
autem confessi fuerim
peccata nostra: fidelis est
et iustus qui dimittat
nobis peccata: et mundet
nos ab omni iniquitate.
Ad iustos ergo pertinet
confessio peccatorum: ad
superbos pertinet defensio
meritorum. Pariter er-
go isti peccata confite-
tes: pariter deo gloria
dantes: pariter pro eis
legibus moriuntur. **Lectio sexta.**
Vidit illi ab ignibus
liberantur: isti ab ignibus confu-

muntur: Ergo ne illis
deus aderat et hos deser-
uerat: Absit. Immo
utrisque affuit. Illis in
aperto: istis in occulto.
Illos visibiliter liberat:
istos inuisibiliter coro-
nat. Illi quidem de mor-
te liberati sunt: sed in hui-
vite temptatione man-
serunt: ab igne liberati
sed periculo reservati: v-
no tyranno victo cum
dyabolo adhuc certantur.
Ratres **Leto. vij.**
mei sicut christum
intelligite. Ithadabei
melius et tutius libera-
ti sunt. Ab illis tribus
viris et ceteris remane-
tibus. illa una est temp-
tatio liberata: ab istis
ipsa vita finita est: que
tota temptatio est. De-
inde diuino iudicio oc-
culto proculdubio sed
tamen iusto: nabugo
donosus meruit conuerti:
antiochus meruit obdu-
rari. Ille inuenit miser-
cordiam. iste auxit sup-
biam: Audi psalmistam.
Didi impiū exaltari su-
per cedros libani. Quā

dū? Transiui et ecce nō
erat: quesiui eū et non
est inuentus locus eius.

Ene **Lectio. viij.**
quesisti et non in-
uenisti: quia transisti.
Vis videre impiū non
esse? Vis querere locū
eius et nō inuenire? Tra-
si. Quo dico transi noli
expauescere: nō dixi mo-
rere. Putasti enim me
dixisse transi de hac vita:
et ideo expauiisti quia non
transisti. Quid est non
transisti? Nō transisti
directione cordis: tem-
poralis felicitatis illce-
bras. Nō transisti blan-
dimenta carnis nō tra-
sisti suggestiones secu-
li cor titillantes: imitte-
tes timorem miseriarū
variā. Ideo in hoc mun-
do putas esse felicitatē.
in hoc mūdo non putas
esse calamitatem. feli-
citas regni celoz non
tetigit cor tuū: non in-
de aspersa est est tibi: tuis
aura refrigerij. **Leto. ix.**

Quando tibi dicit
falsa est felicitas
mundi: et si non audes

ita ut videam: tamē forte
in corde tuo os torques.
sublannas. irrides et di-
cis tibi. Quod si hic michi
bene sit: postea quid fu-
turi sit nescio. Et nō est
parū quia vel nescio dicā:
ne forte etiā hoc dicas.
Exigui et cū tedio tem-
pus vite noli: et non
est reuersio in fine homi-
nis: et non est qui agni-
tus sit reuersus ab inferis
vel nescio dicās. Confes-
sio ignorantie: gradus
est scientie. **In festo scī
pī pī et mīis. Le. pma.**

Hus natione p-
talus. ex patre
rufino. frater
pastoris de ciuitate aqui-
leia: sedit annos vnde-
cim. menses quattuor. dies
vigtintū. fuit autē
temporibus antonini:
a consulatu clari et seue-
ri. Sub huius episco-
pato hermes libri scrip-
sit: in quo mandatum
continetur quod ei pre-
cepit angelus dñi cum
venit ad eum in habitu
pastoris et precepit ut
sancti pascha die dñi

236
co celebrarentur. Idie con-
stituit hereticū venientē
ex iudeorū heresi suscipi
et baptizari: et cōstitutū
de ecclesia fecit. Idie fecit
ordinationes quinque per
mensem decembriū: pres-
biteros decē. dracones vi-
gintiū. episcopos per
diuersa loca numero du-
odecim. Qui etiā sepul-
tus est iuxta corpus be-
ati petri in vaticano quin-
to idus iulij: et cessauit
episcopatus dies quat-
tuordecim. **In festo scī
amadeti pī et mīis. Le. j.**

Madetus nati-
one grecus de
athenis ex pre-
antiocho: sedit annos
nouem. menses duos.
dies decem. fuit autem
temporibus domitiani
a consulatu domitiani
et sabini: vsque ad domiti-
anū decimū septimū et de-
mentem consules. Idie
memoriam beati petri
composuit et construxit
Dum namque presbiter
factus fuisset a beato pe-
tro: fecit alia loca ubi epi-
scopi recondentur se-

pulture. Ibi autem et ipse
sepultus est: iuxta corpus
beati petri tertio idus iulij.
Hic fecit ordinationes
duas per mensam decem-
bris. presbiteros quique
dracones tres. quos per
diuersa loca numero sex:
et cessauit episcopatus
dies tredecim.

*In festo
sancti mimi symphorose cum
septem filiis suis. L. et d. p.*

Apod tyburtinam
ciuitatem italice
natale beate sym-
phorose beati gregulij mar-
tyris uxoris cum septem
filiis suis: crescere. iuli-
ano. nemefio. premetio.
iustino. stacteo. eugemo.
cum quibus simul passa
est sub adriano principe.
Qui ipsam symphorosa
iussit palmis cedi deinde
suspendi crinibus. Sed
cum superari nullatenus
posset: iussit eam alliga-
to saxo in flumine precipi-
tari. Cuius frater eu-
genius curie principalis
tyburtine: colligens cor-
pus eius sepeliuit. Ma-
ne autem facto iussit ipse
mator septem figi stipite:

ibi quoque filios eius ad tro-
cleas extendi: et cresce-
tem in gutture transsi-
gi: iulianum in pectore:
nemesium in corde: preme-
tium per umbilicum: iusti-
num per membra distenti
scandi per singulos cor-
poris nodos atque iunctu-
ras: stactei lanceis im-
merabilibus donec mo-
reretur in terra configi:
eugenium scandi a pecto-
re usque ad inferiores par-
tes. Altera autem die a-
drianus precepit corpo-
ra simul auferri: et proci-
pi in foueam altam. Et
posuerunt pontifices sa-
croz nomen loci ipsius
ad septem biotthanatos.
Natalis vero sanctorum
martyrum quintodecimo
kalendas augusti cele-
bratur quorum corpora
requiescunt via tyburti-
na miliario nono.

In festo sancte praxedis virginis.

Ome. *L. et d. p.*
sancte praxedis
virginis. Hec
cum sorore sua beata po-
tentiana vel prudentiana
a sanctissimo patre pu-

dente: qui fuit edoctus i-
fide ab apostolo paulo
in omni castitate et le-
ge diuina erudita: per
transitum parentis vigi-
liis et orationibus atque
ieiunijs assidue vacis:
omne patrimonium suum
simul cum predicta sorore
in sustentatione pau-
perum et christi sanctorum ero-
gauit. In titulo vero que
pater earum pudens nomine
beati pastoris dedicauit:
una cum consilio beati
petri sedis apostolice episco-
pi fontem baptismatis
construere soror et ipsa
student: ut familia earum
die sancto pasche baptiza-
retur: quos ad nonagi-
ta sex numero manumif-
sos beatus pius aquis sa-
lutaribus abluuit. Inde
post innumera pietatis
opera: post multorum mar-
tyrum sepulturas inter
quos beati symetrium
presbiterum cum alijs
viginti duobus apud ti-
tulum supra dictum sepe-
liuit: qui per martyrium
palmam ad regna celorum
transierant eadem bea-

tissima virgo in grauit
ad dominum coronam ius-
ticie receptura. duodeci-
mo kalendas augusti.
Sepulta est autem in
cimiterio priscille via
salaria: iuxta sororem
suam atque sanctum patrem
pudentem posita.

*In festo sancte marie magda-
lene. ad matut. Inuita.*

Audemus deum
nostrum. In
conuersione ma-
rie magdalene
ps. Venite exultem.

Ardi maria pishi-
ci sumpsit libram
mox optimi vixit beatus
domini pedes rigando
lachrymis. Honor de-
cis imperium: sit triu-
tati vniuersi: patri nato

parachito per infinita se-
cula. Amen. In primo
nocturn. añ. *D* q̄ pulchra
est. ps: Dñe dñs iſr. Cū
reliquis de cōi virginū.
Añ. *L*euā eius. añ. Reuer-
tere reuere. N. Spetie
tua et pulchritudine tua:
Sermo sancti augustinus
episcopi. Lectio prima:
Euangelium cum
legeretur. attēti-
sime audistis. et
res gesta narrata atq;
versata est ante oculos
cordis vestri. Vidistis e-
nim non carne sed men-
te dñm ibm xpm i domo
pharisei recumbentem:
et ab illo inuitatū non
fastidientem. Vidistis e-
tiam mulierem i ciuita-
te famosam: male utiq;
fame eo q̄ erat peccatrix:
non inuitatam irruisse
cōiunio vbi suus medi-
cus recumbebat: et que-
sisse pia impudentia sa-
nitatem. Irruens quasi
importuna cōiunio o-
portuna beneficio. Moue-
rat enim quanto morbo
laboraret: et illū ad sa-
nandū p̄doneū esse ad

quem venerat sciebat. Ac-
cessit ergo non ad caput
dñi sed ad pedes: et que-
diu male ambulauerat:
vestigia recta querebat.
Prius fudit lachrymas
cordis: et lauit domini
pedes obsequio confessio-
nis. Capillis suis terſit:
osculabatur. vñt. tacita
loquebatur. Non sermo-
nem promebat: sed deu-
tionem ostendebat. *Re.*
Māa magdalene et altera
maria ibant diluculo ad mo-
numentum. Ihesū quem
queritis non est hic surrex-
it sicut locutis est. precedet v-
m galyleam ibi eum videbi-
tis alleluia alleluia. *N.* Et
valde mane vna sabbatorū
veniunt ad monumentum
orto iam sole. et introeuntel
viderunt iuuenem sedem in
dextis qui dicit illis. Ihesū.
Ergo *Lcō. ij.*
tetigit dominū: ri-
gando osculando. tergen-
do. vngendo pedes eius:
phariseus qui inuitauit
rat dñm ihesū xp̄istum:
quia ex illo genere erat
hominū superbiorum: et
quibus ysaias propheta

dicit: qui dicunt. recede
longe a me: noli me tan-
gere quomā mundus
sum: putauit dominum
nescisse mulierem. Ihesus
pud se cogitans dicebat i
corde suo. Hic si esset p-
pheta sciret que mulier
illi accessit ad pedes. Ido
nescire credidit quia ille
non repulit: quia accede-
tem non prohibuit: et tā-
gisse a peccatrice p̄misit.
Nam illi nescisse unde
sciebat. Quid enim scie-
bat. O pharisee iuitator:
et irrisor dñi: dñm pas-
as et a quo pascendus sis
non intelligis. Unde scil-
icet dominū nescisse que fue-
rit illa mulier: nisi quia
permissa est accedere: ni-
si quia illo patiente os-
culata est pedes eius: nisi
quia terſit: nisi quia vn-
xit. Hec enī non debuit
permitteri facere i pedib;
mundis: mulier i mun-
da. *Re.* Congratulamī m-
chi omnes qui diligitis do-
minū. quia quē querebam
apparuit michi. Et dñ fle-
rem ad monumentum vidi
dominū meū alleluia. *N.*

238
Recedentibus discipulis nō
recedebam. et amoris eius
igne succensa ardebam desi-
derio. Et dum. *Lcō t̄cia.*
Ergo pha-
risei pedes si talis
mulier accessisset: dictum
erat quod ysaias de talib;
dixit. Recede a me noli
me tangere: quomā mū-
dus suū. Accessit autem
ad dñm inuēda: vt rediret
munda. Accessit egra: vt
rediret sana. Accessit cō-
fessa: vt rediret professā.
Audiuit enim dñs phari-
seū cogitantem. Jam hic
intelligat phariseus: si
non potuerat videre pec-
cantem: quomodo po-
tuit audire cogitantem.
Proposuit ergo hominū
similitudinem: de duob;
qui debebant vni fenera-
tori. Etiam ipm sanare
cupiebat: ne gratis apd
eum panem comederet.
Ipsum pascentem esurie-
bat: ipm emendare. ipz
mactare. ipm manduca-
re: ipm in suū corpus
transcere volebat: sicut et
illi mulieri samaritane
dixit. Sitio. Quid est

fitio: Desidero fidem tuā.
R. Tulerunt dñm meum
et nescio ubi posuerūt eum.
dicunt ei angeli. mulier qđ
ploras: surrexit sicut dixit.
Preecedet vos in galyleā ibi
eū videbitis alleluia allelu-
ia. **V.** Dum ergo fletet incli-
navit se et prospexit in mo-
nimentū. et vidit duos an-
gelos in albis sedentes qui
dicunt eis. Preecedet vos.

**In secundo et tercio noct.
an. ps. v. dicuntur de cōi-
vincti. Lectio quarta:**

Conceditur ergo vba
domini in hac simi-
litudine et agitur utrūq;
ut et imitator ille sancti-
cam suis discipulis: dñm nostrū ihesum xpm
pariter videntibus: pari-
ter ignorantibus: et ut
illa mulier habeat fiducia
am confessionis sue: ne
pungatur ulterius acu-
leis conscientie sue. De-
bebat unus inquit quin-
quaginta denarios: alius
quingentos. Donavit
ambobus. Quis eum
plus dilexit? Respondit
cui similitudo proposita
erat: quod respondere

utiq; ratio cōpellebat.
Credo dñe: qđ ille cui
plus donavit? Atten-
dens mulierem dixit
ad symonem. Vides
hanc mulierem? Intra-
ui domū tuam: aqua
pedibus meis non de-
disti: hęc autem lachry-
mis suis rigavit mi-
pes: et capillis suis ter-
xit. Osculū michi non
dedisti: illa ex quo igres-
sa est non cessavit oscu-
lari pedes meos. Oleo ca-
put meū non unxisti: il-
la pedes meos unxit un-
guento. Ideo dico tibi:
dimittuntur ei peccata
multa: quoniam dilexit
multū. Cui autem mo-
dicum dimittitur: mo-
dicum diligit. **R.** Diffi-
sa est gratia. **Lectio quinta.**

Retur questio pro-
fecto soluenda que
attentionem vestre cha-
ritatis desiderat: ne for-
te sufficere nō possim?
verbis ad totam eius
obscuritatem remouen-
dam et dilucidandam
pro angustia temporis:
maxime cum caro ista

estibus fatigata iam re-
creari desideret: et debi-
tū suū poscens: anime
audacitatem impediens
ostendat quod dictum
est. Spiritus quidem
promptus est caro au-
tem infirma. Metuen-
dum est et valde metu-
endū ne in hys verbis
dñi non bene intelligē-
tibus: hys qui concu-
piscencias suas carna-
les faciunt: et ab eis i-
libertatem duci pigres-
cant: subrepat illa sen-
tentia que predicanti-
bus etiam apostolis
nata est in linguis ma-
ledicorū. Unde dicit
apostolus. Et sicut qđ
dam dicunt nos dicere:
faciamus mala ut ve-
niant bona. Dicit enī
aliquis. Si cui modi-
cum dimittitur: modi-
cum diligit. cui autem
plus dimittitur plus di-
ligit: et expedit plus di-
ligere qđ minus dilige-
re: oportet ut multum
peccemus et multū de-
beamus quod nobis di-
mitti cupiamus: ut

239
dimissozem magnorū
debitorum amplius di-
ligamus. **R.** Spece tua.

Eccatix Lco. vij.
illa mulier quāto
plus debebat: tanto di-
missozem debitorū suorū
amplius diligebat dño
ipso dicente. Dimittun-
tur ei multa: quia dilexit
multum. Cur autem di-
lexit multū nisi qđ mul-
tū debebat? Deniq; addi-
dit et adiunxit. Cui au-
tem modicū dimittitur:
modicū diligit. Moime
expedit inquit ut multū
michi dimittatur qđ mi-
nus: unde amplius dili-
gam dñm meū. Videtis
certe profunditatē ques-
tionis. Scio videtis an-
gustias temporis: et hęc
videtis et sentitis. Acci-
pite ergo pauca. Si
magnitudinē questio-
nis non satisfecero: ite-
rum presentem recondi-
te sermonem in futuro
tenete debitorem. Date
nunc duos homines ut
sub exemplis euidentio-
ribus quod proposui co-
gitetis. Unus eorum

plenus est peccatis: diu
pessime vixit. alter coram
peccauit pauca. Accedit
ergo ambo ad gratiam:
ambo baptizantur. In-
trant debitorum: creunt
liberi. Plus donatum est
vni minus alteri. **R. Di-**
lexisti iustitiam. Secundu
luci. vij. ca. Lectio. vij.

In illo tempore. Ro-
gabatur ihesu qui
dam phariseus ut man-
ducaret cum illo. Et ingres-
sus domum pharisei disci-
buit. Et reliquum. **Omelia**
sancti gregory pape.

Cogitati michi de
marie penitentia
 flere magis libet quam ali-
quid dicere. Cuius enim
vel sacrum pectus ille hu-
ius peccatricis lachryme
ad exemplum penitendi
non emolliant? Consi-
derauit namque quod fecit:
et noluit moderari quid
faceret. Super commuan-
tes ingressa est: non ius-
sa venit: inter epulas la-
chrymas obtulit. Discite
quo dolore ardet que fle-
re et inter epulas non cru-
bescat. Hanc vero quam

lucas peccatricem mulierem:
iohannes mariam nomi-
nat. illam esse mariam
credimus: de qua mar-
cus septem demonia eie-
cta fuisse testatur. Et quod
per septem demones nisi
vniuersa vitia designan-
tur? Quia enim septem die-
bus omne tempus com-
prehenditur: recte septe-
nario numero vniuersitas
figuratur. Septem ergo
demonia maria habuit:
que vniuersis vitiis ple-
na fuit. Sed ecce quia
turpitudinis sue macu-
las asperit: lauanda ad
fontem misericordie cu-
currit: commuantes non
erubuit. Nam quia se-
metipsam grauiter em-
bescebat intus: michi esse
credidit quod verecunda-
retur foris. **R. Illud**
mate. Lectio octaua:

Vid igitur mira-
mur fratres man-
am venientem an dominum
suscipientem? Suscipi-
entem dicam an tralen-
tem? Dicamus melius
et tralantem et suscipi-
entem: quia nimirum

ipse eam per misericordiam
traxit intus: qui per man-
suetudinem suscepit fo-
ris. Sed iam textum eu-
angelij percurrentes: ipsum
quoque ordinem quo ve-
nerit sananda videamus.
Attulit alabastrum vngue-
ti et stans retro secus pe-
des ihesu lachrymis cepit
rigare pedes eius: et ca-
pillis capitis sui terge-
bat. et osculabatur pe-
des eius: et vnguento
ungebat. Liqueat frater
quod illicitis actibus prius
mulier intenta: vngue-
ti sibi pro odore sue car-
nis adhibuit. Quod er-
go sibi turpiter exhibu-
erat: hoc iam deo lauda-
biliter offerebat. Ocu-
lis terrena concupiscit:
sed hos iam per peniten-
tiam conterens flebat.
Capillos ad compositio-
nem vultus exhibuit:
sed iam capillis lachry-
mas tergebat. Ore su-
perba dixerat: sed pedes
domini osculans: hoc in re-
demptionis sui vestigia
figebat. Quot ergo in
se habuit oblectamenta:

240
tot de se inuenit holocau-
sta. Conuertit ad nume-
rum virtutum criminum nu-
merum: ut totum deo serui-
ret in penitentia: quicquid
in se deum contempserat in
culpa. **R. Regnum mundi**
et omnem ornatum seculi con-
templi propter amorem domini
mei ihesu christi. Quae vidi quae
amaui in quae credidi quem
dilexi. **R. Eructauit cor**
meum verbum bonum dico ego
opera mea regi. Quae vidi.
Gloria sit deo. Quem vidi.
S. Sed hoc Lectio. ix.
phariseus intuentem
despicit: et non solum ve-
nientem peccatricem mu-
lierem sed etiam suscipi-
entem dominum reprehendit
dicens intra se. Nunc si es-
set propheta sciret utique
que et quis est mulier que
tangit eum: quia pecca-
trix est. Ecce phariseus
veraciter apud se super-
bus: et fallaciter iustus:
egrum reprehendit de egri-
tudine medicum de salue-
tatione: qui ipse quoque de
clationis vulnere egro-
tabat. Inter duos autem
egros. medicus aderat.

Sed unus eger in febre
integrū sensū tenebat:
alter vero in febre car-
nis et sensū perdidit
mentis. Illa quippe fle-
bat quod fecerat. Pha-
riseus falsa iusticia cla-
tus vim sue inualitudinis
exaggerabat. In egritu-
dine ergo et sensū perdi-
derat: qui hoc ipm quo-
q; q; a salute longe esset
ignorabat. Sed inter
hec gemitus nos cogit
quosdam nostri ordinis
viros intueri qui sacer-
dotali officio preediti si-
quid fortasse iuste exte-
rius vel tenuissime ege-
runt: protinus subiectos
despiciunt: et peccato-
res quosq; in plebe po-
sitos dedignantur: eisq;
compati culpam suā cō-
fidentibus nolunt: ac
velut pharisei more a pec-
catrice muliere tāgi des-
piciunt. Que profecto
mulier si ad pharisei pe-
des venisset minime cal-
cibus repulsa discederet:
inquinari enim se alieno
peccato crediderat: quia
hunc vera sua iustitia

non replebat. **In festo
sancte xpm virginis
et martyris. Le pama.**

Appud vltiam
in tyro que est
circa lacū vul-
sinū natale sancte chri-
stine virginis. Que in
xpm credens deos aureos
urbani patris sui prefec-
ti confregit: et paupe-
ribus distribuit. Ob hoc
iubente pte alapis affli-
cta: verberibus dilama-
ta. ferro onusta in care-
rem coniecta est. Post
hec cum diutissime et
crudelissime dilamaret:
de carinibus suis patri
faciem proiecit. Cūq;
alligata rote igne sup-
posito et fuso oleo de su-
per torreretur: eripens
flamma mille gentiliū
interfecit. Iterū carceri
tradita: angelo visitate
sanata est et resecta. De-
inde cum magno saxi
pondere in mare: id est
in lacum vulsinū iacta-
ta angelico presidio li-
berata est. Quam succes-
sor patris eius dion mi-
tis iterū supplicijs affli-

xit. Sed orante illa si-
mulacrū apollinis qd
adorare iubebatur in fa-
uillam subito redactū
est. Quo miraculo tria
milia hominū ad fidem
xpi conuersi sunt. No-
uissime successor predic-
ti iulianus post fornacē
candentem vbi quinque
diebus illesa permansit:
post serpentes a venefico
immissos sed xpi fide su-
peratos: post abscisione
lingue sagittis eam con-
figi precepit: sicq; cursū
gloriosi martyrii consū-
mauit. **In festo sancti
iacobi apli. fmo facti io-
hannis os aurei. Lecto. i.**

Accessit ad ihe-
sum mater fili-
orum zebedei:
hec est salome: cuius
apud alterum euangeli-
stam ponitur nomē vere
pacifica: que filios ge-
mit pacis. Non solum
autem ex marco euange-
lista qui manifeste ipos
fratres exponit accessisse
ad ihm: et hec eadē postu-
lasse intelligere possumus
quoniam a filiis erat sb-

missa: sed ex presentibus
xpi sermonibus quib;
non quasi ad mulierem
ipsam per se petentem:
sed quasi ad filios sub-
mittentes rñdit. Nesci-
tis qd petatis. Estimo
enī q; hī fratres cū au-
dissent dominū de passi-
one sua prophetantem:
ceperunt cogitare intra
se cum essent fideles. **Le-
o. Cce rex secunda:**
celestis descendet
ad regna tartarea: vt
regem quidem mortis de-
struat: ipsam autē mor-
tem diuinitatis sue po-
tentia calcet: et sic vici-
lo tenebrarum soluto:
captiuas animas ad su-
a regna reducat: nec in-
numerabilis militia de-
monū resistere poterit
contra eum. In quem
enī in corpore constitu-
tum fremuerūt dicētes:
quid nobis et tibi ihū
fili dauid fili dei excelsi:
venisti ante tempus tor-
quere nos: quomodo
nudam ipsam diuinita-
tem contra se descenden-
tem poterūt sustinere?

Ecce post dies mortis sue reuertetur ab inferis quasi victor de bello.

Nam cum victoria fuerit consummata: quid aliud restat nisi ut regni gloria subsequatur. *Lectio. iii.*

Ergo quid facimus fratres? Quomodo possumus regni illi esse participes? Scimus quia inuidus non est. Qui enim seipsum donauit hominibus quomodo regni sui societatem non donabit? Petentis negligentia reprehendit: ubi de dantis misericordia non dubitatur. Si nos rogamus magistrum. forsitan ceterorum fratrum corda concutiem? Et dum nobis duobus providere volumus. inter omnes scandalum excitamus. Nam et si sancti sunt tamen homines sunt. Et si vincti a carne non possunt. iam quasi spirituales: tamen percuti possunt quasi adhuc carnales. Ut quid ergo mouere vel leues occasiones debemus:

quibus improba carnis natura tranquillans animas eorum inquietet. Submittamus ergo matrem nostram: ut suo nomine deprecetur pro nobis: et fiunt duo bona. Si enim res ipsa reprehensibilis inuenta fuerit. facile meretur veniam quasi mulier: ipse enim serus excusat errorem. Si autem fuerit opportuna: facilius impetrabit mater pro filiis rogans. Ipse enim dominus qui maternos amicos filiorum miseratione impleuit: facilius exaudiet maternum affectum. *Lectio. quarta*

Agna laus huius mulieris ex hoc loco colligitur. Primum quia non solum illi reliquerunt patrem: sed etiam ipsa reliquerat virum suum et secuta fuerat christum. Et illi ostenderunt quia filii erant huius matris: et ipsa ostendit quia mater erat talium filiorum. Quia autem viuum reliquerat virum sermo demonstrat: quod de vocatione eorum scriptum

est dicens. Illi autem dereliquerunt patrem suum zebedeum in nauem cum marinariis et secuti sunt christum. Nisi forte quis dicat: quia christus plusquam triennio docuit: et intra tempus vocationis apostolorum et passionis christi mortuus est zebedeus: et sic illa secuta est christum: tamen secuta est. Qualis radix talia et germina. et qualis terra talis et fructus. Non enim vicit sicut ceteras mulieres maritalis affectus: quia ille temporalis erat maritus. iste autem perfectus sponsus. Illius amor deceptio erat carnalis: istius autem dilectio incorruptibilis vita. Non illam tenuit miseratione senectutis eius: quia ille sine ista vivere poterat: ista autem sine christo salua esse non poterat.

Ergo dicitur *Lectio. v.* Cum enim quoniam amplius proderit viro suo si propter deum reliquerit virum: quam si propter virum reliquerit deum. Propterea

sexu fragilis etiam etate defecta christi vestigia sequebatur: quia fides nunquam senescit: et religio fatigationem non sentit. Ita ergo non sentit illa sicut ceterae matres: quae corpora natoz suorum amant: animam autem contempnunt. Desiderant enim illos valere in seculo isto: et non curant quod sint passuri in alio. Alii militias filiis prouident. alii honores: et nemo filiis prouidet deum. Perditionem illorum cum magno precio comparant: et salutem illis nec dono accipere volunt. Si vident illos pauperes: tristantur et suspirant. Si autem viderint illos peccantes: nemo tristatur: ut ostendant quia corporum sunt parentes non animarum. *Lectio. vi.*

Cessit ergo ad iesum rogans et petens aliquid ab eo. Audacem enim fecerat carnalium natoz affectus. et reuerentiam forsitan spiritalem vicerat amor carnalis.

Dicit ei ihesus. Quid vis. Non interrogat quia si nesciens ut audiret quod vellet: sed ut illa exponente manifestum faceret irrationabilem petitionem ipsorum: quam petebant quidem quasi religiosi et celestis glorie amatores: non quasi scientiam habentes uti huius postulationum et nocuarum. Nam frequenter dominus patitur discipulos suos aliquid non recte aut dicere aut agere ut cogitare: ut ea illorum culpa occasiones inueniat docendi exponendi quod regulam pietatis: sciens quia et ipse error eorum non nocet presenti magistro: et omnes non solum in presenti sed etiam in futuro doctrina eius edificat. **Lectio. vi.**

Illa dixit. **vii.** Dic ut sedeant hi duo filii mei: unus ad dexteram tuam et alius ad sinistram tuam in regno tuo. Non dicimus quia recte petit: sed hoc dicimus quia non ter-

rena sed celestia filijs suis optabat. Tunc dominus occultorum cognitor: non ad verba itercedentis mulieris respondit: sed ad consilia suggerentium filiorum: dicens. Nescitis quid petatis. Concupiscentia enim carnalis considerationem in vobis spiritualem exclusit. Non audistis me referentem: quod cum venerit filius hominis in maiestate sua: ponet oves ad dexteram laeos autem ad sinistram: et dicet hijs qui ad sinistram sunt. discedite a me maledicti in ignem eternum. Quomodo vos vultis ut unus sedeat ad dexteram et alius ad sinistram? Ego vos vocavi ad partem dexteram de sinistris: et vestro consilio curritis ad sinistram. **Lectio. viii.**

Inforsita per mulierem res agebatur. Vidit enim dyabolus quia per illos ipsos ad usus eos agere non valebat:

contulit se ad consueta arma mulierem: ut sic adam per mulierem superlavit: ita et istos superaret per matrem. Nam et si mater erat tamen mulier erat: propter quod et si affectus eius dulcis erat quasi matris. intellectus tamen eius nocivus erat quasi mulieris. Sed iam non poterat per mulierem perditio introire in sanctos: ex quo muliere salus amictorum processit. Intelligere ergo debemus et nos: ut non illud a deo petamus: quod non bonum esse iudicamus: sed orantes in potestate eius ponamus: ut in illo nos exaudiat: quod ipse nobis expedire cognoscat. Nescitis quid petatis. Bonum quidem desiderium sed inconsiderata petitio. Ideo et si impetrare non debet simplicitas petitionis eorum: tamen confundi non merebatur. Propterea non voluntatem neque propositum eorum culpatur: sed sola ignorantia

243
tiam reprehendit dicens. Nescitis quid petatis. **Vid. Lectio. ix.** **A**utem athleta pugnans ante certamen de premio pactum facit: Si cuius certamen bene processerit postea potest iudex secundum meritum certaminis premium mereturare et estimare. Si autem ante premium constitutum fuerit: non omnimodo secundum qualitatem premij potest exitum habere certamen: quia quale premium detur in potestate est munerantis. Quale autem exitum habeat unum quodque certamen non est in potestate certantis. Nescitis ergo quid petatis. Quod est bonum si aliter intelligeretur: illud petere debetis dicentes. Qui in hoc mundo periculosissimo vivimus: quasi in pelago ubi nunquam est immunitas tempestas. Et si tempestas interdum facta non fuerit: tamen timor tempestatis semper est: ideo da nobis auxilium gratie

tue: ut non vincamur a
malo sed ipsi omne ma-
lum vincamus. **In**
festis sancti cristofori martiris.

Alia. Le prima.
ciuitate samio na-
talis sancti cristofori mar-
tyris. Qui virgis ferrei
attritus et a flammis el-
tuatus incendi christi
virtute saluatus: ad vlti-
mi sagittarum ictibus
confossus: martyrii ca-
pitis obtruncatione co-
pleuit. **In festis sancti pa-**
thaleonis martiris. Le co. p.

In comedie pallio
sancti pithale-
onis. Qui cum
iubente maximiano arte
disceret medicine: a pres-
bitero lermolao ad fide
christi conuersus multa mi-
racula fecit. Patre suum
senatorem custodiri christi
fide subiugauit. Ob qua
causam tentus ab eodem
maximiano eculei pena
et lampadarum cruciatio-
ne cruciatus est. Sed inter
hec domino sibi apparente re-
frigeratus: tandem ictu
gladii martyrii consu-
mauit. **In festis sancto-**

rum nazarii. celsi. victo-
ris et innocentij. Le prima.

Nazarius gentilis
a patre nomine
africano matre
vero eius nomine perpe-
tua ciue romana: bapti-
zatus per manus lin-
successoris beati petri:
romam egressus et pla-
centiam et mediolanum
pertransiens in ciuitate
gallie nomine cimellii:
cum predicaret nomen
christi et baptismi penite-
tie: filium cuiusdam mu-
lieris que erat prima ci-
uitatis nomine celsi:
a matre oblatum bapti-
zauit: et in fide christi
plenus instruit. De-
inde treuerim deueniens:
cum nomen christi publi-
ce predicaret: nerom
de eo per corneliu qui
illi ciuitati preerat sig-
nificatu est. Qui missa
dentone milite suo na-
zariu et celsu sibi pre-
cipiens presentari: iussit
eos ligatis manibus
et pedibus in mari pro-
fundu precipitari: dice-
ntes. Tollite hos in

nauem vestram: et liga-
tis manibus ac pedibus
mittite eos in mari. Ac-
cipiat eos profundus
maris: et demergat eos
fluctus baratri. Et si sal-
ui ceciderint in locu
quempiam: incendite eos
ignem: et cinerem eorum in
mare mittite: ne resur-
gant adhuc: et nobis
maiora dampna inferant:
et renunciate michi: et da-
bo vobis dona mundi hu-
ius: et honorabo vos et
eritis gloriosi in diebus. Et
eleuantes naue in vna
nauem nazariu et celsu
nauigauerunt. **Le co. ij.**

Natus autem naza-
rius gratias agens
deo: terit faciem suam
et pueri et obdormierunt.
Naue vero proiecerunt
eos in mari: et nubes mox
suscepit eos. Et factum
est circa naum totu ma-
re tenebrosu. Angelus
autem domini descendit ad
nazariu: et ostendit ei te-
stamentu domini in mari.
Et excitauit dominus spiritu
stidentem ex inferioribus
abyssi: et facta est tem-

pestas magna circa na-
uem: et timuerunt naute
dicens. Peccauimus
coram deo nazarij: ideo
que perimus. Nauigantes
vero stadia fere quinquaginta
cum iam demerge-
rentur: viderunt nazariu
supra mare ambulante
cum puero: et exclamaue-
runt naute vna voce di-
centes. Sancte vir dei
nazari salua nos per deum
qui te saluauit: et credi-
mus tibi: et adducemus
nauem in quacuque portu
volueris. Respondens au-
tem sanctus nazarius di-
xit eis. Creditis quia
deus meus potest libera-
re vos? Et dixerunt nau-
te. Nos quoque exclama-
uimus vna voce iuoca-
tes deum tuum: et credimus
quia potest ipse deus tuus
liberare nos. Et ascen-
dens beatus nazarius in
nauem dixit eis. Custodi-
te vos a doctrinis de-
moniorum neronis. Tunc
cathexati in fide christi
nauigare ceperunt. Et fac-
tum est mare pacificu.
Et iter agentes venerunt

ad ripam: et deposuerunt sanctum nazarium in loco quodam: procul a ianueniensi urbe: passus ferre serentos. Vbi per ipsius merita orationes et vota soluitur: et vocatur locus ad sanctos peregrinos. **Le. iij.**

Ende ingressi ciuitatem ianuensem: perrexit mediolanum. Vbi requisitum nazarium in carcere sanctos martyres dei geruasium et prothasium et inuenit eos. Quibus adherens confortabat eos. Audiens hec anolinus qui eum iam ex urbe modiolanensi expulerat: quod hec faceret beatus nazarius: indignatione repletus dimisit militibus suis. Quo modo effugit manus neronis homo iste? Et iussit eum in alio carcere mitti. Et missis muneribus et premiis ad neronem imperatorem scripsit ei. Neroni cesari imperatori et principi pessimo in omnibus dyabolis. anolinus seruus

tuius salutem. Virum qui dicitur nazarius iuuenem fugientem potestatem tuam seditionibus perturbantem nostram ciuitatem et peruerterem aliquos quos iam dudum in carcere tenebam: expectans iussa tue magnitudinis. qualiter eos de terra perdam. Accipiens vero epistolam nero: exiit de sede sua dicens. Adhuc uiuit deorum nostrorum aduersarius? Et querebat occidere nautas: et non inueniebat. Scripsit autem anolino dicens. Incide colla eorum et da auibus carnes eorum. Non post multos dies: iussit anolinus decollari absconso nazarium cum puero cello. Et obseruantes christiani: sumati sunt sancta et preciosa corpora eorum: et tulerunt die quinto kalendas augustarum foras portam que dicitur romanarum propriis ortis. Iussit autem ciuidam ceratio: qui corpora eorum tulerat: ut illa absconderet. Qui libellum certaminis eorum: a quodam philosopho fideliter compositum: collocauit ad caput sanctorum martyrum. Ipso autem tempore vindictam fecit deus sanctorum martyrum: super neronem. et super dentonem et anolinum: qui extragulati a dyabolo mortui sunt. Tanta vero signa fecit deus noster: dominus ihesus christus in gloria sanctorum martyrum suorum: ut confestim cognosceretur quod in virtute et gloria domini nostri ihesu christi efficerentur: cui est honor et gloria in secula seculorum amen.

Pro sancto victore. Le. iij.
Et ex natione affertur ex patre felice: sedit annos decem. menses duos. dies decem. fuit autem temporibus augusti cesaris: a commodo quinto et grauiore usque ad lateranum et ruffum. Hic constituit ut sanctum pascha die dominico celebraretur sicut euletheri. Hic fecit sequentes clericos martyrio coronatur. Et constituit ut necessitate faciente ubique inuentus fuisset siue in flumine siue in mari siue in fontibus: tantum christiana confessione clarificata quicumque hominem ex gentibus uenientem baptizaretur. Hic fecit ordinationes duas per mensem decembrium. presbiteros quatuor. diaconos septem. episcopos per diuersa loca numero duodecim. Hic fecit constitutum ad interrogationem sacerdotum de circulo pasche cum presbiteris et episcopis facta collatione: et accersito theophilo episcopo alexandrie facta congregatione ut a quartadecima luna primi mensis usque ad viginti primam: primo die dominico custodiat sanctum pascha. Hic sepultus est iuxta corpus beati petri in uaticano quinto kalendas augusti: et cessauit episcopus dies duodecim.

Pro scō in octio. Lcō. v.

Innocentius natio-
ne albanensis. ex
patre innocentio sedit
annos quindecim men-
ses duos. dies viginti.
Hic constitutum fecit
de omni ecclesia et de re-
gulis monasteriorū et
de iudeis. et de paganis.
et multos cathaphaga
inuenit quos in erilio
monasterij relegauit. Et
hic inuenit pelagium et ce-
lestinum hereticos et dāp-
nauit eos. Et hic consti-
tuit ut qui natus fuerit
de matre xp̄stiana demu-
o nasci debeat per baptis-
mū hoc est baptizari: qđ
pelagius dampnabat.
Eodem tempore dedica-
uit basilicam sanctorū
geruasij et prothasij ex
deuotione testamēti cui-
dam illustris fese vestie
laborantibus presbiteris
vrsiano et leopardo et di-
acono libiano. Que fe-
mina supra scripta testa-
menti paginam sic ordi-
nauit: ut basilica sācto-
rum martyrum exorna-
mentis et margaritis

construeretur venditis
iustis estimationibus.
Et constructa est usq;
ad perfectū basilica. In
quo loco beatissimus
innocentius ex delega-
tione illustris femine
vestine tituli romanū
constituit: et in eadem
domo obtulit patenas
argenteas duas: pen-
tes solidos sexagintaū:
balneū in vico longo q̄
cognominatur templi:
pretiū solidorū quadra-
ginta siliquas. vntias
tres porte iumentane
prestans solidos trigin-
ta tres. **Lcō. vi.**

Hic constituit sab-
bato ieiunium cele-
brari: quia sabbō dñs
in sepulchro positus ē:
et discipuli ieiunauerūt
Hic constituit basilicā
beate agnetis martyris
a presbiteris leopardo et
paulino solite ac dig-
ne gubernari et regi: et
ornari eorū dispositioe.
Tituli quoq; supra dicti
vestine presbiteris con-
cessa est potestas. Hic fe-
cit ordinationes quat-

tuo: per mensem decem
brui. presbiteros trigi-
ta. dracones tredecim.
episcopos per diuersa
loca numero quinquā-
ginta quatuor. Qui e-
tiam sepultus est in q̄
interio ad vrsūm prele-
atum quinto kalendas
augusti: et cessauit epi-
scopatus dies viginti
duos. **In festo scōrū**
mim felix sipliq; fau-
stia et beatrias. Lcō. pma:
Some via au-
relia beati fel-
cis pontificis
sub constantino filio cō-
stantini. Idem constan-
tinus augustus delux:
hereticorum ac valētis
et vrsati arrianorum
approbans: qui et ipse
arrianus erat: ab euse-
bio incomediēsi rebap-
tizatus eiecit sanctum
felixm vrbis episcopū
de sede episcopatus sui.
Et facta est persecutio
maxima in clero: ita ut
presbiteri et clerici plu-
res necerentur et marti-
rio coronarentur. Sāc-
tus autem ac beatissim

246
papa felix depositus: ha-
bitauit in prediolo suo:
quod est via portuensi.
Et a gentibus postmo-
dū hereticis exinde leua-
tus ductus est in ciuitatē:
capiteq; truncato marti-
rio coronatur quarto id̄
nouembriis. Et exinde
raptum est corpus eius
a presbiteris et clericis et
sepultū est in basilica q̄
ipse construxerat via au-
relia. quindécimo kalē-
das decembriis. miliario
secundo ab vrbe. Cum
natale celebratur quar-
to kalendas augusti. **Lcō.**

Felix natione ij.
romanus ex patre
felice presbitero. de titu-
lo fasciole sedit annos
octo. menses vndecim
dies decem et octo. Hic
fuit temporibus odoabra-
chi regis usq; ad tēpora
thexodora. Hic fecit ba-
silicam sancti agapiti et
ta basilicā sancti laurentij
martyris. Sub huius
episcopatu iterū venit
relatio de grexia: petrus
alexandrinū reuocatum
ab achatio epō cōstatio

politano. Tunc venerabilis felix archiepiscopus sedis apostolice urbis romae mittens defensorem cum consilio sedis sue. facto concilio dampnavit achacium cum petro. Post annos tres iterum venit relatio ab imperatore zenone ut penitentes rediret achacius. *Le. iij.*

Quoniam papa felix misit duos episcopos mesenium et vitalem ut si inveniunt complices petri achacium iterum dampnarent eos: si non offerrent libellum penitentie. Qui dum introissent in civitatem eracleam corrupti sunt pecunia data supradicti episcopi: et non fecerunt secundum preceptum sedis apostolice. Dementes vero romam ad sedem apostolicam eodem tempore venerabilis felix papa fecit synodum: et operatus est discussionem. Et inveniunt in iudicio ambos episcopos: id est mesenium et vitalem reos et corruptos pecunia. Et cecit

mesenium et vitalem episcopos a communione fidelium. Tunc mesenius episcopus non se tacuit corruptum pecunia: cui concilium concessit tempus penitentie. Hoc factum est tempore oldobradhi regis. Hic fecit ordinationes duas in urbe roma per mensem decembrium. presbiteros viginti octo. dracones quinque. episcopos per diversa loca numero triginta unum. Hic sepultus est in basilica beati pauli apostoli: et cessavit episcopatus dies quinque. Et post transitum eius factum est a presbiteris et draconibus constitutum de omni ecclesia. *Plais simplici. faustino et beatrice. Le. iij.*

Temporibus dyocleciam et maximianum imperatorum nativitas sanctorum martyrum simplici faustini et beatrice. Qui post multa ac diversa supplicia infusi sunt capitalem subire sententiam: et ligato

saxo in collo eorum iactari per pontem qui vocatur lapideus in thiberim rivum. Quorum corpora dei nutu iuncta sunt a beata sorore eorum beatrice: et a beatis presbiteris crispo et iohanne et sepulta sunt. in loco qui appellatur sextum philippi via portuensi quarto kalendas augusti. *Le. v.*

Beata autem beatrix soror martyrum cum oraret apud venerabilem lucinam: factum est vicinus quidam possessor lucetius ambiret possessionem suam. Post hoc itaque fecit teneri sanctam beatricem: et adduci ad sacrificandum. Tunc beata beatrix exclamavit christiana sum non sacrifico demonibus. Ducta est itaque et carcerali custodie mancipata. Cumque in dei nomine libere ageret: fecit ambrosius lucetius prefocari eam noctu. Quam venerabilis lucina sepeliit iuxta sanctos mar-

tyres germanos eius quarto kalendas augusti. *Lectio. vij.*

Est hic ingressus in predio sanctorum lucetius: dum ibi epularetur quedam mulier infantulum lactabat. Qui infantulus coram omnibus in convivio vocem emisit dicens. Audi lucetius. Occidisti et inuasisi. Ecce datus es in potestatem inimici. Ad hanc vocem inuasisus est a maligno spiritu in convivio ibi: et per tres horas veratus a drabolo emisit spiritum. *In festo sanctorum martyrum abdon et sennen. Le. prima.*

Ad hunc abdon et sennen subregulorum sub decio imperatore. Quos decius in corduba civitate persarum sibi presentari iussit. Quibus et dixit. Sic stulti facti estis ut non recordemini: quia non colentes deos traditi estis in manus romanorum et nostras. Cui beatus abdon respondit.

Magis nos victores fa-
cti sumus: deo fauente
et dño nostro ihu xpo
qui regnat in eternum.
Iubente igitur deo am-
bo vincti cathenis: re-
duci sunt in arca custodia.
Tunc dixerunt abdon-
temen. Ecce gloria qua
semper sperauimus. *Le. ij.*
Post menses qua-
tuor venies deci-
romam adducens secum
beatos abdon et semne ca-
thenis vinctos iussit om-
nem senatum conuocari:
et fecit conuentum in tel-
lure cum valeriano pre-
fecto quinto kalendas
augusti. Et iussit sibi
presentari abdon et semne
maceratos diuersis pe-
nis: et dixit ad senatum.
Dñi decem tradiderunt ho-
stes ferocissimos: in ma-
nus nostras. Ecce im-
perio publice et romam i-
perij. Et introducti sunt
ornati auro et lapide p-
cioso: vincti cathenis:
Omnesq; senatus mira-
ri cepit in aspectib; eorū.
Et cū constanter xpm
in conspectu eorū faterē-

tur. Deius matus iussit
valeriano prefecto: vt
si non adorarent deum
solem: ferri moribus
interirent. Qui demoda-
uit eos et duxit antesi-
mulachrum solis: iuxta
amphiteatrum vt sacri-
ficarent. Verum illi cōtēp-
nentes: expuerunt in si-
mulachrum solis. *Le. iij.*
Tunc valerianus
iussit vt cum plu-
batis cederentur: deinde
introduci sunt in am-
phiteatrum: et dimissi sunt
cis leones duo et vrsi qua-
tuor. Qui rugientes ve-
nerunt ad pedes sancto-
rum: et nullatenus rece-
debant sed magis custo-
diebant eos. Valerianus
vero plenus furore ius-
sit gladiatores itronē
et beatos subregulos i-
terficere: et ligare pedes
eorū: et ante simulachrum
solis iactare. Vbi iacue-
runt corpora sanctorū
tribus diebus. Post tri-
dium venit quidam qui-
nus xpianus suboraco-
nus: qui manebat iuxta
amphiteatrum: et collegit

corpora noctu: et recon-
didi in arca plūbea in
domo sua tercio kalen-
das augusti. Vbi latu-
erunt vsq; ad tempora co-
stantin. Tunc se resera-
tes beati martyres: leua-
ti sunt et translati in ci-
uitate pontiam. *In*
festo scī petri ad viāla.
Ad matut. inuitat. ante
noctur. ps. versi. 7 bre.
R. dñi de col apostolorū.
Ad noctur. 10 p.
Petrus beatus ca-
thenis laqueos
expulsi iubente rupit mi-
rabiliter: custos oculis
et doctor ecclesie pasto-
r: gregis cōseruator om-
niū: arcens luporū tru-
ulentam rabiem. Glo-
ria deo per inmensa secu-
la: sit tibi nate decus et
imperij honor potestas
sanctoq; spiritui sit tri-
buti salutis in diuina p-
misita seculorū secula.
Amen. *Tres pñe lōes*
leguntur de actibus apos-
tolorū. xij. Le. prima:
Hic herodes rex
iussit vt affli-
geret quosdam

248
de ecclesia. Occidit autē
iacobum fratrem iohannis
gladio. Videns autem
quia placeret iudeis: ap-
posuit vt apprehenderet
et petrum. Erant autem
dies arimorum. Quem
cum apprehendisset mi-
sit in carcerem tradensq;
quatuor quatermionib;
militū custodiendū: vo-
lens post pascha produ-
cere eum populo. Et pe-
trus quidem seruabatur
in carcere: orō autem
fiebat sine intermissione
ab ecclesia ad deum pro
eo. Cum autem produc-
turus eum esset herodes
in ipa nocte: erat petrus
dormiens inter duos mi-
lites vinctus cathenis
duabus: et custodes an-
te ostiū custodiebant car-
cerem. *R. Simon petre.*
7c. Gloria hic signata
poromē requit. in natali
aploz petri et pauli. Le. ij.
Ecce angelus do-
mini alhit et lu-
men refulsit in habita-
culo carceris: percussitq;
latere petri excitauit eū
dicens. Surge velociter

Et ceciderunt catene de
manibus eius. Dixit
autem angelus ad eum.
Precingere et calceare
caligas tuas. Et fecit
sic. Et dixit illi. Circu-
da tibi vestimentum tuum:
et sequere me. Et exiit
sequebatur illi et nesci-
ebat: quia verum est quod
fiebatur per angelum. Exis-
timabat autem se visum
videre. Transiit autem
primam et secundam cus-
todiam venerunt ad por-
tam ferream que ducit
ad civitatem. que ultro
aperta est eis. Et exi-
tes processerunt vicum
vnum: et continuo disces-
sit angelus ab eo. Et pe-
trus ad se reuersus dixit
Hunc scio vere quia mi-
sit dominus angelum suum: et
eripuit me de manu he-
rodidis: et de omni expec-
tatione plebis iudeorum.
R. Si diligis me. Lc. iij.
Considerans venit
ad domum marie
matris iohannis. qui
cognominatus est mar-
cus: ubi erant multi co-
gregati et orantes. Pul-

sante autem eo ad hostium
ianue: processit puella
ad videndum noie rhode.
Et ut cognouit vocem
petri: pre gaudio non a-
peruit ianuam. Sed in-
tro currens nuntiavit sta-
re petrum ante ianuam. At
illi dixerunt ad eam. In-
sanas? Illa autem affir-
mabat sic se habere. Illi
autem dicebant. Ange-
lus eius est. Petrus au-
tem perseverabat pulsans
Cui autem aperuisset ho-
stium viderunt eum: et ob-
stupuerunt. Annuens
autem eis manu ut tace-
rent: narrauit quomo-
do dominus eduxisset eum de
carcere. Dixitque. Nunc
ate iacobo et fratribus
hec. Et egressus abiit in
aliu locum. Facta autem
die: erat non parua tur-
batio inter milites quod
natura factum esset de petro.
Herodes autem cum re-
quisisset eum: et non in-
uenisset: inquisitione
facta de custodibus: mis-
sit eos duos: descendens
que a iudea in cesaream:
ibi commoratus est. **R.**

249
Tu es petrus. **Sermo**
scilicet ambrosii epi. Lc. iij.
Coniamus fratres
quod ad similitudi-
nem eius: beatum petrum
hostiaria quoque mulier
decepisset. Et sicut ad
mulierem circumscripsit: ita
et apostolum petrum femi-
na circumvenit. Visitatus
enim serus est ad decipien-
dum. fraudis sue vasculum:
diabolus in hostoria re-
cognouit. fideles viros:
non nisi per mulierem op-
pugnare consuevit. Ibi a-
dam per eam superat:
hic petrum per hostariam.
fuit enim sicut legimus in
paradiso delictum diabo-
lus: nec defuit sicut
intelligimus in pretorio
iudeorum. Ibi imminet
sathanas serpens: hic iu-
das coluber perurgebat.
Est ergo eadem similitu-
do deceptionis in petro
que in adam fuit: quoniam
eadem est similitudo ma-
dati. Accepit enim uterque
a domino mandatum: adam
ne tangeret: apostolus
ne negaret. Ille ne lignum
scientie presumere: hic

ne in gremio sapientie pre-
teriret. Sed transgredi-
ens uterque preceptum pari-
modo deliquerunt. Su-
stauit ille quod non li-
cebat: loquitur iste quod
non decet. Et tamen faci-
lius est negatio petri: quam
ade preuicatio. Cuius
enim apostolo quam peritio pla-
sto subuenitur. Huc enim
deus ad vespem requirit
errantem: illum dominus pul-
lorum cantu denegantem.
R. Surge petre. Lc. v.
Coniam reus facti
nudus erubuit: pe-
trus conscius dicti cor-
ruptus ingenuit. Ille tan-
quam deprehensus confugit
ad tenebras: hic tanquam
emendatus prorupit ad
lachrymas. Illi velut
latenti et celanti se diu-
mitate dicitur: adam ubi
es? Non quod adam a con-
spectu domini late potuerit:
sed quod peccatrici conscientie
nullus certus locus sit:
dum metuit deprehendi.
Respexit hunc dominus et a-
pertis oculis eius emen-
dauit errorem. Recte o-
culis emendauit petrum

quia scriptum est. Oculi
domini super iustos et aures
eius ad preces eorum. Er-
go petrus prorupit in
lachrymas: nichil voce
precatur. Inuenio enim
quod fleuerit: non inuenio
quid dixerit. Lacrimas
eius lego: latiffa catione
non lego. Recte plane
petrus fleuit et tacuit:
quia quod defleri solet:
non solet excusari: et quod
defendi non potest ab-
solvitur. Lauant enim
lachryme delictum quod
voce pudor est confiteri.
Lachryme ergo verecun-
die pariter consulunt et
saluti: nec erubescunt i-
petendo: et impetrant i-
rogando. Lachryme i-
que tunc quodammodo
preces sunt. Venerunt au-
tem postulant et meren-
tur. Causam non dicunt:
et misericordiam conse-
quuntur. Quare: nisi quod
utiliores lachrymarum
preces sunt quam sermonum?
Quia sermo in precando
forte fallit: lachryma
omnino non fallit. *R.*
Tu es pastor. *Lectio. vii.*

Sermo enim inter-
dum non totum
profert negotium. Lachry-
ma semper totum ostendit
affectum: et ideo petrus
non vitatur sermone quod
fefellerat: quo peccauerat:
quo fidem omiserat:
ne per id ei non credatur
ad confitendum: quo vi-
sus fuerat ad negandum.
Ac per hoc magis vult
causam suam flere quam
dicere: quod voce nega-
uerat lachrymis confite-
ri. Inuenio autem et aliud
cur taceret petrus. Ne
tam cito venire po-
stulatio per impudenciam
plus offenderet quam impe-
traret. Solet enim citi-
mereri indulgentiam:
qui verecundius depre-
catur. In omnem igitur
culpa ante flendum est
quam precandum. Scimus
hoc iam exemplo: quem
admodum nostra peccata
curemus. Ecce nichil
nobis apostolus nocuit
quod negauit: et plurimum
profuit quod emendauit.
Demum: uitemur cum
dicentem alibi. Cum enim

tercio interrogaretur a
domino. Sermo amas me?
respondit ei tertio. Domine
tu scis: quia diligo te.
Aut dominus. Nasce oues me-
as: et hoc tertio. Quod
quidem ut dictum est: ad
operationem prioris pro-
fecit erroris. Qui enim
dominum tertio negauerat:
tercio confitetur. Et quo-
tiens culpam delinquen-
do contraxerat: totiens
gratiam diligendo con-
quirit. Videte ergo quod
tum fletus profuerit pe-
tro. Antequam fleeret lapsus
est: et postquam fleuit erectus
est. Et qui ante lachry-
mas preuicator extitit:
post lachrymas as-
sumptus est pastor: et
alios regendos recepit.
ipso adiuuante qui cum
patre et spiritu sancto vi-
uit et regnat in secula
seculorum amen. *R.* Ego
pro te. *Lectio. scilicet euangelij
secundum mattheum. xvi. lxxvii.*
In illo tempore: Venit
Iesus in partes ce-
saree philippi: et interro-
gabatur discipulos suos di-
cens. Quem dicunt ho-

250
mines esse filium hominis?
Et reliqua. *Omnia sancti
iheronimi presbiteri.*
Philippus iste est
frater herodis de
quo supra diximus te-
trarcham ituree et traco-
nidis regionis: qui in
honorem tyberij cesaris
cesaream philippi que
nunc panicas dicitur ap-
pellauit: et est in prouin-
cia phemias: imitatus he-
rodem patrem qui in ho-
nozem augusti cesaris
appellauit cesaream: que
prius turris iherosolymorum vo-
cabatur: et ex nomine fi-
lie eius libradem trans
iordanem extruxit. Iste
locus est cesaree philip-
pi ubi iordanis ad radi-
ces oritur liban. Et ha-
bet duos fontes: unum
nomine iordanis et alterum
dan: qui simul iuncti ior-
danis nomen efficiunt.
Et interrogabat discipu-
los suos dicens. Quem
dicunt homines esse filium
hominis? Ille dixit quem
me esse dicunt homines
sed filium hominis: ne ia-
ctanter de se querere vi-

inspicientibus. **Lectio. ii.**

Et cum iam per omnia
inutilis factus es-
set iussit ignem admo-
ueri: et adhuc spirantem
torreri in sartagine. In
qua cum diu cruciaretur:
ceteri cum matre inuicem
se hortabantur mori for-
titer dicentes. Domine deus
aspicit veritatem et con-
solabitur in nobis: quem
admodum per protestatio-
nem cantica declarauit
moyses: et in seruis suis
consolabitur. Adortuo
itaque primo hoc modo.
sequentem ducebat ad
illudendum. Et cute capi-
tis eius cum capillis ab-
stricta interrogabant si
manducaret: priusque to-
to corpore per membra
singula puniretur. At ille
respondens patria voce
dixit. Non fatia. Prop-
ter quod et iste sequenti
loco: primum tormenta sus-
cepit. **Lectio. iii.**

Nost hunc tertius
illuditur: et lingua
postulatus: cito protulit
et manus constanter erexit.
et cum fiducia ait. Et

celo ista possideo: sed pro-
pter dei leges nunc hęc ip-
sa despectio: quam ab ipso
me ei recepturum spero: ita
ut rex et qui cum ipso erant
mirarentur adolescentis
animum: quod tanquam nil duceret
cruciatus. Et hoc ita
defuncto: quartum simili-
ter verabant torquentes.
Et cum iam esset ad mortem:
sic ait. Potius est ab ho-
minibus morti datus spe-
rere expectare a deo: iterum ab
ipso resuscitandos. Tunc
enim resurrectio ad vitam
non erit. **Lectio quarta.**

Et cum admonisset
quintum verabant eum.
At ille respiciens in cum
dixit. Potestatem inter ho-
mines habens: cum sis
corruptibilis facis quod
vis. Noli autem putare
genus nostrum a deo esse
derelictum. Patienter su-
stine: et videbis quali-
ter magna potestas ip-
se et semen tuum torque-
bit. Post hoc ducebant
et secuti. Et is mori in-
cipiens sic ait. Noli fru-
stra errare. Nos enim pro-
pter nosmetipsos: hęc pa-

timur peccates in deum
nostrum: et digna ad-
miracione facta sunt in
nobis. Tu autem ne exi-
stimes tibi impune futu-
rum: quod contra deum pugna-
re temptaueris. **Lectio. v.**

Supra modum ma-
ter mirabilis et bo-
norum memoria digna:
que pereuntes septem fi-
lios: sub vnius diei tem-
pore conspiciens: bono
animo ferebat propter
spem quam habebat. Sin-
gulos autem illorum hor-
tabatur voce patria for-
titer: repleta sapientia:
et femine cogitationi
masculini animi inse-
rens: dixit ad eos. Nescio
qualiter in utero meo
apparui his. Neque enim
ego spiritum et animam
donavi vobis et vitam:
et singulorum membra
non ego ipsa concepisti. Sed
mundi creator: qui for-
mauit hominis nativi-
tatem: quique inuenit ho-
mini originem: et spiri-
tum vobis iterum cum mi-
sericordia reddet et vi-
tam. **Lectio. vi.**

252
Methodus autem
contempni se ar-
bitratus: simul et expro-
brantis voce despecta:
cum adhuc adolescenti-
or superesset. non solum
verbis hortabatur sed et
cum iuramento affirma-
bat: diuitem se et beati-
facturum: et translatum
a patris legibus amicum
habiturum: et res necessa-
rias prebiturum. Sed ad
hec cum adolescens neque
quam inclinaretur: vocauit
rex matrem et suadebat
ei ut adolescenti fieret in
salutem. Cum autem multis
eam verbis esset hortatus:
promisit suasionem se fi-
lio suo. **Lectio. vii.**

Medusa itaque m-
se filium irides an-
telem tyrannum: aut patria
voce. Fili mi miserere mei:
quem te in utero decem men-
ses portavi: et lac trien-
nio dedi et alium: et in hanc
etatem perduxi. Peto
nate ut aspicias ad celum
et terram: et ad omnia
que in eis sunt: et intel-
ligas quia ex nichilo fe-
cit illa deus et hominum

genus. Ita fiet ut non timeas carnificem istum: sed dignus fratribus tuus effectus suscipe mortem: ut in illa miseratione cum fratribus tuis te recipiam. *Leō. viij.*

Cum hec illa adhuc diceret: ait adolescens. Quem sustinetis? Non obedio precepto regis sed precepto legis quod data est nobis per moysen. Tu vero qui muentor omnis malicie factor es in hebreos: non effugies manu dei. Nos enim pro peccatis nostris hec patimur. Et si nobis propter increpationem et correptionem. Dominus deus noster modicum nativus est: sed iterum reconciliabitur seruis suis. Tunc autem scelesti et omnium hominum flagitiosissime noli frustra extolli vanis speribus: in seruos eius inflammatus. Non dum enim omnipotentis dei. omnia inspicientis iudici cui effugisti. *Leō. ix.*

Ego autem sicut et fratres mei animam

et corpus meum numerando pro patriis legibus: invocans deum matrem genti nostre propitius fieri: teque cum tormentis et verberibus confiteri: quod ipse est deus solus. In me vero et in fratribus meis: desinet omnipotentis ira: que super omne genus nostrum iuste superducta est. Tunc rex accessus ira. in hunc super omnes descendit crudelius: indigne ferens se derisum. Et hic itaque mundus obiit: per omnia in domino confidens. Novissime autem et mater: post filios consumpta est. *In festo sancti stephani pape et martyris. Leō pma.*

Bene in cymite rio calixti natale sancti stephani pape et martyris sub valeriano et galieno imperatoribus. Qui cum persecutione seua crasserentur. tunc beatus stephanus congregato universo clero suo hortabatur eos: ut pro christo coronam martyrii ala-

riter susciperent. Ordinaverat autem tres presbiteros. dyacones septem. et clericos sedeci. cum quibus de regno dei doceret assidue. *Leō. ij.*

Iuina autem gratia procurante occurrebant multi ex gentilibus et honesti viri: ut baptizarentur ab eo. Inter quos erant nemesius tribunus cum omni domo sua filiaque ipsius nomine lucilla que ceca per beatum stephanum illuminata fuerat: et olympius alter tribunus cum vxore sua eruperia et filio theodoro: quot quot crediderant in domo olympi: qui post ea gloriosa confessione martyrium meruerunt. Celebrante autem commissas atque consilia per cryptas martyrum: factum est ut valerianus et galienus persecutores nominis christi summo requirerent studio beati stephani: ut cum vel clericos eius diversis affligeret pennis. *Leō. iij.*

253
Iserunt itaque multitudinem militum: et tenuerunt eum cum multitudine clericorum presbiterorum et dyaconorum. Qui veniens ad tribunal valeriani solus introiit. Cui valerianus. Tu es stephanus qui re publicam conaris evertere: et persuasionibus atque hortationibus malis populum a deorum suorum recedere cunctas. Beatus stephanus dixit. Ego quidem non evertor re publicam: sed hortor ut derelictis demoniis que adorantur in ydolis: ad deum vivum et verum creatorem celi et terre redeant: et agnoscant christum filium dei deum verum esse: qui cum patre et spiritu sancto solus est sempiternus: ut non pereant cum dyabolo in interitum sempiternum.

Unc *Leō. iij.* misit valerianus eum duci ad templum martis: et ibidem dicta sententia capite truncari si non acquiesceret

adorare nefandi martis
simulacrum. Perductus
beatus stephanus a mi-
litibus foras muros por-
te apertis ad templum leua-
tisq; oculis ad celum dixit
Domine deus pater domini
nostri ihesu christi. qui tur-
rim confusions babilonis
destruxisti: destru-
e nunc et hunc locum:
ubi dyabolica superstitio
ne per ydolorum cultura
anime premitur populo-
rum. Et statim facto
fragore tonitruum cum ter-
roribus choruscationum
corruit maxima pars tem-
pli: et milites paucifac-
ti omnes fugerunt. *Lco. v.*

Eatus vero ste-
phanus perierit
cum omnibus christianis
ad cimiterium sancte lu-
cie: et multis eos conso-
latus sermonibus: ob-
tulit pro eis sacrificium
deo omnipotenti. Que
gesta audiens valeria-
nus: misit plurimos
milites qui beatum ste-
phanum punirent. Qui
venientes inuenerunt
sacrificium deo offerentem:

intrepidumq; et constan-
tem ante altare solemp-
nia incepta perficientem.
et in eodem loco in sua decol-
lauerunt sede. sub die
quarto nonarii augusti
tarum. Cuius corpus
christiani populi sepelierunt
in eadem crypta cum ipsa
sede ubi astans sanguis
eius effusus est: in loco
qui hodie appellatur cy-
miterium calixti. *Lco. vi.*

Stephanus ex pre-
iulio sedit annos
quatuor. menses duos.
dies quindecim martyrio
coronatur. fuit autem
temporibus valerianum
et gallicanum et maximum
usq; ad valerianum tertium
et gallicanum secundum.
Hic constituit sacerdo-
tes et leuitas vestibus
sacris in usu quotidiano
non uti nisi tantum in
ecclesia. Hic fecit ordina-
tiones duas per mensem
decembrium. presbyteros
septem. dracones quique.
episcopos tres. Qui etiam
est sepultus in cimiterio ca-
lixi via appia quarto
nonas augusti et cessa-

uit episcopatus dies vi-
ginti duos. *In iunctioe
scti stephani prothomaris
ser leones leguntur de
iunctioe eius. Lecto. i.*

Iherosolymis in-
uentio corporis
beatissimi ste-
phanum prothomartyris
et sanctorum gamalielis
nicodem atq; abibon:
sicut reuelatum est a domino
beato presbitero lucia-
no septimo honori pater-
nis annis. Nam dum
quiesceret in basilica ba-
ptisterii in stratu suo
sertia feria illucescente cir-
ca horam tertiam nocti:
dum adhuc pene vigila-
ret: tanquam in excessu me-
tis effectus: vidit virum
senem. statura procerum
vultu decorum. plura bar-
ba. in vestitu candido
amictu pallio: in cuius
similitudinibus erant tanquam
auree cruce conferte:
calceatum caligis in super-
ficie deauratis. Et in ma-
nu tenebat virgam au-
ream: de qua tangens
eum dixit se esse gama-
liem: qui nutriuit a-

postolum paulum. Et iter-
alia dixit illi. Summa
cum diligentia vestros pate-
facite tumultos: quia in-
decenter despecto loco re-
conditi sumus. *Lco. ij.*
Et cum interrogas-
set. quis esset cum
eo dixit. Unus est qui
dominus stephanus a iudeis
pro fide christi iherosolymis
lapidibus tormentis oppres-
sus: iussuque sacerdotum
relictus extra portam via
que mittit cedrus bestias
ac ambus deuorandus.
Sed hec omnino probi-
buit ille: cui illesam idem
martyr fidem seruauit.
Quo facto rarefcente iu-
deorum perfidia: conuocatis
accerui in idem religio-
sorum virorum turbam conue-
tiq; fidelium: quam blan-
diens affatus sum ita.
Obsecro vos fratres cha-
rissimi ut neminem reue-
ream colligentes sanc-
tum pignus beati stephani
et deferre in villule nostre
possessionem: quam scilicet
nomine suo appellaue-
rat caphargamala: que
vicefimo secundo ab urbe

iherosolima lapide distat:
et more solito solēni cū
funere sepelire. Quod
et factum est. *Lectō. iij.*

20 **I**lle vero qui huius
modi locello iacet
contiguus: ipse est mico-
demus nepos meus: qui
ut nasceretur ex aqua et
spiritu sancto a saluato-
re audiuit: qui a beato pe-
tro est baptizatus. pro
quo postmodū indigna-
ti principes sacerdotum:
subtracto ei principatus
honore conabantur illū
tradere morti. Sed nū-
gratia nūq; propinqui-
tatis iure repressi nō fe-
cerunt. Expulso autem
eo foras vrbe diripuerūt
omnem suppellectile eius:
multisq; afficientes pla-
gis seminuū reliquerunt.
Ego mirū et hūc col-
legi: et adhiberi curam
precepi. Cui cū paululū
instanti fuerit superstes
vita: ad optatam et ipse
quietem migravit. Quē
exhibitis funeris exequis
ad prothomartyris pe-
des iussū tradere sepul-
ture. *Lectō. iij.*

Ille quidē tertius
qui mecum quiesce-
di possidet locū: ipse est
abibon filius meus: q̄
mecum ihū xp̄o vigesimū
habens annū etatis pa-
riter credidit: et a prefa-
to apostolo eterm̄ fon-
tis est vnda perfusus. Is
dū esset legis doctrina ple-
nus eruditus: templo
dei cum paulo sedulo va-
cans diuina meditando
precepta: ab illo vitio cui
se genus subdere marie
solet humanū: protecti-
one tuente superna er-
tit liber: et in hoc propo-
sito castitatis paulatim
in pace: cum quibus et
ego iaceo. Cūq; quo-
q; mea ethena et selemi-
as primogenitus noster
nolentes credere xp̄o: sed
religionis vinitatem ac
fidei negantes in posses-
sione capharrema sunt
tumulati. Veruntamen
quo nos positi sumus:
cum fodere ceperis ina-
nes eorum reperies tu-
mulos: quia nobiscū
non fuerunt digni tu-
mulari. *Lectō. v.*

Unq; venerabilis
presbiter predic-
tum virum sciscitaret
dicens: Vbi vos ineme-
mus dñe: ait illi. In a-
gello nostro qui sūa
et delegabrica necnō
delbathalia vocatur: id
est virorum dei seu bea-
torū possessio. Que vi-
sio consimilis ei iterū
atq; iterum apparuit.
Surgens autem vene-
rabilis presbiter perre-
xit in ciuitatem ad anti-
stitem iohannē de quo
per visionem monitus
fuerat. Cūq; illi clero-
q; eius visionis seriem
periculatim retulisset:
ille lacrymis pregau-
dio fufis benedixit do-
minū. Req; vera cū vt
erat per omnia cōperta.
beatus episcopus sub
omni celeritate ad fr̄es
et coepiscopos vicinā
vrbiū misit. Qui cum
occurrissent et locū pre-
signatū fodere cepissent
terremotu facto: statim
imensi odoris suauitas
tanta exinde resperla est:
quanta nullorum etas

255
hominū tunc temporis
meminerit se sensisse: vt
putarent se presentes i
amentate paradisi po-
sitos. Et in ipsa hora de
suauitate odoris septua-
gintatres anime sunt cu-
rate a diuersis infirmita-
tibus. *Lectō. vij.*

Aderant tunc tem-
poris testes mira-
culorum cum beato iohā-
ne custodinus sebastia-
nus et cleutherus iheri-
continus pontifices cur-
clericorum sanctissimo
comitatu. Qui osculan-
tes beati stephani pign-
locūq; claudentes cū gau-
dio ad propria sunt re-
uerfi. Post paucos aut
dies corpus prothomarty-
ris stephani in sanctam
syon ecclesiam vbi archi-
diaconus fuerat ordina-
tus septimo kalendas ia-
nuarij cum psalmis et
hymnis detulerūt. Tunc
temporis cum prolixie sic-
citatis esset imensitas:
sufficiens superne picta-
tis pluuia descendit: que
sitientem largius terram
madesaciens irrigauit.

Quod meritis beati stephani prothomartyris nullus ambigit periclitanti populo concessum fuisse. Hanc reuelationem lucianus presbiter: greco sermone ad omnium ecclesiarum personam descripsit. Quam autem presbiter homo hispanus in latinum conuertit: et per huiusmodi presbiterum occisus dedit. Qui etiam simul reliquias beati stephani primus occisus detulit: ubi ad memoriam sancti martyris innumerabilia miracula facta sunt: de quibus plurima beatus augustinus de ciuitate dei commemorat. **Lectio**

sancti euangelij. secundum mattheum. xxij. Lectio. vij.

In illo tempore. Dicebat ihesus turbis iudeorum et principibus sacerdotum. Ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas: et ex illis occidetis et crucifigitis. et ex eis flagellabitis in synagogis vestris. Et reliqua. **Omnes sancti**

iheronimi pba.

In De quod antea dixeramus. Implete mensuram patrum vestrorum ad personam domini pertinere eo quod occiderunt esset ab eis: potest et ad discipulos eius referri de quibus nunc dicit. Ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas: et ex illis occidetis et crucifigitis et ex eis flagellabitis in synagogis vestris: et persequimini de ciuitate in ciuitatem: ut impleatis mensuram patrum vestrorum. Simulque obserua iuxta apostolum scribentem ad corinthios varia dona esse discipulorum christi: alios prophetas qui uentura predicant: alios sapientes qui nouerunt quando debent proferre sermonem: alios scribas in lege doctissimos. Ex quibus lapidatus est stephanus paulus occisus. crucifixus petrus. flagellatus in actibus apostolorum discipuli: et persecuti eos sunt de ciuitate

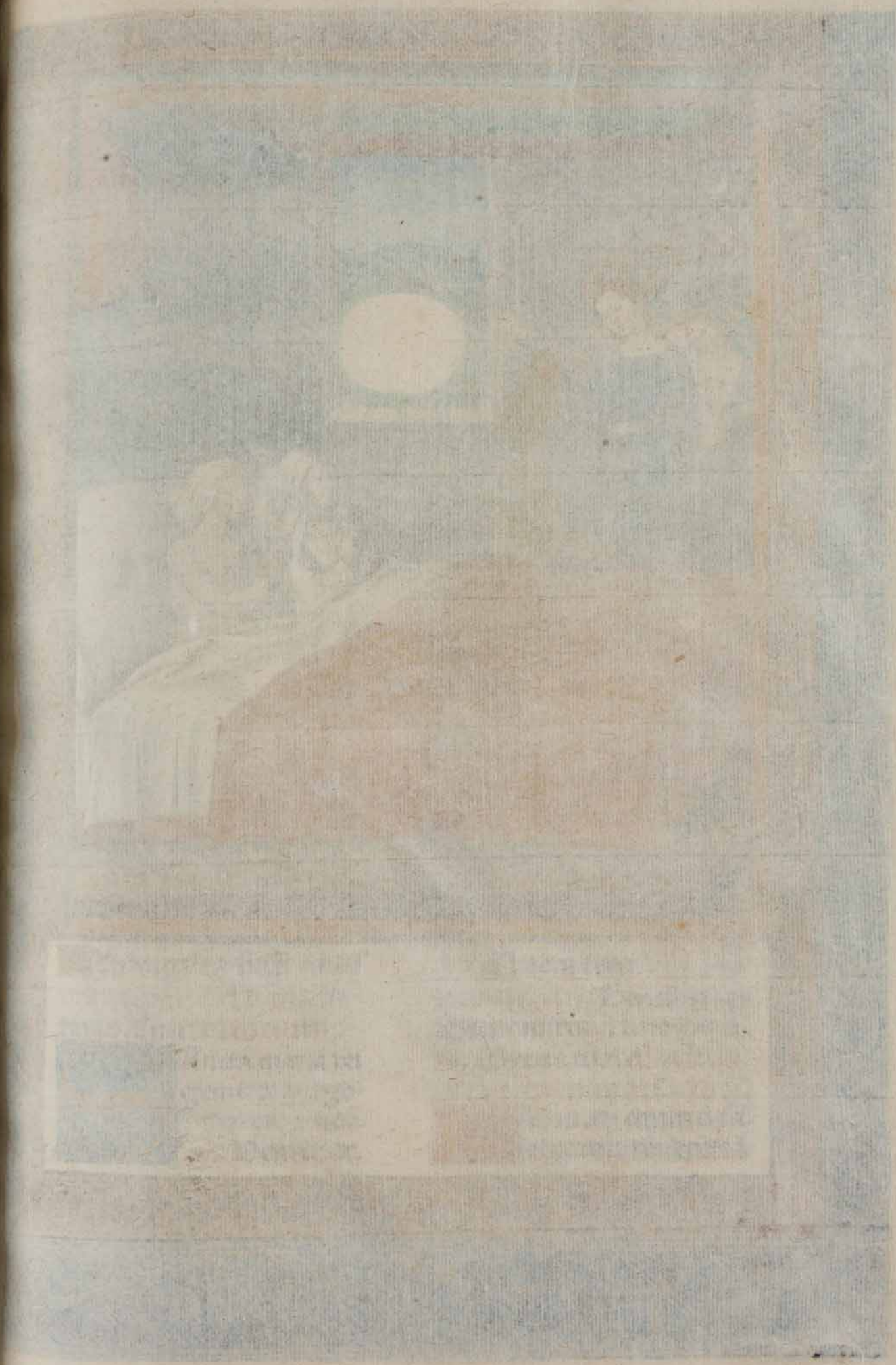
ciuitatem: expellentes de iudea ut ad gentium populum transmigrarent.

Veniat **Le. viij.** super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram: a sanguine abel iusti usque ad sanguinem zacharie filij barachie quem occidistis inter templum et altare. De abel nulla est ambiguitas quoniam ille sit: quem cum frater eius occiderit. Iustus enim non solum ex domino nunc sententia sed ex genese testimonio comprobatur: ubi accepta eius a domino narrantur numera. Querimus quis sit iste zacharias filius barachie: quia multos legimus zacharias. Et ne libera nobis tribuatur erroris facultas additum est: quem occidistis inter templum et altare. In diuersis diuersa legi: et de eo singulorum opinionones exponere. Alii zachariam filium barachie dicunt: qui in duodecim prophetis vndecimus

256
est patrisque nomen in eo consentit: sed ubi occisus sit inter templum et altare scriptura non dicit maxime cum temporibus eius vir ruine templi fuerint Alii zachariam patrem iohannis baptiste intelligi volunt: ex quibusdam apocryphorum sompniis approbantes: quod propterea occisus sit: quia saluatoris predicaret aduentum: hoc quia de scripturis non habet auctoritatem eadem facilitate contempnitur quia probatur. **Le. iij.**

Sed istum volunt esse zachariam qui occisus est a ioas rege iude inter templum et altare: sicut regum narrat hystoria. Sed obseruandum quod ille zacharias non fuit filius barachie sed filius ioiade sacerdotis. Unde et scriptura dicit. Non fuit recordatus ioas patris eius ioiade que sibi fecisset bona. Cum ergo zachariam teneamus et occisionem consentiat locum: querimus quare barachie dicatur filius et non ioiade

de. Barachia i lingua no
stra: benedictus domini
dicitur: et sacerdotis io
iade: iusticia hebreo no
mine demonstratur. In
euangelio quo utitur
nazarei: pro filio bara
chie filium ioiade scrip
tum reperimus. Sipli
clores fratre inter ruina
templi et altaris siue i
portari exitibus rubra
sara monstrantes: zacha
rie sanguine putant esse
polluta. Non condemp
namus errorem qui de
odio iudeorum et fidei
pietate descendit.

de. Benedicite in lingua no
 stra. Benedicite dominum
 dominum et sacerdotem
 qui in ecclesia debet no
 mine remonstrare. In
 angelo quo vultur
 etiam pro filio bini
 que filium tota de seip
 son repromissio. Epi
 scopus scilicet in ecclesia
 tunc et aliter sine
 potestati ecclesie sub
 iactant monentes: tunc
 de sanguine vultur esse
 collum. Non enim con
 sumimus eorum in ecclesia
 obliuio. In ecclesia et in
 pietate defendit.

In vigilia festi miu
 nimenpati. Ad matu
 tinas. Inuitatorium:

Sancta maria dei
 genitrix virgo
 Intercede p nob.
 Venite ex.

Quem terra. In pao
 noctur. An. Benedicta tu.
 Sicut mirra. Ante thorum.
 V. Specie tua. cu reliqs
 de sancta maria. Veto. V.
 Om ad omniu sa
 ctorum reuerentia

xpianorum debeat deuotio
excitari: ad beate marie
virginis laudem et pre
conium extollendam: co
magis debet se humani
sensus erigere: quanto ma
gis certum est per ipsam
nobis reparationis nos
tre remedia prouenisse:
et celestis regni aditum
reuerentium fuisse: que pri
mum parentis culpa secula di
re mortis obstruxerat. Illud
si quidem est illa scala ce
lestis: quam eximus ille
patriarcha iacob de terris
usque ad celorum summities
erectam in sompniis cla
ra reuelatione inspicere.
Hanc etiam sanctissimam
virginem virga illa signa
uit: que a sue radice vi
riditate conuulsa tempe
stiva maturitate flores
et poma produxerat. Hec
quoque multis misteriorum
signis et prophetarum
oraculis nuntiata: huma
no tandem generi per fructu
um ventris sui reparationem
induxit: et salutem creden
tibus suis preciosis suffra
gus acquisiuit. Nam quon
iam nobis ipsius meritis et

intercessionibus benefi
cia diuina proueniunt:
nullis unquam potuit ser
monibus explicari. *R.*
Sancta et immaculata. V. ij.
Umane vrbis mema
bilissima dei genitrix spale atque si
gulari domum elegit atque pa
trocinium sue dignationis
alme vrbis prestare vo
luerit: id ratio flagitat:
dignum duximus igno
rantibus referre. Sic
enim et gestis antiqui
oribus et temporum sene
legitur et reperitur. At
poribus constantem quod
primus inter augustos
pro construendis eccle
siis licentiam relaxauit:
usque ad tempora vni
uersi pape liberum in hono
rem perpetue virginis
genitricis marie nulla
unquam infra urbem fuerat
ecclesia fabricata. Et
quoniam satis videbatur in
dignum ut vrbis que to
tius orbis caput esse di
gnosceretur et xpiane re
ligionis omnium ecclesi
arum obtinet principatum:
a patrocino et constru

ctione seu habitatione
beatissime dei genitricis
appareret inuicem: pla
cent diuine prouidentie:
egregiam hanc urbem
matris sue habitaculo
decorare: quatenus dum
a populo frequenter ve
neratur in terris: opem
sue intercessionis de celis
sibi gaudeant aduenisse.
Igitur omnipotens deus
quod glorioso et quod stupendo
miraculo sue sancte ge
nitricis voluit edifican
dam ecclesiam omnibus
demonstrare: dignum est
ut ad nostre deuotio
nis studia excitanda:
quod diuinis reuelati
onibus gestum est repli
cemus. *R.* Congratula
mini michi omnes qui
diligitis dominum. Quia
cum essem paruula placui
altissimo et de meis visc
eribus genui deum et homi
nem. *V.* Beati me dicent
omnes generationes quia
ancillam humilem respexit
deus. Quia cum. *Luc. ij.*
Empore namque
quo prefatus pa
pa liberius: beati petri

258
apostoli sedem prouida
gubernatione regebat:
quidam iohannes nomi
ne alme vrbis patricia
tus curam gerens: tam
morum quam nobilitatis ge
nerositate preclarus. pos
sessionum ac multarum di
uitiarum opulentia lo
cuples: cum filium non
haberet: vna cum coniuge
sua que sibi diuina pro
uidentia: tam morum quam
nobilitatis similitudine
fuerat sociata: beatissima
dei genitricem sibi in pre
cipuam ac specialem do
minam precelegerit. Idem
simul vno ore pariter de
uotione beatissime vir
ginis vota soluentes di
cebant. Regina celorum.
domina angelorum et
saluatrix omnium: tibi
tanto deuotius fragiles
supplicamus. quanto
viscera pietatis tue co
piosius erga homines
benigna impendis. Acci
pe igitur sanctissima ma
ter que tibi sincera deuo
tione persoluiamus: et
ita vitam nostram et omnia
que in terris ut homines

possidemus. solita misericordia
ratione dispone: quatenus tibi nostra deseruiat actio: et nostre facultates tibi in aliquo beneplacito obsequio erpendantur. Non igitur diuina clementia precibus defuit supplicanti. nec pyssime virgis aures a iustorum petitione defuerunt: sed eorum vota deus ex alto suscipiens: petitiones ipsorum voluit effectum mancipare. et sum debito tradere. **R.** Continet in gremio celi terramque regentem virgo dei genitrix proceres comitatur benigne. Per quos orbis orians christo sub principe pollet. **V.** Virgo dei genitrix quem totus non capit orbis in tua se clausit viscera factus homo. Per quos. **In. ij. nocturn. an.** Spes tua. Adiuuabit eam. Si aut letantur. **V.** Adiuuabit eam. **Lectio. iij.**
Interabit tunc quippe calor mensis augusti: et ipsius mensis principii: quando acris oribus solis ardoribus

telluris germina desiccantur. et homines magis solis adustionibus decoquuntur. Eo igitur tempore volens beata dei genitrix locum edificande sibi basilice hominibus demonstrare: quadam nocte dicti iam mensis id est nominis augusti. subito contra naturam aer nimia frigoris congelatione constringitur: et tanta nubium conspiratione densatur: ut ibi de superfluo in ipso casu. mirum multitudine deflueret. que solummodo loci edificande basilice cooperiens. miraculum pariter et algorem submisit. In ipsa demque nocte prenominato pontifici atque iam dicto patrio et uxori sue. similem visionem sancta dei genitrix voluit demonstrare. Que res et reuelationem miraculi confirmaret aspectu et subita temporis immutatio: oculata visionis reuelatione nosteretur. **R.** Sicut cedrus exaltata sum in libano et

sicut oppressus in monte syon. quasi mirra electa dedi suauitatem odoris. **V.** Et sicut cinamomum et balsamum aromatizans. Dedi suauitatem. **Lectio. v.**
Apparens itaque beatissima virgo prenominato pontifici: tali cum ammonitionis oraculo voluit edocere. Operum tuorum intentio et circumspecte sollicitudinis vigilantia: qua omnipotenti deo plurimum placere cognosceris: te modo in hoc commendabilem reddiderunt: ita ut quod habetenus erga nomen meum deuotionem ab alijs non fuerit attemptatum: per te nunc michi placuerit consummari: a deo ut causa salutis existas omnibus. qui deuotionem tuam pectoris fuerint imitati. Verum ne perfunctorum huius reuelationis mysterium ambiguus cogitationibus credas: quod presentibus tibi verbis asserui: sub omnium admiratione. maximo etiam miraculo volui confir-

mare: ita ut contra temporis naturam tantummodo cum loci infusio mirande miris: que candorem et donum spiritus sancti significat repleuerim: in quo basilicam nominis mei tibi precipio construendam. Habebis siquidem et iohannem patricium in hoc opere ydoneum adiutorem: qui ad te summo diluculo tuum preceptis pariturus venies properabit. Cum quo simul et vniuerso clero ac populo vestris ad montem qui superagius dicitur incunctanter accede: ibique locum a me de industria reservatum iucies atque in eo mor ecclesiarum nominum meo incipias fabricare. Cumque ille in tante visionis stupore positus miraretur: et ad cognitionem persone ammus hesitaret: ab ea protinus responsu audiuit: se esse dei genitricem matrem de qua dei filius dominus ihesus christus: velut sponsus de thalamo ad homines incarnatus pro-

cessit. Ihs dictis beata
visio ab oculis eius sub
trahitur. *R.* Que est ista
que processit sicut sol et
formosa tanq̃ iherusalem.
Viderunt eam filie syon et
beatam dixerunt et regine
laudauerunt eam. *R.* Et si
aut dies verum circumdabant
eam flores rosarii et lilia
cōallui. Viderunt. *Le. vi.*
Eodem momēto
pretaxato patri
o et eius coniugi: sub
lons verbis beata dei ge
nrix apparuit. Deuotionē
inquit tui pectoris: et fi
dele propositum quo mei
nominis et defensionis
patrocinii elegisti: pio
respxi intuitu: et solici
ta erga xpi fideles mise
ratione suscepi. Quam
obrem scire te volo qm̃ tu
arum rerum hereditati
q̃ perpetuū successorem
tibi volui prouidere: ita
vt dum michi domū in
terra construxeris. ego
tibi in celis copiosū fix
saurū in eternā construa
mansionem. *Idcirco igitur*
tibi impero faciendum vt
cū summo mane surrexeris

ad liberū papam festina
ter accedas. Ego enim
domui mee locum speci
alem elegi. Et vt solēp
mus perpetuo habeatur:
voluntatem meam ingē
ti volui miraculo demō
strare: ita vt in hoc tem
pore nix locum ipm̃ coo
peruerit: et aliū locū nul
la penitus infusione cō
tigerit: in quo meo no
mini basilicam cum con
silio liberū pape tibi pre
cipio erigendam. Cū et
hinc et sue coniugi nomē
suū sancta dei genrix i
dicasset: sancte reuelati
onis inspectio ab eorum
oculis elabatur: et in tā
ta eos admiratione dum
sit. vt reliquā noctis p
tem: insomniam ducerent:
et in diuinis laudi
bus exultarent. *R.* Orna
tam momibus filiam ihe
rusalem dñs concipuit.
Et videntes eam filie syon
beatissimam predicauerunt
dicentes vnguentum effu
nomen tuū. *R.* Altit re
gina a dextris tuis in vesti
tu deaurato circumdata va
rietate. Et videntes eam.

In tertio nocturno. Ant.
Aude maria. añ. Digna
re me. añ. Post partum.
R. Elegit ei. Lectio: vij.
Ergo primo ma
ne patritius ia
nuas palatii sui ad pon
tificem exisset perfectur
sicut in sompnijs audie
rat: totū locū inue coo
pertum inuenerat. Quā de
re aperte visionis attes
tatione firmatus: inben
tis imperijs anxius obe
dire curabat. Vnde ve
loci cursu ad lateranēse
palatū veniens: ponti
ficias hostiū pia cepit vi
olentia infestare: credēs
latere pontificem quod
eodem hora sibi fuerat re
uelatū. Sed cū amotis
obstaculis ad pontificē
peruenisset. anxiūq̃ cu
peret quod sibi reuelatū
merat indicare: smōne
concepti gaudiū papi
preuenit dicens. Omni
potenti deo fili charissime
immensas gratias per
soluere nos oportet: qui
cū sumus indigni et om
ni meritorū sublimatio
ne priuati ad speciale sa

260
cte sue genitricis obsequi
nos dignatus est depu
tare: atq̃ cū ingenti ad
mirratione hoc quod per
nos impleri voluit dig
natus est declinare: vt
qualitate tēporis inu
tata: pauore ac stupore
minimo omnium corda con
cussisset. Vnde te scire cu
pio: qm̃ nūc iam ex par
te nostra directi: populū
simul et clerū totius vr
bis ad nos pariter voca
uerunt. Sic enī in mā
datis accepi: vt cum ad
nos conuenerint ad su
peragiū montem simul
pergere debeamus: illum
locum potissimū requi
rentes: quem beata dei
genitrix inopinata mi
nū infusione sibi orna
tū speciali prerogatiua
reseruauit. *R.* Beata me
dicent omnes generatio
nes. Quia fecit michi do
minus magna quia potēs
est et sanctū nomen eius.
R. Et misericordia eius
a progeme i progemes ti
mentib; eū. *Quia. Le. viij.*
Ergo hęc vba cō
pleisset: senatus

et totius populi maiore
presoribus astiterunt po-
tificem magna cum insti-
tia requirentes: tum ex
vocatione sua: tum etiam
ex nouitate miraclis plu-
rimum concitati. Cum autem
ad eos pontifex una cum
præcio et cardinalibus
vniuersis exisset hoc ser-
monis initium ad eos pa-
pa exorsus est dicens. Plu-
rimum fratres in domino
gaudere et exultare nos
conuenit: quod cum su-
perna clementia egregia
hanc urbem caput et fun-
damentum christiane reli-
gionis effecerit: et in ea
primatum totius ecclesie
per beatorum apostolorum
petri et pauli merita col-
locauerit: hodie tamen cam-
pionis muneribus et spiri-
tualibus donis ampliare
atque decorare dignatur:
ita ut tanti presidii nobis
in hoc tempore voluerit
adiutorium adhibere. ut
nullus possit ambigere
nobis celitus immensa
diuina beneficia puenisse.
Ecce fratres charissimi
mihi: mirum quidem de celo et hoc

feruentissimo tempore
concidisse conspicitis:
diuinum beneficium indicium
declarat. Quam ideo omni-
potens deus voluit tunc
influere: ut nos sua mi-
sericordia dealbandos
ostenderet: si ad hoc quod
nobis per sanctam suam
gentricem imperare di-
gnatus est deuotissimis
mentibus accingamur.
Cum igitur omnibus
seriatim exponeret: que
sibi et iohanni patrino
fuerant reuelata: omnes
vniuersim clamauerunt
Benedictus deus. Et ad
predictum locum una cum
pontifice omnes exulta-
tes cum diuinis laudibus
perrexerunt. Requiren-
tes vero locum quem sancta
dei genitrix pontifici re-
promiserat: cum plenius
altis muneribus inuenire.
In cuius siquidem arcu
tu tam alta mirum lumen
fecerat: ut nulli videretur
ambiguum: quod ille hunc
locum participem mirum
infusione fecisse certius
videretur: qui quondam
in arca gedcomis velus

261
rondum celesti pluuia eu-
dentius conseruauit. Ad
quem videlicet locum
plebs vniuersa concur-
rens: immensas grates
deo et beatissime virginis
retulere. **R.** Felix namque
es sacra virgo maria et omni
laude dignissima. Quia
ex te ortus est sol iusticie
christus deus noster. **V.** Ora
pro populo interueni pro
clero intercede pro deuoto
femineo sexu sentiant om-
nes tui iuuamen quicum-
que celebrant tuam sanctam
festiuitatem. Quia. **Le. ix.**
M. De vero pontifex
fossorum letus ac-
cipiens: sicut mirum desig-
nauerat propriis manibus
terram cepit effodere:
que erumpulo aperta est
per circuitum. Et ita huius
gloriose virginis meri-
tis: architectonice ma-
nibus diuina clementia
reuerentem fundamentum.
Immensi igitur mira-
culi tam pontifex cum
vniuersa curia: quam clerus
et populus admiratio-
ne repleti: vota domino et
sue genitrici vniuersim

ter persoluentes: diuinum
pro totius populi expi-
atione mysterium celebra-
tis: unusquisque ad sua
cum gaudio repedaui.
Illustris vero patritius
tam habundanter omnia
que necessaria fue-
rant ministravit: ut ni-
hil pateretur deesse: quod
videretur operi necessari-
um. Unde omnia que
habebat beatissime virginis
conferens: ipsa venera-
bilem basilicam sibi et
sue uxori fecit heredem.
Quam perfectam idem
pontifex in honorem dei
et beate marie virginis
consecrauit. In qua qui-
dem presepe domini. cum abu-
la videlicet. fenestram et pan-
nos nostri redemptoris:
in eiusdem presepis alta-
ri miro ordine reuerenter
cum multis alijs apostolo-
rum martyrum confessorum
atque virginum reliquijs:
quorum nomina superua-
cui est nominare collo-
cauit. In maiori siquidem
altari de lacte eiusdem glo-
riose virginis de capillis
ipsius: et velum sui sacra

tissimi capitis. vna cum
vestimento sui sacratissi-
mi corporis: deuotissime
recondidit. Ante quod
quidē altare sub lapide
porphyrice bti mathie
apostoli corpus reque-
scit: et eius caput exte-
rius a canonicis ipsius
basilice cōseruatur. Cui
quidē beneficia plenis ef-
fectibus in ipsa ecclesia
exuberant quotidie ad
laudē et gloriā omni-
potentis dei: cuiusq; ge-
nitricis semper virginis
marie et oim sanctorū.
qui uiuit et regnat in
secula seculorum amen.

*Sequentes tres lectio-
nes de omelia posite sūt
propter illos qui solū
sex lectiones de legenda
feli et tres de omel. facere
consueuerunt. fm luci.*

In illo tēpore. Lo-
quente ihesu ad
turbas: extollens vocē
quedam mulier de tur-
ba dicit illi. Beatus ve-
ter qui te portauit: et vbe-
ra q; suristi. Et rel. Omē.

Matrigens. Lcō. vij.
Agne deuocōis

et fidei ostenditur h mul-
lier. Que phariseis blas-
phemantibus dominū
tanta sinceritate eius in
carnationē confitetur:
vt et presentū et futuro
rū confundat perfidiā.
Si enī caro verbi dei a
carnē virginis matris
esset extranea vt multi
heretici dixerunt: sū cau-
sa venter qui eum por-
tauit: et vbera que eum
lactauerunt beatificā-
tur. Vnde dicit aposto-
lus contra hereticos. Quā-
misit deus filiū suū fac-
tū ex muliere factū sub
lege. *Lectio. vii. R.*

Ecce audiendi sūt
qui legendū pu-
tant natū ex muliere nō
factū. Alioquin verus
filius hominis non es-
set: nisi ex matre carnē
traxisset. Secundū quo-
q; phariseos ex eodē fonte
et lac nutriendis: et semē
procreandis pueni ma-
nat. Ergo de semine vir-
ginis potuit concipi:
qui eius lacte potuit
nutri. Hec mulier ty-
pum gessit ecclesie: cre-

ditis xpm verum deum
et verū hominem natum
fuisse. Vere beata parēs
xpi que sicut quidam
ait. emixa ē puerpera re-
gem qui celū terramq;
tenet per secula semper.

Beati qui *Lcō. ix.*
audierunt verbū dei
et custodiunt illud. Pul-
chre saluator attestatiōem
mulieris annuit: nō tū-
tūmodo matrem suam
asserens esse beatam:
sed etiam omnes qui i
se verbū auditu fidei cō-
cipiunt: et boni operis
custodia corū in corda
proximorū pariūt: et nu-
trunt. Quia sententia
iudeos clā percutit. qui
filiū dei xpm esse negāt.
Tota perfecto vite celestis
perfectio duob; hīs
comprehenditur: vt ver-
bum dei audiamus: et fa-
ciamus. *In festo scti
domini conf. Lectio. i.*

Beatus domini-
cus predicator
rū dux et pater
militis qui appropin-
quante mudi termino
quasi nouū syduf eim

cuit: ex hispanie ptibz:
villa que dicitur caralo-
ga exomensis diocesis
orūidus fuit. Decebat
sane vt qui olim lucife-
rū in tempore suo pdu-
xerat: hesperū quoq; ad-
vesperascente iam die su-
per filios terre consurge-
re faceret ab occasu: vt
extremis temporibz ab
extremis terre nubefedu. *v partibus*
ceret: quarū imbre sero-
tino vineam quam der-
tera eius plantauerat
uberius irrigaret. Sicut
enī iohannes baptista ve-
lut lucifer solis ortū pre-
ueniens: saluatoris pri-
mū preueniuit aduen-
tū. sic sanctus iste dñicus
vespertini syderis in se ge-
rens offitium occidente
seculi luce vicinū credit
preuenisse iudiciū. *Lc. ij.*
Quā mater ante
q; ipm conciperet:
vidit in sompnis se ges-
tare catulū: accensam i
ore faculam baiulantem:
qui egressus ex vtero: to-
tū mundū incendere vi-
debat. Quo prefigura-
batur ex ea predicatorē

eximium nasaturum: qui
faciem diuinam igitur quod
portaret eloquii: quo
frigescente in multorum
cordibus charitatem ve-
hementius inflamaret:
et sedule predicationis
latratibus lupos arceret
a gregibus: dormientes
quod in peccatis animas:
ad virtutum vigilanti-
am excitaret. Quod rei pri-
mum comprobauit eue-
tus. fuit enim viti-
orum mirabilis oburgator:
oppugnator heresum:
fidelium diligentissimus
exhortator. Verba qui-
dem eius ardebant ut fa-
cula: quia in spiritu ve-
nerat et virtute helye:

Natus *Lectio. iij.*
autem ex pijs pa-
rentibus et religiose nu-
tritatus: cepit esse puer in-
geniosus: utpote quod for-
titus animam bonam.
a domino siquidem in bene-
dictionibus dulcedinis
est preuentus. Pater e-
ius felix. mater vero io-
hanna nuncupata est.
Horum itaque pio studi-
o: priusque seculare aliquod

eius illaberetur animo:
traditus est ecclesiastico
imbuendus officio: ut
sanctitatis odorem velut
testa recens imbiberet:
quem postmodum anti-
quata perpetuo tenore
seruaret. In illa sua pue-
ri etate cor ei semile iaz-
merat: et sensus veneranda
canticis: sub tenella
face latitabat. Diuina
igitur gratia iam in eo
mirabiliter operante: non
dum a nutricis diligenter
segregatus: deprehensus
est sepe lectum dimittere:
quasi curis delicias ab-
horreret. Ex tunc duxit
in consuetudinem: de-
clinata stratus mollicie. fre-
quentissime super terram
dormire. *Lectio. iij.*

Olens quoque ali-
quid profuturum
ex puero futurorum pre-
scius deus ostendere: cui-
dam matrone que cum
ex baptismatis fonte le-
uauerat: visionem hu-
iuscemodi demonstrauit.
Videbatur siquidem puer
domineus quasi stellam
habens in fronte: que

totam terram suo lumine
perlustrabat. Quo daba-
tur intelligi: quod dandus
foret quandoque in lucem
habitantibus super ter-
ram: illuminare hijs qui
in tenebris et in umbra
mortis sedent. Erat autem
hec matrona nobilis que
visionis magnitudine
stupescita: matri eius quod
viderat cum ingenti gau-
dio nuntiavit. Puerilibus
igitur annis innocenter
excursum: missus est pa-
lentiam: ut liberalium ar-
tium compararet studij ex-
ercitatione peritiam. Ibi
enim tunc temporis gene-
rale vigeat studium
tam multitudine nume-
rosa scholarium: quod studio-
sa protectione doctorum
florentissimum. *Lectio. v.*

Epit autem puer
sancte indolis non
semiter agere. atque cri-
ditiom cuius gratia missus
erat diligenter intende-
re: omnisque frivolis qui-
bus adolescentior solet
etas effluere: maturiori-
oribus sese studiis occu-
pare. Et ut annum suum

plenius transferret ad sa-
pientiam: cogitauit a
vino abstrahere carnem
suam. Unde et vinum per
decemum non bibit. Post-
modum autem lacerante
stomacho: compulsus
est a bone memorie dida-
co exomensis episcopo mo-
dico vino uti: quod tamen
ita temperatum sumebat:
ut vir in eo saporis vesti-
gium remaneret. Unde fa-
ctum est: ut in liberalium
artium eruditione: super
multos coetaneos suos
spatio breuiore proficeret.
Hijs ergo competenter in-
structus: theologie stu-
dium saluberrime se totum con-
tulit: cepitque in diuinis
inhiare velimenter elo-
quijs: quorum mellea
delectatus dulcedine:
hauriebat auidius quod post-
modum effudit habundantia.

Is itaque *Lectio. vi.*
sapientie saluta-
ris studijs quatuor an-
nis inuigilans: tanta
diligentia tantaque dis-
cendi auiditate sacris
litteris inherebat: quod pe-
ne noctes ducebat in

sompnes. Effudit pro
inde fons sapientie sup
latitudinem cordis ei?
largius intellectum: et
quod peritie deenat. hoc
in eo diuine gracie ha
bundans illuminatio
supplebat. Sanctitate
quidem vite ratio cina
tionum angustis: et spi
ritualem operum fruc
tum: verborum folijs pre
ponebat. fame deniq;
perualida vniuersis hi
spame partibus ingru
ente: crebas egentium
necessitatibus stimula
tus: cum videret nullum
egenorum consolatore:
cogitauit vno simul o
pere: et euangelicas ob
temperare consilijs. et p
rimorum subuenire mi
serijs. Ab infantia naq;
cum eo creuerat misera
tio: que eum particeps
afflictionis inspecte in
proximo quodam com
passionis telo confodie
bat. Venditis igitur li
bris sibi necessarijs et o
suppellectili: acceptum
precium dispersit dedit
pauperibus. Quo exem

plo magnos denecos et
diuites ac magistros:
ad opera misericordie
prouocauit: proprie par
citatis ignauiam ex do
mini liberalitate pen
santes. **Lco. vij.**

Etatus vero diu
cis appropin
quante fine certaminis.
cursus meta. et bonoru
fructuum gloria: reposi
tam sibi coronam iusti
cie accepturus in celo:
cepit apud bononiam
positus graui corporis
egrotatione languescere:
spiritu tamen deo infati
gabiliter adherere. Inma
lescente si quidem infir
mitate corporis: non de
ficebat: sed proficiebat
potius virtus interior
mentis. Conuocatis ita
q; ex fratribus bonome
sis conuentus duodeci:
cepit eos ad canonicam re
ligionis obseruantiam
et ad virtutum constan
tiam exhortari admo
nuuit quoq; caueda esse
summo opere feminaru
et maxime uiuencula
rum suspecta consortia.

que quem admodum il
lecebrosa viriles etiam
ammos aut emolliunt
aut inclinant. Scrip
etiam quem ex matris
utero in carnis integri
tate diuina gratia con
seruatum asseruit: no
dum illam imperfectio
nem euadere potuisse:
quin magis afficitur
uiuencularum colloqis:
qm affatibus vetularu.

Lectio octaua:

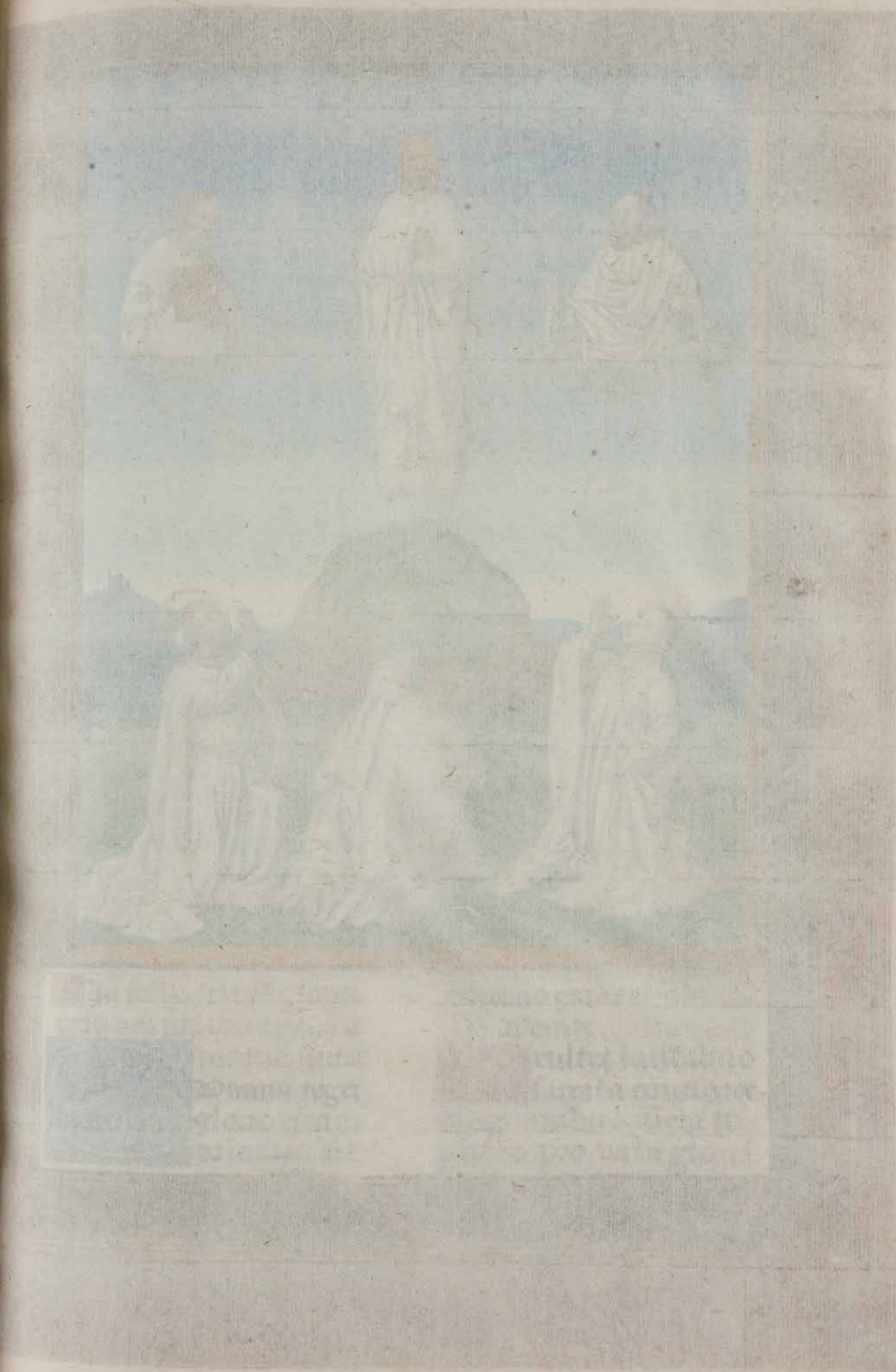
Et autem filios
quos dederat ei
dominus exheredes et
orphanos derelinquere
videretur: vt pote tan
ti patris ope et consola
tionu ipsius operibus
desitutos: testamentu
condidit quale decebat
pauperem: quod repro
misit deus diligentib;
se. Testamentum in q
non terrene pecunie sed
gratie. non materialis
suppellectilis sed spiri
tualis virtutis: non
terrene possessionis: s;
celestis conuersationis.
Deniq; quod possidebat
hoc legabat. Nec sunt i

quit fratres charissimi
que vobis tanq; filijs
hereditario iure posside
da relinquo. Charitate
habete: humilitate ser
uate: paupertatem vo
luntariam possidete.

Lectio nona:

Ratribus autem
tanti patris decessum e
gre ferentibus: asseruit
non oportere eos de sua
decessione tristani. Cer
tus quippe de sua pro
fuorum erat salute soli
catus: eo potentiozem
se ad impetrandum fo
re non dubitans: quo
in potentias domini se
curior introisset. Illud
autem pater egregius
quanta potuit districti
one prohibuit: ne qs
in hoc ordine possessio
nes induceret tempo
rales: maledictionem
dei et suam terribiliter
imprecans ei qui hunc
ordinem quem prece
pue paupertatis deco
rat professio: tereno
diuitiarum puluere p
sumpserit maculare.
Deinde beatus domini

cus post labores diutur-
nos quibus in vinea
domini sabaoth fide-
ter defudauerat: intro-
iit in gaudium domi-
ni sui: diurnūq; acce-
pit denarium: et com-
pleuit in bonis dies su-
os in gloria: anno dñi
millesimo ducētesimo
vigēsimoprimo: octa-
uo idus augusti. Se-
pultus est autem in ec-
clesia sancti nicolay fra-
trum predicatorum:
quorum ordinis ipse
primus extitit institu-
tor:

aus post labores dantur
 nos quibus in vinea
 domini laborem fecerit
 in rebus suis: danturque acce-
 pit denarium: et com-
 pluit in domo dei: in
 de in gloria: anno dñi
 millesimo quicquiesimo
 vigesimo primo: octi-
 uo mensis augusti. Se-
 pulchrum est athenis in ec-
 clesia sancti nicolai sta-
 tum predicatorum
 quorum corpus ipse
 primus erudit: in
 tota christiana ecclesia

In festo transfigurationis
 omnis dñi nři ihu xpi. Ad
 matut. i. i. i. i. i.
 Omniū reges
 glorie xpm a-
 doremus. Et

pro dono gratie ei iubilem.
 Ps. Venite. **A**gimus.
 Exultet laudibus
 sacra contio: ce-
 li agminibus iuncta tri-
 pudio pro verbi gloria

qua splendent omnia terra pontus et ethera. **P**ro missu panditur fratri de medio patris cum labitur vox de fastigio dicens hunc filium doctorem celici audituque dignissimum. **S**uccedit in spola pro fratre semine a viro repulsa viribus carente mandante domino moysi in monte calcamenta solvere. **S**pectosus forma pre natis alijs vestitus gloria fit spousus sanguinis o res mirabilis gubernat omnia celsus pauper et humilis. **E**cce trina deditas unaque poscimus sic nos tu visita sicut te colimus pertuas semitas duc nos quatenus ad lucem quam inhabitas. Amen. **In primo nocturno. antiphona.** Paulominus ab angelis minoratus gloria et honore coronatus est et constitutus super opera manuum dei. **Psalmus.** Domine deus noster. **Antiphona.** Revelavit dominus condensa et in templo eius omnes dicent gloriam. **Psalmus.** Afferte domino. **antiphona.** Spectosus forma pre

propterea deesse induit te dominus

filij hominum diffusa est gratia in labijs tuis. **Psalmus.** Eructavit. **Versus.** Gloriosus apparuit in conspectu. **Sermon origenis super librum exodi. Lectio. i.** **R**esentis solempnitatis misterium figurarum veterum impletum nos ad intelligentem inquisitionem vel incitat vel repellit. Incitat mentes studiosas et liberas: desides et occupatas repellit. Scriptum est enim: quia vidit aaron et omnes filij israel moysen: et glorificata erat facies eius: et color vultus eius: et timuerunt accedere ad eum. Et post pauca. **P**onebat inquit moyses super faciem suam velamen. Cum autem introisset in conspectu domini ut loqueretur illi: deponebat velamen. **H**oc autem apostolus differens magnifico illo sensu quo in ceteris utitur: de quo dicit. Nos autem sensum christi habemus? Si ministerium mortis in litteris deformatum in lapidibus

fuit in gloria: ita ut non possent intendere filij israel in faciem moysi propter gloriam vultus eius que aboletur: quomodo non magis ministerium spiritus erit in gloria? Et iterum paulo post dicit. Et non sicut moyses velamen ponebat super faciem suam: ut non intenderent filij israel in faciem vultus eius. Obtusi sunt enim sensus eorum: usque in hodiernum diem cum legitur moyses: velamen est positum super cor eorum. **R.** Surge illummare iherusalem venit lux tua. Et gloria domini super te orta est. **Versus.** Et ambulabunt gentes in lumine tuo et reges in splendore ortus tui. Et gloria. **Lectio. ii.** **Q**uis non admiretur misteriorum magnitudinem? Quis non pertimescat notam cordis obtusi. Glorificata est facies moysi: sed non poterant intendere in faciem vultus eius filij israel: et non poterat intendere populus sy

266
nagoge. Si quis autem conversationem et vitam potest habere eminentiorem quem reliquum vulgus: iste potest ituri gloriam vultus eius. Et nunc enim sicut dicit apostolus: velamen est positum in lectione veteris testamenti. Et nunc moyses glorificato vultu loquitur: sed gloria que est in vultu eius non possumus ituri. Idcirco autem non possumus: quia adhuc populus sumus: et nichil studij: nichil meriti plusquam reliqua plebs habemus. **R.** In splendenti nube spiritus sanctus visus est paterna vox audita est. Hic est filius meus dilectus in quo bene complacui ipsum audite. **Versus.** Apparuit nubes obumbrans et vox patris intonuit. Hic est. **Lectio. iii.** **E**rum quia dicit apostolus: id ipsum autem velamen in veteris testamenti lectione manet amputaret nobis omnem intelligentie speciem. tanti ac talis

apostoli probata senten-
tia: nisi addidisset. Cur
autem conuersus fuit
quis ad dominū: auferre-
tur velamen. Igitur cau-
sa auferendi velaminis
conuersionem dicit esse
ad dominū. Ex quo col-
ligenda sunt nobis indi-
cia quod donec legētes scrip-
turas diuinas latet nos
intellectus: donec obscu-
ra sunt nobis et clausa
que scripta sunt: nōdū
conuerſi ad dominū fu-
mus. Si enim cōuerſi
ad dominū essemus si-
ne dubio auferretur ve-
lamen. **R.** Videte qualē
charitatem dedit nobis de-
us pater. **Vt** filij dei no-
minemur et simus. **S.** Sci-
mus quoniam cū apparuerit fi-
miles ei erimus quoniam vide-
bimus eum sicuti est. **Vt**
filij. **In secundo nocturno. Ant.**
Illuminans tu mirabiliter
a montibus eternis turba-
ti sunt omnes insipientes
corde. **Ps.** Notus in iudea.
an. Melior est dies vna i
atrijs tuis super milia. **Pl.**
Quam dilecta. **a.** Glo-
riosa dicta sunt de te ciui-

tas dei. **ps.** fundamēta
eius. **R.** Gloria et hono-
re coronasti eum dñe. **R.**
Et constituisti eum super
opera manuum tuarū. **Lcō.**
Et hoc **q̄rta:**
ipsum conuerſi
ad dominū: quale sit vi-
deamus. Et vt euiden-
tius videre possimus quē
sit conuersus: dicendū
nobis prius est. quis
sit auersus. Omnis enī
qui cum recitantur ver-
ba legis: criminibus
et fabulis occupatur. a-
uersus est. Omnis qui
cū legitur moyses de ne-
gocijs seculi: de pecunia.
de lucris sollicitudinem
gerit: auersus est. Om-
nis qui possessionū cu-
ris stringitur et diuitia-
rum cupiditatibus dis-
tenditur: qui glorie et
mundi honoribus stu-
det: auersus est. Sed
et qui ab his quidem
videtur alienus: assistit
autem et audit verba le-
gis: et vultu atq; ocu-
lis intendit: corde tamē
atq; cogitationib; eua-
gatur. auersus ē. Quid

ergo est conuerſi? Si his
omnibus terga vertam:
et studiosis actibus mē-
tis sollicitudine verbis
dei operam demus: et i
lege eius die ac nocte me-
ditemur: atq; omnibus
obmissis deo vacemus et
exerceamur i testimonijs
eius: hoc est conuersum
esse ad dominū. **R.** Inebri-
ati sunt ab vbertate domus
tue. Et torrente voluptatis
tue potasti eos. **R.** Quom-
am apud te est fons vite
et i lumine tuo videbim
lumen. Et torrete. **Lcō. V.**
Ilud quoq; intui-
tus qualem sit quod vul-
tus quidem moysi in le-
ge glorificatus refertur:
licet velamine cōtegatur:
manus autem ei intra
fini missa: leprosa facta
memoratur sicut moyses. In
quo michi videtur forma
totius legis plenissime
designari. In vultu enī
huius sermo legis: in
manu opera designatur.
Quia ergo ex operibus
legis nullus erat iustifi-
candus. nec aliquē ad
perfectum ducere pote-

rat lex: idcirco manus
moysi leprosa fit et in fi-
ni reconditur tanquā
nichil perfecti operis ha-
bens: facies vero eius
glorificata est sed vela-
mine tegitur: quia ser-
mo eius habet scientie
gloriam: sed occultam.
Vnde etiam propheta
dicit. Nisi audieritis oc-
cultā peribit aia vestra.
Et dauid dicit. Incer-
ta et occulta sapientie
tue manifestasti michi.
Intellige ergo. Moyses
solam faciem habet glo-
rificantam: neq; manus
eius habet gloriam: imo
potius habet contumeli-
am: sed neq; pedes. De-
m q; soluere iubetur cal-
ciamentū suū: sicq; nul-
la erat in pedibus suis.
licet et hoc fieret nō sine
alicuius forma mystery.
R. Preceptor: bonum est
nos hic esse. faciamus hic
tria tabernacula. tibi vñ
moysi vñ et hebre vñ.
R. Non enim sciebat quod
diceret. faciam. **Lcō. Vj.**
Quissima pars
hominis pedes

fuit. Ostendebatur ergo
q̄ in nouissimis tēpori-
bus solueret moyses cal-
ciamētū suū vt alius
acciperet sponsam. et il-
la vocaretur domus dis-
calcati vsq; in hodie-
rū diem. Nichil ergo
aliud habet moyses glo-
riosum in lege: nisi solā
faciem. In euangelis au-
tem: totus glorificatur
ex integro. Audi enim
quid dicatur in euāge-
liis. Cum ascendisset
ihūs in montem excel-
sum: assumens secum
petrum iacobū et iohā-
nem: transfiguratus ē
ibi coram ip̄is. Et ecce
apparuerūt inquit mo-
yses et helias in gloria:
loquentes cum eo. Hic
non refertur quia vult
eius glorificatus est: s;̄
quia totus apparuit in
gloria: colloquens cum
ip̄is. **R.** Si ministratio mo-
tis litteris deformata i la-
pidibus fuit i gloria ita
vt non possent intendere
filij israel in faciem moysi
propter claritatem vultus
eius que enaciatur. **Mul-**

tomagis ministratio sp̄is
que manet erit in gloria.
R. Amplioris enim gl̄ie
ip̄is p̄e moysē dignus ē
habitus quanto ampliorē
honorē habet domus qui
fabricauit eam. **Multoma-**
gis. **In tercio noctur.** **Ant.**
Chabor et hermon in noīe
tuo exultabunt tuum bra-
chiū cum potentia. **Ps.**
Misericordias dñi. an.
Lux orta est iusto et rectis
corde leticia. **Ps.** Dñs re-
gnauit exultet terra.
Ant. Confessione i deore
induit. amictus lumine
aut vestimento. **Ps.** Bene-
dic anima mea. **ij. v.**
Magna est gloria eius in
salutem tuo. **R.** Gloriam
et magnū decorem ipones
super eum. **Secundū ma-**
thē. xvij. Lectio. vij.
In illo tpe. Assip-
sit ihesus petrum
et iacobū et iohannē
fratrem eius: et dixit
illos in montem excel-
sum seorsum: et transfi-
guratus est ante eos. Et
reliqua. **Omnia sancti**
iohannis crisostomi.
Domnam multa

de periculis. multa de ne-
ce. multa de passioē sua
et ecce discipulorū locu-
tus est et aspera q̄pluri-
ma atq; ardua eis iūxit:
que omnia cū presentem
vitam sequerentur. imine-
re iam atq; in cūbere vide-
bantur: bona vero q̄ pol-
licebantur longiore spe e-
rant expectanda: vt puta
quia seruarent animam
suam si perderent eam: et
quia in gloria p̄is sui
uenturus sit et p̄mia red-
diturus: vt visu etiā cer-
tiores faceret quantum
possent capere: gloriam
suam quam cum ventu-
rus est in presenti vita
ip̄is ostendere. et iam vi-
suros pollicetur. ne aut su-
a aut dñi morte doleāt:
et maxime petrus. **Rem.**
Docuit nos deus vocatioē
sua sancta secundū gratiam
suam que manifestata est
nunc. **Per illuminationē**
saluatoris nostri ihū xpi.
R. Qui destruxit mortes
illuminauit autem vitā i
in corruptionem. **per illu.**
Et vide ilcō. viij.
quid ait cum de

268
regno et gehenna disse-
ruent. Quando enī dixit
qui inuenit aiām suā:
perdet eam: et quicūq;
perdidit eā gratia mei:
eam inueniet: et q; vñ.
cuiq; reddet scdm̄ opera
sua: regnū et gehennam
designauit. Cū igitur de
vtriusq; differuerit: regnū
quidem vt oculis cernat;
concedit. gehennam autē
minime: quomā rudio-
ribus atq; ineptioribus
id necessariū erat. Pro-
bis vero et iam perspicu-
abius: satis fuit a melio-
ribus confirmari. **P̄tē**
a hoc multo magis ip̄m
decebat: non tamen om-
nino illam partem pre-
termisit: scilicet quādo
atrocitatem gehēne q̄si
iam ante oculos horrore
proponit: veluti quando
lazari effigiem describit:
et eius meminit qui de-
narios centum repetijt:
et illius qui sordida ve-
ste vestitus erat. **R.** De-
qui dixit de tenebris lumē
splendescere illuxit i cordi-
bus nostris. Ad illumina-
tionem sciētie claritatis dei

in faciem ihu xpi. **V.** Exor-
tū est in tenebras lumē rec-
tis, misericors et misera-
tor et iustus. Ad illumina-
tionem. **Lectio. ix.**

Et post dies sex: as-
sumpsit petrum
iacobum et iohannem
fratrem eius. Alius autē
euangelista post octo ait.
Nec vlla certe dissonan-
tia est. Nam alter tā illā
diem qua xpūs locutus
est: q̄ eam qua discipu-
los in montem duxit: al-
ter vero inter medias so-
lū cōnumeravit. Tu vero
matthi philosophiā con-
sidera: qui non celavit
nomina eorum qui pre-
positi fuerant: quod et
iohannes sepius facit:
cum eximias petri laudes
verissime ac diligentissi-
me describit. Nullū em̄
in hoc apostolorū confor-
tio: lūor aut inanis glo-
ria locū habebat. Primos
igitur apostolorū addu-
xit in montem excelsum
seorsum: et trāfigurat⁹
est ante eos: et respēdit
faties eius sicut sol: vesti-
menta vero eius facta

sunt alba sicut nix. Quā-
obrem accipit hos nisi
quia excellentiores erāt.
Et petrus quidem quia
valde xpm diligebat. id-
circo preestabat: iohan-
nes vero quia nimium
diligebatur: ac iacobus
a responso quod dedit i
terrogatus dicens: pos-
sumus hunc calicem bi-
bere.

**In festo sanctorū
mīm firti pape et feliciss-
et agapiti. Lctio prima:**

Iustus natiōe gre-
cus ex philosopho
sedit annos duos. men-
ses vndecim. dies sex.
martyrio coronatur.
fuit autem temporib;
valeriani et decij: quo
tempore fuit maxima
persecutio. Eodem tem-
pore hic comprehensus
est a valeriano: et duct⁹
est vt sacrificaret demo-
nis. Qui contempsit
precepta valeriani et ca-
pite truncatus est: et ci-
co alij sex dracones: id
est felicissimus et aga-
pitus ianuarius et ma-
gnus vincentius et ste-
phanus: octauo idus

augusti. Et predicti pre-
fuerunt a consulatu ma-
ximi et grauioris vsq;
ad cōsulatū tu sci et bas-
si: et in ceperunt a trede-
cimo kalendas augusti
Quo tempore seuisima
persecutio agebatur sub
decio. **Lectio. ij.**

Et post passionem
beati firti post ter-
tiam diem passus est be-
atus laurentius eius archi-
diaconus quarto idus
augusti: et subdiaconus
claudius: et seuerus pre-
sbyter: et crescentius lec-
tor: et romanus hostia-
rius. Hic constituit vt
missarum actionem sa-
cerdote incipiente popu-
lus decantaret hymnū.
sanctus. sanctus. sanctus.
dñs deus sabaoth. Hic
fecit ordinationes duas
per mensem decembris:
presbiteros quatuor. di-
acones septem. episco-
pos duos: qui etiam se-
pultus est in cimiterio
calixti via appia. Nam
sex. diaconū supradic-
ti sepulti sūt i cimiterio
pretaxati via appia: sup

dictus autē beatus laurē-
tius in cimiterio cyriace
in agro verano i cypria
cum alijs multis mar-
tyribus sepultus ē. Et
cessauit episcopatus di-
es triginta quinq;. **Lctio. iij.**

Iusti vrbis rome
episcopus athens
natus et doctus: et p̄uul-
quidem philosophus:
postea vero xpi discipu-
lus: temporibus decij ce-
saris et valeriani prese-
cti reledit. Qui iusserūt
sibi sanctū firtū episco-
pū presentari cum clero
suo noctu intra ciuitatē
intellude. Tunc firtus
episcopus dixit ad cle-
rū suū. Fratres et com-
militones mei nolite
expālescere. Omnes sā-
cti q̄ta passi sunt tormē-
ta: vt securi perpetuam
obtinerent vite et̄ne pal-
mā. Nam et dñs nr̄
ihūs xpūs passus est p
salute nostra: vt nobis
relinqueret exemplum.
Et voce clari dixit. Ve-
nite: nemo metuat ter-
rores. felicissimus et a-
gapitus dixerunt. Et

nos sine te patre quo ibi
mus? Et presentatus e
noctu decio ⁊ valeriano:
cum duobus draconibz.

¶ **U**nc Lectio. iiii.

Sixtus dixit ad sanctum
firtum episcopu decius
cesar. Scis quare tetus
et conuentione publica
nobis presentatus es?
Respondit firtus episcopu.
Sao et bene sao. Decius
dixit. Ergo si scis fac vt
vniuersi sciāt: vt ⁊ tu vi
uas et clerus tuus auge
atur. Respondit firtus
episcopus. Vere feci ⁊ fa
cio vt clerus meus auge
atur. Dixit decius. Ergo
sacrifica dijs immortalib?
et esto princeps sacerdo
tum. Beatus firtus epi
scopus dixit. Ego sacri
ficium semper et sacrifico
deo patri omnipotenti:
et dño meo ihu xpristo:
et spiritui sancto hostiā
puram et immaculatam.
Decius dixit. Consule
senectuti tue sicut ⁊ nos
consulimus tibi: ita et
consule tu tibi ⁊ clero tu
o. Beatus firtus episco
pus dixit. Usq; a deo co

sultus sum et michi de
ro meo vt de profundo
mortis eterne coner me
cu omis eripere. *Psalm. 130.*

Cæcus dixit. Sa-
crifica. Mā si nō
sacrificaueris: tu eris et
emplum omnium. Dix-
tus episcopus dixit. Jā
semel tibi dixi quia sacri-
ficiū semper offero deo me-
o: et ihū xpō filiō eius.
Deiūs dixit ad milites.
Ducite eū ad templum
martis vt sacrificet deo
marti. Quod si noluerit
reducite eū in priuatam
custodiā marmorum. Et
duxerunt eū ad templū
martis et coartabant eū
vt sacrificijs conquina-
retur. Tunc bñs fixus
episcopus dixit. O in-
felicis quid non plora-
tis: sed adoratis ydola
vana manu facta muta
et furda: que nec sibi n̄
alijs profunt. Sed au-
dite filij et liberate ani-
mas vestras de eterno
supplicio: et nolite pa-
uescere ista tormenta:
sed illa metuite que si-
nem non habent: et a

gite penitentiam quia
nescientes sacrificatis
probris vasis. Et contem-
pto deo introduxerunt
eum in prauatā custodiā:
cū duobus draconibus
suis felicissimo et aga-
pito. **Lcō. vi**

Cumq; audisset be-
atus laurentius
archidiaconus furtum
episcopum in custodia
recludi: his verbis appel-
lare cepit. Quo progre-
deris sine filio pat? Quo
sacerdos sancte sine draco-
no propens? Tu nunq;
sine ministro sacrificasti:
nec offerre consueueras.
Quid in me ergo tibi di-
splicuit pater? Numquid
de generem me probasti?
Experire certe vtru ydo-
neum ministru elegeris:
qui comisisti dominica sa-
guinis consecrationem.
Tui confirmando:u con-
sortiu sacramentorum
credidisti: huic sangui-
nis tui consortiu negas?
Vide ne periclitetur in
me iudiciu tuu: du for-
titudinis laudatur. Abice
to discipuli detrimentu

est magistri. Quid? Illu-
strius certantes viri disca-
puloru certaminibus q̃-
suis vincunt. Demq; ab-
bam filii obtulit: ⁊ petrus
stephanu premisit. Et tu
pater ostende in filio vir-
tutem tuam: et offer que
erudisti: vt securus iudi-
cij tui comitatu nobili
peruenias ad coronam.

Vnc Lectio. vij.

Sixtus episcopus
dixit. Non ego te fili de
sero neq; derelinquo: s;
maiora tibi debentur p
fide xpi certamina. Nos
quasi senes leuonis pu
gne cursum recipimus:
te quasi iuuenē manēs
gloriosior: de tyranno ex
pectat triumphus. Flere
desiste: post triuū me
sequeris. Inter sacerdo
tem et leuitam medi⁹ hic
numerus decet. Nō erat
tuū sub magis ho vince
re: quasi adiutoriū que
reres. Quid confortiū
passiōis mee expetis?
Totam passiōis mee:
tibi hereditatē dimitto.
Quid presentiam meā
requiris? Melchisedei

reliquit: et virtutem non abstulit. Et dixit beatus firtus ad beatum laurentium. Accipe facultates et thesauros ecclesie et quibus tibi videtur expende. Tunc beatissimus firtus episcopus tradidit archidiacono suo laurentio omnes facultates ecclesie. Eodem tempore accepta potestate beatus laurentius: cepit per regiones peregrinos curiose querere: et ubicumque sancti clerici vel pauperes essent absconditi: et portantes thesauros prout cuique opus erat ministrabat.

¶ Est hec *Leo. viij.* beatus firtus ducitur ad tellurem ut audiretur: et cum eo duo diacones felicissimus et agapitus. Et sedens decius ac valerianus: dixit decius ad beatum firtum episcopum iracundia plenus. Nos quidem consilium senectuti tue: audi precepta nostra et sacrificia. Respondit beatus firtus. O miser tibi consule: et noli blas-

phemare: sed age penitentiam de sanguine sanctorum quem effudisti. De cuius furore repletus dixit ad valerianum. Si iste extinctus non fuerit: non eris clarus adiutor. Valerianus respondit. Capite pumatur. Agapitus et felicissimus dixerunt. O miser si audieritis precepta patris nostri: evaditis eterna tormenta quod vos torquere habet. Valerianus prefectus dixit. Quoad vivent isti qui nobis eterna tormenta promittunt. Ducantur ad templum martis ut sacrificent. Quod si noluerint sacrificare et supplicare: in eodem loco capite truncentur. Et ducti sunt foras muros porte appie. Tunc cepit beatus firtus dicere. Ecce idola vana surda. et muta et lapidea: quibus miseri inclinantur ut perdant vitam eternam. Et dixit ad templum martis. Delinuat te Christus filius dei vivi. Et cum hoc dixisset beatus firtus: respon-

derunt omnes christiani amen. Et subito cecidit aliqua pars templi: et commutata est. *Lectio. ij.*

¶ Tunc beatus laurentius cepit clamare. Noli me derelinquere pater sancte: quia thesauros tuos iam expendi: quos tradidisti michi. Tunc milites tenuerunt beatum laurentium archidiaconem: audientes de thesauris ecclesie: firtum vero et felicissimum atque agapitum dyacones: duxerunt ad civitatem martis ante templum et ibi decollatus est cum duobus dyaconibus: et dimiserunt corpora in platea. Noctu vero venerunt presbyteri clerici et dyacones: et maxima pars plebis christi amorum: et collegerunt corpora sanctorum. Et sepelierunt beatum firtum episcopum et martyrem in crypta in cimiterio calixti: sanctos vero felicissimum et agapitum sepelierunt in eadem via in cimiterio pretaxati: sub die romani

augustarum. *¶* Martyrizationis est autem beatus firtus episcopus octavo idus augusti: regnante domino nostro ihesu christo cui est honor et gloria in secula seculorum amen. *In festo sancti donati episcopi et martyris. Lectio prima.*

¶ Quid tunc a civitate aretio: natale sancti donati episcopi et martyris. Qui nutritus a sancto pigmemento presbitero: in titulo sancti pastoris eruditus est: non solum in divinis verum etiam in humanis litteris sufficientissime. Cum quo et iulianus crevit et subdiaconus ordinatus: reiecto postmodum gradu inutilis factus ad imperium aspiravit. Quo tempore beatus pigmentum romae in custodia mancipavit: et sanctos patrem et matrem donati gladio occidit. Donatus vero fugam petijt aretium civitatem: et habitavit cum hylariano gloriosissimo monacho: serviens deo com-

tinuus orationibus et ie-
iunijs. *2° co. ij.*

Actū est autē ut
mulier quedā no-
mine sirina gentilis et
pagana capta oculis et
corde vere ceca: cū vincto
filio suo herculiano no-
mine cellam beati hylari-
am cū quo beatus vir
habitabat: requireret.
Quam in fide xp̄i in-
structam: ad beatum sa-
tyriū episcopum hylari-
anus et donatus p̄duxe-
runt. Qui ut fidem ip̄i
accepit: gratias deo a-
gens indixit ei ieiunium:
ut humiliaretur in cinē
et cilicio. *Lectio tertia.*

Et sic deinde cathe-
tizavit eā et bap-
tizavit tam ipsam q̄ fi-
liū eius. Et mox aperti
sunt oculi syriacae: cepit
q̄ clamare. Vere dei fi-
lius est xp̄us: qui illūa-
vit oculos meos. Quod
factū audiens amprom-
anus: non multo post
attulit filiū suū demoni-
acū ad beatū donatum.
Quo orante cū beato sa-
tyro episcopo et hylaria-

no: expulsus demon pu-
erū sanū reliquit. Sed
et non longo post tem-
pore vir quidam cūsta-
sius rector tuscie et ex-
actor fisci: dum occupa-
tus alicubi teneretur su-
peruenientibus hostibz
vxo: ip̄ius eufrosina pe-
cuniam fisci abscondit:
et paucis diebus succe-
dentibus absenti adhuc
viro defuncta ē. *2^a c. iij.*

Ediens autē post
modū vir eius in-
uenit vxorem suā mor-
tuam: pecuniāq̄ fisci si-
bi celari. Qua de re nō
parū tris his efficitur si-
mul pro requisita pecu-
nia: cum etiam a princi-
pibus curie supplicia ip̄i
si meditarentur: fugiet
idem eustasius venit ad
beatū satyrū et donatū:
et indicavit eis anxietate
m animi sui. Stans
itaq̄ donatus super se-
pulchrū vxoris ip̄ius:
voce magna clamavit.
Eufrosina per istū xp̄i
stū crucifixū te cōiuvo:
ut dicas nobis quid sit
factū de pecunia fisci:

quia vir tuus pro ea ab
exactoribus valde affli-
gitur. Que mox de se-
pulchro respondit. In i-
gressū domus: suffossa
latet pecunia quam que-
ritis. Recepta ē igitur
pecunia: liberato cūsta-
sio ab impositione calu-
pnie. *2^a c. v.*

Erum recepto be-
ato satyro cū pa-
tribus suis: eius loco sa-
cerdotiū beatus donatus
suscepit. Cū die quadā
missam celebrasset popu-
lo: et de corpore xp̄i h-
ac sanguine ip̄ius ppl̄i
venerabiliter recrearetur:
dionomis quidam no-
mine anthimus trade-
bat sanctum sanguinē
xp̄i h-: et subito paga-
norū impulsu cecidit et
sanctū calicē cōmūit.
Unde valde tris his tam
ip̄e q̄ populus xp̄i h- et
ficitur. Cuius tristitia:
deus per beatū donatū
illico releuauit. Nam col-
lecta sunt fragmēta do-
mnici calicis: et beato
viro allata. Que flens
ille suscipiens: oratio-

facta vas in pristinam
formam restaurauit. Q^o
signo percussī pagani
simul cū xp̄ianis deita-
tem xp̄i confessi sunt: ac
circa septuaginta octo
anime in xp̄m credentes
per baptismū saluate sūt.

Vltis Lectio. vi.
Ergo signis dñs
glorificans sanctū suū:
ad coronam martyrii p-
uexit. Demq̄ tētus ip̄e
iussu iuliani imperatoris
a quadratiano angusta-
li: simul et cū eo hylari-
anus vir dei: iubetur i-
dolis sacrificare. Cui fi-
deliter reluctanti iussit
quadratianus eius os
lapidibus contundi: hylari-
anū ergo monachū
in conspectu eius tā diu
fustibus cedi: donec spi-
ritum emitteret. deinde be-
atū donatū in custodia
recludi. Vbi cū innumera
innocula dñs per serui
suū operaretur: misit qua-
dratianus qui cum gla-
dio percuteret septimo
idus augusti. Cui cor-
pus xp̄iani iuxta ciuita-
tem cum veneratione se-

pelierunt. illi dartyris vero
hylariam ossa: in hostia
ciuitate tumultata fuat.

*In festo scōz mīm qm
acti largi et finaragdi. Lc. i.*

Bome natale sac-
ti cyriaci mris:
qui post longā
carceris macerationem
quam sub maximiano
ptulit cum sisimmo dia-
cono suo et finaragdo et
largo: post multa mira-
cula facta in quibus fili-
am dyocleciam artemia
ipius rogatu a demomo
curauit et baptizauit: fi-
liam quoq; saporis regis
persarum iobia: missus
illo a dyocleciano ppter
hoc: eque liberauit a de-
momo et baptizauit cū
ipso rege: et alijs quadri-
gentis triginta. Rediens
vero romam post mortem
dyocleciam: tentus ē inter
alios xpianos a filio eius
maximiano: et i custodia
missus: eo q; sorore suā
xpianam fecisset. Deinde
precepit vt in die processio-
nis sue nudus cathenis
obligatus ante rhedam
eius traheretur. *Lc. i. ij.*

Et post hoc ductus
de carcere cū socijs
largo et finaragdo et cre-
scenciano per carpasium
vicariū: pice reliquata
caput eius perfusum est.
Et rursus post dies qua-
tuor: eductus denuo de car-
cere in calata extensus
attractusq; nerius et ful-
bus cesus: postmodū iu-
bente maximiano capite
truncatus est: cū largo et
finaragdo et alijs triginta.
Scriptū est i gestis mar-
celli pape. Ipso tempore
maximianus interfecit
sororem suam arthemiam.
Postq; vero maximianus
augustus iussit vt omes
qui erant i custodia vna
cum cyriaco dracono ca-
pite truncarentur: pms
cui sexus numero trigin-
ta et vnus decollati sunt
via salaria intra thernas
salustij foras muros. Eo-
rū autem corpora collegit
noctu iohannes p̄sbyter
et sepeliuit in eadem via
sub die septimo kalenda-
rū aprilium. *Lectio. iij.*

Venens beatissim

marcellus episcopus
cū lucina matrona xpia-
nissima: corpora sancto-
rū condidit cū aromati-
bus et linteaminibus.
Deinde sustulit ea et tras-
tulit in prediū suum via
hostiensis. miliario ab vr-
be roma septimo: et ma-
nu sua recondidit in sar-
cophagis lapideis: cum
quibus et beatum cyriaci
octauo die mēsis augusti
sepeliuit. Carpasius vero
vicarius petijt domū be-
ati cyriaci: quam donaue-
rat ei diocletianus augu-
stus et concessit. Ingres-
sus in eam carpasius iue-
nit locū vbi sanctus cyri-
acus draconus fontem
edificauit quē consecra-
uit marcellus episcop:
vbi vementes ad fidem
baptizabat sanctus cyri-
acus draconus. In quo
loco sibi carpasius balne-
um statuit. Et dum la-
uisset et epulas exhibuis-
set: carpasius et decem et
octo pariter cum ipso: et
deriderent fidem xpianā:
subito ceciderunt et mor-
tui sunt. *In festo scōz*

romam mris. Lc. i. pma:

Bome sancti ro-
mam militis sū-
decio impatore
et valeriano prefecto.
Hunc cum sanctus lau-
rentius ad dñm conuer-
tisset cepit dicere ad be-
atū laurentiū. Video an-
te iuuenem pulcherrimū
stantem cum linteo et ex-
tergentem membra tua:
qua propter te adiuro p
xpm q t misit angelus
suū ne me derelinquas.
Tunc decius furore ple-
nus et dolo: dixit ad va-
lerianū. Puto q victi-
sumus per artem magi-
cam. Eadem hora veni-
ens beatus romanus et
asserens vrceum cum a-
qua: misit se ad pedes be-
ati laurentij: et rogabat
eum cum lacrimis vt
baptizaretur. Et accepta
aqua benedixit et bapti-
zauit eum. Audiens au-
tem decius hoc factū di-
xit: Exiite eum et fusti-
bus cedite. Et adductus
beatus romanus ante cō-
spectū decij cesaris: nodū
interrogatus cepit clama-

re voce clara dicebat. **C**hu-
stianus filii. Et iussit eum
decius cesar in ipsa hora
capitis subire sententiam.
Et ductus foras muros
porte salarie decollatus
est: quinto idus augu-
sti. Tunc venit noctu in
sternus presbiter: et colle-
git corpus beati romani
martiris: et sepeliuit illud
in crypta in agro verano.

In vigilia sancti lau-
rentii martiris. Ad ma-
tutinas. mutatorum.

Beatus laurentius
xpi martyr triu-
phat coronatus
in celis. Venite adoremus
domini. **ps.** Venite exul-
te. **hy.** **an.** **h.** **bre.** dicitur de
vno martyre. **an.** **i.** **no.** **a.**
Quo progredieris sine filio
pater. quo sacerdos sancte
sine ministro properas. **ps.**
Beatus vir. **an.** **h.** **bre.** **an.** **h.**
Beatus laurentius dixit. **an.** **h.** **bre.** **an.** **h.**
citur mihi hac nocte. **an.** **h.** **bre.** **an.** **h.**
Noli me derelinquere pater
sancte. quia thesauros tuos
iam expendi quos tradidisti
mihi. **ps.** Quare fies. **an.**
Quid in me ergo displicuit
paterntati tue. **an.** **h.** **bre.** **an.** **h.**

desero fili neque dereliquo. sed
maiora tibi debentur pro fi-
de xpi certamina. **ps.** Dne
quid. **an.** **h.** **bre.** **an.** **h.**

Ostendit **an.** **h.** **bre.** **an.** **h.**
beatus sextus verbi
rome episcopus martiri
coronam adeptus consu-
mauit agonem: venerunt
milites et comprehenderunt
beatum laurentium archidia-
conem: et duxerunt ac-
tradiderunt eum partixeno
tribuno. Eadem hora partixe-
nus tribunus nutritiuit
decius: eo quod laurentius archi-
diaconus sexti: qui thesauros
reconditos habebat in
custodia teneretur. Dam-
nus est deaus: et iussit si-
bi beati laurentii presen-
tari. Quem ita aggredi-
tur deaus cesar dicens.
Vbi sunt thesauri ecclesie
quos apud te nouimus
esse reconditos? Beatus
laurentius non respondit
ei verbum. Eodem die deaus
cesar tradidit eum valen-
tino prefecto dicens. Ex-
quire ab eo thesauros di-
ligenter: et persuade ut sa-
crificet. **an.** **h.** **bre.** **an.** **h.**
si non sacrifi-
cauerit: diuersis eum pe-

nis cruciatibusque interfice.
an. **h.** **bre.** **an.** **h.**
Beatus laurentius boni
operis operatus est. qui per si-
gni crucis cecos illuminauit.
Et thesauros ecclesie dedit pau-
peribus. **an.** **h.** **bre.** **an.** **h.**
Disperxit dedit
pauperibus iusticia eius ma-
net in seculum seculi. Et thesauros.

Que **lectio** **scda.**
Valerianus dedit eum
cuiusdam vicario in custodia:
nomine hyppolito. Et cum
accepisset hyppolitus bea-
tum laurentium: reclusit eum
in carcerem cum multis.
Erant autem in custodia
ibi homo multo tempore
gentilis nomine lucillus:
qui plorando amissis oculis
cecus factus erat. Et
dixit ad eum beatus lauren-
tius. Crede in filium dei
domini ihesum christum et bapti-
zare in nomine eius: et
illuminabit te. Respon-
dit lucillus. Ego semper
desideravi baptizari in no-
mine domini ihesu christi. Beatus
laurentius dixit. Si ex to-
to corde credis. Respondit
lucillus cum fletu dicens.
Ecce credo in dominum ihesum:
et idola vana et falsa res-
picio. Hyppolitus vero

274
patienter auscultabat ver-
ba eorum. Tunc beatus lau-
rentius cathedravit eum:
et accepta aqua baptiza-
uit eum in nomine patris
et filii et spiritus sancti.
Et in ipsa hora aperti sunt
oculi eius: et cepit clama-
re dicens. Benedictus do-
minus noster ihesus christus
deus eternus: qui me illu-
minauit per beati lauren-
tium. **an.** **h.** **bre.** **an.** **h.**
Puer meus noli ti-
mere quia ego tecum sum
dicit dominus. Si transieris per
ignem flamma non nocebit tibi.
et odor ignis non erit in te.
an. **h.** **bre.** **an.** **h.**
Liberabo te de manu pes-
simorum. et erua te de manu
fortium. Si tran. **lectio** **iii.**
Dne multi ceteri au-
dientes hoc factum
veniebant ad beati lauren-
tium cum lacrymis. Et beatus
laurentius in custodia po-
situs hyppoliti: ponebat
manum super cecorum oculos
et illuminabantur. Audi-
ens autem hoc hyppolitus:
dixit ad beatum laurentium.
Ostende michi thesauros.
Dicit ei beatus laurentius.
O hyppolite si credis in dei
patrem et filium eius dominum

nostrum ihesum christum: et the-
sauros tibi ostendo: et vi-
tam eternam promitto.
Dixit ei hyppolitus. Si
dictis facta compenses:
faciam quod hortaris. Tunc
beatus laurentius baptiza-
uit eum cum omni domo su-
a. Post hec deus cesar
dixit beato laurentio. Sa-
crifici dices. Nam tota nox
ista in te expenditur cum sup-
plicijs. Beatus laurentius
dixit. Illecebra non obscurum
non habet sed omnia in
luce clarescunt. **R.** Stri-
xerunt corporis membra po-
sita super craticulam immis-
santibus primas insultat
leuita christi. Beate laurenti
martyr christi intercede pro no-
bis. **V.** Illecebra non obscurum
non habet. sed omnia in luce
clarescunt. Beate. **In secundo
noct. antiphona.** Beatus laurentius
orabat dicens. Domine ihesu christe
deus de deo miserere michi
seruo tuo. **ps.** Cum inuoca-
re. Quia accusatus non ne-
gauit nomen sanctum tuum.
interrogatus te christum confes-
sus sum. **A.** Dixit romanus
ad beatum laurentium. video
ante te iuuenem pulcherrimum

meum festina me baptizare.
ps. Verba mea. **V.** Affe-
rens autem vireum cum aqua
misit se ad pedes eius. **antiphona.**
Beatus laurentius dixit.
mea non obscurum non habet.
sed omnia in luce clarescunt.
ps. Domine deus noster. **V.** Quia
ipse dominus nouit. quia accu-
satus non negauit nomen
sanctum suum. **Sermo sancti
augustini episcopi. scilicet. iij.**
C. Omnes beatos
martyres quos no-
bis tradidit antiquitas
honorificentia digna ve-
neremur: precipue tamen be-
atum laurentium martyrem
debemus tota deuotione
suscipere. Maiorem enim
affectum ibi debeat: ubi cre-
dulitatem meam cogit:
contemplatio: quod ubi fi-
dem meam hortatur opi-
mo. Maiorem inquit affec-
tum illic debeat: ubi prece-
que video compello: deuo-
tione credere etiam illa quod
non vidi. Nam cum
audiu aliquando que in-
impossibilia viderentur:
cepi ea credere: potuisse fi-
eri: dum similia facta co-
spexi. Et ideo temporibus

nostris passi hanc nobis
presbiterunt gratiam: ut
fidem preteritam confir-
marent. Supradictum
igitur beatum virum tota
debemus deuotione sus-
cipere: primum quia prece-
ptum sanguinem suum pro
pter dominum tradidit: dein-
de quod prerogatiuam nobis
apud dominum nostrum non mi-
nimam contulit: ostendens
qualis debeat esse christiani
fides: de cuius confortio
existere martyres meren-
tur. Tertio quod idem tam
sancte conuersati omnes fu-
erit: ut coronam marty-
rii tempore pacis inuenie-
rit. **R.** Quo progredens
sine filio pater: quo sacer-
dos sancte sine dracone pro-
prias. Tu nunquam sine ministro
sacrificium offerre consueueras.
V. Quid in me ergo displi-
uit paternitati tue. nunquam me
de generem probasti: et ex-
perire certe vtrum rationem
ministrum elegeris. cui co-
misisti dominici sanguinis
dispensationem. Tu nunquam.
C. Sed cum **Lectio. v.**
infideles tanta sac-
tate beatum laurentium

pro christi nomine vidis-
sent certare: erroresque eorum
manifestos rationabili
castigatione conuincere:
tunc illi inebriati furore
rapuerunt eum: et cede
crudelissima sauciatum:
beati viri corpus flammis
in craticula tradiderunt.
Vere beatum corpus quod
non ad penam fustibus
ignis vel tormenta a fide
christi immutauit: sed ad requiem
dominicam sancta religi-
o coronauit. Sed tamen
ipsa flamma non ideo su-
scipit martyrem: ut eum a
fide sua ignis immutaret:
sed ut approbatum domino
suo redderet. Tali autem
incendio beati laurentij co-
secrata sunt viscera: non co-
tempnata. **R.** Noli me de-
relinquere pater sancte: quia
thesauros tuos iam expendi.
Non ego te desero fili neque
derelinquo: sed maiora tibi
debentur pro fide christi certa-
mina. **V.** Non quasi senes
lenioris pugne cursum re-
cipimus. te autem quasi iu-
uenem manet gloriosior de-
tyranno triumphus. post tri-
umum me sequens sacerdote

leuita. Non. *Lectio vii.*
Omnium huius pas-
sionum: quod ait a-
postolus. Ipse autem sal-
uus erit: sic tamen qua-
si per ignem. Saluus
enim iste est factus: dum
cuius venerabile corpus
confessionis est incendio
concrematum. Hec ergo to-
ta causa passionis est fides:
propter quam morti ad-
ditus est sanctus vir: ut
sui similes esse ceteros ho-
mines taretur. Nam exhortatio
illa in tantum profecit: ut
illo et seculo recedente: fi-
des eius regionis illius
loca vniuersa perueniret:
ita ut Christus ubi tunc in
beato martyre suo laude-
tio persecutionem passus est:
nunc illi plurimorum
Christianorum exultet in popu-
lis. Sufficere nobis de-
bent ad profectum salutis
nostre martyris exempla sa-
ctorum: qui propter adi-
piscendam celestem coronam
omnibus se mandatis do-
minicis subdiderunt: et ita
cunctis deuinxerunt se le-
gibus saluatoris: ut pro-
pter ante actam vitam

mererentur ad hanc mar-
tyri gloriam peruenire.
R. Beatus laurentius cla-
mauit et dixit. Deum meum
colo et illi soli seruo. Et ideo
non timeo tormenta tua.
V. Ideo nox obscurum non
habet. sed omnia in luce cla-
rescunt. Et ideo. *In facta*
nocturn. *an.* Strinxerunt
corporis membra posita su-
per craticulam. ministrantibus
pauas insultat leuita Christi.
ps. Domine quis habita-
bit in domibus tuis. *an.*
Carmines vero virgines
ministrabant carbonem sub
ter craticulam ferream. *a.* Ignis
me exurnasti et non est in-
uentum in me iniquitas. *ps.*
Exaudi domine iusti. *V.* Pro-
bati domine cor meum et visitasti
nocte. *a.* Interrogatus te
dominus confessus sum. assatis
gratias ago. *ps.* Domine in vir-
tute. *V.* Gratias tibi ago
domine quia laqueos tuos ignore-
di merui. *Secundum iohannem.*
In illo. *Lectio vii.*
tempore: Dixit Iesus
discipulis suis. Amen a-
men dico vobis: nisi gra-
num frumenti ceciderit in ter-
ram mortuum fuerit ipsum
solum manet. Et reliqua:

276
Omne. *scilicet augustinus episcopus.*
Ipse dominus Iesus erat
grani mortifican-
dum et multiplicandum
in mortificatione in fide-
litate in deorum: multiplicandum
in fide populorum. Jam
vero exhortans ad passio-
nis sue sectanda vestigia:
qui amat inquit animam
suam perdet eam. Quod
duobus modis intelli-
gi potest. Qui amat perdet:
id est si amas perdes. Si
cupis vitam tenere cum
Christo: noli mortem timere
pro Christo. Item alio modo.
Qui amat animam suam
perdet eam. Noli amare
ne perdas. Noli amare in
hac vita: ne perdas in eter-
na vita. Hoc autem quod
posterius dixi: magis ha-
bere videtur euangelicus
sensus. Sequitur enim.
Et qui odit animam suam
in hoc mundo: in vitam eter-
nam custodit eam. Ergo
quod super adiectum est qui
amat: sub intelligitur in
hoc mundo ipse utique perdet.
Qui autem odit utique in
hoc mundo: in vitam eter-
nam custodit eam. *Id est augustinus.*

na et immensa sententia: quae
admodum sit hominis in
animam suam amor ut pe-
at: odium ne pereat. Si ma-
le amaueris tunc odisti:
si bene oderis tunc amasti.
feliciter qui oderunt custo-
diendo: ne perdant anima-
do. *R.* In craticula te deum
non negavi. Et ad ignem
applicatus te dominum Iesum
Christum confessus sum. *V.* Pro-
bati domine cor meum et visita-
sti nocte. Et ad ignem. *Ecce vii.*
Et vide ne tibi sub
repat: ut te ipsum
velis interimere sic intel-
ligendo: quod debes in hoc
mundo odisse animam tuam.
Hinc enim quidam maligni
atque peruersi: et in seip-
sis crudeliores et scelerati-
ores hominibus flammis se
donant: aquas prefocant:
precipio collidunt et pere-
unt. Hoc Christus non docuit:
immo etiam diabolo preci-
pitum suggerenti respondit.
Vade retro sathana. Scri-
ptum est. Non temptabis
dominum deum tuum. Petro autem
dixit significans quia mor-
te clarificaturus esset deum.
Cum esses iunior cinge

bas te et ambulabas vbi volebas: cū autem senue-
ris alter cinget te et feret
quo tu non vis. Vbi sa-
tis expressit non a seipso:
sed ab alio debere occidi:
qui vestigia sequit̃ xpi.
Cum autem cause arti-
culus venerit vt hec cōdi-
tio preponatur: aut facie-
diū esse contra dei prece-
ptum: aut ex hac vita im-
grandum: quorū duorū
homo cogatur alterū eli-
gere cōminante mortem
persecutore: ibi eligat dō
dilecto mori q̃ offenso
vivere. Ibi odit in hoc
mundo animam suā: vt
in vitam eternam custodi-
at eam. **R.** Oppolite si cre-
dis in dñm ih̃m xpm. Et the-
sauros tibi ostendo et vitam
eternam promitto. **V.** Bea-
tus laurentius ppolito dixit
si credis in dñm ih̃m xp̃istū
Et thesauros tibi. **Lectō. ix.**

I quis michi min-
istrat me sequatur.
Quid est me sequatur:
nisi me imitetur? Ep̃us
enim pro nobis passus ē
vt ait apostolus petrus:
vobis relinquens exem-

plum vt sequamini vesti-
gia eius. Ecce quod dic-
tū est. Si quis michi
ministrat me sequatur.
Quo fructu? Qua merce-
de? Quo premio? Et vbi
sum inquit ego: illic et
minister meus erit. Gra-
tis ametur: et operis quo
ministratur illi: premiū
sit esse cum illo. Vbi enī
bene erit sine illo? Aut qñ
male esse poterit cū illo?
Audi cūdentius. Si q̃s
michi ministraverit: ho-
norificabit eū pater me-
us qui est in celis. Quo ho-
nore nisi vt sit cum filio
eius? Quod enim sup̃i
ait. vbi ego sum: illic et
minister meus erit: hoc
intelligitur expoliūse ai-
diat. Honorificabit eū
pater meus. Nam quem
maiorē honorē poterit
accipere adoptatus: q̃ vt
sit vbi est vnicus? Non e-
qualis factus diuinitati:
sed consociatus eternitati.
Quid sit autem ministra-
re xpo: cui operi merces tā-
ta proponitur: hoc poti⁹
debemus inquirere. Si
enim hoc putauerimus

esse xpo ministrare: ea que
sunt corpori necessaria p-
parare: aut cenanti cibū
coquere vel apponere vel
poculum dare potumq̃
miscere: fecerūt hoc illi q̃
potuerunt cum i corpore
presentem habere: sicut
martha et maria: quādo
et lazarus vnus erat ex
discumbentibus. Sed co-
modo xpo etiam iudas
perditus ministravit. Nā
et oculos ipse habebat: et
q̃uis ex eis que mittebat
sceleratissime furabatur:
per illū tamen etiā neces-
saria parabantur. **R.** Gau-
deo plane quia hostia xpi
effici merui. accusatus nō
negavi. Interrogatus xpm
confessus sum: assatus gñs
ago. **V.** Probasti dñe cor
meum et visitasti nocte. ig-
ne me examinasti. Interroga-
tus. **R.** Voluit esse hostia
laurentius. qui dum
assaretur nō negavit dñm.
Et ideo inuentus est sacri-
ficiū laudis. **V.** Immola de-
o sacrificiū laudis et redde al-
tissimo vota tua. Et ideo in-
R. Beatus laurentius dixit.
discite miser q̃ta est virtus

dñi. Nam carbonēs hui non
dolorem sed refrigeriū michi
prestant. **V.** Ecce miser assa-
sti me vna parte regina aliā
et manduca. Nam carbonēs.

Infra octauam sancti
laurentij fit offitium de eo
nisi festum occurrat. et fi-
unt quotidie nouē lectio-
nes. **I**nfra octauam. **Le. i.**

Dicit hęc decius ce-
sar dixit b̃to lau-
rentio. Sacrifica
dys. Nam tota nox ista i
te expendetur cum suppli-
cis. Beatus laurentius
dixit. Dei nox obscuri
non habet: sed omnia in
luce clarescunt. Tūc uis-
sit decius: vt os eius cū
lapidibus cederetur. Cū
q̃ cederetur: confortatus
in dño dicebat. Gratias
tibi ago dñe ih̃i xp̃iste:
quia tu es deus omnium:
xp̃ianorum liberator. De-
cius dixit. Date lectulū
ferreū: vt requiescat lau-
rentius contumax. Alla-
tus est autem lectus cum
costis tribus in cōspectu
decij cesaris, modum crati-
cule. Tūc expoliatus est
beatus laurentius vesti-

mentis suis in conspectu
dei et valeriani: et certe
sus est in cratem ferrea.
Et allati sunt batilli cum
prunis: et miserunt sub
ter cratem ferream: et co
artati cum furca ferrea fe
cit beatus laurentius. *Lectio. ii.*

Edit decus ce
sar ad beatus lauren
tium. Sacrificia dñs. Re
spondit beatus laurentius.
Ego me obtuli sacrificium
deo in odore suauitatis.
quia sacrificium deo est
spiritus contribulatus. Car
nifices vero virgines mi
nistabant carbonem mit
tentes sub crate: et de super
comprimentes cum furcis
ferreis. Beatus laurentius
dixit. Dulce mihi quia car
bones tui michi refrigerium
prestant: tibi autem eter
ni supplicium. Quia ipse
dñs nouit quia accusatus
non negavi nomen sancti
sui: interrogatus christi
confessus sum: assatus gra
tias ago. O infamia vni
o infelices qui non cogno
scitis: quia carbonem non
ardorem sed refrigeri
um mihi prestant. *Lectio. iii.*

Ecceperunt omnes
qui aderant ad
mirari: quomodo prece
perat cum decus viu
assari. Ipse autem vultu
pulcherrimo dicebat. Gra
tias tibi ago dñe ihesu
christe: qui me confortare
dignatus es. Et eleuatis
oculis contra decem beatus
laurentius sic dixit. Ecce
miser assasti me vna in
parte: regina aliam et
manduca. Tunc gratias
agens dño cum gloria di
xit. Gratias tibi ago do
mine ihesu christe: quia la
nuas tuas ingredi me
rui: et hoc dicens emisit
spiritum. *De sermone sancti
augustini epi. Lectio. iii.*

Etandum vero quod
non tantum illo te
pore perfecit sancti mar
tyres preceptum domini quo
confessionis supplicium
pertulerunt: sed necesse
fuit illos prius secundum
euangelium ipsius viri
se: ut christi passionibus par
ticiparent. Necesse inquit
erat ut initia bona fieret:
quorum finis est optimus
subsecutus: et martyres

eos non solum fuisse cum
passi sunt: sed etiam mar
tyres christi fuisse cum viu
erent. Martyr enim grece
latine dicitur testis. Igi
tur quod ensuimus bonis
actibus mandatum christi
facimus: totiens christo tes
timonium perhibemus. Vnde
et cur domini non tantum
illa dicitur que passionis
tempore ligni affixione
struitur: sed est alia que
totius vite curriculo cum
eterni disciplinarii virtu
tibus coaptatur. De qua
michi videtur saluator di
cere. Qui vult post me
venire: abneget semetip
sum et tollat crucem suam
et sequatur me. *Lectio. v.*

Non quid enim om
nes martyres qui
secuti sunt dominum: crucifixi
sunt cum domino? Numquid
omnes virgines. qui iux
ta apocalypsim sequuntur
agnum dei: crucifixi sunt
ut sequerentur? Numquid
apostolus paulus crucifi
xus fuerat qui dicebat?
Michi autem absit glori
ari nisi in cruce domini nostri
ihesu christi: per quem michi

mundus crucifixus est et
ego mundo. Hoc autem
dicit ut intelligas crucem
non ligni esse patibuli:
sed vite virtutisque propo
situm. Tota igitur vita
christi hominis si secun
dum euangelium viuatur:
crux atque martyrium est.

Audemus. *Lectio. vi.*
itaque dilectissimi
gaudio spirituali: et de fe
licissimo in christi viri sine
gloriamur in domino: qui
est mirabilis in sanctis
suis. In quibus nobis
et presidium constituit et
exemplum: atque ita per
vniuersum mundum clam
ficauit gratiam suam: ut
a solis ortu usque ad occi
sum leuiticorum luminum
coruscante fulgore: quod cla
rificata est iherosolima ste
phano: tum illustris fieret
roma laurentio. Cuius o
ratione et patrocinio nos
adiuari sine cessatione
confidimus: ut quod omnes
ut apostolus ait: quicum
que in christo volunt pie viuere
persecutionem patun
tur: corroboremur spiri
tu charitatis: ut ad super

andas omnes temptatio-
nes constantis fidei perse-
uerantia nummatur. *De
omelia sci augustinus epi-
scopi super euangelio iohis.*

Ipsi granum frumenti. *7 c.*
Ministrare. *Lectio. vij.*
autem xpo: non est
ea que sunt corpori neces-
saria preparare: sicut ui-
das perditus ministravit.
Nam illa que xpo mitteba-
tur portabat: et ex his ne-
cessaria preparabat. Hinc
est illud quod cum ei diceret
dominus: quod facis fac cele-
riter: arbitrati sunt quidam.
quod cum iussit propter
diem festum necessaria pre-
parare: vel indigentibus
aliquid dare. Nullo mo-
do igitur de huiusmodi
ministris diceret dominus:
ubi sum ego ibi et minister
meus erit: et si quis mi-
chi ministraverit honorifi-
cabit eum pater meus:
quoniam iudam talia ministra-
tem: reprobatum potius
quam honorificatum videmus.
Vt quid ergo alibi que-
rimus quid sit ministra-
re xpo: et non potius in
istis ipsis verbis agnoscimus.

mus. Cum enim dixit:
si quis michi ministrat
me sequatur: hoc intelli-
gi voluit ac si diceret. Si
quis me non sequitur
non michi ministrat. Mi-
nistrant ergo xpo ihesu:
qui non sua querunt: sed
que ihesu xpi. Hoc est enim
me sequatur. vias ambu-
let meas non suas: sicut
alibi scriptum est. Qui
se dicit in xpo manere:
debet sicut ille ambula-
uit et ipse ambulare. *Lectio. vij.*

Ebet etiam si por-
git esurienti panem:
de misericordia facere non
de iactantia. Non aliud
debet ibi querere quam opus
bonum: nesciente sinistra
quid faciat dextera: id est
ut alienetur intentio cu-
piditatis ab opere chan-
tatis. Qui sic ministrat:
xpo ministrat: recteque il-
li dicitur. Cum enim unum
ex minimis meis fecis-
tis: michi fecistis. Nec
ea tantum que ad mise-
ricordiam pertinent cor-
poralem: sed omnia opera
bona propter christum
faciens. Tunc enim erunt

opera bona: quoniam finis le-
gis christus ad iustitiam
omni credenti. Ad mis-
ter est christi visus ad il-
lud opus magne chari-
tatis: quod est animam
suam pro fratribus pone-
re. Hoc est enim et pro xpo
ponere: quia et hoc pro-
pter membra sua dictu-
rus est. Cum pro istis
fecistis: pro me fecistis.
De tali quippe opere et-
iam se ministrum facere
et appellare dignatus est
ubi ait. Sicut filius ho-
minis non venit minis-
trari sed ministrare: et a-
nimam suam ponere pro
multis. Hinc ergo est v-
nusquisque minister christi:
unde est minister et christus.
Sic igitur ministrante
xpo honorificat pater eius:
honore illo magno ut sit
ut filio eius: nec unquam de-
ficiat felicitas eius. *Lectio. vij.*
Qui ergo audistis
fratres domini
dicentem: ubi sum ego
illuc et minister meus e-
rit. nolite tantummodo
bonos episcopos et clericos
cogitare: etiam vos pro

modulo vestro ministra-
te xpo bene vivendo: ele-
mosynas faciendo: no-
men doctrinamque eius
quibus potueritis predi-
cando: ut unusquisque e-
tiam paterfamilias hoc
nomine agnoscat pater-
ni affectum sue familie
debere se pro xpo: et pro
eterna vita suos homines
moneat doceat. hortetur.
corripiat. impendat ben-
ivolentiam: exerceat disci-
plinam. Et ita in domo
sua ecclesiasticum et quo-
dammodo episcopale imple-
bit officium: ministrans
xpo ut in eternum sit cum
ipso. Nam et illa maxima
passionis ministratio est
multi ex vestro numero
ministraverunt: multi
non episcopi neque cleri-
ci iuvenes et virgines sen-
iores cum iunioribus:
multi coniugati et coniu-
gate: multi patres ma-
trefamilias ministrantes
xpo etiam animas suas in
eius martyrio posuerunt:
et honorificante patre
coronas gloriosissimas
receperunt.

In festo scōz martiri
tyburii et susane. *Leto. p.*

Rome iter duas
lauros natale sa-
eti tyburii mar-
tyris: filij cromatii vrbis
prefech: quem erudierūt
in fide beatus sebastianus
et sanctus tranquillinus
ac gloriosus poltrempus
presbiter: qui ipsum in sa-
cro fonte baptismatis ino-
nauit: et familiam eius p-
miscui sexus mille quadri-
gentos cū eo pariter bap-
tizauit. Idem etiam filius
tyburtius: cum propter i-
munitatem persecutionis
idem pater eius et ingens
multitudo xpianorū cum
illo in campaniam ex con-
silio pontificis gaij perre-
xisset: amore martyri fla-
grans reledit in vrbē roma.

Et cum *Leto. scd.*
ieiunjs et orationi-
bus ibi cum beato papa ga-
io occuparetur: quadam
die transiens occurrat ho-
minū qui de alto lapsus fu-
erat: et ita caput et omnia
membra quassauerat: vt
de sola sepultura eius age-
retur. Iuxta quē ipse acced-

sit: et cepit dicere super
vulnera eius lente orati-
onem dominicā et sym-
bolū. Et ita factus ē ho-
mo consolidatis mēbris
incolumis: quasi nichil
contigisset ei mali. Tūc
apprehendens parentes
eius segregauit eos a tur-
bis: et indicauit eis vir-
tutem nominis xpi. Et
videns animū eorū fixū
fortiter in timore dei: pr-
duxit eos ad papā gaiū.
Qui inueniem sanatum
deo gratias referentem:
et parentes eius pariter
baptizauit. *Leto. m.*

Aterea dū procella
persecutionis gra-
uiter inundaret: inuit
se quidā simulata fide
beato gaio. Porro hic a-
postata extiterat: et erat
fraudulentus in omni ser-
mone: et callidus i omni
cōmisso. Qui dū a beato
tyburtio viro scolastico
et nobili et sancto frequen-
ter argueretur: q̄ capillos
super apicem frontis ton-
soris arte componeret: et
q̄ assidue potaret et ludē-
do praderet: q̄ libentius

se feminari aspectibz da-
ret: q̄ a ieiunjs et orati-
onibus se tolleret: q̄ sō-
pno deditus non interel-
set per uigil i hymnis dei.

Om p: o *Leto. m.*
his igitur omnibz
a beato tyburtio acutus
argueretur simulauit se
equanimiter monentem
accipere. Et egit arte qua
tenus sanctum tyburtiū
orantem pagani compre-
henderent. in qua compre-
hensione seipm fecit tene-
ri: et simul duci ad secreta-
riū iudicis. At vbi intro-
ducti sunt: fabianus di-
xit ad eum qui se arte tra-
diderat. Quis dicis?
Ille respondit. Torquatus.
fabianus dixit. Quid p-
fiteris? Christianus inquit
sum. fabianus dixit. Ig-
noras tu q̄ inuictissimi
principes iusserunt vt qui
sacrificare noluerint: di-
uersis supplicijs macerē-
tur? Torquatus ait. Hic
magister meus est: ipse
me semper docuit: quod
hunc videro facere necesse
est vt ego hoc faciam. fa-
bianus conuersus ad ty-

280
burtiū dixit. Audisti qd
torquatus assent. *Leto. p.*

Anctus tyburtius
respondit. Dm est
q̄ torquatus se esse xpi-
anū mentitur. Virtus enī
ipsa nominis sancti gra-
uiter fert et moleste: suū
nomen a non suis moribz
vsurpari. Reuera enī illu-
strissime vir hoc christiani
vocabulū diuine virtutis
est sectatorū scilicet xpi:
qui vere philosophi facti
sunt: qui veri christiani
dicti sunt: et horum qui
ob terendas libidines for-
titer dimicant. Nec cre-
das vir illustrissime hunc
esse xpiānū: qui in lenoci-
mo sui molliendo capitis
fimbrias obmittit: qui tō-
sorem diligit: qui in scapu-
lis moliter gelat: q̄ fluxū
gressuū improbo mō distē-
dit: qui viros diligenter a-
git feminas diligentius i-
tuetur. Nūq̄ tales pestes
xpīs dignatus est habere
seruos. Verū qm hic me
se imitaturū assent: hic i
tuo conspectu probabis eū
esse mentiri. Hic ei qua-
lis semper fuerit: nūc enī

denter ostendet. *Lectio. vij.*

Fabianus dixit. Cōsultius facies si saluti tue consulas: et principū decreta non contempnas. Tyburtius dixit. Ego saluti mee melius nō consulo: q̄ ut deos deasq̄ contempnens vnū dñm ih̄m xp̄m esse confitear. Torquatus adiecit. Nō solū ip̄e xp̄ianus crudelis est: verū etiam multis persuadet et docet omnes deos demones esse. Ip̄e autem cum socijs suis cum quibus magicas artes exerceat: die noctuq̄ incantationibus occupat. Beatus tyburtius dixit. falsus testis non erit impunitus. *Lectio. vij.*

Iste quem vides illustrissime vir malitie sue curis exestuans: ad nichil aliud xp̄ianis ē iunctus: nisi vt cogitaret quomodo xp̄ianum se nobis ostenderet: et quomodo alijs se fidelissimū mentiretur. Rep̄cendebam tamen in eo cyclopeam edacitatem: cerneris vno putorem et sepultū

diuum nominis sanctitatem. Ebruius patiebatur sitim: cluriam vomens. Nec vt xp̄ianus: sed vt antoninus quondam ille cōmuna. manducabat. bibeat. vomebat. Et nūc xp̄ianos arguit: xp̄ianos accusat. In nos mittem iudicem inquit: gladium nolenti iudici porrigit: et demones ceruices nostras inclinamus hortatur. Videmus votū tuū: videmus cruciatū consilia: et scelerata arte verborū venena tui pectoris ituemur. *Lectio. vij.*

Angere nunc oportet xp̄iane et vtere officio carnis: iudicat et ipsius iudicis voce. applica eculeos: appete xp̄ianos: damna. percutite. incende. Bene nos accipis: si exiliū minaris: hoc philosophantibus totus est mundus. Si supplicium: quadimus mudi carcerē. Si ignes: maiora hominū cupiditatibus viam. Discerne quicquid libet. Omnis nobis vilis est pena: vbi pura comes ē

conscientia. Post hec fabianus cum verissime inueniens sanctissimus xp̄m confiteretur: iussit ante pedes eius carbonēs ardentes effundi dicens ad eū. Elige tibi vnū de duobus. Aut flamma in istis carbonibus adyce: aut pedibus super eos nudis incede.

Lectio. nona.
Ille autē faciens signū crucis cōstitit super eos nuda ingressus planta est: et cepit dicere. Depone infidelitatem et disce: quia hic solus est deus quem confiteor: creaturis omnibus dominari. Nam michi in nomine dñi nostri ih̄u xp̄i videtur q̄ super roseos flores ingrediatur: quia creatura ipsa creatoris famulatur imperio. Cui fabianus. Quis ignorat. arte magici vos docuisse xp̄i vestrum. Obmutescē felix exclamat tyburtius: et noli auribus meis hanc inuam facere vt audia te rabido ore latrantē melli flui nomen et sanctū nominare. Gratus fabianus

dictavit sententiam vt gladio animaduerneret. Ductus est autem via lauicana quarto miliario ab vrbe: et orationē effundens vno ictu gladij percussus abscessit. In eodē quoq̄ loco: a quodā apparente xp̄iano sepultus est: quarto idus augusti.

In festo scē clare virgi
nis nato matut. Inuitat.

Egi qui carnē
induit sit laus
cordis et oris
Cuius in cla
ra claruit per
fecti vis amoris. ps. Veni
te exultemus. p. m. n. s. m.

Enerat virgo filias
maternae mentis cō
sacras xpi sponsas et socias
corruptionis nescias. **E**la
ni nomen effunditur sac
ti nomen extendit fac
to doctrina proditur vir
tis dumma p̄ditur. **E**o
struitur cenobia vasta p
orbis spatia crescit soror
copia claret matris noti
cia. **E**ficiat virtus cor
poris morbo proliu tem
poris sumit augmentur
robore virtus sacra pe
ctoris. **E**andē languo
re premitur leti munis e
greditur dies extrema clau
ditur spiritus celo reddi
tur. **E** prosequentes
laudibus p̄is sancto pre
cibus a delto postulanti
bus tuus virgo supplici
bus. **E**rginis huius
mento laus patri sit in

gento gloria vngento
virtus summa paracitor
Amen. In p̄mo nocturno.

Hec vna de prudentibus
presulit virgo prudens. i. an
tis puellaribus xpo placere
studens. ps. de cor virgini
Antiph. Excelsi seruis vir
gine franciscus innotuit.
amare deū hominem quem
amor humanauit. i. Lunc
ta pro xpi noie contemptis
ame tonso. corā altari domi
ne iubet eterno sp̄so. l. cor.

Enerabilis xpi sp̄s
se deoq; dicite vir
gine clare natali cū die
fratres charissimi honori
ficentia debita celebra
tes: sacre vite ipius pri
mordia processum et exi
tum succincti sermonis cō
pendio percurramus. **E**ri
gine quidem nobilitate
ac conuersationis honesta
te preclaris parentibus ex
horta: post acceptā super
ne gratie claritatem non
solum in vrbe assilio clari
it: verū etiam in orbe mū
dano clario: refulsit. **E**la
cū mater ipius noie ho
tulana nobilem hanc plan
tulā vter suū gestaret in

hortulo: et partui iam vi-
cina ante crucem crucifi-
xi oraret attente: ut ei
de partus periculo salu-
briter expediret: vocem
audiuit dicentē sibi. Me-
pueas mulier: quia quod
dam lumen salua partu-
ries: quod ipsum mundū
clarius illustrabit. Quo
edocta oraculo iam natā
infantulam et sacri baptis-
matis vinda renatā clari
vocauit: indubitabili fide
tenens manifestandam i
ea fore de proximo a deo
sibi promissi celestis lu-
minis claritatē. *R.* Fran-
cisa pia plantula mire fructi-
ficauit in orbe cū discipula
clara quā informauit. Cas-
tutatis per secula cultū mul-
tiplicauit. *V.* Virgo sū sa-
cra regula multarū iam pre-
ambula se deo cōsecrauit.

C. **Castutatis. Lectio. ij.**
Dita mor in lucem
paruula clara tem-
pestiua velut aurore diui-
norū cepit amsmatū lum-
ine clarescere: ac iter tene-
ros annos laudabiliū mor-
ingenua probitate clare
Pietatis quidem suam

tate repleta: ex dono tā
nature q̄ gratie: manū
libenter extendebat ad
pauperes. Et ut suum
sacrificiū gratius deo of-
ferret: proprio corpulci-
lo delicata q̄baria subtra-
hebat: clamq; per inter-
micios mittens: reficiebat
viscera pupillorū. Sāc-
te orationis studiū habe-
bat amicu: ubi xpi ihu
sepius odore bono resp-
sa: suauisq; spiritus gu-
stū ad perhennes attrac-
ta delicias: paulatī vi-
tam celibem actitabat.
Sub vestibulis quoq; p-
ciosis ac mollibus ali-
ciolū gerebat abscondi-
tū: et tanq̄ nobilis al-
tera virgo cecilia mūdo
exterius florens xpm i-
terius induens. dissimu-
lato in posterum mortali
cōiugio: virginitatem
suam dño cōmentabat.
Suauibus proinde ve-
lut aromatica cella re-
dundans vnguentorū
odoribus: ore vicinorū
laudan nescia cepit: a se-
cretos actus veridica fa-
ma prodente: rumor p-

bitatis eius vulgabatur
in populo. Talia fuerit
in domo sua paterna de-
libamenta virtutis: ta-
les panitie spiritus ta-
lia preludia sanctitatis.
R. In via penitentie glebas
terit membrorū. semē serit
iustitie lucē diffudit mor-
t. Lucatur sic quotidie the-
sauros meritorum. *V.* Cui
feruenter hodie gressus de-
note filie sequitur exēploz.
Lucatur sic. *Lectio. iij.*
Adiens vero tunc
celebre nomē frā-
cisa: qui velut nouus
homo missus a deo obli-
teratam perfectionis viā
crucifixi sectando renoua-
bat vestigia: inspirante
patre spiritui: ubi opor-
tunitas societatis et tem-
pons affuit: ad eundem
se contulit suq; cordis
archanū desiderii patefe-
at. Suadente igitur viro
dei mundi contemptum:
et more fidelissimi para-
mphi dulcia xpi cōnu-
bia virginis auribus i-
stillante: non trahit in
longum virgo preclara
cōsensum: quinimmo

celestis ignis ardore suc-
censa: terrene gloriam
vanitatis ex alto cōtēp-
nit: carnis illecebras pr-
sus horescit: thorū i
delicto se nescitura pro-
ponit: ac eiusdem beati
patris consilijs se peni-
tus cōmittit. Iubet ex hoc
famulus dñi celebritate i-
minente palmarū: ut in
die festo ornata pcedat
ad palmam cum frequē-
tia populorū: ac nocte se-
quenti cū xpo exiens ex-
tra castra mudani gau-
diū in luctū conuertat
dominice passionis. *R.*
Hec paupertatis titulo pol-
lens intitulata. post xpm
sine sacculo currit exonerata.
Relicto foris sēlo mens-
intus est ditata. *V.* In pau-
peratis mōulo nri presepis
paruulo pauperi conforma-
ta. Relicto. *In. ij. noct.*
ant. Oblata est per grego-
riū refutat possidere. nichil
q; transitorū cum xpusto
vult habere. *an.* Parat ma-
gistra vasculū ut oleū que-
ratur. mor vero per miracu-
lū vas plenū celo datur. *an.*
Dortatur hec ut pauperes

pauperis miris nate. neq̃
sint de genere a miris pau
pertate. *Lectio. iij.*

Editur domo ciui
tate et consangu
neis derelictis: ad sancta
maria de angelis festina
uit: ubi fratres qui i au
la dei sacras observabāt
excubias: prudentem vir
ginem obuiam sponso cū
lampade non vacua proce
dentem: gestantes et ipsi
lucernas ardentes i ma
nibus exceperunt: eam
q; post criminū attonso
nem: coram altari virgi
nis marie matris dei ho
tum religionis induta:
ad vicinū quoddā san
ctimonalū monasteriū
deduxerunt. Nec enī de
cūt alibi florere virgi
nitatis ordinem ad vesp
ram temporū excitari q̃ i
eius thalamo: que p̃ma
omniū atq; dignissima
sola extitit mater et vir
go: vt quasi ante ipsius
sacratissimū thoriū humi
lis ancilla sublimi sp̃so
cōiuncta: decantanda iu
giter dulcia cantica d̃ag
matis angelica primitiū

nūciatione perciperet: et
armonica postmodum
iubilatione citaret. *R.*
A ciuibus obsidio remoue
tur ob lacrimas et preces
sancte clare. Dum genere
cilio iubet sorores optas
ad deum exclamare. *R.* *Da*
tionū prelio meretur gētes
pessimas de claustro detur
bare. *Dū anere. Lectio. v.*

Ekam post hęc per
cutione cōsangu
neorū deo sacrate virgin
ab hoste humani genis
suscitata: sed celestis dex
tere superata virtute: ad
ecclesiā seclī damnam
pro cuius reparatione vir
dei franciscus voce de ipa
cruce mirabiliter ad seclā
cta mandatū acceperat:
vna cū sorore virgine no
mine agnete: per ipsius
preces et lacrimas ad si
milīa vota conuersa: de
iusdem patris consilio
cōmigravit. In huius
loelli ergastulo: pro ce
lestis amore sp̃si virgo
clara se conclusit: in hoc
a mundi tempestate se ce
lans corpus quo ad vni
ret carceravit. In huius

cauerna macerie velut ge
meunda simplexq; colū
ba edificans: virginum
xpi collegiū genuit: mo
nasteriū sacri instituit:
pauperumq; dominarū
ordinē inchoauit. *Opi*
mone siquidem sanctita
tis eius circūquaq; diffu
sa: in odorem spiritualiū
vnguentorū ceperunt ado
lescētile currere: omni
q; suauitati mīdialiū
gaudiorum sponsi celestis
preferre cōiubium:
pro ipsius amore p̃cipuo
sub claustra perpetua vi
tam satagentes religiosa
et celibem attitare. *R.* *A*
mīca cruce plangere cruci
firmū nouitias docet quē
ipsi plangit. crux ei digno
pondere: *Ad* maiores dat deli
cias quo maior dolor agit.
R. *H*ec xpi sui munere mo
los atq; molestias fugat dū
cruce tangit. *Ad* maiores dat.
Huius *Lectio. vj.*
Ita q; religionis
xpo domino dedicate. la
pidem se aduertens esse
primariū: in fundamē
to sancte humilitatis vir
tutū omnium fabricam

collocare sic ab ipso princi
pio studuit: vt cunctis
sibi succedentibus: suoq;
regimini subditis tanq;
reputatione propria vi
hor: et obsequio promp
tior. et cultu despectior: i
semetipsa vere humilitatis
formulam demonstraret.
Nam et regimen sororū
pauperum vir etiam per
obedientiam coacta susci
piens: pie sub ministrati
ōis operibus: quāq; de
spicabilibus et abiectis
humiliato non minus cor
de q; corpore sollicitus in
tendebat. foras exētiū
famularū lutulentos pe
des abluens: extergens
osculans: iuxta nri salua
toris exemplum: intusq;
ministrantiū laboriosis
obsequiis: ac si ancilla
foret empticia: cū omni
promptitudine tenerum
exponens corpusculum:
sanis infirmis ac debilib;
tanq; dominabus suis:
promptum et hylarem
cū oportunitas aderat: i
pertinebatur pro viribus
famulatum. Sic igitur
humilis francisci discipu

la: magistra virginū ef-
fecta. sicut a sanctissimo
patre didicerat: non tā
preferri affectabat quā
subici: nec tā obediētie
sancte uigū alijs impo-
nere q̄ portare: quaten
perfectiōis omnis radi-
cem humilitatem sponta-
neam: et in semetipsa per
exercitationis frequētiā
irrigaret et excoleret: et i
filiariū cordibus per exem-
plantatis efficaciam cō-
plantaret. **Re.** Quens in
mundo labili sponso cōiunc-
ta nobili sursum deliciatur
clausoq; carne fragili tanq̄
in vase fictili. **Thes.** auro glo-
riatur. **N.** Nec in rota versa-
tili fulta virtute stabili cū
xpo delectatur. **Thes.** auro
gloriatur. **In. iij. nocturn.**
ant. Co: Verbis sapientie
medullitus apponit. cum
predicator: gratie verba vi-
te proponit. **ant.** Trahit de
testa nucleū. de littera sapo-
rem. de petra sugens oleum
de spina legens florē. **ant.**
format clara discipulas ce-
lesti disciplina cuius est ad
uiuenculas conuictus pro
doctrina. **Leo. vij.**

Paupertatis euan-
gelice cuius inde-
ficientem affluentia be-
atus pater filijs i succes-
sionem hereditaria dere-
liquit: hec tanq̄ legiti-
ma filia: legitima nolu-
it portione carere. Pro-
pter quod in sue conuer-
sionis initio: paternam
hereditatem que ad eam
peruenerat distrahi fecit:
sibi q; de precio ml reser-
uans totum pauperib; cō-
rogauit. Tantū demq;
cum sancta paupertate
fedus inijt et amorem
contraxit: vt nichil pre-
ter deum habere vellet:
nichil preter necessariū
victū et vestitū pmitteret
a sororibus recipi: nichil
q; in posterū reservari.
Paupertatis priuilegiū
a dño innocētiō tertio:
cū multa ipius pontifi-
cis dignatione cōcessū:
cuius primā notulam
propria manu nō sine
lachrymis idem cōscrip-
sit antistes: cum domi-
nus gregoriū notū
paterno compassus affe-
ctu mitigare disponet:

et eandem sanctam vir-
ginem a voto paupertatis
absoluere tam arte:
respondit deo charissima
filia: de peccatis quidem
se velle libenter absolui:
non autem de obseruan-
dis consilijs ihu xpisti.
Altissime siquidem pau-
pertatis voto tam forti di-
lectiōis inheuerat vincu-
lo: vt tolerabilius ei vide-
retur seuenti spiculatori
ferendam ceruicem pro-
tendere: q̄ tam preciose
margarite pulchritudinē
perdere: facieq; cōuersa
retrosum a tante perfec-
tionis proposito resilire.
Re. Carnis templo soluto.
spiritus celos scandit et pa-
tet aditus. Benedictus sit
talis exitus multo magis ta-
lis introitus. **N.** Quia pa-
m morte iuncta vita viuūt
vita functa. Benedictus sit
talis exitus. **Leo. viij.**
Ergo itaq; prudē-
tius: pro gloriose paup-
tatis inopia celestis exu-
berantie gloriā esse red-
dendam: elemosynarium
fragmina panūq; immu-

285
tias quas elemosynarij
comportabāt valde susci-
piebat hilariter: et quasi
mesta de panib; integris
exultabat potius in frag-
mentis. Cum vincus tā-
tum semel foret in mona-
sterio panis: et hora iam
instaret edendi: dispensa-
trice recurrente ad matrē:
iussit illa dimidiū panis
eiusdem fratrib; erogari:
dimidiū vero residuum
reservatum sororibus. in
quinquaginta diuidi
iuxta earum numerū in
scissuras. Hac igitur ius-
sione insolita fidelis famu-
le xpi: ab humili filia et si-
cum admiratione suscep-
ta non sine deuotione ta-
men effectui mancipata:
creuit diuino munere in-
ter frangentis manus par-
ua illa materia: et cuilibet
de conuentu sua extitit por-
tio copiosa. **Adodo** quo-
q; consummā cū defecisset
oleum in lechito: allatū
vasculū virgo preclara
proprijs manib; abluit:
confestimq; seorsum do-
catū superfuso diuinitus
oleo: vsq; ad summum

repleri sacris suis preci-
bus impetrauit. *Re.* De pa-
ne pascat unico turbam sozo-
rū pauperū. claret signo mi-
fico virtus signorū veterū.
Dum cibet ex tam modico ma-
gno conuentus numerū. *X.*
Pro tenui viatico mensa leta-
tur superū regno beatur celico
pro vilitate cenerū. Dū abet
ex tam modico. *Lectio. ii.*
Estentatis sacre
rigorem: pro quo
xpi sponsa prefulgida m-
grā se non imerito aslere
re potuit sed formāsam:
partim: imitabilem par-
tim admirabilem: qui hu-
militer audire voluerit: ve-
racter comprobare vale-
bit. Simpla namq; tu-
mcula et vili palliolo de-
rudi panno tegebat poti-
us q̄ fouebat corpuscu-
lū: plumarii. pellum et
etiam calciorum penitus
ignorabat vsum: et tene-
ram carnem omni tēpore
continuiatis ieiunijs atte-
rebat. Ad maiore quadage-
simam: et ei que dicitur
sancti martini: cōtinue i
pane et aqua ieiunans:
solis diebus dominicis

vim modici de gustabat.
Cum autem beatā clarā
iam animis quadraginta i
paupertatis fornace velut
aurum purgatum et tri-
ginta octo annis velut la-
pidem viui languoris
malleo quadraginta in edi-
ficio celesti collocare dño
placere: et ipa iextremis
iam ageret: candidus be-
atarum virginum ceteris
incantibus corom oza-
tus visus est domū intra-
re vbi eadem xpi famula
decumbebat: et vsq; ad lec-
tum eius procedere et cir-
ca eam quasi visitatiois
offitiū ad confortationis
solamen quodam huma-
nitatis studio exhibere.
Quarū vna emmentior
ceteris et fulgidior mitter
in quā dñi nri ihu xpi ac-
cessit ad lectū: et amati-
me se inclinans suanē sp̄o
se filij prestat amplexum.
Proferitur a ceteris virgi-
nibus mire pulchritudi-
nis pallium: et certatum
cunctis deseruentibus:
corpus beate clare tegit:
et quasi thalamus ador-
natur. Et inter diuinas

colloquia anima egredi-
tur sanctissima: premio
perpetuo laureanda. *Co.*
monetur sequenti die to-
ta anima xpi vicario cum
cardinalibus: alexandro
papa scilicet virginis ex-
quias non minus letan-
ter q̄ deuote celebrante.

*In festo scōz mri xpi
hii scōzū eius. Lco. i.*

Ome sancti hy-
politi martiris:
sub decio impe-
ratore et valeriano pre-
fecto. Hunc beatum ypo-
litum vicarium: sanctus
laurentius cum apud eū
esset in custodia baptiza-
uit. Qui peractis sacris
exequijs martiris: post
tertiū diem ad domū suā
rediens: dedit pacē om-
nibus seruis suis et an-
allis: et cōmunicauit col-
de sacrificio altaris beati
laurentij martiris. Et po-
stita mensa priusq; cibum
sumeret: venerūt milites
et tenuerunt eum: et per-
duxerunt eum ad detum.
Quem videns detius ce-
sar subridens dicit ei. Nū-
quid et tu magus effectus

es: quia corpus lauretij
abstulisse dicis? Sanc-
tus ypolitus respondit.
Hoc non feci quasi magus:
sed quasi xpianus. *Lco. ii.*

Etius furore reple-
tus: iussit vt cum
lapidibus os eius conti-
deretur. Et expoliavit eū
veste qua induebatur ha-
bitu xpiano: et dixit ei.
Sacrifica dijs et viues:
sin autem peries p tormē-
ta sicut laurentius. Sac-
tus ypolitus dixit. Vti-
nam exemplum merear
beati lauretij fieri: quē
tu miser ausus fuisti ore
polluto nominare. Exten-
sus igitur fustibus et car-
dis tam diu cecus est: do-
nec cedentes deficerent.
Inde leuatus a terra iussit
eum detius vestiri milita-
ri veste qua gentilis vte-
batur: et dixit ei. Recole
militiam tuam et esto
nostre amicus: et i con-
spectu nostro vtere mili-
tia praestima quam semper
habuisti. *Lco. ii.*

Om beatus mar-
tyr dixisset militia
mea hec est firmis sic deo

meo ihu xpo militare :
vnde cupio ad celerem
palmam cu fructu veni-
re: detius inacidia plen-
dixit valeriano. Accipe
omnes facultates eius:
et interfice eum crudeli
examinatione. Porro
valerianus exquisita oi
facultate eius inuenit i
domo ypoliti omnem fa-
miliam xpianam: qua i
conspectu suo presentari
fecit. Et iussit beatum
ypolitum foras muros
porte tyburtine cu fami-
lia sua duci. Beatus hypo-
litus confortabat omnes
dicens. Fratres mei noli-
te metuiere: quia ego et
vos vnu dei habemus.
Et decollati sunt promi-
cu ferus: numero decem
et nouem. Beatus vero
ypolitus ligatus pedes ad
colla indomitoz equoz:
sic per cardetu et tribulos
tractus: emisit spiritum.
Nocte venit beatus iusti-
nus presbiter et collegit
corpora sanctoru: et sepe-
liuit i campo eode iuxta
nymphae ad latus agri
verum idibus augusti:

De sca concordia. Le. iiii.

Dome sancte cōco-
die: nutritrix eius-
dem sancti ypoliti. Cum
valerianus ad familiam
ypoliti sibi presentatam
diuisset: considerate etate
vestras ne simul pereatis
cu ypolito dno vestro: re-
spondit beata cōcordia
nutrix eiusde sancti ypoli-
ti. Nos cu dno nostro de-
sideramus magis pūdi-
ce mori: q̄ impudice vi-
uere. Ad hec valerianus.
Genus seruozū non nisi
cu supplicijs emendatur.
Et iussit vt beata cōcor-
dia cum plumbatis cede-
retur: et cum cederetur e-
misit spiritum. Corpus
q̄ eius in cloacam proie-
ctū cum diu querebat sac-
tus iustinus et non inue-
nit: tristis rediit: vt ^{ad deo}
non cessarent flere oculi
eius. *Lectio. vi.*

Ertiodecimo vero
die post passionē
sancti ypoliti venit qui-
dam noie porphyrus mi-
les ad hirencium cloaca-
riū qui occulte xpianus
erat et dixit ei. Si secre-

ti possis custodire: idica-
bo arti tue multū questū.
Ante hos dies iussit vale-
rian' prefectus quādā cre-
ditariā ypoliti plūbatū de-
ficere: et corp' ei' i cloacam
iactari. Nec i vestibz suis
spero q̄ margaritas habet
abscolat vel aurū. *Lectio. vii.*

Audiēs hec hirencius:
Intinuit secreto
beato iustino presbitero.
Qui flectēs genua grās
egit deo. Porphyrus autē
venēs nocte simul cu hire-
neo inuenit corpus factū:
sed i vestimentis eius nichil
inuenit. Beatus autē hire-
neus vocauit ad se quēdā
xpianū abundiū noie:
et tulerūt corp' ei' et pdu-
xerūt ad beatū iustinū.
Ad grās agēs deo ille
suscepit: et iuxta corpo-
ra martyru ypoliti et alioz
sepeliuit octauo kalēdas
septembas. *In festo*

sa eusebii conf. Lectio. i.
Beatus eusebi' pres-
biter: cu presente
cōstatio fide ca-
tholicā cōstātissime defe-
saret: et liberū papā do-
leret amane perfidie cō-

sensisse: ab irato cōstatio
iperatore arriano icludit'
i quodā cubiculo domus
sue: habēte i latitudine pe-
des quatuor. Multis igitur
ibi nichil: i orōne con-
stāter pseuerauit: et nono
decimo kalēdas septēbus
post mēses septē adhuc ta-
mē iclusus dormitionem
accepit. Cuius corpus
collegerunt gregorius et
horosius pbū: et sepelierūt
i crypta iuxta corpus bti
sixti martyris et epi via
appia i cymiterio calixti.
Vbi et titulū ipius scribē-
tes posuerūt ita. Eusebio
hoi dei. Audiēs cōstātius
q̄ gregorius et horosius
sepelissent corpus bti eu-
sebi i eadē crypta vbi eū
condiderant: precepit vi-
uū icludi gregoriū. Hūc
seminuū noctu horosius
presbiter excepit inde: et
post paululū defunctum
iuxta corpus beati eusebi
sepeliuit. facta q̄ est gra-
uissima persecutio i eccle-
sia catholica ab arriamis:
sedem apostolicā tenente
tunc libero. *Lectio. ii.*

In vigilia assumptionis
beate marie virginis
Ad matutinas iurator.

Admite adoremus regem regum. Cui hodie ad ethereum vrgo miranda assumpta est celum. *ps.* De mente exultemus. *oratio.* Quae terra. *In primo nocturno.* Exaltata est sancta dei genitrix super choros angelorum ad celestia regna. *ps.* Domine deus noster. *an.* Paradisi porte per te nobis aperte sunt. que hodie gloriosa cum angelis triumphas. *ps.* Celi enarrant. *an.* Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui. *ps.* Dominus est terra. *oratio.* Exaltata est sancta dei genitrix. *Re.* Super choros angelorum ad celestia regna. *Sermo sancti iheronimi presbyteri. Leo prima.*

Adgitis me o paupere et custodiam in me charitas christi me compellit: qui vobis dudum tractatibus loqui consueveram: ut non loquendi genere sanctis que vobiscum degit vir-

gibus: latino utens eloquio exhortationis gratia sermonem fatiam de assumptione beate et gloriose semperque virginis marie more eorum qui declamatorie in ecclesiis solent loqui ad populum: quod utique genus docendi nondum antigeram. Sed quia negare nequeo quicquid iniungitis: nimia vestra victus dilectione: experiar que hortamini affectu: infatu more balbutientium: qui quicquid audierint fari gestunt: cum necdum possint ad plenum verba formare. Maxime quod propter simplices quasque ad me deponere compellitis ut habeat sanctum collegium vestrum sermone latino: quibus se occupent laudibus ex eadem die: quibus ne diuinis vacent lectionibus: presertim cum et eadem in multis festiuitatibus multorum sanctorum patrum studia miro cuderint eloquio: que de hac quidem verius ubique in

scripturis diuinis pre-
dicata leguntur. Quid
enim aliud sonant euan-
gelia: nisi nascentem do-
minum ex maria virgine:
et omnia eius ieremeta
quousque fuit in mundo
dutarat diuinis efferunt
precomis? **R.** Vidi specio-
sam sicut colubam ascendente
de super riuos aquarum cui
inestimabilis odor erat in
mis in vestimentis eius. Et
sicut dies verum circūda-
bam flores rosarum et lilia
conuallium. **R.** Que est ista
que ascendit per desertum
sicut virgula fumum ex aro-
matibus mirre et thuris.
Et sicut dies verum circūda-
bant eam. **Lcō. ii.**

Nostro ab exordio
sancti euangelij.
gabrielem archangelum
colloquentem marie
audistis: et deinceps omnia
reliqua plenius legistis.
Ad presepe quoque paula-
te teste: nato puero mul-
titudinem angelorum
inter crepidias noui par-
tus et querelas nescij
ploratus pro fescemini
gloria in excelsis deo: et

in terra pax hominibus
bone voluntatis cantā-
tem audisti: et radiantē
stellam vidisti. Pastori-
bus in super euangeliza-
tibus credidisti. Magos
preterea tria deferentes
munera in visione bea-
tis oculis conspexisti.
ipsa eadem munera bene
intelligendo votis omni-
bus fide deo obtulisti.
Nam et cum eisdem ma-
gis deum puerum in pre-
sepio adorasti. Sed for-
te conquesta me delato-
rem quod te prodiderim da-
mabis. Ad quod ego.
Si celatum esse volebas
teste conscientia: nondum
narrare ante presepium
ubi plurimum lacryma-
ta es non deberes. Quod
de verum fatear: expressi
precoma etiam si volue-
ro adiuratus: neque tuas
laudes omnino tacere
queo. Idcirco tue te in-
terrogent filie quas lac-
te nutris: tu ea melius
referabis: que nescio si
per spiritum aliquā ceteris
aut in spiritu vidisti.
Unde vos o filie pulsa

te matrem precibus: pul-
sate ad hostium iuitantis
amici: si quomodo tan-
dem vobis aperiantur que
sunt reuerenti matri. Ve-
ritamen de his quod plu-
ra dicam: Omnia salua-
toris gesta et beate man-
e obsequia: nec non et ac-
tus vite ex euangelio di-
dicistis. Et nunc quid
superest: ut ab aliquo do-
ctore requiratis. **R.** Si
aut cedrus exaltata sum in
libano et sicut cypressus in
monte syon quasi mirra
electa. Dedi suauitatem odo-
ris. Et sicut gnamomum
et balsamum aromatizans.
Dedi suauitatem. **Lcō. iii.**

Omen eius qualiter
assumpta est: quia id ve-
stra deposcat intentio pre-
sentia absens scribere vo-
bis curam: que absentia
presens deuotus obtuli:
ut habeat factum collegium
vestrum in die tante solēp-
nitatis minus latini ser-
monis: in quo discat te-
nera infantia lactis expe-
ri dulcedinem: et de ex-
guis eximia cogitare:

qualiter fauente deo per
singulos annos tota hec
dies expendatur in laudem
et cum gaudio celebretur:
ne forte si venerit vestris
in manibus illud apocry-
phum de transitu eiusdem
virginis dubia pro certis
recipiat: quod multi
latinorum pietatis amo-
re studio legendi carnis
amplectuntur presertim cum
ex his nihil aliud
experiri potest pro certo:
nisi quod hodierna die glo-
riosa migravit a corpore
demonstratur autem sepul-
chrum eius cernentibus: no-
bis usque ad presens in val-
lis iosaphat medio: que
vallis est inter montem
syon et montem oliueti
posita: quam et tu paula-
la oculis asperisti. Vbi
in eius honore fabricata
est ecclesia mro lapideo
tabulatu: in qua sepulta
fuisse ut scire potestis ab
omnibus ibidem habitan-
tibus predicatur: sed nunc
vacuum esse mausoleum cer-
nentibus ostendit. Idcirco
dixerim quod multi
nostrorum dubitant utrum

assumpta fuerit similis cum corpore: an obierit relicto corpore. **R.** Que est ista que processit sicut sol et forma tanquam iherusalem. Viderunt eam filie syon et beatam dixerunt et regine laudauerunt eam. **V.** Et sicut dies verni circumdabant eam: flores rosarii et lilia conualui. Viderunt eam filie syon. **In. ij. nocturn. ant.** Specie tua et pulchritudine tua. intende prospere procede et regna. **Ps.** Eructavit cor. **ant.** Adornabit eam deus vultu suo: deus in medio eius non commovebitur. **Ps.** Deus non sterrefugium. **ant.** Sicut habitatio omnium nostrum habitatio est in te sancta dei genitrix. **Ps.** Fundamenta eius. **V.** Assumpta est maria in celum gaudent angeli. **R.** Laudantes benediciunt dominum. **Domodo. L. ij. m.** **C.** Autem vel quo tempore aut a quibus personis sanctissimum corpus eius inde ablatum fuerit vel ubi transpositum: utrumve resurrexit nescitur: quoniam nonnulli asserere velint eam iam resuscitatam:

et beata cum christo immortalitate in celestibus vestiri: quod et de beato iohanne euangelista eius ministro: cui virginem apostolus virgo commissam est plurimum asseuerant: quia in sepulchro eius ut fertur non nisi manna inuenitur: quod et scaturire cernitur. De ritamen quid horum verisenseatur ambigimus. Melius tamen deo totum cui nichil impossibile est committimus: quod aliquid temere diffinire velimus auctoritate nostra quod non probamus. Sicut et de his qui cum domino teste euangelio surrexerunt: sed utrum redierint in terram puluerem an non certum non habemus: nisi quod legimus: quod multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt ac venerunt in sanctam civitatem scilicet iherusalem et apparuerunt multis. De quibus profecto nonnulli doctores scribunt etiam et in suis reliquerunt scriptis: quod in illis perpetua completa

sit resurrectio. fatentur enim quod veri testes non essent: nisi et vera esset eorum resurrectio. Unde et beatus petrus dixisse legitur cum de dauid loqueretur in testimonium. Et sepulchrum inquit eius est apud nos: quasi non sit ausus dicere: quod ipse aut corpus eius apud nos est: sed tantum sepulchrum in quo conditus fuerat. Hinc aiunt resurrexisse et ipsum cum ceteris sanctis: et ideo vacuum remansisse mansoleum: ut nunc beate marie cernitur. Quod sane factum et de alijs quibuslibet locis scripturarum affirmare conatur: quod hi iam cum christo regnent resuscitati in eterna societate. Quod quia deo nichil impossibile est: nec nos de beata maria factum abnuimus: quam quod propter cautelam salua fide: pio magis desiderio opinari oporteat quod inconsulte diffinire: quod sine periculo nescitur. **R.** Ornatam monibus filiam iherusalem dominus

concupiuit. Et videntes eam filie syon beatissimam predicauerunt dicentes vnguentum effusum mortem tuam. **R.** **A.** statit regina a dextris tuis in vestitu de auro circumdata varietate. Et videntes eam filie syon et beatissimam. **Ps. v.** **C.** Hys ergo vnde et quibus certi sumus tantisper loquamur ad exhortationem vestram qualicumque sermone: ad edificationem et laudem nominis dei: ut et religio seruetur pro famulatu: et deuotio augeatur pro affectu: quoniam hec est virgo que sola iterumit vniuersam hereticam prauitatem: sola sit post dei que nos confirmet in omni veritate: suisque commendet precibus et meritis auxilietur: ut et ipsi digni inueniamur eius laudibus. Quod si queritur post ascensionem domini quid egerit: vnum pro certo est: quia virgo sancta corpore ac mente permansit. Quam sane angelus gabriel: ac si celestis paranympheus intactam custo-

diuit: et iohannes apo-
stolus et euangelista: cui
xp̄s eandem in cruce cō-
misit: virgo virginem
seruauit: suisq; deserui-
uit obsequijs. Nō q̄ ex-
imus ille sanctorū apol-
tozū chorus eam deser-
uerit: inter quos post re-
surrectionem intrans et
exiens familiaris cōtu-
lit de xpi incarnatione:
tanto siquidem verius:
quanto ab initio per spi-
ritum sanctū plenus oī-
a didicerat et prospererat
oculis vniuersa: licet et a
postoli per eundē spiritū
sanctū oīa cognouerint:
et in omnem edocti perue-
nerint veritatem. **R.** Be-
atam me dicent omnes ge-
nerationes. Quia fecit in
dñs magna quia potens est
et sanctum nomē eius. **V.**
Et misericordia eius a pro-
gime in progemes timentī-
bus eum. Quia fecit michi
dñs magna quia potens ē
et factū nomē eius. **Luc. vi.**
Quam sane beatā
virginem: et si des-
venerati sunt discipuli
eiq; simulabantur offi-

cio dilectionis: iohan-
nes tamen amplius ac
specialis vsq; ad finem
vite: qui sibi cōmissam
accepit in suā quasi ma-
trem filius. Hūc etiam
benignus magister de eni-
ce: mulier inquit ecce fi-
lius tuus ad discipulum
autem ecce mater tua: vt
virgo virginem coleretur:
et deserueret officiū sicut
cūa adoptionis. Non
enī pudicissima virgin-
tas alicui discipulorum
rectius q̄ virginem cōmen-
datur: vt esset ad inuicē
grati societas et floridus
aspectus: necnon et venu-
stus conuersandi vnam
alternatim pudicitiam
splendore decoratus. V-
na siquidem virginitas
in ambobus: sed altera
proportio in maria. Alia
siquidem quia fecundior:
sed ipsa. Ipsa vero sed al-
tera: quia et si ipsa eadem
q̄ in corrupta: tamē fe-
cunditas integritatis
longe gloriosior qm vir-
ginitas. Accirco et fecun-
ditas in illa tota dei ex-
ta est et virginitas. Ali-

quum nūq̄ secundum
naturam nascendi vir-
ginitas vbi fecunditas
predicatur: neq; fecun-
ditas vbi virginitas in-
tegra conseruatur. Ideo
q̄ totum super excellent
de illa que dicuntur: q̄
sunt diuina atq; ineffa-
bilia. Unde virginitas
et fecunditas prolis sup-
ereminēs nouitas est q̄
humanū cernatur ex car-
ne quod nascitur. Verū
tamen et si magnificen-
tior multum virginitas
in maria propter gratie
excellentiā: vna tamen
integritas carnis et vna
virtus que ad inuicē qua-
si cognate sociantur. Hic
quoq; iohannes quicq̄
est quod maria genuit:
euangelizando suo com-
mendat eloquio. Verbum
inquit quod in principio
erat et verbum erat apud
deum: et deus erat vbi.
Hoc quippe verbum quod
erat in principio: et apud
deum erat: et deus erat
verbum: ipm deum ge-
nuit beata virgo maria
ex se carne factū. Accirco

et virginitas longe sacra-
tior: et fecunditas vt
ita dicā multo ineffabi-
lior: q̄ suo potuerit ille
explicare eloquio. Verū
tamen quando virgini-
tas cognatio virginita-
ti: tanto beatus euange-
lista ceteris excellentior
et vicinior verbo. Ideo
quicquid est quod vir-
go genuit: totum pro-
ut potuit homo per spū-
tum sanctum nobis rese-
rauit manifestius et do-
cuit. Ceterū ad exemplū
humane vite conuersa-
tio eius post ascensionē
xpi generaliter cū aposto-
lis fuit: quousq; disper-
guntur: sicuti lucas me-
minit dicens. Et regres-
si quidem a mōte oliueti
iherosolimam venerunt
et ascenderunt in cenacu-
lum. Ibi quippe mane-
bant cum maria matre
ihū vnamini aspirati in
caritate: perseverantes
in oratione: donec idue-
rentur virtute ex alto. Ec-
ce ihū ascendente: virgo
vacat in schola virtutū:
et meditatur in lege man-

datorum dei: ut et ipsa sit
forma discipline christi et
exemplum perfectionis
virginibus. Conuersa
tur autem cum testibus
sancte resurrectionis et
ipsa testis: conuersatur
cum senatoribus celi infra
curiam paradisi: sub spi
ritu sancti disciplina: et
magisterio totius diui
ne maiestatis. Inuenit
beata et gloriosa virgo
maria prima inter pri
mas summum regis col
tes: quarum vita non e
rat iam eternis in quibus
christus prehabatur: sed de
celis. quos et vos o filie
imitamini que in schola
christi permanere uouistis.
Perseuerate in orationi
bus unanimiter uiuetes:
quousque intrare possitis
gaudia eterne uite: quo
beata virgo feliciter hodie
intrauit alternantibus
hymnicis angelorum
choris infra pascua eter
nitatis. ubi una soci
etas omnium supernorum:
ubi dulcis sollemnitas
angelorum: ubi post la
bores et erumpnas felix

et suauis est refectio an
marum. **R.** Beata es virgo
maria que dominum portasti
creatorem mundi. **Genui**
sti qui te fecit et in eternum
permanes virgo. **V.** Aue
maria gratia plena dominus te
cum. **Genuisti** qui te fecit.
In tercio nocturno. **ant.**
Gaude maria virgo cunctas
hereses sola interemisti in
uerso mundo. **ps.** Cantate.
an. Dignare me laudare te
virgo sacra da michi vir
tutem contra hostes tuos. **ps.**
Dominus regnauit exultet
ant. Post partum virgo in
olata permansisti. dei genitricem
intercede pro nobis. **ps.** Can
tate. **v.** **A.** Maria virgo as
sumpta est ad etherei thala
mum. **R.** In quo rex regum stel
lato sedet solio. **Lectio** seci
euangelij. **Secundum**
Lucam. **v.** **lco.** **vij.** **R.**
In illo tempore. In
trauit iherusalem in quod
dam castellum: et mulier
quedam martha nomine ex
cepit illum in domum suam
Et reliqua. **Omelia** seci
augustinus episcopi. **R.**
Anctum euangelium
cum legeretur au

diuimus a femina religi
osa susceptum esse dominum
hospitio: ea que martha
vocabatur. Et cum esset
ipsa occupata in cura min
istrandi: soror eius mari
a sedebat ad pedes domini: et
audiebat verbum eius. La
borabat illa: vacabat ista
illa erogabat: hec imple
batur. Verumtamen mar
tha laborans multum in
illa occupatione et nego
tio ministrandi interpel
labat dominum: et de so
rore sua conquesta est:
quod eam laborantem non
uiuaret. Dominus au
tem pro maria respondit
marthe: et ipse eius fac
tus est aduocatus: qui
iudex fuerat interpellat.
R. Diffusa est gratia in la
bijs tuis. Propterea bene
dixit te deus in eternum. **R.**
Martha et gutta et cassia
a velimentis tuis a gradi
bus ebullientis. ex quibus de
lectauerunt te filie regum
in honore tuo. Propterea
benedixit te deus. **lco.** **viii.**
Martha martha in
quit circa multa
occupata es: quoniam unum

est necessarium. **A.** Maria
optimam partem elegit:
que non auferetur ab
ea. **Audiui**mus ergo
et interpellationem inter
pellantis et sententiam
iudicis: qua sententia
interpellanti respondit
suscepta defendit. Erat
enim maria intenta dulce
dum verbi dei. Intenta
erat martha quomodo
pasceret dominum: ita
erat maria quomodo
pascetur a domino. A mar
tha conuiuio domino paraba
tur in cuius conuiuio iam
maria iocundabatur. Cum
ergo maria suauiter audi
ret verbum dulcissimum:
et corde intentissimo pa
sceretur: interpellato do
minum a sorore sua. quo
modo putamus eam ti
nuisse ne diceret ei dominus:
surge et adiuua sororem
tuam. **R.** Beata es virgo
maria dei genitricem que cre
didisti domino. perfecta sunt in
te que dicta sunt tibi. ecce
exaltata es super choros an
gelorum. Intercede pro no
bis ad dominum deum nostrum.
V. Aue maria gratia plena

dominus tecum. Intercede
pro nobis ad dñm. *Lto. ii.*

Maria enim suauitate
quia profecto maior est
refectio mentis q̄ v̄tr̄is.
Excusata est: sed et securi-
or. Quomodo autē excu-
sata? Attendamus. ispi-
ciamus. perscrutemur qd̄
possumus: pascamur et
nos. Quid em̄ putam?
nos reprehensū esse mi-
nisteriū marthe quam
cura hospitalitatis occu-
pauerat: que ip̄m dñm
hospitio receperat. Quo-
modo ergo recte reprehe-
debatur: que tanto hos-
piti letabatur. Hoc si ve-
rū est: dimittant homi-
nes q̄ ministrant egen-
tibus: eligant sibi par-
tem meliorem que non
auferetur ab eis. Dacēt
verbis: inh̄rent doctrine
dulcedim: occupētur ar-
ci scientiam salutarem.
Nichil eis cure sit quis
peregrinus in vico iace-
at: quis eget pane: q̄s
inducendus: quis visitan-
dus: quis redimendus.
quis sepeliendus. *Ma-*

cent operi misericordie:
vni insistent scientie. Si
melior pars est: cur nō
omnes hoc faciunt: qm̄
ip̄m dñm in hac causa
patronū habemus? Nō
em̄ timemus i hac re ne
offendamus eius iustici-
am: cū patronā teneam
eius sententiā. *R. O glo-*
riosa domina excelsa super fi-
dem. que nec primā similem
vila est nec habere sequenti
Sola sine exemplo placuit
virgo x̄po. V. Sola fuit
mulier patuit qua ianua leti
ex qua vita rediit. Sola sine
exemplo placuit. C. Intra
octauā beate marie seculi
ones leguntur de simone et
iberonini p̄b̄i scilicet. Ho-
die namq̄. Et tres de ome-
lia festiuitatis eiusdem.
De festiuitatibz vero que
infra octauā assumptionis
occurrūt indub̄ tūc agūt.
sed post octauā celebrant.
Sed de octaua beati lau-
rentij et de s̄cto ludouico
episcopo et confessore fit
eodem die quo cadunt.
Pro prima die infra oc-
tauā assumptionis beate
virgis de simone sc̄i ihero-

mini presbiteri. Lto. i.
Hodie n̄q̄ glo-
riosa semp vir-
go maria celos
ascendit: rogo gaudete:
quia vt ita fatear: inef-
fabili ter sublimata cum
x̄po regnat in eternum.
Regina mundi hodie
de terris: et de presenti
seculo nequā eripitur.
Iterū dico gaudete: qz
secunda de sua inaccessibili
gratia ad celi palatiū
iam peruenit. Exultate
in quaz ac gaudete et le-
tetur omnis orbis: quia
hodie nobis omnibus in-
teruenientibus eius me-
ritis salus aucta est: vo-
bis quoq̄ diligentibus
eum honor et virtus vna
cū reliquis virginibus
sacris amplior prestatur
et gratia. Idcirco dīlec-
tissime letumini et lau-
date: quia si deū ore p̄-
phetico in sanctis suis
laudare iubemur: nul-
to magis cū hac celebra-
tate beate marie virgis
matris eius oportet nos
cum hymnis et canticis
diligentius extollere:

et dignis deo iubilare p̄-
conijs: ac mysticis hono-
rare muneribus. *Lto. ii.*
Noli dubiū quin
totum ad gloriā
laudis eius pertineat:
quicquid digne geni-
trici sue impensū fuerit
ac solempniter adimple-
tum. Ex quo timeo sat̄
et valde pertimesco: dū
vestris cupio parere pro-
fectibus: ne forte sicut
improbis: ita et indi-
gnis laudator inueniar.
Profecto em̄ cum nec sa-
ctitas nec fecundia sup-
petat: vt beatam et glo-
riolam virginem digne
laudare queā: quomaz
vt verū fatear quicquid
humans dici potest ver-
bis: minus ē a laude celi:
quia diuinus et angelical
est excellentius predica-
ta et laudata preconijs.
A prophetis quidē pre-
nunciata: a patriarchis
figuris et enigmatibz
prefigurata: ab euāge-
listis exhibita et mon-
strata: ab angelo vene-
rabiliter atq̄ officiosis-
sime salutata. *Lto. iii.*

Propterea qualis
et quanta esset
ab eodem diuinitus de
claratur cui ait. Ave gra
tia plena dominus tecum:
benedicta tu in mulieri
bus. Talibus namque de
cebat virginem oppig
nari muneribus: ut
esset gratia plena: que
deit celis gloriam: terris
domini pacemque refu
dit: fidem gentibus. fi
nem vitis vite ordinem:
moribus disciplinam. Et
bene angelus ad virgine
mittitur: quia semper e
angelis cognata virgin
tas. Profecto in carne
preter carnem vivere non
terrena vita est: sed cele
stis. Unde in carne ange
licam gloriam acquirere:
maioris est meriti quam ha
bere. Esse enim angelum
felicitatis est: esse vero
virginem virtutis: diu
hoc modo obtinere virib;
mittitur cum gratia: quod
habet angelus ex natu
ra. Vtrumque tamen et es
se virginem et angelum:
diuinum numeris est officium.
non humanum. *Itē m*

De inquit gratia
plena. Et bene ple
na: quia ceteris per par
tes prestat: marie ve
ro simul se tota infudit
gratie plenitudo. Hoc quod
prestat quod dauid canit.
Descendet sicut pluuia
in vellus. Vellus itaque
cum sit de corpore: nescit
corporis passionem: sic
et virginitas cum sit in
carne: vincula carnis nescit.
Celestis plane umber in
virginem vellus plac
do se infudit lapsu: et
tota diuinitatis vnda se
contulit in carnem: quan
do verbum caro factum
est. ac deinde per cruas
patibulum expressum ter
tis omnibus pluuia sa
lutis effudit: et fillici
dia gracie humane pre
stitit mentibus. Dñs te
cum inquit. Admira res.
Etiam erat cum virgine:
qui ad virginem mitte
bat angelum. Et preces
sit nuntium suum dñs: sed
a deo non recessit: nec te
neri potuit locus qui om
nibus habetur in locis: et
totus ubique est: in quo

294
indul totum. *Itē m*
Ergo verbum pa
tris iuxta a patre
discens: homo pro no
bis fieri dignatus est: se
creto suo misterio quod
ipse nouit. Qui quomodo
totum suscepit quod est ho
minis: homo totus est:
et totum retinens quod de
est: omnino aliud quam de
qui natus est ex maria
esse non potuit. Scit enim
deus omnia et potest.
Propterea quia ita est:
scit se ac potuit in utero
virginis sine sui corrup
tione misceri atque uniri.
ut unus esset christus deus
et homo: una persona: v
na substantia. Ob quod
dei genitrix electa et pre
electa: iure ab angelo sa
lutatur et predicatur gra
tia plena. Vere plena. p
quam largo sancti spiri
tus umbre: perfusa est omni
creatura. Et ideo satis ei
deuotissime: primum an
gelus veneratur et salu
tat. Admiratur itaque et ipse:
qualis aut quanta sit
quam salutatur. Non enim
simplex fateor: vel con

fecta fuit ista saluatio:
sed omni admiratione
digna. Siquidem ve
nerationis fuit delatio:
oblatio muneris: famu
latus obsequij. Quia et
si in sanctis patribus et
prophetis gratia fuisse
creditur: non tamen ea
tenus plena. In mariam
vero totius gratie que in
christo est plenitudo venit:
quaque aliter. Et ideo in
quit. Benedicta tu inter
mulieres: id est. benedicta
plusquam omnes mulieres.
Ac per hoc quicquid ma
ledictionis infusum est
per eam: totum abstulit
benedictio marie. In su
per et gratiam refudit ex
ortus: quam non habuit
prius omnis mundus. *Itē m*
Situr quod natu
ra non habuit: v
sus nesciuit: ignorauit
ratio: mens non capit
humana: pauet celum
stupet terra: creatura omni
etiam celestis miratur:
hoc totum est quod per
gabrielem marie diuin
tus nuntiatur et per christum
adimpletur. Quia de cau

sa de tali tanta q: loq me indignū fateor. Sed et puto q nemo sit qui psumat nisi qui quanta sint que panduntur penitus ignorat. Tamen et si ad hoc nemo idoneus inuenitur: votis omnibus cessare non debet quilibet etiam peccator a laudibus: quous expleat nequeat quod sentit. Unde sermo diuinus cum de peccatore ageret in psalmis: sacrificium inquit laudis honorificabit me: et illic iter quo ostendam illi salutem dei. Ac si patenter dicatur. Illic iter est laudis ad eternam laudem sine fine mansuram: sed nemo apprehendet illud: nisi ego premostrauero.

De omelia sci augustini episcopi super euangelio.

Attrauit ibis in quodam. Lectio. vij.

Aria optimā partem elegit: que non auferetur ab ea. Si melior pars est: cur non omnes hoc faciunt: quando ipsum dominum in hac causa habemus patro-

nū. Non enim timemus in hac re ne offendamur eius iustitiam: cum patronam teneamus eius sententiam. Et tamen ita non est: sed sicut dixit dominus ita est. Quomodo intelligis non est: est autem quomodo intelligere debes. Ecce aduerte. Circa multa es occupata: quanto vnum est necessarium. *Lectio. viij.*

Aria meliorem partem elegit. Non tu malam: sed ista meliorem. Sed unde meliorem? Quia tu circa multa. Ista circa vnum. Preponitur enim vnum multis. Non enim a multis vnum: sed multa ab vno. Multa sunt que facta sunt: vnum quod fecit. Celum. terram. mare. et omnia que in eis sunt: quod multa sunt? Quis ista numeret? Quis horum multitudinem cogitet? Quis hoc fecit? De omnia. Ecce bona valde. Bona valde que fecit: quanto magis ille qui fecit. *Lectio.*

Atendamus. *ix.* ergo occupationes

nostras circa multa. Nec cessarium est ministerium corpora refecturis. Quid hoc? Quia esuritur. quod fititur. Misericordia miseri necessaria est. frangis panem esuriēti: quia inuenisti esuriētem. Tolle famem cui frangis panem? Tolle peregrinationem: cui exhibes hospitalitatem? Tolle inuitatē: cui prestas vestem? Non sit egritudo: quem visitas? Non sit captiuitas: quem redumis? Non sit rixa: quem concordas? Non sit mors: quem sepelis? In illo futuro seculo non erunt ista mala: ergo nec ista ministeria. In vespere diei ante octauam sancti laurentij a capitulo in antea fit de sancto laurentio cum conuentione de assumptione. Ad matutinum fit idem officium quod in die et per horas diei usque ad capitulum in sanctis vespere et tunc a capitulo in antea fit de assumptione sancte marie cum conuentione de sancto laurentio. Secunda die infra octauam

assumptionis fit de octaua sancti laurentij. Pro tertia die de sermone sancti iheronimi presbiteri. *Lectio prima:*

Reterea charissime quia iter salutis vestre in laudibus est saluatoris: hortor vos et commoneo in hac sacra sollempnitate genitricis dei marie: nolite cessare a laudibus. Quod si virgo es: gaude quia meruisti esse et tu quod laudas: tantum cura: ut sis que digne laudare possis. Quod si continens es et casta: venerare et lauda: quia non aliunde constat ut possis esse casta: quod ex gratia christi quod fuit plenissime in matris quare laudas. Quod si coniugata certe aut peccatrix: melius omnino confitere et lauda: quia inde misericordia a omnibus profluxit et gratia ut laudent. Et quod quis non sit speciosa laus in ore peccatoris: nolite cessare: quia inde tibi promittitur verna: unde et omnibus: ut laudes. Alioquin nisi iuxta modum

lū ingemū nōstri deū lau-
dare in sanctis suis stu-
deamus: quomodo cū
secundum qđ caminus
iuxta multitudinē ma-
gnitudinis eius lauda-
re poterimus? *Lectio. ij.*

Quādo hōc p̄ter-
mittendū non est
quod impletur finis
quandoq; secundū quod
dicitur. beati qui habi-
tant in domo tua dñe.
in secula seculorū lau-
dabunt te. Interdum
vero quia imensus est:
quod voce non possum:
nec facundia valemus.
exequamur votis et me-
dullis cordis: quia ma-
gnus et bonus est atq;
immensus: tantus ac
talis: qđ et qualē ip̄e
se nouit. ore ac spiritu cō-
fiteamur ad iusticiam et
salutem. Hinc ergo om-
nes pariter festiuitatem
gloriosē semperq; virgi-
nis marie deuotissime
celebremus: quia hēc ē
dies preclara: ī qua me-
ruit exaltari super choros
angelorū: et peruenire
ultra qđ nre humanita-

tis est natura: ubi nō sub-
stantia extollitur: s; glo-
rie magnitudo mōstra-
tur: cum eleuatur ī dex-
tera patris: ubi xp̄us p̄
nobis introiit p̄tifer
factus in eternū ad celi
palatium. *Lectio. iij.*

Hec est inq; dies: ī
qua vsq; ad thronum
celitudinem intemera-
ta mater et virgo proce-
lit: atq; in regnū solus
lunata. post xp̄m glori-
osa reledit. Sic itaq; v-
biq; confidenter sancta
dei cūit ecclesia: quod
de nullo alio sanctorum
fas est credere: vt ultra
angelorū vel archange-
lorum merita transcede-
rit: quia et si similitudo
reprobitur sanctis:
veritas nō negatur. Hec
quippe p̄uilegiū non
nature est sed gratie vir-
ginis marie: de qua nat-
us est ip̄e deus et homo. Je-
cureo et ip̄a plus est me-
ritis et non natura. qđ
virgo et homo. Vnde et
si ceterē virgines imita-
tur illam vsq; ad cōcep-
tum partus et noue sa-

lutationis gabrielis ob-
sequiū: deinceps totum
diuinū est quod operat-
ur in ea teste angelo. quia
spiritus sancto et virtute
altissimi obumbratur.

Ate hōc *Lectio. iij.*
ipsū sane vterus
virginis q̄uis mundus
q̄uis impollutus et alic-
uius a contagione pecca-
ti: q̄uis sanctus: tamen
adhuc vilitate humani-
tatis induitur: vt ita
dicam: ac si lana candi-
dissima: suoq; colore de-
albata. Ad quam sane
cū accessit spiritus sanc-
tus: quasi ipsa eademq;
lana cum inficitur san-
guine concilij vel muni-
cis vertitur in purpurā.
versa est et ip̄a sine coitu
in matrem: vt non sit iā
admodum quod fuerat:
sed purpura verissima ad
indumentum et gloriā
suum regis diuinitus ap-
tissime dedicata: vt nulli
deinceps ea vti vsu femi-
neo licuerit nisi deo. quip-
pe vt ita loquar: beata et
gloriosa virgine maria
eo modo q̄uis dudum

in comparabilis ēet vni-
uersis que sub celo sūt vir-
gimbus: vt deceter possi-
m se suscipere diuinitatis
admirationē: salua vtra-
q; natura tamen cū gra-
tia repletur: cū sp̄s sanc-
to perfunditur: cum vir-
tute altissimi obumbra-
tur: fit preciosior meri-
tis: celsis sublimior: fas-
tigis pulchrior: sancti-
tate gloriosior: suorum
prerogatiuis meritorū:
ita vt nullis iam vsibus
sit ipsa eademq; mancipi-
da nisi diuinis. *Lectio. v.*

Nō o sanctissime
virgines: et si imi-
tari oportet tantam ac-
talem virginem: tamq;
preclaram venerari mul-
tū conuenit et ultra āge-
licam quodāmodo digni-
tatem: quantū fas ē cū
gaudio dignissimis et laudibus
ferri. Que vt diximus
non temere per xp̄i gra-
tiam super choros ange-
lorū exaltata deuotissime
hodie predicatur: quia
precessit eam dñs et sal-
uator noster ex ea vera
fide gentis ad celestia

ut pararet ei sicut ipse sui
promisit discipulis: in
ethereis mansionibus lo-
ci. Hinc quoque dauid
propheta olim gratula-
bundus christo cecinit. A su-
mo inquit celo egressio
eius: et occursum eius us-
que ad summum eius. Ascen-
dit ergo eandem gloriam
resumpturus: licet non
amiserit quam prius ha-
buerat antequam mundus
fieret. Ascendit et prepa-
rauit huic sanctissime
et gloriosissime virginum
locum immortalitatis: ut cum
eo regnare posset in perpe-
tuum. *Lectio. vi.*

Et hoc est presentis di-
ei festiuitas: in qua
gloriosa et felix ad ethe-
reum peruenit thalamum.
Que profecto festiuitas:
sicut et virgo incompa-
rabilis est ceteris virginum
bus: ita incomparabilis
est ista festiuitas omnium
sanctorum festiuitatibus:
admiranda etiam vir-
tutibus angelicis. Pro-
pter quod et persona su-
periorum ciuium in eius
assumptione admiras.

spiritus sanctus ait in ca-
ntico. Que est ista que
ascendit per desertum
quasi virgula fumum ex
aromatibus. Bona quia
si virgula fumum: quia
gracilis et delicata. quia
diuina extenuata disci-
plinis: etiam concrimata
intus in holocaustum in
cendio per amoris et desi-
derio charitatis. Ut vir-
gula inquit fumum ex a-
romatibus. Nimirum
quia multis repleta erat
virtutum odoribus: ma-
nans ex ea fragrabat su-
auissimus odor etiam an-
gelicis spiritibus. Asce-
debat autem de deserto
presentis seculi virgula de
radice iesse olim exorta.
Sed admirabatur elec-
torum anime per gaudium:
que nam esset que etiam
meritorum virtutibus an-
gelorum vinceret dignita-
tem. *De omelia sancti augu-
stini episcopi. Lectio. vii.*

Ene ergo martha
circa corporalem
domum: quid dicam ne-
cessitatem an voluntatem
tem: an necessitatem

an necessitate occupata est.

simul et voluntatem occu-
pata: ministrabat carni
mortali. Sed quis erat
in carne mortali? In
principio erat verbum
et verbum erat apud deum:
et deus erat verbum. Ecce
quod maria audiebat. Et
verbum caro factum est:
et habitauit in nobis. Ec-
ce martha cui ministrabat.
Ergo maria meliorem par-
tem elegit: que non aufer-
retur ab ea. Hoc enim ele-
git quod semper mane-
bit. Ideo non auferetur
ab ea: quia circa unum
voluit se occupare. *Lectio. viii.*

Maria: michi adhaerere
deo bonum est. Sedebat
enim ad pedes capitis nostri.
Et qui appropinquat
aut moyses pedibus eius
accipiente de doctrina eius.
Et quanto humilior sede-
bat: tanto amplius capi-
ebat. Confluit enim a-
qua ad humilitatem co-
uallis: denatat de tumo-
ribus collis. Non ergo
domus opus marthae repre-
hendit sed munus distin-
xit: circa multa inquit

es occupata. Porro unum
est necessarium. In hoc
sibi maria elegit. Tran-
sit labor multitudinis: et
remanet charitas unita-
tis. *Lectio. ix.*

Ergo quod elegit
maria non auferre-
tur ab ea: a te autem quod
elegisti: utique hoc sequitur:
utique hoc intelligitur: a te
quod elegisti auferetur. Sed
bono tuo auferetur: ut quod
melius est detur. A te ei
auferetur labor: ut requies
detur. Auferetur a te quod
quod occupatio necessitatis:
ut detur dulcedo eterne ve-
ritatis. Tu nauigas: illa
iam in portu est. Non au-
feretur ab ea quod elegit:
sed tamen augetur quod
incepit. In hac quidem
vita augetur contemplatio:
in alia perficitur: nunquam
autem auferetur. *Quar-
ta die fit festum sancti ludouici
episcopi et confessoris cuius officium habet
post leones octauae assumpti-
onis. Pro. v. die. De
feste sancti iheronimi pres-
biteri. Lectio prima.*

Et assumptione
virginis marie

rursus spiritus sanctus
in canticis. Que ē ista
que ascendit inquit q̄
auroa consurgens: pul-
chra vt luna electa vt
sol terribilis vt castrorū
acies ordinata? Admira-
tur autem spiritus sanctus:
quia omnes de ascensu
huius virginis admira-
tes facit: q̄ quasi noui
diluculi auroa rutilans
ascensu suo resplendat:
multis freta et vallata
sanctorum agminibus.
Vnde dicitur: terribilis
vt castrorū acies ordina-
ta. Siquidem terribilis ē
suis freta virtutibus vt
castrorū acies admodum
ordinata: hinc inde sanc-
torū angelorū fulta pre-
sidijs. Pulchra vt luna
imo pulchrior q̄ luna:
quia iam sine defectu sin-
coruscant celestibus illus-
trata fulgoribus. Elec-
ta vt sol fulgore virtutū:
q̄ ipse eam elegit sol ius-
ticie vt nasceretur ex ea.

D cuius **Leo scilicet**
profecto crequias
q̄tum fas est credere fa-
mulabantur angeli: et

vnuerse celorū congra-
tulabantur curie. Nec
mirum quia honor ma-
ternus eius est qui natus
est ex ea: quem omnis ce-
lorū ordo veneratur et
adorat super se eleuati
cum patre in sede maiest-
tatis dei. Legimus
ergo q̄ sepe ad funera n̄
non ad sepulturas quo-
rūlibet sanctorum ange-
los aduenisse: et ad exē-
quias eorū obsequia pre-
stitisse: nec non et aīas
electorum vsq̄ ad celos
cum hymnis et canticis
atq̄ laudibus detulisse:
vbi et vtriusq̄ sexus domi-
cōmemorantur frequen-
ter auditi laudes eccl̄ie
se in terra et quod p̄spi-
catus est: multo nōmī-
q̄ lumine eosdem resplen-
duisse in super et adhuc
vuentes in carne ibide-
miri odoris fragrantia:
diutius persensisse. **Le. iii.**

Quod si ad recrean-
dam spem dilectis-
sime et corroborandam
fidem interdū astantiū
saluator n̄r xp̄s ob men-
ta suorum amplius com-

probanda talia et tāta
dignatus est exhibere p̄
suos celi ministros circa
defunctos: q̄to magis
hodierna die credendū
est militiam celorum cū
suis agminibus festine
obuiam aduenisse gemi-
trici dei eamq̄ in genti
lumine circūfuisse: et
vsq̄ ad thronum olim
sibi ante mundi constitu-
tionem paratum cū lau-
dibus et canticis spiri-
tualibus perduxisse? Nul-
li dubiū omnem illam
celestem iherusalem tūc
exultasse ineffabili leti-
cia: tunc iocundatā esse
inestimabili caritate:
tuncq̄ cum omnī gratu-
latione iubilasse: quan-
do festiuitas hęc que no-
bis hodie reuoluitur an-
nua: illis omnibus fac-
ta est continua. Nec ime-
rito. Creditur enī q̄ sal-
uator omnium ipse q̄tum
datur intelligi per se to-
tus festiuitas occurrat: et
cum gaudio eam secum
i throno collocauit. Alias
autem quomodo imple-
uisse creditur quod in

q̄n solis iusticie splendidissima
mater secreta celoz penetrauit

248
lege ipse precepit. **Hono-**
ra inquit patrem tuum
et matrem. **Leo. iii.**

Pro q̄ patrem
suum honorauit
ipse sibi testis est: cū ad
iudeos ait. Ego gloriā
meam non quero: ē qui
querat et iudicet. Sed e-
go honorifico p̄rem meū:
et vos inhonorastis me.
De matre vero euangeli-
sta cum redirent: venēs
ait nazareth: erat subdit
illis. Sed alia est natu-
ra qua deus pater secun-
dum se honoratur: alia
qua idē parentibz sub-
ditur. In vtraq̄ tamen
vnus idēq̄ xp̄s recte
creditur: eo q̄ verbū ca-
ro factū est i habitauit
in nobis: vnus emanū-
el quod est nobiscū deus.
Hanc quippe vniōnem
diuinitatis atq̄ huma-
nitatis inconfusā in diu-
sam q̄: fides catholica ser-
uat. Quam sane intelli-
gendo cognoscat natura-
lis atq̄ secundū subsiste-
ntiam conuentio vnitatis:
vt neq̄ conuersio i alter-
vtram duarū sustātarū

par te recipiatur neq;
diuisio. **Leo. v.**

Sic namq; credere
honorare est ma-
trem dñi: que et deum
nobis genuit: et hominem
neq; hoies sine deo: neq;
deu sui hoies: sed deu et ho-
minem vnu et veru ihm
xpm. Alioquin dei geni-
trix dici non posset: qd
multi hereticoru negare
conati sunt: nisi vere dei
genuisset incarnatu. Et
propterea nos duas in
xpo recte confitemur na-
tuitates: vnā videlicet
de patre sine initio et si-
ne tempore sempiternā
et coeternā deo patri: al-
terā autem de matre cū
tempore: quando miseri-
cordiam induens et miseri-
cordiam: spontanea vo-
luntate ad nos descendit
natus homo deus: ac per
hoc iuxta veritatem ma-
tris gestatur i vtero qui
deus semper agnoscitur.

Hinc etiā **Leo. vj.**
orthodoxo con eam
veraater confitemur:
dei scilicet genitricē: nec
non et christo thoco: nō

q; verbū carnē secum
detulerit: neq; olim pce-
fate carnē copulatu sit:
sed tunc quando vbi
caro factum est: ex car-
ne virginis diuinitati
atq; humanitatis sub-
stantia in vtero ita in-
confuse vntur: vt vna
persona sit deus et homo
xpus. Ex duab; siqui-
dem naturis sine confu-
sione alterius: vt non
nisi vnus inueniatur
dñs ihūs: manēs deus
in forma dei qui semet-
ipsum formam serui ac-
cipiens exinamuit: ma-
nens vnus idēq; in for-
ma quā suscepit. Totus
quippe deus in carne vir-
ginis de qua natus est:
et totus homo. Hinc q;
apostolus: in quo ha-
bitat inquit corpus: alit-
omnis plenitudo diuin-
tatis. **De omnia scitione**

Aria optimā par-
tem elegit q nō
auferetur ab ea: a te aut
quod elegisti auferetur.
Videatis igitur fratres dñi
nisi in: sed qm arbitror

amplius dñi qd dñi p dñi qd
in vtero qd dñi dñi dñi

iam intelligitis: i hijs
duabus mulierib; que
ambe fuerunt deo grate:
ambe amabiles: ambe
discipule. Videtis ergo
et magnū aliquid intel-
ligitis quo audire et sci-
re debetis: etiam quod
non intelligitis. Vide-
tis inq; in istis duabus
mulieribus duas vitalē
figuratas: presentem et
futuram: laboriosam et
quietam: erumpensam
et beatam: temporalem
et eternam: actiuam et
contemplatiuam. Qua-
m actiuā populo dei cō-
munis via viuendi est:
ad contemplatiuā vero:
per pauci sublimiores q;
post perfectionem pie ac-
tionis ascēdūt. **Leo. viij.**

Actiuā quippe vi-
ta est xpo studio-
sum famulatum reddere:
iustis laboribus insistere:
seipsū prius ab hoc seculo
imaculatu custodire: mē-
tem. linguam. manus.
cetera q; corporis mēbra
ab omni inquinamento
peccati continere: ac se
diuinus perpetuo subiu-

gare seruitijs. Deinde
proximi necessitatibus
iuxta facultatū suppe-
tentiam occurrere: necdū
corporalibus sed et spiri-
tualibus. **Idem** enī ē
egenū et pauperem de
manu fortiorū diripi-
entū eripere: q; esurie-
tem cibare: aut sitiēti
potum tribuere. **Idem**
quoq; erranti viam veri-
tatis ostendere q; nudū
vestire: vel morturo cor-
pori ifirmo visitationis
solatiū impedere. **Leo. ix.**

Contemplatiua au-
tem vita: est cum
longo quisq; bone acti-
onis exercicio edoctus:
diuturneq; orationis
dulcedine instructus:
ac crebra lacrimarum
compunctione assuefa-
ctus: a cunctis mundi
negocijs vacare: et i so-
la redemptoris dilectio-
ne oculum mentis intē-
dere didicerit: gaudiū
quoq; perpetue beatitu-
dinis quod in futuro
percepturus est: etiam
in vita presenti ardētē
desiderando preguſtare.

Due sunt vite: quas de
scripsi breuiter vt po-
tui. Jam de illis vos co-
gitate copiosius: quid
hec vita habeat: nō di-
co mala: non iniqua.
non nepharia. nō luxu-
riosa. non impia: sed la-
boriosa erumpens plena:
timoribus castigata. tēp-
tationibz sollicita. *Die*

sexta. De sermone sancti
heronimi pbr. Lectio. 7.

Exhortor o filie
estote prudētes
sicut serpentes:
et simplices sicut colūbe:
vt ex prudentia perfecte
intelligentie: anulum
fidei vel tre. 7 margaritā
pro qua omnia reliqui-
tis integram inuolatā
q̄ seruetis: ne dotem si-
mul et arram spiritus
sancti quod absit perda-
tis. Diligentius itaq̄
procinate: si quo modo
simplicitas colūbe que
fuit in maria: illesa inu-
olataq̄ custodiat. De
qua salomon in canticis
quasi in eius laude: ve-
ni inquit columba mea.
imaculata mea: iam em

hyems transijt. ymber
abyt et recessit. Ac de
inde inquit. Veni de li-
bano veni. Nec īmeri-
to de libano venire iube-
tur quia libanus candi-
datio interpretatur. Er-
rat enim multis merito-
rum candidata virtutibz
et dealbata: mure candi-
dō spiritus sancti muneri-
bus: simplicitatem colū-
be in omnibus represen-
tans. Quoniam quic-
quid in ea gestum est:
totum puritas et simpli-
citas. totum veritas et
gratia fuit: totū mīseri-
cordia: veritas 7 iustitia
que de celo prosperat. Et
ideo imaculata quia in
nullo corrupta. Curam
dedit em virū in utero si-
cut iheremias sanctus te-
statur: et non aliū de ac-
cepit. faciet inquit dñs
nouum super terrā: mu-
lier circumdabit virum.

Ere *Lectio scda*
nouū et omnū
nouitatū supereminēs
nouitas virtutū: quādo
deus quem ferre non po-
test mūdus nec videre

aliquis vt viuē possit:
sic ingressus ē hospitū
ventris: vt corporis clau-
stra nesciret: sicq̄ gesta-
tus. vt deus totus in ea
esset. Et sic inde exiit
vt testatur ezechiel: por-
ta omnino clausa. Vnde
cantur in eisdē canticis
de ea. Ortus cōclusus fons
signatus: emissiones tue
paradisus. Vere ortus de-
litarum in quo confita-
sunt vniuersa florū gene-
ra: et odoramenta virtu-
tum. Sicq̄ conclusus
vt nesciat violari: neq̄
corrumpi ullis infidia-
torū fraudibus. fons
itaq̄ signatus sigillo to-
tus trinitatis: ex quo
fons vite manat. In ci-
uis lumine omnes vide-
bimus lumen: q̄ iuxta
iohannem ipse est qui il-
luminat omnē hominē
uentem i hunc mun-
dum. Cuius profecto
emissio vteri supernorū
cūū omnū est pari-
disus. *Lectio. 11.*

E isto namq̄ v-
tis agro: ysaac
patriarcha longe odorā-

300
aiebat dicens. Ecce odor
filij mei sicut odor agri
plem quem benedixit do-
minus: quīs putēt pa-
rū intelligentes: q̄ pro-
res sancti inuis de xpo
intellerint mysterium
incarnationis: cū et ipsi
eodem saluati sint gratia.
Vnde constat tēpus non
preiudicasse sacramento
vni hominis ac dei: ita
vt iam esset in illo per vni-
tatem persone ab initio
seculi: qui nec dum na-
tus erat de maria virgi-
ne. Quod multis scrip-
turarum declaratur indi-
cis. Vnde dñs ad iude-
os: anteq̄ abrahā iquit
fieret ego sum. Quibus
vtiq̄ verbis ostendit se
qui loquebatur i eo sepe-
fuisse mysterio vnitatis
personę: qui semper idē
est. Et ideo vt vinitatem
cōmendaret xpi: anteq̄
abrahā inquit fieret e-
go sum. Nam abrahā
anteq̄ fieret humanita-
tis est breuitas: ego su-
autem eternitas nature
declaratur. In qua imm-
rū eternitate iā se fuisse

qui loquebatur: p sacramentum sue icarna cois infirmat. *Leo. iij.*
Quod apostolus in das volens dilu cidare apertius: ihesus i quit populi ex egypto saluans secundo: eos qui non crediderunt p dicit. Et alibi paulus aposto lus. Neq: temptemus xpm: sicut quidam eoru temptauerunt. *Ido q: ia ihus esset aut xpus tus natus ex maria: s: quia in vincto illo filio dei ia vmtas persone commē dabatur: que occulta e rat in mysterio. Quod et alibi euidenter: qui e legit nos inquit in ipso ante mudi constitutionē: quia profecto quitquid deus fecit ab initio: xpus fecit totū per vmtatem sacramenti. Et ideo iam ihus erat in filio qui po puli educebat: et xpus in eo qui temptabatur: qm̄ semper per sacramēti vmtatem in deo fuisse nō dubitatur. Alioquin nisi ita crederis aut xpus deus non erit omnino*

aut contra prophetam deus recens esse videbi tur. Sed ne talibz qua tianur calūpnys scru tande sunt scripture i quibus vmtas in xpo commendatur p sone: cui non preiudicat tēp: ne vnus semper dicat: *Ine quoq: Leo. v.*
Batus petrus de patribus loquens ait. Per gratiam dñi nostri ihu xpi: credimus saluari quemadmodū et illi. Namq: illos dñs solus ducebat: et non erat cum eis deus alie nus. Vnde nec nobis cū deus recens: qz vn̄ idēq: est qui et eorum ductor fuit: et n̄r per passionem sue carnis redemptor. Vnus siq dem sua in carne: vnus in sacramento atq: vn̄ in spiritu. Nec admit titur omnino vt alius filius hominis. alius filius dei intelligatur: qui nec tempore presen bitur nec passione sepa ratur: sed totus deus in xpm: et xpus in deum

trāsūt: vt qēqō dei fili ē xps dicat: et qēqō xps i carne ptulit. id dñs ptulisse recte credit. Alioquin si ad ratio nem respicias et ad sen sus humanos nequa q ita eatenus potuerūt inter se cōuenire diui nitas et humana con ditio. Conuenerunt ta men in xpo et vnus ex am bobus emanuel. Vnde mch̄ videtur q altitu dinem tanti mysterij di ligenter intelligere et vi dere non potuerunt: qui aut duos filios certe aut aliū xpristum q dei filiū elimauiere. *Leo. vj.*

Quia propter nec nos hominē seoz sum colimus qd nefas est nec adoramus: sed deum magis icarnatū. qui propriū sibi corp animatum vniuit: ita vt deus verbum caro fie ret et non in aliū quelibet sed in semetipsū ca deret vmtas: qui vnus et verus dei filius semp erat. Icarco nō aliū q eundem ipm q dei filiū colimus et adoramus:

qui mch̄ in se pro as sumpto homine est au ctus: mch̄ q: q verbū caro factū est immutatus vel imutatus. Et ideo vnus idēq: semper cū patre filius adoratur: non nouus neq: recens ex tempore: nō alienus a natura vel genere. Qd si tibi nouū videtur q p te hominem assumpsit: noueris q hoc semper cū eo et i eius cōsilio fuit vt sic fieret: et nūc quā do plenitudo temporis venit id factum est: qd in xpo semper fuit. Ali bus quippe priores san cti diuinitus afficiebāt adoramentis: talibus i spirabantur de xpo pre sagys. q nascitur erat in mudo: in quo esset om nū salus et benedic tio eterne hereditatis. *De o mel. s. augusti epi. Lc. vij.*
Idece quid hec vita actua habeat nō dico mala. non inqua. non nepharia. non luxu riosa. non impia: sed la boriosa. erupnis plena. timoribus castigata.

temptationibus sollicita.
Hanc ipsam innocentem
vitam dico: qualem dece-
bat circa mortem habere
martham. Hanc ergo quod
tum potestis inspicite: et
de hac ut dixi copiosius
quod loquimur cogitate. Vi-
ta vero in qua aberat ab
illa domo: nec cum martha
erat. nec cum maria. Et si
aliquando fuit: domino in-
trante fugit. fugiit enim
tenebre. oriente sole: fu-
git iniquitas omnis. ad-
ueniente sole iusticie. **Lcō.**
Remanserunt **iii.**
Ergo in illa domo
que susceperat dominus:
in duabus feminis due
vite. ambe laudabiles: sed
vna laboriosa. altera ocio-
sa: nulla facinorosa. nul-
la desidiosa. Ambe inocen-
tes. ambe in quod laudabiles:
sed vna laboriosa. altera
ociosa. Nulla facinorosa
quam cauere debet laborio-
sa: nulla desidiosa quam
cauere debet ociosa. Erat
ergo in illa domo iste due
vite. et ipse fons vite. In
martha erat ymago presen-
tis: in maria futurozū.

Quod agebat martha
ibi sumus: quod agebat
maria hoc speramus. hoc
agamus bene: ut illud
habeamus plene. **Lcō. ix.**
Amen de illa futura
vita. quid nunc
habemus: aut quantum ha-
bemus? De illa enim et
modo aliquid agimus:
remoti a negotijs. seposi-
tis familiaribus curis.
Conuemsitis. statis. au-
distis. In quantum hec agi-
tis. marie similes estis:
et facilius vos quod agit
maria agitis: quam ego
qui preerogo. Si quid
tamen dico expressi est.
Ideo autem vos pascat
quia christi panis
est communis: unde et
ego vobiscum vivo. Nunc
autem viuimus fratres:
si vos statis in domino. No-
lo in vobis. sed in domino:
quia neque qui plantat
est aliquid neque qui ri-
gat: sed qui incrementū
dat deus. **In octaua**
assumptionis beate vir-
ginis sit idem officium quod
in die.

ditionis. **Lectio prima:**
Iohannes episcopus
seruus seruo-
rum dei: vniuersis xpi
fidelibus: salutem et apo-
stolicam benedictionem.
Sol oriens mundo i al-
tissimus: dei filius et pa-
terno vtero ante luciferu
gentis deus verbi qui
erat creator rerum: i pan-
cipio fundans terram in
sapientia: celos prudentia
stabiluit: adornando ce-
los sideribus germinanti-
bus cunctis terris: quiq;
in fine temporu pro sa-
lute generis humani no-
stram assumendo natura:
terit nube nostre carnis
fragilis semetipm. Nunc
istante hora nouissima
illuminando per cuncta
respirans. opus produxit
mirabile. claritate glorie
sue plenu: bonitatem suam
monstrans magnifice:
sponsam suam sanctam
matrem ecclesia reddens
nouitate tam preclare so-
bolis letabunda. Ma qui
facit mirabilia magna so-
lus. dilecti sui confesso-
rem eximiu. beatum videri

licet ludouicum: purita-
te candidu. charitate fer-
uidum. electum ex mili-
bus: produxit nouiter
vt exemplar presulgidu:
et cunctis fidelibus imi-
tandum: eiusq; vite sin-
gularem excellentiam si-
gnis probans et produ-
gens choruscantibus cre-
bris miraculis manifestans.
R. Regis summi po-
tentia de stirpe dedit regia
beatum ludouicu. qui su-
mens vite trauitem. Ha-
bet magistrum milite san-
ctitatis amicu. **V.** Sanc-
tu fore precludia monstrit:
dum tenet limitem humile
et pudicu. **Habet magis.**
Itemur **Lectio. ij.**
letentur celi et ex-
ultet terra: iocundetur pa-
riter omnis orbis. Nam
qui effulsit i dei templo
dum viueret. in medio ne-
bule sue carnis vt stella
matutina. ac luna ple-
na solari lumine: veluti
etiam sol resurgens in
sua stola formosus: in
virtute multa repente
ad summa graditur: re-
galibus dignus aspectu

bus: vt candens lilium:
et odoris suauissim ro-
sarubens. Adhuc celi spe-
ciosum prestant hospi-
ciu: celi cuncti vt sibi co-
forme et parem. ad suu
confortiu hunc admit-
tunt. In superis xpus
hunc reficit: idem ipse
prandiu et coquina. Nunc
felix sanctus ex regali p-
sapia: patre videlicet cla-
re memorie karolo rege
sicilie: matre vero charis-
sima in xpo filia nostra
maria sicilie regina: et
regis vngarie filia ori-
ginem trahens: alta sui
generis recusauit sapere:
humilia semper diliges
et amplectens. Sciebat
namq; q; excelsus dñs
alta de longinquo pro-
spiciens humilia respicit
et vicino. **R.** Dum sub te-
nello pectore virtutis sum-
pto robore portat penalita-
tem. pro patre vinctus aspe-
re. illancis in arto carce
monstrat humilitatem. **V.**
Non inquit in hoc tempo-
re. sic prosunt capta prof-
pere. vt per aduersitatem.
illancis. **Lectio. iij.**

Itemur **Lectio. iij.**
Namq; autem sin-
gula preclara ope-
ra lucide vite sue paucas
verbis enarrari non pos-
sunt: aliqua tamen de q;
pluribus ad utilitatem
legentiu referam: vt ex
hys deum patrem glori-
ficient: et in hys recipiat
vniendi regulam quam
sequantur. Sanctus iste
sicut probatu est testimo-
nijs fide dignis. i etate
existens tenera: sub ma-
gistri religiosa diligen-
tia cum suis fratribus teneba-
tur. Ipse tamen maturis
intendendo morib; sub
tenello pectore gestare
se similem animum osten-
debat. Ductus autem i
cathalonia cum duobus
fratribus eius obses pro
liberatione dicti regis:
tam feruenter se dedica-
uit studio: q; infra septē
mū quo ubi obses fuit:
sub instructione fratru
minoru quos secū habe-
bat in socios: in primiti-
uis scientijs et sacra pa-
gina sic profecit: q; vir
dei pollens ingenio. de
predictis scientijs non

solum publice et priuate subtiliter disputare valebat: sed etiam solempniter populo et clero pponere verbum dei: vt putaretur hec scientia magis sibi diuinitus infusa: q̄ hūmanitus acquisita. **R.** Ad perfectam scientiā cito per assistentiā venit fratrum minorum. qui post felix exiliū floret in lucem gentium faciendā verborū. **V.** Quod per diuinā gratiā factū infra septēniū mens credit deuotū. **Floret.** In secundo noct. **an.** Post cor sancti dilatum. filij vos hominū scitote per dominū sanctum sic iustificatum. **a.** Intrat presul dei templi vt adorēt timidus et amore feruidus scōans cunctis i exemplum. **an.** Epe quem diuiniū paulo plus q̄ sup̄a tua sup̄ opera presulem constituisti. **Entem.** **Lcō. iij.** quoq; eleuatā ad deum tenuit in suis orationibus sedulis et deuotis: profecto sciens q̄ oīo humilitatis se nubes penetrans: pro frauditionis suffragio deū adit. In

tempore namq; dicto: sacramentali confessione premissa: missas audiebat deuote. In magnis vero festiuitatibus: cū preparatione multa corpus sumebat dominici factus autem sacerdos diebus quasi singulis celebrabat. Audientie verbi dei attente insistebat. Pro passu vero anime i scripturis deuotis studē: habebat ad hoc solatio sacros libros. Castitatis amor a puericia eius mentem a deo affecerat: q̄ ob ipsius fidam custodiā mulierum cōsortia vitabat omnino: in tantum q̄ nisi foris cum matre et sororibus: solus cum sola nullo vnq; tempore loquebatur. Mulierē namq; nouerat amarorem morte. Verba etiā in honesta vitabat audire: ac loquentes talia grauiter arguebat: attendens q̄ corripuit mores bonos colloquia mala. **R.** Degens in arragonia. multiplicat ieiunia. tractu deuotionis. per quē conce-

pit spiritum. Vt minorū sumat habitum sacre religionis. **V.** Oratione preuia vouet tale propositum et i corruptionis. Vt minor.

R. **Attres.** **Lcō. v.** nichilomin' duo et interdū quatuor in sua camera iacebant: in testimonium sue puritatis. Cum apostolo paulo sobrietate cibi et potus corpus suū castigabat assidue: seq; frequenter manu sua: quandoq; autem alicuius cōsoci. cū cathenis ferreis disciplinans: vestiendo pro cāmisia rudem stamineam: et deferendo ad nudum corpus: pro cingulo cordam grossam et rudem: ipsam carnem in seruitutem spiritus redigebat: sumoq; studio cuncta terrena calcare studē. q̄ desiderio eternorum. Considerans etenim q̄ mūdus iste sit positus totus in maligno: ipm fugiendo deseruit totaliter et contempsit. Itā rediens de cathaloma ad regē predicto: votū qd

304
de intrando ordinem fratrum minorū i obsidione fecerat: in cōuentu fratrum de monte pessulano voluit adimplere: sed videns q̄ timore predicti regis ipm fratres recipere non auderent: votum ipm solempniter iterauit. Et quia preceptum datum nouerat vouentibus de reddendo: suadente felicitate recordationis bonifatio predecessore nostro. q̄ assensum preberet prouisi om de se facte ecclesie theolofane: respondit se hoc non facturum quousq; votum dictum quod fecerat compleset. **R.** **Adūdi** contempta specie libens regno sicilie sume renūciavit. deū q̄ timens iudicem. **Pō** tificatus apicem constanter recusauit. **V.** Donec nostre militie fiat summū pontificem ad istud inclinauit. **Pō** tificatus apicem. **Lcō. vi.** **Q**uins deuotiōm annuente predecessore predicto: habitum ordinis predicti suscipiens in presentia bone memorie iohannis episcopi por-

tuenſis. tunc eiufdē ordi-
nis generalis miniſtri:
expreſſam profeſſionē
flexis gēmbus ī mani-
bus ſuis fecit: ſicq; pro-
uifiom eccleſie predictę
ſuū prebendo aſſenſū.
apoſtolicis mandatis o-
bediuit. Et q̄q; de iuſſu
predceſſoris eiufdē dic-
tū habitum velatū por-
tauerit uſq; ad feſtū bea-
te agathe tunc uicini:
in dicto tamen feſto in
preſentia duorum cardi-
naliū recepit publice:
ac ſic extunc portauit
continue: atq; ipſa die
uſq; ad ſanctum petrum
patenter detulit peditan-
do. Miranda res et alias
inconfucta. Vir namq;
virtutum hic poſitus in
ſublimi uiri primo gem-
ture reſignauit ⁊ regno:
et regalis ſolij ſp̄reta pō-
pa. pro regno corruptibi-
li eternū et plenū delitijs
regni beatitudinis mer-
cans. *R.* franciſci carus
ſilius augens bonū in me-
lius. proptat patrizare. ci-
bum flexis poblitib;. Quo-
tidie pauperib; non ceſſat

miniſtrare. *V.* Sicut pre-
latus altius humilitatis
actibus non ceſſat predi-
care. *Quotidie.* In tertio
noct. aūt. Ludouicus eſt ī
greſſus celi tabernacula.
ſeruans ſine macula ſēper
ſue uite greſſus. *an.* Bene-
dicens preueniſti dñe: cu-
preueni cordis deſiderium
ſancto tuo tribuiſti. *an.* Lo-
ge ſit ab omnī ſorde. dñm
generatio tanto querens
ſtudio. innocens et mūdo
corde. *Acto vii.*

Intra compaſſione
ad pauperes fere-
batur: quibus largas
tam priuatas q̄ publi-
cas elemoſynas faciebat.
Vnde iam factus ep̄us
tholoſanus: per viuum
ſuū familiare ſecretariū.
mandauit inquiri de ſu-
orū quantitate reddi-
tū: q̄tūq; ſibi ſuffice-
ret pro moderatis expē-
ſis et rationabilibus fa-
ciendis: volens q̄ reſi-
dū in ſuſtentādis pau-
peribus poneretur: q̄q;
prelatus eſſet tam mag-
nus. et ſilius tātī regis.
Cum autē iret pariſius

pauperi quem quaſi mu-
dum repperit multum cō-
patiens. Abſcondite cap-
pam contulit quā porta-
bat: ſibiq; ſecrete fecit a-
liam apportari. Certus
enī erat q̄ miſeri cordes
miſericordiā conſequū-
tur. In hoc etiam xp̄iſti
uero imitatore: humili-
tas uera fulſit. Attende-
bat namq; q̄ deus qui
merentes hoſpitate eri-
git: pōt ī ſublimi hu-
miles. Ipſe enī viginti-
quinq; pauperib; quos
in ſua domo reſiciebat:
aquā in manibus quotidi-
e infundeſcit: manuq;
ſua ipſis fercula appone-
bat: ac panes ſcandebat
eiſdem et genu flecto in
ipſis xp̄o ſeruire et ipſum
reapere delectans: hoſpi-
talia pauperū aliquoties
uſitabat. *R.* Lepiſ pre-
bet oſcula noua regalis plā-
tula cultrix humilitatis.
dat et prompte ſubueniē.
Pauperibus compatiēſ mi-
niſter pietatis. *V.* Et mu-
lieri uerba uelut uenemū
fugiens cuſtos uirginitatis.
Pauperibus. *Acto vii.*

Sciens deniq; q̄
qui veſtiuntur
mollibus in hoc a dño
non laudantur: poſt
ſumptum diaconatus
ordinem ſemper veſte
humili uſus fuit. Poſt
ingreſſū uero ordinis
predicti: uili habitu ac
bruno colore. ī tapetiſ
et cortinis ac lecti coop-
torio utebatur. Pontifi-
catus etiam offitū exer-
cebat cum diligētia: ſer-
uus xp̄i hic fidelis ⁊ pri-
dens miſſas dicendo af-
ſidue: ordines deuotiſſi-
me celebrando: et cleri-
cos quibus de beneficijs
prouidere uolebat exami-
nando de articulis fidei. *Vita*
et moribus diligenter.
Iudeos et gentiles zelo
fidei feruens: inducebat
ſecule ad baptiſmū: ac
quosdam de ſacro fonte
leuauit. *R.* Gradu ſunc-
tus autentico imperio pa-
pali. actu uiget angelico
et uita uirginali. Verba
ſemper uilia loquens eu-
tat uilia uoto precordiali.
V. Subiectas oues diri-
git ducatu paſtorali. enā

tes dure corrigat cultro pō
tificiali. Verba. Lectio. ix.

Enuū gloriosus
iste sanctus. cur
su vite sue consummato:
in infirmitate decubans
ultima: deuote sumpsit
corpus dominici. Quod
ut sumere debuit. lecto
exiens in cursu salua
tori: cruce sibi data per
quēdam ex socijs. gemitibus
flexis in lecto ut potuit.
ac in oratione deuota et
silentio postmodum diu
mansit. In cruce namq;
dñi nři ihū xpī. et nō in
altero didicerat gloriam
Tandem gloriosus iste
resolutus in mortē: qui
hic viuens ambulauit i
innocentia in medio do
mus sue: ad deum suū
contemplandū in gau
dio. facie reuelata: i sua
innocentia est ingressus.
R. Multis vernans mira
culis vitam concessit mor
tuis et lumen cecis oculis.
surdis prebens auditum.
Ut credat signis congruis
quem vis viget mutum.
Nunc residens in ar
duis celum procula parum

lis sic per nos concupitum.
Ut credat. In festo scti
agapiti mris. Lco pma:

Pud prenesti
nam ciuitatem
miliario ab vr
be tricesimo tertio. nata
le sancti agapiti martiris
sub aureliano imperatore:
preside antiocho. Cū ēet
annoru quindecim et a
more xpī ferueret: iussu
imperatoris tentus: et
primo neruis crudis diu
celus: deinde presidi ut
sacrificare compelleretur
traditus est. Qui diuis
simo carcere cū reclusit:
et per quatuor dies abū
omnem negauit. Inde de
carcere presidi exhibitē:
qui primas ardentes su
per caput eius impon
iussit. Lco. ij:

Et cū gratias deo
martir ageret. fla
gellis est cesus: et nudus
suspensus capite deorsū
verso. atro subter fumo
facto. Et cū diceret pre
sidi sapientia tua et va
ntas tua in fumo labo
rant: iterū flagellis ce
ditur a quatuor sibi in

micem succedentibz. De
inde bulientem aquaz
super ventrē eius misit
dyaboli effuderit: a ma
xillas eius cōfreguerunt.
Interea iuder de tribuna
li suo cadens: collectus
a ministris in lecto recl
natur: et sentiens dei vir
tutem in martyre: post
modicum tristē ai am
emisit. Lco. iij:

Et beato vero aga
pito renūciatum
est imperatori: qui beati
virū leombus iussit su
bici. Sed fere mansue
te facte: pedibus marty
ris ad lambendū se incli
nauerunt. Videntes au
tem scelens ministri: tu
lerunt de medio sanctū
martyrem. Et venerūt
contra ciuitatem prene
stinam vbi sunt due co
lūne: et ibi cū cum gla
dio percusserunt: sub die
quintodecimo kalenda
rii septembrii. Corpus
eius nocte sublatum est
a xpīans: et positū mili
ario primo a ciuitate in
agro in sarcophago no
uo: nutu diuino ibi in

uento. In scōz martir
thymothei hypoliti et sim
phoriani. Lectio pma:

Dine via hosti
ensi natale scti
thymothei.
Qui ab antiochia ven
iens romam: sub melchi
ade papa susceptus est:
Qui cum annū totum et
aliquot menses ibi pre
dicans. multos ad xpī
conuertisset: tentus a
tarquino vrbis prefec
to. et longa circens cus
todia maceratus: cū sa
crificare nolisset: tertio
cesus. et grauissimis sup
plicijs attrectatus: ad vi
timū decollatus: et iuxta
beatū apostolū paulum se
pultus est. Scriptū est
in hystoria scti siluēij.

**In festo sancti iheronimi
apli. Lco pma:**
Sarbolomēus a
postholus nomen
et sua lingua
susapiens: interpretatur
filius suspendentis aquas.
Lycamiam in sorte pre
dicationis accepit: atq;
euangelū iuxta matthei
apud iudos i eoz lingua

conuertit. Ad vltimum
in albano maioris arme
nie vrbe viuens a barba
ris deconatus: atq; p uis
sum regis atriagis decol
latus est: sicq; terre cō
ditus. Dementel autē
innumerabiles ppli duo
decim ciuitati: qui per
eū crediderant: vna cu
rege polemio abstulerūt
eū cū hūmīs et omni
gloria: et construxerūt
ei ecclesiā nūme magni
tudinis: et in ea posuerūt
corpus eius. factus est
autē timor sup omnes
incredulos: et crediderūt
vniuersi atq; baptizati
sunt. presbiteris quos or
dinauerat beatus bartho
lomeus. Iste postq; i ly
caonia quam i sortem
predicationis acceperat
xp̄m deum predicauit.
ad indos etiam vt p̄mis
sum est suā predicationē
extendit: atq; euāgelii
iuxta mattheum in corū
linguam conuertit. Pas
sus est autem venerabili
apostolus et martyr xp̄i
bartholomeus octauo
kalendas septembris.

regnante dño nro ihū
xp̄o. cui est honor et glo
ria cum deo patre et spi
ritu sancto i secula secu
lorum. Amen

In festo s̄ci ludouici
regis sanctie. Et p̄ma:

Status ludo
uicus quon
dam rex frā
corum illu
stris: patrem habuit re
gem xp̄ianissimū nomi
ne ludouici. Iste de albi
gesio. et comitatu tholo
sano hereticos debellauit
et hereses extirpauit: et
dum reuenteretur in frā
ciam migrauit ad xp̄m.
Puer ergo sancte indo
lis patre strenuissimo
sic orbatu: sub tutela
matris videlicet blanche

regine: quondam regis
castelle filie remansit.
Quem ip̄a tenerrime di
ligens. sub cura specia
lis magistri: et consor
cio religiosorū maxime
ordinis fratrum minorū
et predicatorū in mori
bus et scientia litterarum
tradidit ibuendū. Et cō. ij.

Et ip̄e velut alter sa
lomon puer inge
mosus. et bonā sortitus
ammam: supra coetane
os suos profecit valde
laudabiliter in vtriusq;
Cuius sanctitati cōgau
dens pia mater: pluries
dicebat eidem. Prius vel
lem te charissime fili mor
tem incurrere corporales:
q̄ per aliquod peccatum
mortale te tuū offēdere
creatorem. Quod vbi
deuotus filius i animo
suo sic firmavit: q̄ diu
na se protegēte gratia:
nūq; se sensisse letalis ci
mmis contagium phi
betur. Et cō. iij.

Ende prouidentia
matris ac p̄cerū.
ne tam nobile regnum
regali successore careret

vrozem duxit: de qua sus
ceptam prolem generosā
vir sanctus sumope stu
diuit educare ad amorē
dei. cognitionem sui. et
contemptum: salutarib;
monitis et exemplis. Et
quando sibi secreto vaca
re poterat. eos personali
ter visitans. et de corū
profectu requirens: velut
alter thobias dabat eis
monita salutis: docens
eos super omnia timere
deum: et ab oī peccato
ingiter abstinere. Et cō. iij.

Serta quoq; de ro
sis. seu alios capel
los eos portare sertis fe
ris prohibebat: propter
coronam spineam tali di
e impositam capiti salua
toris. Et quia sciebat q̄
in delicijs castitas: et in
diuicijs pietas. et in ho
noribus humilitas peri
clitari solet: ideo sobrie
tati. humilitati. et mise
ricordie animum dedit.
Ab infidijs mudi carnis
et dyaboli. sollicitate custo
diens semetip̄m et exem
plo apostoli corpus suū
castigans. et in seruitu

one romanus ex patre a
bundo sedit annos no
uem: menses septē: dies
decem. fuit autem tem
poribus antonini et se
ueri: a consulatu satur
nini et gallicani vsq; ad
presentem et strigatum
consules. **H**ic fecit cōsti
tū de ecclesia: et patenas
vitreas teneri precepit an
te sacerdotes altantes cū
misse celebrarentur: exce
pto quā episcopi inter
est tantū. si clerus susti
neret omnibus presenti
bus ex ea consecratione
de manu episcopi: iam
cōmunionem cōsecratā
acciperet presbiter tradē
dam populo. **H**ic fecit
ordinationes septē: per
mensem decembriū: pres
biteros quatuordecim. dia
cones septem. episcopos p
diuersa loca numero tre
decim. Qui etiam sepul
tus est in cimiterio suo
iuxta cimiteriū calixti vi
a appia septimo kalen
das septembrius: et cessa
uit episcopatus dies ser.
In festo scti augusti
episcopi et cōf. ac ecclie

doctoris. **L**ectio prima:
In aphrica depo
situs sancti augu
stini episcopi. Et
provincia ergo hic aphri
cana ciuitate tagatensi
de numero curialiū: pa
rentibus honestis et xpi
anis progentis: altus
q; ac nutritus corū cura
ac diligentia: ipseiusq;
secularibus litteris erudi
tus apprimē omnib; vi
delicet disciplinis ibutus
quas liberales vocat. **M**ā
et grāmaticā prius i sua
ciuitate. et rethoricā in
aphrice capite carthagi
ne postea docuit: cōsequē
ti etiam tempore trāsmā
re in vrbe roma et apud
mediolanū. In qua vr
be tunc episcopatum ad
ministrabat acceptissim
deo: et in optimis viris
preclarissimus sacerdos
ambrosius. **Q**ui interea
vrbi dei predicatoris fre
quentissimis i ecclesia
disputationibus altas
in populo: intendebat
suspensus atq; affixus.
Et factū **L**ectio. ij.
est diuina prestā

te opitulatione: vt per
illum tantum ac talem
ambrosiū: et doctrinam
salutarem ecclesie catho
lice et diuina perciperet
sacramenta. **M**oxq; ex i
timis cordis ac medullis:
spem omnem quā habe
bat in seculo dereliquit.
Nam non vxorem. nō fi
lios carnis. nō diuitias:
non honores seculi que
rens: sed deo cum suis
seruire statuens: et cum
hys qui eidem adhēbāt.
deo vivebat: ieiunijs ora
tionibus. bonis opib;
in lege dñi meditant die
ac nocte: et de hys que
sibi deus cogitāti atq; o
ranti intellecta reuelant:
et presentes et absētes ser
mombus atq; libris doce
bat. factum est autem vt
ordinaretur presbiter in
ecclesia hypponensi oib;
id vno consilio et desiderio
perfici petentibus: magno
q; studio ac clamore flagi
fantibus. **M**ox ibi mo
nasteriū intra ecclesiā in
stituit: et cum dei seruis
vivere cepit: secundum
modū et regulam sub sac

309
tis apostolis constitutā:
maxime vt nemo ppriū
quicq; in illa societate ha
beret: sed eis essent oia cō
munia: et distribueretur
vnicuiq; sicut opus erat.
Interfecto **L**ectio. iij.
autem tempore scto
episcopo id valerio agēte:
omnibus gratulantibus
atq; id fieri ingenti dese
rio clamantibus: episco
patū suscipere suo viuet
episcopo compulsus est
atq; coactus: atq; ita fac
tū est: vt episcopus ordi
natus multo instantius
ac feruentius maiori auc
toritate verbum salutis e
terne alacriter pullulante
ac crescente domini ecclia
predicaret. Dixit autem
in cleroatu vel episcopatu
annis fere quadraginta.
Etatis vero illius annū se
ptuaginta ser. Verbum dei
vsq; ad extremam egritu
dinem ipse pretermisse: ala
criter et fortiter et sana
mente. sanoq; consilio. i
ecclesia predicauit. **M**de
bris omnibus sui corpo
ris incolumis. integro as
pectu atq; auditu: et a

stantibus atq; videntibz
fratribus suis et orantibz
obdormiunt cū patribus
suis: emittitur in senec-
tute bona. Testamentum
nullum fecit: quia vnde
faceret pauper dei non ha-
buit. Tertio obsidionis
mense. nam ciuitas eius
quatuordecim mensibus
conclusa et obsessa est. a
vandalis alams. alijsq;
cōmixtis gentibus: decu-
bit febribus et illa vlti-
ma est extinctus egritu-
dine. Hic beatus episco-
pus augustinus spiritu
diuino tactus: in sancta
ecclesia catholica ad instru-
ctionem animarū fecit li-
bros tractatus. epistolas.
numero mille triginta: ex-
ceptis que numerari non
possunt: quia nec nume-
rū designauit corū. Huius
corpus venerabile primo
de sua ciuitate propt̃ bar-
baros sardiniā translātū:
nuper a luprando rege lō-
gobardorū dato precio
magno ticiū relātū: et
honorifice conditum est.
*Sermo sancti augustini
episcopi. Lectio quarta.*

Meritati vestre de
nobis hodie si-
mo reddendus ē. Quia
enī vt ait apostolus: spe-
taculū facti sumus mun-
do. et angelis et hoībus:
qui nos amant querunt
quid laudent in nobis:
qui autem nos oderunt:
detrahunt nobis. Nos au-
tem in vtroq; medio con-
stituti: adiuvante dño dō
nostro. et vitam nostram
et famā nostrā sic custo-
dire debemus: vt nō cru-
bescant de detractoribus
laudatores. Quomodo
autem viuere velimus:
quomodo deo propitius
vuiamus. Quis de scriptu-
ra sancta multa nouerit:
tamen ad cōmemorādos
vos. ip̃a de libro actū a-
postolorū vobis lectio re-
citabitur: vt videatis vbi
descripta sit forma quam
desideratis implere. Dñi
ergo recitatur vos inten-
tissimos esse volo: vt post
eius recitationem. quod
inlatui loquar dño donā-
te itentioni vestre. *Ltō. v.*
Lazarus dracon?
legit. Cū orasset

motus est locus vbi erāt
congregati. Et repleti sūt
omnes spiritu sancto: et
loquebantur verbum dei
cum fiducia omni volenti
credere. Multitudinis autē
erāt credentū aīa vna et
cor vñū: et nemo eorum
que possidebat aliqd suū
esse dicebat: sed erāt illis
omnia cōmuna. Et qui-
dem virtute magna redde-
bant apostoli testimoniū
resurrectionis dñi ihesu:
gratia q; magna erat su-
per omnes illos. Neq; ei
egens quisq; fuit inter
illos. Quotquot enī pos-
sessiones prediorum vel
domorum erāt: venden-
tes afferebant precia eorū
et ponebant ante pedes
apostolorum. Distribue-
batur enī vnicuiq; prout
opus erat. *Lcō. xij.*
Quq; lazarus dy-
aconus recitans
codicem episcopo tradi-
disset augustinus episco-
pus dixit. Et ego legere
volo. Plus enim me de
lectat huius verbi ec̃ lec-
tozem: q̃ verbi mei dis-
putatozem. Cūq; oras-

310
sent inquit motus ē locus
vbi erāt congregati: et
repleti sunt omnes spiri-
tu sancto: et loquebantur
cum fiducia verbum dei
omni volenti credere. Cū
q; episcopus legeret dixit
Audistis quid velimus:
orate vt possimus. Con-
tingit autem quedam ne-
cessitas: vt hec diligētius
agerē. Quomam sicut iā
nostis presbiter i nostra
societate constitutus qua-
li societati testimonium
perhibet lectio quā modo
cum recitarem audistis:
moriens testamētū fecit:
quia habebat vnde faceret.
Et erat quod diceret suū:
cum in ea societate vñet:
vbi nemini licebat dicere
aliquid suū: sed esset illis
oīa cōmuna. *Lectio. vij.*
Siquis dilector et
laudator noster a-
pud detractorem nostrū
predicaret istam socie-
tem: et diceret cum episco-
po augustino sic viuunt
omnes colibitatores ei?
quomodo scriptum est i
actibus apostolorū: con-
tinuo ille detractor caput

mouens. dentes promo-
uens diceret. Ita vere si
ibi viuunt quomodo viu-
tur. Quare falsa laude ho-
noras indignos? Nonne
ibi in domo in coram socie-
tate positus presbiter te-
stamentum fecit: et quod
habuit quomodo voluit
disposuit et reliquit? Nun-
quid certe ibi sunt omnia
communia? Aut certe nemo
dicit aliquid suum? Sub
hys verbis quid ageret
ille laudator meus? Non-
ne os eius quasi plumbo
opilaret ille detractor?
Nonne illum laudasse pen-
teret? Nonne reuerentia
perfusus: et illius sermo-
ne confusus idem nobis
vel testator illi maledice-
ret? Nec fuit necessitas
vt ad hanc indigentiam
veniremus. *Lectio. viij.*

Pontio ergo vobis
vnde gaudeatis.
Omnes fratres et conde-
ricos meos qui mecum ha-
bitant: presbiteros. dia-
conos. et subdiaconos. et
patricium nepotem meum:
tales inueni quales desi-
deravi. Sed quia de sua

qualicunque paupertate: quod
statuerunt nondum fecerit
hij duo scilicet valens dia-
conus: et paulo ante
dictus nepos meus sub-
diaconus: et matris vitam
impediebat. quia inde vi-
uebat: et expectabatur i-
illo etiam legitime eta-
tis accessus: vt quod face-
ret firmissime faceret. Non-
dum autem facit: quia
ipsos agellos habet cum
fratre suo communes: et
pro diuiso possidentur.
Sic autem eos cupit ec-
clesie conferre: vt inde
alantur sui que sunt in
proposito sanctitatis: quod
usque in hac vita degent.
Scriptum est enim: et hoc
apostolus loquitur. Al-
quis autem suis et maxi-
me domesticis non pro-
uidet: fidem negat: et in
fidei deterior est. Adhuc
autem et mancipia sunt
ei similiter cum fratre co-
munia nondum diuisa.
Disposuit ea manumit-
tere: et non potest antequam
diuidantur. Que enim
ad ipsum pertineant adhuc
ignorat. *Lectio. ix.*

Adipsum sane qui
maior est pertinet
diuisio: et ad fratrem elec-
tio: et ipse frater eius deo
seruit. Subdyaconus est
cum sancto fratre meo et
coepiscopo seuerus in eccle-
sia milibitana. Hoc agit
hoc sine dubitatione per-
agendum est: vt illi serui
li diuidantur et manumit-
tantur: et sic det ecclesie:
vt eorum accipiatur alimen-
tum. Nepos autem meus
ex quo conuersus est et me-
cum esse cepit: impedi-
batur et ipse aliquid de a-
gellis suis agere vite usu-
ario matris sue: que hoc
anno defuncta est. Inter
ipsum autem et sorores eius
sunt quedam cause in christi
adiutorio cito finende:
vt et ipse faciat quod dei
serui decet: quod ista p-
fessio et ista exigit lectio.

In festo sancti hermetis
martiris. *Lectio prima.*

Atalis beatissi-
mi hermeti mar-
tyris. Hunc il-
lustrissimum beatus ale-
xander pontifex et martyr:
cum esset prefectus vrbis

341
rome baptizauit eum: cum
uxore et filijs ac sorore
theodora. Cumque eo pari-
ter mille ducentos qui-
quaginta seruos eius:
uxores quoque et filios co-
rum: prius in gentilitate il-
lis concessa. Non multo
post ab aureliano imperato-
re trusus in carcere: beatus
etiam alexandro in custo-
dia posito tribuno quiri-
no commendatur. Qui di-
xit ad beatum hermen.
Que ratio est vt vir illu-
stris vite sacra iudicans:
non solum ad istam iu-
riam redigi velis: verum
etiam prefecture honore in
vinculis tanquam priuatus:
in honorari te equanimi-
ter feras. *Lectio. ij.*

Anctus hermes a-
dit. Ego prefectum
non perdiidi sed mutavi.
Nam dignitas terrena a
terrenis tollitur ac muta-
tur. Dignitas vero celestis:
eterna sublimitate sub-
sistit. Dicit ei quirinus.
Adhuc te prudentem vi-
rum ad tantam stulticiam
deuississe: vt credas extra
istam vitam te aliquid

habituū: postq̄ cineres
corporis ita ad nichilū
redigantur: vt nec ista
subsistant ossa. Cui bea-
tus hermes. Et ego ante
hos annos illos deinde
et istā carnalē vitā vtilē
esse dicebam. *Lectio. iij.*

Et ait quirinus. Et
me fac probare: vt
si ita est sicut tu dixisti:
et ego credam. Beatus her-
mes dixit. Sanctus a-
lexander qui habetur in
vinculis: hec me docuit.
Audiens hec quirinus
cepit maledicere alexan-
dro: et dixit ad beatū her-
men. Ego te rogavi dicē:
fac me probare iuste te
credidisse: et tu michi no-
minasti hominē magnum
quem in vinculis habeo:
et in carceris yma cōclu-
sum. Si verū est ergo
quod dicis vado ad eū:
et triplicabo illi vincula
et custodes. Si potuerit
hora cenandi venire ad
te: credam que docuerit.

Dixit. *Lectio. iij.*
Itaq; quirinus et
triplicauit vincula: et cu-
stodes posuit. Primo igitur

tur noctis initio: vñ pu-
er qui videbatur esse non
amplius quinq; annorū:
ferens faculam ardentē
in carcerem. Et flectens
genua sua cum beato ale-
xandro orauit: dicēs ora-
tionem dominicam. Et
apprehendens manū eius
eduxit per fenestrā. et per-
duxit eū ad beatum her-
metem in domū quirini.
Quirinus hoc factum vi-
dens exterritus ē. *Lectio. v.*

Et dixit beatus her-
mes quirino. Ecce
nos vides in vñū: quos di-
cunt custodys mancipasti. Cau-
sa vero cur ego crediderim
sancto alexandro ista est.
Vincus cum michi esset
filius in nimio languore
positus: qui adhucambu-
labat ad litterarū studia:
hic in capitolū cū esset
ductus ad me: mater sua
et ego cū sacrificaremus
dys: et pontificibus pre-
mia dedissemus: mortu-
us est. Tunc increpare me
cepit nutrix eius dicens.
Si cū ad limina sancti pe-
tri duxisses: et credidisses
xpo: filiū tuū in columen

haberes. Cui ego respondi.
Dum tu ip̄a ceca sis fac-
ta. et non sis curata: q̄
modo filiū meū reddet
in columen? Si aut̄ istos
inquit quinq; annos cre-
didissem xpo: redditi m̄
essent oculi. *Lectio. vj.*

Qui dixit. Vade et
crede. Et si tibi o-
culos aperuerit alexander:
credam q̄ et michi reddat
filiū meum. Abijt ad ip̄s:
ceca: et ecce reuersa ē ad
me sana. Imponensq; q̄
humero filium meum
mortuū cucurrit: et iac-
tauit eum ante pedes ale-
xandri. At ille oratione
facta: resuscitauit eum.
Et ego confestim misi
me ad pedes eius: et ro-
gaui me fieri xp̄ianū.
Patrimonū vero matris
eius ip̄i contuli: aliquan-
ta etiam de meo addidi.
Cetera vero aut pauperi-
bus erogavi: aut seruis
meis qui mecum facti
sunt xp̄iani dedi. Nec et
hys similia cum egisset
circa quirinū beatus her-
mes: credidit cum omnī
domo sua et baptizatus

est. Aurelianus cuncta hec
audiens dictauit in vlti-
mo sententiam: vt beatus
hermes puniretur. Qui
decollatus a beata sorore
sua theodora collectus: vi-
a salaria vetere non lon-
ge ab vrbe roma: sub die
quinto mensis septēbris
sepultus est.

In decollatōe s̄ci ioh̄annis
baptiste. Capla. hym. xxi.
iuita. añ. noct. psal. et Re.
bre. dicitur de vno marti-
re. Sermo sancti ioh̄annis
os aurei. *Lectio prima.*

Hodie nobis io-
hannis virtus
herodis feritas
cum refertur:
confusa sunt viscera: corda
tremuerunt caligauit vi-
sus. habuit intellectus:

aufugit auditus. Aut
quid constat in sensibus
humans: quando perdi
dit virtutum magnitudi
nem criminum magnitudo.
Herodes inquit tenuit io
hannem: et alligans po
suit eum in carcerem. Jo
hannes schola virtutum.
magisterium vite: sanctita
tis forma norma iusticie:
virginitatis speculum pu
dicie titulus: castitatis
exemplum. penitentie via.
peccatorum vena. fidei dis
ciplina. Johannes maior
homine. par angelis. le
gis summa. euangelij sanc
tio. apostolorum vox. silentium
prophetarum lucerna mun
di. precator iudicis. xpi
mediator. domini testis. totu
us medius trinitatis. Et
hic tantus datur incestui.
traditur adultere. addia
tur saltatrici. Merito er
go confusa sunt viscera
corda tremuerunt. **R.** **A**di
sit herodes rex manus et tenuit
iohannem et vinxit eum in car
cerem. quia metuebat eum pro
pter herodiam. Quam tule
rat fratri suo philippo uxorem
V. Arguebat herodes iohannes

propter herodiam. Quam
tulerat fratri suo. **Lcō scda.**
Et vero herodes pro
phanauit templum.
sacerdotium sustulit. confu
dit ordinem. temerauit
regnum. corrupit quicquid
erat religionis. quod le
gis. quod vite. quod morum.
quod fidei. quod discipli
ne. perdidit et confudit.
Herodes sicarius et ciues.
in nobiles latro. in socios
populorum: in domesticos
predo. plebis interceptor.
occisor filiorum. in extraneos
homicida. in proprios
parricida. inebrians
terram cruore: insiti san
guinis permanebat. **Hic**
est qui iohannis sanguinem
pium in poculo crudelita
tis absorbit. Sed ista
lectio iam loquatur. **He**
rodes inquit tenuit et alli
gauit iohannem. Qui vi
cula soluerat peccatorum:
peccatorum vinculis alliga
tur: ut vincta vena. locu
veneris non relinquat. Alli
gauit eum et posuit in car
cerem. Herodes tu adulte
rium facis: et in carcerem va
dit iohannes. Sic iudi

cas sedens in loco iudicis
reus: sed in loco iudicis
innocentie persecutor. **R.**
Iohannes baptista arguebat
herodem. Propter herodiam
quam tulerat fratri suo vi
uenti uxorem. **V.** **A**disso he
rodes speculatore precepit a
putari caput iohannis in car
cere. Propter herod. **Lcō. iij.**
Ego ubi rerum fa
cies. ubi forma. ubi
bi pudor. ubi existimatio
publica cogitoris. ubi de
us. ubi homo. ubi fas. ubi
lex. ubi ipsius iura nature.
Simul omnia sunt hero
des te agente. te iubente. te
iudicante confusa. Tenuit
inquit iohannem: et alli
gans posuit in carcerem.
Herodes te petit causa. te
arguit vincula. te carcer
accusat. te vulgat produ
cta in publicam pena. Jo
hannes inuiniatur. Cau
sam custodie qui requirit:
in te inuenit quod puni
at. et in iohanne quod do
leat. Johannes orbi no
tus. in fama virtutis co
gnitus. celebratissimus
sanctitate: dum attrahit ad
se inquisitores inuincit:

343
facit ut cunctis tuis in
notescat incestus. Agit
ut te habeat confusio pu
blica: quem corrigere non
valet secreta correptio et
priuata. **R.** Puella saltat
ti imperauit mater. **A**disso
aliud petas nisi caput ioha
nis. et contristatus est rex
propter iurandum. et prop
ter simul discubentes. **V.** **A**it
puella matri sue quid petas.
at illa dixit. **A**disso aliud
petas nisi caput iohannis.
Hic **Exodem Lcō. iij.**
Iohannes monitis
non accusatione pulsa
uit: ut pote amator casti
tatis: quem corrigi vo
luit non perire. Sed he
rodes facibus libidinis
ardens: perire maluit quam
redire: et uxorem fratris
illicite possidere: et pla
cere captiuus criminum.
Innocentie inimicus: o
diola sit semper libertas
Nam virtus contraria est
viciosis: sacrilegis ero
sa sanctitas: inimica ca
stitas impudica: corru
ptis integritas pena: lu
xuriosis aduersa fruga
litas: crudelibus dura

semper misericordia: im-
pys pietas non ferenda
Probat hoc euangelista
cū dicit. Dicebat iohānes
herodi. Non licet tibi ha-
bere uxorem fratris tui. Ec-
ce unde iohannes offēdit:
ecce unde herodes fuit. Ma-
los qui monet offendit: i-
cūrit odiū qui arguit cri-
minosos. Dicebat iohānes
quod erat legis: qd erat
iusticie: quod erat salutis:
certe quod erat non odi
sed amoris. Ecce qualē
consecutus est ab impio
pro pietate mercede: vo-
lens inquit occidere eum
timuit populū. *R.* Iustus
germinabit sicut lilium. *C.*
reliquis per ordinem de
vno martyre. *Lectio. v.*
In hac deumata iusti-
cia: qui in causis
non deum sed hominem
formidat. Huius peccādi
differtur facultas: s; nō
aufertur voluntas. Unde
etiam quos suspendit a
crimine audiores reddit
ad crimen: et eluat am-
mo quousq; pfiat qd
cogitat malū. Solus em
dei est timor qui nocētes

corrigit fugat crimina: i-
nocentiam seruat: perpe-
tem tribuit facultatem.
Sed audiamus ipsam io-
hannis baptiste passiōē
Dic inquit natalis hero-
dis saltavit filia ipsius he-
rodiadis in medio trichim-
o et placuit herodi et om-
nibus amicis eius: et in-
reuerando pollicitus ē da-
re ei quodcūq; postulasset
ab eo. At illa premo-
nta a matre: da michi i-
quit in disco caput iohā-
nis baptiste. *Lectio. vi.*
Ecce est mulier anti-
qua malicia: que
adam eiecit de paradisi de-
licijs. Hec celestes homi-
nes fecit terrenos: hec vi-
tam abstulit mundo: pro-
pter vinus arboris pomū:
hec humanū genus mer-
sit in infernū: hec malum
ducat homines ad mortē.
Hoc malū fugit helias pro-
pheta. Et cuius lingua cla-
uis facta est celi: tanquā-
rens fugit a facie mulieris.
Hec inuenit verū laborē
et pressuram: que nūc oc-
cidit iohannem baptistā.
Hec deiecit pueritiā: per-

didit iuuentutem: illicit
et inquietat emortuam
senectutem. Premonita
a matre sua: da michi in-
quit in disco caput iohā-
nis baptiste. Libidine
elians miscetur incestui:
et extinguit lucernā mun-
di. Tunc contristatus est
herodes: tamē pro-
ter iusiurandū et recūben-
tes iussit dari: misitq; spi-
cillatorem et decollauit io-
hannem. Et allatum est
caput eius in disco: et da-
tum est puelle: puella an-
tem dedit matri sue. Au-
distis fratres qta sit na-
ta de voluptate crudelitas:
de libidine impietas. Alla-
tū est caput iohannis in
disco: qui salutaria mo-
nta dabat in cestui. Hec
sa migrat in caueam: in
arenam vertitur domus:
fuit de pransoribus spec-
tatores: mutatur furore
coniuii: fit cibus cedes.
fimis apponitur natali:
in ortu exhibetur occasus
Comuiui mutatur i ho-
madiū: organa vertun-
tur in funus: tragedie
personant seculorū. In-

314
trat bestia non puella: q-
rit caput amputare non
saltare. Discurnit fera nō
femina: aspergit rubas
per ceruices nō capillos:
anfractibus dilatat mē-
bra: seuitia crescat augmē-
tis: fit grandis crudelita-
te non corpore. Et singu-
laris fera vsq; dū capiat
predam: fremit ore: denti-
bus frendit: ferrū nō sus-
cipit sed producit. Premo-
nta inquit a matre sua.
De matris peccato dans
mugitū abscidit caput.
corpus reliquit truncū.
Moua belua que contēp-
ta corporis preda: caput
ipm truncatura psuasit.
*Acto scti euangelij scdm
matth. xij. v. v. v.*
In illo tēpore: vidi
fit herodes ac tenu-
it iohannem et vinxit eū
in carcerem: propter he-
rodiadem uxore philippi
fratris sui: quia duxerat
eam. Et reliqua. Omnia
sancti augustini episcopi.
Om euangelium
legeretur: crudele
spectaculum ante oculos
nostros constitutum est.

Caput sancti iohannis i
disco feralis misit crudeli
tas: propter odium verita
tis. Puella saltat: et sicut
mater: et inter delicias et
lascivias cōmuniū te
mere iuratur: et impie qđ
iuratur impletur. Factū
est iohanni: quod ipse pre
dixerat. Illū oportet cre
scere dixerat de dño: me
autem minui. Ille minu
tus est in capite: ille cre
uit in cruce. Odium pepit
veritas. Non potuit equo
animo tolerari: quod ho
mo dei sanctus monebat:
qui utiq; salutem eorum
quererat: quos sic mone
bat. Responderūt illi ma
la pro bonis. Quid enim
ille diceret: nisi quo plen
erat: Et quid illi respo
derent nisi quo pleni erant.
In triticū seminabat: sed
spinas inuenit. Dicebat
regi. Non licet tibi habere
vxořem fratris tui. Omne
bat regem libido: tenebat
apud se prohibitam vro
řem fratris sui. Sed cum
tamen sic habebat: vt nō
seueret. Honorabat eū: a
quo verū audiebat. Sed

detestabilis mulier odium
conspiciebat: qđ aliquan
do dato tempore pareret.
Quando parturiebat?
Quando peperit filiam:
et filiam saltatricē. *Le. viij.*
Erex ille qui sanc
tum virum habebat
iohannem: qui cum pro
pter deum timebat: et si ei
non obediēbat: postq; ab
illo petiū est caput iohā
nis in disco: contristatus
est. Sed propter iurati
onem et propter recubē
tes: misit spiculatorē:
et impleuit quod iurauit.
Annūcet nos locus iste
charissimi: vt propter vi
tam et mores nostros ali
quid de iuramento trahē
mus. falsa iuratio non
est leue peccatum. Immo
tam magnū est peccatum
falsū iurare: vt propter
reatum falsē iurationis:
dñs prohibuerit omnem
iurationem. At enim.
Scriptum est nō periu
rabis: reddes autem dño
iurandū tuū. Ego au
tem dico vobis nō iurare
omnino: nec per celū q;
thronus dei est: neq; per

terram. quia scabellū pe
dum eius est: neq; aliud
quodcūq; iuramentum.
Neq; per caput tuū iura
ueris: quia non potes fa
cere capillū vniū album
vel nigrum. Sit autē
in ore vestro: est est. non
non. Si quid amplius
est: amalo est. *Le. xij.*
Inuenimus autē
ipm dominum iurasse:
quando ei vsq; ad imo
lationem dilecti filij obe
diuit abrahā: locutus
est ei angelus de celo di
cens. Per me ipsum
iuro dicit dñs: quia obe
disti voci mee et non pe
peristi filio tuo vngem
to propter me: nisi bene
dicens benedicam te: et
implens implebo semen
tuū sicut stellas celi. et sic
arenam maris: et benedi
centur in semine tuo om
nes gentes. Item q; in
psalmis: vere de deo i xpi
stū prophetatum est.
Iurauit dñs et nō pēnte
bit eum: tu es sacerdos i
eternū secundum ordinē
melchisedech. Cū ergo

dñs iurauit: quare do
minus xpius suos iurare
prohibuit? Dico quare:
non q; peccatū sit verū
iurare: sed quia grande
peccatum est falsū iu
rare. Longe est a pecca
to falsū iurandi qui
omnino non iurat: pro
pinquat autē falsē iura
tioni: qui vel verū iurat.
Dñs ergo qui iurare pro
hibuit: supra ripam no
luit te ambulare: ne pes
tuus in angusto labatur
et cadas. Sed dominus
inquis iurauit. Secur
iurat: qui mentiri nescit.

In festo sancte sabine
martyris. *Le. i. prima:*

Ame in auenti
no in oppido vi
dimensi ad arcū
faustum: beatissime et il
lustrissime sabine marty
ris: que fuit vroř quon
dam preclarissimi valen
tini: et filia herodis metal
larij. Que passa est adri
ano imperante: sub prefe
cto elpidio. Hanc beata
virgo semphra cū in do
mo eius conuersaret: p
suasit in fide dñi nostri

ihū xpi. Que postmodū
eandem virginem vsq; ad
locum passionis secuta ē
Cui preses berillus dixit
Quid tibi ipsi derogas:
aut quare temetipam vi
lem reddis? Aut qre non
confideras que es. aut ci
uis filia es? Cōmuni
enī te xpīams. 7 oblita
es natalis tui: et memo
riam tanti viri cuius vxor
fui: et deorū quoz mā
vereor: ne incurras. Reu
tere magis ad domū tuā:
et dimitte hanc nephādā
que maleficijs te et plu
res demutauit a deorum
cultura. *Lco. ii.*

Eata sabina respo
dit. Istius sacte pu
elle de qua dicis maleficijs:
utinam et tu suafus esses.
ficuti et ego suafusa sum: et
ab imūdis profecto rece
deres ydolis: et verum ac
certissimū agnosceres deū:
qui bonos ad eternā vitā
vocat: et malos in penā
relinquet perpetuā. Qd
preses audiens reueritus
illam dimisit. Ut vero be
ata seraphia gloriofissi
mo martyrio coronata ē:

illustrissima sabina col
ligens reliquias eius: ce
lebratis venerabilib; cui
obsequijs: vt thesaurum
sempiternū vel margar
tam preciosam reposuit
in monumento suo: qd
ipā sibi cum sūmo orna
tu fecerat. *Lco. iii.*

Ende iterpositis
aliquot diebus:
comprehensa iudici elpi
dio presentatur. Quam
ille videns dixit. Tu es i
quit sabina vxor quon
dam valentin illustris
sime memorie: et filia
herodis? Cui sacta ma
trona respondit. Ego sū.
Et gratias ago domino
meo ihū xpo: qui me pe
catricem per sanctam fa
mulam suam seraphiā.
de multis sordibus. 7 po
testate demonū liberare
dignatus est. Cōmotus
est postmodum prefectus:
et cū videret i confessione
xpī constantiam eius. se
tentiam dictauit dicens.
Sabina m dñs iobe
dientem: dominos quo
q; augustos nostros bla
phemantem gladio per

cuti decernimus: atq;
omnes facultates eius
publicas titulis designa
ri. Passa est autē religi
osissima famula xpī
sabina. quarto kalēdas
septembrijs: et a xpīams
corpus eius sublatum se
pultū est in monumento:
vbi ipsa venerabiliter re
posuerat magistrā fidei
sue seraphiam ad arcam
faustim: iuxta arēi vidi
ciam i oppido vindinēsi.

*In festo scōz martyrū
felix et adauchi. Lco. p.*

Ome via hosti
ensi miliario se
cundo ab vrbē:
beatorum martyrū felix
et adauchi: sub dioclecia
no et maximiano iperato
ribus: prefecto et iudice
dracco. fuerunt autem
duo fratres nomine 7 op
felices: ambo presbiteri.
Vroz semoz hic felix: qui
ex iussione imperatorum
cum ad secretariū iudicis
esset perductus iuxta tem
plū serapis: dū cogeretur
ad sacrificandum. ex sus
flauit in faciem statue e
ree: et statim cecidit. Itē

ductus ad statuā meru
ry in alia edicula: simili
modo illam exsufflauit:
et mor cecidit. Item ad
simulachrū diane: quod
pari modo deiecit. *Lco. ij.*

Eductus ad prefec
tum imponitur e
culeo: et inquisitus qui
bus maleficijs hec fecis
set: beatus felix respon
dit. Non maleficijs dy
aboli: sed beneficijs om
nipotentis dei mei hec e
gi. Furore itaq; accēsus
prefectus: misit eū duq;
extra vrbē via hostienti:
quia illic arbor excellētis
sima stabat de omnibus
consecrata: iuxta quem
templū erat: vt ibi ad
sacrificandū ipelleretur.
Quo perductus orōne
facta dixit ad arborem.
Precipio tibi i nomine
dñi ihū xpi vt radicitus
corruas: ac templum et
simulachrū vel arā eius
funditus cōmnuas: vt
amplius cultu tuo ani
me non decipiantur. Que
statim ad verbum ipius
ita euersa est: vt et tem
plū et simulachrū com

suus me ēē seductam

minueret: et quod fuerat
amplius nō appareret. Quō
cum nuntiatum fuisset
prefecto. statim iussit eū
decollari: et corpus eius
inhumatum lupis et ca-
mbus derelinqui. *Leod. iij.*

Ata sentēcia obui-
ci fuit quidam vir
xpianus: hominibus
quidam absconditus: deo
vero manifestus. Hic cū
didicisset q̄ beatus felix
duci fuisset iussus: cepit
clamare et dicere. Et ego
ex eadē lege sū: et ipsum
quem hic sanctus presbi-
ter confitetur dñm ih̄sū
xpm colo. Ille et ip̄e ab
offitio prefeci comprel-
sus: pariter dato sibi os-
culo cum beato felice de-
collatus est. Huius no-
men quia non inuenerūt
xpianū. quod modicum
ad fructum: postea adau-
ctum cum vocauerūt: eo
q̄ sancto felici martyri
auctus sit ad coronam:
ip̄i q̄ pro fidei cōfessione
corona sit aucta. Christi-
an itaq̄ hos inuemetes
ibi in eodem loco ubi ar-
bor steterat: que cadens

minimam altitudinē terre
aperuerat. eos sepelierūt.
Quorū corpora volētes
pagani inde effodere: cū
manus apposuerūt statim
a dyabolo arrepti sūt. Vbi
postea pacis tempore ba-
silica fabricata est: et mar-
tyrū memoria digne ex-
culta. Compleuerūt aut
martyriū suū tertio ka-
lendas septembris.

Natiuitatem vir-
ginis marie cele-
bremus. Ep̄m

et filii adoramus dominum.

Ps. Venite exultate. ym?

Quem terra potius.

In primo nocturno. ant.

Benedicta tu in mulieribus:

et benedictus fructus uteris

tui. *Ps. Dñe dñs nr. an.*

Sicut mirra electa odore

dedisti suauitatis sancta dei

genti. *Ps. Celi enar. an.*

Ante thronum huius virginis

frequentate nobis dulcia ca-

tica dragmatis. *Ps. Dñi*

est terra. *N. Spæ tua.*

Inquit citius citius

salomons. *Lectio. prima:*

Sculptur me oscu-

lo oris sui. Quia

meliora sunt vbera tua

vino: fragrantia vnguen-

tis optimis. Oleum effu-

sum nomen tuum: ideo a-

dolescentule dilexerunt te.

Traxit me post te: aure-

mus in odorem vnguenti

tui tui. Introduxit me

rex in cellaria sua. Exul-

tabimus et letabimur i-

te: memores vberum tuorum

super vinum. Recti dili-

gunt te. Nigra sum sed

formosa filie iherusalem:

sicut tabernacula cedar.

sicut pelles salomons.

Molite me considerare quia

fusca sum: quia decolora-

uit me sol. filii matris

meae pugnaverunt con-

tra me: posuerunt me cu-

stodem in vineis. Vinei

meam non custodui. In-

dica michi quæ diligit a-

nima mea ubi pascas: ubi

cubes in meridie: ne vaga-

ri incipiam post greges

sodalium tuorum. *R. Hodie*

nata est beata virgo maria

ex progeme dauid. *Præ*

salus mundi credentibus: ap-

paruit cuius vita gloriosa

lucem dedit seculo. *N. Ma-*

ritatem beate marie virginis

cum gaudio celebremus. *Per*

quam solus. *Lectio. ij.*

Signoras te opul-

entissima iter mu-

lieres: egredere et abi post

vestigia gregum tuorum:

et pascere eos tuos iuxta

bernacula pastorum. Equi-

tatum meo in curribus plu-

rimis assimilavi te ami-

ca mea. Pulchre sunt ge-

ne tue sicut turturis: col-

lium tuum sicut momia. *Præ*

remulas aureas faciemus

tibi: vermiculatas argen-

to. Dum esset rex in aca-

bitu suo nardus mea de-

dixit odorem suum. fasci-

culus mirre dilectus me-

us nudi: inter vbera me-

a commorabitur. Botrus

opri dilectus meus mi-

chi: in vineis engaddi.

Ece tu pulchra es ami-

ca mea ecce tu pulchra:

oculi tui columbarum. Ec-

ce tu pulchra es dilecte mi:

et decorus. Lectulus noster

floridus: signa domorum

nostrarum cedrina: laquea-

ria nostra cyprina. *Præ*

beatissime virginis marie

natiuitatem deuotissime ce-

lebremus. Ut ipsa per nos intercedat.

ad dominum ibidem christum. *N. Cum*

iocunditatem natiuitatem

beate marie virginis deuo-

tissime celebremus. Ut ipsa.

Ego flos campi: et lilium

conuallium. Sicut lilium i-

ter spinas: sic amica mea

inter filias. Sicut malum

inter ligna siluarum: sic

dilectus meus inter fili-

os. Sub umbra illius

quem desideraueram sedi:

et fructus eius dulcis

gutturis meo. Introduxit

me rex in cellam vinariam

ordinauit in me charita-

tem. fultate me floribus:

stipate me malis: quia a-

more lingueo. Leua ei?

sub capite meo: et dextera

illius amplectabitur me.

Adiuuabo vos filie iherusalem

leui per capreas ceruosque

camporum: ne suscitatis

neque cuiusdam faciatis di-

lectam: quoadusque ipsa ve-

lit. Voc dilecti mei. Ecce

iste venit saliens in mon-

tibus: transiliens colles.

Similis est dilectus me-

us capree hyemuloque cer-

uorum. En ipse stat post pa-

netem nostrum respiciens

per fenestras: prospiciens

per cancellos. *Præ*

gloriose virginis marie ortum dig-

nitissimum recolamus. Cuius

domini humilitatem respiciens

angelo nuntiante concepit

saluatorem mundi. *N. Be-*

atissime virginis marie na-

tiuitatem celebremus. Cui.

In secundo nocturno. an.

Spæ tua et pulchritudi-

ne tua: intende prospere pro-

cede et regna. *Ps. Eructa-*

uit. *ant.* Adiuuabit eam de-

vultu suo: deus in medio eius

non commouebitur. *Ps.*

Deus noster refugium.
ant. Sicut letantium omnium
nostrum habitatio est in te san-
ta dei genitrix. *ps.* fūda-
menta eius. *v.* Assuma-
bit. *Sermo sancti augu-
stini episcopi. Lectio. in.*

Dest nobis dilec-
tissimum optatus
dies beate ac venerabilis
semperque virginis marie.
Ideo cum summa exultatione
gaudeat terra nostra: tante
virginis illustrata nata-
li. Hec est enim flos capri-
tis de qua ortum est precio-
sum lilium conuallium: per par-
tem mutatur natura pro-
thoplaustorum: qua delecta
et culpa. Precium est in
ea illud que infelicitatis
elogium: de quo dicitur in
tristitia paries filios: quia
ista in leticia dominum partu-
runt. Eua enim luxit: ista
exultauit. Eua lacrimas.
maria gaudium in ventre
portauit. quia illa pecca-
tozem: ista edidit inno-
centem. Virgo quippe
genuit: quia virgo con-
cepit. Inuoluta peperit:
quia in conceptu libido
non fuit. Utrobique mira-

culum. Et sine corruptio-
ne grauida: et in partu vir-
go puerpera. *Re.* Natiui-
tas gloriose virginis marie
ex semine abrahe orta de tri-
bu iuda clara ex stirpe da-
uid. Cuius vita inclita ci-
uitas illustrat ecclesias. *v.*
Hodie nata est beata vir-
go maria ex pectore dauid.
Cuius vita. *Leo. v. ante.*

Ecce inquit ange-
lus ad eam: gra-
tia plena dominus tecum. *In.*
ergo plena est maria gratia:
et eua cuacuata est a cul-
pa. *Ad.* Maledictio eue: in
benedictionem mutat
marie. Aue gratia ple-
na dominus tecum. Tecum
dominus in corde. tecum in ven-
tre. tecum in utero. tecum
in auxilio. Gratulare be-
ata virgo: christus rex ex so-
lo suo. venit in uterum
tuum. Ex sinu patris: in
uterum dignatus est descen-
dere matris. Benedicta
tu inquit in mulieribus:
que vitam et viris et mu-
lieribus peperisti. *Ad.* Mater
generis nostri penam in-
tulit mundo: genitrix
domini nostri salutem

attulit mundo. Auctrix
peccati eua: auctrix meri-
ti maria. Eua occidendo
obstuit: maria viuifican-
do profuit. Percussit illa:
sanauit ista. Pro inobe-
dientia enim obediencia com-
mutatur: fides pro perfu-
dia compensatur. *Re.* Cum
iocunditate natiuitatem be-
ate marie celebremus. Ut
ipsa pro nobis intercedat ad
deum ipsum christum. *v.* Corde et
animo christo canamus gloriam
in hac sacra solempnitate per
celle genitricis dei marie. Ut
ipsa pro nobis. *Leo. sexta.*
Eta igitur maria
gestat infan-
tem: exultans amplectatur filium:
portat a quo portabatur.
Nec fortuitum ut fingit
fabellam repperit paru-
lum: sed decursis nouem
mensibus peperit christum.
Plaudat nunc organis
maria: et inter veloces ar-
ticulos tympana puerpe-
re concrepent. Concinnu-
ant letantes chori: et al-
ternantibus modulis
dulcissima carmina mis-
ceantur. Audite igitur:
quemadmodum tympa-

319
nistria nostra cantauerit.
Aut enim. *Ad.* Significat
anima mea dominum: et
exultauit spiritus meus
in deo salutari meo. Qui-
a respexit humilitatem an-
cille sue: ecce enim ex hoc
beatam me dicent omnes
generationes. Quia fecit
mihi magna qui potes
est et sanctum nomen eius.
Causa igitur tante salu-
tis inualescentis erat mi-
raculum nouum. Non enim ma-
rie partus partum eue e-
uocat: et eue placentum ma-
rie cantus excludit. *Re.*
Natiuitas tua dei genitrix
virgo gaudium annuntiavit
in vniuerso mundo. Ex te
enim ortus est sol iusticie cri-
stus deus noster. qui soluens
maledictionem dedit bene-
dictionem et confundens
mortem donauit nobis vi-
tam sempiternam. *v.* Be-
nedicta tu in mulieribus et
benedictus fructus ventris
tui. Ex te. *In. iij. noct. ant.*
Gaude maria virgo cunctas
hereses sola interemisti in vni-
uerso mundo. *ps.* Latate. *j.*
ant. Speciosa facta es et su-
auis. in deliciis tuis sancta

dei genitrix. **Ps.** Dominus reg-
nauit exultet. **ant.** Post
partum virgo inuolati p
mansisti. dei genitrix inter-
cede pro nobis. **Ps.** Santa-
te. **ij. v.** Elegit eam deus.

**Incipit sancti euangelij
secundum mattheum. Le. vii.**

Iber generationis
ibij xpi filij dauid
filij abraham. Abraham
autem genuit isaac. isa-
ac autem genuit iacob.
Et reliqua. **Omelia facta
ilxviii presbiteri.**

In psalms legimus.
Generatione eius
quis enarrabit. **Mo** ergo
putemus euangelistam
prophete esse contrarium. ut
quod ille impossibile di-
xit affatu: hic narrare i-
cipiat: quia ibi de gene-
ratione diuinitatis: hic
de incarnationis: e dictu.
A carnalibus autem cepit:
ut per hominem deum di-
cere incipiamus. filij
dauid. filij abraham. **Ordo**
preposterus: sed necessa-
rio commutatus. Si enim
primu posuisset abraham
et postea dauid: rursus
ei repetendus fuisset abra-

ham: ut generationis se-
ries texeretur. **Ideo** autem
ceteris pretermisissis horum
filij nuncupantur: quia
ad hos tantu facta est de
xpo re promissio. Ad a-
brabam in semine iquit
tuo benedicentur omnes
gentes: quod est xpus.
Ad dauid autem. de fru-
tu ventris tui ponam super
sedem tuam. **Beati**
me dicent omnes generatio-
nes. Quia fecit in dno diu-
magna quia potens est et
sancti nomen eius. **Et**
misericordia eius a proge-
me in progenies timentib;
eum. **Quia. Le. vii.**

Iudas autem genuit
phares et saram
de thamar. **Notandum**
in genealogia saluatoris
nullam sanctam assu-
mulieri: sed eas quas se-
ptura reprehendit: ut qui
propter peccatores vene-
rit: de peccatricibus na-
scens omniu peccata dele-
ret. **Vnde** et in consequen-
tibus mab meretrice. et
ruth moabitris ponitur:
et bersebe vxor: vte. **Ma-**
ason autem genuit salmo.

Iste est naason princeps
tribus iude: sicut in nu-
meris legimus. **Ioram**
autem genuit oziam:
ozias autem genuit io-
atham. **Is** felix namque es
sacra virgo maria et omni
laude dignissima. **Quia** ex
te ortus est sol iusticie xpus
deus noster. **Oratio** pro popu-
lo interueni pro clero inter-
cede pro deuoto femineo sexu
seruiant omnes tuum uiui-
men quicunq; celebrant tua
sanctam natiuitate. **Quia.**

In quarto **Le. ix.**
regum volumine
legimus de ioram octo-
zi am fuisse generatu. Quo
mortuo ioseph filia re-
gis ioram soror octozie
tulit ioas filiu frs sui:
et cum interuentione que
exercebatur ab athalia sibi
traxit cui successit i regnu
filius ei amasias. **Post** que
regnavit filius eius azarias
qui appellatur ozias: cui succe-
dit ioathas filius ei. **Terms**
ergo quod secundum fide hystorie
tres reges i medio fuerit quos
hic euangelista pretermi-
tit. **Ioram** quippe non ge-
nuit oziam sed octoziam:

et reliquos quos enume-
rauimus. **Verum** quia
euangeliste propositus
erat tres thessere decades
in diuerso statu tempore
ponere: et ioram se gene-
ri miserauerat impiissime
iezabelis: idcirco usque ad
tertiam generatione eius
memoria tollitur: ne in
sancte natiuitatis ordi-
ne poneretur. **In** fine octa-
uam natiuitatis beate ma-
rie noue quotidie legunt
lectiones. **In** primo no-
turno de cantica. **In** secundo
de sermone sancti augustini
in episcopo. **In** tertio de o-
melia sancti ilxviii presbi-
teri: et semper incipitur a p-
mo. **De** octaua. **Not** sit
eo die quo cadit: etiam si oc-
curreret i omnia que bala-
ret hystoria pmo ponenda.
De festis infra octauam oc-
currentibus nichil ponit
agitur: sed pacta octaua
celebratur. **de**pto festo exal-
tationis sctae crucis: quod infra
eandem octauam eo die quo
occurrit celebratur. **Pro**
prima die infra octauam nati-
uitatis beate marie. **De** can-
tico canticorum. **De** prima.

Est dilectus meus
loquitur michi
Surge prope
ra amica mea. formosa
mea et veni. Jam enim
hyems transiit: ymber a
bit et recessit. Flores ap
paruerunt in terra nostra:
tempus putationis ad
uenit. Vox turturis au
dita est in terra nostra: fi
cus protulit grossos suos:
vinee florentes dederunt
odorem suum. Surge p
prope amica mea speciosa
mea. et veni: columba mea
in foraminibus petre: in
caverna macerie. Ostende
michi faciem tuam: so
net vox tua in auribus
meis. Vox enim tua dul
cis: et facies tua decora.
Capite nobis vulpes par
uulas: que demoluntur
vineas: nam vinea nostra
floruit. *Leō. ij.*

Dilectus meus mi
chi et ego illi: qui
pascitur inter lilia donec
aspiret dies. et inclinen
tur ymbre. Reuertere si
milis esto dilecte mi. ca
pree hyemuloque ceruorum:
super montes bethel. In

lectulo meo per noctes
quesiui: quem diligit
anima mea. Quesiui
illum et non inueni. Sur
gam et circabo civitatem:
per vicos et plateas que
ram quem diligit ani
ma mea. Quesiui illum
et non inueni. Inveniet
me vigilans: qui custodi
unt civitatem. Nunc quem
diligit anima mea vidi
stis. Paulum cum pertransisset
eos. inueni quem diligit
anima mea. Tenui enim
nec dimittam: donec in
troducami illum in domum
matris mee: et in cubicu
lum genitricis mee. Admone
bo filie iherusalem per
capreas ceruosque caponi:
ne suscitatis neque euangi
lare faciatis dilectam do
nec ipsa velit. *II. cō. iij.*

De est ista que as
cendit per desertum
sicut virgula flum ex aro
matibus mirre et thuris:
et vniuersi pulueris pig
mentarii. En lectulum sa
lomons sexaginta fortis
ambunt ex fortissimis is
rael: omnes tenentes gla
dios: et ad bella doctissi

mi. Omnis cuiusque ensis
super femur suum: propter
timores nocturnos. Fer
culum fecit sibi rex salomō:
de lignis libani. Colūnas
eius fecit argenteas: re
dinatorium aureum: ascen
sum purpureum media cha
ritate construxit. propter
filias iherusalem. Egre
dimini filie syon: et vide
te regem salomonem in
dyademate quo corona
uit eum mater sua: in
die desponsationis illius:
et in die leticie cordis ei.

*De sermone sci augustini
episcopi. Lectio quarta:*

Enamque post illius
benedicibilis pre
sagium: dum tacita secū
virgo mentis alteratio
ne confliget qualis es
set ista salutatio: nutius
interim celestis exequit.
Ne timeas maria inuen
sti enim gratiam apud deū.
Ecce concipies in utero
et paries filium: et vocabi
nomen eius ihesum. At
illa. Quomodo inquit
fiet istud quomā virum
non cognosco. Et angelus
ad eam. Spiritus sanctus

aut superueniet in te: et
virtus altissimi obumbrā
bit tibi. Jam audisti quo
modo fiet hoc: responde nunc
verbū vite. Audisti quo
modo fiet hoc: quia spi
ritus sanctus superueniet
in te: ut prolem gignas
et virginitatem non a
mittas: filium proferas: et
post partum incorrupta p
maneas. *Leō. v.*

Beata maria: secu
lum omne capti
uum. tuum deprecatur assē
sum. Te domina mundus
sue fidei obside fecit. Noli
morari virgo: nutius fes
tinanter responde verbū:
et suscipe filium. Da fidē:
et senti virtutem. Ecce
inquit ancilla domini: fiat
michi secundum verbū
tuum. Nec mora reuertit
nutius: et virginale thā
lamū ingreditur xpūs.
Efficitur subito pgnas
beata dei genitrix: et cūc
ta per secula predicatur
hec felix. Concipit mor
ad credulitatem verbi: vi
rilis ignara consortij. Im
pletur uterus: nullo hu
mano pollutus amplexu.

Extat maria virgo cum
concepit: virgo grauida.
virgo cū parit: et virgo
post partum. Preclara
ergo illa virginitas: et
gloriosa fecunditas. Ex
ultat maria et matrem se
lecta miratur: et de spiri
tus in toto se peperisse gau
det. Nec quia peperit in
nupta terretur: sed quia
genuerit cū exultatione
miratur. *Lectio. vi.*

Audeamus ergo
et nos fratres in
die tante virginis: que
dum desponsaretur fabro:
celi nupsit architecto. Pro
mittitur enim ei filius:
per visitationem sancti
spiritus. Nec illa audire
gaudet: cupitque effici ma
ter. Quid igitur mirum
si sine corruptione nascat
qui de sanctificatione co
apitur. Ad enim decebat
ut ille qui nobis afferebat
salutem: matris precepit
integritatis dignitatem.
Nam qui terra mari celo
que non capitur: ita vni
corporei membra susci
pitur. Nec est illi nouitas:
ihere nunc prophete varia

mo prenūciata. faciet i
quit nouū dñs super ter
ram: femina circūdabit
virum. O femina super
feminas benedicta: que
virū omnino non nouit:
et virū suo utero circūde
dit. Circūdat virū ma
ria angelo fidem dando:
quia eua perdidit virū:
serpenti consentiendo. *Im
tium sancti euangelij: Se
cundum matheū. Lco. vi.*

Iber generationis
ihū xpi filij dauid:
filij abrahā. Abraham
autem genuit ysaac. Ysa
ac autem genuit iacob.
Et reliqua. *De omelia sa
lomonis presbiteri.*

Post transgressi
onem babilonis
iecomas genuit salatiel.
Si voluerimus iecomam
in fine prime tellure dei
dis ponere: in sequenti no
erunt quatuordecim sed
tredecim. Sciamus ergo
iecomam priorem ipm ēē
quem et ioachim: secun
dum autem filium non pa
trem. Quorū prior p. k.
7. m. sequens p. c. 7. n. scri
bitur: quod scriptorum

vitio et longitudine tē
porū apud grecos latinos
que confusum est. Jacob
autem genuit ioseph.
Hoc loco obicit nobis
iulianus augustus dis
sonantiam euangelista
rū: cum euangelista ma
thæus ioseph filium dixerit
iacob: et lucas eum filium
heli appellauerit: nō in
telligens consuetudinē
scripturarū: quod alter
secundū naturam. alter
secundū legem ei pr sit.

Lco. viij.
Enim hoc per moy
sen domino iubente pre
ceptū ut si frater aut pro
pinquus absque liberis mo
tuis fuerit: alius eius ac
cipiat uxorem ad suscitā
dū semen fratris vel pro
pinqui sui. Super hoc et
africanus temporū scrip
tor: et eusebius cesariensis
in libris dyaphomas eua
geliorū plenius disputat.
Nobis ergo innuet osten
dere: quomodo ioseph se
cundū matheū dicitur ge
nisse iacob. qui deducit
per salomonem: secū dū
lucā vero heli. qui deducit

tur per nathan. Isti utique
id est iacob et heli qui erant
duo fratres: habentes que
dem patres vnius nathan.
alius vero mathat ex di
uerso genere venientes:
et utique ipsi ioseph autem esse
videntur. *Lectio. ix.*

Et ergo modus il
le. Mathat et ma
thas diuersis temporibus:
de vna eademque uxore es
ca nomine: singulos fili
os procreauit: quia ma
thas qui per salomonem
descendit: uxorem eam
primus accepit: et relic
to vno filio iacob nomi
ne defunctus est. Post cuius
obitū: quoniam lex vidui
alij viro non vetat nubere:
mathas qui per nathan
genus duxit: cum esset
ex eadem tribu sed non ex
eodem genere: relictam
matheū accepit uxorem: ex
qua et ipse accepit filium:
nomine heli. Propter
quod ex diuerso patris
genere efficiuntur iacob
et heli: fratres vterini.
Quorū alter id est iacob.
fratris heli sine liberis de
functi uxorem ex mandato

legis accipiens: genuit
ioseph: quē natana qui-
dem generis sui filium
appellat. Propter qd
scribitur. Iacob autem
genuit ioseph. Secūdu
autem legis pceptum
heli efficitur filius: cui
iacob quia frater erat.
uxorem ad suscitandum
semen accepit. Nec autē
non a nobis ad subitū
repta aut absq; ullis do-
ctoribus cōmentata sūt:
sed ipi hec saluatoris no-
stri secundum carnē pro-
pinqui: studio tanti se-
minis demonstrādi seu
docendi: que secundum
veritatem gesta sūt tra-
diderunt. Pro sēdā die i
fra octauā natiuitatis de
cāntico canticorū. Lco. j.

Quam pulchra
es amica mea: q
pulchra es: ocu-
li tui columbarū: absq; eo
quod intrinsecus latet.
Capilli tui sicut greges
capiarū: que ascenderūt
de monte galaad. Dētes
tui sicut greges tonsarū
que ascenderunt de laua-
cro. Omnes gemellis

fetibus: et sterilis nō est
inter eas. Sicut vitta
coccinea labia tua: et elo-
quiū tuū dulce. Sicut
fragmen malpūm: ita
gene tue: absq; eo quod
intrinsecus latet. Sicut
turreis dauid collū tuū:
que edificata est cū pro-
pugnaculis. Nulle dy-
pei pendent ex ea omnis
armatura fortū. Duo
vbera tua sicut duo hūm-
li capree gemelli: qui pa-
scuntur in lilys donec as-
piret dies: et inclinētur
vmbre. Lco. ij.

Adā ad montem
mirre: et ad collem
thuris. Tota pulchra es
amica mea: et macula
non est in te. Veni de li-
bano sponsa mea: veni
coronaberis de capite a-
mana. de vertice samir et
hermon. de cubilibus le-
onū: de montibus par-
dorum. Vulnerasti cor
meū soror mea sponsa:
vulnerasti cor meum in
vno oculorū tuorum: et
in vno crine colli tui. Et
pulchre sunt māne tue
soror mea sponsa. Pul-

chiora sūt vbera tua vi-
no: et odor vnguentorū
tuorū super omnia aro-
mata. fauus distillans
labia tua sponsa: mel et
lac sub lingua tua: et o-
dor vestimentorū tuorū
sicut odor thuris. Lco. ij.

Hortus conclusus
soror mea sponsa:
hortus conclusus fons si-
gnatus. Emissiones tue
paradisus malorū pum-
corū: cum pomorū fructi-
bus. Cypri cum nardo.
nardus et crocus: fistula
et cynamomū cū vniūsis
lignis lybam. Mirra et a-
loe cum omnibus primis
vnguentis. fons ortorū.
puteus aquarū viuentū:
que fluūt impetu de lyba-
no. Surge aquilo et ve-
ni auster: persfla hortum
meū: et fluent aromata
illius. Veniat dilectus me-
us in hortū suū: vt come-
dat fructū pomorū suorū.
Veni in hortum meū so-
ror mea sponsa: messiu
mirram meam cum aro-
matibus meis. Comedi
fauū cum melle meo: bi-
bi vinū meū cum lacte

meo. Comedite annū et
bibite: et inebriamini cha-
rissimū. Ego dormio: et
cor meū vigilat. Deser-
mone scti augustini episcopi

Alutat pi. Lco. iij.
angelus puella.
viri salutationis ignarā
Terretur virgo nouitate
verborū. Ad quam ange-
lus quod supra pretuli-
mus dixit. Ne timeas ma-
ria: inuenisti enī gratia
apud dñm. Ne inquit a
conspetu meo: mater dñi
mei terrearis. Ego cōcep-
tionis tue minister adue-
ni: non vt virginitatem
amitteres interueni. Ipe
me misit ad te: qui ē na-
sciturus ex te. Concipies
enī et paries filiū: non cu-
iuslibet meriti hominem:
sed totius seculi saluato-
rem. Recole maria in li-
bro psalme prophete: virgi-
nem quam paritura legi-
sti: et gaude atq; exulta.
quia tu sola esse meruis-
ti. Tu enim ibi p̄figu-
rata es virgo. Tu ecce
concupies in vtero: non
de viro. sed de spiritu scti
to. Et gauida eris: et i-

corrupta manebis. Pa-
nes quidem filii: et vir-
ginitatis non patieris de-
trimenti. Efficiens gra-
uida: et eris mater semp
intacta. Senties potestatem
ventris et pudorem non
perdes castitatis. Intu-
mescent vbera tua: et in-
tacta manebunt genita-
lia tua. *Leto. v.*

Alla dixit. Ecce
ancilla domini: fiat
mihi secundum verbum
tuum. O felix obedientia.
O insignis gratia: quod dum
humiliter fidem dedit: celi
in se opifem corporavit
Implevit in ea dominus quod
dudum predixerat obedi-
entiam volo plusquam sacri-
ficiu: et scientiam dei plus-
quam holocausta. Hec fuit
vere obedientia omni sa-
crificio gratior: hec volun-
tas cunctis hostis accep-
tior. Adhuc promeruit
gloriam: quam ipsa post-
modum plaussit. Ecce a-
it ex hoc beatam me dicent
omnes generationes. O
beata maria: quis digne
tibi valeat iura gratiarum
et laudum precomia im-
pe-

dere: que singulari tuo
assensu mundo succurristi
perdito? Quas tibi lau-
des fragilitas humanam
generis persoluet: que
solo tuo commercio recup-
randi aditum inuenit?

Cape itaque. *Le. vi.*
quascumque meritis
tuis impares gratiarum
actiones: et cum suscep-
ris vota: culpas nostras
curando excusa. Admitte
preces nostras intra sa-
crarium exauditionis: et re-
porta nobis antidotum
reconciliationis. Sit pro-
te excusabile quod per te
ingerimus: sit impetra-
bile: quod fida mente pos-
cimus. Accipe quod offe-
rimus: et dona quod in-
gamus: et excusa quod
timemus. Sancta mar-
ia succurre miseris: multa
pusillanimes. refoue fle-
biles. Ora pro populo i-
teruem pro clero: interce-
de pro deuoto femineo se-
xu. Sentiant omnes tuum
iuuamen: quicumque cele-
brant tuum natalis. Assiste
parata votis poscentium:
et repende omnibus optatum

effectum. Sit tibi studium
assidue exorare pro populo
dei. que meruisti benedic-
ta precium ferre mundi:
qui vivit et regnat in se-
cula seculorum. Amen.
*In cuius sancti euangelij se-
cundum mattheum. Le. vii.*

Iber generationis
Iesu Christi filij dauid
filij abraham. Abraham
genuit ysaac. ysaac autem
genuit iacob. Et reliqua.

*De omelia sancti iheronimi
presbyteri.*

Enunt ioseph: vi-
rum marie. Cum vi-
rum audieris: suspitio
tibi non subeat nuptiarum:
sed recordare consuetudi-
nem scripturarii. quod sponsi
viri et sponse vocetur vxo-
res. De qua natus est ihesu-
sus: qui vocatur christus.
Pulchre non de quibus
sed de qua posuit: ut de so-
la virgine sine semine ma-
ritali natum demonstra-
ret. Quia autem primum
dicit: de qua natus est ihesu-
sus. ac deinde sequitur.
qui vocatur christus: pro-
prium nomen id est ihesus
primum ponit: quod ante

conceptum eius ab ange-
lo nuntiatum est. Deinde
conuenienter aptat. quod
in pontificibus et regibus
prius in imagine prece-
debat. Hec est christus: ut il-
le in quo hec duo nomina
mixte conuenerunt. di-
stingeretur a ceteris: quod
in figura eisdem nomini-
bus. sed diuisim nunci-
pati precesserunt. *Leto. vii.*

Erum illi quomodo
breue tempus vite
huius. christi appellabatur
ad solam veri christi ymagi-
nem conseruanda: quousque
compositione quadam
mixta consecrati. olei ta-
men huius quod iter nos
haberi solet materia per-
ungebantur. Verus autem
christus qui de celo venerat.
et cui omnia prececebant
que gesta fuerant: non
humanis opibus ques-
ta assumpsit unguenta:
sed nouo ac singulari pa-
terno spiritu infusus et
vinctus christus efficitur: si-
cut multis ante seculis
de eo vates ysaaias predi-
xerat. ex persona patris
dicens. Spiritus domini

super me: eo qd vixit me:
euangelizare pauperibz
misit me: predicare ca-
ptiuus remissionem et
cecis visum. *Lectio. ix.*

Non solum psalm
diuinus predixit
oraculis: sed et dauid si-
militer inspiratus testa-
tur de xpo: dicens ad ipz
xpm. Sedes tua deus in
seculu seculi: virga equi-
tatis: virga regni tui.

In quibus vbi primo
quidem cu deū euidenter
designat: secundo vero p
equitatis virgā: sceptrū
in eo regale cōmemorat.
Post vero etiam qualiter
xpūs effectus sit iudicat:
dicens qd vinctus sit a dō:
non oleo cōmuni: s; oleo
leticie. Oleo vero leticie
in sacris voluminibus:
intellectu mystico spūsa-
ctus designatur. Sed de
pontificatu eius. idē da-
uid alio modo archanis
designat eloquijs: tanq
ex persona dei patris de fi-
lio pronūcians. de vetre
inquit ante luciferū ge-
muit te. Iurauit dñs: nō
pentebit cū: tu es sacer-

dos in eternū secundum
ordinem melchisedech.

*Pro tertia die ista octa-
ua natiuitatis bte virgis
de catlico catlico. 2c. pma.*

Ape-
ri michi soror
mea. amica mea. inma-
lata mea: quia caput me-
um plenu est rore: et cin-
nami mei guttis noctū.
Expoliam me tunica me-
a: quomodo induar illa?
Lavi pedes meos: quo i-
quinabo illos? Dilectus
meus misit manū suam
per foramen: et venter
meus intremuit ad tac-
tum eius. Surrexi vt a-
perirem dilecto meo. Ma-
nus mee distillantia mir-
ram: et digiti mei ple-
ni mirra probatissima.
Pessulum hostij mei ap-
pui dilecto meo: at ille
declinauerat atq; transi-
erat. Anima mea lique-
facta est: vt dilectus lo-
cutus est. Quiesui et nō
inueni illū: vocaui et nō
respondit michi. Inue-
nerunt me custodes qui
circueiunt ciuitatē: per-

cusserunt me et vulnera-
uerunt me: tulerūt pal-
lū meū custodes muroz.

Aduro vos. *2to. q.*
filie iherusalem: si
inuenieritis dilectū meū
vt nutietis ei. qz amore
languco. Qualis est di-
lectus tuus ex dilecto. o
pulcherrima mulierum?
Qualis est dilectus tuus
ex dilecto: quia sic adiu-
uasti nos? Dilectus meus
candidus et rubicundus:
electus ex milibz. Caput
eius aurum optimum:
come eius sicut elate pal-
marū. Ingre quasi cornū.
Oculi eius sicut columbe
super riuulos a quarum
que lacte sunt lote: et resi-
dent iuxta fluentia pleni-
ssima. Genu illius sicut
areole aromati. consite
a pigmentarijs. Labia
eius lilia distillantia mir-
ram prunam. *Lectio tertia*

Amus illius torna-
tiles auree: plene
hymenctis. Venter eius
eburneus distinctus sa-
phiris. Crura illius co-
lumpne marmoree: que
fundate sūt super bases

aureas. Species eius vt
libam: electus vt cedri.
Guttur illius suauissi-
mū: et totus desiderabi-
lis. Talis ē dilectus me-
us: et ipse ē amicus me-
us filie iherusalem. Quo a-
biit dilectus tuus o pul-
cherrima mulierū? Quo
declinauit dilectus tuus.
et queremus eum tecum?
Dilectus meus descendit
in hortū suū ad areolaz
aromati vt ibi pascat
in hortis: et lilia colligat
Ego dilecto meo et dile-
ctus meus michi qui
pascatur inter lilia. *Pro
lecto nocturno resumitur.
Sermo sci augustini epi.
videlicet. Adesto nobis di-
lectissimi. Et filij pro ter-
tio nocturno resumitur
Omelia sancti iheronimi
presbyteri sc. In psalms le-
gimus. Pro quarta
die de catlico catlico. 2c. 1.*
Dolchra es am-
ica mea suauis
et decora sicut
iherusalem: terribilis vt
castrorum acies ordina-
ta. Auerte oculos tuos
a me: quia ipi me ano-

Lure fecerunt. Capilli tui
sicut grex caprarum: que
apparuerunt de galaad.
Dentes tui sicut greges
ouium: que ascenderunt de
lauachro. Omnes gemel-
lis fetibus: et sterilis nō
est in eis. Sicut cortex
mali pumici sic gene tue
absq; occultis tuis. Ser-
ginta sunt regine: et octo-
ginta concubine: et ado-
lescentularū non est nu-
merus. Vna ē columba
mea perfecta mea: vna est
matri sue: electa genitrici
sue. Viderunt eam filie sy-
on et beatissimam predi-
cauerunt eam: regine et
concubine: et laudauerunt
eam. *Lectio secunda.*

Que est ista que p-
greditur quasi au-
rore confurgens: pulchra
vt luna. electa vt sol terri-
bilis vt castrorum acies
ordinata. Descendi i hor-
tū nūc vt videre poma
conuallū: et inspicere
si florisset vinea et ger-
minassent mala pumici.
Nesciui. Anima mea cō-
turbauit me: propt̃ qua
dugas ammadab. Re-

uertere reuertere sinam-
tis: reuertere reuertere vt
intueamur te. Quid vi-
debis in sinamite nisi
choros castrorū. Quaz
pulchri sunt gressus tui
in calcamentis: filia pri-
apis. Iuncture femorū
tuorum sicut momia: q̃
fabricata sunt manu arti-
fias. Umbilicus tuus an-
ter tornatilis: nūq; indi-
gens poculis. Vter tuus
sicut acernus tritici: val-
latus lilys. *Lectio tertia:*

Duo hyinuli ge-
melli capree. Collū tuū
sicut turris eburnea. Ocu-
li tui sicut piscine i esebō:
que sunt in porta filie ml-
titudinis. Nasus tuus si-
cut turris libani: que re-
spicit contra damascum.
Caput tuū vt carmelus:
et come capitis tui sicut
purpura regis iuncta car-
nalibus. Quā pulchra
es et q̃ decora charissia
in delicijs. Statura tua
assimilata est palme: et
vbera tua botris. Dixi. As-
cendam in palmā: et ap-
prehendam fructus eius.

Et erunt vbera tua sicut
botri vinee: et odor oris
tui sicut odor malorū.
Guttur tuū sicut vinum
optimū: Dignū dilecto
meo ad potandum la-
bysq; et dentibus illius
ad ruminandū. Ego di-
lecto meo: et ad me con-
uersio eius. *Lectio quarta:*
secundo et tertio nocturnis re-
sumitur de sermone sacri
augustini atq; omelia sac-
ri iheronimi ordine serua-
to. Pro die quinta de ci-
nicis canticozum. Lectio p.

Emi dilecte mi
egrediamur i
agrum: cōmo-
remur in villis. Adhuc sur-
gamus ad vineas: videa-
mus si floruit vinea: si
flores fructus parturiūt:
si floruerunt mala pumi-
ci. Ibi dabo tibi vbera
mea. Adzagore dedit
odorem in portis nostris
Omnia poma noua et
vetera dilecte mi frui
tibi. Quis michi det te
fratrem meū sūgentē vbera
matris mee: vt iuēnā
te solū foris et deosculer.
et iam me nemo despiciat.

at. Apprehendā te: et du-
cam in domū mris mee:
et in cubiculū genitricis
mee. Ibi me docebis: et
dabo tibi poculū ex vino
condito: et multū malo-
rū granatorum meorū.

Eua eius. *Lectio ij.*
sub capite meo: et
dextera illius āplexabitur
me. Adiuvo vos filie ihe-
rusalem: ne suscitetis ne-
q; euigilare faciatis dilec-
tam: donec ipa velit. Que
est ista que ascendit de de-
serto delitijs affluens. in-
nixa super dilectum suū.
Sub arbore malo susci-
taui te. Ibi corrupta est
mater tua: ibi violata ē
genitrix tua. Pone me
vt signaculum super cor-
tuū: vt signaculū super
brachiū tuū: quia fortis
est vt mors dilectio: du-
ra sicut infernus emula-
tio. Lampades eius vt
lampades ignis: atq; flā-
marū. Aque multe non
potuerunt extingere cha-
ritatem: nec flumina ob-
rument illam. Si dederit
homo omnē substantiā
domus sue pro dilectiōe:

quali nichil despiciet eā.

Proxima **Leo. ix.**
parua: et vbera nō
habet. Quid faciem? so-
rozi nostre i die quando
alloquenda est? Si mu-
rus est: edificemus sup
eū propugnacula argen-
tea. Si hostiū est: com-
pinguamus illud tabu-
lis ceduris. Ego murus:
et vbera mea sicut turris:
ex quo facta sū coram eo
quali pacem reperiē. Vi-
nea fuit pacifico: in ea
que habet populos. Tra-
didit eam custodibz: vir
affert pro fructu eius mil-
le argenteos. Vinea mea
coram me est. Nulle tu
pacifica: et ducenti hys
qui custodiunt fructus
eius. Que habitas i hor-
tis: anna auscultat: fac
me audire vocē tuā. Fuge
dilecte mi et assimulare
exprece hyemuloq: cerno-
rū: sup mōtes aromati.
*Lectiones pro sedo et octo
nocturnis resumptur de
sermone scti augustini at-
q: de omelia scti iheronimi
ordine suato vt s. Secta
die celebratur festū natalis*

tionis scti cruce. Cum
offitū qre infra i ordine
suo. Et sit cōmemoratio
de natiuitate bte virginis.
et consuetudine bacteri
seruata. In octaua natiui-
tatis beate virginis fit fi-
cut ipa die. **In festo scti
adriani martyris. Leo. p.**
A pud incomediam
natale scti adri-
ani martyris: cū
alijs viginti tribus. Ma-
ximianus cū grauissime
persequeretur xpianos a
pud antiochiam: obla-
ti sunt ei quidam xpiani:
fide ac religione insigni-
sum: quos ille post veri-
tatis confessionem: exte-
sos ligms et neruis crudis
cedi iussit: ac deinde lapi-
dibus ora eorū stundi
linguasq: precidi. Hec
omnia cernēs adrianus
qui erat prior offitij: di-
xit ad eos. Adiuro vos
per deum vestrū p quo
hec patimini: dicite mi-
hi in veritate que ē re-
muneratio vestra: quā
expectatis p hys tormē-
tis. Videtur enim incho-
magna et mirifica esse.

Cui vigintitres venera-
biles martyres dixerūt
Expectamus quod nec
oculus vidit. nec auris
audiuit. nec i cor homi-
nis ascendit: inenarrabi-
le bonū: quod pparauit
dñs diligētibz se. **Leo. ij.**
Adiens hec adri-
anus: statim cri-
liens stetit in medio eorū:
et dixit hys qui gerebāt
exceptoris offitium. An-
notate confessionē meā.
cū hys sanctis et athletis
dei: quia et ego xpianus
sū. Post non multū spa-
ciū cū audisset maximia-
nus nomē eius recitari
inter nomina sanctorū
martyrū: euocato ad se
dixit ei. Insanis adrianus?
Nūquid et tu vis male
perire? Adrianus respōdit.
Non insano: sed de mul-
ta infama ad sanam mētē
revertor. Cūq: perseverā-
ter que sunt fidei et veri-
tatis prosequeretur: fu-
rore repletus maximian-
iussit eū ferro vinctū cū
reliquis sanctis martyri-
bus ad carcerē pertrahi.
Erat autē ipse iuuenis

324
anorū viginti octo. **Leo. iij.**
Et fama celeriter p-
currente: didicit
vxo: illius natalia: cum
eta que circa adrianum
maritū suū euenerat. Et
gaudio plena qz mulier
erat xpianissima. circur-
rit ad carcerem: proci dēs
qz ad pedes viri sui: oscula-
batur vincula eius dicēs
illi. Beatus es dñe mi a-
driane: quia inuenisti di-
uitias quas tibi non di-
miserunt parētes tui. Da-
de securus iam pergens
ad xpm: recondens i ipso
diuitias. quas inuenies
tempore necessitatis: vbi
de penis dampnatorum
neminem quisq: libabit:
non pater filiū nō mater
filiam. non diuitie tran-
seunt: non vlla seruo-
rū ambitio et patrimonij
amplitudo: ad extremū
nec amicus amicu. Om-
nes enī tunc propria sar-
cina comitabitur. Tu do-
mine mi tecum hēs xpi-
stū: in quo omnia tua
reposuisti. Perge fiducia-
liter. perge ne timeas:
vt percipias promissa

ipius. Non reuocet te ullus
intuitus rerum velut um-
bra transeuntium: non af-
fines. non parentum ge-
mitus. non pulchritudo
ipsa corporis tui: creatio
seductorum: adulationes
amicorum: non te tercant
species tormentorum. Hic
qui tecum sunt martyrum
constantiam et patientiam
aspice: his solis intende.

Ec postquam *Lectio. iij.*
gloriosissima femi-
na persecuta est: singulorum
beatissima vincula de oscu-
lans dixit. Rogo vos in-
quit serui christi confortate
hunc adrianum beatissimis
momentis vestris: et lucrifacite
animam eius christo.
Vos sitis ei patres: ut per
vos nascatur eterne vite. Ad
quam adrianus dixit. Per-
ge nunc soror mea in do-
mum tuam: et cum agnouero
fieri interrogationem nos-
tram: accersam te ut vide-
as finem rei. Post aliquot
dies cum questio immineret:
beatus adrianus dato
pretio custodibus. et
datis fideiussoribus: per-
rexit ad domum suam vocare

beatam nataliam. Cumque
pergeret vidit eam quidam
qui bene eam nouerat: et
precurrens ad domum nu-
ciavit natalie eam venire.
Quod illa audiens primo
non credidit. Quis in-
quit potuit eum absolue-
re vinculis illis? Non mi-
hi contingat ut absolu-
tur: nequando separetur
a sanctis illis. *Lectio. v.*

Ec cum puer domesti-
cus superueniens
affirmaret eam dimissam:
suspicata illa quod marty-
rum fugisset: contristata
flebat amarissime. Et cum
iam videre adrianum iaceret.
proiecit que erant in ma-
nibus: et accurrens clau-
sit hostium domus clamans
et dicens. Longe efficiatur
a me hic qui corruit:
et mentitus est domino deo
suo. Non loquatur mihi:
nec audiam linguam do-
mestice egre in conspectu cre-
atoris sui. Et conuersa
dixit in eam. O sine deo
pre omnibus hominibus.
Quis te coegit apprehen-
dere opus quod non po-
tueris perficere? Quis te

separauit a sanctis? Aut
quis te seduxit ut rece-
deres a conuentu pacis
vel paulationis? Dic mihi:
quare in fugam conuersus
es. antequam fieret pugna?
Quare proiecasti arma
tua antequam videres hostem
tibi repugnantem? Quo
modo vulneratus es nec-
dum emissam sagittam. Quid
faciam infelicissima que
coniuncta sum ipso? Non
est mihi concessum ut vo-
caverim uxorem martyris: sed
ut dicerem uxorem transgresso-
ris. Ad horam fuit exulta-
tio mea: et ecce per secula
erit opprobrium meum.

Un de beatus *Lectio. vi.*
adrianus pre for-
bus stans dicebat. Aperi-
mihi soror mea natalia:
quia non sicut tu existi-
mas effugi martyrrium.
Veni autem propterea quod
instat tempus questionis
nostre: ut sicut promisi
presens fias. At illa non
credens: vidit inquit: quo-
modo me seducat transgres-
sor? Ecce quomodo men-
titur alter iudas? Recce
de a me homo: nam ante

me ipsum interficiam: quod ti-
bi solet. Cumque beatissi-
mus martyr de zelotipi-
a coniugis letus sermone
bus suis ei satisfecisset:
et nisi citius aperiret mo-
ras se facere non posse asse-
reret: tandem illa ei aper-
ens pronoluitur ad pedes
eius. Et quod citius inde ex-
euntes properabant ad
fessionem: ut in numero
coronatorum adrianus
inueniretur. *Lectio. vii.*

Cumque adhuc esset
in via: dixit beatus
adrianus. Soror mea:
dic quomodo ordinasti
substantiam tuam? Cui
illa. Noli domine mihi noli me-
morari iam que sunt mu-
di huius: ne attrahant ani-
mam tuam. Auferantur ab
animo tuo omnia corru-
ptibilia: solummodo illa fe-
stina videre que reposita
sunt tibi: et sanctis cum
quibus ambulas in via
dei. Completa itaque die
ut producerentur exhibi-
ti sunt beatissimi martyres
in conspectu maximam:
putrefactis ita iam carni-
bus eorum pre acerbitate

tormentorū: vt vernēs
de vlcēibus corū scatu
rrent. Natalia vero ap
plicans se beato adriano
viro suo dicebat. Vide
dñe mī: vt solūmodo ad
deum fiat mens tua: ne
tūū cor in aliquo trepidet:
dū videris tormenta tibi
proposita. Labor quidē
nūc modicus: sed in se
cula seculorū eterna repau
satio. *Leō. viij.*

Adrianus respi
ciens adrianum
ait. Adhuc tu permanes
in insana? Beatus mar
tyr respondit. Pro hac a
mentia et insania parat
sum hunc vitā finire. Ira
tus post piā cōfessionē
ip̄ius tyrānus: iussit cū
tam crudeliter inuicem
sibi succedentibus flagel
latoribus cedi: donec ap
tis costis viscera patefie
rent. Iterum constrictus
ferro in carcerem mittit.
Et cum aliquibus die
bus cum reliquis sactis
dei clausus ibi fuisset: tā
dem reductus simul: cū
eo alij quos immēsitās
penarū pene abliūperat:

sisitū maximiano. Et
ille iam videns irreuoca
biles: iussit vt recte ma
gno ferro confringerē
tur tibi corū. Cōfractis
itaq; corū crurib; ac pe
dibus incisis: in super
beato adriano incisa ma
nu: orantes et gratias a
gentes domino emiserūt
spiritum. *Lectio. x.*
Corpora eorū iussit
tyrānus incendi:
sed subito facte sunt dō
rificationes: et tonitrua
et pluuia: et extinctus ē
ignis. Plurimiq; de ap
paritoribus fulminib;
perculsi: pauci fuga vir
cuaserunt. Accurrentes
interea xp̄iam: rapuerūt
ex igne iam extincto reli
quias martyriū. Et ascē
sis nauibus fugerūt: per
ueneruntq; bizantium:
et reuerenti honore sepe
licerunt eas ibi. Non lon
go post tempore: beati a
drianū corpus romā etiā
translatū honorabili m
templo exornatū est. Na
talia vero et ip̄a de nicho
media sanctorū martyriū
amore bizantiū enauigā.

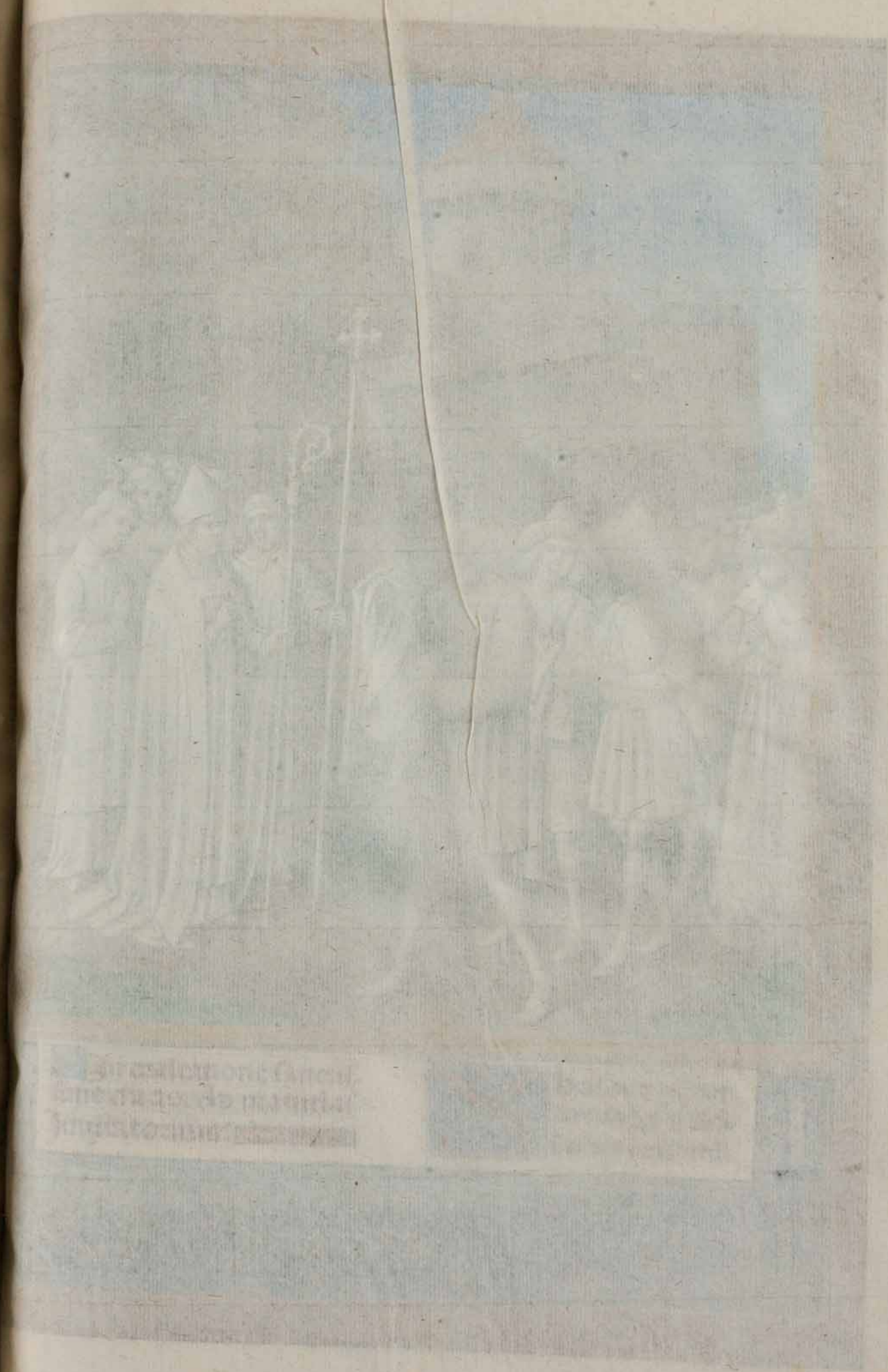
post paucos dies aduētus
sui dormitionem accipit
in dño: et iuxta sanctorū
corpora: sepulta ē kalen
dis decembris. Passio
lorū martyriū agitur sex
to idus septembris: ad
laudem dñi nri ihesu xpi:
qui cū patre et sp̄s scto
viuit et regnat in secula
seculorū. *In festo sctō
gorgonii martyris. Leō. j.*

Passio beatorū
martyriū doro
thei et gorgonii:
apud comediam sub di
ocletiano ip̄atore. Hōr
prior dorotheus magister
in officiis que intra pala
tū exhibebantur: erat cu
biculi regij prepositus: ha
bens secum offitio. fide et
magnanimitate. parem
gorgoniū. Quorū insti
tutionibus optimis om
nes pene cubiculi minis
tri: in fide dei vigilanter
et libere persistebāt. Idē
demq; cum viderent quē
dam martyre crudelibus
atq; immanibus supplicijs
cruciari: constanter et li
bere: cur auis imperator
pūnis in hoc solo sententiā

que in nobis omnibus
viget? Vt quid in illo cri
men inducatur. quod a
nobis omnib; confitet?
Hec nobis fides: hic cul
tus vnanimis: eademq;
sententia. Quos ille in
chilominus cū i mediu
venire iussisset: iussit eos
appendi: et flagris to
to corpore lamari: et vi
sceribus iam pelle nuda
tis iubentur aceto et sale
perfundi. Cūq; etiā hoc
genus tormenti constā
ter ac fortiter tolerassēt:
craticula primis subter
strata pom iubetur in me
dio. Ibiq; quod reliquū
fuerat in verberib; assūp
ti corporis superpom: et
non ad subitū: sed sēsim
paulatimq; succendi. Ad
ultimū laqueo appensos
iussit necari. Interiecto
vero tempore beatus gor
gionus romam transfer
tur: positusq; est venera
biliter via latina. iter du
as lauros. Cōpleuerunt
autem martyrium suum
quinto idus septembris.
*In festo sctō martyriū
prothi et iacobi. Leō. p.*

Bone via sala
ria vetere in c
mterio basille:
natale sanctorū prothi &
iacinchi: qui erāt cum
dñi beate eugenie virgis
Cū qua ab heleno episco
po baptizati: aliq̄to tpe
diuini solū eruditioin
bus vacantes in sancto
proposito persliterunt: at
q̄ in seruorum dei mona
sterio mirā humilitate
conuersati sunt: et hoc a
pud egyptiū. Inde cū bea
tissima virgine romam
reuerſi: sub galieno ipe
toze q̄ essent xpiani dep
hensi. cogūtur sacrificare
Sed non consentientes
durissime verberantur.
Cūq̄ deo fidem seruantes
gauderent pariter decollā
tur tertio ydus septēbris.
Post hec tenetur beata eu
gema: et iubetur a prefec
to vrbis inceno diane sa
crificia exhibere. Que stās
ante templū: manibus
extensis fudit orationē.
Qua orante simulachrū
diane ita cōmutum est:
vt sola pulueris eius in
dicia remansissent. Sed

magias artibus hec repu
tantes: ingenti saxo cir
ca scapulas eius cōstricō:
thyberi eam precipitem
dederunt. Quomodo au
tem agonem passionis
sue compleuerit breuiter
supra notatum est. octa
uo kalendas ianuary:

Xristum regem
domini p nobis
i cruce exaltati.

Venite adoremus. *ps. De-*
mitte exulte. ym. Pange
lingua. In p. noctur. an.
 Mobile lignum exaltatur xpi
 fides rutilat dum crux ab oī
 bus veneratur. *ps. Beatus*
vir. an. Sacra crux extol-
litur a cunctis regib; virga
regia erigitur in qua salua-
tor triumphauit. ps. Quare
fremuerūt. an. O crux ve-
nerabilis que salutem attu-
listi miseris quibus te refe-
ram preconijs quia vitam
nobis celibem preparasti. ps.
Dñe quid multi. v. Hoc
signū crucis. Lectio. pma.
Cum venerabile li-
 gnū sancte crucis
 ab helena constantini ma-
 tre inuentū fuisset: ita per
 mediū sectū est: vt crux
 constantinopolim portata sit:
 et crux iherosolimis fixas
 argenteis sit reservata.
 Multorū itaq; temporū
 labente curriculo: foci ro-
 manis imperante: perse
 aduersus republicā col-
 doze rege grauissima bel-
 la gerentes: multas roma-
 norū prouintias: et ipam
 iherosolimam inuadunt.
 Et destruentes ecclesias

sanctaq; loca propbanā-
 tes: inter ornamenta sa-
 cra que abstulerunt: etiā
 verillū domnice crucis
 abducunt. fecerat nāq;
 quosdoe rex turri argen-
 team: in qua interlucen-
 tibus gēmis thronū ex-
 truxerat aureū. Ibiq; so-
 lis quadrigam. tunc et stel-
 larū ymagines collocaue-
 rat: atq; per occultas fis-
 tulas aque meatus addu-
 xerat: vt quasi deus plu-
 uiam desuper videretur i-
 fundere. Et dñ in subter-
 raneo specu equis in cir-
 cuitu trahentibus circum-
 acta turris fabrica moue-
 ri videbatur: quasi quodā
 modo rugitū tonitruū iux-
 ta possibilitatem artificis
 mentiebatur. Qui etiam
 in tantam prūpere ausus
 est pteruiam: vt ab inco-
 lis vicinā gentium q̄s
 impetu vastans barbarico.
 suo nephando sūingarāt
 imperio: coli se iuberet vt
 deum: vocariq; regē regū
 et dñm dominantū. *78c.*
 Tropheū crucis vndiq; diste-
 ditur. ab vniuersis hodie ex-
 altatur. quia hoc est signū

quod leuauit dñs in natio-
 nes. Et congregauit disper-
 sos israel. *v. Sceptra cru-*
cis aureū pretendit omni-
potens. quo clementie sig-
nū fidelibus demonstrauit.
Et congregauit. Lco. scd.
In hoc itaq; loco se-
 dem sibi preparaue-
 rat: atq; iuxta se collegam
 sibi crucem dominicam po-
 suerat: filioq; suo tradito
 regno. ipse in plano huius
 cernodi residebat. Adortu-
 oq; phoca cracius impe-
 rator creatur: vir strenuus
 et armis exercitatus: lin-
 gua eruditus: corpore de-
 comus. Pergens itaq; fi-
 lius colozoe contra craciū:
 iuxta danubiū flumiū cū
 suo descendit exercitu. Tā-
 dem inspirante clemētia
 saluatoris. vtrūq; princi-
 pibus placuit: vt et ipi
 singuli in medio fluminis
 pōte dimicaturi cōflige-
 rent: et cui fors victoriā
 contulisset: ipse sine damp-
 no vtriusq; exercitus ipse
 rui vsurparet. Deceuerit
 etiam cum iuramento: vt
 si aliquis ex eorū populo
 principi suo venire i au-

xilū presumpsisset: cruri-
 bus excisis et brachijs.
 mergeretur in flumine.
 Cumq; vtrūq; populo
 hoc placuisset: ipi duo
 dimicantes i pontis me-
 dio congressi sunt. Dui
 autem illis inter se certā-
 tibus: tandē dñs pul-
 satus lacrimis xpianorū
 per virtutem sancte crucis.
 cui se die eodem memorat
 princeps attentius cōmē-
 dauerat: fidei suo crachio
 xpūs concessit de hoste tri-
 umphū. Tantaq; mētis
 imitatio colozoe inuasit
 exercitū: vt voluntarie
 omnes crachio se sberēt
 tā pte q̄ fide. Quos il-
 le benigne suscipiens in
 hoc illis clementiam pre-
 stitit: vt omnes ad bap-
 tismū conuolaret. Quod
 vtrūq; se facturos pariter
 cuncti sponderunt. *78c.*
 Nos autem gloriari oportet
 in cruce dñi nostri ihū xpi.
 in quo est salus vita et resur-
 rectio nostra. Per quē sal-
 uati et liberati sumus. *v.*
 Tuam crucem adoramus
 dñe et recolimus gloriosam
 passionē. Per quē. *Lco. iij.*

Ipsa autem christiana
missimus princeps
regna que colroe tenuerant
gram quaque plurimis.
ad sedem illius peruenit: *Ecce*
et cum paucas ad eum ascen-
dit: sedentemque in throno
repperit aureo. Cumque col-
roe tremefactus saluta-
cionis verba proferret cra-
dio: ipse respondit. Si vis
salutem habere perfectam:
pro eo quod lignum sancte
crucis quis indignus.
honorifice tamen iuxta
modulum tuum tractasti:
et si credere in dominum ihesum
christum volueris. cumque in ve-
ritate confessus fueris: re-
gnum perferam tibi tantum pro
patrimonio et vita accep-
tis a te paucis obsidibus
dabo. Si autem aliud ege-
ris: mor meo gladio in-
teribis. Cumque colroe sa-
lutiferis monitis nequaquam
acquiesceret: cradus ex-
tracto gladio caput eius
amputauit. Tamen eum
sepeliri fecit quia rex fuerat:
et quoniam honorem domini
e cruce detulerat: filiumque
eius vinculum de sacro fonte
suscepit. Erat enim tunc

annorum decem. Descripti-
ones etiam regni persarum
sub eius nomine fieri
precepit. Totum vero argen-
tum turris illius: in predam
sui exercitus deputauit.
Aurum vero et gemmas et
vasa. et reliqua utensilia:
ad restorationem eccle-
siarum quas tyrannus destruxerat
reseruauit. *R.* Vir-
gam extendit altissimus et
in fauile nostre redemptionis in-
tingens caliginose nubes te-
tra clarificans. Lecorum oculi
signaculo crucis repara-
uit. *R.* Crucem cradus le-
tenter suscepit succubuit col-
roe et deus suus magnalia
prestat. *Lecorum. In secundo*
nocturno. an. O crux victori-
osa et admirabile signum.
in celesti curia fac nos capta-
re triumphum. *Ps.* Cum inuo-
carem. *an.* Funeste mortis
dampnatur supplicium. dominum
christum in cruce nostra destruxit
vincula criminum. *Ps.*
In domino confido. an. Rex
exaltatur in cetera. cum tro-
phaeum crucis ab inimicis christi
cohis adoratur per secula.
Ps. Domine in virtute. *R.*
Adoramus te christe et benedi-

amus tibi. *R.* Quia per
crucem tuam redemisti mun-
dum. *Lectio. m.*

Ex vero cradus fu-
sapiens lignum sac-
te crucis iherosolimam pro-
perat: omnesque gaudentes
populi cum hymnis et can-
ticis obuiam pergunt. Cum
que de monte oliueti descen-
disset: et per eam portam
quam dominus intrauit quando
ad passionem venerat ipse
equo regio ornamentis
imperialibus decoratus
sedens voluisset intrare: re-
pente lapides porte cadentes
clauserunt seminuem:
et factus est paries unus.
Cumque mirarentur attoni-
ti: nimioque terrore et me-
rore constricti: respicientes
in altum viderunt signum
crucis in celo flammis ful-
gore splendere. Angelus
autem domini accipiens illud
signum crucis in manibus:
super portam stetit et ait.
Quando rex celorum et dominus
totius mundi passionis
sacramenta per hanc aditum
completurus intravit: non
se purpuratum nec dya-
demate reuerentem exhi-

buit: aut equi potentes ve-
hibulum quesivit: sed humi-
lis aselli terga super sedes.
cultoribus suis humilitatis
exemplum reliquit. His
dictis confestim angelus
domini ad celos rediit. Tunc
imperator gaudens de visi-
one angelica. depositis impe-
rij insignijs: discalciatus
protinus crucem in manibus
susiciens. properabat ad
portam. Statimque porta
se erigens: liberum intranti-
bus patefecit ingressum.
Et cum magno honore:
imperator preciosam par-
tem ligni quam secum de-
tulerat suo loco restituit.
R. Incessus humiles dauid
exhibuit cum archa domini fertur
a populo. Christi significat
in mundi medio dum se prebuit
humilem in crucis termino.
R. Crucem portat humeris
tyro magnificus portam in-
greditur per fusus lacrimis
deponit regia supplex et hu-
milis. Christi. *Lectio. v.*

Estata vero cruce
suo loco: gloria domini
repleuit templum. Unice
bat enim odor suauissimus
volitans: omnia aromata.

et thura balsami atque mirre. Confestim popularis gaudij fauor in altum subleuatus: diuinam laudabat potentiam. Sicque etiam gloriosus semper augustus erupens ait. O crux admirabile signum: in qua dominus noster ihesus christus dei filius pendens pro nostrorum peccatis criminum: mortis dampnavit supplicium. O sanguis eius adorandus a thronis et angelis: qui effusus est in nostre salutis precium. O crux splendidior cunctis astris: mundo celebris hominibus multum amabilis. sanctior vniuersis: que sola fuisti digna portare talentum mundi: dulce lignum. dulces clauos. dulce pondus sustinuiisti. Salua presentem cateruam in tuus hodie laudibus congregatam: et tuo vexillo signatam. *Re. Templi domum completo opere confert donaria salomon sapiens crucem apostolis matrem discipulo. Pacem humilibus dat christus singulis cursus magnificia adeptis brachio. N. Offert magnalia princeps*

magnificus et privilegia dedit ecclesiis tendit ad propria completis omnibus. *Pacem humilis. Lectio. vij.* **E**cce cum dixisset flexis genibus cum lacrimis osculatus est sanctam crucem: pacem dedit omnibus famulis dei seruus. Tunc reuouante deo antiqua miracula: eodem die mortuus vnus recepit propriam salutem et sanitatem. Paralytica quoque quatuor annis amissam adepti sunt sanitatem: leprosi vero decem cutem receperunt mundam: quindecim quoque ceca lucis sanitatem restitutam accipiunt. Plurimi etiam a demonibus erepti: multique alij varijs infirmitatibus sunt liberati. Unde ab vniuerso terrarum orbe digne colitur: digneque glorificatur nomen signumque viuifice crucis: per quam vita et salus est credentibus restituta. Tunc imperator offerens multa donaria: ecclesias reparari fecit suis sumptibus: reddens privilegia sua auctoritate prolata: restituens cap-

tuos in propria: dans opportuna presidia. *Costantinopolim rediit diuina potentia rectus: perseuerans in sancte crucis signaculo: percipiensque miraculorum eius plurima incrementa: donante domino nostro ihesu christo: cui est honor et gloria cum patre et spiritu sancto per omnia secula seculorum Amen. Re.* Confertur sanitas dire sanitatis cum dei famulus in ligno sublimi serpentem exaltat. Et deuicta morte salus acquiritur cum christus in cruce altius sublimatur. *N. Arbor dignissima dum plebi panditur resurgit mortuus antiqua miracula renouatur. Et deuicta. In. ij. nocturn.* *Ant. Adoramus te christe et benedicimus tibi. quia per crucem tuam redemisti mundum. Ps. Cantate. i. ant.* Per lignum serui facti sumus et per sanctam crucem liberati sumus fructus arboris seduxit nos illa. *Ps. Dominus exultet terra. ant.* Saluator mundi salua nos qui per crucem et sanguinem tuum redemisti nos auxiliare nobis

333
te deprecamur deus noster. *Ps. Cantate. ij. N. Omnis terra adoret te deus et psallat tibi. Re. Psalmum dicat nobis tuus. Secundum.* **I**n illo iohanne xij. tempore. Dixit ihesus discipulis suis. Nunc iudicium est mundi: nunc princeps huius mundi eicitur foras. Et reliqua. *Sermone sancti augustini episcopi. Lectio. vij.* **N**unc inquit iudicium est mundi. Quid ergo expectandum est in fine seculi? Sed in fine seculi quod expectatur iudicium erit iudicandorum viuorum atque mortuorum. Iudicium erit premiorum penarumque eternarum. Quale ergo nunc iudicium est? *Ja in superioribus lectionibus quantum potui commoni charitate vestram: dixi etiam iudicium non dampnationis sed discernitionis. Unde scriptum est. Iudica me deus et discerne causam meam de gente non sancta. Multa autem sunt iudicia dei. Unde dicitur in psalmo. Iudicia dei abyssus multa.*

Dicit etiam apostolus. **O** altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei: quam in comprehensibilia sunt iudicia eius. Et quibus iudicasset etiam hoc est: quod hic ait dominus. Nunc iudicium est mundi: seruato in fine iudicio: ubi nouissime uiui et mortui iudicandi sunt. **R.** Dulce lignum dulce clauos dulce pondus sustinuit. Que digna fuit portare precium seculi. **V.** Hoc signum crucis erit in celo cum dominus ad iudicandum uenerit. Que dicitur. **O**ssidebat **Leu. vii.** **E**rgo drabolus genus humanum: et reos suppliciorum tenebat cyrographo peccatorum. Dominabatur in cordibus fidelium ad creaturam colenda de seruo creatore: deceptos captiuosque pertrahabat. Per christi autem fidem que morte eius et resurrectione firmata est: atque per eius sanguinem: qui in remissionem effusus est peccatorum: multa milia credentium a dominatu draboli liberantur: et christo copulantur: et sub tanto capi

te uno eius spiritui fidelium membra vegetantur. Hoc uocabat iudicium. hanc distinctionem: hanc a suis redemptis draboli expulsionem. Demque attende quod dicat: quasi quereremus quid est quod ait: nunc iudicium est mundi: seruato in fine expoliuit. Ait enim. Nunc princeps mundi huius eijciatur foras. Audiuimus quale dixerit esse iudicium. Non ergo illud quod in fine venturum est. ubi uiui et mortui iudicandi sunt. alijs ad sinistram alijs ad dextram separatis. Sed nunc est iudicium quo princeps mundi huius eijciatur foras. Quomodo ergo intus erat et quomodo cum dixit eijciendum foras? Numquid in mundo erat: et extra mundum missus est foras? **R.** Hoc signum crucis erit in celo cum dominus ad iudicandum uenerit. Tunc manifesta erunt abscondita cordis nostri. **V.** Cum uenerit filius hominis in sede maiestatis sue et ceperit iudicare seculum per ignem. Tunc manifesta erunt. **Leto. ix.**

Item de illo iudicio diceret quod in fine venturum est: posset aliquis opinari eternum ignem: quo mittendum est drabolus cum angelis suis. et cum omnibus qui sunt ex parte eius: non natura sed vitio: non quod creauit et genuit: sed quia persuasit et tenuit. Posset ergo aliquis opinari illum ignem extra mundum esse: et ob hoc esse dictum eijciatur foras. Quod uero ait nunc iudicium est mundi exponens quid dixerit nunc inquit princeps huius mundi eijciatur foras: hoc intelligendum est iudicium quod nunc fit: non quod tantum post futurum est in nouissimo die. Preuidebat ergo dominus quod faceret post passionem resurrectionem et glorificationem suam per uniuersum mundum multos populos credituros: in quorum cordibus drabolus intus erat: cui quando ex fide renuincant: et quando non tenet locum cordis ubi uera fides habitat: eiectus est foras. Sed dicet ali-

quis. Numquid de cordibus patriarcharum et prophetarum veterumque iustorum non est eiectus foras? Eiectus est plane. Quomodo ergo dictum est nunc eijciatur foras? Quomodo putamus: nisi quia tunc quod in paucissimis hominibus factum est. nunc in multis magnusque fit populus. **I**n festo sanctorum martyrum cornelii et cyprianum. **Leto prima.** **C**ornelius natus ne romanus ex patre castino: sedit annos tres. dies decem martyrio coronatur. Sub huius nouatus nouatum extra ecclesiam ordinauit: et aphrica inchostratum. Hoc facto confessores qui se separauerunt a cornelio cum maximo presbitero: qui cum moyses fuit ad ecclesiam sunt reuersi: et facti sunt confessores fideles. Post hoc cornelius episcopus centurionis pulsus est: et ibi scriptam epistolam de sua confirmatione missam a cypriano: quam cyprianus in carcere subseripsit a celerino lectore

suscepit. Hic temporibus suis rogatus a quadam matrona lucina: corpora apostolorum petri et pauli de cubicula leuauit noctu. Primum quidem corpus beati pauli beata lucina posuit in predio suo via hostiensis: ad latus ubi decollatus est.

Erat autem Leto. ij: petri corpus accepit beatus cornelius episcopus: et posuit iuxta locum ubi crucifixus est: inter corpora sanctorum martyrum episcoporum in templo apollinis: in monte aureo in vaticano palatii neromam. tertio kalendas iulij. Post hec cornelius episcopus ambulauit noctu centum cellis. Eodem tempore audiuit de deo quod epistola accepisset a beato cypriano carthaginiensi episcopo: misitque centum cellis et adduxit beatum corneliu. Quem iussit sibi presentari cum prefecto urbis itellude noctu: cui ita dixit. Sic definisti: ut nec deos consideres: nec precepta principum vel minas nostras timeas: ut contra re-

publicam litteras accipias et dirigas? Cornelius episcopus dixit. Ego de corona domini litteras accepi: non contra reipublicam: sed spirituale consilium ad animas redimendas. Leto. iij:

Unc detius in cubicula plenius. iussit os eius cum plumbatis cedi: et precepit eum duci ante templum martis ut adoraret quod si non faceret capite truncaretur. Itaque ante passionem suam omnia bona ecclesie tradidit stephano archidiacono suo. Hic fecit ordinationes duas per mensem decembrem. presbiteros quatuor: diacones quatuor: episcopos septem. Qui etiam decollatus est in loco supradicto et martyr effectus est. Cuius corpus noctu collegit beata lucina cum clericis: et sepeliuit in crypta iuxta cimiterium calixti in predio suo via appia. decimo octauo kalendas octobris: et cessauit episcopatus dies vi-

genti quinque. **De sancto cypriano episcopo. Leto. iij:**

A pud affricam beati cyprianus episcopus sub valeriano et galieno imperatoribus: galerio maximo proconsule. Quibus agentibus et elaborantibus: comprehensus ex precepto aspasij patrum proconsulis in exilium ciuitate cordubitanam missus est. Habitauitque ibi suspecta mente: tantum ad calcandas passionibus huius temporis amore christi animatus. Quo conueniebant ad eum plures egregij clarissimi ordinis et sanguinis: sed et seculari nobilitate gloriosi: qui propter amicitiam eius antiquam secessum sibi inde suaderet. Et ne parum esset nuda suaderet ei offerrebat. Leto. v.

Post dies autem multos egressus de exilio habitabat in hortis suis. Et cum illic moraretur: venerunt ad eum duo principes ex officio proconsulis galerii maximi: qui aspasio paterno

successerat. Et leuantes eum in curriculo duxerunt ad proconsulem in locum secreti: ubi pro reparanda sanitate degebat. Collectusque ab aristotele officij: secessit in hospitium eius in vicum sacrum. Conuenit autem ad eum omnis populus fratrum. Quod cum comprehensisset beatus martyr: precepit custodiri puellas que venerunt audire verbum dei: quoniam ante hostium principis manebant ob amorem martyris gloriosi.

Item die Leto. vi. decimo octauo kalendas octobris: mane galen maximus sanctum cyprianum episcopum offerri sibi precepit in atrio secutiolo. Cum inter alia cum dixisset proconsul: iusserunt te sacratissimi principes. ceremonia: sanctus cyprianus dixit. Non fatiam. Maximi proconsul dixit. Consule tibi. Sanctus cyprianus dixit. fac quod tibi preceptum est. Nam in re tam iusta: nulla consultatio est. Maximus proconsul dixit. Diu sacrilega mente vi-

visti: et nepharios tue cō-
spirationis homines ag-
gregasti: et inimicum te
dys romanis et sacris reli-
giombus constituisti: nec
te p̄y imperatores ad sectā
cerimoniā suā vocare
potuerunt. Cum ergo sis
nequissimū criminis auc-
tor et signifer: deprehēsus
eris ip̄o documento. cū hīs
quos in scelere tuo tecū ag-
gregasti: ut sanguine tuo
satiētur discipline tue.

E hys *Lectio. vii.*
dictis decretum ex
tabella recitavit. Tatu-
q̄ priamū gladio animad-
ueri placet. Sanctus q̄
priamus hec audiens dixit
Deo gratias ago. Et cum
duceretur: populus fra-
trū plangens dicebat. Et
nos cū eo pariter decollem.
Et ita perductus gloriosus
martyr post p̄torū in a-
gro fecti: eruit se lanceo
birro: et cōplicās posuit
ad genua sua. Deinde dal-
maticam tunicam tulit et
dyacomibus tradidit: et
stans in linea sustinebat
spiculatorem: cui viginti
quinq; aureos dari p̄cepit.

Ratres *Lectio. viii.*
vero flentes linde
anima et oraria ante eū
ponebant: ne s̄ctus cru-
or defluens absorberetur
a terra. Qui cū licinias
manūles sibi ligare non
potuisset: iulianus p̄es-
biter et iulianus diacon
ip̄i ligauerunt. Ip̄e vero
manu propria sibi oculorū
terit: et genua in terra
posuit: orationemq; ad
dominū fudit: et sic gla-
dio percussus migravit.
Corpus eius propter gē-
tiliū curiositatem in pro-
ximo collocatū est. Sed
ne a gentibus tolleretur:
nocte adueniente ex eodē
loco ubi positum fuerat
sublatū est: et inde cum
cereis et scolaribus in a-
rea cuiusdam candidi p̄-
curatoris in via mapali
ense iuxta piscinas: cum
magno triumpho sepul-
tum est. *Lectio. nona.*

Est multa vō cur-
ricula annorū glo-
riossimo karolo fr̄cis
imperante: contigit lega-
tionem francorū ferētes
illustres ac sapiētes ar-

cūspectos legatos trāsitiū
per affricā fecisse. **E**ū cū
carthaginē duritiamq;
loca venerabiliū martirū
reuerentes a rege persariū:
qui excepta india totum
pene tenebat orientē vi-
dissent: facile sibi concili-
ato principe ac fauore i-
re tali p̄estante. pro ma-
gno munere rogauerunt:
ut ossa beati op̄riam eis
ferenda permitteret. Quod
ille non magis dūcēs cō-
tinuo postulata cōcessit:
ut quia pio imperatori:
cuius gratiam omnium
qui in toto orbe terrarū.
erant regum ac principū
amicitiē p̄poneret ip̄i
ea ferrent libenter assēsit.
*In festo sancti mēome-
dis martyris. Lectio prima.*

Atales sancti mēo-
medis martyris
quem flaccus co-
mes cum ad eum perlati
fuisset q̄ corpus s̄cte fe-
licie virginis quā ip̄e
pro xp̄o pumerat sepelis-
set. fecit teneri: et duci ad
sacrificandū. Qui cū di-
ceret ego non sacrificabo
nisi deo omnipotenti qui

regnat in celis: non hys
exasis lapidibus qui i tē-
plis quasi in carceribus
custodiuntur clausi plum-
batis diutissime cel⁹ mi-
grauit ad dñm. Corpus
eius in tyberim precipita-
tū est: quod a clerico ip̄i
nomine et opere iusto col-
lectum: et perductum ad
horticellū suū: sepultum
est iuxta muros via nu-
mentana. **I**n festo scōz
martyrū lucie et gemmian
et sancte euphemie virginis
et martyris. et fit offitium
plurimorū martyrū. *Ec. p.*

Sperantibus
drocleiano et
maximano: iu-
dicibus abophrasio et me-
gasio: passio sanctorum
lucie et gemmian. **I**dem
serat autem beata lucia i
viduitate annos trigini-
taser. Totius autem vite
ip̄ius fuerant anni sep-
tuagintaquinque. Que
accusata a filio cuprepio
q̄ xp̄iana esset: iussit eā
drocleianus sibi addu-
ci et dixit ei. Audio quia
reum illū crucifixū confi-
teris: et deos nr̄os derides.

Nunc ergo si parata es
vivere: parati sunt et dii
omnipotentes. ut eis of-
feras thura: ut possint ti-
bi esse propitij et viuas.
Sancta lucia respondit.
Nec sunt sibi propitij nec
cultoribus suis. Nam in
propiciabitur dñs meus
ih̄s xp̄s: pro cui amo-
re parata sum ignem. vin-
cula. et quas volueris pe-
nas sustinere. *Lectio. ij. .*
Andiens dyocletianus
constantiam fidei
eius: iussit eam trahi ad
carcerem: ubi consolatio-
nem diuinam promeruit.
Reducta autem iterum an-
te dyocletianum sedentem pro
tribunali: extensa est glo-
riosa femina. et fustibus
diutissime verberata. Et
ecce subito terremotus fac-
tus est: et templum iouis
ita subrutum: ut nec la-
pis super lapidem edificij
remanserit. Dyocletianus
autem ollam cretam adducta fe-
cit: eamque pice et plūbo
iussit impleri et i arcu
ligna aggregari et succē-
di: et sanctam luciam intra
ollam demergi. Vbi sc̄a

dei psallens triduo vixit.
Mittens vero dyoclecia-
nus qui renuntiaret ei.
si tota iam in cinerē ēet
resoluta: is qui missus
fuerat nuntiavit impera-
tori quod absque vlla leſione
viveret. Tunc impius ta-
to miraculo nullo modo
ad credendum xp̄o icitatus:
iussit ut onerata ferro et
plumbo per ciuitatis pla-
teas duceretur. *Lectio. iij. .*
Perueniunt autem
ante domum hominis
prepotentis nomine ge-
miniani: in cuius domo
demonum simulacra inu-
mera erant. Cumque sancta
lucia domum ipsam penetra-
visset: subito colūba alba
velut ex celo super caput
geminiani tertio figuram
crucis reſedit. Geminia-
nus respiciens: vidit sibi
patere celum. Et statim ar-
ripiciens cursum: peruenit
ad locum ubi iam sc̄a dei
torquebatur. Et prosternens
se pedibus eius: ce-
pit narrare quod vidit:
et baptismum lauacrum
expetere. Reducta est igitur
beata lucia in carcerem.

Erat autem quidam sacer-
dos prothasius nomine
Cui nocte apparet ange-
lus dñi: monuit ut iret
ad carcerem: et hominem
geminianum. qui fontem
salutis requirebat bapti-
zaret. Qui cum euigilasset
festinus abiit: et beatus
virum aqua salutari lauit.
Est tertium. *Lectio. iij. .*
Vero die exhibitum
est sancta lucia dyocleci-
ano. et cum ipsa geminiani:
de quo iam imperator
audierat. Quos ille pe-
nis grauissime afflictos
duosque tortos: tradidit
cuiusdam peruersissimo iu-
dici: ut quod decrat pe-
nari ipse suppleret. Qui
primo iussit ceruices eorum
fustibus cotidie: et mor-
terremotu facto camera
domus iudicarie cecidit:
et iudicem impium oppres-
sit. Deinde sc̄i martyres
exhibiti sunt primo ab
abofrasio: sub quo et sep-
tuaginta quinque marty-
rum impleuerunt. quod visis
miraculis que circa sac-
tos suos dñs operabatur
crediderant. Hic impius

simus iudex: post sanctorum
horum martyrum necem:
a dyabolo equus eius in-
citatus de lapideo ponte
precipitatus est in flumen:
corpusque eius postea nul-
lo loco repertum est. Deinde
de beata lucia et beatus ge-
minianus a megasio co-
sulari viro artium: post lau-
dabilem victoriam martij.
gladio animaduersi sunt:
sub die sedecimo kalendas
octobris. Quorum corpora
rapuit quedam mulier
xp̄iana nomine maxima:
et ut decuit martyres se-
peliuit. *sc̄. v. ps̄a euphemia.*
Atalē sancte euphe-
mie virginis: que
martyrizata est sub dyocle-
ciano imperatore. proco-
sule autem prisco: i ciui-
tate calcedonia. Que de-
ferente iniquissimo ap-
polliano cum alijs qua-
draginta et nouē tradi-
ta est proconsuli prisco.
Cui prisce. Honorate
ipsum et generis tui dig-
nitatem ne amittas: et
imola deo marti. Beata
euphemia eius in qua sua
sionem contempnens:

pectus suū signaculo xpi
muniens ipterrita stetit.
Piscus iratus ut cā su-
perare posset post tormen-
ta et carceres: etiā verbera
et argumenta rotarum:
ignes ac pondera lapidū
angulariū: bestias et pla-
gas virgariū: secures et sar-
tagines igneas adhibuit.
Ad vltimū in theatrū du-
ci iussit: et leones et besti-
as ei laxari. *Lectio. vi.*
Unc beata virgo
fundens oronem
ad dominū dixit. Tu do-
mine notus omnibz qui
te invocant fide pura et i-
tegra: suscipe animā an-
gelle tue sicut suscepisti sa-
crificiū patris nri ab abel:
ita digneris suscipere sa-
crificiū humilitatis mee:
quod tibi ob cōfessionem
laudis tue imolo. Tunc
vna solūmodo de bestiis ac-
currens morsū sancto cor-
pori eius infixit: et ita im-
maculatū spiritū virgo
deo reddidit. Videntes
autem mater eius theo-
dora et philophiron pa-
ter eius: curatum corpus
eius sepelierunt q̄ mille

passus a ciuitate calcedo-
nia. Completū est autē
martyriū eius die sexta
decima mensis septēbris.
In festo ipressiōis sacro-
rū signatiū s̄a fr̄a c̄sa oīa
fuit sicut i natali ei p̄ x̄. añ.
ad mag. oronē. et lectiones.
Lectiones in mat. lega-
tur de signatibus sacris
videlicet. *Lectio prima:*
Fidelis reuera famu-
lus et minister x̄
franciscus. bien-
nio anteq̄ spiritum celo
redderet: cum i loco excel-
so seorsum qui mons ali-
ne dicitur: quadragena-
riū ad honorem archan-
geli michaelis ieiunū in-
choasset: superne contem-
plationis dulcedine ha-
bundantius solito super-
fusus ac celestū desideri-
orū ardentiōri flāma suc-
census: supernarū cepit i-
missionū cumulatus do-
na sentire. Dum igitur se-
raphias desiderorū ardo-
ribus fursū ageretur in-
deum: et affectus cōpassi-
ua teneritudinem in eum
transformaretur cui ex di-
nitate nimia crucifigi cō-

placuit: quodam mane
circa festū exaltationis scē
crucis in latere montis o-
rans: vidit quasi specē
vnius seraph ser alas tri-
fulgidas q̄ igitas habē-
tem de celoz sublimitate
descendere. Qui volatu ce-
lestimo ad aeris locū viro
dei propinquū peruenit:
non solum alatus sed et
crucifixus apparuit. ma-
nus quidem et pedes ha-
bens extensos et cruci af-
fixos: alas vero sic miro
modo hinc inde dispositas:
ut duas supra caput eri-
geret. duas ad volandū
extenderet: duabus vero
reliquis totū corp⁹ circum-
plectēdo velaret. *Lectio. ii.*
De videns vehemē-
ter obstupuit. mix-
tumq̄ dolori gaudiū mē-
tus incurrat: dum et in-
gratioso xpi aspectu sibi
tam mirabiliter q̄ fami-
liariter apparentis. excelsū
suam q̄dam cōcipiebat
leticiam: et dira cōspecta
crucis affixio. ipius aīam
compassiui doloris gladi-
o pertransibat. Intellexit
quidem illo docente iten-

338
qui et apparebat exterius:
q̄ licet passionis i firmitas
cum immortalitate spiritus
seraphica nullatenus cōue-
niret: ideo tamen hūmo-
di visio suus fuerat presē-
tata conspectibus: ut ami-
cus ip̄e xpi p̄nosset. se nō
per martyriū carnis s; per
incendiū mentis: totum
in xpi ihū crucifixi exp̄es-
sam similitudinem transfo-
mandū. Disparens igitur
visio post archanū ac fa-
miliare colloquiū: mēte
ip̄ius seraphico interius
inflāmauit ardore: carnē
vero crucifixo conformi
exterius insigniuit effigi-
e: tāq̄ si ad ignis liquefa-
ctiuam virtutem p̄cam-
bulam: sigillatua quodā
esset impressio subsecuta.
Satim *Lectio. iii.*
namq; in manibz
eius et pedibus apparere
ceperit signa clauorū: ip-
sorū capitibus i interiori
parte manū et superiori
pedum apparentibus: et
eorum a cūmibus exstē-
tibus exaduerso. Erātq;
clauorū capita in manibz
et pedibus rotunda et m.

gra: ipsa vero acumina ob
longa retorta et repercul
sa: que de ipsa carne sur
gentia carnem reliquam
excedebant. Si quidem re
percussio ipsa clauorum sub
pedibus a deo pminens
erat et extra protensa: ut
non solum plantas solo li
bere applicari non sineret:
verum etiam intra curuatio
nem arcualem ipsorum acu
minum faciliter imitti vale
ret digitus manus: sicut
et ab eis ipse accepti qui o
culis propriis conspexerunt.
Dextrum quoque latus qua
si lancea transfixum rubra
cicatricem obductum erat: quod
sepe sanguinem sacrum ef
fundens tunicam et femo
ralia in tanta copia resp
gebat: ut postmodum fra
tres socij ei lauantes pro
tempore, indubitate ad
uerterent: quod sicut in man
ibus et pedibus sic et in la
tere famulus domini expresse
haberet, impressam simi
litudinem crucifixi. **Leo. iij.**
Eriens autem vir
deo plenus quod stig
mata carni tum luculenter
impressa. socios familia

res latere non possent: ti
mens nichilominus pu
blicare domini sacramentum:
in magno positus fuit du
bitationis agone: utrum
quod viderat diceret vel
taceret. Compulsus tan
dem conscientie stimulo:
quibusdam ex fratribus
intimioribus sibi. cum mul
to timore seriem retulit vi
sionis prefate: addens quod
is qui sibi apparuerat ali
qua dixerit: que nunquam
dum viveret alicui hominum ap
periret. Postquam igitur ve
rus Christi amor in eandem
ymaginem transformauit
amantem: quadragenario
dierum numero iuxta quod
decreuerat in monte illo
solitudinis consummato:
superuemente quoque so
lemnitate archangeli
michaelis. descendit an
gelicus vir franciscus de
monte: secum ferens cru
cifixi effigiem. non in ta
bulis lapideis vel ligneis
manu figuratam artifi
cis: sed in carneis mem
bris. descripta digito dei
viri. **Lectio. vj.**
Pro licet vir sac

tus et humilis. sacra illa
signacula omni diligen
tia studeret abscondere:
domino tamen complacuit ad
gloriam suam mirabilia quod
dam aperta per illa mon
strare: ut dum illorum vis
occulta per signa clara pa
tesceret: inter densas cali
ginosi seculi tenebras ut
ipsum prefulgidum radi
aret. Nam et circa montem
aluerne prefatum. antequam
vir sanctus ibidem moram
traxisset: nubes obscura ex
ipso monte surgente. gran
dinis violenta tempestas.
fructus terre consuetudi
narie deuastabat. Verum
post iam felicem appariti
onem: non sine incolarum
ammiratione ac gaudio.
grando consueti cessauit:
ut celestis illius visionis
excellentiā. et stigma
tum ibidem impressorum
virtutem: serenata preter
morem ipsa celi facies de
clararet. **Lectio. vij.**
Alio quoque tempore
in prouincia reati
na pestis valde grauis in
ualuit. que omnes et boues
intantum cepit inuadere:

339
ut viderentur pene omnes
irremediabili morbo lan
guere. Vir autem quidam
timens deum. nocte fuit per
visionem commotus: ut
ad heremitorium fratrum in
quo beatus pater tunc mo
ram traxerat festinanter
accederet: loturumque manuum
ac pedum ipsius impetraret
a socijs. ac super animalia
languida spargeret et sic
pestis illa omnis cessaret.
Quod cum vir ille diligenter
impleisset: tanta illi que
sacras contigerat plagas
contulit deus a que virtu
tem: ut dum ipsius aspectu
languentes greges vel mo
dicum attigisset. omnem
illam pestilentie plagam
repelleret: pristinoque recu
perato vigore. ad pastum
animalia currebant: tamquam
si nihil mali penitus ante fec
issent. **Lectio. vij.**
Eriens quoque tam miram
ex tunc consecute sunt
manus ille virtutem: ut
suo contactu saluifico. va
lidam redderent sospitate
egrotis. et viuacem sensum
paraliticis iam membris
et audis: et quod manus

hys omnibus est. vitā in
columen letaliter saucia-
tis. Nam vt de pluribus
eius prodigijs. duo que-
dam anticipando simul et
perstringendo cōmemorē:
cum apud ylerdam vir q̄
dam iohannes nomie be-
ato francisco deuotus: a
deo sero quodam fuisset
vulnerum atrocitate con-
cisus. vt vix crederetur su-
peruicturus in crastinu:
apparente sibi mirabiliter
patre sanctissimo. et vulne-
ra illa sacris manibus cō-
tingente: hora eadem sic i-
tegre sospitati redditus ē:
vt mirabilem crucis signi-
ferū omni reuerentia dig-
nissimū omnis illa regio
proclamaret. Quis enim
posset sine admiratione
conspicere. hominē non
ignotum sub eodem qua-
si momento temporis. nē
quidem plagis laniatum
seuissimis. nūc incolumi-
tate gaudentem? Quis
sine gratiarum actione
recolere. quis demq̄ sine
deuotione tam piū vir-
tuosum preclarūq̄ mira-
culū. fidei valeat mente

pensare. Lectio. viij.

In potestatem apulie:
clericus quidam rogerus
mine. cū de sacris beati pa-
tris stigmatibus cogita-
ret mania: subito fuit in
manu sinistra sub cirothe-
ca percussus. ac si profu-
cet spiculi de balista: ipa
tamen cirotheca omnino
manente intacta. Cū vero
per triuū vehementis fu-
isset doloris cruciatus acu-
leo: et iam mente cōpunc-
tus beatum inuocaret et ad-
iuraret franciscum per glo-
riosa illa sibi stigmata lib-
uere: salutem a deo per-
fectam obtinuit: vt omni
dolor abscederet: nullūq̄
remanceret omnino vesti-
giū percussur. Ex quo
luculenter apparet. q̄ sac-
illa signacula illius fue-
runt impressa potētia et
predita virtute: cuius est
vulnera infligere et mede-
las afferre: obstinatos p-
cutere. contritosq̄ sanare.

Igne quidē. Lco. ix.
vir iste beatus sin-
gulari hoc privilegio isti-
gmatus apparuit: cū om-

ne ipsius studiū. tam pu-
blicum q̄ priuatum circa
crucem dñi versaret. Ma-
et mira mansuetudinis
lenitas. austeritasq̄ viuē-
di humilitas illa profun-
da. obedientia prompta
paupertas eximia. casti-
tas illibata. amara com-
punctio. lacrimarū pro-
fluuiū: pietas viscerosa.
emulationis ardor. mar-
tyrū desiderū. charitatis
excessus: multiplex dem-
q̄ xpi formū prerogati-
ua virtutū: quid aliud
in eo pretendunt q̄ assi-
milationes ad xpm. et
preparationes quosdam
ad stigmata sacra illius?
Propter quod a sua cō-
uersione toto ipsius vite
decurfu. preclaris crucis
xpi adornata mysterijs:
tandem ad conspectum
sublimis seraph. et humi-
lis crucifixi. totus fuit in-
uise forme effigiem vi q̄
dam dei formā et ignea tñs-
formatus: quēadmodū
attestati sunt. qui viderūt.
palpaucrunt. osculati sūt:
et tactis sacrosanctis hic
fuisse et se vidisse iurātes.

habundantiori certitudine
firmauerunt.

In festo scti mathei apo-
stoli et euangeliste. Lco. p.

Status mathe-
us apostolus
et euangelista
qui latine iter-
pretatur donatus: qui
etiam ex tribu sua leui
sumpsit cognomē i qua
ortus fuit: in latino au-
tem ex opere publico no-
men accepit: qui ex pu-
blicanis electus fuit a do-
mino: et translatus i a-
apostolatū. Hic scripsit
in iudea euangelii litte-
ris et sermombz iudeis:
initians ab humana xpi
natiuitate dicens. Liber
generationis ihesu xpi
filiy dauid filiy abraham:

significans xpm corpora-
liter descendente ex
semine patriarcharum:
sicut per spiritus sanctum
promissum est per prophetas.

Et enim *Leo. ij.*
eundem redempto-
rem nostrum natum et
passum annuntians in si-
militudine hominis am-
mali primo comparatur.
Prius quidem in iudei-
euangelizauit: postmo-
dum in macedonia. Ve-
rū cū separaret transire
ad ethiopiam que ei i
sortem predicationis ad-
uenerat. patria lingua
hoc est hebreu euangelium
composuit: et ea que pre-
dicauerat comprehendens:
hys a quibus proficisce-
batur ad memoriam re-
liquit. Cūq; venisset in
ciuitatem magnam eoz
que dicitur nadeber: in
qua erat rex nomine e-
gyptus filium vnicū eius
a mortuis suscitauit: cū
deniq; regem cum vxore
et toto regno ad xpianitatem
conuertit. *Lecho. m.*

Iliam quoq; eius-
dem ephigemiam

sacro velamine consecra-
uit. Quam cū hyrtacus
successor illius vellet suo
coniugio copulari: ab a-
postolo prohibitus est.
Tunc natus rex hyrtac-
us iuxta altare vbi cor-
pus xpi ab eo fuerat cō-
fectum. misit spiculato-
rem: qui orantem apo-
stolum expansis manib;
a tergo punctum ictu
gladij feriens: xpi mar-
tyrem fecit. Passus est
autem beatissimus apo-
stolus mathxus in persi-
da: et requiescit in mon-
tibus parthorum: vnde io-
kalendas octobris. Tres
alio leones de eoz euange-
listarū leguntur videlicet.
Sancta quatuor aialia.
*Leo scilicet euangelij secundū
mathxū. ix. ca. Lecho. vii.*

In illo tpe: Vidit
albus hominem se-
dentem in theloneo ma-
thxum nomine: et ait illi.
Sequere me. Et surgēs
secutus est eū. Et reliq.

Omelia scilicet ambrosij epi.
Istic vocatio pu-
blicani: quem se-
qui dñs iubet. non cor-

poris gressu: sed mentis
affectu. Itaq; ille prius
auara de mercedib;: du-
ra de laboribus periculis
q; nautarū emolumenta
coquerens: verbo vocat-
us propria reliquit: qui in-
piebat aliena. Ac velle
illud sedile desituens:
toto post dominū vesti-
gio mentis incedit: con-
uiuū quoq; magnū exhi-
bet apparatus. Qui em
domicilio xpm recipit i-
terno: maximis delecta-
tionibus exuberantium
pa. scitur voluptatum.
Itaq; dñs libenter ingre-
ditur: et in eius qui cre-
diderit recumbit affectu.
Sed rursum accenditur
inuidia perfidorū: et fu-
ture pene species prefigu-
ratur. Epulantibus em
fidelibus et in illo celozū
recumbentib; regno: per-
fidia ieiuna torquetur.

Simul *Lecho. vii.*
etiam ostenditur
quātū intersit inter enu-
los legis et gratie: q; illi
qui legem sequuntur iei-
ne mentis famem patia-
tur eternam. Qui vero

verbum in interioribus a-
nime receperunt: alimen-
ti celestis et fontis vber-
tate recreati: esurire et si-
tire non possunt. Et ideo
qui animo ieiunabant:
murmurabant dicentes.
Quare cum publicanis
et peccatoribus mandu-
cat et bibit? Serpentina
vox est ista. Deniq; hac
primam vocem serpens
emisit dicens eue. Quid
vtiq; deus vobis dixit:
nolite manducare ex oi-
ligno? Ergo patris sui
venena diffundit: qui
dicunt. Quid vtq; cū
publicanis et peccatori-
bus manducat et bibit?
Vnde dñs cum peccatori-
bus manducando: etiā
cum gentibus non pro-
hibet nos imire cōuiuū
dicens. Nō egent qui
sum sunt medico: s; qui
male habent. *Lecho. ix.*

Quā medicamen-
tū nouus magis-
ter adduxit. Hoc de terra
non pullulauit. Impri-
dens em est creatura ois
huius cōfectionis. Vnde
te omnes qui iarristis

peccatorum varias passio-
nes: utrumque peregrino
medicamento. quo ve-
neni serpentis excludi-
tur: quod non solum pas-
sionum abstulit cyatricem:
sed etiam causam duri vul-
neris amputauit. Hoc enim
medicamentum non fame in-
ducit: sed cibum anime submi-
nistat. Venit enim filius
hominis manducans et
bibens et dicunt: demo-
nium habet: et ideo non est
mens nostra ieiunia. Ieiun-
ant hi quibus abest
christus: bonorumque me-
ritorum copiam egent. At
vero cui virtus sua volun-
tate sufficit: qui sua reci-
pit domo christum: communium
magnum exhibet. Hoc est bo-
norum operum spirituale
communium quo diues popu-
lus eget: pauper epulat.
Et ideo inquit: ieiunare
non possunt filii sponsi:
quod cum illis sit sponsus.
Venient autem dies cum
auferetur ab eis sponsus:
et tunc ieiunabunt in il-
lis diebus. **In festo san-**
ctorum martyrum soterii et
eius. Lectio. p.

In galliis cum-
tate seduno lo-
co agauno: san-
ctorum martyrum thebeorum
mauricii exuperii candidi
victoris innocentii et vi-
talis cum sociis suis: qui sub
maximiano passi per christum
gloriosissime coronati sunt.
Ut igitur beatissime pas-
sionis eorum causam breui-
ter loquamur: sub maxi-
miano qui romane rei
publice cum dioneciano
collega imperium tenuit:
per diuersas fere prouin-
cias laniati aut interfec-
ti sunt martyrum plurimi.
Iste namque maximianus er-
ga deum celi propheta:
impietatem suam ad exten-
guendum christianitatis no-
men armauerat. Si qui
tunc confiteri veri dei cul-
tum audebant: sparsis vi-
squeque militum turbis:
vel ad supplicia vel ad ne-
cessitates impiebantur. **Lectio. ij.**
Erat eodem tempore
in exercitu legio
militum: qui thebei appel-
labantur. Legio autem vo-
cabatur: que tunc sex mi-
lia ac sexcentos septaginta

sex viros in armis habebat.
Hi in auxilium maxima-
no ab orientalibus par-
tibus accersiti venerant:
viri in rebus bellicis stre-
nuum: virtute nobiles sed
fide nobiliores. Erga impe-
ratorem fortitudine: erga
christum deuotione certabant.
Itaque cum hi sicut et ceteri
militum ad dilamandum
christianorum multitudinem
destinarentur: soli crude-
litatis ministerium detrec-
tare ausi sunt: atque huius-
modi preceptis se obtem-
peraturos negant. Maxima-
nus non longe ab-
erat. nam se circa octiduum
itinere fessus tenebat. **Lectio.**
Situr cognitio. **ij.**
thebeorum responso:
precipitanti ira feruens
ob neglecta imperia: de-
cimum quicquid: ex eadem legi-
one gladio feriri iubet: qui
facilius ceteri rebus certis
territi metu cederent. Re-
dintegratisque mandatis
edicit: ut reliqui in perse-
cutionem christianorum co-
gantur. Vbi vero ad the-
beos denuntiatio iterata
peruenit: cognitique est

342
ab eis iniungi sibi rursus
executiones prophanas:
vociferatio passim ac tu-
multus in castris erant:
affirmantium nunc quod se vili
huc tam sacrilega ministe-
ria cessuros. His deinde
comperitis maximianus
omni belua cruentior: rur-
sus ad ingenii sciuitiam re-
dit atque imperat: ut iterum
decimus eorum neci daretur:
ceteri nichilominus ad
hec que spernerent compul-
lerentur. Quibus iussis
denuo in castris prolatis:
segregatus est atque pectus
suis qui decimus sorte ob-
uenerat. Reliqua vero
se militum multitudo mu-
tuo sermone instigabat:
ut in tam preclaro ordine
persisterent. **Lectio. iij.**
Maximianum tamen
sanctum mauritium fuit
primicerium legionis eius:
qui cum exuperio ut exer-
citus appellat capiducto-
re et candido senatore mi-
litum accedebat: exhortando
singulos et monendo fide-
lium comilitonum. etiam mar-
tyrum exempla ingerens.

His itaq; priorib; fuit
atq; auctoribus animati
beatissimi viri: maxima
in adhuc infamia estuante
mandata mittunt: sicut
pia ita et fortia. Dilites
sumus inquit imperator
tui: sed tamen serui quod
libere cōfitemur dei. Tibi
militiam debemus: illi i
nocentiam. A te stipendii
laboris accepimus: ab illo
vite exordii sumpsimus.
Sequi imperatorem i hoc
nequaquā possumus: ut
auctorem negemus dei:
vtiq; auctorem domini
nostri auctorem velis
noli tui. Si non ad tam
funesta compellimur vt
offendamus: tibi vt feci
mus hactenus adhuc pa
rebimus. Sin aliter: ipi
parebimus potiusq; tibi.
Eferimus. **Lco. v.**
nostrias in qualibet
hostii manus quas san
guine innocentū cruetare
nephas ducimus. Dexte
ipe aduersus impios pu
gnare ac inimicos sciūt
lamare: pios et concines
nesciunt. Admurmuramus
nos pro ciuib; potiusq;

aduersus cūc; arma sū
psisse. Pugnauiumus se
per pro iustitia. pro pie
tate. pro innocentū salu
te. Hec fuerūt nobis hac
tenus pretia periculorū.
Pugnauiumus pro fide:
quam quo pacto conser
uamus tibi: si hanc deo
nostro non exhibemus?
Iurauimus primū in sa
cramenta diuina iurau
mus inde in sacramenta
regia. Nichil nobis de
secundis credas necesse
esse: si prima preripim.
Christianos ad penā per
nos requiri iubes. Jam
tibi ex hoc alij requirendi
non sunt. Habes nos hic
confitentes deū patrē auc
torem omnū: et filiū et
ihū xpm credim. **Lco. vj.**
Idemus laborum
periculorūq; nroz
sotos: nobis quoq; san
guine corū aspersis truci
dan ferro: et tamen sacris
simorū cōmilitonū mor
tes et fratru funera non
fleuimus. non doluimus:
sed potius laudauimus.
et gaudio prosecuti sum:
quia digni habiti esset

pro dño deo eorum pati.
Non nos vel hxc vltime
vite necessitas in rebelli
onem cogit. Non nos ad
uersus te imperator ar
mauit. ipsa saltem que i
periculis est fortissima de
speratio. Tenemus ecce
arma et non resistimus:
quia mori q; occidere sa
tis maluimus: et interire
innocentes q; noxi viuē
per optamus. Si quid i
nos vltra statueris. si qd
adhuc iusseris: si qd admo
nueris: ignes. tormenta.
ferrū. subire parati sum:
xpianos nos fateamur: p
sequi xpianos non pos
sumus. **Lectio. vij.**
Quoniam hxc talia maxi
mianus audisset:
obstinatosq; in fide xpi
cerneret animos viuorū:
desperans gloriosam eoz
constantiam posse reuo
care. vna sentētia iterfici
ōes decreuit: et rē confici
circūfusi militū agmini
bus iubet. Qui cū missi
ad beatissimam legionē
venissent: stringunt i sac
tos impiū ferrum: mori
non recusantes vite amo

343
re. Cedebantur itaq; pas
sim gladiis: nō redamā
tes saltem aut repugnā
tes: sed et depositis armi
ceruices persecutoribus
prebentes: et iugulū per
secutori vel intectū corp
offerentes. **Lco. viij.**
Actor autem martir
nec legionis eiusde
fuit nec miles: sed emeri
te iam militie veteranus.
Hic cum iter agens subi
to incidisset in hos qui
passim epulabantur leti
martyrū spolijs: atq; ab
hys ad conuiscendum
iuitatus cum prolata
ab exultantibus causam
leticie cognouisset: detes
tatus cōmūas. detestatu
q; cōmūū refugiebat. Re
quirentibusq; ne et ipse
forsitā xpianus eēt: xpi
anū se et semper futurū
esse respondebat: ac statū
ab irruentibus iterfectus:
ceteris martyrib; sicut
morte et honore cōiun
ctus est. **Lectio. ix.**
Vidē deinde maxi
mianū tyrannū
sit consecutū: breui colli
gere placuit. Cū dispo

fitis infidijs genero suo
constantino mortem mo-
liretur. deprehensus dolo
apud massiliam captus
est. Nec multo post strā-
gulatus. tetrerrimoq; sup-
plicio affectus: impiam
vitam digna morte fini-
uit. At vero beatissimorum
martyrum corpora post
multos passionis eorum
annos. sancto theodoro e-
piscopo reuelantur: et i
eorum honore basilica hone-
ste componitur. Sed et p
multū tempus tantum
innocentij martyris mē-
bra rhodanus reuelauit:
que non ideo a sinu retro
protulit. vt in gurgitis
sui procellam deingeret:
sed vt ceteris martyribus
sepulta venerabiliter soc-
aretur. **I**n festo scti lim-
pax et mris. Lcō prima:
Inus natione pta-
lus. de regione thu-
scie. patre hercu-
liano: sedit ānos quīdecī
menses tres. dies duodecī.
fuit autē tempore neromī
a consilatu saturnini et sa-
pionis: vsq; ad capitonē.
et rufū consules: marty-

rio coronatur. **H**ic ex pre-
cepto beati petri cōstituit:
vt mulier in ecclesiam ve-
lato capite itrouet. **H**ic
fecit ordinationes duas.
episcopos quīdecim. pres-
biteros decē et octo. Qui
etiam sepultus est iuxta
corpus beati petri in vaticā-
no sub die nono kalēdas
octobris. **I**n festo sctorū
mūm cyprianū et iustine. Lcō. j.
Anctorū marty-
cyprianū episco-
pi et iustine: q
passi sunt sub dyocletiano
imperatore. iudice cutel-
lio. Iustine pater erat eu-
clufius apud ciuitatē an-
thiochiam. Qui viā xpī-
ane religionis a dyacono
nomine prello audiētes:
baptizati sunt a scto epi-
scopo optato. Virgo aut
iustina dñio seruens: fre-
quentabat ecclesiā. A gla-
dius autem quidā scolasti-
cus videns virginem fre-
quentem ciuitatem ad eccle-
siam: exarsit ob amorem
eius. Et cū nullo modo
posset perungere ad eam:
rogauit cyprianū magū.
precū pollicens: vt arte

sua demones inuocaret.
qui eam in amorē ei exci-
tare possent. **L**ectio scda:
Cyprianus autem
magus vocatis de-
mombus: cepit agere vt
virginem xpī ei adduceret.
Qui semel bis et tertio ve-
mentes ad beatā iustina
nichil penitus apud illā
suis deceptionibus value-
runt: sed xpī signo repul-
si: victi recesserunt. Cypri-
anus vero cū illorum vir-
tutem aduersus virginē
hūd quicq; valuisse vi-
deret: dixit ad dyabolum.
Dic michi: quē admodū
vichi et his a virgine xpīa-
na? Cui dyabolus. Dice-
re tibi non possum: nisi
prius iures michi. Cūq;
cyprianus illi iurasset: a-
it dyabolus. Vidi signū
crucifixi: et extimui. Cy-
prianus dixit. Ergo cru-
cifixus maior est tē? Dīc-
ei dyabolus. Etiam ma-
ior est omnīū. **L**ctō. iij:
Adiens cyprianū
virtutem xpī: con-
tempnens virtutem dy-
boli: et currens venit ad e-
piscopū antinū: cecidit

q; ad pedes eius rogās vt
doceret eum: et baptismo
xpī consecraret. Beatus
autem antimus episcopū
gratias agens deo: cathe-
sizauit eum. Et reuertēs
cyprianus in domū suam:
omnia ydola confregit.
Tunc rediens ad ecclesiā:
diligenter verbū salutis
auscultare cepit. Hora de-
inde qua cathexumini fo-
ras mittebantur i ecclia
residens: monitus est a
dyacono: vt cum reliquis
cathexuminis egredētur.
Conuersus vero ad dya-
conū dixit ei. Seruus fac-
tus sum xpī: et tu foras me
mittis? Dicit ei dyaconū.
factus es perfectus seruū
xpī? Cyprianus dixit.
Viuat michi xpūs qui de-
mones confundit. et mi-
chi misertus est: quia nō
exeo hinc nisi perfectus fu-
ero seruus xpī. **L**ctō. iij.
Intiauit dyaconū
beato antimo epō:
ei que dixerat ei cyprianū.
Qui secundum ordinem
instructū baptizauit eū:
et non multo post etiam
dyaconū ordinauit. Qui

doctrina et moribus plus
q̄ dici possit excresecens:
miraculorum gloria pre
clarissime floruit. Verū
non multo interiecto tē
pore factus est episcopus:
sancti q̄ iustinam matrem
virginis instituit. Quorū
virtutem non ferens dra
bolus: per satellites suos
apud cithellū comitē ori
entis hoc egit: vt compre
henderetur cyprianus epi
scopus et virgo iustina.
Cuius conspectui vincu
lis ligati cum fuisset ad
ducti: comes dixit ad be
atū cyprianū. Tu es cypri
anus doctor xpianorum:
qui per maleficia multos
errare fecisti? Beatus cy
prianus dixit. Aliquando
in perditione demonum
positus: multos luxurio
sos feci. Sed saluauit me
deus per virginem iustina:
dum ea per demonia tem
ptare vellem: que illa fide
xpi per omnia vicit et cō
tempnit. *Lectio. v.*

E omnes iniquus
iussit sanctum epi
scopum post hoc suspendi
et exungulari: beati vero

iustinam post alapas. cru
dis neruis inamiter cedi:
deinde sanctū episcopū i
carcerem recludi: et san
ctā virginem in domo
cuiusdam matrone custo
diri. Qui post aliquot
dies in presentia sui re
ductos in sartagine fer
rea iussit torqueri. pice
adipem. et ceram de super
ministris infundentibus.
Et cum ibi laudem omni
potenti deo dicerent: atha
nadius sacerdos ydolorū
postulauit comitē dices.
Iubeat claritas tua: et i
nomine deorū vincā vir
tutem xpianorū. Et cum
appropinquasset ad sar
taginem: erupit ignis
et consumpsit illū. *Lectio. vi.*

E omnes acceptis tot
miraculis q̄ xpus
in seruis suis operabatur:
scripsit imperatori quid su
per eis iuberet. Qui rescrip
sit vt dirigerentur in come
diam: et ibi gladio ferire
tur. Perductis igitur ad
locū decollationis vidit
eos quidam xpianus the
ogitus: et accurrens os
culatus est cyprianum.

Quod cernens seruus
cognatus regis: iratus
egit vt cū sanctis cypri
ano et iustina theogitus
decollaretur. Et iacuerūt
corpora sanctorū proie
ta feris sex dieb: i sepul
ta. Quidam autē nocte
xpiani nocte inpuerunt
ea: et nauigantes depor
tauerunt ad urbē romā.
et matrona venerabilis
rufina reuerenter excipi
ens illa: sepeliuit ea i pre
dio suo. Passi sunt autē
sexto kalendas octobris.

In festo sancti ezearii
conf. scj ordinis sancti
francisci. *Lectio prima.*

E zecarius vir in
signis de regio
ne prouicie ori
undus: apud spectabi
les comites nobilitatis
lympide non obscurus:
imo pre ceteris gratia ge
nerositatis ornatus: qua
si resurgens lucifer inter
astra processit. Anno si
quidem tertio decimo vi
te sue. ieiunijs vacis: cor
da multorū notorū subtil
cingebatur ad carnem fre
nū lasciuie petulantis:

et secretū memoriale vul
nerum saluatoris. Pre
cepta salutaria sue fami
lie dedit: quibus offēsa
dei caueretur. et proxim
vitaretur iniuria: et ma
iestas altissimi laudaret.

E zecarius. *Lectio. ij.*
vir perfecte castita
tis: pro tempore sanitatis
cum sompni interpellaret
necessitas: nunq̄ nudus
dicitur obdormisse. In
die alicui portabat vt a
luce et tenebris dolores
sustineret: sine quibus
spiritus desideria neque
unt possideri. Ceterū pro
carnis reprimendis ci
piditatibus. et pro sapi
entie fructibus capescen
dis. artionibus se abstinē
tie astringebat frenis: cor
pusq̄ suum ieiunando
castigans i seruitutē spi
ritus redigebat. *Lectio. iij.*

E zecarius pudicie
virtute ab annis te
nerimus. vt pote i viro
dei tam prestanter efful
sit: vt sanctam et inacu
latam virginitatem non
solum animo. sed etiam
corpore conseruaret: et

cū sancta delphina cōi-
ge sua duceret perpetui
celibatū: non aspernētes
una cōiugij. nec virgini-
tatem in aliquo violātes:
adherentes spiritu: sed ne
quāq̃ corpora cōiugētes
carni fragili: sed thesau-
ros absconditos in vasis
fictilibus possidētes. *Le. iij.*

Lzarius cognoscēs
quia precipua est
sanctorum virtus humi-
litas: in eo siquidem nō
generis claritudo: non
affluentia diuitiarum.
non magnitudo glorie.
non sublimitas potēta-
tus: viri iustū in excel-
sū superbie sustulerunt.
Sermo ipsius mitis erat
et placidus. Et vt perfec-
tus xpi amator: contēp-
neret semetipm: leproso-
rū sanie lauabat. et vul-
nera et pedes osculabat
et ora. Seruiebatq̃ vir
nobilis eis affectu tante
deuotionis: tamq̃ si ipm
xpm cerneret i leprosis.

Lzarius *Le. v.*
vero iam vt iust
rector: et pius in dandis
sententijs ac iudicijs p-

ferendis: iusti rectiq̃ se-
per inclinabiliter tenax
fuit: vt pote qui non ti-
more retractus. non cō-
citatus odio. nō mune-
rū cupiditate corruptus
imaculate tenuit vias iu-
sticie. Illud autē memo-
rabili dignū laude. vir
oim discretissimus obser-
uabat: vt i vniuersis mi-
serationibus suis et hu-
milis fauoris gloriam de-
clararet: et iniuncta vota
non sperneret: et in centi-
uū peccādi delinquentib:
non pcederet. *Le. vj.*

Lzarius quoq̃ vir
sanctus a deo i pan-
peres erat liberalis: vt nul-
lus omnino pauper pro
dei amore postulans ab
eo feratur habuisse repul-
sam. Propositi sui erat
esurientes pascere. nudos
vestire. infirmos visitare.
peregrinos tecto suscipere
Consumpta languorib:
atq̃ icōia miserorū mē-
bra refouebat: qui i pau-
peribus xpm pauperem:
in infirmis infirmitates
quas pro nobis assump-
sit agnoscebat.

Lzarius homo
virtuosus et sanc-
tus. intelligens q̃ ad o-
rationis perfectionem
omniū tendit structum
virtutū: vir vnq̃ cū po-
terat ab oratiōe cessabat.
Sicq̃ in omni loco aptus
erat orare: vt in oī sede
terrarū constituta mon-
straret regna celozū. Ho-
mis canonicas ritu quē
tenet sancta romana ecclē-
sia. tam deuote dicebat:
quasi oculis mentis dei
iugiter cerneret: et tam
integre vt nec quidē vni-
iota vel apicem pteriret.

Lzarius *Le. viij.*
athleta xpi arma
patientie ad exercitium
virtutis fertur sic indu-
isse: vt cū quīs multa
perpessū. nūq̃ ad indig-
nationem vis vlla com-
pulerit: nemo turbatum
viderit. nemo mutatum:
quāmo opprobria et cō-
tumelias passus. cuncta
sic humiliter sustinebat
vt in ore ipsius nō nisi vox
laudum: et gratiarum ac-
tio personaret. Hostibus
suis clementer indulgit.

ac omnem offensā tanta
facilitate donauit: vt nō
solū mitigatum aut se-
datum: s; neq̃ vel modi-
cū indignatum se fuisse
monstraret. *Lectio: ix.*

Lzarius ergo dū
esset parsius cog-
noscens se morti appro-
pinquare: confessus est
deuote cum magna laci-
marū effusione: et quīs
in tota vita virginitate
suam. et sancte sue con-
sortis delphine celauerit
studiosissime: nichilomi-
nus in fine dierum suoz
spiritu sancto cōpulsus
loquens de ea corā simul
astantibus: in hec verba
prorupit. Saluatus est
homo malus per mulie-
rem bonam: quā sicut
virginem accepi: ita in
hac vita mortali virgi-
nem et imaculatam reli-
quo. Sicq̃ deuote post
omnia sacramenta pcep-
ta: feliciter migravit ad
dñm. *In festo scōz mar-
tyrū colime et damian. Le. j.*

Pud egeam ci-
uitatem: natale
sanctorū martyz

cosine et damnam sub p-
secutione dyodeciam.
preside lilia. **Idi** venera-
bili matre theodora ge-
miti: sacris litteris erudi-
ti: professione artis me-
dia. virtutibus clarissi-
m. **Idorum** religionem
audiens preses lilia: mi-
sit apparitores qui eos
adducerent. Quos aspi-
ciens interrogauit ex q-
prouintia: aut que esset
eorum nomina. **Beat** cos-
mas et damianus respo-
derunt. **Ex** arabia sumus:
nomina nostra cosmas
et damianus: christiani su-
mus. **Sunt** nobis et al-
ij fratres: antimus leo-
tius. cuprepius. Quos
misso officio: iussit sibi
illico preses presentari:
et cepit agere ut sacrifi-
carent. **Lectio. ij:**

Cum nulla rati-
one fundatos am-
mos eorum supra petram
christum mouere posset: ma-
nibus et pedibus victos
iussit eos fortiter torqueri:
deinde sicut erant condemp-
nati in mare mergi. Qui-
bus statim angelus domini

affuit: et dirutis vincu-
lis e pelago liberauit. **Dec**
videntes milites. renun-
ciauerunt presidio. Ille
mor eis ad se reductis:
docete me inquit malefi-
cia vestra: et ego sequar
vos communicans operi-
bus vestris. **Sancti** do-
responderunt. **Christiani** su-
mus. maleficia nescimus:
et in christi nomine malefi-
ciorum virtutem contemp-
nimus. **Recepti** sunt in-
bente preside in carcere.
et sequenti die proconsul
sedens pro tribunali fe-
cit copiosum ignem para-
ri: et beatos martyres de
carcere productos in me-
dio iactari. **Sed** oranti-
bus sanctis ignis virtu-
tem suam amisit. **Leo. iij.**

Supefactus pre-
ses et que circa
martyres dei prouenerant
magias artibus desig-
nans: suspendi ac torqueri
eos iterum iubet. **Sed** ai-
gnato et hilaris vultu su-
periores tormentis ex-
sterent: paratis crucibus
iussit impius proconsul
gloriosos martyres sus-

pendi atque extendi: et la-
pidibus in cruce leuato
persequi. **Sed** cum ictus
lapidum in iacentes retor-
querentur: preses furo-
re succensus sagittis eos
aggredi iussit: ut saltim
leuiori volatu ferrum eis
infigeretur. **Verum** cum
nec in aliquo sanctos le-
sissent: plurimum mittentium
sagittas vulneribus eorum
defecerunt. **Cernens** ita-
que preses maliciam suam
virtute diuina superari:
gladio illos ante aduersum
iubet. **Martyres** autem sunt
autem beati cosmas et da-
mianus. antimus leon-
tius et cuprepius: vice-
simoseptimo die mensis
septembris. Quorum cor-
pora religiosi viri sepe-
erunt in loco venerabili:
non longe a ciuitate e-
gea. Quorum autem fra-
trum cosine et damiani
memoriam: roma templo
preclaro opere nomini
eorum edificato sollemp-
niter agit.

In dedicatione sancti
michaelis archangeli.
Ad matutinas. Inuocatio.

Regem archan-
gelorum do-
mini. Veni
te adorare.

Ibi christe splen-
dor patris vita vir-
tus cordium in conspectu
angelorum votis voce
psallimus alternantes
concrepando melos dam-
nabimus. **G**ollaudam
venerantes omnes celi
milites. sed precipue pro-
matrem celestis exercitus
michaelen in virtute
conterentem zabulon.
Quo custode procul
pelle rex christe peris omne
neplis munia mundo
corde et corpore: paradi-

so redde tuo nos sola clemencia. **G**loria patri melodis personemus vocibus gloriam xpo canamus gloriam paracyto qui deus trinus et vnus extat ante secula. Amen.

In primo noctur. añ. Concussum est mare et contremuit terra vbi archangelus michael descendebat de celo. ps. Dñe dñs noster. añ. Laudemus dominum quem laudant angeli quem cherubi et seraphim sanctus sanctus sanctus proclamant. ps. In dño confido. añ. Ascendit fumus aromatum in conspectu dñi de manu angeli. ps. Dñe quis habita. v. Stetit angelus. Lcō prima:

In monte gargano venerabilis memoria beati archangeli michaelis. Vbi nomine ipsius consecrata habetur ecclesia: vili quidē facta scemate: sed celesti predicta virtute. Vertice siquidem excelsi montis posita: de corpore eiusdē saxi spelūce instar precurata ostenditur. Est autē locus in apulie finibus:

vbi inter sinū adriatici et montem garganum ciuitas spōtus posita ē: qui a membris ciuitatis ad duodecim milia preerectus in cacumine suo supino. hanc venerāda toto orbe gestat ecclesiā: que hoc modo mortalibus cognita est. Quidam vir predices noie gargan: qui ex euentu suo monti vocabulū indidit: infanta multitudine pecorum pollebat. Contigit autē taurū armenti gregis consortia spernentē singularem incedere solitū: et ad extremū redeun de pecore domū non reuerti. Quē dñs per deuā queq; reqrens inuenit tandem in vertice montis preforā cuiusdam assistere spelūce. Quem cū sagitta appetisset: illa velut flamine vēti reorta cum a quo iactata est mor reuersa percussit. Turbati cū et stupefacti qualiter fuā res effecta: non enim accedere propius audebāt: consulunt episcopū qd factō op sit. Et idico ieiunio

triduano a deo monuit. **R.** factū est silentiū in celo dñm cōmitteret bellū draconem michael archangelo. Et audita est vox milia milia dicentū salus honor et virtus omnipotenti deo. v. Milia milia ministrabant ei et decies milia centena milia assistebant ei. Et audita est. Lcō. ij.

Edo pacto: factus michael apparuit episcopo per visionem dicens. Ego sum michael archangelus: qui in conspectu dñi semper assisto. atq; omnium que ibi geruntur inspector ē: hoc volui indicio pburi. Hys reuelatione compertis: cōsuetudinem fecerūt quē hic deum precibus sanctū q; intercessorem poscere michaelē: duas quidē ianuās ibi cernentes: qz vna aulhalis que et maior erat aliquot gradib; in occasum vergentibus adiri poterat. Sed nec intra cryptam intrare auli: preforibus quotidie orationi vacabant. Ante

348
reanapolite beneuētanos bello lacerare temptāt. Qui antistitis sui montis edocti: triduanū ieiunū agunt. Et ecce nocte ipa que belli precedebat diem: adest in visione factus michael apparens antistiti: preces corū dixit exauditas: spopodit victoriā seq; eis ad futurū. Quod mor veritas facti demonstrat. Domū itaq; victores reuersi vota dño gratiarum ad templum festinant referre. Videntq; mane iuxta ianuam septentrionalem instar posterule pusille qñ hominis vestigia marmori artius impressa: agnoscat qz beatum michaelē presentie sue signū hoc voluisse monstrare. Vbi postea culmen appositū ipsa ecclesia ob signa vestigiorū apodaneā est vocata. Et postmodū collatione facta: spōtum ad mendum loci illius: beati petri apostolorū principis nomine condunt ecclesiam. **R.** Stetit angelus iuxta aiām templi habens thuri

bulū aureū in manu sua
data sunt ei incensa multa.
Et ascendit fumus aroma
tū de manu angeli in con
spectu dñi. *V.* In conspectu
angelorū psallam tibi et
adorabo ad templū sanctū
tūū et confitebor: nōi tuo
dñe. Et ascendit. *L. cō. m.*

Erum romano
pontifice: et syro
pino episcopo de consecra
tione illius loci queren
tibus: ac propterea tri
duanū ieiuniū cū cui
bus celebrantibus: no
cte ieiunij suprema: sac
tus michael syro pino
episcopo per visionē ap
parens: monuit vt itra
ret ecclesiam quam ipse
dedicauit: et missas iux
ta more ibi ageret. *Idē*
inquit erit om̄e: quomo
do p meipm locum con
secrauerim. Adueniunt
mane cum oblationibz
et magna instantia pre
cū intiant regiā austra
lem. et ecce longa portio
in aquilonem porrecta.
Atq; illam contingens
posterulam: extra quā
vestigia marmorū dixi

mus impressa. Sed pu
ulq; huc venient appa
ret ad orientem basili
ca pregrandis: qua p
gradus ascenditur. *Idē*
cū ipa portio sua qñ
gentos fere homines ca
pere videtur: altare ve
nerandū rubroq; coop
tum palliolo prope me
diū parietis meridiā
ostendens. *Erat autem*
ipa domus angulosa:
non in modum operis
humani parietibus erec
tis: sed instar spelunce
preruptis et sepius emi
nentibus asperata scopu
lis: culmine quoq; petro
so diuerse altitudinis:
quod hic vertice tangi:
alibi manu vix possent
attingi. *Eredo docente*
archangelo: deum non
ornatum templi sed co
dis querere et diligere
puritatem. Nullus au
tem huc nocturno est
tempore ausus ingredi:
sed auroza transacta ma
tutinos ibidē decantant
hymnos. *Et ipō autem*
saxo quo sacra cōteguntur
edes ad aquilonē altarif:

dulas et nimū lucida
guttati aqua dilabatur:
quam incolē stillam vo
cant. *Ob hoc et vitreum*
vas eiusdem est receptū
preparatum. Deniq; nō
nulli post longas febriū
flāmas hac hausta stilla:
celeri confecti refrigerio
potiuntur salutis. Immu
neris quoq; et alijs mo
dis ibi crebro sanantur e
groti: multa q; angeli ce
tantū illic potestati geni
miracula comprobantur.
Idē. In conspectu angelorū
psallam tibi et adorabo ad
templum sanctum tuū. Et
confitebor: nomini tuo dñe.
V. Super misericordiam
tuam et veritatem tuā qm̄
magnificasti super nos no
men sanctū tuū. *Confitebor.*
In secō noctur. ant. Adidax
el archangele veni in adiuto
rū populo dei. *Ps. Celi e*
narrant. *ant. Adidaxel pre*
positus paradisi quem hono
rificant angelorum ciues.
Ps. Dñi est terra. Ant.
Gloriosus apparuit in cō
spectu dñi propterea decorem
induit te dñs. *Ps. Bene*
dicam dñm. *V. Ascendit*

349
fumus aromati i conspectu
dñi. *R. De manu angeli.*
Gregori i moralib. Lc. iij.
Atura angelica et
si contemplationem
auctoris inherendo in sta
tu suo inmutabiliter per
manet: eo ipō tamen quo
creatura est: in semetipsa
vicissitudinem mutabili
tatis habet. *Adutari autē*
ex alio in aliud ne est: et in
semetipsam stabilem non
esse. Vna queq; enim res
quasi tot passibus ad ali
ud tendit: quot mutabi
litate sue motibus sub
iacet. Sola autē natura
in comprehensibilis a sta
tu suo nescit moueri: q
ab eo quod semper idē est
nescit inmutari. Nam si
angelorum substantia a
mutabilitatis sue motu
fuiſſet aliena. bene ab au
ctore condita: nequaquā
in reprobis spiritibus a
beatitudinis sue arce cec
disſet. *Idē* autem om̄i
potens deus naturam sui
morū spiritūū bonā: sed
mutabilem condidit: vt
qui permanere nollēt ru
erent: et qui i cōditione sua

consisterent. tanto in ei
iam dignus. quanto ex
arbitrio starent: et co ma
ioris apud dñm meriti
fierent: quo mutabilita
tis sue motu voluntatis
sue studio fixisset. R. In
conspectu gentium nolite ti
mere. vos enim in cordibus
vestris adorare et timere do
minū. Angelus enī eius vo
biscum est. V. Stetit ange
lus iuxta aiam templi habet
thronibulū aureum in manu
sua. Angelus. *Lectio. v.*

Quia ergo ipsa quo
q; natura angelica
est in semetipsa mutabilis:
quā videlicet mutabilita
tem vicit per hoc qd ei qui
semper idem est vinculis
amoris alligatur: recte
nunc dicitur. Ecce q ser
uiunt ei non sūt stabiles.
Atq; eiusdem protinus do
cumentū mutabilitatis
adiungitur: cū de aposta
tias spiritibus subfertur
Et in angelis suis reperit
prauitatem. Ex quorū
casu bene infirmitatis
humane considerationē
colligit cum ilico subnec
tit. Quanto magis hy

qui habitant domos lu
teas. qui terrenū habet
fundamentū consumen
tur velut a tinea. Luteas
quippe domos habita
mus: qui in corpora ter
rena subsistimus. Ex re
bus sensibilibus discim:
quid de insensibilibus
atq; intelligibilibus sen
ciamus. Terra nāq; acre
fecundatur: aer enī ex ce
li qualitate disponitur.
Sic iumentis homines:
hominibus angeli: archa
ngeli vero angelis presunt.
Nam q iumentis homines
presunt: et vsu cernimus:
et psalmiste verbis doce
mur: qui ait. Omnia sub
iecisti sub pedibus eius:
oues et boues vniuersas
in super et pecora campi.
Qz angeli hominibz pre
sunt: per prophetā testat
angelus dicens. Prin
ceps regni persarum res
titit michi. R. Ille est mi
chael princeps militie ange
lorum. Cuius honor pstat
beneficia populorū et oratio
perducit ad regna celorum.
V. Archangelus michael
prepositus paradisi quem

honorificant angelorum.
cues. Cuius. *Lectio. vi.*

Quod vero angeli
a superioribz an
gelorum potestatibus
dispensantur: zacharias
perhibet propheta q ait.
Ecce angelus qui loque
batur in me egrediebatur:
et angelus alius egredi
ebatur in occursum eius:
et dixit ad eum. Curre et
loquere ad puerum istū
dicens. Absq; muro habi
tabitur iherusalem. Si
enī in ipis offitijs scōrū
spirituū nequa q pates
cunt minime disponeret:
nullo modo hoc quod ho
minū diceret angelus ab
angelo cognouisset. Quā
igitur cunctoz conditor
omnia per semetipsum te
net: et tamen ad distiguē
dū pulchre vniuersitatis
ordinem: alia alijs dispē
santibus regit: nō imeri
to reges angelorū spūs
accipimus: quia quo
auctori omnū familiari
seruiunt: eo subiecta ap
tius regunt. R. Venit
michael archangelus cum
multitudine angelorū an

tradidit deus animas sanc
torum. Ut perducatur eas in
paradisi exultationis. V.
Emitte dñe spiritū sanctū
tuū de celis spiritū sapiēcie
et intellectus. Ut perducatur.
In tertio nocturno. an. Ange
lus archangelus michael de
mitus de amniabus iustis
alleluya alleluia. ps. Can
tate. j. ant. Data sunt ei in
censa multa vt adoleret ea
ante altare aureū quod est
ante oculos dñi. ps. Dñs
regnavit exul. an. Mag
na magnalia de michael
archangelo qui fortis i pre
lio fecit victoriā. ps. Bene
dic. j. V. In conspectu ange
lorū psallam tibi deus meus
R. Adorabo ad templū sac
tum tuū et confitebor nomi
ni tuo. Scdm mattheum.

In illo xviii. lco. vij.
tpē. Accesserunt di
scipuli ad ibm dicentes.
Quis putas est maior
in regno celoz? Et reliq.
Omnia sancti iheronimi

Note ne presbiteri
contempnatis vni
ex pusillis istis q credūt
in me. Dico enī vobis q
angeli eoz i celo: semper

vident faciem patris mei:
qui in celis est. Venit fi-
lius hominis saluare qd
perierat. Sicut enim ab-
scidendos vel eruentes i-
fideles ac perfidos homi-
nes qui scandalo sunt cor-
pori ecclesie dñs precepit:
ita quoq; monet ne que-
re paruulis. id est humi-
libus hominibus secundū
seculū: qui simpliciter ac
fideliter credūt i dei filiū
contempnamus. falsū enim
non est contempnere v-
nū quēq; credentē i xpo:
qui non solū seruus dei:
sed et filius per adoptio-
nis gratiam nuncupatur:
cui regnū celorū et confor-
tū angelorū pmititur.
Et merito addit dñs di-
cens. Dico enim vobis.
quia angeli eorū i celo
semper vident faciem patris
mei qui in celis est. R.
In tempore illo cōsurgēt mi-
chael qui stat pro filiis vris
Et veniet tempus quale nō
fuit ex eo ex quo gentes esse
ceperunt vsq; ad tempus
illud. V. In tempore illo sal-
uabitur populus tuus oīs
qui inuentus fuerit scriptus in

libro vite. Et v. Lcō. viij.
Quātam gratiā
circa vniūquēq;
credentem in se dñs habet.
at. ipse declarat: cū ange-
los eorū semper videre
faciem patris sui qui i ce-
lis est ostendit. Et enim
circa omnes credentes i
xpo: angelorū magna ē
gratia. Demq; orōnes
eorū in celo angeli perfe-
runt. Vnde illud ad tho-
biam a raphaele angelo
dictū est. Quādo orabas-
tu et murus tua sanatus
est: ego obtuli memoriā ora-
tionis vestre i conspectu
dñi. Est etiam circa eos
et firma angelorum
custodia: quorū auxilijs
vniūquēq; ab inimicorū
insidijs liberatur. Nec ei
posset tuta esse humana
infirmitas inter tot i-
tas hostis illius insidias:
nisi sanctorū angelorū
muniretur auxilio. Dei
autem angelos ad custo-
diam sanctorū dari pp-
ter nequitias spirituales:
non solum ex presenti lo-
co: sed etiam ex alijs testi-
monijs possumus agno-

scere cū dicitur. Immittit
angelus dñi in circuitu
tumentū eū: et custodiet
eos. Et iterū. Misit angelos
in circuitu eius: et dñs i cir-
citu populi sui. Vnde
et de beato petro legimus
in actibus apostolorum.
Foras ita angelus illius ē.
In apocalypsi autem: non
solū sanctorū: sed et fide-
liū custodes esse angelos
legimus. R. Michāel ar-
changelus venit in adiuto-
riū populo dei. Stetit in
auxiliū pro amnabius in-
stis. V. Stetit angelus
iuxta aram templi habens
thuribulum aureū in ma-
nu sua. Stetit i. Lcō. ix.
Erito et sanctus
Iherusalem cum iā
dudum ab hostibus ob-
sideretur dicente puero
suo. quid faciemus dñe:
respondens aut ad eum.
Noli timere: quia plures
sunt nobiscū q̄ cum illis.
Viderat enim ad auxiliū
sui: propter insidias ho-
stium angelos aduenisse.
Quos vt puer quoq; il-
lus videret: dñm depre-
catus est dicens. Dñe

aperi oculos pueri huius
vt videat. Et vidit iquit
exercitū et quadrigas: et
turbam multam in mō-
tibus aduenientem eū ad
defensionem iherusalem
exercitus angelorū. In libris
quoq; machabeorum ad
expugnandos inimicos:
frequenter propter ppli
defensionem aduenisse an-
gelos legimus. De huius
modi itaq; angelis. qui
sanctis ac fidelibus ho-
minibus ad gratiā vel
ad custodiā dantur: in
presenti loco dñs loqui
cognoscatur dicēdo. Di-
co enim vobis q̄ angeli e-
orū semper vident faciem
patris mei qui i celis est.
In festo sancti iheroni-
mi presbiteri et confessoris
ecclesieq; doctoris. Lcō p.
Hinc de depositio-
ne sancti iheronimi
presbiteri. Hic natus est
in oppido stridoms: qd
dalmatie quondam pan-
nomeq; confinium fuit: pa-
tre cusebio. Vnde tem xpi
puer rome suscepit: ibi
q; litteris grecis ac lati-

ms: a prime eruditus est.
Postq̄ autem om̄e mū-
danū studiū litterariū
adeptus est: probatissio-
rum quoq; monachorū
habitum factūq; imitat-
us est: romane ecclesie post
modum presbiter ordina-
tur. Cūq; per triennū cō-
tinuū carus acceptusq;
populis veneraretur: om-
niūq; iudicio dignus esse
sūmo sacerdotio decerne-
retur: quidam ex clerico-
rū monachorūq; ordini-
bus: pro petulantia pro-
q; ingluuie discurrētes:
ad effugandū vrbe ihero-
nymū: qui vtrozūq;
corū scribens vitū depre-
henderat: insidias para-
uerunt. Verum ip̄e pro-
pter celozū regna: domū
parentes sorores. cogna-
tos. romam egressus dere-
liquit: et iherosolimam
militaturus deo pergens.
primo ad gregoriū nazi-
zenū tunc constantinopo-
litane vr̄bis episcopum.
supplex docilisq; discipu-
lus accessit: vt sanctarū
scripturarū studiis eru-
diretur. Inde in syriam

perrexit: et ī possessione
euagrii ep̄i aliquātulū
cōmoratus est. *Lcō scda.*

Ad deserti loca dem-
tusq; accessit: vt volasse
cū magis q̄ inesse cre-
deres. Quadriennū itaq;
in illi vasta solitudine q̄
exusta solis ardoribus:
horridū monachis p̄stat
habitaculū exegit. Inde
q; ad bethleem opidum
remouit: vbi prudens a-
nimal ad presepe dñi se
obtulit permanfurum.
Bibliothecā sane suam:
quam sibi sūmo studio
ip̄e ediderat: omniūq; li-
brorū orationes quas pe-
ne memoriter retinebat:
iterū relegens diem ieiū-
nans ducebat ad vesperā.
Plures quoq; ad eum re-
ligiosorū. quibus vite
eius fama comperta est
protinus confluxerunt:
bonūq; doctorem paruo
adhuc sub tugurio bom-
obseruare discipuli.
Nec multo post cellulas
ibi ob discipulorū suorū
copiam: et propter fre-
quentiam aduentū tuū

ad bethleemnitā portā
que ad occidentē conspi-
cit. et egredientibus ad
septentrionē videtur: par-
uū habitatiōis locel-
lū cōstruxit. *Lcō. iij.*

Contribus insibus q̄
tisue laboribz: he-
brancā linguam atq;
chaldaicā. litterasq; he-
breas didicerit vt verbis
eius edicam: cum essem
inquit iuuenis: et solitu-
dinis me deserti vallaret:
incentiua vitiōrū. ardore
q; nature ferre non pote-
ram. Quā cū crebris ie-
iunijs frangerem: mens
tamen cogitationibus
estuabat. Ad quam edo-
mandam quidam fratri.
qui ex hebreis crediderat
me in discipulū dedi: vt
post quintiliā acumi-
na. et aceris fluiui:
grauitatemq; frontonū.
et leuitatem plūij. alphi-
betū dicerem: stridentia.
hamelantiaq; verba medi-
tarer. Quid ibi laboris
sūperim: quid sustinue-
rim difficultatis: quoti-
ens desperauerim. quoti-
ens cessauerim: et con-

tentione discēdi rursus
inceperim: testis est con-
scientia mea. Armatus
itaq; fide. grāmq; xp̄i
adeptus: hebreorū volū-
mina que in canone cō-
tinentur: de hebreo ī la-
tinā linguā vertit: ea-
q; pene omnia cōmenta-
tus est. et alia q̄ plurima
ad efficaciam ecclesie
catholica pietate compo-
suit. *Libros suos p̄ quin-
quaginta sex annos con-
fecit. Ex epistola sancti
iheronimi p̄b̄i ad custo-
diū virginem. Lcō. iij.*

Non impossibile
est in sensum ho-
minis non irruere motū
medullarū calore: ille
laudatur ille predicatur
beatus: qui statim vt ce-
perit cogitare interficiat
cogitatus: et allidit eos
ad petrā. Petra autē est
xp̄us. Quotiens ego ip̄e
in heremo constitutus et
in illa vasta solitudine:
que exusta solis ardorib;
horridū monachis pre-
stat habitaculū: putabam
me romans interesse de-
litis. Sedebam solus:

quia amaritudine reple-
tus eram. Adorabant fac-
co membra: deformis et
squalida cutis siti et hi-
opisse carnis adduxerat.
Quotidie lachryme: quā-
die gemitus. Et si quā-
do repugnantem somp-
nus immens oppressiss:
nuda humo vix ossa herē-
tia collidebam. De cibis ve-
ro et potu taceo: cū etiam
languentes monachi aq-
frigida vtantur: et coctū
aliquid accepisse luxurie
sit. Ille igitur qui ob ie-
lennie mētū tali me carce-
rē dampnauerā: scōpi-
onū tantū sotiū et fera-
rū: sepe choris intereram
puellarum. *Lectio. v.*

Allebant ora ieiun-
iis: et mens estu-
abat in frigido corpore.
et ante hominē iam sicca
carne premortuū: sola
libidini incendia bulie-
bant. Itaque omni auxilio
destitutus: ad ihū tacebā
pedes: rigabam lacrimis:
crine tergebam: et repu-
gnantem carnem lebedo-
madarū media subiuga-
bam. Non erubesco con-

fiteri infelicitatis mee mi-
seriā: quā potius plāgo
me nō esse quā fieri. *Idē*
mim me clamantē die-
crebro iunxisse cū nocte:
nec prius a pectoris ces-
sasse verberibus: quā redi-
ret dñō imperante tran-
quillitas. Ipsam quoque
cellulam meam quasi
cogitationū mearū con-
sciam pertimescebam: et
michimet matus et rigi-
dus. solus deserta pene-
trabam. Sicubi conca-
ua vallū: aspera mōtū.
rupū prupta cernebā:
ibi mee orationis locū:
illic miserrime carnis
ergastulū. Et vt michi
testis est dñs: post mul-
tas lacrimas: post celis
oculos inlidentes: non
nūquā videbar michi iter-
esse agnibus āgelorū:
et letis gaudensq: cūta-
bam. Post te in odorem
vnguentorū tuorū cur-
reminis. *Lectio. vi.*

Sed autem illi has su-
stinent temptatio-
nes libidini. qui exeso
corpore solis cogitacioni-
bus oppugnantur: quō-

patitur puella que in de-
litis viuit? Nempe illd *scdm*
apostoli viuens mortu-
a est. Si quid itaque in
me potest esse consilij si-
experto creditur: hoc pri-
mū moneo: hoc obtestor:
vt sponsa xpi vinū fugiat
pro veneno. Nec aduer-
sus adolescentiam prima
arma sunt demoni. Nō
sic auaritia quatit: islat
superbia: delectat abitis.
facile hys carenti vitis.
Hic hostis intus iclusus
est. Quocūque pergit
nobiscū inimicū porta-
mus. Vniū et adolescē-
cia: duplex est mēdū
voluptatis. Quid oleū
flāme aduicimus? Quid
ardenti corpusculo fomē-
ta igniū ministramus?
Paulus ad thum otlexū
scribit. Jam noli aquam
bibere: sed modico vtire
vino: propter stomachū
tuū et frequentes tuas i-
firmitates. Vnde quibz
causis vini potio conce-
datur. Vnde hoc stoma-
chi dolor et frequē me-
retur infirmitas. Et ne
nobis forsitan de erga-

tiombus blandiremur:
modicū precepit esse su-
mendū: modici potius
vltis consilio quā apostoli:
licet apostolus medicus
sit spiritualis. *Lectio. vii.*
Est enim tibi mee i-
felicitatis hystoria.
Cum ante annos plurios
domo. parentibus. soro-
re cognatis: et quod his
difficilius est consuetudi-
ne lautioris cibi: propter
celorū me regna castasse:
et iherosolimam militatu-
rus pergerem. biblioteca
quam michi rome sumo
studio ac labore cōfecerā:
carere non poteram. Ita-
que miser ego lecturus tu-
lū ieiunabam. Post noc-
tū crebras vigilas: post
lachrymas: quas michi
preteritorū recordatio pe-
catorū ex intinis visceri-
bus eruebat: plato sume-
batur in manibus. Si quā-
do in me metipm reūsus
prophetas legere cepissē:
sermo horrebat icultus.
Et quia lumen cecis ocu-
lis non videbam: nō ocu-
lorū putabā culpam esse
sed solis. Dum ita me

antiquus serpens illude-
ret: in media ferme qua-
dragesima medullis in-
fusa febris. corpus inua-
sisset exhaustū: et sine ul-
la requie quod dictū quo-
q; incredibile sit: sic in-
felicia membra depasta
est: ut ossibus vix herere.

I Alterum *lto. viii.*
parabantur exequi:
et vitalis anime calor iam
toto corpore frigescente.
in solo tepēte tantum pec-
tusculo palpitabat. cum
subito raptus i spiritu:
ad tribunal iudicis per-
tulor. Vbi tantū lumi-
nis. et tantū erat ex ar-
cunstantiū claritate ful-
goris: ut proiectus in
terram. sursum aspice. nō
auderem. Interrogatus
de conditione: xpianū
me esse respondi. Et ille
qui presidebat: mētiris
ait. aceromanus es. nō
xpianus. Vbi cū hēfau-
rus tuus est: ibi et cor-
tū. Illico obmutui: et
inter verbera. nam cedi
me iusserat: conscientie
magis igne torquebar.
Illū mecum versiculum

reputavi. In inferno au-
tem quis confitebitur
tibi? Clamare tamen
cepi: et ciuilis dicere.
Misere mei dñe: mi-
serere mei. Hec vox iter
flagella resonabat. *lto.*

Eandem ad pre-
sidentis genua p-
uolui: qui astabat: pre-
cabantur ut veniam tri-
bueret adolescentie. et
errori locum penitentie
comodaret: exacturus
deinde cruciatū. si genti-
liū litterarū libros ali-
quando legissem. Et e-
go qui in tanto constri-
ctus articulo. vellē etiā
maiora promittere: ce-
pi deū iurare. et nomen
eius obtestans dicē. Do-
mine si vnq; habuero co-
dices seculares: si legero
te negau. In hec sacra-
menti verba dimissus:
reuerto ad superos. Et
mirantibus ceteris ocu-
los aperio: tanto lachry-
marum umbre pfusus:
ut etiam incredulis fidē
facere ex dolore. Nec ve-
re sopor ille fuerat: aut
vana sompnia quibus

sepe deludimur. Testes sūt
em̄ tribunal ante qđ ia
cui: iudiciū triste quod
timui. Ita nūc nūq̄
contingat talem iacere
quæstionem. Scio lucē
tes habuisse me scapulas:
plagas sensisse post somp
nia: et tanto de hinc studi
o diuina legisse: quanto
mortalia ante non legerā.

Cetit de sparso femine
plene mellis in ampulli

victor inclitus. **I**ngue
manus precambula verbo
parauit semitam et ample
ctuntur secula doctrinam
facto prodita. **E**n pau
pertatis predio: minorum
plantans vineam osten
dit magisterio vite vine
di lineam. **A**d eternas
diuitias turbam allerit
pauperum quos ad celi deli
cias lingua vocauit ope
rum. **E**ta doctrina splen
dit: resplendet et mira
culis sic prefiut quod pro
fuit via lucerna populis.
Ium regis palatio do
cto: loca discipulos salu
tis privilegio xpi premi
um famulos. **D**e tenebris
miseris sequaces stelle p
ue queramus patre gra
tie consortes tandem glo
rie. **A**tri nato paradisi
to deus honor et gloria
sint huius sancti merito
nobis eterna gaudia. **A**
men. **I**n pmo n octur. an.
Hic vir in vauitatis nutu
tus indecenter diuinis amf
matibus preuentus est ele
menter. ps. Beatus vir.
cu reliqs de cofessorib. an.
Exceli dextre gratia mirifi

ce mutatus. dat lapsis spem
de vema cu xpo iam beatus.
an: idamfuecit sed non pe
mtus in primis per languo
res. qui captis armis celitis
ad plenu mutat mores. v.
Amavit eu dñs. **L**ectio. i.
Pparuit gratia dei
saluatoris noli
diebus illis nouissimis
in seruo suo frasco: que
pater misericordiaru et lu
minu in tam larga dulce
dms benedictione pre
uenit: q sicut ex ipsius
vite decursu luculenter
apparet: non solum de
mundialibus tenebris
eouit in lucem: sed et p
fectis effecit virtutu pre
rogatiuis et meritis cele
brem: necnon et preclaris
circa eu crucis ostensis
mysterijs insigniter demo
strauit illustrem. **H**ic mi
miru de vallis spoletane
partibus ciuitate assisi
nolens originem: pmi
q iohannes vocatus a
matre. deinde franciscus
a patre: nominatioms
quidem paterne vocabu
lu tenuit: sed et rem ma
tern nominis non reli

quit. **L**icet em inter va
nos fuerit hominu filios
iuuenu etate nutritus i
vams: et post aliqualem
litterariu noticiu lucrati
us mercationu deputa
tus negotijs: superuo ta
men sibi assistente presi
dio. nec inter lasciuos in
uenes post carnis petula
tiam abijt: nec inter cu
pidos mercatores spauit
in pecunia et thesauris.
Ise franciscus vt i publicu
cessat negociari. i agru mor
domm cu secedit meditari.
Inuentu euangelicum the
sauru vult mercari. v. **D**eu
quid agat vnuu consultis
audit celicu insigne sibi da
ri. Inuentum. **L**ectio. ij.
Erat namq: in
uenis frasca pre
cordijs diuinitus idita:
cum leuitate mansuetu
dms. quedam ad pau
peres miseratio liberalis:
que secum ab infantia
crescens tanta cor illius
benignitate repleuerat:
vt iam euangelij no sur
dus auditor. omni pro
poneret se petenti tribu
ere: maxime si diuinum

allegaret amore. **I**n ipo
namq: iuuetutis flore.
firma se dño spsione co
stringens: q m q si pos
sibilitas afforet. petenti
bus pro amore dei se ne
garet. **D**u q: promissum
tam nobile vlq: ad mor
tem seruare non desinit:
ad copiosiora in deum di
lectionis et gratie incre
menta peruenit. Verum
hicet hic iugiter i corde ip
sius. diuinu amoris vige
ret i gmiculus: ignorabat
adhuc adolescens curis
terrenis implicatus cele
stis allocutionis archanu:
donec facta manu dñi su
per eum. et castigat fuit
exterius proluxi languo
ris grauedine: et clarifi
catus interius sanctispi
ritus. **I**n dei feruor ope
re statim vt sua vendit pau
peribus impendere pecunia
intendit. Que graui suo
pondere cor liberu offendit.
v. **Q**uam formidate pau
pere presbitero recipere ab
iectu vilipedit. Que. **L**c. ij.
Orporeis postmo
dum viribz vtea
q: resumptis mēteq: mu

tata in melius: cū milite
quendā nobilem quidē
genere: sed in opē rebus
obuiū in sperato habuisset
occursum: generosi regis
et pauperis xpi in eorum ef-
fectus: tanta fuit erga vi-
rū pietate permotus: vt
decentia que sibi de nouo
parauerat indumenta de-
poneret: illūq; protinus
se nudato vestiret. Nocte
vero sequenti cū se sopori
dedisset: palatium speciosū
et magnū cum militari-
bus armis crucis signaculo i-
signatis. is pro cuius amore
militi egeno subuenerat
dignatū sibi reuelatiōe
monstrauit: necnō visa
omnia sua fore militūq;
suorū. si crucis xpi vexilli
constanter assumeret: sibi
asseueratiōis certitudie
repromisit. Ex tunc a pu-
blice negociatiōis tumultu
se subtrahens. solitaria
loca querebat amica me-
roribus: in quibus cum
gemitibus inenarrabili-
bus incessanter intenderet
post longam precū instā-
tiam quā sibi perfectiōis
semita a dño postulabat

ostendi: ad votum exau-
diti promeruit. **R.** Dñi
pater hunc persequitur la-
tis dat locum ire. consti-
ter post aggreditur i publi-
cū prodire. Squalenti vul-
tu cernitur putatur ilamre.
V. Luto saxis ipetitur sed
patiens vir mitatur vt furo
pertransire. Squalenti vul-
tu. In secundo noctur. aut.
Pertractū domū vberat plus
cunctis furens pater obui-
gans vincat carcerat quem
furtim soluit mater. an. Jā
liber patris furie non cedit
effrenati. clamans se volun-
tarie pro xpo mala pati. an.
Ductus ad loci presulē sua
patri resignat nudusq; ma-
nens exulem in mundo se de-
signat. **V.** Os iusti. **Lc.** iij.
Cū ita quippe dierū
dum sic sequestra-
tus oraret: apparuit ei
xpūs ihūs veluti cruci cō-
fixus: eidem tam efficaci-
ter ingerens euangelicū
illud: qui vult venire p-
me abneget semetipsum.
et tollat crucem suam et
sequatur me: vt mentē
ipius intrinsecus et in cō-
dio dilectiōis adduceret:

et absinthio compassio-
nis impleveret. Nam et ad
premissile visionis cōtui-
tum liquefacta est aia ei:
et memoria passiois xpi.
visceribus cordis ipius
a deo impressa medullit-
ur et crucifixi dñi plagas
oculis mentis iterum qua-
si iugiter cerneret: et vir
exterius a lachrymosis ge-
mitibus continere valeret.
Agitur cum iam pro dilec-
tione xpi ihūs. omnē sub-
stantiam domus sue. q̄si
nichil reputando despice-
ret: thesaurū sentiebat se
repperisse absconditū. pre-
ciosūq; margarite fulgo-
rem: quorum desiderio
tractus. sua disponebat
cuncta distrahere: diuino
q; merandi modo. nego-
ciatiōem mūdānam. in
euangelicā cōmutare.
R. Dum seminudo corpore
laudes decantat gallice zela-
tor noue legis latrombus i-
nemore. Respondet sic pro-
phetice preco sū magni regis.
V. Audit in minus frigore
proiectus iace iustice futu-
rus pastor gregis. Respon-
det sic prophete. **Lectio. v.**

356
Cressus itaq; se-
mel ad meditandū
in agro: cū deambularet
iuxta ecclesiam quandā
sancti damiani. que mi-
nabatur pre imma vetu-
state ruinam: et instiga-
te se spū. eandem causā
oratiōis intrasset: pro-
stratus ante ymaginem
crucifixi. nō modica fuit
in orando consolatiōis
suauitate repletus. Cūq;
lachrymosis oculis iten-
deret in dominicā crucē:
vocem de ipā cruce ad se
immo quodā modo delap-
sam: corporeis audiuit
auribus ter dicentē. fma-
cise vade repara domū
meam: que vt cernis to-
ta destruitur. Ad cuius
stupende vocis cōmoniti-
onem mirificā vir dei pa-
mū quidem perterritus:
dehinc gaudio et admi-
ratione repletus ptinus
currerat: totum se recol-
ligens ad perficiendum
mandatum de reparāda
materialis ecclesie domo:
licet principalis intentio
verbi ad eam ferret: quā
xpūs sui sanguinis ac

quisiuit precioso commer-
tio: sicut cū spiritu sancto
edocuit: et ipse post-
modū sibi familiaribus
reuelauit. *R. Amici que-
rit pristini qui spretum in
cenobio tumula conterit.
contemptu gaudens homi-
nū. Leprosis fit obsequio
quos antea desperit. V. Sub
tipo triū ordinū tres nutu
dei praeo ecclesias erexit.*

Leprosis fit. Lectio sexta:

Aux cunctis ut po-
tuit pro christi a-
more distractis: ecclesie
prefate sacerdoti pauper-
culo ad ipsius reparatio-
nem et pauperum usum
pecuniam obtulit: et q-
cum ad tempus secum
morari permitteret sup-
pliciter requisivit. Acq-
esciente autē illo de mora:
sed timore parentum re-
cusante pecuniā: verus
ille iam pecuniarum con-
temptor. in quadam
fenestram pondus me-
talli proiciens: abiectū
velut puluerem vilipendit.
Sentiens autem ex hoc
aduersū se patris cona-
tatum esse furorem: ut

ire locum daret dieb; ali-
quibus in quadam ocul-
ta fouea ieiunans orās
et lacrimans latuit: tū-
demq; spirituali quadā
completus leticia et vir-
tute indutus exalto: ex-
terius fiducialiter pro-
diit: et ciuitatem cōstā-
ter intrauit. Quem ci-
uuenes cernerent facie
squalidū et mente muta-
tum. ac per hoc alienatū
putarent a sensu: lutoq;
platearū velut stultum
impeterent: et clamoro-
sis ei vocibus insultarent:
famulus dñi nulla proz-
sus fractus aut mutatus
iura: ut surdus i oibus
pertransibat. *R. Audit i
euangelio que suis xp̄is
loquitur ad predicandum
missis. hoc inquit est quod
cupio. Letanter hys inmi-
tur memorie cōmissis. V.
Non vtiens virga castro nec
pera fume angitur duplicib;
dimissis. Letanter hys in-
mitur. In tertio noct. añ.
Cor verbis noue gratie sol-
licitus apponit verbum q;
penitentie simpliciter propo-
nit. añ. Pacem salutē nūc*

at in spiritus virtute. vereq;
paci sociat longinquos a sa-
lute. añ. Ut noui sancti me-
rita remunerantur natis hys
noua tradit montia viam
simplicitatis. V. Lex dei ei.

Aux oib; *L. cō. vii.*
autem pater ipsi
furens et fremens. tāq;
si naturalis esset miseri-
cordie oblitus: pertractū
domi filii verberibus et
vinculis angere cepit: ut
dum eius per molestias
corpus attereret: ad mū-
di blandicias animū in-
clinaret. Experientia tan-
dem certa cognoscens do-
mini famulum ad quēcū-
q; aspem pro xp̄o perferen-
da promptissimū: cum li-
quido cerneret q; cum re-
uocare non posset: cepit
eum vehementer insistere:
ut episcopū ciuitatis vna
secum adiret: cuiusq; renū-
ciaret in manibus heredi-
tario iuri paternarū om-
niū facultatū. At quod
exequendū domini seruū
vltro se offerens mox ut
peruenit coram antistite
nec moras ē passus. nec
amictatus de aliquo: nec

exegit verba nec reddidit:
quin potius vestimenta
sic amicta deposuit. q; et
femoralia ipa reiecit: to-
tusq; coram astantib; ut
ebrius spiritu amore illi
nudari non horruit: qui
nudus in cruce pro nobis
pendit. *R. Carmin spici
contemptus area franciscus
frangens terens terrea. Gra-
nū purū excussa palea summi
regis intrat in horrea. V.
Quo pām morte iūctus vi-
ta viuit vita functus. Gra-
nū purū excussa palea. l. viii.*
Solutus exinde mū-
di contemptor a
vinculis terrenarū cupi-
dinū: dū ciuitate relicta
securus et liber laudes do-
mino in medio nemorū
gallica lingua cātarēt:
occurrentibus sibi latro-
nibus magni regis prece
non timuit. nec a laude
cessauit. ut pote qui via-
tor seminudus et vacuus
erat: et apostolico more
in tribulatione gaudebat.
Exinde totius humilita-
tis amator ad obsequen-
dum leprosis se trāstulit:
ut dum miserabilibus et

abiectis personis seruitu-
tis ingo se subderet: sui
mundique contemptu. per-
fecte prius disceret quod do-
ceret. Et quidem cum prius
eos super omne hominum
genus horere soleret. dif-
fusa in eum copiosius gra-
tia corde tam humili se il-
lorum mancipauit obsequiis:
quod et lauabat pedes et liga-
bat vlcera: et educebat pu-
tredinem. et sanem abster-
gebat. Inauditi quoque ser-
uorum excessu. vlcerosarum
plagarum ruelat in oscula:
os suum ponens in puluere:
ut saturatus opprobriis
carnis supercilium legi spi-
ritus potestatiue subiceret:
suique dominum hoste sibi
domestico pacifice posside-
ret. **R.** De paupertatis hor-
reo sanctus franciscus fac-
iat turbam christi famelicam in
via ne deficiat. Iter pandit
ad gloriam et vite viam am-
pliat. **V.** Pro paupertatis
copia regnat diues in patria
reges sibi substituens quos
hic ditat inopia. Iter pan-
dit ad gloriam. **Lectio. ix.**

Igitur cum iam esset in
christi humilitate

fundatus. ac paupertate
diues effectus: quousque mil-
propterea haberet. reparati-
oni tamen ecclesie iuxta
datum sibi e cruce mandatum
a deo sollicitate cepit inten-
dere: ut et corpus attritu
ieiunij oneribus lapidum
subderet: et elemosinarum
subsidia etiam ab illis non
abhoreret deprecari: apud
quos consueuerat habui-
dere. Deuotione quoque
sibi assistente fidelium.
qui preclaram in viro
dei iam ceperant nosse vir-
tutem: non solum sancti
dammam. verum etiam prin-
cipis apostolorum. et vir-
ginis gloriose ruinas
et derelictas resarciuit ec-
clesias: ut que per eum
in posterum dominus spiritu-
aliter operari disponderet:
sensibili foris opere mi-
sterialiter presignaret.
Nam iustarum reparare tri-
plices fabrice. ipsius san-
cti viri ducatu secundum
datum ab eo formam re-
gulam et doctrinam: christi
transformiter renouanda
erat ecclesia: sicut et vox
facta ad eum de cruce. ter-

tio replicans de domo dei
reparatione mandatum.
preambulum extiterat
signum: et nunc in tribus
ab eo institutis ordinibus
cerimus esse completum.
R. Sex fratrum pater septi-
mus absorptus luce celitus
futura contemplatur. inter
minores minimus. Quis
prauis gregis exitus preclare
speculatur. **V.** Quodam quo-
que nouissimus culpam sibi
penitus dimitti reuelatur.
Quis. **R.** Archana suis re-
serans octauum tandem recipit
et ad diuersas gentes binos
mittendos federans. Humili-
ari precipit et esse patientes.
V. Hec prociuit obtempe-
rans pastor erectos suscipit
ad oscula gaudentes. Humi-
liam precipit. **R.** Euntes
inquit in eum qui nutriet
vos dominum iactate cogitati
sic fratribus erroneum. Pre-
cludit et interminum callem
cupiditatum. **V.** Sic curis
cor extraneum non prouidet
in castum in zonis es liga-
tum. Precludit et interminum.
R. Regressis quos emisit
completur bissestarius fra-
trum dum confirmando nos-

358
mam sancto quam scripserat.
Iussu dat innocentius papa
de predicando. **V.** In mina
franciscus fenerat quem dati
monet ratio de lucro reportan-
do. Iussu dat innocentius.

**In festo sancti marci pa-
pe et confessoris. Lectio. i.**

Marcus natiuitate ro-
manus ex patre
prius: sedit an-
nos duos. menses octo. di-
es decem. fuit autem tem-
poribus constantini et ne-
potiani ac secundi consu-
li: ex die kalendarum fe-
bruarii: usque in die ka-
lendarum octobris. Hic co-
stituit ut episcopus hosti-
ensis qui consecrat episco-
pos urbis pallio vteretur:
et ab eodem episcopus ur-
bis rome consecraretur:
et constitutum de omnium
ecclesiastico ordine fecit.
Hic fecit duas basilicas:
vnam via ardeatina ubi
requiescat: aliam in urbe
roma iuxta templum pa-
latinis. **Lectio. ii.**

Divus suggestione
obtulit constantin-
augustinus basilice quam
cimiterium constituit via

ardeatina: fundū rosariū
cū omni agro campeltri
precū solidorū quadra-
ginta. In basilica i vrbe
obtulit lxx. Patenam ar-
genteam pensantem lib-
triginta. lamas argenteas
duas pensantes libras vi-
ginti: cyphū argenteum
vniū pensantē libras decē:
calices ministeriales argē-
teos pensantes libras du-
as: coronam argenteam
pensantem libras decem.
fundum antomanū via
claudia precū solidorū
quadraginta: fundum
bacchanas via appia pre-
cū solidorū quadraginta
et terminos duos: fundū
orteam via ardeatina pre-
cū solidorū quadraginta
et terminum. *Lectio tertia:*

Hic beato marco
vrbis rome pape:
scripsit athanasius alexā-
drinus super capitulis ny-
cem generalis concilij.
Qui et ob hoc instituit
infra nūllarū solempnia:
diebus dominas et solēp-
nitatibus. symbolū mce-
nū decantari. Hic fecit
ordinationes duas per

mensē decembriū. pres-
biteros viginti quīq: dy-
acones septem: episcopos
per diuersa loca numero
viginti septem. Qui etiā
sepultus est in cimiterio
balbine via ardeatina. pa-
die nonas octobris: et ces-
sauit episcopatus dies
viginti. *In festo sancto-
rū martyriū dromisij russia
et eleutherij. Lectio prima:*

Pud parisius:
natale sanctorū
martyriū dromi-
sij episcopi. eleutherij pres-
byteri: et russia draconis.
Qui beatus episcopus a
pontifice romano i galli-
as directus vt predicati-
onis opera populis a fide
xpi alienis exhiberet: tā-
dem parisiorū ciuitatem
deuenit. Et p aliquot an-
nos sanctum opus fide-
liter et ardentē executus:
a prefecto fescēmmo fism-
mo comprehensus: et cū
eo sanctus presbiter eleu-
therius et russiais draco-
nis: gladio ammaduer-
si martyriū compleuerūt.
*In festo scti calixti pape
et martyris. Lco prima:*

Calixtus natiōe
romanus ex pa-
tre demetrio de
regione vrbe rauēnatū:
sedit annos quinq: men-
ses duos. dies decē. fuit
autem temporibus ma-
crum et heliogabali: a cō-
sulatu antonini et alexā-
dri. Hic martyrio corona-
tur. Hic constituit ieu-
niū die sabbati quater i
anno fieri: frumenti vinū
et olei: secundū pphetiā.
Hic fecit basilicam trans-
thyberim. Hic fecit ordi-
nationes quinq: p mē-
sam decembriū. presbiteros
sedecim. dracones quatu-
or: episcopos per diuersa
loca numero decem et no-
uem. Qui sub persecuti-
one alexandri imperato-
ris: martyriū gloriā a-
deptus est. *Lectio. ij:*
Questum palma-
tū consulem cū
omni domo sua baptiza-
uit: et senatore simplici
cū ac domū eius. atq: fe-
licem cum vxore sua blā-
da. quam a paralisi cura-
uit: et idem ipi ab alexā-
dro occisi vniuersi gloriā

359
martyriū consecuti sunt:
sed et postq calepodius
presbiter eius. gladio
martyriū sumpsit: ten-
tus est beatus calixtus pa-
pa ab alexandro. et diu-
tissime fame cruciatus.
et quotidie fustibz cecus:
atq: prohibitiū est ne qs
ad eum veniret. Si vero
aliquis venire noctu au-
deret: comprehensus occi-
deretur. Qui cum multis
diebus esset in custodia:
venit ad eū calepodius p-
visū: et consolabatur eū
dicens. firmus esto pa-
ter. quia corona tua iam
perfecta est. *Lectio. iij:*

Rat autē ibi mi-
les quidā nomine
priuatus vlcibus plē:
qui doloribus continuū
cruciabatur. Hic misit
se ad pedes sancti calixti:
rogans vt sanaret eū ab
vlcibus et doloribz suis.
Quem mox sictus pō-
tifer ab vlcēū dolore ac-
ceditate. simul et ab infi-
delitate: in nomine sanc-
te trinitatis baptizatum
curauit. Quod audiens
alexander ipm quidem

militem fecit plumbatis
deficere: beati vero calix
tum per fenestram domus
precipitari: et ligato ad
collum eius saxo in puteum
demergi: et cum per rudera
tumulari. Post dies ve
ro decem et septem presbi
ter eius austerius cum
clericis noctu veniens le
uauit corpus eius: et se
peliuit in cimiterio cale
podii via aurelia: sub pa
die idus octobris. Et fe
cit aliud cimiterium via
appia ubi multi sacerdo
tes et martyres requiescunt:
quod appellatur usque in
hodiernum diem cimiterium
calixti: et cessauit episco
patus dies sex.

In festo sancti luce eu
angeliste. Hieronymus in libro

illustrum virozum. Lec
tio prima:

Lucas medicus
antiochenus: ut
eius scripta in
dicant. greci sermonis non
ignarus fuit: sectator a
postoli pauli: et omnis eius
peregrinationis comes.
Scriptit euangelium de quo
idem paulus: infimus in
quit cum illo fratrem: cui
est laus in euangelio per
omnes ecclesias. Et ad co
losenses. Salutat vos lu
cas medicus charissimus.
Et ad timotheum. Lucas
est mecum solus. Aliud quo
que edidit volumen egregium:
quod tituli apostoli carum
actionum prenotatur. Cu
ius hystoria usque ad be
atum rome commorante
paulo peruenit: id est usque
ad quartum neronis annum.
Ex quo intelligimus: in
eadem urbe librum esse com
positum. **Lectio secunda:**

Situr de laudibus
pauli et ecclesie et to
tam baptizati leonis fabu
lam: inter scripturas ap
crifas computemus. Qua
le enim est ut idiuiuus

comes apostoli. inter ce
teras eius res hoc solum
ignorauerit? Sed et ter
tullianus vicinus illorum
temporum refert presbite
rum quendam in asia spuda
ctum pauli apostoli con
iunctum apud iohannem: qui
auctor esset libri: et con
fessum se hoc pauli amore
fecisse loco exadisse. Qui
dam suspicantur quotiens
cum paulus in epistolis
suis dicat. iuxta euange
lium meum de luce significa
re volumine: ut lucam non
solum ab apostolo paulo di
disse euangelium. qui
cum domino in carne non fuerat:
sed et a ceteris apostolis:
quod ipse quoque in prin
cipio voluminis sui decla
rat dicens. Sicut tradi
derunt nobis qui a prin
cipio ipsi viderunt: et mi
nistri fuerunt sermonis.
Igitur euangelium sicut
audierat scripsit: acta ve
ro apostolorum sicut viderat
ipse composuit. Sepul
tus est constantinopoli:
ad quam urbem vicesimo
constantini anno ossa ei
cum reliquis andree a

postoli translata sunt.

Deas / Lectio tertia.

Lucas: latine interpretatur ipse
conspiciens siue ipse ele
uans. Qui dicitur elu
catus euangelista. erudi
tissimus in sermonibus gre
cis: arte medicus. natio
ne syrus. Scripsit in gre
ca euangelium theophilo
episcopo: imitans a sacer
dotali spiritu dicens. fuit
in diebus herodis regis
iude sacerdos nomine za
charias: ut ostenderet christum
hostiam fuisse effectum per
salute mundi: et in aduen
tu eius obmutescere sacer
dotum iudeorum. et proph
etiam cessare. Ipse enim
apostolice conscriptor hy
storie: quem plene tra
dunt proselitum fuisse:
et hebreas litteras igno
rasse. Idcirco quidem per vitu
li mystici vultum christum per
nobis predicat imolatum
Vnde merito in similitu
dine animalium: boui co
paratur. Idcirco tamen fuit
pauli discipulus: et idi
uiuus comes peregrina
tionis eius. Qui ab in
cunte pueritia castissimus

fuit: et euangelice predi-
cationis opus exercuit:
seruens dño sine crimi-
ne. Nam neq; vxorē
habuit neq; filios. Obijt
autem septuagesimoquar-
to vite sue anno: et sepul-
tus est in bithinia plen-
spiritus sancto. Cuius os-
sa regnante constantino
in constantino polim fuit
translata: cuius natali-
tū celebratur quintode-
cimo kalendas nouēbris.

**In festo sci hylarionis
abbatis. Lectio prima.**

Hylarion ortus vi-
co tabatha qui
circa quinq;
milia a gaza vrbe palesti-
ne ad austrum situs est:
cum parentes habet ydo-
lis deditos: rosa vt dici-
tur de spinis floruit. A
quibus missus alexandria:
grammatice traditus ē: ibi
q; q̄tū illa patiebat etas
magna ingenij et morū
documenta prebuit: i bre-
ui carus omnibus et lo-
quendi artegnarus. Qd
q; his maius ē omnibz:
credens in dño ihū: tota
q; illi voluntas i ecclesie

congregationibus erat.
Audiens autem tunc cele-
bre nomen antomy quod
per omnes egypti pplos
ferebatur: incensus vifen-
di cum studio: perrexit
ad iheremū. Et statim vt
eū vidit. mutato pallio
habitu: duobus mētibz
iuxta eum mansit: contē-
plans ordinem vite eius:
morūq; grauitatem: quā
creber in oratione. quam
humilis in suscipiendis
fratribus: seuerus i cor-
ripiendis. alacer i exho-
randis fratribus esset: et
q; continentia cibi q; eius
asperitatem: nulla vnq;
infirmetas frāgeret. **Lc. ij.**
Euersus autē cū
quibusdā mona-
chis ad patriā. parētibz
iam defunctis: partē sub-
stantie fratribus partem
pauperibus largitus est:
nichil omnino sibi reser-
uans. Erat autem tunc
annorū quindēcim. Sic
nudus et armatus i xpō
solitudinem igressus est:
sacco tantū membra coo-
pertus et pelliceam habēs
impeditē. quā illi beat⁹

antomus proficiscenti
dederat: sagūq; rustici:
quindēcim tantū chari-
cas post solis occasum
comedens. Igitur a sex-
todecimo anno vsq; ad
vicesimū etatis sue annū:
clusus et pluuias breui-
tuguriūculo declinauit.
quod iunco et carice texe-
rat: structa deinceps bre-
ui cellula. que vsq; hodie
permanet: latitudine pe-
dum quatuor: altitudine
pedū quinq; hoc est sta-
tura humiliorē. Porro
longitudine paulo am-
pliore q; eius corpuscu-
lū paciebatur: vt sepul-
chrū potius q; domum
crederes. **Lectio. iij.**
Capillū semel i an-
no die pasche toto
dit. Sup nudū hūmū i
stratu iunco vsq; ad mor-
tem cubitauit: sacco quo
semel fuerat indutus nū-
q; lauans: nec mutauit
alteram tunicam. nisi cū
prior penitus scissa esset
Scripturas quoq; sanc-
tas memoriter tenens:
post orationem. psalmos
quasi deo presente recita-

bat. A vicesimo primo
anno vsq; ad vicesimū
sextum. tribus annis di-
midij lentis sextarium.
madefactū. aqua frigida
comedit: alijs tribus pa-
nem aridum cum sale et
aqua. Porro a vicesimo
septimo vsq; ad tricesimū:
herbis agrestibus et vir-
gultorum quorūdam ra-
diabus crudis sustentat⁹
est. A tricesimo autē pri-
mo vsq; ad tricesimū quī-
tum sex vncias ordeacei
pamis: et coctum modice
olus absq; oleo i cibo ha-
buit. **Lectio. iij.**

Sentens autē cali-
ligare oculos et to-
tum corpus impetigine
et pumicea quadam sca-
bredine contrahi: ad su-
periozem victū adiecit o-
leū: et vsq; ad sexagesimū
tertū vite sue annū hoc
continentie cucurrit gra-
du: nil extrinsecus aut
pomorū aut leguminis
aut cuiuslibet rei gustās.
Hic dum se videret corpo-
re de fatigatū: et propin-
quam putaret imminere
mortem: a sexagesimoquar-

to anno vsq; ad octogesi-
mū pane abstinuit incre-
dibili feruore mentis: vt
eo tempore quasi nouus
accederet ad seruitutem
dñi: quo solent ceteri re-
missius viuere. ficebat au-
tem ei de farina et commi-
nuto olere sorbitumcula:
cibo et potu vir quiq; vi-
cias appendentibus. Sic
q; complens ordinē vite:
nūq; ante solis occasum
nec in diebus festis: nec
in grauissima valitudine
soluit ieiunū. *Lectio. v.*

Igitur potentissi-
mus in miraculis.
et sanctitate icōparabilis.
octogesimo etatis sue an-
no cum absens esset eliti-
us qui cū semp familia-
rissime colebat: quasi in
testamenti vice manu
propria scripsit epistolā:
omnes diuitias suas ei
derelinquens: cuius gelui
scilicet et tunicam sacca-
nam. cucullam et pallio-
lū. Jamq; modicus calor
tepebat in pectore: nec p-
ter sensū quicq; viui ho-
minis superat: et tamen
apertis oculis loquebatur

Egredere quid times? Egre-
dere anima mea: quid du-
bitas? Septuaginta et
quinq; annis seruisti xpō:
et mortem times? In hec
verba exalauit spiritum.
Statimq; humo corpus
obrutū est: quia sic omis
ipse qui ad egrotantē ve-
nerant adiuuauit: ne pū-
cto quidem hore post mor-
tem seruaretur. *Lectio. vi.*

Quod postq; pale-
stine sanctus vir
elitus audiuit perierit
cyprum: et simulauit in
eodem se velle habitare bo-
tulo. vt diligenti custodi-
a suspicionem tolleret ac-
colis: et cū ingenti sue vi-
te periculo post decem fer-
me menses corpus eius
furatus est. Quod in re-
gionem palestnam de-
ferens totis monachorū
et oppidorū turbis seque-
tibus. in antiquo mona-
sterio condidit: illehis
tunica. cuculla. et pallio-
lo: et toto corpore quasi
adhuc viueret integro:
tantisq; fragrante odori-
bus vt delibutum vngue-
tis putaretur. *In festo*

sanctorum crisanti et danielis

Lectio prima

Dilectissimus vir
alexandrie vr-
bis honoratus et primus
ad urbem romam cū filio
suo crisanto veniens: a ro-
mano senatu susceptus
est: et magnis honorib;
a numeriano imperatore
illustratus: cathedra in
curia romana suscepit.
Hic autem filiū suū vn-
icum nomine crisantum:
omnibus liberalibus stu-
dijs tradidit. Erat enim
ardentis ingenij: ita vt
omnia quecūq; ei ab ora-
toribus aut philosophis
fuissent tradita captu a-
nimi fortiter retinet. Cu-
ius reuera prudentie. cu-
iusq; fuerit intelligentie:
rerū exitus docet. *Lectio. ii.*

Nam cum vniuersa
librorum volumi-
na animo curiosius disci-
teret: ad euangelicos api-
ces peruenit. Et figens
curiositatis sue cursū ad
semetipm ait. Tam diu-
te edoce crisante p librorū
tenebras curarum tuarū

frena laxare: qdū ad lu-
men pertingere valeas ve-
ritatis. Hec secū quotidie
animo reuoluenti: et quo-
tidie xpī famulos requi-
renti: occurrit qui diceret
se nosce quendam carpo-
phorū nomine virum per
omnia eruditū xpianū et
sanctū: sed persecutionis a-
troitate seiuente. in qua-
dam montis spelunca col-
locatū: vir posse a paucis
sumis ac fidelissimis visi-
tari. Audiens hec crisantus
cepit esse feruentior: et
gemitibus referentis fufis
precibus aduolutus. etiā
cū lachrymis postulare:
vt ad eius noticiā merere-
tur peruenire. *Lectio. tertia*

Erit prouidete deo
quod eius fidei de-
siderium flagitabat. Et
perueniens ad sanctū car-
pophorū quīte regionis
presbiterū intra paucos
menses omnibus diuinis
litteris imbuitur: et ita ce-
pit esse diligenter instructus:
vt statim post septem dies
baptismi sui ihū xpī filii
dei voce publica pre-
dicaret. Tunc affines ei

viri nobiles et potentes
 comprehendentes patre
 eius pollemium: ceperunt
 arguere eum dicentes.
 Periculo patrimonij et
 capitis tui iste iuuenis co
 tra deos deosq; nostras vo
 ciferat clamoribus vanis:
 dicitq; nescimus quem
 xpm verum deum ee. Que
 si audierit imperator ista
 prosequentem. n. t. potit
 nec nobis esse consultu.
 Quis enim audeat ista
 presumere. nisi qui se at
 sine rege vel sine lege ro
 mana agere credat ipune.
 ¶ **U**nc **Lectio. n.ij.**
 Iratus pater eius
 pollemius: fecit eum in
 tenebris et squalido lo
 co claudi: et vespertinis
 horis paruissimo cibo
 refici. Hoc autem vir de
 cilians magis ad exer
 citationem sibi q; ad sup
 plium dicebat inferri. Cu
 q; hoc factu publica con
 fabulatio detexisset: dicit
 patri eius viuis ex audi
 entibus. Si filii tuum
 ab hac usurpatione cona
 ris eripere: magis eu de
 litis et voluptatibus oc

cupa: et cuiusque elegantissime
atque prudentissime puella coniugio
trade: ut cum didicerit
esse maritus obliuiscat
esse christianus. Nam istas
tenebras et afflictiones
quas ad supplicium illi te
credis inferre: ad laudem
christi et perpetuam gloriam
sibi extimat euenire. **¶**

Adiens hec polle
mus iubet tridima
vestibus seras strata pa
ran: ipsum quoque auferes
de squalida illa et tetra
habitatione. induit eum
vestibus preciosis: et po
nens eum in triclimio. c
legit quinq; pulcherr
imas virgines ex anallis
suis: et accuratissimis ve
stibus et ornamentis co
posuit: et simul eas cum
crisanto constituens ius
sit quotidiana communia
affluentissimis dapibus
exhiberi. Puellis autem
interminatus est dicens.
Nisi cum iocis vestris et am
plexibus ab intentione
christianitatis separaueri
tis: diuersis vos faciam

Iterum supplicium. **¶**
Dicitur inter **¶** secta

hæc ludibria: vir dei imo
bilis ammo. delicias quasi
stercora contempnebat:
puellas autem virgines
quasi viperas phorrebat.
Iacebat autem in oratione
imobilis: et amplexus
carum et oscula quasi sa-
gittarum ictus. scito sue
fidei excipiens: clamabat
ad dominum dicens. Exurge
domine in adiutorium michi:
domine anime mee salus tua
ego sum. Quis enim istam
pugnam a dyabolo exci-
tatam vincere preualeat:
nisi tua pro eo fuerit dex-
tera dimicanti. Errat qui
se putat castitate perfec-
tam suis inhiis obtinere.
Nisi enim tuo ibre fuerit
extincta flamma libidinis:
non potest animus veni-
re quo pergit. *Lectio. vii.*
Nost hæc virgo ve-
stalis nomine da-
na: gemmis et auro na-
dians. repente ad cris-
tallum ingreditur: et tanta
eius sermone elegancia allo-
quitur: ut si esset ferro
durior: plumbo mollior
rem redderet. At ille iter-
se et illum in eodem spiritu

sancti postulans: sic eā
affatur. Si inchoi mor
tali alyis amorib; occu
pato: tantum pulchritu
dinem. et sermōis dul
cedinem. spe cōnubij tē
poralis ostendi s: quare
non magis te amantem
et desiderantem imortale
deum regem seculorum.
habere et obtinere satagis?
Quem et obtinere. ⁊ habe
re potens: si animā tuā.
cum corporis integritate
custodieris: vt sicut cor
pore pulchra. ita mente
pulchrior fias. Erunt ti
bi huius cōnubij lauda
tores angeli: paramphi
apostoli. martyres. amica.
Christus vnguis filius
sponsus: qui thalamū ti
bi in celo custodiens: pa
radisi possessiones tribuet
dote sempiterna. At hec
verborū eius virtute cō
puncti respondit. Nulla
mecū o uiuens cum hys
vestibus signa petulantis
animi. ad te adduxi: sed
patris tui lachrymas im
menata: te patri reddere vo
lui. Cum dum crisātus
cultus deorū falsitatem ⁊

vite perpetue veritate ostendisset: daria credidit. **Lectio.**
Situr simul. **viij.**
 lata voluntate cōiugij inter crisantium et dariam: ambo i dei timore et castitatis gloria p durarunt. Baptizata itaq; daria: quia nō corporeo calore sed spūs sancti feruore sancto crisato sodata est: multos vtriusq; sexus iuuenes ad celibatum castimonie portum dño genuerunt. Igitur post hec celerinus prefectus: cum coheret sanctū crisantū ad sacrificandū. simul cum beata daria virgine quā prius vt dictū est vir dei vt sibi cōiugio copularetur adductam. iam ad fidem xpī cōuerterat: et diuersa diceret et audiret: iussit sanctum crisantium euleo: i gēti suspendi. Cūq; iponere tur euleo crisantus. ligna omnia cōmunita sunt: vincula vero vniuersa dirupta. Lampades quoq; que erant ad latera extincte sunt. Quicūq; etiam mittebant manu

ad sanctam virginem dariam: stupebant neri corū: et pre doloribus gemitū cordis reddebant.
Idens itaq; **Lectio. ix.**
 hec celerinus prefectus vehementer expauit: et cursu rapidissimo ad imperatorem properans: cuncta que gesta fuerāt enarrauit. Tunc numerianus non virtutibus diuinis hec. sed maleficijs iputatis: iussit eos duca in viā salariam: atq; in arenario deponi simul crisantū et dariam: et viuos terra et lapidibus obrui. Tunc beatus crisantus cum beata virgine daria deponitur in foueā. psalmis hymnis et orationibus insistentes. facta q; est in passione societas sanguinis. sicut fuerant etiam mente cōiuges: et quasi in vno lectulo ita in vna fouea atq; in vna voluntate perdurantes: simul pertingerent ad coronā.
In festo s̄c̄i euāḡij p̄p̄e et m̄is. **Lectio. i.**
 Varissus natione grecus: ex

patre iudeo nomine iuda. de ciuitate bethleē: sedit annos tredecim. menses septem. dies duos. fuit autem temporibus domitiam et nerue et traian: a consulatu valentis et veteris vsq; ad gallum et barduā consules: martyrio coronatur. Hic titulos in vrbe roma diuisit presbyteris: et septem dracones ordinauit: qui custodirent episcopū predicantem propter stilū veritatis. Hic fecit ordinationes tres per mēse decembriū: presbyteros septem. dracones duos: episcopos per diuersa loca numero quinq;. Qui etiam sepultus est iuxta corpus beati petri i vaticano septimo kalendas nouēbris: et cessauit episcopatus dies decem et nouem.
In festo sancti yuonis confess. **Lectio. i.**
Om nostris temporibus quadā stellam nouam in celesti firmamento prodixerit altissimus: de cuius splendore decoraretur

364
 celestia. et corpora illuminarentur humana: vide licet sanctissimū xpī yuonem presbyterū et confessorē de britania. Pro cuius meritis congaudet celestis patria. triumphat ecclesia. supprimuntur potestas dyabolica: humana reparatur natura: et vbiq; terrarū iam refulgēt sua miracula. **Lectio. ij.**
Inde ipso s̄c̄o presbytero inter mortales agente. et demū immortalibus congaudente: eius meritis appare ceperrunt salutis eius exempla: roborantis flāme tonitrua: et vbiq; diuersa miracula. Ex quibus fides est multiplicata spes fidei erecta. charitas excitata: fidelium deuotio feruefacta. gaudia ipiorū densata: et ad meliorem vitam sunt merito inuitata. Quā prout super hijs apicibus apostolicis solēnter attestantibus. et diuersorū ecclesie prelatorū principūq; seculariū plurimorū. atq; multorū aliorū fidelū dignorum fide. ipsis testimonio cō-

muuntis. *Lectio. iij.*

Am vestes panni
delicati. quas an
tea secundum exigentia
sui status deferbat iux
statum dimisit: et panno
albo rudi modici valoris
se vestiuit: et subtalares
quidem albos et corrigia
tos ad instar pauperum
religiosorum sibi sumpsit.
Cilicium quoque iuxta car
nem suam continue ipse
deferbat. ut ipsum cilicium
ab alijs videri posset. Vna
camisiam grossam de stup
pis supra cilicium assidue
gestabat: et nichilominus
cuncta ieiunia ab ecclesia
idicta i pane et aqua tantum
ieiunabat. *Lectio. iij.*

Eteris vero temporibus
feria quarta
et sabbato cum magna
cibariorum abstinentia etiam
ieiunabat. Et panem gros
sum ac potagium rudissimum:
quandoque tantum cum mo
dico ferculo comedeat.
Cum autem esset in domo sua:
semper continue vel qua
si orationi et contempla
tioni libenti animo secre
te vacabat: in tantum quod

de aliquo alimento tem
porali tunc recipere aliquod
non curabat: ut apparet eu
dem sequenti exemplo. *Lectio. v.*

Am quadam die
contigit: quod ipse
sanctus presbiter stetit
solus in camera sua per
quinque dies in oratione
et contemplatione: absque
tamen aliquo cibo tempo
rali sibi administrato: nisi
ab eodem requisito. Qui
quidem in bono statu et
facie iocunda omnibus
apparuit: ac si omnia ci
baria delicta illis diebus
ipse comedisset. *Lectio. vi.*

Ipsa namque tante
erat deuotionis quod
omni die exceptis illis qui
bus legitime erat impe
ditus. cum summa affectio
et deuotione missarum
solemnia celebrabat: ut ex
sequenti exemplo eiden
ter demonstratur manife
sto. Quadam enim die ac
cidit: quod ipse beatus pater
sacra missarum sollempnia
celebraret: et corpus do
minicum prout est moris
elevator: superuenit qui
dam globus magni splendoris:

qui circumdans ip
sum christi corpus et etiam
calicem statim post ipsum
elevationem ab oculis omnium
euidenter disparuit. *Lectio. vij.*

Acabat autem al
sidue circa horas
canonicas: nisi necessita
te vel pijs negocijs prepe
ditus fuisset. Nam iuxta
morem prophetici semper
media nocte per offitium ma
tutino deo persoluen do:
et cunctis diebus bonis iter
esse non deficiebat. Nam
illius prophete exemplo
erat inductus: qui septi
es in die deo cantum per
soluebat. Et raro de die
vel de nocte ipse dormiebat:
nisi labore orationis stu
dijs vel in verbis fuisset fa
tigatus: seu naturali so
pno grauatus. Et tunc
necessitate compulsus re
quiescebat. sed tamen om
nibus vestibus indutus
remanebat. *Lectio. viij.*

Ictus vero ipsius
erat nuda terra. Vi
deoda grossis et nodosis
virgulis seu baculis con
texta. Cervical autem eius
liber biblic: considerans

verbum dominicum: quod plus
esset esse cum rege eterno
quam cum rege terreno: quia
qui mollibus induuntur
in domibus regum sunt.
Tenebat autem magnam
hospitalitatem in domo
sua in tantum quod aut raro vi
sum quod sine pauperibus hos
pitibus esse volebat. Erat
enim misericordiosus: et
circa elemosinas pauperibus
erogandas valde attentus.

Am pauperes. *Lectio. ix.*
Legenos. laquidos.
et deformes tanquam suos
fratres reuerenter et ben
igne suscipiebat: et affabi
lem atque familiarem eis
se prebebat. et etiam sua
bona eis libenti animo et
facie alacri distribuere
et in suo hospitio recipie
bat: atque iuxta se in mensa
collocabat: et de suis ali
mentis sine tamen distinc
tione ipsos reficiebat. De
lectis etiam illis decenter
prouidebat: et proprijs
manibus aquam super
eorum manus et pedes la
uandos deuote infundebat.
Administrabat autem sibi
deus ea: quibus infuse

sibi caritatis adimple
re posset officium: in tantum
quod ipse frequenter ultro
subsidia humana sibi
subtraheret.

In festo sanctorum a
postolorum symonis et iude
thadæi.

Simon chana
neus ad distinc
tionem symonis
petri dicitur
de vico galilee chana: v
bi aquas dominus mutauit
in vinum. Ipse est qui in a
lio euangelista scribitur
zelotes. Chana quippe
zelus interpretatur. Si
mon autem hebraice: la
tine interpretatur audi
ens. Symon zelotes: id
est chananæus zelo dei fer
uens: par in cognomine

petri. et similis in honore:
qui in sorte predicationis
egyptus aduenit. Post
quod circūquaque christi euange
lium predicauit: denique
post martirium iacobi et
consensu omnium aposto
lorum iherosolymitane ec
clesie episcopus est ordi
natus. Quam cum per an
nos plurimos recesset et
centesimum annum ageret:
temporibus triuam impe
ratoris cum apud iheroso
lymam atticus consula
ris haberetur: accusatur
ab hereticis tanquam christiani.
Qui cum ab attico consula
ri tentus esset. multis sup
plicibus per plurimos dies
afflictus est: ita ut etiam
iudeus ipse cum amicis suis
de eius patientia miran
tur. Ad ultimum vero iubet
eum simili quam dominus pertu
lit passione vitam finire:
omnibus qui aderant
nichilominus: et ipso
iudice mirantibus: ut ce
tū et viginti annorum
senex. crucis supplicium
pertulisset. Passus est au
tem die quinta kalenda
rum nouembrium: quo etiam

die festum beati iude coa
postoli eius simili honore
celebratur. **Le. ij.**

Thadas qui inter
pretatur confes
sor. iacobi frater: qui ali
bi appellatur lebeus. figu
ratum nomen habet a cor
de: quod nos diminuti
ue corculum possumus ap
pellare. Ipse in alio euan
gelista thadæus scribitur:
quem ecclesiastica tradit
historia missum edissam ad
abagarum regem: hunc ha
bens modum. Dominus et sal
uatoris nostri ihesu christi diui
nitas: cum per mirabilis
virtutis opera per omne
locum celebraretur innumero
tum de vicinis quam de peregrin
is et longe positis per re
mediorum et curre virtuti
bus inuitabat: si qui pre
cipue morbi alicuius egni
tudine laborarent. Unde
et rex quidam ab agarus
nomine gentis ultra eu
phratem posite principa
tum nobiliter tenens: mor
bo quodam corporis irreme
diabili quantum iter homines
tenebatur. Qui cum de nomine
ihesu et de mirabilibus vir

tutum eius audisset: supplex
ei per epistolam factus lena
men exorat: missusque ad eum
nuntio. petit hominem diu
tini morbi vinculis quibus
tenebatur absolui. Sed ad
presens quidem a domino corpo
ris eius cura differtur: di
gnus tamen efficitur episto
la saluatoris. In qua simil
iter promittitur ei: quod non mi
to post desiderii sui consequere
retur effectum. Denique post
resurrectionem atque ascen
sionem domini ad celos: missus
est ad eum thadæus apostolus ex
comonitione diuina ad
edissam ciuitatem euangeli
sta et predicator verbi dei:
quam a domino promissa fuerant im
pleturus. Iste est thadæus
frater domini: qui in mesopo
tamia atque in inferioribus
ponti euangelizans efferas
et indomitas gentes. quasi
beluarum naturas sacro dog
mate mitigat: et fidei do
minice subiungat. Sepul
tus est in ericho armene
vrbis: cuius festiuitas cele
bratur quinto kalendas
nouembris.

In vigilia omnium san-
ctorum. Ad matutinas

Inuitatorum.

Begem regum
domini veni
te adoremus.
Quia ipse est
corona sanc-

torum omnium. ps. Venite ex. r.

Converte redemptor om-
nium conserva tuos fa-
mulus: beate semper vir-
ginis placatus sanctis
precibus. **B**eata quo-
que agmina: celestium spirituum
tui: preterita presentia:
futurum mala pellite. **C**on-

tes eterni iudicis: aposto-
lique domini suppliciter expo-
scimus: saluari vestris pre-
cibus. **M**artyres dei ichi-
ti confessorumque lucidi: ves-

tris orationibus nos fer-
te in celestibus. **C**on-

sanctarum virginum: mona-
chorumque omnium simul cum
sanctis omnibus: consortes
christi facite. **C**on-

verte auferre
perfidam credentium de fin-
ibus: ut christi laudes debi-
tas persoluamus alacriter.

Gloria patri ingemito
cuiusque unigenito una cum
sancto spiritu: in sempi-

terna secula. Amen. In. i.

noct. an. Mout dñs viam

iustorum qui in lege eius me-

ditantur die ac nocte. ps. Be-

atus vir. an. Misericordia

domini sanctos suos et exaudi-

uit eos clamantes ad se. ps.

Cum invocarem. an. Ad-

mirabile est nomen tuum domine

quia gloria et honore corona-

sti sanctos tuos et constituisti

eos super opera manuum tuarum.

ps. Dñe dñs noster. v. Leta-

mini in domino. Lectio prima:

Egimus in ecclesi-

asticis hystoriis quod

sanctus bonifatius qui

quartus a beato gregorio

romane urbis episcopatu

tenebat: suis precibus a pho-

ca cesare impetravit donari

ecclesie christi templum rome:

quod ab antiquis patribus

non vocabatur: quia hoc quod

simulacrum omnium videre

tur esse deorum. In quo eli-

minata omni spurcitia.

fecit ecclesiam sancte dei ge-

nitricis atque omnium mar-

tyrum christi: ut exclusa multi-

tudine demonum. multitu-

do ibi sanctorum a fidelibus

in memoria haberetur: et

plebs universa in capite

kalendarii nouembrii. fi-
cut in die natalis dñi ad
ecclesiam in honore om-
sanctorum consecrata con-
ueniret: ibique missarum
solempnitate a presule se-
dis apostolice celebrata
omnibusque rite perfectis
vniuersisque in sua cum gau-
dio remearet. Ex hac er-
go consuetudine sancte ro-
mane ecclesie. crescente re-
ligione christiana decretum
est: ut in ecclesijs dei que
per orbem terrarum lon-
ge lateque construntur
honor et memoria om-
sanctorum in die qua pre-
dicimus haberetur: ut
qui quid humana fragi-
litas per ignorantiam vel
negligentiam seu per occu-
pationem rei secularis in
solempnitate sanctorum
minus plene peregrisset: in
hac sancta obseruatione
solueretur: quatenus eorum
patrocinis protecti ad
superna polorum gaudia
puenire valeremus. **R.**
In dedicatione templi dei
tabat populus laude. Et in
ore eorum dulcis resonabat
sonus. **V.** fundata est do-

mus domini supra verticem mo-
tuum et uenient ad eum omnes
gentes. Et in ore. **Lectio. ij.**
Mos ergo fratres
præcipuum in om-
ni primordis sanctorum no-
minare laudare. et glori-
ficare condecet eum qui
cunctos condidit scotos:
per quem facta sunt omnia
per quem cuncta subsistunt
elementa: cuius maiestas
nec incipit nec desinit in
seculum: ut merito omnis
principium ac finis crea-
ture nominetur. Unde
per quemdam sapientem
dicitur. Omnis sapien-
tia a domino deo est: et cum
illo fuit semper: et est an-
te eum. Altitudinem celi
et latitudinem terre. et
profundum abyssi quis
dimensurus est? Arenam
maris. et pluuie guttas
et dies seculi quis diui-
merant? Ipse solus inue-
stigare. metiri ac diui-
memare hec omnia potest:
qui celi ambitum sua
circuit sapientia: et pro-
fundum abyssi sua penetra-
uit uirtute. Et egregius ille
uersificator dei sapientia

omnia posse atque nosse
considerat dicens. Qui
stellas numeras. quaz-
tu nomina solus: signa
potestates. cursus. loca.
tempora nosti. Cuius
principium atque uirtutes
inuestigare supra modum
esse humanum: apostolus
spiritu sancto preuentus
comendabat dicens. O al-
titudine diuinarum sapientie
et scientie dei: que incompre-
hensibilia sunt iudicia eius:
et inuestigabiles uie
eius. Quis enim cogno-
uit sensum domini. aut quis
consiliarius eius fuit. Aut
quis prior dedit illi. et re-
tribuetur ei? Quia ex ipso
et per ipsum et in ipso sunt
omnia: ipsi honor et gloria
in secula seculorum. amen.
R. Dicit dominum sedentem super
solium excelsum et eleuatum et ple-
na erat omnis terra maiest-
ate eius. Et ea que sub ipso
erant replebant templum. **V.**
Seraphim stabant subter
illud sex ale vni et sex ale al-
teri. Et ea que. **Lectio. iij.**
Et semper uirgo ma-
ria: templum domini sacrarium

368
spiritu sancti: uirgo ante
partum. uirgo post partum.
presentis diei solempnita-
tis cum suis uirginibus
expers nullo modo creden-
da est. Que dei populum
faciendo monebat sperne-
re peritum luxus seculi: a
lenocinio mortalis natu-
re declinare: carnis pud-
icitiam cum uirginitatis
honore intra cordis hospi-
tia obseruare eamque omnium
uirtutum reginam. fructum
salutis perpetue. sociam
esse angelorum suis affir-
mabat exemplis: ita ut
innumeralis utriusque
serus multitudo eius se-
queretur uestigia: et re-
lictis copulationibus nup-
tialium. spretaque liberosum
propagine: sponso qui in
celis est perhenim mente.
actu. habitu et gestu ap-
plicari maluerint.
orationibus instantes.
ieiunijs adherentes. uigi-
lias sacras adamantes.
elemosinas sectantes. pau-
peres recreantes. nudos uis-
tantes. in tribulatione
gaudentes. in uerbis ca-

lumpnie vel cōtūmelie
patientes: in augmento
sue professionis hūiles:
in dampno rerū tempora
liū deo grācias agentes.
Hīs omnibus. et hīs
similibus pro desiderio re
gni celestis: et propter
spem eterne remunerati
onis ardentissimo amore
indeficienter atq; libēter
insistunt. Et sic in chari
tate dei ac proximorum
amore perseverantes: dō
soli vitam finire gaudēt.
R. Sancta et immaculata
virginitas quibus te lau
dibus referam nescio. Quā
quem celi capere non pote
rant tuo gremio cōtulisti.
V. Benedicta tu in mulieri
bus et benedictus fructus
ventris tui. Quia quem.
In secundo noct. añ. Dñe
qui operati sunt iusticiā ha
bitabunt in tabernaculo tuo
et requiescent in monte scō
tuo. **ps.** Dñe quis ha. añ.
Hec est generatio querētū
dominū querētū faciem
dei iacob. **ps.** Dñi ē terra.
añ. Letamini in dño et ex
ultate iusti. et gloriāmini
omnes recti corde. **ps.** Bea

ti quorū. **V.** Exultet iusti
in conspectu dei. **R.** Et delec
tentur i leticia. **Lectio. iij.**
C Di superna celoz
regna spiritibus
angelicis ad laudem et
gloriam atq; honorem
sui nominis ac maiesta
tis i perpetuū miro ordi
ne collocavit: deus est.
De quibus plura loqui
pertimescimus: quia so
li deo scire est quomodo
vel quemadmodū eorū
nobis invisibilis absq; cō
tagione seu diminutio
ne: in sola sua puritate
consistat natura. **S.** ta
men novem esse angelo
rū ordines. ad dei iudici
a ac ministeria comple
da testante sacro eloquio
cognovimus: quorum
principatus atq; potesta
tes subtiliter ac mirabili
ter dei omnipotētis nutu
distinguntur. Alij ex il
lis ad nos in mundum
missi: futura predīcādo
preveniūt. Alij ad hoc
sunt constituti: vt p eos
signa et miracula frequē
ter fiant. Alij subiectis
angelozū spiritibus pre

sunt: atq; eis ad explen
da diuina ministeria di
sponendo principantur.
Alij minā potentia ceteris
preeminent: pro eo q eis
ad obediendum alia an
gelozū agmina subiecta
sunt. Alij vero tanta di
uinitatis gratia replētur:
vt in eis dñs sedeat: et per
eos sua iudicia decernat.
Alij tanto perfectioni sci
entia pleni sunt: quāto
claritatem dei vicinius
contemplantur. Alia ita
deo coniūcta sunt agmi
na angelozū: vt iter hec
et deum nulli alij spiritus
interfint. Tantoq; magis
ardent amore: q̄to subtili
claritatem diuinā aspi
ciunt. Talibus vt dixim
a primordio incipientis
vite: beatorū spirituum
distinctiōibus superna
celozū regna a deo condi
tore in perpetuū mirabili
ter collocata subsistunt.
Hīs omnibus frēs cha
rissimi tam decoris ac deo
dilectis angelozū agmi
nibus: huius diei solemp
nitatem credimus esse cō
secratam. **R.** In cōspectu

angelozū psallam tibi et ado
rabo ad templū sanctū tuū.
Et confitebor nomini tuo
dñe. **V.** Sup misericordiā
tuam et veritatē tuā quonā
magnificasti super nos nomē
sanctum tuū. Et cōfitebor.
R. Dhuc **Lectio. v.**
tamen aliquid de
hac tam pulchra ac precla
ra festiuitate loqui capi
amus: que non solū vt p
diximus angelozū spiri
tibus. verū etiā sanctis
omnibus qui in terra sūt
ab exordio mūdi procrea
ti: honorabiliter predīca
ta consistit. Ex quib; primi
fuerunt patriarche viri re
ligiosi in vita sua: patres
prophetarū et apostolorū:
quorū memoria non reli
quetur: et nomen eorum
manet in eternū: quia deo
digni inuenti sunt: fide
preclari. hospitalitate pre
cipui: astuti in sensu. sa
pientes in opere. rebus se
cularibus locupletes: re
paratores orbis atq; recre
atores. iusticia insignes.
longanimēs in spe. obedi
entes in preceptis. credu
li in promissionibus. sus

ceptores angelorum effecti
facie ad faciem dei vide-
tes. in consilio prudentes.
in prelio victoriosi: statim
mundi regentes. sceptrum
regni obtinentes. Quorum
imperii posteritas non ces-
savit: quo ad usque christus
ex eorum germine per uterum
intacte virginis. qui est
spes omnium gentium natus
in mundo conulescendo appa-
ruit: et primum totius
orbis. atque monarchiarum
capiendo retinebat. Nos
sequitur electio prophetarum:
cum quibus locutus est
deus. et ostendit illis secre-
ta sua: ut que ventura erant
quasi presentia spiritus sancto
illuminati agnoscere at-
que enuntiare potuerint. **R.**
Precursor domini venit de quo
ipse testatur. Nullus maior
inter natos mulierum iohan-
ne baptista. **R.** Hic est enim
propheta et plusquam propheta
de quo saluator ait. Nullus.
Dic. Lectio sexta.
In athlete dei electus
concordat duodecim apo-
stolorum numerus: quos a
primis miraculorum virtu-
tibus ad componendum

novae fidei fundamentum:
erigendumque adhuc tene-
re statum ecclesie. providen-
tia divina ex omnibus quos
capiabat mundus elegit:
ut in omni terra sonus
eorum predicationis exiret:
et in fines orbis terre eorum
procederent verba. Qui ve-
re vinee. id est christo tanquam
palmites adhaeserunt: quo-
rum fructus in seipsum per-
manens non marcescit:
quibus ipse dominus locutus est
dicens. Vos estis lux mun-
di. Non potest civitas abs-
condita super montem po-
sita: neque accendunt lu-
cernam et ponunt eam sub
modio sed super candelabrum:
ut luceat omnibus
qui in domo sunt. Sic
luceat lux vestra coram ho-
minibus ut videant opera
vestra bona: et glorificent
patrem vestrum qui in celis
est. Et iterum. Jam non di-
cam vos servos sed ami-
cos: quia servus nescit
quid faciat dominus eius.
Vos autem dixi amicos:
quia omnia quaecumque au-
divi a patre meo: nota feci
vobis. Et quodcumque li-

gere voluisset super terram.
ligatum esse et in celis: et quod-
cumque solvere voluissent
super terram: solutum esse
et in celis promissit. Et iterum
cum venturum se promississet
ad iudicandum seculum:
eos super sedes duodecim
esse sessuros: et seculum iudi-
caturos orbem terre per dicit.
Talibus ut credimus pa-
trons hunc dies sublima-
ta declaratur. **R.** Ipsi sunt
qui viventes in carne plan-
tauerunt ecclesiam sanguine
suo. non sunt de terris corpo-
ra eorum separata. Quorum
merita sunt in celis coequa-
ta. **R.** In omnem terram exi-
it sonus eorum et in fines
orbis terre verba eorum. Quo-
rum merita. **In tertio noct.**
ant. Time deum omnes
sancti eius quoniam in doli-
de est timentibus eum. ecce oculi
domini super iustos et aures
eius in preces eorum. **ps.**
Benedicam dominum. **ant.**
Domine spes sanctorum et turris
fortitudinis eorum dedisti he-
reditatem timentibus nomen
tuum et inhabitabunt in taber-
naculo tuo in secula. **ps.** Et
audi deus deprecemur. **ant.**

370
Qui diligitis dominum leta-
mini in domino et confitemini
memorie sanctitatis eius. **ps.**
Dominus regnavit exul. **R.**
Iusti autem in perpetuum vi-
uent. **R.** Et apud dominum est
merces eorum. **Lectio. vij.**
Ipsa subiectum est tri-
umphale martyrum
nomen: qui per diversa
tormentorum genera christi
passionem non lacescen-
tibus precordiorum menti-
bus imitabantur. Alii ferro
perempti: alii flammis
exusti. Alii flagris verbe-
rati: alii vectibus perfora-
ti. Alii cruciati patibulo:
alii pelagi periculo demer-
si. Alii vinum deconati: alii
vinculis mancipati. Alii
linguis priati: alii lapi-
dibus obruti. Alii frigo-
re afflicti: alii fame cruci-
ati. Alii vero truncatis
mambus siue ceteris celsis
membris: spectaculum con-
tumelie in populis. nudi
propter nomen domini porta-
tes. Hi sunt triumphatores
et amici dei: qui con-
tempnentes sceleratorum
iussa principum: modo
coronantur. et accipiunt

palinam laborum: quia fidei
dati erant supra firmam
petram: id est xpm. De ta-
libus et huiusmodi apo-
stolus mente cōpūctus
ingemiscens ait. **S**ancti
ludibria et verbera exper-
ti: insuper et vincula et
carceres. Lapidati sunt.
secti sunt temptati sunt:
in occasione gladii mortui
sunt. Circueiunt in melotis
et in pellibus caprimis: e-
gentes angustati afflic-
ti: quibus dignus non
erat mundus. Nunc ergo
martyrū xpi certamina at-
que victorias audiuius:
eis nimirū hunc diē tan-
tū credimus sanctificatū:
quantum in semetipīs ut
sanctificarentur laborare
per tormenta non cessau-
erunt. **R.** Sancti mei qui
in carne positi certamen ha-
buisistis. **A.** Dercedem laborum
ego reddam vobis. **V.** Veni-
te benedicti patris mei perci-
pite regnū. **A.** Dercedet. **Lc. viij.**
Cristi vero sacerdo-
tibus atque doctori-
bus siue confessoribus huius
festiuitatem diei nō igno-
tam esse credimus: qui

corda fidelium spiritualiter
quasi umbrabus irrigant
celestibus: ut feliciter per-
ferre inmarcescibile bonorum
operum possint fructum.
Qui talenta sibi credita
non solum reddere: verū
etiam cum vsura sine frau-
de ampliare procurauerūt:
quia bonū quod per gra-
tiam spiritus sancti intel-
ligendo didicere: nō sibi
tantummodo: sed et alijs sub-
iectorum mentibus profu-
turū secundū apostolicū
preceptū. arguendo. obse-
ciando. increpando. cura-
que faciendo. inferere mite-
bantur. Quorum mens
dulcissima. manus vero
plene sunt munditia: eo
quod imensa altaris sacrosan-
cti corporis et sanguinis
mysteria celebrantes: et in
sui cordis penetralibus ho-
stiam viuam deoque placē-
tem: id est semetipos sine
macula. atque ammixtione
prauū operis offerre non
desistant. Et licet persecu-
torum non sensissent gla-
diū: tamen per vite meri-
tum deo digni. martyrio
non prauantur: quod mar-

tyrui non tantū effusione
sanguinis: sed abstinentia
peccatorum. et exercitatioe
dei preceptorum perficiatur.
Nos ergo fratres charissi-
mi tantorum patrocina in-
tercessorum. de quibus locu-
ti sumus. tota mentis in-
tentione queramus: ut
per temporalia festa que
gerimus corū meritis in-
tercedentibus ad eterna
gaudia peruenire valea-
mus. **R.** Sint lumbi v-
estri precincti et lucerne ardentes
in manibus vestris. Et vos
similes hominibus expectan-
tibus dominū suū. quando
reuertatur a nuptijs. **V.** Vi-
gilate ergo quia nescitis quā
hora dñs vester venturus sit.
Et vos. Lcō nona legit de
omel. scilicet augustinus episcopus:
Si queritur quid si-
gnificet mons. **A.** Super
euangelium. **C.** Idēs ihē-
sus turbas. **R.** Regre īf. i. cōi-
plior mīm. **A.** fili p totā octa.
octo itōes legāt de oibz scis. et
nona de residuo omelie pōictē
ordie suato. pīq. i. dō. occumē-
te īfina octā. i. q. nona lēo dñ de
omel. dñice. **A.** pīmittat omel.
de oibz scis. mīi i. casu q. numeri

371
dñiceaz officia dōcha excedet. q.
casu mīi fit de dōe. put mēh.
hēt i. q. dñi tabula de ipis dñicis.
In fine octauas oīm scōz.
residui itōnū ipius sacratil
sime sollēpnitatis. **Lcō pma.**
Hodie sicut opti-
me nouit carita-
vestra: et lectioe
presenti memorie hominū
traditum constat cōsecra-
tionem templi quod olim
pantheō dicebatur celebra-
mus. Et iuste ac merito.
gaudentes celebramus fe-
stiuatatem: in qua recolli-
tur quod locus olim spurcius
plenus benedictus est: et
deo sanctisq. omnibus de-
putatus: ut ubi abunda-
uit delictum: ibi habūdet
gratia. Sic quippe super-
ueniens fortior: illū for-
tem tam miserabili pace
omniā fere crudeliter pos-
sidentem vicit: et vasa ei-
diripiens. templa quoque
eius aut potius de lubrica
suo cultui dedicauit. Per
hoc enim sensibile factum:
docemur spiritualiter quod
homo factus in adam ha-
bitaculū demonū in bap-
tismate templum fit dei

Ibi enī dicit exi quicūq; es
inūde spiritus ab eo: et da
honorē deo vno et vero:
et da locū ibi xpo domino
nostro. et spiritui sancto.
per peccatum quippe ori
ginale sit homo mācipiū
dyaboli seruis peccati fili
us mortis: per baptisimū
vero efficitur habitaculū
beatissime trinitatis: trāsf
fertur in libertatem filioz
dei. et generatur p gratiā
filius adoptionis. **U**deri
to ergo vt dicimus celebra
mus templi consecrationē:
per quam ista nobis colla
ta beneficia ad memoriā
reuocamus: et corda nra
templū dño dedicare mo
nemur. Ob hoc nāq; quos
libet sanctos veneramur:
quia in eis per operū vir
tutū effectus: deū habita
re credimus. **R.** In dedica
tione. **Lectio. ij.**
Quia autē fratres
dilectissimi: vt di
ximus omnes quos ab im
tio operū dñi tam i celo
q̄ in terra constat creatos.
singulari veneramur festi
uitate sanctos: dignū est
ab illo laudem hodiernē

mapiamus festiuitatis:
qui vt ab omnibus lau
daretur. celum angelis et
terram ceteris creaturis
decorauit. **E**nūvero quia
in se fons est bonitatis:
vt agnosceretur fecit rati
onalem creaturam que
sūmū bonū intelligeret:
intelligendo amaret. amā
do possideret. et possidendo
frueretur. **U**nde dū quē
tur cur facta sit creatura
rationalis: respondetur.
Ad laudandū dñm. ad
seruiendum ei: ad fruen
dū eo: in quibus nō ipse
deus sed ipa proficit. **L**au
dem inquit scriptura dica
te dño omnes facti eius:
et qui timetis dñm pusil
li et magni: quia qui bo
norū nostrorū non eget:
fons vt diximus bonita
tis. neminem excludit a
participatione lucis. Lau
dantes autem illi mente
integra offeramus vota
nra: quia sicut quod ge
stimus facere non vale
mus: ita nec qd debem
scimus. **N**ec tamen ob
cessare debemus: quia cū
plus ponderet dñs deus

desideria q̄ facta: in accep
tione muneris pondus re
picit bone intentionis.
Unde et ysayas non va
lens exprimere voce qd
mente conceperat: ait.
Adilectionū dñi recoz
dabor. laudem dñi super
omnibus que reddidit
nobis. **R.** **V**idi dominum.
Quoniam **Lectio tertia**
vngentus domi
ni ante secula. homo i tē
pore ex beatissime virgis
vtero natus est: inestima
bili miraculo facta est et
ancilla hominis per diui
nitatem: et mater xbi per
carnem. **E**t quia in tem
pore nobis protulit salua
torem: et temporale nos
trum sibi iure vendicauit
obsequiū: et viceversa se
curissimū facta ē refugium
nostrū. **Q**uia vero nobis
eternū preparauit pmiū:
continū et sempiternū
meretur nostre deuotionis
affectum. **A**d hunc erudite
sancte virgines exemplo:
in dñi dei seruitute feruē
tes. sacras vigilias ada
mantes. in tribulatione
gaudentes. et in caritate

dñi ac proximi perseuerā
tes: soli dño vitam suā
dedicare studuerunt. **E**t
quia in marie vita mch
torum. nichil repressen
sibile. nichilq; verecūdū
cernitur: vitā ipsius tanq̄
perfectionis exemplar pro
speculo prospicientes et
ei se conformare i actib;
vite sūmo studio satage
tes. siue peccati macula
et spurcias carnis et tēp
tamenta dyaboli represser
unt. **I**n eam quippe cō
uersatione nō gestus frac
tior. non incellus lasci
uor. non vox petulātor
fuit: vt ipa corporis speti
es simulachri mētis fu
erit: figuraq; probitatis.
Nec eis satis fuit mariā
imitari in virginitatis pu
ritate: sed et in prolis fe
cunditate sectare conate
sunt: dū diuini verbi se
mine et sancte locutionis
irrigatione. ac fructuose
orationis calore: spiritu
ales fetus ex vimentis p
creantes. copiosam mē
sem in horreū dñi congre
gauerunt. **R.** **S**ancta et
immaculata virginitas.

Via a **Lectio. iij.**
primordio cōdi-
tionis beatorū spiritū.
celorū regna mirabilibz
distinctiōibz a condito-
re bene i perpetuū colloca-
ta subsistunt. dignū ē vt
ad nostre solempnitatis gau-
dia eosdem iuitare studea-
mus. Cū enī corū obsequia
circa nos sedule esse cogno-
scamus: viceversa ad eos
vota nostra leuare debem.
Nec inmerito: quia ad eo-
rū consortiū quandoq; p
gratiam dñi assumēdi sūt:
qui hic eorum officia stu-
diosē imitati fuerint. An-
gelorū enī ruina ex homi-
nibus reparanda est: ideo
q; gaudent in cōuersione
peccatorū: salutem sitien-
tes hominū. **L**acrime ei
penitentū: vinū sunt be-
atorū angelorū. Nec am-
bigō quin gratanter secū
in palatio celesti colligāt:
quos tam gratanter in
sterquilino et luto iacen-
tes visitant. Vnde et laza-
rus ille beatus paup euā-
gelicus vlcibus plenus:
ore dñi ab angelis i sinū
abrahę pronuntiatur de-

portatus. Vbi quis habe-
ret oculos appertos. quos
orando propheta puero
relerat: videret profec-
to quēadmodū preueni-
unt principes cōiuncti psal-
lentibus in medio iuuen-
cularū tympanistiarum.
Videret inq; quā cura q;
ve tripudio intersit cantā-
tibus. assunt orantibz: in
sunt meditantibus: super-
sunt quiescentibus: ordi-
nantibus et procurantibz
presunt. **L**aceamus inte-
rim de secretis celestibus:
et ante conditoris nostri
oculos tergamus peccato-
rū maculas: vt ad eos de
quibus loquimur perue-
nire valeamus. **Re.** In con-
spectu angelorum. **Lectio. v.**
Et quia hec dies ve-
neranda sanctis oi-
bus qui ab exordio mūdi
p-creati sunt. dedicata est
vt diximus: patribz anti-
quis non ignota putan-
da est. Dignū igitur est
vt eorum facta cōmemo-
remus: quorū solēpma
veneramur. **H**oz primū
sancti fuerunt patriarchę
patres prophetarū et po-

pulorū. quorū iperij poste-
ritas vsq; ad xpm nobis
scriptura sinu ante nota
est. **H**os sequitur electio
sacerdotū et prophetarū
cum quibus locutus ē de-
us: secreta sua reuelauit.
Qui fide pleni: deuotione
sumi: industria sollertes:
excellenti ingemo preediti
sunt: quia in exercitatio-
ne discipline assidui et in
sancta meditatione iustru-
cti extiterunt. Et ideo me-
tu mortis intrepidi. verbe
muerunt tyrannos: sacri-
legos interfecerunt. **C**lau-
serunt quoq; refrenatis
ymbribus celū et iterum
parendo apperuerunt. **D**ec-
cata populi planxerunt:
corū se vltimū opponētes:
et vindictam dñi. irā eius
placando mitigātes. **A**dul-
tis etiam miraculorū signis
effulsisse leguntur: homi-
nū infirmitates q; mala
cuando et auferendo: et
mortuorū corpora suscita-
do. **X**pi vero per virginē
natiuitatem. ac passionē
necnon resurrectionē. et
ad celos ascensionē: sanc-
ti quoq; spūs aduentum.

et in finē seu consumatio-
nem mundi futurū iudi-
ciū predixerunt voce pre-
clara: edocti a dño. **H**os
omnes procul dubio ve-
neranda hac festiuitate
nequa q; credimus ē ex-
pertes: sed cōsortes specta-
mus. **Re.** Precursor. **Ico. vi.**
Matres charissimū.
q; nos antiquorū
memoriam precedentū
patrū. quos ante legem
et sub lege scriptura cō-
memorat sancta fecim:
ob hoc tantum egimus
vt facilius intelligē va-
leatis: q;ta sit vel qualis
huius sacratissime diei
solempnitas: que oibz
constat esse ornata. **N**ūc
vero ad eos reuertamur.
quos vnda baptismatis
et effusio sanguinis xpi:
ab errore paterni delicti.
ab squalore vetuste genti-
litas. in nouo testamē-
to per gratiam spūs sanc-
ti abluendo purgauit. **O**-
rū beati oculi: qui xpm
vimentem in carne videre
meruerunt. **A**d cuius autē
tam preclare visionis io-
hannes baptista prima.

tū tenet qui eodē angelo
quo xp̄us denūciante cō-
ceptus est: exordiumque sue
predicationis et baptismi
in remissionem peccatorum
protulit et docuit. Qui
xp̄m peccata mundi tollē-
tem videndo agnouit: ac
digito demonstrauit. Qui
merito precursor domini
preco iudias. et propheta
altissimi nūciatur: quia
nondū editus. xp̄istum
mūdo exultatione mira-
bili: et ad inferos descen-
dentem pro redemptione
animarū gloriosa preci-
currit passione. Huius
quoque beate et felix visi-
o: et precioso sanguine
facte redemptionis: parti-
cipes et ministratores. be-
ati extiterunt. apostoli et di-
scipuli xp̄i. Qui principes
ecclesie. fideique fūdatores.
prelati sanctorū. et iudi-
ces orbis facti: vniuersū
mūdū sua sanctitate. doc-
trina et miraculorū signis
illustrauerunt. Tales nā-
que se mundo. sanctitate
miraculis et patientia ex-
hibuerunt: vt quolibet
ad se audiendū et amari

dum induceret. *Re. Isti sūt.*
Quis. Lectio. vij.
Huius diei gloriosa sol-
lemnitate primo sanc-
torum martirū triūpha-
le nomen honoratū con-
stat: quia ecclesia cuius
hodie dedicationis men-
tionem fecimus sanctis-
sime: ad martyres p̄mo
vocata est: eo quod tempore
illo solū sanctorum martirū
festa celebrabatur. Quā-
uis enim multi sancti ante
illa tempora sine sangui-
nis effusione presentem
vitam excesserint: tamen
sub titulo martirij et no-
mine coluntur: quia sci-
licet aliquo genere pas-
si sunt. exilio videlicet:
rerū spoliatione. longa
carceris indusione. aut
grauī flagellatione: an-
teque presentem vitam fini-
rent: licet in pace quiesce-
runt. De hijs omnibus
beatus gregorius in ex-
positione cuiusdam euan-
gelij querimoniam facien-
do dicit. Sancti dei elec-
ti ecce carnem domant. spi-
ritū roborant. demonibus
imperant. virtutibus clo-

ruscant. Presentia despi-
ciunt: eternam autē patri-
am vocibus moribusque
predicant: eamque etiam
moriendo diligunt: atque
ad eam per tormenta per-
tingere satagunt. Et in
libro sapientie de eisdem
scriptum est. Et si coram
hominibus tormenta pas-
si sunt: spes tamen illorū
immortalitate plena est. In
paucis verati in multis le-
ne disponuntur: quā de-
temptauit eos. et iuuenit
illos dignos se. Tāquam
auri in fornace probauit
illos: et quasi holocausta
hostie accepit illos. Qui
etiam namque mentis habi-
taciū sanctorum martirū
tanta pace fruebatur: vt
omnia mala exteriora: e-
tiam quis tormentorum
genere et grauitate mem-
bra torquerentur ipsorum:
predicte pacis silentium
minime perturbare vale-
ret. Nunc ergo martirū
xp̄i certamina atque victo-
rias audiuimus: eis mi-
mirū hunc diem tantum
credimus sanctificatum:
quātum in semetipsis vt re-

374
nascerentur in deo. labora-
re per tormenta non cessa-
uerūt. *Re. Sancti mei. le. viii.*
Huius vero sacerdoti-
bus doctoribus siue
confessoribus huius diei
festiuitatem: nō ignota
credimus. Sic et an-
choritarū singulare pro-
positum: ab huiusmodi
sollemnitate nō separa-
tum esse confidimus: quod
per singula heremi loca i-
spelūcis. et exiguis cella-
rū tugurijs vniū modi-
co contenti pabulo demo-
rabantur: bestiis sociati
multi auiibus submissis
trati. Ciborū enim spernē-
tes delicias: carnē duris
afflictionibus maceraue-
runt. Sed et latus seculi
calcantes voluptates: lau-
dem humanam tempora-
lem non curauerunt: visū
hominū fugientes ange-
lorū assueti loquelis. plu-
ribus quoque virtutibus et
prodigiorū effulserunt sig-
nis. Leas namque visum
innotabant: claudis gres-
sum firmabant et surdis
auditum restituebant. Su-
perabant demonia: man-

cis manus prestabantur:
et mortuos resuscitabant.
Quia enim in eorum cordibus
aruerat mundus: vire-
bat virtus. Quia morti-
ficata erat carnis volup-
tas: fervebat vera caritas.
Quia mortui erant mun-
do: sancta conuersatio
vivebant in celo. Tanto
quippe quisque a superno
amore disiungitur: quanto
hic inferius delectatur.
Ob hoc sancti viri mundi
deficientem et animam in-
ficientem fugientes: deum
sibi presentem. et angelos
collegas habere: et ad ce-
lorum regna feliciter ab an-
gelis deferri meruerunt.
Verum hijs omnibus de
quibus locuti sumus: non
mediocriter huius diei sa-
cratissime atque excellentis-
sime festiuitas: perfecto
constat honore dedicata.
Nos ergo tantorum patrum
fratres charissimi patroc-
ino intercessorum tota me-
tis intentione querentes:
sic eos imitari studeamus
ut per temporalia festa que
gerimus: eorum meritis
intercedentibus. ad eterna

gaudia peruenire valeamus:
prestante domino nostro ihesu
christo: qui cum deo patre et
spiritu sancto vivit et re-
gnat in secula seculorum
amen. Tu. R. Sit laus.

Intra octavas omnium
sanctorum. Sermo sancti leo-
nis pape. ix. Lectio prima

Hodie virgo ma-
ter ecclesia. p. to-
tum mundum spiri-
tu sancto propagante dif-
fusa: spiritualibus gau-
dijs exultat: triumpho ta-
te sollempnitatis corona-
ta. Hodie namque omnium
sanctorum veneramur sub
vna celebritate memoria:
et sollempnem ducimus
in eorum honore leticiam.
Ita enim hac die fieri. cana
patrum mandavit antiq-
uitas: et legitimam septen-
nium. ad posteros usque trans-
misit maiorum auctoritas:
ut dum singulis eorum
natalicijs. vel pre multi-
tudine sanctorum. vel cor-
porum necessitatis occupa-
tione. debiti veneratio-
nis honorem impedere
nequimus: saltem hoc
votum celebritatis obse-

quum: cunctis in commune
soluamus. Hoc si quidem
apostolice sedis pontifex
bonifacius: a sancto gre-
gorio quartus. ab apo-
stolorum vero principe pe-
tro sexagesimus nonus
instituit: nacta occasione
ex superstitione gentium:
qui in omnium deorum ho-
nore. in capite kalenda-
rum nouembrium sollempnes
et festiui ducebant dies.
Et quia difficile videba-
tur posse fieri. ut a malis
consuetudinibus sensua-
litati placentibus auer-
teretur romanus popu-
lus: prefatus pontifex co-
uertit ad religionem: quod
institutum fuerat in fraude:
postulatoque phario quod
consecratum fuerat in omnium
deorum honore. hac die ce-
lebrissima in omnium sanc-
torum reuerentiam dedica-
uit: cultumque prophatum.
in ritum et cultum saluberrimum
gratia dei cooperante
commutauit. R. In dedi-
catione. Lc. ij.

Hic itaque rationabi-
le sit discretum obse-
quium nostrum: ut dilige-

345
ter distinguamus gradus
celestium virtutum et ordi-
nes sanctorum. ut quod il-
lorum singulis personis
non possumus nec vale-
mus impendere: vel sin-
gulis eorum ordinibus.
reuerenter hodie assurga-
mus: ut sanctus sanctorum
in illis honoretur: in quibus
mirabilis predicatur. De-
mus gloriam laudi eius
qui laudant omnes gentes:
qui ministros suos et lau-
dat et laudabiles fecit.
Ipsa est cui assistunt ange-
li ad audiendum vocem ser-
monum eius: qui stellas
vocat. et dicunt assumus.
Ipsa est cuius manus celos
extendunt: cuius digiti
fixerunt molem terre: quam
fundavit super stabilita-
tem suam: in qua desiderant
angeli prospicere: cuius
pulchritudinem sol et lu-
na miratur. Ipsa est cuius in-
telligere nobilissimum. esse
virtuosissimum. posse omnium
rerum productivum et velle
optimum. Hic deus omnium
potens nobilissimum virtu-
osissimum et optimum rerum
omnium tam spiritualium

q̄ corporaliū vncū prim-
apiū: cum sit natura in-
uisibilis et substantia in-
comprehensibilis: opera
fecit que sua bonitate et
perfectione: opificē com-
mendarent et facto decla-
rarent: mūdum scilicet
vncū et rationalem cre-
aturam. fecit autem illa
vt potens maxima: mū-
dum videlicet magnitu-
dine mollis vero creatu-
ram rationalem capacita-
te intellectus. fecit quo-
q̄ illa vt sapiens pulcherrima.
vt bonus vtilia et
in suo genere optima: di-
uersis tamen gradibus
distincta: et ordine decē-
tissimo disposita: quarū
obsequio et ad seruēdū
ei inuenimur. et puocemur
ad eū laudandū hic et in
eternū. *Re. Uidi dominū.*
Iter omis. Lcō. iij.
Item quos mūd⁹
edidit ab initio creature
dei: et diuina bonitas gra-
tuito iustificauit munere:
sancta dei genitrix sē-
per virgo maria: merito
primatum tenet sanctita-
tis et dignitatis. q̄ gau-

diū matris habens cum
virginitatis pudore: re-
gem edidit angelorum
figillo saluo virginita-
tis. Ipsa est enī quo ni-
hil excellentius natura
humana protulit: qua
nichil sanctius preter dei
eiusdem virginis vnge-
mentum: carnalis origo
propagauit. Ipā demq̄
inter noui ac veteris te-
stamenti electos media.
vt utrāq̄ partem coniu-
git: vt quod illi spiritu
sancto afflati p̄ virgine
preuidebant et preuicia-
bant venturum: isti xpo
redimente saluati. p̄ vir-
ginem mariā venerantur
et confitentur impletū:
vt merito omnis electo-
rū chorus eam predicet
reginam celorum et do-
minam angelorū. Huic
gloriosissime patrone
castitatis regine: innume-
rabilis virginū chorus
adhesit: et votū virgini-
tatis quod ipā domino
primo obtulit: has eius
exemplo xpo offerre non
piguit: malentes sp̄sō
celesti cum virginitatis

castimonia copulari: q̄
nuptialibus gaudijs. q̄
luctuoso fine et misera-
bili fato sepe terminatur:
falso filiorū nomine fede-
rari. *Hec mirri natalē*
abicientes tituli vane
nobilitatis: et secularem
pompam generosi sagui-
nis. corpus in seruitutē
redigendo ieiunjs et vi-
gilijs attriuerunt: aiām
vero mūdīs orationibus
et feruoris meditationi-
bus ac lectionibz sanctis
pascendo: cunctis se legi-
bus saluatoris deuixerunt.
Re. Beā īmaculata. Lcō. iij.
Enamus nūc ad
sacratissimos ordi-
nes beatorū spiritū: et
eos ad nostre sollempnita-
tis iuuenimus gaudium:
vt ipsi in sacris munus-
culis hodie solito ipensius
nobis sint cooperatores:
adolentes incensū oratio-
nis nostre. ante altare au-
reū quod est ante oculos
dñi: ibiq̄ pro nobis fide-
liter intercedant: et hic
contra antiqui hostis tēp-
tamenta: perugili nos
tutione defendat. *Hoc*

376
enim ab eis ciuili quodā
iure exigimus. et ea pri-
uilegiū fiducia petimus:
qua conciuēs eorū et cō-
munes i celesti iheru-
salem per dei gratiam nos
futuros speramus. Prom-
de nos illis honorem: et il-
li nobis impendant iuuā-
men: quod tanto nobis
impensius debent exhibē:
q̄tomagis nos talibus
auxilijs vident indigere.
Illi enim in sua eternitate
in corruptibili beatitudi-
nis perfectione sunt soli-
dati. nos vero in nostra
mortalitate adhuc fragi-
li carne circumdati. Illi de
visione dei omnipotentis
plena felicitate gaudent:
nos de corporee contagi-
onis illius tristi corde do-
lemus. Illi in sua bonita-
te persistentes de perfecti-
one sue beatitudinis nul-
lam timent iacturā: nos
in nostre salutis custodia
negligentes sumus a per-
fectionis arce elongati: et
astatus nostri iusticia mul-
tipliciter minuti: grauiorē
timemus pressuram.
Qua propter opus ē vt

semper nobis presentissime
assint beatissime celestis
patris spiritus. cōcives
nostri: amministratorij
missi propter eos qui he-
reditatem capiunt salu-
tis. *R. In cōspectu. Lcō: v.*
Dia vero fratres
dilectissimi huius
sacratissime diei celebra-
tatem. omnibus in com-
mune sanctis dedicatam
esse prediximus: restat
ut per dei gratiam singu-
los eorum ordines. illorum
merita recitando curramus.
et ad celi terreque gaudium.
de celo et de terra omnes
pariter colligamus. In-
uitatis ergo primum ut
oportet celestis militie or-
dinibus: eos ut dignum
est congruis excipiamus
honoribus: ac demum tra-
scamus ad eos qui simile
nobis in terra et de terra
duxerunt originem: sed
per dei gratiam et eorum
meritum. excellentiorem
nobis adepti sunt in celo
beatitudinem. Inter omnes
autem quos ab initio mor-
talis nature diuina boni-
tas gratuita pietate ius-

tificauit. prima est patri-
archarum electio: quibus
sunt facte re-promissiones
in testamento: et diuino-
rum secretorum reuelatio:
et ad legis diuine debitum
susceptionem. prodigio-
sa populi segregatio et
addunatio. Quibus et
si contra originale delictum
medicinalis gratie la-
uacro non fuisset subue-
ntum. tamen primo hostis
et muneribus: deinde cir-
cumsionis remedio pu-
rificati: fide et expectati-
one filij dei sanctificati
sunt. Hos ante omnes
ex omni natione qui sub
celo est ante legem. et sub
lege elegit sibi dominum
in populum et in peculum:
eisque dedit diuine heredi-
tatis priuilegium. Unde
dicitur aut ysaïas in persona
domini populus meus egypti:
et opus manuum mea-
rum assyrii: hereditas autem
mea israel. *R. Precursor.*
Actenus *Lcō: vi.*
ita memorauimus
patres: et antiqui testa-
menti sanctos veluti si de
nocte miremur sidera et

377
stellas celestis firmamenti:
et tamen adhuc quasi in
tenebris ambulantes et
lucem in nocte desideran-
tes offendimus: quia idem
prioris seculi sancti. licet
vario decore virtutum et
multiplici tam adhuc re-
centis nature quam infuse
gratie. donorum fulgore
ornati fuerint: nullus
tamen erat qui tum libet
perfectus quam tunc lucidus:
qui originalis peccati te-
nebras valeret expellere:
sed ad hoc omnes solum ius-
ticie expectabant et deside-
rabant. Transacta igitur
nocte et facto mane diei
gratie: uemente iusticie
sole cepit nox peccati de-
pulsis tenebris in lucem
clarefcere veritatis: factus
que est dies ille desiderabi-
lis quem fecit dominus. quem
et constituit in condempnis
usque ad cornu altaris. ut
in ea exultemus. Decur-
sis ergo diebus. ante le-
gem et sub lege. illuxit
nobis ihesus christus sol ius-
ticie: cuius igne carita-
tis calefaciamus. donec te-
nebre priorum temporum

errores: fiant sicut meri-
dies in cognitione eius.
Intueamur ergo dilectis-
simi veri solis radios: ut
videre possimus in fine
synagoge quales patres:
quales origo nascentis
ecclesie habuerit editores
piscatores et principes.
Et quando ceperimus sac-
te ecclesie totum corpus in-
uestigatione diligenti per-
lustrare: quia non ualemus
articulatim eius membra
numerare. reuerenter at-
tingamus vel ea que sunt
precipua: sanctos videli-
cet apostolos et euangeli-
stas: quorum studio et so-
lertia in nauum ecclesie
per sagenam predicatio-
nis tracta est multitudo
gentium copiosa. *R. Asti-
sunt. Lectio: vij.*
Redictos ergo eccle-
siarum principes et
spiritualis pugne signi-
feros: sequitur electissimorum
militum expedissima cater-
ua: scilicet sanctorum mar-
tyrum triumphalis exercitus:
in disciplina christiane reli-
gionis et militia virtutum
longanimi patientia can-

didatus: in agone vero
passioms sanguine pre-
oso laureatus. Qui quo-
mam viriliter. strenue fi-
deliterq; in stadio militie
fidei pugnavit: felici pre-
mio dotatus. gloria et ho-
nore coronari meruit. Hu-
ius tam imanis pugne. ta-
seue persecutionis et tam
crudelis comotionis: triq;
insignis victorie causa et
ratio. hec probatur. Post-
q; eni de celo itonuit dñs
et altissimus dedit vocem
suam per tubā euangelij:
audivit filij tonitru
et apparuerunt fontes sa-
ci baptismatis: fide munda-
tes corda et purificantes a-
nimas fidelium. Tunc anti-
quus ille draco vt leo scul-
simus infremuit continuo:
Dolet venisse quod vetum
timebat: meret se ius per-
dere tyrannicum quod te-
nebat. Nec tamē in tanto
desertum deest ipse sibi:
vult et seipm ex integro: et
omnia iniquitatis sue ar-
ma fortiter experiri: timet
q; ne assiduitate nocendi:
malitie sue usus lebeſcat:
aut continuo usu deci-

piendi. fraus denudata ta-
beſcat. Nouū decipiendi
in genū reperit: quia q;
iubebat homines pro deo
colere etiā iustos vt de mo-
ysi corpore legitur nūc deū
verum hominem factum
dñm ih̄m xp̄m debito cul-
tu adorantes insequitur.
Re. Sancti. Lectio. viij.
Post iunctissimos
xp̄i testes sequit̄
pontificum et sacerdotum
veneranda electio. et sanc-
tissimorum confessorum bea-
ta perfectio: qui euange-
lice veritatis luce radiati.
et apostolice firmitatis cō-
fessione solidati: vni deo
placuerunt: quia fidem
sancte trinitatis operum
perfectione ostenderunt.
Hij mirū quis de hac
luce neq; gladio. neq; q;
ius alio genere penarum
migraverint. tamē in sco-
la virtutū sub disciplina
euangelij. mirabili crucis
patientia eruditi: contra
crudelissimas perversitatis
heretice bestias dimicantes
gladio spiritus quod est
verbū dei: martyrii gloriā
meruerunt. Horum primum

apostolica auctoritate pre-
diti. loco aaron et duode-
cim apostolorum successerunt:
quia tāq; aaron sacerdo-
talis reuerentie insulis in
pontifices consecrati sunt:
ac tanq; fideles prudentes
q; seruos dñs super fami-
liam suam illos cōstituit:
vt et in tempore dent eis
spiritualis tritici mensu-
ram. et peracto dispensati-
onis circulo: ad cele-
stes thesauros crediti talē
ti reportarent usurā. Se-
cundi vero sacerdotij ho-
nore predicti. et presbiteri
populorum. idest seniores
facti. iter vite ostendentes
et faciendantes. locū filio-
rum aaron et septuaginta
discipulorum xp̄i in ecclesia
dei optinent. Et q; quam
non nulli confessores sa-
cerdotij dignitate nunq;
sint adepti: tamen sancti-
tate iusticia fide virtutib;
et exemplis vite. sacerdo-
tibus nequaq; inferiores
extiterunt. **Re. Sint hibi.**
Intra octauas oim scōz
tota die. **Re p. de ser-**
mone sc̄i leonis pp̄.
Dominus diei fratres

348
dilectissimi. oim sanctorum
celeberrima festiuitas:
hac de causa cōstat deo
ordinante supersisse prin-
cipiū: quia hac die vt le-
gitur. sanctus bonifacius
papa: ad sagaciter com-
mutandū in dei cultum
et reuerentiam. sanctorum
q; venerationem: que o-
lim in pdolorum ritum et
cultum demonum fuerant
prophane instituta: hac
die in dei genitricis hono-
re omniumq; martyrum
xp̄i. veneratione celebri:
ecclesiam consecrauit. Sūp-
ta nāq; occasione ex vana
prophana q; gentiliū su-
perstitione. qui simili de
causa rome mirifica opis
phanū creverant: p̄sleon
illud nominantes: eo q;
generalis ibi esset omnium
cultum deorum. an? phanū
festū in kalendis nom co-
lebant mensis: idem bea-
tissimus pontifex ab impe-
ratore foca cesare predicto
phano impetrato: omnē
prophane superstitionis
ritū cum ipis simulachris
eliminauit: ipm q; tēpli.
et festū eius. deo sancte

dei genitrici marie. et sanctis omnibus consecrauit. Diuina profecto dispositione fieri credimus. ut sapientia dei xpus q̄ p̄ncipem m̄di foras eiecerat. etiam loca et t̄pla suo cultui deputata. sibi v̄dicaret. ut qui arroganter et ipudenter altissimi similitudinem appetere presumpsit: pedibus humilium subiectus: doleret. ad suū prophanū cultū erecta. conuerti in sanctuarii gloriā et honore. Digne tamen sanctos veneramur in terris. quorum defensione et protectione mimamur in celis. *R. In dedicatione. L. cō. ij.*

n. **N**unc vero q̄ deo auctore de omnibus sanctis celebrem colimus festiuitatem: ante quozlibet distinctionē eum venerari et adorare decet: qui sanctos creauit: de m̄do elegit: et electos iustificauit. Sed nūq̄ iustos solū creauit. Ipse est enim sicuti fideliter et veraciter fides catholica cōfitetur: omnium rerum vi-

sibiliū et inuisibiliū creator. vnicus omnipotēs sapientissimus et optimus: cuius maiestatis potentiam per creationē rerum: magnitudinis autem sapientiā per gubnationem et rerum distinctionem. et admirabile ei⁹ bonitatem. per ipsarū rerū vtilitatem cōspicim⁹. Sed ideo precipue et singulari infirmatione hominis creator dicitur: q̄ ipse homo finis visibiliū censetur: et ipse deus finis hominis speratur. Deus enim ut ait sapiens creauit hominem rectum: et reliquit eum in manu cōsiliij sui. Adiecit ei mandata et precepta sua. Si voluerit ea conseruare conseruabunt eum: et i fine fidem placati facient ei. Ante hominem vita et mors bonum et malum. Quod voluerit dabitur ei: quoniam multa est sapientia dei: et fortis i potentia videns omnes sine intermissione: oculi autem dñi ad timētes eum: et ipse agnoscat om-

nem operam hominis. Non ergo ut ait iheremias propheta gloriatur sapiens in sapientia sua. nec fortis in fortitudine sua. nec diues in diuitijs suis: sed in hoc gloriatur qui gloriatur: scire et nosce me. Cogitare enim de eo sensus est consumatus id est perfectus. Quia ergo nosce deū sicuti ē aut videre in natura sua non potest homo nec angeli supremi ordinis: hoc solū facere incipiamus. quod quandoq̄ facturi sumus laudare scilicet et magnificare deum in secula seculorum Amen. *R. Vidi domum sedentem. Lectio. iij.*

Sicut beata vgo maria iure regina predicata angelorum inter electos primatum tenet: ita et in sollempnitate omnibus dedicata sanctis: preceteris et nominari et laudari debet. Ipsa enim in domo domini plantata: et speciali gratia spūs sancti impinguata ut oliua fructuosa: omnis virtutis et sanctitatis fructus ptulit:

et gratie thesaurariū et habitaculū facta ē. Pulsemus igitur humilibus precibus ad ostiū caritatis: ut nobis aperire dignetur cubiculum castitatis: quatinus dum illuc cum mentis puritate et mūdīs orationibus admisi fuerimus: etiā ab huius seculi ordine: nre salutis gaudiū ipeetremus. In regno quippe celesti cūus fenestra et nimis fulgida porta maria facta ē: conugalīs et vidualis continentie exultat casta sanctitas: ibi et virginalis sanctimonia ceteris preferenda regnat angelica integritas. Ibi agnus filius ouis virginis pascitur inter rosas et lilia quem secuntur q̄cūq̄ ierit innumera virginū milia. Illuc ut dicim⁹ portantes honorū operū lucernas in manib⁹ nris: tam honeste q̄ pudice accedamus ad floridū conclaue sanctarii mulierū: et pulsemus religiose ac reuerenter: ad celestis thalami virginalē secretum. Hoc quippe secretum tha-

l'amū celeste. beata dei ge-
nitrix virgo semper mar-
ia facta est: que spre-
ta cōnubij voluptate. et ab-
iecta omni spe posterita-
tis: prima omni. sola doc-
ta spiritus sancti inspira-
tione: cuius ipsa mundis-
simū habitaculum erat:
talem se deo obtulit qua-
lis ab eo creata est. et ideo
viro desponsata nec agm-
ta: et id quod venit pma-
sit: et sola virgo mater ef-
fecta est. *R. Sancta et i-*

maculata. Lectio. quarta

Beatissimi celestis
patris spiritus cō-
ues et domestici dei: qui
sunt primarie creature dei.
omni plenitudine beatitu-
dinis dotati: ad diuina
obsequia in suis ordibz
plene. perfecte integreque
distincti: excepto qd pesti-
lens ille lucifer qui mane
oriebatur. de celo cū suis
complicibus cecidit: et de
nodo celestis militie pri-
matum amittens: angelo-
rū integritatem dissoluit.
Illa autem beatorū spiri-
tuū agmina que i lūde
creatoris felici cōstantia

perstiterunt: horū delecti-
one a deo in sue beatitudi-
nis perfectione solidata
sunt: vt nec velit vltra
nec possint a sue dignita-
tis de generare grā. Illi
vero fugitiui celestis mi-
litie desertores: cū prin-
ce suo leone seu draco-
ne: in sue malignitatis p-
tinatia a deo obdurati sūt
vt nec velint nec possint
amplius a sue peruersita-
tis oblatione cedere.

Illos autem licet omni-
potens creauerit bonitas ad
huius militie dignitatē:
et a tam noxij casus ruina
sūma reparauit sapiētia:
tamen adhuc mutabilis
nature motibus obnoxij.
quibus periculose possu-
mus ad deteriora per tra-
hi: in medio superiorum
et inferiorū positi. a deo
difficile contra spirituali
a nequie nobis in inferi-
oribus ingruit luctamē:
vt subcūbere timeamus.
nisi per xpi gratiā nobis
superiorum occurrat leua-
men. Ob hoc enim tam
studiose eorū memoriā
in nostra sollempnitate

facimus: vt iporū meri-
tis hic adiuuari merea-
mur. *R. In cōspici. Lco. v.*

Via igitur frēs
karissimū dilectis-
simis deo sanctis veteris
testamenti patribz pre-
sentis diei votua sollemp-
nia constat dedicata: eorū
vota et gesta nedū recolle-
re conuenit: sed et imitari.
Isti sunt enī qui magno
opere saluatoris desidera-
uerunt aduentum: sicut
ipse dicit. Dico vobis qd
multi reges et prophete
desiderauerūt videre que
videtis et non viderunt:
et audire que auditis et
non audierunt. Isti nāq;
regali pmissioe et sacerdotali
successione electi et erecti i
deū et salutē ppli dei cōtra ho-
stiles ipse fortis pugnaue-
runt manu: ceremonias
cultūque diuinū: psalms
et canticis mysterijs ple-
nis: nec non amplo sacer-
dotum et ministrorū nu-
mero amplauerunt. De-
inque compressis hostibz.
templum dño in sancte
ecclesie typū erectum est:
vt ostenderetur qd dñs nri

ihūs xpūs. ius tyrānicū
dyaboli ad salutē fidelū
contereret. et regale sacer-
dotiū ipse rex et sacerdos i
ecclesia sua ordiaret. Isti
quoque sunt viri virtutibz
viteque meritis gloriosi:
in diuino cultu legisque ce-
rimonijs religiosi: in di-
uinis promissionibz cre-
duli. firmi in fide. longam-
mes in spe. et in preceptis
obedientes. angelorum
facti domestici suscepto-
res. In rebus quoque belli-
cis victoriosi: in compri-
mendis hostibus terribi-
les: omni sanctitatis per-
fectione solidi et insignes
Post istorū patrū venera-
tionem: primario ordie
censetur sanctorū prophe-
tarū electio: quibz ob vite
meritiū mentisque puritatē:
beata successio reuelatōis
salutis fiende nō sine nona
et lucidiori illustratione
credita est: qui quomaz
a suorum maiorū virtute
non degenerauerūt: eun-
dem hereditatis funiculū
sortiti sūt. *R. Precursor dñi.*

Precursor dñi.
autē et veneremur

veri solis radios beatos apostolos: quibus ipse dominus dicit. Vos estis lux mundi: quia mundum sua predicatione illuminauerunt et exemplo illustrauerunt. Idem ipsi sunt sancti ecclesie editui: qui eius fundamenta locauerunt: de quibus dictum est. fundamenta eius in montibus sanctis. De eis quoque iure sancta canit ecclesia. Idem sunt qui vincti in carne plantauerunt ecclesiam sanguine suo. Hic ille cordium scrutator: et conscientiarum iudex de fecerit mundi elegit. et in opus euangelij assumpsit: qui infirma mundi eligit ut perdat mundi sapientiam: quia per stulticiam predicationis placuit ei saluos facere credentes. Non enim assumpsit sibi in hoc opus reges et nobiles. oratores et sophistas: sed ignobiles piscatores. peditas et simplices. ut illud impleatur propheticum: perdam sapientiam sapientium et prudentiam prudentium reprobabo. Idem ergo

spiritu sancto et igitur baptizatos: misit in mundum cum voce tonitruum et tuba euangelij ut in omnem terram exiret sonus eorum: et in fines orbis terre verba eorum. Non enim sunt loquede neque sermones. qui non audiantur voces eorum: quia mirabilis ille spiritus. qui olim in constructione turris babel turbandam mundi sapientiam presumptione linguarum diuisione dispersit: hic ad simplicium confessionem humilem eandem linguarum diuersitatem in sancte ecclesie edificationem mirabiliter recollegit. Idem denique sunt. qui ante secula in salutem gentium predestinati: in fine seculorum destinandi sunt. **Et isti sunt.** **¶** Aliquis **Leō. vii.** ille scilicet leo: dominus propter malitie astutiam dictus: videns per fidem unitatem populi ad diuinum ad unum veri dei cultum quem per abrupta scelerum sparserat atque feda ydolatrie cultu infecerat: querit anxius si

quid superaddi aut inuari suis artibus possit: si quomodo retinere queat quod perdit inuitus. Requirit scrutabundus si qua sibi supersint vasa iniquitatis. Preterea non solum quod sua sunt vasa querit: sed que iam dolens amiserat vasa captiuitatis reperit et retractat: si quos superstites habeat ministros: quos ad impugnandum fidem ecclesie: mille nocendi artibus mittat armatos. Reperit itaque adhuc perplura sibi superesse vasa ire: apta in interitum: atque in ea transfudit sue nequicie venenum: quo idem perditionis filij inebriati miserrime: ceperunt in ecclesie filios limphata mente debachari. Ad conflictum ergo huius felias pugne et ad studium tam insignis victoriae: cum matat dyabolus contra domesticos fidei suos ministros antixpi percursores veros cunctis nequicie sue iaculis armatos: mittit dominus noster ihesus christus ad conversionem errantium mili-

tes fortissimos: velut agnos inter lupos: ut hijs altissimis secus ex aduerso certantibus: hi tandem aut conuersi. perfidem ad vitam redeant: aut vel peruersi a fide cum auctore mortis eterni pereant: isti vero aut de errantium conuersione gaudeant: aut ab eis paceter victimati: gloriosa coronentur passione. **R. Sancti mei.** **¶** **Latissim.** **Leō. vii.** christi doctores confesoresque gloriosi: ad excolendam vineam domini sabaoth. per christum de egypto educti. per apostolos plantati in monte hereditatis domini. et sanguine martyrum irrigati: in apostolica successerunt hereditatem: ut ab ea sarculo lingue omnes euellant impietatem: quod ut diximus de egypto in manu forti educti: et per mare rubrum obzuptis egyptijs in confregola huius seculi deserta traductam. varijs doctrinis vel in via iusticie plantando. vel in uia putando erudierunt: cuiusque palmites propagando et propaggines extendendo

do: eius umbra montes se-
cularis potentie operuit:
et arbuta eius cedros mu-
dane nobilitatis: donec
facta generali imitatioe
in resurrectione secunda
transplantabitur i mote
sancto eius: omnem corrup-
tione deposita. Secunda
naq: resurrectio generalis.
dicitur electoz resurrectio:
qui primo a vitiis misce-
rabili. corruptione apu-
tatis carnis illecebris sur-
gentes: a xpo illuminati
sunt et de peccati morte
et legibus inferni crepti:
ad vitam anime et viam
mandatoru vocati sunt:
dicentes cum propheta.
Eripuisti animam mea
de morte oculos meos a
lacrimis: pedes meos a la-
lu. Nisi eni dñs adiuv-
set me: paulominus ha-
bitasset in inferno anima
mea. Prima ergo resurre-
ctio est peccatoru euasisse
tenebras: lumenq: possi-
dere iusticie. Secunda
vero que et electoru solu
modo est: quando nouissi-
me inimica destruetur mors:
et igne sancti spūs sacra

corruptionis carnis a cunctis
electis excrota: stola ge-
mina. corporis et anime
scilicet immortalitate vesti-
ti: ad videntam ppetuo
creatoris faciem. intra si-
nū celestis patrie feliciter
admittentur. *R. Sit lūbi.*

*Intra octauas oim scōz.
Lectio prima de sermone sa-
cti leonis pape:*

Nec est fratres di-
lectissimi. huius
diei magna sol-
lemnitas: hec est in oim
sanctoru generalis et glo-
riosa celebritas: quam ta-
to maiori et deuotioni stu-
dio colere debemus: et fre-
quentiori honore venerari
q̄to maiori auctorita-
te. et rationabiliore cau-
sa institutam cognoscim.
Statuit namq: sanctus
bonifatius papa vt eccle-
siastice professionis statio:
semper ista die celebretur i
oratorio quod olim pan-
theon dicebatur. nūc vero
beate marie ad martyres
vocatur: quod ad dei ge-
nitricis omnium q: marty-
ru xpi gloriam dedicaue-
rat: vt populus roman⁹

cum sue dignitatis gradi-
bus illuc conueniat. Ibi
quoq: a clericis peractis
diuinis mysterijs pro sui
ordinibus officij: et fusa
cōmuniter oratione: ac-
cepta benedictione: i pro-
pria cum gaudio sese quis-
q: recipiat. Apostolica de
hinc auctoritate confir-
matum est: vt hic dies p
totum orbem a fidelibz in
honore omnium sanctoru
celeberrimus habeatur: et
amniatum per reuoluta tē-
pora sollempnibus gau-
dijs honoretur. Dignus
namq: est eozū celebrari
memoriam: ad quozum
pertingere desideramus
gloriam: tantoq: et stu-
diosiori et maiori deuoti-
one frequentare debemus
hoc singulare festū: q̄to
singulis eozū hoc exhibē-
nequimus. Sedulū ita-
q: vt merito debemus: oi-
bus in cōmuni exhibea-
mus obsequiū ad quozū
tendimus peruenire con-
sortiū. Nam et ob hoc scā
mater ecclesia statuit fes-
ta sanctoru colere: vt co-
lentes ad ipozū imitatio-

nem. et glorie consortiū
iuitaret. *R. In dedicatioe.*
Om autē L. cō. ij.
sanctos omnes ve-
nerari. hac excellentissia
festiuitate desideramus:
dñm deū quem i sanctis
suis laudare iubemur pri-
mo omnium et precipuo
studio veneremur. et lau-
demus. Sicut eni adipe
et pinguedine repleatur
anima id est fide iteriori
et exteriori virtutū per-
fectione perficitur aia:
ita labijs exultationis
laudare debet os fidelū.
Ac si dicat propheta. Si-
cut de vase pleno eructu-
at et procedit odor liquo-
ris recepti: ita ab anima
dei amore plena procedat
laus diuina. labijs exul-
tationis et deuotionis
expressa. Tali eni laude
placatur et honoratur de-
us: ac per hoc hominū gē-
tia confertur. Sacrificiū
inquit laudis honorifi-
cabit me: et illic iter quo
ostendam illi salutare me-
um. Illorū quippe quoz
corda longe sunt a dño p
peccata. laus nō est spe-

ciola nec accepta sicut ipse
per ysaiam testatur propheta
tam: populus hic labijs
me honorat: cor autem
eorum longe est a me. Si
ne causa colunt me: doce
tes doctrinam hominum et
mandata. Deus namque
mente colitur spiritu ve
neratur. et humili corde
et mente adoratur. Dum
enim eius magna homi
nibus exhibita beneficia
mente tractantur: digne
colitur. Dum vero ad eius
obsequium se spiritus ele
uare conatur debite vene
ratur. Cum autem eius
laudi corde attente et cor
pore depresso insistitur:
fideliter adoratur. Bene
dic ait propheta anima
mea domino: et omnia iteri
ora mea nomen sanctum
eius: quod est benedictum
in secula seculorum amen.

Re. Vidi. Lectio tertia.

Cum autem fratres
dilectissimi singu
los sanctorum ordines. ad
nostre sollempnitatis gau
dium inuitando percurrere
cupimus: restat ut pre
ceteris balthexo pudicitie

virginalis ornatam mari
am dei genetricem singu
lari deuotione et studio
precipuo veneremur. **P**ro
hanc autem sanctarum
virginum roseum ceterum: cete
rasque muliebris sexus de
notas societates: quarum
non nulle sub titulo commu
nalis federis. virginitate
illibatam seruare solo tes
te deo et angelis sanctis
custodibus suis studuerunt:
alio a mundi spurcissimo
strepitu secedentes: clau
se in monasterio velut in
carceris ergastulo plures
eque filios filiasque virgines
sacris eruditionibus et sac
tis orationibus genuerunt
exemplo allecte virginis
marie: quasi carnaliter
nupte quilibet proleam li
neam generationis procre
assent. Tales namque christi
virgines mundi delicias co
tempnentes et corporis
illecebras execrantes: flo
rentem mundum cum suis
illecebris mentis despec
tu calcauerunt: et cum de
core anime christo placere
studentes: felici perseue
rantia in virginitatis pro

posito: contra aduersa et
prospera firmissime per
sisterunt. Vides enim dy
abolus per eum seruum redit
se vitam et salutem: per
quem olim induerat mu
do mortem: gemensque
se ab eo serui superari. que
ad subigendum mundum
familiarem habuerat: co
tra candidulas christi oues
luporum suorum erit rabie:
et contra christi tyrannulas
persecutorum dirigit ac
iem: sperans se eas seruis
debilitate ut sepe exptus
est subigere: modo blan
dis. modo seruis. eas ag
grediens sermonibus. Ille
autem in femineis mem
bris virilem gestantes a
nimam. tam terrentem quam
blandientem in suis me
bris dyabolus. mentis co
stantia deriserunt: quia
beatam virginem mariam
caput serpentis contriuit
se ac per hoc eius virtute
eliam esse cognouerunt.

Re. Scripta et imadada. Leo

Ad hoc fratres **in**
dilectissimi omni
studio sancti patres huius
diei dignissimam sanxe

383
runt colere sollempnita
te. ut intercessoribus mul
tiplicatis: sic omnibus
viribus emulamur corde
sincero amicos venerari.
ut et hic beatorum spiri
tuum iuuamine in conflictu
malignorum spirituum vic
toria potiamur: et illic
ubi iugis est sollempni
tas ad eos ordines ad
quos designati sumus:
in puritate innocentie et
celibis vite integritate ascribi
mereamur. **N**on demque
nouem sunt ordines an
gelorum: quos sacri elo
qui pagine diuine maie
stati assistere. et ei ministra
re testantur: sicut in dani
ele legitur. **M**ilia milium
ministrabant ei: et decies
centena milia assistebant
ei. Ad horum igitur consor
tium: homines qui in hac
vita bene se gesserint desi
gnantur: sicut scriptum
est. **S**tatuunt terminos
gentium iuxta numerum
filiorum dei. **N**on mirum
que figillatim habeant
officia. euidenter eorum
exprimunt nomina. **E**t
cum commune eorum sit offi

cū ad laudem creatoris. ei
aspectui assistere: dantur
tamen priuatis officiis
eidem ministrare: cū au-
tem ipis ministerijs ex p-
cepto dñi funguntur: tūc
etiam ex eisdem vocabula
fortiuntur. Sed ecce dñi
secreta celestiu ciuium ri-
manus: supra modum
nostre fragilitatis disgres-
si sumus. Hos ergo deside-
rabiles beatorū spiritūū
ordines aduocemus ad
nostre sollempnitatis fe-
stū: ut ad suū nos velint
admittere consortiū. Nā
quotquot desertores et fu-
gitiuos spiritus per super-
biam princeps tenebrarū
cadens de superis per cō-
sensū inde abstulit: totidē
felices animas ihūs xpūs
per humilitatē ab inferis
ad superna conscendens:
et captiuitatem nostram
secū ducens: in paterne
maiestatis gloria colloca-
uit. *R. In cōspectu. Lecto. v.*

Quia igitur fratres
charissim singu-
los generū quorū hodie
sollempnia agimus cō-
memorare non valemus:

genera singulorū vlt bre-
uiter percurramus. Hos
primū qui similem nobis
e terra traxerunt originē
sancti fuerunt patriarche:
quorum aliquibus fide o-
bedientia virtutibus q; p-
batis per typicū cum cor-
poris speciei enigma: deifi-
ce trinitatis ē ostensa ma-
iestas: ut iam tunc xpia-
ne fidei et religionis iace-
retur fundamentū: super
quod lapis angularis xps.
a iudeis edificare synago-
gam volentibus s; destru-
entibus reprobatus: factus
est in caput anguli. duos
iungens parietes e diuiso-
venientes celeste condētur
edificiū. Alij quoq; ab e-
gyptiaca seruitute liberati
et ymolato agno assumpti
assumptis de domo serui-
tutis educti. mare transi-
erunt et in moyse baptiza-
ti sunt: et eandē escā man-
ducentes. eundēq; potum
spiritualem bibentes: reb-
ip̄is ostendebant q; anti-
quū tenebrosū pharaonis
iugū: a fidelū ceruicibus
exciteretur. et epulātib; xpianis in azimis sinceris

tatis et veritatis: nouum
pascha agnus dei imola-
retur. ihūs xpūs: qui po-
pulū suū mari rubro per
aquam baptismi trāsito:
abo spirituali pane utiq;
qui de celo descendit refi-
ceret: et potu spirituali.
doctrina scilicet fidei qui
de petra que xpūs est pro-
fluxit satiaret. Hic ex pre-
cepto dñi ad radicem legi-
feri montis perueniētes:
sui ducis reditū prestola-
bantur: qui eiusdē mon-
tis verticem ascendēs: fa-
cie ad faciem gloriā dñi
contuendo legis typica
edicta accepit: ut tūc da-
retur intelligi q; dñs no-
ster ihūs xpūs a patriar-
chis desideratus et a pro-
phetis denūciatus. a p̄i-
bus prefiguratus et a iu-
stis expectatus: post passi-
onem mortis ad cōfessū
glorie ascensurus erat i
throno paterne maiesta-
tis. *R. Precursor: dominus
venit. Lectio. vi.*

Eatos apostolos
qui sub xpo duce
legem igneā euangelicā
in monte syon ediderūt:

et populū a miserabili
dyaboli seruitute ereptū.
in viam mandatorū ad-
duxerunt: duodenus pa-
triarcharū numerus pre-
figurabat: quibus inter-
posito iusiurandi sacra-
mento promisit deus qd
multiplicaret semē eorū
sicut stellas celi: et velu-
ti harenam maris: misti-
ce significans q; sicut ex
illis quālibet lōgissimā
seriem porrecta carnalis
israhelis generō copiosa
proflueret: ita et per bea-
tos apostolos in heredita-
tem abraham et in israh-
eliticā dignitatē verbo
generata predicationis:
omniū gentiū plenitudo
intraret. essent q; in spiri-
tuali semine et fide abra-
he aggregata sicut stelle
celi claritate fulgētes pre-
cella. Hos quoq; duodecā
lapides quos ioseph e me-
dio iordanis alio super-
litus in miraculi monime-
tum precepit expom: et du-
odecim in helyn fōtes vbi
erant septuaginta palme
prefigurabant: quia et
dñs nr ihesus xpūs dux

et liberator humani generis. Duodecim elegit apostolos ad aptandam ecclesiam: et doctrina eorum irrigandam tanquam aqua salutaris salienti in vitam eternam. Nos in super duodecim prophete quorum ossa pululant de loco suo presignant. duodecimque duces populi domini gubernantes et liberantes: quia eorum studio et diligentia in hereditate domini sanctam ecclesiam fideles adiunati: eorum doctrina reguntur et intercessionem proteguntur. ac virtutibus illustrantur et fulguntur. *Beati sunt.*

Beati ita. Lectio. vij.
Beati ita. *Lectio. vij.*
quod martyres christi eius crudeli verbis et exemplo confortati: se agnoscunt agnos multos inter lupos: scuto veritatis fidei muniti et acuminati armatura dei: aduersus dyaboli insidias. caritatem pro armis habebant: patientiam pro muro. veritatem pro scuto opponebant: et quos exterius patienter ferentes

in crepabant de perfidia: eos interius ex caritate diligentes. orationibus iuuabant ut saluarentur a ventura ira monentes ut resipiscerent a dyaboli laqueis quibus capti tenebantur: et conuerterentur ad christum verum deum cuius fidem cultumque per sequebantur. Illi autem quorum salutem querebant isti: ipsas manus inferunt in mitissimos agnos. trahentes ad custodias ad reges prehesoresque et cruciamenta propter nomen christi. At constantissimi testes christi ab eius confessione et assertionem vere fidei: nullis promissionibus: nullius terroribus possunt diuelli: sanctus ducentes fortiter mori pro christo: quod vel tacendo vel fingendo non confiteri christum filium dei. Impius autem persequentium furor. dilquirit argumentum: quid sanctis dei. impietatibus eorum resistentibus possit inferre. Illi autem quia parati sunt quod quid inferatur pro christo

patienter ferre: inter tormentamenta merentur a christo confortari. *Beati mei.*

Beati. Lectio. viij.
Beati confessores christi facti ecclesiarum columpne super fundamentum apostolorum et prophetarum posite: excellentes eminentia meritorum lapidissimi claritate signorum: totam crescentis ecclesie fabricam: et subtili predicationis artificio: et sibi superimpositam. firmus aliusque extruxerunt: quod olim inutile giganti robur illam confusiois turrim ad celos extulerunt. Illi quidem pro lapidibus lateres: pro cemento glutinum bituminis: isti vero pro lapidibus sanctas animas: pro glutino caritatem: et pro cemento spiritus sancti gratiam. Isti vere beati mundo corde dicendi sunt: qui mundissimis manibus hostiam nostre redemptionis. pro salute totius mundi. in mensa domini offerunt. Isti sibi nauiclero christo gubernant ecclesie nauis: inter seculi tempes-

385
tates. venenatorum scilicet hereticorum fluctibus ventis et procellis laborantem. Isti nichilominus spirituali presulatus baculo. hereticos confundebant: et carnes ferino ictu oblatrantes exterminabant et eiusdem baculi pastoralis vincio superiori. oberrantes a via veritatis. et incredulos ad fidem trahabant eodem quoque infirmos quosque sustentabant: ac in opere et cultura agri domini torpentes. stimulo ipsius pungebant iuxta quod scriptum est. *Virga tua et baculus tuus: ipsa me consolata sunt.* Talibus ergo patris huius temporalem sanctissime dei sollempnitatem communicamus: ut ipsi nobiscum communicare dignentur eam quam habent et possident regnantes in celo: letissimam et felicissimam eternitatem.

Intra octavas omnium sanctorum de sermone sancti leonis pape. Lectio prima.

Hodie fratres dilectissimi festum omnium columus

sanctorum: qui nos ad co-
rum consortium per venturos
speramus. Hodie namque ce-
lestis iherusalem matris
nostre cuius fines domini pa-
cem posuit singulare cele-
bramus festiuitatem: di-
gnissimamque ecclesie tri-
umphantis veneramur
societatem. Hec enim omni-
credentium mater est: que
generatos ad mortem: re-
generat ad salutem. Hec
est que post primi homi-
nis a deo creationem statim
prefigurata est. Nam si-
cut ex ade dormientis la-
tere fabricata est eua: ita
ex vulnere lateris christi in
cruce dormientis: redemp-
ta et producta creuit ec-
clesia. Hec intra arcam
diluuio mundate serua-
ta: crucis beneficiis et bap-
tismatis misterium preli-
gnauit. Hec est illa regia
que a fimbriis terre audi-
re gestiens sapientiam
regis venit in iherusalem:
nunc vero virtutum orna-
ta floribus. et sanctis di-
tata aromatibus: summo
iuncta regi glorie: gloria
et honore coronata est.

De qua ad dominum dicit.
Assistit regina a dextris
tuis in vestitu de aurato:
preceps scilicet fulta vir-
tute caritatis. circumam-
ncta varietate. id est sta-
tuum diuersorum variis vir-
tutibus ornatorum aggre-
gata societate. Huius be-
atissime celestis curie di-
uersorum statuum pulcher-
rimum adunationem illa
pellis varietatem. cortina-
rum preciositatem. velorum
extentionem. tabularum
mensurarumque locationem.
et vasorum multiplicationem
prefigurant: quod olim
domino ostendente ipsi moysi
in erectione tabernacu-
li federis celebri festiuita-
te diuinis cultibus et visi-
bus. dedicata mysticis sa-
ctificationibus leguntur.

Re. In dedicatione. Lectio. ii.

Scio quidem dilec-
tissimi festum hodie
vultu tam sublimis esse di-
gnitatis laudare scilicet
predicare. venerari et co-
lere omnes sanctos quo-
rum hodie iocundi colimur
sollemnitatem: ut non
solum exiguam et huius

litatis mee superet tenuissi-
mum sensum. verum etiam ma-
gnorum ingemorum excedat
facultatem. Sed non ita
nobis diuine maiestatis con-
sideranda est magnitudo: ut
vel diffidamus vel erubescamus
de seruitute nostra: cum
beneficia salutis nostre non li-
ceat tacere etiam si cor nequit
quod cupit verbis explica-
re. Auxiliantibus ergo om-
nibus beatis intercessoribus
quos hodie colimus. quo-
rum iuuamen sedule frequen-
ter implozauimus: afflu-
turam dei gratiam credimus:
que inspirationis sue vigo-
re sterilitatem nostri cordis in-
fundat et aspergat: ut lin-
gue officio et corde humili-
ato: laudare ut cumque vale-
amus secundum fragilitatis
nostre puritatem sanctum san-
ctorum: et omnes celestis ci-
ne ciues. Dicente enim domino
aperi os tuum et ego adim-
plebo illud: audemus cum
eodem propheta dicere. Do-
mine labia mea aperies: et
os meum annuntiabit laudem
tuam: quia beati qui habi-
tant in domo tua domine: in
secula seculorum laudabunt te.

386
Re. Vidi dominum. Lectio. iii.

Satissima virgo ma-
ria. iure regina ce-
lorum predicata: meruit
singularem priuilegio pre-
omnibus insigniri: ut si-
ne virili admixtione gra-
uidante spiritu sancto pa-
reret filium dei viuum: quia
sine exemplo cuiusquam
precedentis: votum deo obtu-
lit integerrime virginita-
tis. Quod ita ipsi accep-
tum constat: ut et perma-
neret quod vouerat: et fi-
eret mater quod non erat.
Cuius exemplo sancte mu-
lieres oblite secus sui fra-
gilitatem: arrepto crucis
trophæo: tam contra carnis
libidines: quam mundi et dy-
aboli temptationes et hor-
tamenta. fide christi armate
fortiter dimicantes immu-
tae generis humani cuius
caput regina virginum con-
traherat. et christus virginum
sponsus spolia distribuere
rat deuicerunt. Hic est ille
candidus virginum euan-
gelicarum cætus que fatui-
tatem lenocinantis mun-
di. prudentis consilij aucto-
ritate spreuerunt: et oleum

leticie de bonorum operum
fructu expressi: in vasis
sue consuetudine addiderunt.
Que lampades animarum
suarum igne sancti spiritus
incendentes: exierunt obuiam
sponso et sponse: fatuusque
virgibus circa laudes
mundanorum inutiliter oc-
cupatis: sponso veniente.
que preparate erant felix
epithalamium canentes in-
trauerunt cum eo ad nupti-
as: ubi epulentur. et exul-
tent in conspectu dei et de-
lectentur in leticia. Ecce san-
cte virgines. alie liliis ca-
stitatis vestite: alie albis
et candidis stolis quas in
sanguine agni laus scri-
buntur: alie rosis. alieque
lapidibus preciosis coro-
nate referuntur: quia per
virtutis eminentiam in pre-
mio dabitur glorie reful-
gentia. Et quia in matre
dei refulsit omnium virtutum
decus et pulchritudo: in ea
dignissime et excellentis-
sime refulget omnis glo-
rie plenitudo. *R. Sancta
et immaculata. Lectio. iij.*

Aduocemus fratres
dilectissimi vene-

rabiles beatorum spirituum
ordines ad nostre sollempni-
tatis gaudium: ut dum nos-
tre temporalis leticie par-
ticipes extiterint: ipsi nos
ad eternam suam gloriam
conduces et socios quando-
que dignetur admittere.
Quia enim ex multis sa-
cre scripture testimoniis
colligitur quod hominibus
per vite meritum ascensus
ad ordines promittitur
angelorum: si diligenter ve-
limus inspicere: eorum soci-
os in sancta ecclesia possumus
invenire: ut cognoscamus
adhuc in carne po-
sitos eorum officio fungi:
ad quorum ordinem solu-
ti carne sunt ascensuri.
Distincte quippe conuer-
sationes hominum singu-
lorum: distinctis ordinibus
congruunt: et in eorum
sortem vel ordinem per con-
uersationis similitudinem
deputantur. Qui enim
fratribus bona que valent
amiciant. hortantes ut
amore superiorum bona fa-
cientes a malis desistant:
hij in ordine sunt ange-
lorum. Qui vero dominice

incarnationis misteria.
et summa celestis vite gau-
dia predicant: hij profe-
cto sunt archangeli: per
quos constat summa mira-
ari. Qui autem mira fa-
ciunt: et signa valenter
operantur: ad supernarum
virtutum numerum congru-
unt. Qui vero ab obsessis
corporibus malignos spi-
ritus fugant eosque virtu-
te orationis et acceptis po-
testatis eiciunt: iter po-
testatum celestium sortem
fortiuntur. Qui autem
acceptis virtutibus elec-
torum hominum merita
transcendunt: electisque fra-
tribus principatur: sor-
tem inter numerum prin-
cipatum acceperunt. Qui
vero in semetipsis cunctis
viciis et desideriis princi-
pantur: in numerum do-
minantium sortem recipiunt.
Qui autem sibi ipsis do-
minantur. diuino semper
timori inherentes hoc in
munere accipientes ut et
alios regere et iudicare
tranquilla mente valeant:
hij profecto throni codi-
torum sunt. Qui autem

dei ac proximi caritate
pleni sunt: sortem inter
cherubim perceperunt. Qui
vero superne contemplati-
onis amore succensi solo
eternitatis amore pascun-
tur: hij proculdubio cum
seraphim deputantur: quia
quia est cor in igne con-
uersum. lucet et vivit. *R.
In conspectu ange. L. co. vj.*
Num post celestis
curie milites ordi-
ne temporum: nec minores
sanctitate sancti patres ce-
sentur veteris testamenti
patriarche et prophete: eo
quod in disciplina legalium
eruditos sanctionum. et lon-
ganim patientia proba-
tos: diuina providentia
antiqui sui concilii fecit
secretarios. et quod iam
ab eterno ad salutem hu-
mani generis disposuerat.
hoc istos spiritu sancto re-
uelante docuerat. Et quia
in proximo erat ut ex dul-
cedine salutis venientis.
melliflui fierent celi: idem
in aduentu eius qui descen-
dit sicut pluuia in vellus:
et per totum mundum ro-
rem gratie distillarent:

hunc rorem iam isti colli-
gebant quasi ante lucam
nū qua delectabiliter et
penetrabiliter ibuti: qđ
interius videbāt exteri-
us prophetabant: et contri-
bulū suozū: imo potius
omniū errores arguēdo
increpabant: ut vicorū
confraga complanando.
et semitariū aspera dirigē-
do: venienti dño ad salu-
tem credentiū fidei viam
prepararent: et rectas ei
mandatorū semitas ad
corda audientū facerent.
Idē itaq; sancti viri. iam
gratia aduentantis salu-
tis perfusi: et vicima veri
solis quasi auroza. precur-
rente claritate illustrati:
quanto limpidius ipsā
lucem speculabantur: tā-
to certius de ea et sē emig-
matum velamē: ut illius
temporis exigebat quali-
tas: loquebantur: ac vtrū-
q; saluatoris aduentum.
et cuncta que gerenda e-
rant per incarnadi verbi
mysteriū. expectanti et de-
sideranti mundo nūciabāt
Hos ergo salutis nobis
exhibite et glie promisse

sanctos prenūciatores: ho-
die veneremur. *R. Precur-
sor. L. tō. vj.*

Des sequitur glo-
riosus numerus a-
postolorum duodenus:
qui veri solis claritate a-
mictam sanctam matrem
ecclesiam caritate fulgētē.
veluti corona stellarū du-
odecim ornant: quarum
luce qui clauerint et igne
caluerint: nec erroris tene-
bras incurrent: nec perfi-
do frigore sub peti nocte
tabescent. Isti sunt filij p-
phetarū patres et princi-
pes ecclesiarū: qui eam et
predicatione genuerunt.
et propriū sanguinis effu-
sione fundauerūt de qui-
bus rex et propheta spiri-
tus sancto afflatus. et de fu-
turozū prenotione illumi-
natus: cum adhuc i lum-
bis eius esset ecclesie spon-
sus tanto ante tempore.
quasi presens assisteret:
felici exultatione dicat.
Pro patribus tuis nati
sunt tibi filij: constitues
eos principes super omne
terram: propterea populi
confitebuntur tibi. Isti

sunt amici dei de mundo
assumpti verbis et sermo-
nibus mundi facti: de te-
nebris vocati. et lux mū-
di effecti. Isti ut nubes vo-
lant doctrina stillando et
verbis pluendo seu irrigā-
do terram. miraculis cho-
ruscando. et terribili sono
reboando: et ut columbe
ad fenestras suas omnia
simplicia oculo intiendo:
et aliis virtutū ad celesti-
a volando. Isti demq; sūt
principes gentiū populo-
rumq; qui cum deo abra-
ham congregati sūt: qm̄
dij fortes terre velemen-
ter eleuati sunt: quia et i
presenti lingue eorū cla-
ues celi facte sunt: et in
futuro accepta dignitate
iudicarie potestatis: se-
debunt super thronos duo-
decim iudicantes duodeci-
tribus israel. *R. Isti sunt.
Corporeū. L. tō. vij.*
Typica sudoris stilli-
cidij de toto corpore dñi
nri ihu xpi quodā mira-
bili presagio manās: desi-
gnabat de toto corpore suo
quod est ecclesia in prede-
stinatis: martyriū passio-

nes emanaturas: ad qual-
ip̄e martyriū caput ihesus
xp̄us: sue passionis exem-
plo: gestatores sue crucis
animabat: quibus velu-
ti triumphantis speciem
gerens. sed naturam pas-
sibilem eis preponens di-
cebat. Confidite qz ego
vici mūdū. Quia spei lon-
ganimutate et exempli
viuitate. scī martyres
solidati: et fidei certitudi-
ne roborati: per latitudi-
nem caritatis alacriter
cucurrerunt: et quidqđ
laborū et passionū i hoc
studio eis obuenerat for-
titer pertulerunt: ut ad
eū quem videre optabāt
felicitate peruenirent. Sic
sic inuictissimi testes xpi
pro assertionē veritatis
deffensioneq; iusticie ac
fidei. diuersis mortibus
victimati: et manu xpi
qua vicerunt coronati
gloria et honore: testa-
mento sanguinis eter-
nitatis una sortuitur. et ad
regni beatitudinis quo
caput martyriū xp̄us pre-
cessit: triumphantes scē-
tur. cantantes. Transi-

uimus per ignem et aqua
et eduxisti nos in refrigeri
um. Hys ergo xpistiane
militie pugilibus et signi
feris insignibus. hodiernae
leticiae gaudium celebramus.
rogantes humiliter. ut nos
carne solutos eorum parti
cipes faciant gaudiorum.
que conregnantes ducant
cum rege celorum amen.

Tu autem. R. Sancti
mei qui in. Lectio viii.

Sati profecto con
fessores in hodiernae
diei misterio nobis ex de
bito venerandi sunt. qui
huius dignissime sollemp
nitatis et institutores et
cooperatores post presu
lem apostoli cum extite
runt. Sunt quoque sacre
oblationis studiosissimi
cultores: quia post prime
institutionis susceptores
apostolos certissimi pro
bantur ministri. Hys au
tem orthodoxis patribus.
et apostolice auctoritatis
sacerdotibus: etiam hys san
ctissimi confessores. annu
merentur: qui in ecclesia
vel minori vel nullo sacer
dotio dum viverent pre

dicti sunt: vite tamen pu
ritate lucidi et confessionis
sue premio in conspectu do
mini gloriantur. Hys na
pe ex omni gradu ecclesie
eliguntur ad brauium su
perne vocationis: et feli
ci remuneratione colligun
tur intra sinum beatitudinis:
quorum alios probat obedi
entia regularis: alios a
via dei non impedit tu
multus secularis: quia
mente acceptis peninis
colubis: elongantur: imo
rantur in solitudine: solo
corpore mundo seruientes:
iustitia vero et sanctitate
in celo conuersationem ha
bentes. Alij vero more tur
tis in heremi solitudine ha
bitantes: gemitum pro
cantu et lamenta pro mu
di vana fallacia leticia emi
tunt. Hys omnes quorum
comemorationem fecimus.
homines nobis similes ex
titerunt. easdem quas pa
timur. mundi dyaboli et car
nis sustinentes temptati
ones. In patriarcharum
prompta obedientia: in
prophetarum magnanimi
fide et patientia: in apo

stolorum paupertate et cari
tate feruida: in sanctorum
martyrum patientia et vite
presentis contemptu. in
confessorum munditia et de
uotione: ac in sanctarum
virginum puritate intida
pensare debemus quid no
bis desit: et ad eorum sac
tatem nostram redargu
ere tepiditatem. ac regem
conuersationem ut ad eorum
peruenire valeamus socie
tatem. **Intra octauam omnium**
sanctorum. Desimone sancti leonis
pape. ix. Lectio prima:

Hodie dilectissimi
omnium sanctorum
sub vna celebra
mus sollempnitatis leticia
festiuitatem: quorum socie
tate celum exultat: quorum
patrocinijs terra letatur:
quorum triumphis ecclesia
sancta coronatur. quorum
confessio quanto in passione
fortior tanto est clarior in
honore. Dum enim creuit
pugna: creuit et pugnan
tium gloria: et martyrum tri
umphus multiplici genere
passionum adornatur. Per
que enim grauiora tormen
ta: gratiores fuerunt et pre

389
mia. Et dum mater eccle
sia per totum mundum diffu
sa in ipso suo capite ihesu
christo edocta. contumelias
crucis et mortem didicit
non timere: magis ma
gisque roborata est eius ex
emplo non resistendo sed
perferendo. Vniuersos au
tem quos agmine merito
carcer penalis inclusit: ad
aggrediendum certamen co
tra vitia et vitiarum caput
dyabolum: pari et simili
calore virtutis gloria tri
umphalis inspicimus. Er
go agite nunc fratres. iter
vite aggrediamur: reuer
tamur ad ciuitatem celestem.
in qua scripti sumus et ci
ues decreti. Non enim su
mus hospites et aduene:
sed ciues sanctorum et do
mestici dei: etiam illius
heredes felicitatis: cuius
hodie festum sub nomine de
dicationis sancte marie
rotunde celebramus. **R.**

In dedicatione. Lectio ii:

Huius celesti ciuita
ti presidet: dicere vox nul
la sufficit. Effugit omne
sermonem atque omnem

sensu humane mentis excedit decus illud. illa pulchritudo. illa virtus. illa gloria. illa magnificentia. illa maiestas. Ultra enim omnem sanctorum est gloriam. ipsius inestimabilem aspicere conspectum: et splendore maiestatis eius irradiari. Si enim oporteret nos quotidie tormenta perferre. si ipsam ieiuniam longo tempore tollerare ut christum digni videre in gloria. et sanctorum eius numero sociari possemus: tamen adhuc leue et momentaneum esset quia non condigne sunt passionibus huius seculi: ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. Tanta est quippe pulchritudo iusticie. tanta iocunditas lucis eterne. hoc est incommutabilis veritatis et sapientie: ut si etiam non liceret eam videre amplius quam unus diei mora. propter hoc solum innumerabiles anni huius vite pleni delictis et affluentia temporalium bonorum: recte meritoque contempnerentur. Non enim fal-

so aut paruo affectu dictum est: quoniam melior est dies una in atrijs tuis super milia. Eterna enim beatorum omnium iocunditas et felicitas. est facie ad faciem dei intueri: eius dulcedine sine fastidio sacari: ut quem semper habent. sepius habere velint: ac eius visione sine defectu perfrui. Sicut labor inquit cum apparuerit gloria tua. *R. Vidi.*

V. V. V. Lectio 10a.
Quoniam fratres charissimi hec sola beata et vere beata conditoris nostri visio sufficeret. quia veraciter omne aliud gaudium superat: est tamen adhuc una iocunda visio ut de alijs innumerabilibus taceamus: que omnium celestium spirituum et beatorum mentes letificat: et immo ac inestimabili gaudio omnem beatam creaturam inebriat: videre scilicet illius celestis regine deificae claritatem: et sue beatissime populis glorificatam humanitatem. Quis enim cogitare sufficiat quantum gaudium generat: illam matrem miseri-

cordie inuentricem gratie. reginam pietatis et clementie videre: iam non recumbentem cum paruulo vagientem in presepio: sed inestimabili gaudio super omnem creaturam dignitatem exaltatam: nunc regnantem cum christo. Illic beatissima virginum turba agnui secuta christum ibidem: letatur decantans feliciter. Tenui enim nec dum tantum. O vere beata mater nostra celestis iherusalem. quam sic beate trinitatis visio letificat quam beatissime dei genitricis fulgor irradiat tam mirabiliter: quam vincituum carnis illecebras inuolante confessionis candida induit virginitas. Huius euangelice virginum coronae: inferon quidem sed primo gradu ille associatur que vere vidue sunt: non que in delicijs viucentes mortue censentur. Deinde hys inferius ordinantur casta copule coniugalibus commercia: que de fructu seruitutis coniugalibus obtulerunt deo bona. *Hij*

396
nummum secus. quidem in se fragilis. sed per gratiam dei roborati et victoriosi facti. gradus notati tanquam valde decorati varijs coloribus stelliferum reddunt beatissime dei genitricis thalamum. *R. Scia et immaculata.*
Quoniam *Lectio 11a.*
beatissime ciuitati et urbis fortitudinis ianuas aperiet fortitudo: et arcta penitentia latum prebebit ingressum. Consideremus ergo inclitam urbem illius felicitatem: in quantum considerare possibile est. Ut enim vere est: nullus homo comprehendere: nullus exprimeret sermo sufficeret. Dicitur namque de ea in quodam loco: et vere dicitur. Aufugiet ibi omnis dolor. et tristitia et gemitus. Quid hac vita beati? Ibi non est paupertatis metus non egritudinis infirmitas: non cuiuscunque aduersitatis calamitas. Nemo leditur. irascitur nemo: nemo inuidet. cupiditas nulla exardescit: nullum tibi desiderium ubi satisfacta plena: nulla potestatis

ant honoris pullat ambi-
tio: ubi summa omnibus ex-
hibetur veneratio. Nullus
ibi dyaboli metus. in-
fidie demonum nulle: pro-
cul terror iehenne. *¶* Dors
ibi neque anime erit: sed mu-
nera immortalitatis iocun-
da. Nulla ibi discordia:
sed cuncta omnibus con-
sona. cuncta conuenientia:
quia omnium sanctorum
vna concordia: pax cunc-
ta et leticia sempiterna et
omnium desideriorum comple-
tio plenissima. *Sedebit*
autem dominus populus meus in
tabernaculis fiducie: et in
requie opulenta. Verum
super omnia hec: consoci-
ari angelorum choris ar-
changolorum cetibus agre-
gari: thronis etiam et do-
minationibus principa-
tibus et potestatibus col-
letari: omniumque celestium
supernarum virtutum contu-
bernis perfrui. *R. In con-*
spectu angelorum. Lectio. V.
¶ Dominus beatissime
felicitatis contem-
platores deuoti: tanto ad
eam exarserunt desiderio
adhuc corpore quod ag-

grauat animam velut quod-
dam carcere clausi: quod pro
nichilo duxerunt quiddam
in his inferioribus delec-
tabile. quiddam carni
dulce: quiddam appeti-
tui deliciosum et mundo
acceptum magnique vide-
tur: et hostem anime sue
iudicauerunt quisquis
illa suggeret: quia sola
celestis prece dulcissima
iocundissimaque felicitas:
in eorum mentibus fulgebat.
¶ Ob hanc leue iudicabant
pati quiddam triste alijs
videbatur: ut tanti boni
tanteque glorie participes
haberentur. Que namque
fratres charissimi erit illa
sanctorum gloria. quam
grandis iustorum leticia:
cum vnaqueque facies ful-
gebit ut sol. *¶* Distinctis
quippe ordinibus dominus
noster ihesus christus popu-
lum suum in regno patris
sui recenseri faciet: et me-
ritis atque operibus sin-
gularum premia promissa
restituere: pro terrenis
celestia pro temporalibus
sempiterna: et pro modi-
cis magna prestabit. Ad

ducet enim sanctos in ce-
lestibus mansionibus. in-
troducetque ad contuen-
dum fontem luminis: ut
cum mentis auditate
hauriant de fluuio fons-
tis dulcedinis beatissime
trinitatis: et intueantur
agmina sanctorum splen-
didius syderibus mican-
tia: patriarcharum fide
fulgentia. et longanimi-
tate rutilantia: ac propheta-
rum spe letantia. pietateque
lucentia. *R. Precor*
domini. Lectio. VI.
¶ **I**ugis ibi splendo:
non ille qui nunc
hic est: sed tanto clarior quod
toto felicior: quia ut legitur
ciuitas illa sole non indi-
get: sed dominus omnipotens
illuminabit eam et lucerna
eius est agnus. *¶* Ibi sancti
fulgebunt sicut sol in con-
spectu dei: et ut stelle in per-
petuas eternitates ac sicut
splendor. firmamenti: quod
ad iusticiam erudiuit mul-
tos. Quia propter nox ibi
nulla: ibi tot et tanta tam
splendide micantia lumi-
naria. Tanta quippe erit
omnium mentem. memo-

394
ram intellectum. voluntatem.
affectum. sensus corporis
letificantium copia et ple-
nissima abundantia: quam
nec oculus vidit nec auris
auduit: nec in cor homi-
nis ascendit. nisi illorum
quorum nomina scripta sunt
in libro vite: qui ea perfri-
digm inueniuntur: quia
oderunt eam que in mun-
do est carnis corruptione.
et lauerunt stolae suas con-
uersationes scilicet cuius-
que status. quibus perpen-
ditur cuius ordinis quis-
que sit: et dealbauerunt eas
id est imaculatas serua-
uerunt: in sanguine agni
id est exemplo christi passionis
conscientias mundifica-
tis: et sunt ante thronum
dei eiusque seruiunt die ac noc-
te. *¶* Illic apostolorum glori-
olus chorus: in duodecim
tribubus israel orbem uni-
uersum iudicantia. *R. Ibi*
sunt. Lectio. VII.
¶ **Q**uam leto sinu de-
prehio reuertentes
ciuitas excipit celestis:
ac trophæa de hoste feren-
tibus occurrit. Cum trium-
phantibus uiris et femine

veniant: que cum seculo
seru dyabolūq: vicerunt:
et geminata leticia ac glo
ria. virginitas et martyriū
copulantur. In celestibus
castris pax et acies habet
flores suos: quibz milites
xpi coronantur. Certent
nūc carissim singuli ad
vtrosq: honores: amplissi
mas accipiant dignitati
coronas: vel de virginita
te candidas. vel de passio
ne purpureas. Dei enim
ineffabilis et inmensa boni
tas etiam hoc prouidit:
vt laborū quidem tēpus
et agōnis non excederet.
nec longū faceret aut eter
nū: sed breue et vt ita di
cam momentaneū: vt i
hac breui vita et exigua
agones esset et labores: i
illa vero que eterna est:
corone et premia merito
rū. Et vt labores quidem
cito finirentur. meritoz
vero premia sine fine du
rarent: vt post huius mun
di tenebras visuri essent
candidissimam lucem et
accepturi maiorem passi
onū cunctarum acerbita
tibus beatitudinem. Ibi

martyriū populus innume
rabilis ob certaminū vic
toriam coronantur: pur
pureisq: velibus laude
perpetua decorantur. *Re.
Sancti mei. Lectio. viij.*
Allecetis p̄rie gaudi
a cetera fidelū turba ita
bit: qui fidei sinceritate
inconcussis celestibz p̄cep
torū disciplinis. vnta pa
ce obseruauerunt. Hec be
reant firmiter sensibz no
stris: hec intelligatur ple
na fide: hec toto corde di
ligantur: hec operū indefi
nentiū magnanimitate
acquirantur. Positi est
in potestate faciētis: quia
regni celozū vim patit
et violenti rapiūt illud.
Res ista idē celeste regnū:
alio non emittit p̄cio in
si tēpo. Tanti valet q̄ti
tu es. Te da et habebis il
lud et tēpm. Quid tur
baris de p̄cio. Epūs se
metipm tradidit vt aqu
rēt te regnū deo et patri.
ita te ipm da vt sis regnū
eius. idest nō regnet pec
catū in tuo mortali corpore:
sed virtus i acquisitione

vite. Ad hanc igitur dile
ctissim operū salutarū
palmam libenter ac p̄p
te curramus: ob hanc cer
temus. Qui coronam in
persecutione purpurea:
pro passione donauit:
ipe in pace dabit candidi
vicentibus: pro mortifi
catione voluptatum men
tisq: iusticie. Cur nō pro
peramus et currimus: vt
patriam nostrā vidē possi
mus? Adgnus illic caro
rū nos expectat numerus:
iam de sua salute securi.
adhuc de nostra solliciti.
Ad hos. munda cupiditate
properemus: vt xpm cū
ipsis videre valeam. Qd
ipe concedat q̄ai patre et
spū sancto viuut et regt
in secula seculoz. Amen.
*Re. Sicut lumbi. Si fe
stinitas oim scōz in dñi ca
uenerit nichil sit de domini
ci. post vespere diei cantā
tur solempniter vespere
pro defunctis et in fine
dicatur. Pater noster. secreto.*
In festo sanctorū mar
tyriū vitalis et agni
cole. *Lectio p̄ma:*
Adbrōsius seru

392
ihū xpi vocatus episcop:
dilectissimis fratribus et
vniuersis plebibus eter
nam in dño salutē. Ad
gna martyriū et p̄cella te
stimonia: que attenuat
noster potius q̄ explicat
sermo. Agitur inuitatus
a plebe bonomensi nega
re presentiam meā nulla
tenus potui: quia tēpus
aderat vt sua dñs mira
bilia que solet ostenderet
A p̄feritam quidē plenā
sanctitate et gratia. meā
detuli: xpi enim p̄ncipis
nostri triumphū sūt mar
tyriū palme. Ergo quia i
me nimis est quā p̄fesi
mebatur: in martyribus
plus reperitur. Scti mar
tyris nomen agricola est:
cuius sanctus vitalis oli
seruus fuit: nūc consoz
et collega martyriū. P̄cel
sit seruus vt p̄cuderet lo
cū: secutus est dñs secum
quo datam fidem seruuli
iam inueniret paratam.
Non alienam laudamus
passionem serui: dñi disci
plina est. Hic instituit. il
le impleuit. Nichil illi de
cerpitur. Quomodo in

nun potest quod xp̄s do-
nauit egregie? Et ille q̄d
homini seruendo: didi-
cit quomodo xp̄o place-
ret. Hic tamen geminā
laudem acquisiuit: i illo
magisterij. in se martyrij.
Certauerunt inter se in
uicem beneficijs: postq̄
equales esse meruerunt.
Hic illū ad martyrium
promisit: ille istum accer-
siuit. *Lectio. ij.*

Nullū ergo ad cō-
mendationem ho-
minis conditio affert i-
pedimentum: nec dig-
tas pro sapie meritum:
sed fides affert. Siue
liber siue seruus: omnes
enī vni in xp̄o sumus: et
vniūsq̄ qd fecerit bo-
nū. hoc recipiet a dom̄o.
Apud dñm bona seruit.
et bona libertas: equa lā-
ce appenduntur. Quom-
am nulla maior dignita-
q̄ seruire xp̄o: qui nos ta-
li precio estimauit: vt a-
nimam suam pro nobis
traderet. Sed iā ad pro-
positum redeamus. Cum
q̄ sanctus vitalis cogere-
tur a persequentibus vt

xp̄m negaret et ille apl̄
profiteretur dñm ih̄esum
xp̄m: omnia tormētorū
genera in eū exercentes:
vt non esset in corpore ei
locus sine vulnere: orati-
onem fudit ad dominū
dicens. Dñe ih̄u xp̄e sal-
uator meus. et deus me-
us iube suscipi spiritū meū:
quia iam desidero vt acci-
piam coronam quam an-
gelus tuus sanctus ostē-
dit michi. Et completa
oratione emisit spiritū.

Sanctus *Lectio. iij.*
vero agricola anti-
or habebatur moribz: vt
ab ip̄is etiam inimicis di-
ligeretur. Ideoq̄ differe-
bant eius passionē. Sed
hec persecutorū honorifi-
centia omni erat inamita-
te acerbior: que iudebat
martyribz. Deniq̄ vbi
non acquieuit persecuto-
ribz. sanctus agricola
crucifixus est: vt adūta-
mus illas blandicias eoz
non fuisse sedulitatis sed
fraudis. Per supplicia ei
et tormenta que i sancto
vitale exerceuerunt: dñm
eius sanctum agricolam

terrere voluerūt. Sed cō-
uertit hoc xp̄s dñs n̄r
in gratiam: vt martyriū
serui dñs imitaretur. Vtri-
q̄ nomen aptum: vt mar-
tyrio designati iam ip̄is
vocalibus viderētur. Ille
vitalis dictus est: quasi
cōceptu istius vite: veram
illam eternā vitam sibi
acquireret. Iste agricola
qui bonos fructus spiritu-
alis gratie seminaret: et
sacri sanguinis effusioe
meritorū suoz omnūq̄
virtutum rigaret planta-
ta. *Lectio. iij.*

Alli sunt autē sc̄i
martyres tempori-
bus drocletiani et maxi-
miani imperatorū: et sepulti sūt
in iudeorū solo: inter eoz
sepulchra. qui corū dñm
negauerunt. Eundē locū
michi dñs n̄r ih̄s xp̄s
reuelare dignatus ē. Illic
martyriū excubias requi-
rebamus: tanq̄ iter spi-
nas rosam eligētes. Cir-
cūfundebar a iudeis:
cum sacra corpora velerē-
tur. Aderat populus xp̄i-
anus cū plausu et leticia.
Dicebant iudei. flores

393
visi sunt in terra nostra:
cum viderēt martyres xp̄i
xp̄iam dicebant. Tem-
pus mationis adē. Iā
qui metit mercedē acci-
pit. Alij seminauerunt:
nos martyriū metimus
fructus. Audietes iudei
voces plaudentis ecclesie:
dicebant inter se. Vox tur-
tis audita est in terra
nostra. Vnde bene per p̄-
phetā dicitur. Dies diei
eructat verbū: et nox
nocti indicat scientiam
Dies diei: xp̄ianus xp̄i
ano. Nox nocti iudeus
iudeo. Detuli ergo mu-
nera que meis elegima-
mbz: cruas trophæum:
cuius gratiā in operibz
agnoscatis. Certe et ip̄i
demonēs confitebantur:
et ab hominibus mor e-
gredebantur. Et multi
qui egritudinibus diuer-
sis affligebantur: conti-
gentes sudaria sanctorū
sanabantur. *Lectio. iij.*
Ed et alia
multa mirabilia
per sanctos suos in presē-
tia populi facta sūt: dñ
transferrentur. Condāt

aliq aurū atq; argentum:
ac de latentibus eruant
venis: legant preciosa
momētiū ferta. Tempora
his ille thesaurus est: et
sepe habentibus pernici
olus. Nos eligimus mar
tyrū clauos. et multos q̄
dem: vt plura fuerūt vul
nera q̄ membra. Colegi
mus sanguinem trium
phalem: et crucis lignū.
Hec sancte vidue negare
non possumus postulā
ti. Munera itaq; salutis
accipite: que nunc sub
sacris altaribus recōdū
tur. Ea igitur vidua sā
cti est miliana: que dño
templū parauit atq; ob
tulit. *Lectio. vi.*

Istis itaq; preci
bus te omipo
tentē deū deprecor: vt su
pra domū hanc sup̄ hec
altaria: sup̄ hos lapides
spirituales: quibus sen
sibile tibi in singulis vir
tutibus sanctorū tuorū
vitalis et agricole tem
plū sacratū est: quodia
nus presul intendas: o
rationesq; seruorum tu
orū que fundūt in hoc

loco: diuina tua suscipi
at misericordia. fiat ti
bi in honorē sanctificati
ōis omne sacrificium:
quod in hoc templo fide
integra et pia scouitate
defertur. Et cū ad illam
aspekeris hostiam saluta
rem. per quam peccatum
mundi huius abluatur:
respicias etiam ad has pie
hostias castitatis et diu
turno eas tuearis auxilio:
vt fiant tibi in odorē sua
uitatis hostie acceptabi
les xp̄o dño placentes: et
integrū spiritum eorū et
corpus sine querela: lo
cūq; vsq; in diem domi
ni ih̄u xp̄i filij tui serua
re digneris. Passi sūt au
tem sancti martyres vita
lis et agricola. i. prouin
cia ytalie in ciuitate bono
mensi: sub dyocleciano et
maximiano ip̄eratoribus.
pridie nonas nouēbris:
regnante dño nro ih̄esu
xp̄o: cui est honor et glia
i secula seculorum amen.

*In scōz martyrum quatu
or coronatorū. Lectio. p̄a.*

Edm̄ perrexisset di
ocletianus augustus

pānomā. ad metella diu
sa in sua presentia de mō
tibus abscidenda: factum
est dum omnes artifices
metallicos congregaret:
inuenit inter eos magne
peritie artis homines ibu
tos: claudii. castorum.
simplicii. symphorianum
atq; nicolstratum: mirifi
cos in arte quadzartaria.
Hi occulte xp̄iam erant cu
stodientes mandata dei: et
quicquid artis operabant
in sculptura: in noīe dñi
nri ih̄u xp̄i sculpebāt. Vē
tū est autem quadā die i
perante dyocleciano augu
sto: vt simulacrum solis
cū quadzaga. ex lapide
thaso artifices cū omni ar
gumento: currū et equos
vel omnia ex hoc lapide scul
perent. *Lectio secunda.*

Eodem autem tem
pore om̄s artifices
cum philosophis cogitan
tes: ceperunt artis huius
declinare sermonem. Et cū
incidissent lapidē magnū
ex metallo thaso: non con
ueniebat ars sculpture. se
cundum preceptū dyocle
tiani augusti: et multis

394
diebus erat contentio iter
artifices et philosophos.
Quadam autem die con
uenerunt omnes artifices
in viū. numero sexcenti
viginti duo cū philosophi
quinq; ad textū lapidis:
et ceperunt venas lapidis
perquirere. Eratq; mira co
tentio: inter artifices et
philosophos. *Lectio. iij.*

Ene ceperunt phi
losophi contra dan
diū. symphorianū. nico
stratū. castoriū atq; sim
plicii: habere altercatio
nem dicentes. Quare in
arte vestra preceptis p̄f
sum dyocletiani augusti
non obeditis. et facitis
eius voluntatem? Clau
dius dicit. Nos nō blas
phemamus creatore n̄m:
quia nos ipsos non confū
dimus vt rei iucemur
in conspectu eius. Philo
sophi dixerunt. Clariut
quia xp̄iam estis. Casto
rius dicit. Vere xp̄iam
sumus. Tūc philosophi
elegerunt alios artifices
quadzartarios: et fecerūt
sculpsentes asclepiū ex
metallico pro comro: et p

beatus martyr signaculo
crucis munitus. mamb;
post tergum ligatis i fo
co propellitur. Et circū
spiciens vidit in turba la
cymantem cleonicum
qui cum eo tyro adductus
fuerat: et exclamans dix.
Cleonice expecto te. festi
na et me sequere. Et cum
iam flammam globis vn
diq; vallaretur: beatus mar
tyr orationem fudit lau
dams et glorificans patre
et filium et spiritum sanctum:
sicq; sanctam animam xpo
reddidit quinto idus no
uembriis. Quedam autem
mulier eusebia nocte colle
git corpus illius: et i syn
done munda inuoluens tras
tulit in possessionem suā:
in loco qui appellatur eu
charita.

**In sancti martini epi
scopi et confessoris. Ad
matutinas. Inuitatorium.**

Audemus deum
nostrum. In con
fessione beati mar
tin. **ps.** Venite.

Iste confessor. **ymn.**
dñi sacatus: festa
plebs cuius celebrat p or
bem: hodie letus meruit se
creta scandere celi. **Qui**
pius prudens huilis pud
cis: sobrius castus fuit et
quietus: vita dñi presens
vegetauit eius corporis
artus. **Ad sacra** cuius
tumuli frequenter mēbra
languentium modo sancta
ti: quolibet morbo fuerit
grauata restituitur. **En**
de nunc noster chorus in
honore ipsius hymni ca
mit hunc libenter: vt p̄ys
eius meritis iuuemur oē
per eū. **S**it salus illi
deus atq; virtus qui su
pra celi residens cacumen:
totius mūdi machinam
gubernans trinus et vnus.
Amen. **In primo noct. añ.**
Martinus adhuc cathedra
nus: hac me veste contexit.
ps. Beatus vir. Cum reli.

de vno mīe. **Ant.** Sancte
trinitatis fidem martinus
confessus est baptisim grati
am percepit. **ps.** Quare fre.
ant. Ego signo crucis non
clypeo protectus aut galea
hostiū amicos penetrabo secu
rus. **ps.** Dñe quid multi.
Situr. Lcō p̄ma.
Martinus sabarie
p̄inomori oppido orui
dus fuit: sed intra itali
ticam alitus est: parentib;
secundū seculi dignitatē
non infimis gentilibus
tamen. Pater eius miles
primū: post tribus militū
fuit. Ipse armatam militiā
in adolescentia secutus: in
ter scalares alas sub rege
constantino: deinde sub in
liano cesare militauit. Nō
tamen sponte: quia a pri
mis fere annis diuinam
potius seruitutem sacra il
lustris pueri spirauit ifan
tia. Nam cum esset aīoz
decem inuitis parentibus
ad ecclesiam confugit: se
q; cathedram fieri pos
tulauit. Ador mirū i mo
dum totus in dei opere cō
uersus: cū esset annorum
duodecim. heremū concu

puuit. fecissetq; votis sa
tis: si etatis infirmitas
non impedimento fuisset.
Animus tamen eius aut
circa monasteria: aut cir
ca ecclesiam semper inten
tus: meditabatur adhuc
in etate puerili: quod po
stea deuotus impleuit. Sed
cum edictum esset a regib;
vt veteranorū filij ad im
litiā scriberentur: prodete
patre qui felicibus eius ac
tibus inuidebat cū esset
annorum quindecā. cap
tus et catenatus sacramē
tis militibus implicatus
est: vno tantū seruo co
mite contentus: cui tamē
versa vice dñs seruiebat:
a deo vt plerūq; caldā mē
ta ei ipse detraheret: et ipse
detergeret: cibum simul
caperent. hic sepius mmi
staret. **R.** Hic est martinus
dilectus dei pontifex: cui
dñs post apostolos tantam
gratiam conferre dignatus
est. Vt in virtute trinitatis
deifice mereretur fieri triū
mortuorum suscitator ma
gnificus. **V.** Sancte trimi
tatis fidem martinus cōfes
sus est. **ut in. Lectio scda.**

Triennium fere ante baptismum in armis fuit: integer tamen ab hys vitijs: quib' illud hominū genus impleri solet. Multa illi circa cōmilitantes benignitas. multa charitas: patientia vero atq; humilitas ultra humanū modū. Nā frugalitatem laudari in eo non est necesse: quia ita usus est: ut iam illo tempore non miles sed monachus putaretur. Quibus rebus ita sibi omnes cōmilitones deuinxerat: ut cum miro affectu venerentur. Nec dum tamen regeneratus in xpo: agebat quēdam bonis operibus baptismatis candidatū: assistere scilicet laborantibus: opē ferre miseris. alere egētes. vestire nudos: nichil sibi ex militie stipendijs pter quotidianū victum referuabat: iam tunc euangelij non surdus auditor: de castino non cogitabat. **Re.** Dñe si adhuc populo tuo sum necessarius: non recuso subire propter eos

laborem. fiat voluntas tua. **N?** Oculis ac manibus in celum semper intentus inuictū ab oratione spiritum non relaxabat. fiat volun. **Q**uodam **Lctō. iij.** itaq; tempore cui iam nichil beatus martinus preter arma et simplicem militie vestem haberet: media hyeme que solito asperior inhorruerat: adeo ut plerosq; vis algoris extingueret: obuiū habuit in porta ambianentiū ciuitatis pauperem nudum. Qui cum pretereūtes ut sui miscerentur oraret: omnesq; miserū preterirent: itellexit vir deo plenus sibi illū alijs misericordiā nō prestantibus resuani. Nō tamen ageret: nichil preter clamidem qua idutus erat habebat. Jam enī reliqua omnia in opus simile consumpserat. Arrepto itaq; ferro quo accinctus erat mediam diuidit: partēq; eius pauperi tribuit: reliq; rursus induitur. Interea de circumstantibz risere nōnulli: quia deformis esset: et truncatus habitu videret.

Multa quidem quibus erat mens sanior altius genere ceperunt: q; nichil simile fecissent: cū utiq; plus habentes. vestire pauperem sine sua nuditate potuissent. Nocte igitur insecuta cū se sopori dedisset: vidit xpm clamidis sue q; pauperem texerat pte vestitū: intueri diligentissime dominū: vestemq; quam dederat iubetur agnoscere. **Ador** ad angelorum circūstantiū multitudinē: audiuit ihm clara voce dicentem. **Martinus** adhuc circumcūctus hac me veste contextit. **Re.** O beati viri martinū antistitem. qui nec mori timuit nec viuere recusauit. **N.** Dñe si adhuc populo tuo sum necessarius non recuso laborem: fiat voluntas tua. **Qui.** In secūdo noct. **an.** Confido in domino q; filia mea precibus tuis reddita sit sanitati. **ps.** Cū inuocarem. **an.** Denādi cogitata dei virtute ad baptismi gratiam peruenit. **ps.** Verba mea. **ant.** O ineffabilem virum per quem nobis tanta miracula dōri.

397
sant. **ps.** Dñe dñs noster. **Re.** **Lectio. q̄ta.** **Q**uodam **an.** memor dñs dictorum suorum que ante predixerat: q̄dū fecistis v. m ex minimis istis michi fecistis: se in paupere professus est fuisse vestitum. Et ad confirmandū tam boni operis testimonium in eodem se habitu quē pauper acceperat: ē dignatus ostendere. Quo viso vir beatissimus nō i gloria ē eleuatus humana: s; bonitatem dei in suo opere cognoscens. cū esset aīorū duo de viginti ad baptismū conuolauit. Nec statim militie renūciauit: tribum sui precibus deuictus: cui contubernium familiare prestabat. Etenim transacto tribunatus sui tempore: renūciaturum se seculo pollicebatur: quia martinus expectatione suspensus: per biennium fere postea q̄ est baptismū cōsecutus: solo scilicet nocte militauit. Interea irruentibus intra gallias barbaris: iulianus cesar coacto in vniū exercitu apud va.

gionū ciuitatem donati
uū cepit erogare militi
bus: et ut est consuetu
dimis singuli citabantur:
donec ad martinū vētū ē.
Tunc vero oportunū tē
pus existimans: quo pe
teret remissionem: neq;
cū integrū sibi fore arbi
trabatur: si donatiū nō
militaturus acciperet. Hac
tenus inquit ad cesarem
militauit tibi: patere ut
nūc militem deo. Dona
tiū tuū pugnaturus ac
cipiat alter. xpi em̄ ego
miles sum: pugnare mi
hi non licet. **R.** Oculis
ac manibus in celū semp
intentus. Inuictū ab ora
tione spiritū nō relaxabat.
N. Dum sacramenta offer
ret beatus martinus glob
igneus apparuit super ca
put eius. Inuictū. **Lcō. v.**
N. Dnc vero adūsus
hanc vocem tyrannus
infremuit: dicens
cū metu pugne que post
ea die erat futura: nō
religionis gratia detrec
tare militiam. At marti
nus intrepidus imo illa
to sibi terrore cōstātor:

si hoc inquit ignaue a
scribitur non fidei: cras
tina die ante atiem ī ar
mis astabo: et in nomi
ne dñi ihū xpi signo cru
cis non clypeo protectus
aut galea: hostiū cuneos
penetrabo securus. Retru
di ergo in custodia iube
tur facturū fidem dictis:
ut inermis barbaris obij
ceretur. Postera die hos
tes legatos de pace mise
runt: sua omnia seq; de
dentes. Unde quis dubi
tet beati viri fuisse victo
riam: cui prelatū sit ne i
ermis ad preliū mitteret.
Et quis pius dñs serua
re milite suū licet inter
hostiū gladios et tela po
tuisset: tamen ne vel ali
orū morte sancti viri vi
olaretur obtutus exemit
pugne necessitatē. Neq;
n. alia pro milite suo xps
debit prestare victoria:
q; ut subactis sine sāgu
ne hostibus nemo more
retur. **R.** Beatus martin
obitū suū longe ante pre
sciuit: dixitq; fratribus.
Dissolutionem sui corporis
immerere: quia indicabat

se iam resoluū. **N.** Viribus
corporis cepit repente desti
tū: conuocatisq; discipulis
dixit. Dissolutionē. **Lcō. vj.**
B. Latus igitur mar
tinus obitū suū
longe ante presciuit. Di
xitq; fratribus dissoluti
onem sui corporis imine
re. Interea causa extitit
qua condatensem dyoce
sim visitaret. Nā clerici
inter se ecclesie illius dis
cordantibus: pacem cupi
ens reformare: licet sine
dierū suorū nō ignoraret:
proficisci tamen ob huius
modi causam non recusa
uit: bonam hanc virtutū
suarū consumationē exis
timans: si pacem ecclesie
redditam reliquisset. Ali
q̄dū ergo in vico illo vel
ecclesia ad quā ierat com
moratus pace inter cleri
cos restituta: cū iā regre
di ad monasteriū cogita
ret: viribus corporis cepit
repente destitū: conuoca
tisq; discipulis indicauit
se iam resoluū. Tunc vero
factus est meror et luctus
ommū: voce vna plange
tū. Cur nos pater deseris.

398
aut cū nos desolatos re
linquis. Inuadent enim
gregem tuū: lupi rapa
ces. Et quis eos probi
bebit a morsibus percusso
pastore? Scimus quidē
desiderare te xpm: sed sal
ua sunt tibi tua premia:
nec dilata minuētur: nū
potius misere quos dese
ris. Tunc ille motus huius
fletibus: ut totus semper
in dño misericordie visce
ribus affluebat: lacrimas
se perhibetur. Conuersus
q; ad dñm: hoc tantum
flenti voce ait. Dñe si ad
huc populo tuo sum nec
cessarius. non recusō labo
rem: fiat voluntas tua.
R. Dixerunt discipuli ad
beati martinū: cur nos pa
ter deseris. aut cū nos deso
latos relinquis. Inuadent
enim gregem tuū lupi rapa
ces. **N.** Scimus quidē desi
derare te xpm: sed salua sūt
tibi tua premia nostri poti
misere quos deseris. In
uadent enim gregem. **In. iij.**
noctur. a. Dñs ihūs xpūs
non inquit purpuratū aut
dyademate reuolūtū se ven
turū esse predixit. **ps.** In

dñō confido. **an.** Sacerdos
dei martine aperti sūt celi
et regnū patris mei. **p.** Do
mine quis habitabit. **an.**
Sacerdos dei martine pas
tor egregie ora pro nobis
dei. **ps.** Dñe in virtute t.
Imirum **Leo: vii.**
Inter spem amorem
q̃ positus. dubitauit pe
ne quid mallet: quia n̄
hos deserere. nec a xp̄o vo
lebat diutius separari.
Nil tamen in voto suo
ponens aut volūtati re
linquens: totum se dñi
arbitrio potestatiq̃ com
misit. **ps.** Mōne tibi h̄ys
paucissimis verbis dicē
videtur. Grauis quidē
est dñe corporee pugna
militie: et satis est iam
q̃ buculq̃ certauit: sed si
adhuc in eodem labore p
castris tuorū stare me
precipis. non recusō la
bozem: nec fatiscentem
causabor etatem. **Adm.**
a tua deuotus implebo:
sub signis tuis quo ad
ip̄e iusseris militabo. Et
q̃uis optanda sit sem sel
fio post laborem: est am
mus tamen victor. **ano.**

rū: et cedere nescius senec
tuti. At si iam parces eta
ti: bonū michi est dñe fi
at voluntas tua: hos vero
de quibus timeo ip̄e custo
dias. **O** virū ineffabile:
nec labore victū. nec mor
te vincendū: qui in nul
lam partem se promior i
clinauit: nec morti timu
it. nec viuere recusauit.
Itaq̃ cū iam per aliquot
dies vifebatū teneretur:
nō tamen diuino opere
cessabat. Pernox in ora
tionibus et vigilijs: fa
tiscentes artus spiritui
seruire cogebat: nobili
illo stratu suo in cinere
et ciliāo recubans. Et
cū a discipulis rogaretur:
vt saltem vilia sibi fine
ret stramenta supponi:
non decet inquit filij xp̄i
anū nisi in cinere et cili
āo mori. Ego si vobis
aliud relinquo: ip̄e pereō.
Oculis ac manibus i ce
lū semper intentus: inuc
tum ab oratione spiritū
non relaxabat. **Re.** **O** be
tū virum in cuius trāsitu
sanctorū cūit numerus
angelorū exultat choros.

omniūq̃ celestū. Virtu
tum occurrit psallentium
exercitus. **N.** Ecclesia vir
tute roboratur: sacerdotes
dei reuelatione glorifican
tur quem michael assump
sit cum angelis. Virtutū
occurrit. **Lcō. vii.**
Cū a presbiteris
qui time ad eum
confluebant rogaretur:
vt corpusculū lateris mu
tatione releuaret: fūte
inquit fūte me fratres
celum potius respicere q̃
terram: vt iam suo itinere
iturus ad deū spiritus di
rigatur. **Hec** locutus: vi
dit dyabolū prope assiste
re. Quid inquit hic astā
o cruenta bestia? Nichil i
me fūeste inemes: abra
cūmus me recipiet. Cum
hac ergo voce: flagitātū
diuinis operibus celo spi
ritum reddidit. Cestati
quoq̃ nobis sunt qui af
fuerunt: iam in exanimi
corpore glorificati homin
vidisse se gloriā. Vult
eius luce clarioz remtebat:
cum membra cetera. nec te
nuis quidem macula fuf
caret. In alijs etiam et in

illis tandem artubus nō
putendis: septēms quo
dāmodo pueri gratia vi
debatur. Quis istū vnq̃
ciliāo tectū: quis cūen
bus crederet innolutum?
Ita vitro purior. lacte cā
didior: iam in quadā fu
ture resurrectionis gloriā
et natura imutate carnis
ostensus est. Jam vero in
obsequiū funeris credi nō
potest quanta hominū
multitudo conuenerit.
Tota corpori obuiā ciui
tas ruit. Cuncti ex agris
atq̃ vicis: multiq̃ ex vi
cims etiam vrbibus afflu
erunt. **R.** **Martinus** abra
be simi lectus excipitur: mar
tinus hic pauper et modic.
Celi diues ingredi. **f. hym.**
nis celestibz honoratur. **N.**
Martinus episcopus migra
uit a seculo viuit i xp̄o gem
ma sacerdotū. Celi diues
ingreditur. **Lcō. ii.**
Quā tus luctus ho
minū. quāta me
rentium precipue lamen
ta monachorum: qui eo
die vsq̃ ad duo milia mo
nachorū conuēnisse dici
tur. Specialis martini

gloria: cuius exemplo i
dñi seruitute stirps tāta
fructificauerat. Agebat
nimrū ante se pastor ex
tinctus greges suos: san
cte illius multitudinis pal
lidas turbas agmina pal
liata: et aut emeritorum
laborū senes. aut iuratos
xpi in sacramenta tyrones:
tam virginū chorus fletu
abstinens pre pudore: cū
letandū potius ille esse se
toret. quem suo dñs gre
mio confoueret: q̄ sanc
tus dissimulabat gaudio
quod dolebat. Siquidez
flere pudor prohiberet: ge
mitū extorquebat affectus.
Etenim tam erat sancta de
illius gloria exultatio: q̄
pia de morte cōfusio. Ig
nosce flentibus. gratula
re gaudentibus: q̄ pius
est gaudere martino. et
pium est flere martinū:
dū unusquisq; et sibi pre
stat vt doleat: et illi vt gau
deat. Hoc igitur bñi viri
corpus vsq; ad locū sepul
chri hymnis canora cele
stibus turba prosequitur.
R. Quantus luctus om
niū: quanta precipue lamē

ta monachorū. Quia piū ē
gaudere martino. et piū est
flere martinū. **R.** Beati viri
corpus vsq; ad locū sepulchri
hymnis canora celestis tur
ba prosequitur. Quia piū.

In sancti mēne. Lectio. i.

In sythia metropo
li phrygie salutare:
passio sancti mēne
martiris. Qui persecuti
one dyocletiani et maxi
miani. cū esset miles no
bili genere: et ex egyptio
rū prouintia ortus: ab
renūtiāns terrene militie
pamū celesti regi secreta
conuersatione i heremo
militauit. Deinde i nata
licys prefatorū impera
torū procedens ad publi
cū ac se xpianū libera vo
ce coram eis declarāf: tra
ditus est pirro duci tor
quendus. Qui iussit eū
in carcerem recludi: quā
dū imperatorū natalia
a celebrentur. **Lectio. ii.**

Peracta igitur festi
uitate: assidēte eo
pro tribunali iussit eum
suis aspectibus presenta
ri: cui et dixit. Hesternā
etenim die infauste teme

rarie ausus es theatrum
introue: et vanissimis
nescio quibus eloquijs
prophanare: maxime cū
de te assentur mē fuisse
militie. **Sacrifici dñs**
vt omnia tibi que per ig
norantiam gessisti igno
scantur: et ad honorem
pristinū reformeris. Ad
huc beatus mennas cum
respondisset: ego huius
seculi honore nō delector:
sed xpi dñi discipulus ef
fici cupio: iubente duce
extensus et neruis bubā
li manibus ligatus tam
diu a militibus virgis
cessus est: donec sāguine
ipius platee locus reple
retur. Deinde in eculco
erungulatus. et lampa
dibus circū latera adust:
alioq; plage eius iposi
to. per tribulos quoq; et
fudes ferreas ligatis ma
nibus et pedibus tract:
plumbatis etiā collo et ma
xillis grauter contusus:
in laude et cōfessione om
nipotentis dei imobilis
permansit. **Lectio. iii.**

Puissime pirrus
dux sententiam ex

tabella recitari precepit.
Mennam ex militia om
niū xpianorū auctorem.
nolentem acquiescē pre
ceptis imperatorū: neq;
volentem sacrificare dñs:
gladio animaduerti pla
cet: et corpus eius cōbu
ri. **fūrtim** itaq; a xpiani
corpus eius e medio igni
creptū est: et mūdīs linte
animumbus aromatibusq;
conditū: debita veneratio
ne in cimiterio tertio id
nouembis curatum est.
Cuius deinde sacri corp
constantino polim trans
latum: ciuitate regia di
gno honore veneratur.

**In sancti martini pape
et martiris. Lectio prima**

Martinus de ciui
tate tuderina p
uinitie tuscie: se
dit annos quinq; mēse
vñū. dies vigintisex. Ihu
ius temporibus paulus
constantino politane vr
bis episcopus. inflatus
superbie spiritu adūsus
rectū sancte ecclesie dog
ma: audacter presūpsit
paternis diffinitionib;
contrare. **In super stu**

diut ad cooperimentum
proprij erroris quibz dā
subreptionibus: vt clene
tissimo principi suadet
typum exponere: quo ca
tholicū dogma destrueret.
In quo typo omnes om
nino vocē sanctorū patri.
cū nefandissimorū hereti
corū editionibus enarra
uit: nec vnā aut duas
voluntates aut operatio
nes in xpo dño nostro dif
fimens confiteri. Qua
de re huiusmodi prauu
tatem suā defendens. qđ
nūq̄ nec a prioribus he
reticis presumptum est.
ipse illicite presumere stu
diuit: in tantū vt altare
sancte cedis apostolice qđ
erat in domo placide sa
cratū in venerabili oracu
lo subuertens dirupit:
prohibens ne adorandā
immaculatam hostiā apo
crisarij nri ibide deo offer
re valeant: nec cōmuni
onis sacramenta perapi
ant. **Lcō. ij.**

¶ Vi videlicet apocr
isarij: quia ex pre
ceptione apostolice auc
toritatis commonuerūt

eum: vt de tali heretico in
tentu recederet: neenō et
contestari nisi sunt: per
secutionibus diuersis.
cū alijs orthodoxis viris.
et venerabilibus sacerdo
tibus insecutus est eos:
quosdam eorū in custo
diam retrudens. alios in
exiliū deportans: alios ver
beribus submitbens. Qui
bus pene omnem mūdū
conturbantibus: ex diuer
sis locis querelas contra
eos ad apostolicam nos
tram sedem plurimū orto
doxi monstrantur: cōi
rantes vt totius mali tā
teq̄ quersionis per aposto
licam auctoritatē absci
datur cōmentū: quaten
minime totius corpus ec
clesie catholice nocibilis
eorū hereseos languor di
rumpere valeat. **Lectio. iij.**

¶ Vnde martinus sā
ctissimus ac beatif
simus episcopus misit
congregauit episcopos i
vrbe roma centū quinq̄:
et fecit synodū secundū
instituta patrū ortho
dorum in ecclesia saluato
ris iuxta episcopiū laterā

nense: sedentibz epīs pres
biteris. astantibus dy
combus et clero vniuer
so. Et condēpnauerunt
cyriū alexandrinū sergiū
et pyrrū: et paulū p̄iar
cham constantinopolita
nū: qui nouitates cōtra
immaculatam fidē presūp
serant innectere. Q̄m
ipsam excludere properā
tes: hereticozū dogmatū
contra catholicam dei ec
clesiam dei ecclesiam con
fusionem concinnauerūt:
anathematis vltione per
cussi sunt. Que synodus
hodie archiuo ecclesie cō
tinetur. Et faciens exem
plaria per omnes tractus
orientis et occidentis di
rexit: et per manus ortho
doroꝝū fidelium dissem
nauit. **Lectio. vj.**

¶ Ipsis diebz direxit
imperator in ytalīā
olympiū cubiculariū: et ex
archiū ad regendam om
nem ytaliam: et precepit
eis dicens. Oportet glo
riam tuam sicut nobis
suggessit paulus patriar
cha huius a deo cōseruan
de vrbis peragere. Et si

quidem inuenieris prouī
ciam ipsam consentientē
in typo a nobis exposito:
tene omnes episcopos q̄
ibi sunt: et hereticos pos
sessorū atq̄ habitatoꝝū
et peregrinos: vt in eodez
subscribant. Si autem
quomodo nobis sugges
sit platon gloriofus pa
tricius cuprius glorio
fus. potueris suadere exer
citū ibidem existenti: in
bemus tenei martinum
qui hic erat apocrisarius
in regia vrbe: et postmodū
in omnes ecclesias legere
eum qui factus ē a nobis
orthodoxus typus: et om̄s
episcopi ytalie i ipso sub
scribant. Si autem inue
neritis contrariū in tali
causa exercitū tactū ha
betote. donec obtinueritis
prouintiam: et potueritis
vobis exercitū aggregare
tam romane ciuitatis q̄
rauenatis: vt ea q̄ vobis
precepta sunt. q̄tocius
explete valeatis. Qui pre
dictus olympius veniēs
in ciuitatem romanā: ci
uenit sanctam romanā
ecclesiam coadunatam.

cū omnibus epīs ytalie
seu sacerdotibz vel clero.
Et volens adimplere ea
que sibi iussa sūt: armās
secum exercitum: virtute
voluit scisma sancte ro-
mane ecclesie itromittere
Hoc per plurimū tempus
actū est: et non illū omī
potens deus permisit que
intebatur pficere. *Ltō. v.*
Udens ergo se a san-
cta dei ecclesia catho-
lica et apostolica supera-
tum: necesse habuit de su-
a quasi mala intentione
declinare: et quod non
potuit per manū armatā
facere: subrepticio modo
per missarum solemnia
in ecclesia sancte dei gem-
tricis semperq; virginis
marie ad presepe: dū cō-
munionem ei porrigeret
sanctissimus papa. voluit
eū interimere: vt manda-
uerat suo spatario. Sed
omnipotens deus qui so-
litus est seruos suos orto-
dotos arcūtegere ⁊ ab oī
malo eripere: ipse excecavit
spatariū olympi exarchi:
et non est permissus vidē
pontificem quando exar-

cho cōmunionē porrexit
vel pacem dedit: ne san-
guis eius effunderetur:
et catholica dei ecclesia he-
resi subiugaretur. Quod
postmodum predictus ar-
miger: diuersis cū iussu
mandis pfessus ē. *Ltō. v.*
Udens ergo olympi
exarchus quia ma-
nus dñi arcūtegebat mar-
tinū sanctissimū papam:
necesse habuit se cum pō-
tifice concordare: et oīa
que ei iussa fuerant eidē
sanctissimo episcopo in-
dicare. Qui facta pace
cum sancta dei ecclesia: col-
ligens exercitū profectus
est in siciliam aduersus
gentem saracenorū: qui
ibidem inhabitabant. Et
peccato faciente: maior i-
teritus in exercitu roma-
no peruenit. Et post hec
idem exarchus morbo in-
terijt. Deinde directus est
ab imperatore theodorus
exarchus cognomento ca-
liopaci: cum theodoro ipe-
riali cubiculario qui ⁊ pel-
lurus dicebatur. cū iussu
one. Et tollentes sanctis-
simū papam martinū de

confortiū gressibus furti-
uis euitans ad ecclesiam
properabat: et oscula de-
uotissima parietibus im-
primens: xpristi laudes
quas imperite lingue de-
negabat offitii membro-
rum nutibus pro etatis
modulo psoluebat. *Lco. ij.*

Derilibus igitur
annis in dei timo-
re transactis: lathgrauo
turingie in coniugem co-
pulata: et si ea que sui vi-
ri erant pudicitia seruata
curaret: non minus q̄ dei
sunt sedula sequebatur: de
marie prudentia et marthe
solicitudine non recedens.
Nocturno nāq; tempore
plumarū spreta mollietie
viri fugiebat amplexus:
orationibus et genuflexi-
onibus occupanda. Sic
q; dum esset vir in accu-
bitu suo: nardus cuius da-
bat sanctitatis odorē. Di-
ebus quidem singulis pi-
etatis offitio dedita: licet
exterius induta regalibz.
ne terrem viri oculos of-
fendere videretur: iterius
tamen sub alia tegmine
celestem sponsū gerebat ab-

scoditū: viduis. pupillis.
egrotis. ceterū inclusis er-
gantibus: et egentibus sin-
gulis singulana subuenti-
onis remedia ministrādo.
Cuiusdam etiam pauperis
gravi capitis languore co-
repti: quasi filij curā gerēs.
capillos eius manu tōnde-
bat propria: caput frequē-
ter in pomeri secreto lauās.
vt oculos effugeret ancilla-
rum. *Lco. iij.*

Hanc si quidem felix
papa gregorius no-
mus suscepit in filiam. pro-
terit deuotam: eius sancte
inchoationis propositum
vsq; in felicem exitū mul-
ta sollicitudine psecutus.
Cuius sitibundā animā
verbi celestis potauit irri-
guo: et euangelica erudi-
tione refecit. Sicq; regi-
na sapientia salomonis
instructa: salutiferum bi-
bens imbrē. tot protulit
mampulos operū: quot
suscepit semina precepto-
rū. Que xpo sponso cupi-
ens copulari. terrem spon-
si cepit declinare consorti-
um: de cuius rebus nec co-
tingere volebat aut vesca:

nisi de redditibus pprijs
vel licite cōquisitis. Cū
autem teuthomam gra-
uis virgeret inedia: cap-
tata viri absentia. fidelis
et prouida dispēsatrix su-
per afflictis pia gerēs vi-
scera: domus sue frumen-
ta egentibus erogabat:
cupiens in celis metere.
quod per pauperū manū
seminabat i terris. Jam-
q; a viri lege soluta. depo-
sitis glorie secularis exu-
ijs. quibus interdum
exterius pro conformita-
te seculariū utebatur: ne-
mens cultui religionis a-
scripta puluere mūdano
sordesceret: vilis tūmce
decore vestitur: ac diuiti-
arū contempta iactantia
et generositate parentum:
nobilissimis orta natali-
bus se mūdo fecit ignobi-
lem vt nobilitaretur in ce-
lis: pro corona suscipiēs
ancrem. et cilitiū pro fas-
cia pectorali. Pallebant
ora vigilijs abstinentie
tenuitate confecta: et iā
martyrem adhuc viuen-
tem: caro premoztua tes-
tabatur. *Lco. iij.*

Ic enī mulier cha-
nanica de fluxu ter-
rene sollicitudinis libera-
ta: se totis conatibus pie-
tatis exercens: dum die
quadam defixis i celum
oculis contemplationi
vacaret: vt quasi de huma-
ne conuersationis confor-
tio videretur abstracta: dei
filii dulcem illesū ad se in-
clinatum celis patentibus
vidit: inter alia sibi consi-
liationis lemmēta dicē-
tem. Si tu vis ēē meci
ego ero tecum: et a te nul-
latenus sepabor. Tūc sup-
tibus proprijs nobile ho-
spitale construxit ampla
possessione dotatū: sua que-
q; preciosa momlia et gra-
de pecunie cantitatē: eidē
loco liberaliter est largita.
In quo receptam multitu-
dinem pauperū corporali
visitabat obsequio: afflu-
enter eis necessaria submi-
nistrans: pedes eorum et
capita incredibili huma-
nitate lauando. Leproso-
rū etiam vlcera que pene
defluentibus membris as-
pectum etiam ipm horribē
offerebant: capitis sui ve-

lo mūdabat. et votiuo de
osculabatur affectu: cur
rentem detergens lacrimam.
offitio pie manus: nec fa
stidientis inditio nec la
boris tedio denotanda.

Ende **Lectio. v.**
propinquoꝝ de
stituta suffragio. castris
et possessionibus ceteris
spoliatur: et velut profu
ga premitur exili vilitate:
vt ad reclinandū caput si
bi diuersorio denegato. i
ter porcorū agmina stra
tū querere sordidū cogere
tur: actionis pams et bre
uioris aque subsidii q̄si
delicias putatura. **S.** mu
lier fortis et sancta: hylan
tate mentis iniuriam. et tole
rantia superans pauperta
tem: sub afflictionis mal
leo super incudē patientie.
dilatata: miserationis so
lite non oblita. lanā ma
nibus operabatur et linū:
de sui laboris ipendio. mu
dos pauperū humeros ve
stitura. Per alienas etiā
cedes quasi questuaria ele
mosinas venabatur pau
perū vñibus erogandas:
egere sibi cupiens vt pro

rimis abundaret. **Lco. vij.**

Cum autē quadā
die per platee me
diū. supra lapides quosdā
ad declinandū lutū compo
sitos. sub paupere habitu
mulier veneranda trāsiret:
in ipsius breuis itineris me
dio. vetulā iuenit obuiā:
dudū inter alias sue domi
nicillas stipendys enutri
tam: que dominā suam in
habitus vilitate contēptā
cedere forsitā erubescens:
receptorū beneficiorū obli
ta. semilibus humeris ar
matis ad impetū. delira
vetula crudeliter immergit
in lutū. Que tandem as
pectu placido subridens et
gaudens: vestibus sordida
tis exurgens. nō cōtume
liam pro iniuria suscepta
rependit: nec generis sui
conatauit fastigia in ve
tule vilitatem: nō murmur
resonat non querimonia:
non calumpniā suscitāt.
nec ultores interpellat: s;
patientie locus. et lenitate
verborū vesaniā iniurian
tis refrenans: protinus i
laudes et gratias creatoris
erupit: exemplo magistri

superioris edocta. qui cum
malediceretur non male
dicebat: veniam pro trās
gressoribus deprecatus.
frequenter etiā dū pro
aliquoꝝ salute dei mise
ricordiam implozaret:
illis pro quibz orabat fu
dor nimius erumpebat:
quali miserationis adipe
per orationis instantiaz
circumsusis. **Lectio. vij.**

Calibus vite cursu
feliciter expedito:
domesticas suas predices
obitu suū: prescia sui fi
nis inter sacre scripture
colloquia. et pueri ihesu
magnalia repetita: ei be
atū reddidit spiritū cui
obsequijs deuouit i mū
do vitam: et vite eterne
felicia cōmendatione com
mendans. Ipsius quidem
corpus ad sepulture no
bilioris hospitii diebus
iacens quatuor ihuma
tū: non fetore corrupti
cadaveris. sed aromatu
suauitate fragrabat. Cō
currunt vñdīq; populi
ad tam venerabile funus:
lachrymarū lamenta por
tantes. non minus sin

gulari turbati dispendio.
q; de decedētis affectu. sit
proceribus ex cōtactu do
mestici sanguinis: cau
sa non remota doloris.
Matris vbera doloris plis
illachrymat: deplozant
pauperū latera secutire
nuditatis iniuriā: et collap
sam nutricis manū. icura
ta dolent vlcera leprosoꝝ
Plangit religiosa religio.
et quasi viduata torquet:
et matre cois subuentionis
extincta triste meroris enē
tū. non serus. nō cōditio
declinauit. Sed inter la
menta plorantiū. et tristes
vlulantiū voces: votive le
ticie causa succrescit. pri
ora fomenta tāti doloris
extinguēs: dū sanctissime
femine corpus stupenda
miraculorum nouitate do
ruseat: vt miserationis vis
cera que circa proximos
vuiens exerceat: nec mor
tua claudē videt. **Lco. xij.**
Alter variā siquidē
admirationis pre
rogatiua notanda: pauca
de multis fastidietū aur
um fumat auditus. Archi
mū colomensis processit

cuius anima fuerat extorta su-
spendio: iam de patibulo
ad sepeliendum depositum:
elizabeth beatissima propter quod
illius invocata lachrymis
a morte suscitavit. Iohannes
maguntinensis dyocesis.
suspensus laqueo et fracto
fune patibuli: ipsius inter-
ventione liberatur. Puerum
maguntinensis dyocesis.
ad matris votum et lacrimas
suscitavit a morte. Henricus
puer mortuus in flumine:
ipsius invocatione reuixit. fu-
chardus scholaris in aqua sub-
mersus cum ad piscandum per-
gret: mortui suscitavit.
Puer quidam mortuus de
matris utero arte obstetri-
cis conductus: ad eius invocati-
onem spiritum vite suscepit. Bas-
fridus puerum coloniensis dy-
ocesis submersum in puteo
dum aquam in hauriret: iam
mortui vite restituit. Fre-
dericus maguntinensis dy-
ocesis existens in balneo:
dum ibidem pauperem balnean-
tem quem beata elizabeth illu-
minauerat. vobis et vobis
offendisset ad ipsius sancte
invocationem. quod in paupere cre-
debatur offensa: subito sub-

mersus. et prefocatus in a-
qua: facto tandem voto a
parentibus vel matre et uxore
mortuus restitutus est
vite. Henricus maguntinensis
dyocesis. cuius anima
febris acuta extorserat:
mortui suscitavit. *Le. iii.*

Quoniam quidam
henricus nomine de sa-
xonia partibus morbo epilep-
tico fatigatus in sompnio
innotuit elizabeth beatissi-
me se deuotum: et restitu-
tus sanitati: voti quoque execu-
tione dilata recidit in
idem: et tandem soluto vo-
to beneficii integre salu-
tis accepit. Quam plures
etiam eadem egritudine labo-
rantes: ipsius sunt inter-
ventione curati. Nec si qui-
dem curat ydropicos. obse-
sos liberat: cecis visum. surdi
auditu. claudis gressum.
mutis loquelam interpellata
concedit: variis quoque de-
tinentibus languoribus optate
salutis beneficii largiendo.
Ipsius autem predictis vene-
randus antistes fide digno
testium assertione compositis:
gaudet pater in filia: in disci-
pula magister exultat: fi-

delis letatur agricola sui
operis semina in regni ce-
lestis horreum inclusisse. De
de venerabili cardinali
et prelato multorum dili-
genti examinatione pre-
ambula: ipsorum suffultus co-
filio: in ciuitate perusii assi-
stente turba. in magna ista ve-
nerabile dei famula in sanctorum
cathalogo annotauit. Di-
gnis igitur veneratur pre-
conijs: quam stipendijs fe-
licibus dominus honorauit.
Sumat obsecro secularis
gloria diuitum: de femineo
pectore paupertatis exem-
plum. Pauperis erubescat
superbia: dum sic nobilis hu-
miliata descendit. Discat
suos impetus ifrenare luxuri-
a: in tanta pudice femine ca-
stitate. Soluat auaricie
laqueus mulieris eiusdem
liberalitate donante: ut ip-
sius meritum gratie confor-
tes efficiat: qui non fuerint
huius veneracionis expectes.

In sancti pontiani pa-
pe et martiris. *Lectio prima:*

Pontianus nati-
one romanus ex
patre calphurni-
o: sedit annos quique men-

ses duos. martyrio corona-
tur. fuit autem temporibus
alexandri a consulatione populi
am et pelagii. Eodem tempore
pontianus episcopus et hy-
politus presbiter exilio sunt
deportati ab alexandro in
sardiniam. in insula bucca-
na: seuerus et quintiano co-
sulis. In eadem insula
defunctus est. xij. kl. decem-
bris et eiusdem loco ordina-
tus est antipater. xj. kl. decem-
bris. Hic fecit ordinationes
duas per mensem decem-
bris: presbiteros. sex dy-
acones quique episcopos
per diuersa loca numero sex.
Quem beatus fabianus
per nauem adduxit cum
clero: et sepeliuit in cimi-
terio calixti via appia: et
cessauit episcopatus dies
vndecim.

In festo presentationis
beatissime marie virginis:
quod festum primo fuit
celebratum in frantia ex p
cepto xpianissimi regis

frantie necnon et in ceteris
eiusdem regni prouincijs:
dehinc fuit celebratum in
anglia: hispania et non
nullis alijs mundi parti

bus: nouissime sanctissi-
mus papa fixtus quartus
ipsum festum publicauit
ut per totum mundum fi-
eri debeat: ac indulgen-
tiam concessit celebranti-
bus hoc festum et festum
sancti ioseph sub maiori
dupli in eadem bulla.

Ad matutinas: In
utatorium.

Laudantes dominum
iustitiam laudi-
bus virgis vir-

gini. **Ps.** Venite. **ymnus**

Sacre parentes vir-
ginis steriles natu-
raliter: hanc dono summi
numinis suscepit felici-
ter.

Concedentes filiam
ad templum trina deferunt:
deo placentem hostiam ibi ma-
suram deferunt.

Infante
tam tenere creuit virtus
et gratia: in omni complens
opere creatoris obsequia.

Regitur sancti spiritus
domestico dictamine: ois
virtutis penitus decus sple-
det in virgine.

Gloria ti-
bi domine qui natus es de vir-
gine: idem manens in nu-
mine per totum seculo flamme.

Amen. In primo noct. an.

In templum dei gradibus ter-
quimis erat aditus: quos co-
positis genibus ascendit sul-
ta celitus.

Ps. Domine dominus noster.

ant. Nichil insolentie virgo

pretendebat. nam lux sapientie

in ipsa fulgebat.

Ps. Celi ena-

rant. **an.** Ex affectu supplicii

deo famulatur. sed ex gestu

simplici grata veneratur.

Ps. Domini est terra. **N.** Specta

tua et pulchritudine tua. **R.**

Intende prospere procede et

regna. **Lectio prima:**

Cum autem anno

tertio ablactasset

eam: abierunt simul ioa-

achim et anna uxor eius ad

templum domini: et offerentes

hostias domino tradiderunt

infantulam suam mariam i-

contubernium virginum: que

die noctuque in dei laudibus

perseuerabat. Cumque posita

esset ante templum: quinti

decim gradum templi sine

aditorio ascendit: in quo

facto omnes stupor tene-

bat: ita ut pontifices templi

mirarentur. Erat autem

mariam in admiratione om-

nibus: Que cum truxisset

annorum ita naturam gressu

ambulabat: et ita perfectissime loquebatur: et dei laudibus insistebat: ut non infantula putaretur esse sed magna: et quasi iam triginta annorum ita in orationibus persistebat. Insistebat enim in ieiunio: et omnia que mulieres antequam facere non poterant: ista in tenera etate posita explebat. Hec autem sibi ipsam regulam statuerat ut a mane usque ad horam tertiam orationibus insistere. A tertia vero hora usque ad nonam se opere occupabat. A nona vero iterum ab oratione non recedebat: usque dum illi dei angelus appareret: de cuius manu esca acciperet: et melius atque melius in dei amore proficiebat. Denique cum vidisset maiores suas virgines in laudibus proficere: ducebat: et eloquio sue bonitatis agebat ut in vigilis inveniretur prior. In sapientia legis dei eruditior: In humilitate humilior: in carminibus dauticus elegantior: In charitate gratiosior: in puritate purior: in omni virtute perfectior. Erat enim con-

stans et immobilis atque quotidie melior atque melior transibat. Hanc nascentem nullus vidit. Omnis sermo eius tam erat gratia plenior: ut cognosceretur in lingua eius deus. Si quis eam salutaret: illa pro salutatioe deo gratias respondebat. Denique ab ipsa primum erat: ut dum resalutant homines sancti deo gratias dicant. Quotidie autem esca quam de manu angeli accipiebat: ipsa tantum reficiebatur. Esca vero quam a pontificibus templi consequabatur pauperibus diuidebat: frequenter enim videbantur cum ea angeli loqui: et quasi charissimum eius obtemperabant ei. Si quis autem de infirmantibus tetigisset eam: saluus ab eadem hora reuertebatur. Tu autem. **R.** Adhuc sancta fuit et humilis: omnis splendor ornatus gratie virgo pia unde sic nobilis. Thronus dignus sit regi glorie. **V.** Throni cibus natus cum astro fulgido venter virginis in corde prouidus. Thronus dignus. **Lectio.** **Q**uod est ista puella mater et virgo se-

per fratres charissimum: que nunc mundo ostensa quidem cum gradus ascendens: hodie in templo a parentibus presentatur: unde processit: ad quid ascendit: et quante virtutis existat audiamus. Exurgat in medio doctor egregius fulgentius episcopus et dicat. Quid autem putas qualis olim fuerit: vel nunc sit ista persona: que sanctis omnibus proponitur imitanda. Hec autem in primis instruere fas est: quod anima eius et caro quam elegit et habitaculum sibi fecit sapientia dei patris: ab omni malitia et immunditia fuerit purissima: quando in ea et de ea verbum extitit caro factum: dicente scriptura. In malivolam animam non introibit sapientia: nec habitabit in corpore subdito peccatis. Inter omnes itaque sanctos huius beatissime virginis memoria eo frequentius agitur: quo maiorem apud deum gratiam inuenisse creditur: hoc quidem virgo maria primum quod nasceretur diuinis oculis denuntiata: et miracu-

lis designata. Tandem vero nata: progeme diuinitus ordinata: nata siquidem est ut legimus nazareno patre: bethleemica matre: quas urbes ipsius natiuitati vel conuersationi destina esse non tacerunt prophete. Descendit autem a radice illius fide predica abrahe: cui superne promissa fuerat omnium benedictio gentium in suo semine. Descendit a stirpe dauid: quam deus propter notam sibi probitatem sublimauit dicens. Inueni virum secundum cor meum. De regali nempe tribu simul et sacerdotali duxit originem: que summum erat paritura regem atque pontificem. Quod quidem bernardus attestans ait: Quoddam itaque sydereum micat in marie generatione: videlicet quod longe ante patribus diuersimode celsus est repromissa: quod ex abrahe semine et ex regibus orta: quod etiam illi generationi ob singulare primum legum sanctitas diuinitus agnoscitur concessa esse. Hanc enim inter figuras ut dictum est mysticas: sacerdotalis

virga dū sine radice flo-
rit: hanc gedcomis vellus
dū in medio arce sicce
maduit: hanc i visione
ezechielis orientalis por-
ta que nulli vnq̃ patuit
p̃signabant. Hanc etiā
inter prophetas p̃ ceteris
esaias nūc ex radice iesse
virgam orituram: nunc
euidētius virginem pari-
turam promittebat. Tu au-
tem. *R.* Q̃ puram q̃ sanc-
tam deuit matrem esse que
deū genuit: lacte quoq̃ vte-
rū aluit. Strinxit vltis ma-
nibus tenuit. *V.* Tanto regi
sit tam domestica quē vestit
humana tunica. Strinxit vl.

E his autē *Lco. iij.*
de quibus certi su-
mus iheronymus inquit
mentorū prerogatiuis:
ita vt nullis iam ṽsib; cēt
mācipanda nisi diuinis.
Paulisper loquamur ad edi-
ficationem ac diuinis noīs
laudem: vt pro famulatu
religio conseruetur ⁊ pro
affectu deuotio augeatur.
Quis igitur hec virgo q̃
sola vniuersam p̃auitate
hereticam interemit: so-
la p̃ter deū sit que nos

in omni virtute cōfirmet:
suūq̃ meritis cōmendat
et auxilietur p̃cib; vt ⁊
ip̃i digni inueniamur in
eius laudibus: a quibus
siquidem humana morta-
litas non debet cessare: sed
de illius gloria nec filere
patitur deuotio: nec dig-
nū aliquid potest cōcipere
cogitatio: vel inuoluta par-
tūre locutio. Aut em̃ ber-
nardus: hec est enim que
totius mūdi reparationē
obtinit: salutem oīm i-
petauit. Quis tandem be-
nedicta misericordie tue
longitudinē et latitudinē:
sublimitatem et profundū
inuestigare possit? Longi-
tudo em̃ ip̃ius vsq̃ i diē
nouissimū subuenit vni-
uersis eam invocantibus.
Latitudo eius replet orbē
terrarū: vt sua quoq̃ mi-
sericordia plena sit om̃is
terra. Sublimitas eius ei-
uitatis sup̃ne ruitas in-
staurauit. Profunditas
quoq̃: sedentibus in tene-
bris et vmbra mortis re-
demptionem obtinuit.
Sic ergo tue pietatis o-
maria: ipsam quā apud

deum gratiam inuenisti:
precamur notam facere
mūdo sanctis p̃cibus tuis:
obtinendo reis veniam:
egris medelam: pusillis
corde robur: afflictis con-
solationem perichitibus
adiutorū et liberationem.
Tu au. R. Ordo rectus ser-
uatus noscitur dum maria i
templo conditur iam contem-
plans deo perfruitur. Sic ad
alta mens eius rapitur. *V.*
Cū in mente verbi lux oritur
digna verbi mater disponitur.
Sic ad: Gloria patri. Sic ad.
In. secō nocturn. an. Diuinū
virtute p̃dicta totum dat ad
hoc studiū: vt deo tota subdi-
ta deuoti det obsequiū. *ps.*
Eructauit. *an.* Rex virtu-
tū sibi mirabilem matrem
fecit mitem et humilē om̃i
quoq̃ dōte spectabilem. *ps.*
Deus noster refugium. *an.*
Desponsata cor docile ad an-
geli colloquiū mite p̃ebet
et humile promptū dat obse-
quiū. *ps.* fundamenta. *V.*
Admirabile ei dens vultu suo
R. Deus in medio eius nō
cōmouebitur. *Lectio. iij.*
Qualis namq̃ fuit
vita ip̃ius virginis

marie: expectātis in tēplo
redemptionē generis hu-
mani dicat ambrosi? Sic
itaq̃ nobis tanq̃ in yma-
gine descripta virginitas
marie: ex qua velut i specu-
lo refulget species castita-
tis et forma virtutis: vir-
go erat corpore et mente:
corde humilis: verbis gra-
uis: animo p̃udens: loq̃-
di p̃eritior: legendi stu-
diosior: intenta operi vere-
cūda sermone: nō in iaceto
diuitiarū: sed in p̃ce pau-
peris sp̃em reponens: arbi-
trū mentis deū non homi-
nem querens: nullis ledere:
cunctis bene velle: maiori-
bus assurgere: equalib; nō
inuidere: iactantiā fugere.
Quando illa lesit parentes:
quando fastiuit humilē:
quando derisit debilē: qñ
vitauit in op̃e? Nichil tor-
ui in oculis: nichil proax
in verbis: nichil in actu ve-
recūdi: non gestus frac-
tor: non incessus soluti-
or: non vox petulantior:
vt ip̃a species corporis fie-
ret simulachrū mentis et
figura probitatis. Ipsa
namq̃ est illa attestante

iheronimo: que celis glo-
riam dedit: terris dei pacē
q̄ refudit: gentibus fidē:
vicijs finem: vite ordinē:
morib; disciplinam: o ple-
na gratiarū: secundū ber-
nardū non solū puero abra-
he: sed et camelis potū tri-
buens de super affluenti hy-
dra tua quia tu es vere pu-
ella p̄electa: et altissimū
filio p̄parata. Offerētur
inquit virgines regi: sed
post eam: nam p̄matum
ip̄a sola vendicat sibi. Tu.
Re. Eminent celi dulcedine
stans in templo virgo refiat:
eius quoq; mens pulchritu-
dine gratiarū ibi perficitur.
N. Magna semper exercens
opera gratiosa meretur mu-
nera. Eius quoq; **Lectio. V.**
Cenū licet secundū
iheronimū ad dei
gētricem digne laudāda
nemo iuematur p̄dncus:
tamen votis omnibus nō
debet cessare quilibet etiam
peccator a laudibus quia
in laudibus saluatoris ē
iter salutis nr̄e. In honore
igitur sancte gētrici ei
a laudibus nolite cessare.
Ip̄a namq; virgo maria

vt asseruit confidēt. ful-
gentius episcopus iquē:
a nullo virtutū genere va-
cabat: cui gratie plenitu-
dinem inesse dei nuntius
asserbat. Quis enī cum
admiratione iocunda nō
speculetur adolentis natu-
re fortitudinē et p̄dētā
ac fidem in angelico collo-
quio: vbi tam constanter
eloquitur tam p̄denter
interrogat: tam facile re-
dit: Quis non iustitiam
mirretur: qua sic vniuersa
p̄cepta diuine legis ad-
implere satagebat: vt nec
a se non pertinentia que-
dam velut purificationē
legalem in expleta relique-
ret. Ip̄ius quoq; temperā-
tia emicuit que virgin-
tatis lilū in humilitatis
valle produxit. Deprome-
bant itaq; virtutes in co-
gitatione et affectu cordi-
eius ineffabilē armoniā:
quā ip̄a creatrix et inhabi-
tatix eius dei sapientia
delectabatur audire: foris
quoq; in superficie sermo-
nis et actus vnde possent
homines glorificare deū
et exempla salutis accipe.

Tu autē dñe. **Re.** Alma vir-
go propositū nūq̄ nubendi
statuit. Semper dei placitū
in hoc voto supposuit. **N.** Gra-
tis virga ioseph flos emicat:
et hunc sponsū virginis in-
dicat. Semper dei. **Lectio. Vj.**
Altius igitur itue-
rim fratres charis-
simi: et cū bernardo confi-
derate quanto deuotiois
affectu mariā a nobis ho-
norari voluit: qui totius
boni plenitudinem in ei
posuit: vt p̄inde siquid
in nobis est sp̄s: siquid
gratie vel salutis ab eo no-
uerimus redundare: que
ascendit delitijs affluens:
hortus plane deliciarum:
quam non solū affluxerit:
sed et perflauerit superue-
mens ille auster diuinus
vt vndiq; fluant et effluāt
aromata illius. Totis er-
go medullis cordium et
votis omnib; veneremur
mariam: quia sic ē volū-
tas eius qui totum nos
habere voluit per illā. Ip̄a
est apud deum aduocata
nr̄a que non potest susti-
nere repulsā: quia apud
deū iucunt gratiam: pro

uidens quippe virgo nō
sapientiam vt salomon:
non diuitias: non hono-
res querebat: sed gratiā
requirebat. Sola nimirū
est gratia qua saluamur:
sola gratia idigem. Quid
aliud concupiscim. Que-
ramus igitur gratiā per
inuentricem gratie mariā:
quia qui querit iucunt et
frustrari non valet. **Epypha-
ni familiaris virgis inquit.**
Mariana dei gētrix hebrai-
cas litteras adhuc viuēte
patre ioachim didicit: et
erat bene docilis et amās
doctrinam: et laborans et
perseuerans circa sacrā doc-
trinam: et opus lane et se-
rici operans: et mirabilis
erat in sapientia et doctri-
na super omnem genera-
tionem iuencularum:
et mos suus erat mūdus:
modice loquēde: expedite
obediente mūde p̄matū
om̄is: sine audacia: sine
risu: sine turbatione: sine
furia: bene salutans: hono-
rans honorata: mirabatur
omnes scientiam et eloquē-
tiam suam: fuit alta triū
brachiorū: frumentum

coloris: flauis oculis: recti
aspectus: nigri supercilij:
mediocris naris: longo
vultu: longa manu: lon-
gis digitis: non fucata
palmis proprii coloris: a-
mans et perseverans orati-
onibus et lectionibus: ie-
iunijs et laboribus: cum
tradidit spiritum filio suo
septuagintatruum annorum
erat. Dicemus pie ascendit
in templum ut ibi presen-
taretur deo patri ibique legen-
da scrutaretur: ut pro re-
demptione generis huma-
ni patrem suum in abscondito
et cubiculo cordis oraret.
R. Nuptiam sic ex iudicio
floris et sancti spiritus in co-
lumbæ misterio gabriel missus
celitus salutat magno gau-
dio. Que concepit diuinitus
V. In parentum inuicem hos-
pitio: inuenitur a dei nutu.
Que con. Gloria patri. Que
In tertio nocturno. an. flos i
floris tempore ad locum floris
mittitur: sic de floris corpo-
re gloriose concipitur. **ps.**
Cantate. i. an. Ihuus flos
flos maria verique tempus flo-
ris: flos nazaret patria plena
sunt decoris. **ps.** Dominus

regna. **an.** Candens flos mul-
tiplicat virgule decorem: co-
ceptus glorificat matrem pu-
dorem. **ps.** Cantate. **v.**
Elegit eam deus et precelegit
eam. **R.** Et habitare eam facit
in tabernaculo suo. **Secundum**
Iheronimus. matthei.
Iheronimus dicitur
generations ihesu
christi filij dauid filij abra-
ham. Abraham genuit
isaac. Isaac autem genuit
iacob. Et reliqua. **Omel-**
secti gregori pape. Lc. vii.
Audistis fratres cha-
rissimi: dominum incar-
nationis ineffabile sacra-
mentum. Audistis genealo-
gram beatissime geniti-
cis dei: reparationis huma-
ne misterium. Audistis
quia creator angelorum
dignatus est esse in terris:
qui fons et origo omnium
rerum in terra gubernabat in
celis. Aut enim beatus eu-
angelista. Liber generationis
ihesu christi: filij dauid
filij abraham. Sed que-
rendum hic videtur cum
tot patrum numerosa seri-
es intermittitur: cur eorum
solummodo duorum dauid
et abraham redemptor

noster esse dicatur filius:
et non potius filius iesse:
vel filius oloth: vel cete-
rorum deinceps in medio
posito. Sed hec ques-
tio facile soluitur: si facta
diuinitus utriusque promissio
recensetur. Abraham quidem
dictum est: in semine tuo be-
nedicentur omnes tribus
terre. Quod exponens apo-
stolus ait. Non dixit in se-
minibus quasi in multis:
sed in semine tuo uno quod
est christus: quia enim abraham
adhuc in preputio positus
credidit: pater gentium est
vocatus. Quia vero post
modum signum circumcisionis
accepit: pater meruit esse
iudeorum. Et quia de eius stir-
pe ille prodijt per quem be-
nedictio redditur omni male-
dicte terre: idcirco in semi-
ne eius benedicuntur om-
nes tribus terre. Tu autem.
R. Archa dei in qua recon-
ditur dulce mamma abusus et
reus quo plebs dei reficitur.
Est marie venter virginis.
V. Thalamus regis glorie
quo iungitur ecclesie. Est
marie. **Lectio. viii.**
Dauid vero dictum est:

de fructu ventris tui ponam
super sedem tuam. Quia igitur
his duobus specialiter
est promissus. Non ime-
rito vniuscuiusque precipue
filius dicatur esse christus. Sed
illud inquirendum est cur
dauid abraham in christi gene-
ratione preponitur: cum a-
braham multo ante eum
tempore fuisse non dubite-
tur: sed si modo factum ad vtrum-
que promissionis modum stu-
diosè referimus: non sine
causa dauid fuisse prepo-
situm inuenimus. Quod enim
abraham semel legitur fuisse
promissum: hoc dauid frequen-
ter est pollicitatione firma-
tum: abraham enim solummodo
est dictum. In semine tuo
benedicentur omnes gen-
tes. Dauid vero christi pat-
ri speciali quodam pri-
uilegio meruit: quod plures
a deo promissiones acce-
pit. sicut illud in psalmo.
De fructu ventris tui ponam
super sedem tuam. Et iterum.
Semel iuravi in sacro meo
si dauid mentiar semini eius
in eternum manebit. Et in
libro regum nathana propheta
in spiritu sancto loquitur

dicens. Cum dormieris cū
patribus tuis suscitabo se
men tuū quod egredietur
de lumbis tuis: et ipse erit
michi in filiū et ego ero
ei in patrem. Iure ergo da
uid abrahe in xpi genera
tione prefertur: cui mul
tiplicior ac per hec omnino
imobilis promissio preo
gatur. Tu autē. *R.* *Adma*
bile deus cōmertiū: cum hu
mano inuit genere: suū vo
bis donans fastigiū. *Mos*tra
dignans infirma sumere.

N. Nam ut nostrū sanaret
vitū sic amoris dedit idicū
*Mos*tra. *Glia.* *Mia.* *L. co. ix*

Ilud vero quosdā
mouere non irratio
nabiliter potest. Cur sac
tus euangelista recepit re
prehensibiles solūmodo
mulieres et in xpi genea
logia interponere studuit:
sanctas vero et absq; vlla
contradictione laudabiles
silentio preteruit. Sed
hoc idcirco factū est vt dū
redemptor noster de pecca
toribus natus esse descri
bitur: pro peccatoribus
de celo ad terram descēdis
se credatur. Descēdit quip

pe: vt peccata nostra ipse
portaret. Ascendit vero:
vt diuinitatis sue nos par
ticipes faceret: sicut per a
postolū dicitur. Qui mor
tuus est propter peccata
nostra: et resurrexit prop
ter iustificationē nostrā.
Hinc est q; matheus descē
dendo per salomonē cuius
matrem concupiscendo da
uid peccauit: quadragita
quinq; generationes enu
merat. Cum lucas ascēde
do per nathā per cuius no
minis propheta peccatur
dauid dñs exorauit: septu
aginta et septem generati
ones describit: p; matheū
quippe signatur: quia id
circo dei filius ad nos pecca
tores descendit vt morta
litas nostre particeps fie
ret. Per lucam vero inuit:
quia idcirco post resurrecti
onem ad patrē ascendit: vt
nos diuinitatis sue cōsor
tes efficeret. Sicut p; egie
giū predicatorē dicitur.
Quod autem ascēdit quid
est: nisi quia descendit pri
mo ad inferiores partes
terre: qui descendit ipse est
et qui ascendit sup omnes

celos: vt adimpleret oia.
Tu autē. *R.* Omnes gen-
tes attendite: ad tā pulchrū
spectaculū: deo gratias agite:
qui sic dilexit populū. *Maria*
ne formam sumite que virtu-
tis est speculū. *V.* Virgo sac-
ta templo dati post facta est
dei templū: templū est plebs
deo grata marie sequens exē-
plū. *Mariae.* *R.* Eue preceps
temeritas et falsus mundū
perdidit: sed marie hūilitas
Salutis fructū edidit. *V.*
Singulari fulgens mūdi
cia porta nobis sit ad celesti-
a. *Salutis.* *R.* Laudemus
omnes dñm qui mariam re-
pleuit gratia. Ut mediatrix
hominū apud deū esset pro-
picia. *V.* Hec est mater mie-
per quam venit ad nos rex
glorie. Ut me. *R.* *Maria* iel-
se virgula de qua ihesus flos
ortitur. Spiritus sancti re-
gula manens in templo regi-
tur. *V.* Ibi diuino dogmate
de diuinis instruitur omni
quoq; charismate gratiarū
imbuitur. *Spūs.* *Gloria.*
Spūs. *R.* Recolamus vir-
ginis inclita ac miranda lau-
dū precoma: infantilis eta-
tis merita et virtutis grata

primordia. *V.* Radiat grā-
iam in puellula et sapientia
fulget in paruula. *Et vir.*
Gloria patri. Et virtutis.

*In festo sctę cecilię virgi-
nis et martynis. In primo
nocturno. Ant.*

Cecilia virgo al-
madrium exu-
pembat: tybur-
tium et valeria-
nū ad coronas vocabat. *Psal-*
mi de beata virgie. añ. Ex-
pansis manibus orabat ad
dominū vt eam eriperet de im-
mīs. *añ.* Cilicio cecilia mē-
bra domabat: deū gemitib;
exorabat. *Lectio prima.*

Cecilia virgo clari-
sima absconditum
semper euangelii xpristi
gerebat in pectore suo: et
non diebus neq; noctib;

a colloquijs diuinis et oratione cessabat. Hec valerianū quendā iuuenē habebat sponsū: qui iuuenis in amorem virginis perurgens animū: diem constituit nuptiarū. Cecilia virgo subtus a carne cilitio induta erat: de sup auro textis vestibus tegebatur. Parentū enī tanta vis. et sponsi circa illā erat exultans: vt non posset amorem sui cordis ostendere: et q̄ solū xp̄m diligeret iudicijs euidentibz aperire. Quid multa? Venit dies in qua thalamus collocatus est. Et cantantibus organis: illa ī corde suo soli dño decantabat dicens. fiat dñe cor meum et corpus meū īmaculatū: vt non confundar. Et bi duams ac triduams ieiunys orans: cōmendabat dño quod timebat. Inuitabat angelos precibus: lacrymis interpellabat apostolos: et sancta agmina omnia xp̄o famulātia exorabat: vt suis eam deprecationibz adiunaret: suā dño pudicitia cōmē-

dantem. **R.** Cantantibz organis cecilia virgo ī corde suo soli dño decantabat dicens. fiat dñe cor meū et corpus meū īmaculatū vt non confundar. **V.** Biduams ac triduams ieiunys orans cōmendabat dño quod timebat. fiat dñe. **Lectio. ij.**

Ed cū hec ageretur venit nox in qua suscepit ^{viacum} sponso suo secreta cubilis silentia: et sic cū alloquitur. O dulcissime atq; amantissime iuuenis: est secretū quod tibi cōfitear: si modo tu iuratus asseras tota te illud obseruantia custodire. Jurat valerianū sponsus: se illud nulla ratione. nullaue necessitate detegere. Tunc illa ait. Angelū dei habeo amatorem: qui immo zelo custodit corpus meum. Hic si vel leuiter senserit. q̄ tu me polluto amore contingas: statim circa te suū furore exagitabit: et amittes florem tue gratissime iuuentutis. Si autem cognouerit q̄ me sincero et īmaculato amore diligas: et virginitatem meam inte-

gram illabatamq; custodias: ita quoq; diliget te sicut et me: et ostendet tibi gloriam suam. Tunc valerianus nutu dei timore correptus ait. Si vis vt credam sermonibus tuis: ostende michi ip̄m angelum. Et si probauiero q̄ vere angelus dei sit: faciam quod hortaris. Si autē virū alii diligis: te illū gladio feriam. **R.** O beata cecilia que duos fratres conuertisti: almachū iudicem superasti. Urbanū episcopū in vultu angelico demonstrasti. **R.** Cecilia me misit ad vos vt ostendatis michi. Urbanū episcopū. **Lectio. iij.** **E**nc beata cecilia dixit ei. Si consilijs meis promittis te acquiescere: et permittas te purificari fonte perhenim: et credas vnū deum esse in celis viuū et verū poteris eū videre. Dicit ei valerianus. Et quis erit q̄ me purificet. vt ego angelus videam? Respondit ei cecilia. Est semor qui nouit purificare homines: vt mereantur videre angelū.

Dicit ei valerianus. Et ego vbi requiram hunc senem? Respondit ei cecilia. Vade in terciū miliarū ab vrbe via que appia nūcupatur: illic inuenies pauperes a transcuntibus petentes auxiliū. De hys ē michi semper cura fuit: et optime mei secreti conscij sunt. Hos cū tu videris: dabis eis benedictionem meam dicens. Cecilia me misit ad vos: vt ostendatis michi sanctum senem urbanū: quomā ad ip̄m habeo eius secreta madata que perferam. Hūc cū videris indica ei omnia verba mea. Et dū te purificauerit: induet te vestimentis nouis et cādidis: cū quibus mox vt igressus fueris istud cubiculū: videbis angelū sanctum etiam tui amatorem effectum: et omnia que ab eo poposceris impetrabis. **R.** Virgo gloriola semper euāgelii xp̄i gerebat in pectore. et non diebus neq; noctibz vacabat. A colloquijs diuinis et oratione. **R.** Est secretū valeriane quod tibi

volo dicere. angelū dei ha-
beo amatorem. qui nimio
zelo custodit corpus meū.
A collo. In. ij. nocturno. a.
Dñe ihū xpe seminator ca-
sti consilij. suscipe seminum
fructus quos in cecilia semi-
nasti. *m.* Beata cecilia dixit
ad tyburtiū. hodie te fateor
meum esse cognatum. quia
amor dei te fecit esse contemp-
torem ydolorum. *m.* fiat do-
mine cor meū et corpus meū
imaculatū vt nō confundar.
Cunc *Lectio. nñ.*
valerianus prexit:
et secundū ea signa que ac-
ceperat: inuenit sanctum
urbanū episcopū. Qui iā
bis confessor factus: itra
sepulchra martyrum lati-
tabat. Cū cū dixisset oīa
verba cecilie: gauisus est
gaudio magno: et ponēs
genua sua in terra. expan-
dit manus suas ad celū:
et cū lachrymis dixit. Do-
mine ihū xpe pastor bone.
seminator casti consilij:
suscipe seminū fructus. q̄s
in cecilia seminasti. Dñe
ihū xpe pastor bone: cecilia
famula tua quasi apis ti-
bi argumentosa deseruit.

Nam spōsum quē quasi
leonem ferocem accepit:
ad te quasi agnū mansue-
tissimū destinauit. Iste huc
misi crederet nō venisset. A-
peri dñe cordis huius ia-
nuam sermombus tuis:
vt te creatorem suum esse
cognoscens: renūciat dy-
abolo et pompis ei. Hec
et hys similia orante sc̄to
urbano episcopo: subito
ante faciem ip̄or apparuit
semoz indutus mucis ve-
stibus: tenens titulū in
manibus scriptū aureis
litteris. Quem videns va-
lerianus nimio terrore cor-
ripitur: et cadens i terrā
factus est quasi mortuus.
Tunc semoz leuauit eum
dicens. Lege huius libri
textū: et crede vt purifica-
ri merearis et videre ange-
lum: cuius tibi aspectum
cecilia virgo deuotissima
repromissit. *R.* Cilitio ce-
cilia membra domabat deū
gemitibus exorabat. alma
chū exuperabat. Tyburtiū
et valerianū ad coronas vo-
cabat. *V.* Hec est virgo sa-
piens et vna de numero pau-
dentū. Tyburtiū. *Lectio. v.*

Cunc valerianus
respicens cepit i-
tra se legere. Scriptura
autem tituli hec erat. Vñ
deus vna fides. vñ bap-
tisma. Vñ deus et pa-
ter omnū: qui est super
omnia et in omnib; no-
bis. Cūq; intra se legis-
set: dicit ei semoz. Credis
ita esse an adhuc dubitas?
Tunc valerianus voce ma-
gna clamauit dicens. Nō
est aliud quod verius pos-
sit credi sub celo. Cūq;
hec dixisset valerianus:
ille senex ab oculis eorum
elapsus est. Tūc sanctus
urbanus baptizauit eū:
et docens illum omnem
fidei regulam: remisit eū
ad ceciliam diligenter i-
structū. Veniens igitur
valerianus indutus can-
didis vestimentis: ceciliā
intra cubiculū orantem
inuenit: et stantē iuxta
eam angelū dñi penmis
fulgentibus alas habētē:
et flāmeo aspectu radien-
tem: duas coronas feren-
tem in manibus: chorū
cantes rosis et lilys albes-
centes. Quiq; vnā dedit

cecilie: alterā valeriano
dicens. Istas coronas in
maculato corpore et mū-
do corde custodite: quia
de paradiso dei eas ad vos
attuli. Et hoc vob signū
erit. Nūq; maridū aspec-
tus sui adhibent florem:
nūq; sui inuūit suauita-
tem odoris: nec ab alio
videri poterunt. nisi ab
hys quibus ita castitas
placuerit. sicut et vobis
probata est placuisse. *R.*
Ceciliam intra cubiculū
orantem inuenit et iuxta
eam stantem angelum dñi
Quem videns valerianus
nimio terrore correptus est.
V. Angelus dñi descendit
de celo et lumen refulsit i ta-
bernaculo. Quem. *Lectio. vñ.*
Cunc quia tu valeria-
ne consensisti con-
filio castitatis: misit me
xp̄s filius dei ad te: vt
quā volueris petitionem
infinues. At ille audiēs
adorauit et dixit. Nichil
michi in hac vita dulci-
us extitit q̄ fratris mei affec-
tus: et impiū michi est:
vt me liberato germanū
meū in periculo perditio-

mis aspitiam. Hoc solum
omnibus petitionibus
meis antepono et depre-
cor: ut fratrem meum ty-
burtium sicut me liberare
dignetur: et faciat nos
ambos in sui nominis co-
fessione perfectos. Audi-
ens hec angelus: letissio
vultu dixit ad eum. Quo-
nam petisti hoc quod melius
quod te christum implere delectat:
sicut te per famulam suam
ceciliam lucratus dominus est:
ita per te quoque tuum lu-
crabitur fratrem: et cum
eodem ad martyrii palmam
pertinges. Huius itaque fi-
nitis sermonibus: aspec-
tus angelici numinis in-
grauit ad celos. **R.** Domine
ihesu christe pastor bone semina-
tor casti consilii suscipe sem-
inum fructus quos in cecilia se-
minasti. Cecilia famula tua
quasi apis tibi argumetosa
deseruit. **V.** Nam sponsum
quem quasi leonem ferocem
accepit ad te quasi agnum
mansuetissimum destinauit.
Cecilia. **In tertio noct. ant.**
Credimus christum filium dei ve-
rum dei esse qui sibi talem de-
git famulam. **III.** Nos sciamus

sanctum nomen omnino
negare non possumus. **ant.**
Tunc valerianus perrexit
ad antistitem et signo quod
acceperat inuenit sanctum vr-
banum. **Lectio septima.**
Tillis epulantibus
in christo atque in edi-
ficatione sancta sermoci-
nantibus: tyburtius va-
lerianum fratrem aduenit. Et
ingressus quasi ad cognata-
m suam: osculatus est
caput sancte cecilie et ait.
Ubi odor hoc tempore rose-
us hic odor et liliorum
unde respiret? Nam si te-
nerem ipsas rosas aut ipsa
lilia in manibus meis: nec
sic poterant odoramenta
michi tante suauitatis in-
fundere. Confiteor vobis
ita sum reffectus: ut pu-
tem me totum subito renoua-
tum. Dicit ei valerianus.
Odorem iam meruisti me
interpellante suscipere: sed
modo te credente promere-
beris etiam in ipso roseo aspe-
ctu gaudere: et intelligere
cuius in rosis sanguis flo-
rescat: et in liliis cuius cor-
pus albescat. Coronas enim
habemus quas tu oculi

videre non preualent: flo-
reo rubore et mureo candore
fulgentes. Dicit ei tybur-
tius. In sompnis hec au-
dio. an in veritate ista
tu loqueris valeriane?
Respondit valerianus.
In sompnis nos hucusque
viximus: iam modo in ve-
ritate sumus: et fallacia
in nobis nulla est. Duj enim
quos columinus ad omne
fidem demonia compro-
bantur. **R.** Beata cecilia
dixit ad tyburtium hodie te
fateor meum esse cognatum.
quia amor dei te fecit esse.
Contemptorem ydolorum.
V. Sicut enim amor dei in
fratrem tuum coniugem fecit
ita te michi cognatum faciet
esse. Contemptorem. **Le. viij.**
Tunc sancta cecilia
et valerianus. ita
tyburtio de falsitate deorum.
de gloria sanctorum. et pe-
nis reproborum: ac de incar-
natione et passione domini
ihesu christi predicauerunt:
quod ad fidem christi conuersus
est: et a sancto urbano bap-
tizatus. Almachius presec-
tus audiens multos per
sanctos valerianum et

tyburtium ad christum conuer-
ti: vocatos ad se post longam
altercationem de fide christi.
iussit eos duci ad statum
ionis ut sacrificarent. Et
dum ducerentur: ita ma-
ximo cubiculario presecti
predicauerunt: quod omnes
ad fidem domini de domo sua
conuerterunt. Tunc sancta
cecilia venit ad eos nocte
cum sacerdotibus: et uni-
uersi baptizati sunt. Igitur
dum aurore noctis finem da-
ret: facto magno silentio
cecilia dixit. Eya milites
christi abijcite ergo opera te-
nebrarum: et induimini ar-
mis lucis. Certamen bo-
num certastis. cursum con-
sumastis: ite ad coronam
vite quam dabit vobis
deus iustus iudex: non so-
lum vobis: sed omnibus qui
diligunt aduentum eius.
Hec et alia multa dicente
beata cecilia: iratus velox-
menter almachius iussit
eam ad domum suam adduci:
et in sua domo flammis bal-
nearibus cocremari. Cum
quod fuisset in calore balnei in-
clusa: et subter incendia
nimia lignorum pabula

ministrarent: die integro
et tota nocte quasi in lo-
co frigidus illibata persi-
tit sanitas: ita ut nec v-
na pars membrorum eius
saltem sudoris signa laxas-
set. *R. Cecilia me misit ad*
vos ut ostendatis michi sa-
ctum urbanum. Quia ad ip-
sum habeo secreta que perfe-
ram. N. Tunc valerianus
perrexit ad antistitem et sig-
no quod acceperat inuenit
sanctum urbanum. Quia ad.

Cod cum *Lectio. iii.*
audisset almachi-
us: misit qui eam ibidem
in ipsis balneis decollaret
Quia cum spiculator tertio
ictu percussisset: caput
eius amputare non po-
tuit. Et quia legibus tunc
cautum erat. ne quarta per-
cussionem decollandus
acciperet: sic eam semine-
ce cruentus carnifex dere-
liquit. Cuius sanguinem
omnes bibleis linteamini-
bus populi qui per eam
crediderunt extergebant.
Per triduum autem quod
superuixit: non cessauit
omnes quos nutrierat et
quos docuerat in fide do-

minica confortare. Qui-
bus et diuisit vniuersa
que habuit: et sancto pa-
pe urbano tradidit com-
mendatos. Cui et dixit.
Triduanas a domino popo-
li inducias. ut ista tue be-
atitudinis traderem: et hac
domum meam in eternum
ecclesie nomine consecra-
rem. Tunc sanctus urba-
nus corpus eius auferens
cum dyacono suo nocte: se-
peliuit inter collegas su-
os episcopos: ubi omnes
sunt confessores et marti-
res collocati. Domum autem
eius in eternum nomine sancte
cecilie consecrauit. In qua
beneficia domini exuberant.
ad memoriam beate ce-
cilie usque in hodiernum
diem. Martirizata est au-
tem beatissima cecilia sub
die decimo kalendarum de-
cembrii. regnante domi-
no nostro ihesu christo: cui est ho-
nor et gloria in secula se-
culorum. Amen. *R. Dum*
aurore finem daret cecilia
dixit. Eya milites christi abij-
cite opera tenebrarum et in-
diuinum arma lucis. N. Ce-
cilia valedicens fratribus et

exhortans eos ait. Eya mili-
In festo sancti clemētis
pape et martyris iheronimi
in libro illustrium virorum.

Clectio prima:
Clemens de quo
apostolus pau-
lus scribens ad
philipenses ait: cum cle-
mente et ceteris coopera-
toribus meis quorum no-
mina scripta sunt in libro
vite: quartus post petrum
rome episcopus. Si qui-
dem secundus huius fuit.
tercius cletus: tam-
et si plerique latinorum se-
cundum post petrum aposto-
li putent fuisse clemētem.
Scripsit ex persona roma-
ne ecclesie ad ecclesiam co-
rinthiorum valde utile epi-
stolam: que etiam in non-
nullis locis publice legitur:
que michi videtur tituli
characteris epistole. quod sub
pauli scribitur nomine
conuenire: sed et multis
de eadem epistola non solum
sensibus: sed iuxta verbo-
rum quoque ordinem abuti-
tur: et omnino grandis
in vtraque similitudo est.
fertur et secunda ex ipsius

nomine epistola que a vete-
ribus reprobatur: et dis-
putatio petri et appionis
longo sermone conscrip-
ta: quam eusebius in ter-
tio ecclesiastice historie
volumine redarguit. O-
biit tertio traiam anno:
et nominis eius memo-
riam usque hodie rome ec-
clesia extructa custodit.

R. Orante sancto clemēte
apparuit ei angelus domini
De sub cuius pede fons vi-
uis emanat fluminis impe-
tus letificat ciuitatem dei.

N. Vidi supra montem ag-
num stantē. De sub. Lectio. ii.

Clemens natione
romanus de regio-
ne celio monte. ex patre
faustino: sedit annos no-
uem. menses duos. dies
decem. fuit autem tempo-
ribus galbe et vespasiani.
a consulatu traiani et pta-
lici usque ad vespasianum
nouum et titum. Idcirco cum
multos libros zelo fidei
et christiane religionis ase-
beret: martyrio coronatus.
Idcirco fecit septem regionum
diuini notariis fidelibus
ecclesie: qui gesta mar-

tyrū sollicite et curiose vi-
quique per regionem suā
diligenter perquireret.
Hic fecit duas epistolas
que catholice nominantur.
Hic ex precepto bti petri
suscepit pontificatum ec-
clesie gubernandū: sicut
ei fuerat a dño ihesu xpo
cathedra tradita vel com-
missa. Tamen i epistola
que ad iacobū scripta est:
qualiter ei commissa est a
beato petro ecclesia repies.
Ideo linus et cletus ante
eum conscribuntur: quia
ab ipso principe apostolorū
ad ministeriū sacerdotale
exhibendū sunt episcopi
ordinati. Hec fecit ordi-
nationes duas p mense
decembriū: presbiteros
decem. dyacones duos.
episcopos per diuersa lo-
ca quindecim. Obijt mar-
tyr sub traiano: qui etiā
sepultus est in grecia no-
no kalendas decembris:
et cessauit episcopatus
dies triginta tres. **R.** Ora
pro nobis beate clemēs. **Vt**
digni efficiamur promissi-
ombus xpi. **V.** Tu autem
martyr xpi clemens ora p

nobis deum. **Vt. Lectio. iij.**
Cum petrus romam
venisset. et passio-
nem suam imminere videt:
clementem post se ordina-
uit. **Exhortatio** igitur petro:
clemens vir prouidus pre-
cauens in futurū ne scilicet
per hoc exemplū. quilibet
vellet in ecclesia reliqui:
et hereditario sacrarū dei
possidere: lino cessit. et post
ea cletus. Post quos clemē-
tem elegerunt: et preside
compellitur qui tantoꝝ
moriū ornamenta posside-
bat: vt iudeis gentibus
xpianis omnibus compla-
ceret. Singulorū paupe-
rū religiosorū nomina
scripta habebat: et quos
baptismo mūdauerat: mē-
dicare nō sinebat. Et mul-
tos ad fidem xpi conuer-
tebat: inter quos neptem i-
peratoris ad fidem conuer-
tit: et i castitatis propo-
sito stare cōmonuit. Si-
nnius vir eius zelo duc-
tus. post vxorē ecclesiam
intrauit: scire volens si ec-
clesiam frequentaret. At
vbi a sancto clemente oꝝo
facta est: et a populo est

responsū amen: si sinnius
subito cecus et surdus fac-
tus est. Qui aut pueris su-
is. Cito de ecclesia me tol-
lite. At vbi pueri p eccle-
siam eum girantes ad ia-
nuas peruenire non pote-
rant: tunc theodora decli-
nans putans q vir suus
eam cognoscere vellet: sed
videns eum errantem que
fuit quid nam esset. Qui
dixerunt. Cū dñs n̄r vidē-
vellet et audire que non
hcebat: cecus et surdus fac-
tus est. Tunc illa oꝝom-
se dedit. dixit q suus pue-
ris. Ducite eum domū.
Cum autem clemens hec
audiret venit ad eum: et
visum et auditū recepit.
Orante igitur theodora:
petrus apostolus appa-
uit ei dicens. Per te vir tu-
saluabitur: et hys dictis
abscessit. Statimq si sin-
nius vxorem vocauit vt
prose ozaret: et sanctum
clementem ad se vocaret.
Qui cū venisset et ipsum
in fide instruxisset: cū cū
trecentis et tredecim de do-
mo sua baptizauit: et per
eū multi nobiles et amici

imperatoris dño credide-
runt. **R.** Dedisti dñe ha-
bitaculū martyri tuo clemē-
ti in mari in modū templi
marmorei angelicis mani-
bus prepatum. Iter pre-
bens populo terre vt enarrēt
mirabilia tua. **V.** Dedisti
dñe sanctis tuis viā i mari
et in fluctibz semitam. Iter.

Omnes. Lectio. iij.
Climentis publicus
torquatiannus audiens
innumerablem multitu-
dinem xpo credentē: data
pecunia mouit seditio-
nem excitari nōi xpiano.
Annumistrāte autē ma-
mortino prefecturam se-
dis vrbane: facta est sedi-
tio populi romani de no-
mine clementis episcopi:
et inter se inuicem confun-
debantur dicentes. Quid
em fecit? Aut quid boni
non exercuit? Quicūq;
ab eo visitatus est eger:
sanatus est. Quicūq;
tristis: gaudens abscessit.

Alij spiritu dyabolico in-
flammati dicebant. **Ida-**
gias artibus ista faciens:
deorū nrōꝝ culturas eua-
ciat. Jouem dicit deum

Nulli vniq; nocuit:
omibz profuit.

ad eū venit

non esse. Herculē cōsecra-
tozem nostrū dicit inuun-
dū spiritū. Venerē deam
sanctam: meretricem esse
cōmemorat. Sanctū dei
mineriā blasphemāt. Dy-
anā ac mineriā simul
et saturnū et martem ac-
cusat. Numina etiā uni-
uersa blasphemāt. Aut sa-
crificet dñs: aut ipse itere-
at. *R. Iustus germinabit fi-
cut lilii. Cū reliqs per or-
dinē de vno mñe. Lcō. V.*

Enc mamortuus
seditionē populi
non ferens: iussit ad se
adduci clementem ep̄m.
Cūq; secrete vidisset eū:
cepit ei dicere. Nobili stir-
pe te progenuit ois roma-
na multitudo testatur: s;
errorem te passum i eo nō
fert: quia nescio quē xp̄s
colere te dicunt: et contra
oīa templa diuinitatem
falsipere arguūt. Vnde a-
te est supersitio superflua
deponenda et diu a te colē-
di eximij vt euadas. Sāc-
tus clemens ep̄s dixit.
Optare prudēciā culmi-
nis tui ad rationem acce-
dere: et michi nō tumēti

perituri sed ratione perse-
bere. Nam si canes multi
latrauerint: nūquid no-
bis vel possunt auferre q̄
nos homines simus ratio-
nabiles: et illi sint irratio-
nabiles canes? Seditio
autem ab imperitis exor-
ta: ostendit nichil certū
habere nec verū. Vnde si-
lentij est flagitanda occa-
sio in qua pro salute sua
homo rationalis dispo-
nere secū incipiat atq; tū-
ctare. vt deū verū inueniat:
cui fidem suā iuxta ratio-
nē cōmittat. Et mltā qdē
alia rationaliter dicen-
te clemente ep̄o: furere cō-
tra eos cepit vrbis prefec-
tus: qui seditionē ip̄am
excitauerunt. Et missa re-
latione ad trāianū impa-
tozem dixit clemente a po-
pulo seditiosa vociferatio-
ne accusari: cum i eū nul-
la possit digna accusatio
inueniri. *Lectio. vj.*

Enc trāianus im-
perator rescripsit
debere eum aut sacrificij
cōsentire: aut trās pōtū
mare in heremo qd adia-
cet ciuitati cersone subire

exiliū. Quia accepta aucto-
ritate prefectus: nō le-
bat clementem exilium
petere: sed vt magis dijs
libamina exhiberet. Sed
beatus clemens conaba-
tur iudicis annuū ad fi-
dem xp̄i conuertere: di-
cens se magis exiliū ap-
petere q̄ dijs sacrificare.
Tantam demq; dñs scō
clementi gratiā tribuit:
vt fletet mamortuus vr-
bis prefectus. ac diceret.
Deus tuus quē tu colis:
ipse te adiuet in hac rele-
gatione exiliij. Et delega-
uit ei nauē: et omnibus
necessarijs superpositis
dimisit eum. Repleta est
autē nauis: tam de clero
q̄ de reliquo pplo. Reli-
giosi enī viri multi secu-
ti sunt eum. *Lectio. vij.*

Enc autē peruenit
ad locū exiliij:
inuenit in ergastulū am-
plius q̄ duo milia xp̄i-
anos: diuturna iam rele-
gatione dāpnatos. Qui
videntes sanctū clemētē
episcopū: omnes vna vo-
ce dixerunt. Ora pro no-
bis beate et sācte clemēs:

vt digni efficiamur pro-
missiombus xp̄i. Quib;
sanctus clemens respon-
dit. Non meis meritis
instit me dñs huc: s; ad
vestram coronā adduxit:
vt participes factus passi-
onis vestre et consolatio-
nis: doctrinam vobis pa-
tientie intimarem. Didici-
cit autem ab eis: qd de sex-
to milario aqua sibi suis
humeris deportaret. Tūc
sanctus clemēs dixit. Ore-
mus omnes ad dominū
ip̄m xp̄m: vt cōfessorib;
suis fontis venas aperiat:
vt qui percussit petram i
deserto et fluxerunt aque
in habundantiā pōno-
bis laticem effluentem
ipertiat ut de bñficijs
eius gūtilemur. Cūq;
orōne cōpleti hinc inde
circūspiceret. vidit agnū
stantem: qui pede dextro
erecto quasi locū sancto
clementi ostenderet. Tūc
sanctus clemens intelli-
gens dñm esse quē solus
ipse respiceret. perrexit ad
locum et dixit. In nomi-
ne patris et filij et sp̄s
sancti: in hoc loco percu-

tate. Sed cū omnes p̄ giri
instris effoderent: sed nō
ip̄m locū ubi agnus sta
bat contingerent: accep
to breui saculo sanctus
clemens. leui ictu sub pe
de agni percussit: ac fōs
affluentibus vems orna
tus apparuit: qui suo ip̄e
tu euomēs flumiū patefe
cit. Tunc vniuersis gau
dentibus sanctus clemens
respondit et dixit. Flumi
nis impetus letificat ciui
tatem dei. *Lectio. viij.*

A distam autē fi
nam confluēs oīs
provincia: et venientes
vniuersi ad doctrinā san
cti clementis conuertebā
tur ad dñm: ita vt inde
quingenti et eo amplius
baptizandi a scriberetur.
Intra vñū autem annum
facte sunt ibi a credentibz
septuagintaquinque eccle
sie. Omnia ydola cōfite
ta sunt: omnia templa i
giri prouincie destructa:
omnes lucia p̄ triginta mi
lia in totū giri incensi et
euerſi sunt. Tunc paga
nis insistentibus. iudio
sa relatio cucurrit ad impe

ratozem traianū: que di
ceret illic per sanctum de
mentē xpianorū pp̄los
accreuisse. Et missus ē
aufidiū dux: q̄ mul
tos xpianos occidit. Dñ
autem videret omnes gau
dentes ad passionē currē
tes cessit multitudinē: et
solū clementem sacrificā
re cogebat. Quem cū vi
deret dux in dño fixū. ita
vt nulla tenuis frāgeret:
dixit ad seruos suos. Per
ducatur in medio maris.
et ligate ei ad collum au
choram et precipitetur:
vt non possint xpianū hūc
pro deo excolere. Qd cū
factū esset: oīs multitu
do xpianorū cepit ad litt
rare et flere. *Lectio. ix.*

Nunc cornelius et
plēbus discipuli
eius dixerunt. Omnes
vñanimit̄ oremus: vt
ostendat nobis dñs mar
tyris sui exubias. Oran
tibz autem populis reces
sit mare in sinu suo fere
per tria milia. Et ingressū
per siccū populi iuenerūt
in modū templi marmo
rei habitaculū a deo pre

paratū: et ibi in archa sare
a corpus discipuli petri
positū: ita vt anchora cū
qua missus fuerat iuxta
eum esset posita. Reuela
tū est autem discipulis ei:
vt non tollerent eū. Qui
bus et hoc intimatū est:
q̄ omni anno die passio
nis eius recedat mare: et
per septem dies siccū ad
uentibus iter prebeat:
q̄d ad laudē nois sui fecit
dñs vsq; in hodiernū diē.
Hoc autē facto omēs gē
tes per giri crediderunt
xpo. Vbi nullus iudeus.
nullus proſus hereticus
inuenitur: et fuit ibi mul
ta beneficia oīomibz eius.
Nam ceci illuminātur ibi
oī anno die natalis eius.
et demones effugantur:
et omnes sanantur infir
mi: qui illuc potuerūt p
uenire. Et est ibi par dei
et laus dñi cum cantico.
Et benedicatur ibi xp̄s
filius dei. qui cū patre et
sp̄s sancto viuūt et regnat
in secula seculorū Amen.
Martyrizatus est venera
bilis dei sacerdos sanctus
clemens episcopus vrbis

rome in ciuitate cerſone
provincie lycie nonoka
lendas decembriſ: regnā
te dño nro ihū xpo: cui
est honor et gloria i secu
la seculorū. Amē. *In
festo sancti crisogoni mar
tyris. Lcō prima*

Rome natale sc̄i
chrisogoni mar
tyris: qui per bi
ennū iussu diocletiani cō
iectus est in vincula: vbi
multa perpessus sc̄e ana
stasie alimonis foueba
tur. Cū igitur beatā ana
stasiam zelans vir eius
publi? custodibus adhi
bitis ita clausisset: vt nec
cuiuscūq; fenestrelle adi
tū aspectaret: adhuc cō
fessorē xp̄i chrisogonū:
qui cū in xpo erudierat: ta
lia scripta dirigit. Sācto
confessorū xp̄i chrisogono.
anastasia. Licet p̄ meus
semper cultor fuerit ydo
lorū: nūc tñ fausta xp̄isti
amissima semp vixisse pro
batur et casta: ac me iter
ip̄a amabula fecit fieri en
stianā: post cuius decessū
sacrilegi iugū mariti sus
cepi. cuius deo miserante

thorū mentita infirmitate
declinans: die noctuq;
dñi nři ihu xpi. āplector
vestigia. *Lectio. ij.*

Quoniam iste patrimo
nūi mei. ex quo
illustratur cū idignis ac
turpibus p̄dolatris exbau
riat: me quoq; velut ma
gā ac sacrilegā custodie
tam grauissime mācipa
uit. vt vitam corporālē
amittere suspicer. Nichil
enī superest nisi vt a mis
so spūi morti succumbā.
In qua morte licet glo
rier de confessione dñi
nři ihu xpi: tamen in eo
mens mea valde cōterit:
quia opes mee quas ego
ex alio deo voveram: alie
nis a deo et turpibz iser
uiuit. Et ideo deprecor te
hō dei: vt iustiter dñs deprec
et: vt aut ad fidē suā vētur
si pūdet publiū sinat vēire:
aut si pūdet cū hac increduli
tati pueritate māsur: iubeat
eū dare locū suis cultori
bus. Melius est enī ei ex
balare spūitū: q̄ dei filiū
denegare: et cū confiten
tes impedire. Et etiā om
nipotens testis ē xpūs:

qm̄ si liberata fuero: sanc
torū vestigijs ad heredo:
et curas omnū sollicite
exercebo vt ceperā. Vale
vir dei et memento mei.

Om̄ autē. *Lectio. iij.*
hanc epistolam le
gisset chrisogonus ora
tione facta cū multis cō
fessoribus ita rescripsit.
Chrisogonus anastasiē
fluctuanti tibi iter pro
cellas et turbines mūdō:
cito super vndas deambu
lans xpūs adueniet: et
dyaboli aduersus te flan
tem spūitū. vno iussiois
sue sermone compescet.
Patienter ergo et quasi
in medio maris posita:
crede ad te xpm̄ esse vētū
rū: et ad temetipam cō
uersa ex clama cum pro
pheta dicens. Quare tri
stis es aīa mea: et quare
conturbas me. Spera ī
deo qm̄ adhuc cōfitebor
illi: salutare vultus mei
et deus meus. Gemmū
duum numeris proba
bitur inditū: cū tibi et
terrena reddentur et dona
buntur celestia. De enī
benefitiū suū ad hoc ex

tremtatibus protrahit:
vt non sit nobis vile qd
prestat. *Lectio quarta.*

Ide ergo ne contur
beris in hoc: q̄ pie
viuenti tibi inferatur ad
uersa. Non enī deciperis
sed probaris. Nō est tuta
defensio quam putas per
hominē posse cōstare. Au
di scripturā dicentē. Ma
ledictus homo qui sp̄e suū
ponit in homine: et bene
dictus homo qui sp̄e suū
ponit ī dño. Cane iquit forti
ter vitaq; vigilāter et stre
nue vniuersa peccata: et
a deo solo quere solatiū:
cuius iussa cōseruas. Ci
to enī ad te placitū tēpus
conuertetur: et quasi post
noctis tenebras flouidum
diei lumen aspicias: atq;
post glaciū frigus hūmū
trāseuntis: aurea tibi tēpā
et serena succedent: vt oib;
qui pro xpi amore affli
gūtur prebeas tēporalem
leticiā: per quā sine dubi
o consequeris eternam.
Vale in dño et ora p̄ me.
Hanc epistolam legens
anastasia fortiores fidei
vires accepit et tantū de

patientie virtute cepit glo
riari: q̄tū prius de oppres
sione infidelissimū viri se
causabatur affligi. *Lectio v.*

Mterea dum ista a
gūtur publius ī se
natu sedens: legationes
suscepit iutus ad plidis
prouintiā profecturus.
Tunc reuersus tristis scē
anastasiē triplicauit custo
diam: et posuit custodem
illi vni ex parasitis suis:
qui ei et lucem ipam nega
ret et victū. Agebat enī
vt anastasia moreretur: et
ille facultatū eius omnū
dñs permaneret. Veritus
autē ne absente eo anasta
sia eadem faceret que sole
bat: instituit ei custodes
acerrimos preter vniū ex
parasitis quē memora
uimus noīe omasiū. Sic
q; profectus est q̄ dicet.
Si reuertens eam viuam
inuenio omnes vos pumā
Igitur beata anastasia: cū
ita in custodia stringere
tur: vt vix ei panis qd̄ da
daretur: estimans se ī ipa
tribulatione deficē scrip
sit epistolā. Beato mar
tyri confessori chrisogono

anastasia. fims venit cor-
poris. Memento mei: vt
egredientē animam ipse
suscipiat: pro cuius amore
ista sustineo: que ex ore
huius vetule recognoue-
ris. **Lectio. vj.**

Alter sanctus chri-
sogonus talia re-
misit scripta. Chrysogo-
nus anastasiae. Semper
vt lumen tenebre antecedat
Sic etiā post infirmitatē
salus reuertitur: et vita
post mortem promittitur.
Vno fine concluduntur:
et aduersa mūdi et p̄sena:
ne vel tristibus desperatio:
vel letis elatio domnetur.
Vnū mare est: i quo nam
cule corporis nri velificāt:
et sub vno corporis guber-
natoze aīe nre nautico fū-
gūtur offitio. Quorūdā
igitur naues fortissimis
carinarū neribus solidate:
tenebrosi equozis concita-
tos fluctus illese pretere-
unt: quorūdā vero fragi-
lis iūctura lignorū etiā
in tranquillo vicinū mor-
ti conficiūt cursū. Prope
est enī vt pereant: qui nō
cogitant qualiter ad salu-

tis portū pertingāt. Tu au-
tem o xpi irrep̄chēibilis
famula: crucis trop̄ceū
tota mente constringe:
et teip̄am prepara ad op̄
dei: in quo tuus desideris
dū parueris: cū martyri
palma: ad xpm attinges.
Publius iter hec mouitur:
et beata anastasia a carce
liberatur. **Lectio. vij.**

Sressa igitur sanc-
ta anastasia libera
pergit ad chrysogonū: et
oīa que acciderant cum
gaudio lachrymabili re-
ferebat: et quasi oculorū
fuorū curā gerens: ita fa-
mulorū dñi necessitatib⁹
procurabat. Igitur dyocle-
cianus a quilegie ptibus
positus interficiens xp̄ia-
nos: occurr̄it relatio de
xp̄ianis oib⁹: prefecture
vrbanē. Tunc rescripsit vt
deberent omnes interfici:
ad se vero chrysogonū de-
stinari. Hunc prosecuta
est sancta anastasia cum
esset delicatissimū corporis
femina et ita viriliter age-
bat: vt apud aquilegiā
faceret sanctis obsequia
meliora q̄ fecerat rome

Interea iussit sibi scelestissi-
mus dyocletianus addu-
ci sanctū chrysogonū. Cui
cū diceret accipe prefectu-
re dignitatem: sume etiā
cōsulatū generis tui: tan-
tū vt adores deos: beatus
chrysogonus respondit.
Vnū deū mente adoro: cor-
de colo: sinceris actibus
veneror. Istozū autē deoz
vestroz simulachra: que
oīno thēcas demonū noui
esse execroz atq; accepta
potestate cōminuo. pote-
states vero a te promissas
quasi lutū qd pedib⁹ cal-
catur abijtio. **Lectio. viij.**

Tunc iussu dyocleti-
ani ductus est ad
aquas gradatas: et ibidē
decollatus. Corpus autē
eius in mare proiectum:
post modicū in possessiōe
que dicitur ad saltus iue-
tū est. Quod sanctus zoil-
lus senex presbiter collegit
et in locello subterraneo i
cubiculo suo posuit. Cui
etiā caput eius reuela-
tū est: ita recens quasi ea-
dem hora fuisset abscisus.
Quod et corpori eius cō-
paginauit. Et ipse sanctus

zoillus tricesima die hoc
ordine perrexit ad deū: et
apparuisse sibi sanctum
chrysogonū memorauit
dicens. Sceleratissim⁹
dyocletianus agapen chi-
omam et hyrenē: faciet
infra dies nouē cōprehē-
di: quas quousq; perue-
nire faciet dñs ad coronā:
faciet eas habere solatiū
famule sue anastasiae. Tu
autem quia dño bene pla-
cuiſti letus senex veni et
requiesce cū sc̄is. **Lto. ix.**

Situr cū hec narra-
ret sanctus zoillus:
ecce anastasia constanter
domū in qua nūq̄ fuerat
ingressa ait. Vbi sunt so-
rores mee: quas michi
dñs meus chrysogonus
cōmendauit. Et videtel-
se in xp̄o letate sunt: atq;
locū vbi positus erat mar-
tyr chrysogonus ei osten-
dentes: rogauerunt eam
secū aliq̄tulū demorari.
Illa vero vnā apud eas exi-
gens noctē: rursus ad vr-
bē aquilegiensū pergit:
satis sollicita de hys qui
in vinculis habebantur.
Qua eunte sanctus zoillus

perrexit ad dñm. Passus
est autē beatus chrysologo
nus octavo kalendas de
cembriis: et conditus in
loculo a sancto zoillo p̄s
bitero quinto kalendas
eiusdē mensis.

**In festo sancte katherine
virginis et martyris. Le. i.**

Egnante ma
rentio cesare
in vrbe alexa
ndria: erat pu
ella quedam annorū duo
de viginti: speciosa valde:
sed quod pluris est religi
osa fide costi quondam
regis vnica filia: et tam
diuine q̄ humane etiā
philosophie apprime e
rudita: nomine katheri
na. Que post mortē p̄s
remansit in palatio cum

parentibus suis: illius
sponsi querens adipisci
confortiū: qui est speci
osus forma p̄e filiis ho
minū. Deniq; de oī sub
stantia patris tantū reser
uabat: q̄tū sibi et fami
lie sustentande sufficeret:
cetera in vsus pauperum
distribuendo in celo sibi
thesaurizabat. Hāc pater
ab annis puerilibus stu
dijs liberalibus ibuendā
tradiderat: quibus suffi
cienter ibuta. varias etiā
gentiū linguas didicerat
vt omni sapientia erudi
ta non deesset etiā sibi oī
postulanti rōnē reddendi
efficatia. Eo ergo tēpore.
veniens maxētius cesar
ad prefatam ciuitatem:
cōuocata vtriusq; sexus
multitudine: p̄cepit dñs
libamina offerri. **Le. ii.**

Denq; virgo dñi i
palatio residens so
lus dei contemplatiom
ilheret: ecce ex templo p
dolorū repente sonus am
malū et tybiciū. 7 mul
timodū genus organoz
eius aurib; isonuit. Cui
causā cum cognouisset:

signo crucis pectus et frō-
tem munuit: et ad delu-
briū q̄ totius properans:
cū videret etiā quosdā xp̄i-
anos non audentes xp̄m
confiteri: grauit̄ igenuit
et ip̄eratori sacrificiū ita
dixit. **Tibi** iquit ip̄erator,
et ordinis dignitas et ra-
tionis via salutatiōē pro-
ferre monebat: si h̄c ipsa
que cultibus demonū ex-
hiles. creatori tuo ip̄ende-
res: et solū illius maiesta-
tē adorandam itelligeres:
per quem reges regnant.
Quē si ex operibus suis
considerare velles: poteris
vtrq; ratione ducente ex
visibilibus inuisibilia cog-
noscere: sempiternā quo-
q; virtutem eius et diui-
nitatem: per ea que facta
sunt intellecta cōspicere.
Beate virginis smomb;
cesar vehementer cōmotus:
et decoris eius pulchritu-
dine nimis stupefactus:
precepit eā ad palatiū du-
ci: donec finito sacrificio
eā liberius audiret: et ge-
nus eius ppositūq; cogno-
sccret. **℣ lectio t̄cia.**
Unq; expleto sacri-

ficio eam sibi presentari
fecisset: et in obiectis et p
positis sibi prudentē con
spiceret: turpiter cōfusus.
quid ageret penitus igno
rabat. Tandem repto cōsi
lio: sapientes et quoscū
q; in eloquentia promp
tos habuit. cōvocari pre
cepit: et vt eā disputatio
bus confutarent: ppositis
pro victoria muneribus i
citaunt. Vementes autem
peritissimū viri numero qn
quaginta preparabant se
ad disputandū cū ea. At
virgo dñi. dū cogitaret
qualiter cū eis ageret: ec
ce apparuit ei angel' dñi
dicens. Noli timere famu
la xp̄i: nec te terreat philo
sophorū cōtentio. Sapiē
tia nāq; vera. xp̄s ē ipse
te illos cōvincere faciet: i
super et per tuā predicatio
nem ad viam veritatis per
ducet. Hac igitur cōmomi
tione animata virgo b̄ta:
cōstanter philosophos ag
greditur: et cū eis dispu
tans. Annuente dei gratia
rationabiliter superauit.
Hoc audiens imperator
vehementer iratus: prece

pit eos omnes igne crema-
ri. Qui cū ducerentur ad
comburendū: vnus eorū
exclamauit dicens. Ve
nobis miseris: q̄ contra
sanctā puellam conati su-
mus insolenter cōtendere.
Venite igitur et humilie-
mus illi aīas nr̄as: et per
eius consiliū euadere po-
terimus ignem eternum.
Properantes ergo ad illā
conuerſi prom in terrā
dicentes. Peccauimus i-
uste egimus: eo q̄ tuus
sanctissimis admonitio-
nibus contradicere cona-
ti sumus. **Lectio. iij.**

Adiens xpi famu-
la philosophorū
verba: gratias deo agens
conuerſa q̄ ad eos dixit.
Nolite timere: paratū est
enī vobis regnū celorum.
Credite ih̄sū xpm filiū
dei a mortuis resurrexisse:
et in celis ad dexterā p̄is
consedere. Hec audientes
philosophi. cōpūcti sunt
corde: et signantes se sig-
naculo crucis. ingressi sūt
ignē. Qui dū traheretur:
vnus ceteros hortabatur
dicens. Post q̄ dñs nr̄s

errores ad gratiam suam
misericorditer vocare di-
gnatus est: cur nō prope-
ramus ante vite nr̄e exi-
tū. sacri fontis inouari
lauacro? Quibz electa dei
virgo ait. Ne paueatis
electi milites: quia sagui-
nis vestri perfusio vobis
salutiferū baptisma pre-
stabit. Hys dictis dñm
cōfidentes: in medio ignis
proiecti. xpm felici marti-
rio consecuti sunt. Sed il-
le qui triū puerozū vici-
la comburens illos illesos
seruauit: aīas eorū ab ig-
ne suscipiens: tertio deci-
mo die mensis nouēbris:
oīno corpora eorū intacta
custodiuit. Post hec cesar
omnē animi sui sagacita-
tem contra famulam xpi
exaciens. primo blandi-
cis animū eius allicere
temptat: et reginā totius
orbis. et ab omnibz glo-
rificandam fore pollicet.
Sed cū hec illam vilipen-
dere conspiceret: iussit eam
spoliari vestibus: et scorpio-
nibus cedi. Sed xp̄isti fa-
mula feriente robustior ma-
net: in verberibus gaudens

et deo gratias agens. Tūc
impiissimus rex: iussit eā
obscuri carceris ergastulo
recludi. **Lectio. v.**

Elaudatur igit vir-
go regia in carcere
tenebroso: fame et siti bis-
sems diebus cruciāda. S;
nec in hoc xp̄is famulam
suā deseruit: angelica visi-
tatione eā confortans: in-
uē etiam colūbe obsequio.
que sibi erant necessaria
subministrans. Permotuit
iterea regine crudelissima
viri sui sententia de beata
katherina: et erat cor eius
ardens colloqui cū ea. Ac-
cessito igitur porphirio
militie principe: qualiter
cū sancta optato misceat
colloquio requirit cōsiliū
Ille vero dedit operā. vt re-
gine satisfaceret volūtatī.
Custodibus igitur mer-
cede conductis: regina et
porphirius ad carcerem
procedūt: ipamq̄ aspici-
unt inestimabili claritate
fulgentem. Quos beata
virgo ad xpm conuertit:
monens ne terreretur pre-
sentū p̄is tormentorū:
quia per multas tribula-

tiones peruenitur ad reg-
nū celozū. Post hec iussit
iperator parari quatuor
rotas: et in qualibet rota
figi rasoria: et clauos fer-
reos acutissimos. Penalis
vero rotarū machina arte
cōposita erat: vt due vno
ordine voluerentur: due
autem contrario ipetu age-
rentur: vt ille deorsū lace-
rando contraherent: iste
vero repugnantes sursum
deuorando impingerent.
Christi autem famulam
iussit cesar adduci. **Lectio. vi.**
Adducta igitur bea-
ta virgo katherina:
erectis in celū oculis tacite
orationis verba ad deū
fudit. Nec dū verba fime-
rat: et ecce angelus dñi de
celo descendens. et rotas
cū vehementi ipetu turbis
concussit: et quatuor mili-
a de turba gētiliū interfecit.
Quod factū videns regia:
ad iperatore accessit ei q̄ di-
xit. Quid tu miserande cō-
tinx contra deū luctaris?
Agnosce vel: nūc i presēti
facto: q̄ potens ē xp̄ianorū
deus: et q̄ta ai aduersus
teipm p̄ se dāpnaturus ē:

qui vno ictu fulminis tot
milia hominū hodie con
sumpsit. Porro multi ge
tiliū qui ad hoc spectacu
lū conuenerant: videntes
magnalia dei: cōuersi sūt
ad xpm. **D**ys auditis ty
rānus aduersus reginam
i vocē huiusmodi prupit.
Quid tu inuenis regina
ita loqueris: **N**ū te quoq;
magis artibus seductā
aliquis xpianorū subuer
tit: **I**ubet igitur crudelissi
mus tyrānus ministris cō
tēptibiliter reginā appre
hendere: et transfixis cla
uis ferreis. mamillas ab
pmo pectore extorqueri.
Que cū ad locū supplicij
duceretur: respiciens ad
beatā katherinā ait. **O** ve
neranda xpi virgo: funde
preces ad dñm. pro cuius
noīe certanims huius luc
tamen apprehendi: ne co
ronā quā militibz suis a
xpo promissā cōtestabar
ego metu passionis amit
tam. **Lectio. vii.**

Auditis regine ver
bis: virgo sacratiss
ima katherina respondit.
Ne timeas o veneranda

regina. et deo dilecta. sed
viriliter age: quia hodie
tibi pro transitorio reg
no. cōmutabitur eternū.
et pro mortali spōso. im
mortalem tibi acquires
amicū deū. **A**d hanc vocē
venerabilis regina mago
ma robustior effecta: tor
tores spōte hortatur ne ty
rānica iussa perficere mo
rarentur. **T**unc ministri
extra ciuitatem eā dūcetes
ferreis hastilibz: regias ma
millas trahycūt: et sic su
spendentes ab pmo pectore
crudeliter euellūt. **D**e hinc
gladio percussa felici mar
tyrio cōsūpta ad xpm mi
grauit vicesima die men
sis nouembriis. **P**orphi
rius igitur noctu cū suis
auferens corpus regine et
martyris: conditū aroma
tibus sepeliuit. **A**dane au
tē facto fuit questio de cor
pore regine: quis illud
substulisset. **D**e quo cur
multos ad supplicij per
trahi porphirius videret:
cōstanter ante tribunal
irruit dicēs. **D**esano tespi
ritu ocesar agitari mani
festū est: qui humanis

corporibus nec etiā sepul
turā indulges. **V**erū ta
men si reos iudicas esse
qui xpi famulā sepeliūt:
hoc crimine solus ego pi
ditari desidero. **N**ā et ego
sū qui gloriosam ancillā
et martyrem xpi sepeliui.
Tūc tyrānus velut alto
vulnere sauciatus p plac
tu rugitū velut amēs em
sit: quo tota regia pertor
nuat. **D**o inquit me mise
rū: o oibz miserandū: cui
tollitur omne qd nri iperij
videtur precipui. **E**cce por
phirius qui erat aīe mee
custos et totius laboris so
latiū: in oī cura et sollici
tudine singulare michi p
sidiū: ecce hic deoz nrōz
cultūā prope doloz asper
natur: et ihm xpianorū
domniū prophana voce
confitetur. **Lectio. viii.**

Ips dictis cōmlito
nes ipius seorsum
aduocans dū de cōuersio
ne porphirij questionem
facerent: omnes vna voce
se xpianos esse fatebantur:
nec metu mortis a xpi fide
et porphirij societate auel
li se posse testabantur. **A**t

ille infama et furore debu
atus iubet omnes vna cū
porphirio extra ciuitatē
decollari: et corpora eoz
cūbus corrodēda dimit
ti. **C**onsummata est itaq;
et horū passio: in sancte
fidei testimonio. **P**ostera
die maxentius sedens pro
tribunali beatā katherinā
sibi iubet pntari. **C**ui sic
ait. **N**e nos o malefica de
ceptrix amplius decipias
qd vis vnū e duobus di
ge: aut maturius dys
offer libamina: aut hodie
capitali plecteris scētina.
Cui virgo. **E**cce iquit ty
rāne diutius protrahere
nō quero. **F**ac quecumq;
aio cōcepulū: paratū vide
bis ad oīa sustinēda que
michi iferre potueris. **S**ic
affatū tyrānus iubet extra
portā ciuitatis ad decollā
dū duci. **Q**ue cū ad locū
passionis ducretur: mul
te virgines et matrone
nobiles eā prosequentes
lamentabantur. **C**onuer
sa igitur ad illas dixit. o
generose matrone. o vir
gines clarissime nolite
obsecro passionem meā

lamentabili planctu onerare: sed congaudete michi precor potius: quia vocat me xp̄us deus. et dñs meus: qui est amor et sp̄s meus vnicus.

Ec locuta **Lcō. ix.**
erectis ad celū oculis orauit dicens. O spes et salus credentium: o decus et gloria virginū ih̄u rex bone: gratias tibi ago q̄ me itra collegiū ancillarū tuarū cōnumerare dignatus es. fac ergo hanc cū ancilla tua misericordiā. vt quicūq; in laudē et gloriā n̄ris tui passiōis mee egerint memoriā: siue in exitu aīe sue aut etiā i qua licūq; angustia vel necessitate me inuocauerint: celerē effectū obtineant tue propitiatiōis. Ecce pro tuo noīe dñe ih̄u ferētis expecto gladiū: et qd̄ carni ferē tollere nō potest: p̄cor tu suscipe spiritum meum. Nec dū oratiōne compleuerat: et ecce vox ad eam de celo ē emissā. Veni dilecta mea. sponsa mea: ecce tibi beatitudinis aperitur ianua: ecce in occurū tuū

chorus sanctorū cū triūphali adueniet corona. Veni ergo et ne sollicitus de domis que postulas. Nā et hys qui passiōē tuā deuotis mentibus celebrauerint: et qui i periculis et necessitatibus te inuocauerint. presidia optata et celerem de celo opem promitto. facta ergo hac voce lactei ceruicē protendens: a spiculatorē decollata est. Statimq; de corpore eius lac pro sanguine effusū: terram vberius irrotrauit. Angeli etiā assūptū corpus eius p̄ altū i aera subuehentes: in montem synay deposuerūt. In quo loco innumerabilia ad laudē dñi sūt miracula. De sepulchro eius riuus olei indeficienter emanare videtur. Sed et de minutis ossibus que sarcophago cū oleo effusit vbiq; asportantur stillat oleū: q̄ pericula corpora debiliū celerē faciuntur medicina. Passa est autem beata katherina sub maxentio siue maximo tyrāno circa ānū dñi. ccc. x. vicesima nona die

mensis nouemb̄is: feria sexta hora tertia: ad laudē dñi n̄ri ih̄u xp̄i: cui est honor et gloria cum patre et sp̄s sancto in secula seculorū. Amen.

In oct̄ visitatiōis
Pro sexta die de sermone s̄xti quarti. l̄cō p̄ma:

Euid enim hoc miraculi fratres. Quare tanta nouitas gaudiorū. Nemo in hoc mundo nascitur ridens. Nemo linē vite nisi cum lacrimis auspiciatur: et quasi malorum p̄micias lacrimis degustamus. Inter ip̄a q̄ q̄ cum abula nascentis infantie et in ip̄o vite vestibulo: quid queso nobis de mundo nisi fletus occurrit. et tamen baptista domini ultra legem nascentiū naturam suam gaudio et exultatione p̄uenit. Quis vidit vnq̄ tale aut quis audiuit hūc simile. Sed hic ordinem suū veteri sub lege non potuit natura seruare. quoniā per nonam diuinitatis gratiam nomini salutis omnium misterium pa-

rabatur. **Lcō secunda:**

Quam obrem refellēda prozsus eorum sententia est qui exultationem hanc infantis in vtero talem arbitrati sunt qualem non in paruulis modo verum etiam in p̄coribus euenire sepe videmus que neq; ex fide neq; ex religione aut quāu rationali conditione proficiatur. Ad quē sensum detorquere contendunt q̄ helisabeth non inquit: exultauit in fide vel religione sed exultauit ifans i vtero meo. Verū sensus iste totum pene detrahit quicquid dignitatis atq; admirationis habet diuini operis magnitudo. cū tamen exultationem istā musitatam fuisse ac nonā et admirabilem nemo nō videat: quandoquidē in vtero facta est: et in eius aduentu que omnū saluatorem fuerat paritura.

Quo circa **Lcō. iij.**
veram exultationē fuisse: et tanquam matris domum redditam resalutationem proculdubio

fatendū est. Sed an facta fuerit diuinitus in infante vel humanitus ab infante. maximo illi ac prope diuino viro augustinus diffinire nō placuit tum et si vtrumq; possibile: et iter diuina miracula teneat computandū. At vō qui per temporū incrementa pleraq; nobis ecclesie auctoritate patuerunt quoz veritas non satis fuerat superioribus temporibus explorata iam nūc incitante vtrumq; teneam? et q; ille puer diuinitus motus sit: et q; ipse diuinum in semotum fuerit etiam humanitus cōsecutus. Aperuit enim illi dominus aure v̄t propheta inquit et ipse non contradixit retrosum nō abiit quin ventris subtentorio licet oclusus credendo et confitendo non verbo s̄ re. in vtero virginis xp̄i recumbentem dominum recognouit. **Lectio quarta**
Aic si ratio queritur nichil est admirabile si exemplum poscatur nichil est singulare. fate

amur deum qui de nichilo condidit hominē accelerare potuisse rationis et voluntatis vsum in homine. v̄t prius deo q; sibi viues: vel ad breuissimam temporis morulam cognoscere credere et confiteri dominū posset ex ventre. Atq; v̄t gabrielis archangeli ad mariam loquentis exemplum imitemur qui creditis fidem precantis attestatōne miraculi confirmauit. Nos quoq; huius miraculi fidē ex alijs miraculis struamus. Et primum quidem meminisse uiuat nichil minus habere miraculi si homo iā vita defunctus rursus vite restituitur humane q; si v̄su accelerato rationis ante diuinū spiritū cepit: q; editus vtero vitales hauserit auras. Et tamen illud helise ossa suo fecere contactu v̄t sacralibz regum hystoria refert. **Lectio quinta:**
Quis ergo non videat multo amplius hoc p̄sentiam facere potuisse marie: que verbo

feta deo plena virtutem in voce latentis diuinitatis obduxit. Porro si v̄t meminit lucas virtute a xp̄o prodeūte omnes sanabantur egroti: atq; in femina illam que duodecim annis profluuiū sanguinis passa est quando vestimenta domini tetigit virtus curatiua manauit nec tamē quēpiam corpore liberauit q; non multo amplius renouauerit mente quis iam vertere i dubium audeat an ea ipsa xp̄i virtus vsum rationis et voluntatis in homine accelerare potuerit eumq; sanctificare tam et si sanctificans et sanctificatus maternis vteris clauderentur. Nisi fortasse quis tam desipiat: v̄t celsi virtutem qua miraculis fulsit talem fuisse arbitretur: que vel maternis posset colereri visceribus vel profectu etatis roboris ac virū incrementa suscipere. **Lectio sexta**
Cemq; paulus apostolus nondū vite

mortalis consummato decursu cum adhuc in stadio curreret: i agone certaret in celestia raptus et paradiso illapsus quous rapti vitā nichilominus in aperta luce meruit degustare p̄nē: et dubitamus adhuc si p̄cursor domini electus ab vtero rationalis vite vsum: vel ad momentum anteq; nasceretur adeptus est. **De omelia sancti ambrosij. lectio vij.**
Quecumq; igitur anima magnificat dñm sicut anima marie magnificauit dominū et exultauit spiritus eius in deo salutari suo. Magnificatur enī dominus sicut et alibi legisti magnificate dominū mecum. Non q; domino aliquid humana voce posset adiungi sed quia magnificatur in nobis. ymago enim dei xp̄us est et ideo si quid iustum religiosum q; fecerit anima illa ymaginem dei ad cuius est similitudinē

creata magnificat. Et ideo
dum magnificat eam ma-
gnitudinis eius quadam
participatione sublimior
fit ut illam ymaginem
splendidam bonorum co-
lore sanctorum et quadam
emulatione virtutis in
se videatur exprimere. *Lec.*

magmificat. / tio. viij.
Autem anima ma-
rie dominum et exultat
spiritus eius in deo eo
quod anima et spiritu patri fili-
o quod deuota unum deum
ex quo omnia: pro vene-
retur affectu. sequitur ma-
ria. Quo persona meli-
or eo prophetia plenior
Nec ociosum videtur: quod
et ante iohannem eliza-
beth prophetat: et mari-
a ante dominum generatio-
nem. *Lectio nona:*

Serpunt enim iam
temptamenta sa-
lutis humane nam sicut
peccatum a mulieribus
cepit. Ita etiam bona a
mulieribus inchoantur
ut femine quoque mulie-
bria opera deponentes in
firmitati renunciant: et
anima que non habet seruum

ut maria que nescit erro-
rem religioso immet studio
castitatem.

*Pro septimo die. smo.
ne sexti quarti. Lcto. pa.*

Reuertit sane illum
dominus in benedictio-
nibus dulcedinis coronam
quod posuit super caput eius:
et maiori preditus spiri-
tu quod helias propheta. Ille
maximus et quidem plus
quod propheta antequam nasce-
retur effulsit. Nam quem
prophete omnes speraue-
re venturum: Ille ab utero
meruit adorare presentem
Nondum corpore conti-
gerat terram et iam mente
in celestibus versabatur:
ut cernere posset in utero
quod angelos latebat in
celo rursumque in eo tam
singularis gratia diuine
dignationis emicuit ut
presentiam domini quam
sua non potuit gemitricis
voce reuelauerit dicens
beata que credidisti: quoniam
perficientur in te que dic-
ta sunt tibi a domino. *Itō. ij.*

Redidisti in quam
an etiam consensi-
sti quo utique consensu

labente mundo misericor-
diter succurristi. Ex verbo
tuo regina mundi mater
illius qui condidit vni-
uersa. e verbo tuo nostra
pendebat salus: vita quod ci-
torum in tuo erat arbitrio
collocata. At vero ubi de-
disti fidem suscepisti vir-
tutem: et nos dudum deo
emortuos: tu rursum re-
diuinos genuisti. Tu ergo
alma parens nostra es. Tu
communis omnium mater et in
te sperantium pulcherrima nu-
trix. O vere beata per quam
mundi conditor: curas
infirmos sanat egrotos
lapsum erigit et stantibus
eternae vite premia polli-
cetur. *Lectio tertia.*

Sed te queso elizabeth
ac per spiritum sanc-
tum qui te sibi templum
non humana sed celesti
consecratione preparauit
ut in utero tuo expiatum
peccato filium domus celesti-
bus preueniret te obsec-
responde michi: unde pro-
missa dominum que in vir-
gine adimplenda prohibes
didicisti aut quis tibi ta-
ta terrarum intercapedine

separate reuelauit que in
secreto cubili paulo ante
ultro citroque virgo atque
angelus contulerit. Ve-
nit ad me virgo facie ru-
tilans: vultu choruscans
pulchrior luna sole splen-
didior: oculi eius lampa-
des ignis atque flammaz
et labia eius vite purpu-
re lingua eius fauus di-
stillans. Vox autem eius
omni melle suauior. Ve-
nit in qua delicias affluens:
aromatibus fragrans in-
mixta super dilecto quod suo
recubebat in utero: et do-
mini ingressa meam totam
pene vnguentorum suorum
odore repleuit. *Lcto. iij.*

Hanc enim ut vidi:
altitudinem maie-
statis eius expaui: ut au-
dium latitudinem virtu-
tis eius experta sum: ut
tetigi profunditatem sue
sanctitudinis demirata.
Locuta est denique michi
et dum me verbo salutem
virtute sanctificat. Vox
eius versatur foras: sed
spiritus latens ventris
interiora rimatur. Ab u-
tero suo infans infantem in

et vnu deū per
quē omnia

tuetur in meo. et iste mo-
re dño gerens: in illum
e regione totū cōuertit:
obtinuit. Conferunt i-
uicem verba nō lingua
sed spiritu: et in secreto
maternoꝝ viscerū duo
hi paruuli totius mūdi
gaudia futura plūdūt.
Demq; sol ille cuius po-
tētissimos radios: neq;
assumpte carnis ergastu-
liū: neq; vmbra culum ma-
terni ventris obstruxit i
fantulū diuinitatis luce
meo circūfulsit in vtero
vt q̄uis lumine mutu-
ato nō proprio lucifer e-
quidem matutinus illu-
xerit. non est in quā ille
lux: sed nasciture lucis
p̄cursor et iudex donec
tota humanitas toto di-
uinitatis splendore suc-
censa: sol nobis oriens
cōmunis piaculi depellat
obscurum. *Itō: quinta:*
Quina autem michi
tunc auroꝝa reful-
sit. et horridis pollo fugi-
entibus vmbꝝ celo ru-
bescēte diem vtrumq;
a nocte distinxit. Tunc
quoq; michi audita vox

est et quasi sibilus p̄dit
ex vtero meo. En post
parietem virginis v-
teri celi terreq; conditoꝝ
latitat. per fenestras se-
sui respiciat. p̄ cancellos
mentis p̄spectat. Er-
go intueri se dūlo: vir-
ginem animaduerte.
Aperi et lege. Nam liber
est vite. p̄spice: nā
speculū sine macula est
dei maiestatis: ymago
q; bonitatis illius. Cū
q; intenta respicere en-
subito meus mutuati
luminis splendore reful-
sit: quo p̄terita p̄sen-
tia q; necnon futura salu-
tis nostre sacramenta co-
gnoui. *Lectio sexta.*
Est ego tamen ple-
na et fecundior
mentem q̄ corpore q̄si
lagūcula noua que abl-
q; spūaculo multū con-
tinere illesa non valet:
v̄gente me spiritu vte-
ri mei dixi. plena sumo
mibus sum: et memet
continere non valeo: lo-
quar equidē et respirabo
aperiā labia mea et respō-
debo tota q; in laudem

resoluā virginis ora. be-
nedicta tu inter mulie-
res et benedictus fruc-
tus ventris tui: et b̄tā
que credidisti quomā
p̄ficientur. in te que dic-
ta sunt tibi a dño. Ma-
ria autē que p̄aus ora-
culum angeli. et cōcep-
tionis misteria pro vir-
ginali pudore celauerat:
audiens am̄ amore ma-
gis q̄ carne cognatā filē
tū soluit et plena spū-
tu sancto itentione sub-
limi ac speculatione pro-
funda laudes aggressa
dñi imensitatē mysterij
cū tympano spūs: diuio
carmine prompsit i qui-
ens. Magnificat anima
mea dñm. *De omelia
scti ambrosij epi. lō. vii:*
Mansit autē maria
cū illa quasi mēsi-
bus tribus et reuersa est
i domū suā. Bene induci-
tur sctā maria et exhibu-
isse officiū et mysticum
numerū custodisse. Nō
solū familiaritatis ē cau-
sa q̄dū mansit: sed etiā
tāti vatis p̄fectus. Nā
si primo ingressu tantus

processus extitit: vt ad sa-
lutationem marie exul-
taret infans in vtero re-
pleretur spū sancto m̄r
infantis: quātū putam
eius v̄su tanti temporis
sancte marie addidisse
p̄sentia. *Lectio. vii:*
Mansit autē maria
cū illa mensibus
tribus. Agebatur itaq;
et quasi bonus athleta
exercebatur. Augebat
i vtero matris p̄rophe-
ta. Amplissimo enim
virtus eius certaminum
parabatur. Deinde tam-
diu māsit maria quādiu
elizabeth parēdi tempus
impleretur. *Lectio. ix:*
Quod si diligēter ad-
uertas iuemet hoc
mūq; positū nisi i gene-
ratione iustoz. demq;
i p̄leti sūt dies vt pareret
maria. i p̄letū ē tēpus vt
pareret elizabeth. Imple-
tū est tēpus vite cū scti
viri ex hoc vite curriculo
demigrant. plenitudine
enim iusti vita habet in
anes autem dies sunt
impiorum.

